1965
BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU
NU MAI MERGE
ÎNCOLO
INVERS
ACHITAT
CURSA SPECIALĂ
PĂSTRAȚI LINIȘTEA
No 1
CRAVATA ROȘIE
1965
6896
REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

DE ANUL NOU

Biruitor, poporul te așteaptă
Să vii, an nou, cu zările senine.
E fiecare an, la noi, o treaptă
Spre și mai sus,
spre și mai mult,
spre și mai bine!

Cu orice an zidim o bucurie!
Putem visa. Putem să îndrăznim,
Căci visul se-ntrupează-n faptă vie
Și se-mplinește tot ce năzuim!

Să vii, an nou, cu frunte de lumină,
Cu prospețimi din faptul dimineții,
Căci inima de cîntece ni-i plină
Și-i patria sub steagul libertății!

Căci soarele destule holde coace
Și loc destul avem, pe-ntreg pămîntul!
Să vii, an nou, aducător de pace,
În slova păcii să se-nalțe cîntul!

Versuri de VICTOR TULBURE

CUZA ȘI GLOTAȘII

Tot mai de cu vreme e pe lume seară!
Vîntul iar își face mendrele pe-afară
Spulberînd zăpada și durînd nămeții,
Ca să-și rătăcească urmele drumeții,
Caii să necheze-nfiorați de spaime,
Cînd sclipiri de fiară prind să se îngaime.

Dar noroc că-ți iese Hanul Vechi în cale
Si-năuntru-i larmă, ciocnet de pocale,
Iar în sobă-și cîntă fagii vîlvătaia
Cu mireasmă caldă-nvăluind odaia,
Pe cînd lampa pune în ferești lumină,
Îmbiind pe oaspeți mai degrab să vină.

N-are griji hangiul: hanul vaduri bune
Are la răscruce către soare-apune.
Strîmtă e odaia, dar la masa lungă,
Adunați de-a valma, tîrgoveți cu pungă,
Marchidani de stămburi, negustori de vite
Șed cu arendașii pe sporovăite.

Și mai șed monahii de la schitul Greaca
Ba umplînd, ba iarăși deșertînd bardaca,
Dogoriți de sobă și descinși de brîie,
Mirosind a țuică, smirnă și tămîie.
Într-un colț al mesei sînt și din prostime —
Dar pe ei în seamă nu îi bagă nime.

Urlă-n giurgiuvele vijelia cruntă.
Vîntul și vîntoasa fac afară nuntă,
Cînd deodată ușa se deschide toată
Și în han o față nouă se arată,
Are spic mustața, bundă grea și deasă
Și căciula pînă peste gene trasă.

Nu-i înalt, dar zdravăn și e lat în spete,
Chiciura și-o zvîntă bocănind din ghete,
Zice «bună seara» și-ndelung scrutează
Vreun loc și dînsul unde să se-așează
Și în colț cînd gloata de-opincari zărește
Înspre ei se-ndeamnă și-ntre ei se-oprește.

Unii spun de una, ceilalți spun de alta...
Griul cît se vinde, cît dă pește-balta,
Stamba ce preț are, slujba cum se face...
Dacă n-ar fi Vodă bine-ar fi și pace...
Fiindcă Alexandru Vodă-ți ia moșia.
Datina o calcă, sfărîmînd șerbia...

Dar și noul oaspăt zvîrle cîte-o vorbă
Spre țărani: — «ce duceți, oameni buni, în torbă?
Sorcove cu floarea albă cum au merii?
Sau grăunți de aur să meniți boierii?
Sau cumva, la dînșii, la vreo cumetrie
Ați plecat de-acasă și pe vijelie?»

— «Ba s-avem iertare, un moșneag răspunde,
Cu ochi triști ca două văgăuni afunde,
Nu ne-a scos, se vede, binele afară...
Dar ne-a scos ciocoiul și hapsîna-i ghiară
Ne-a mînat spre tîrguri sorcova nevoii...
N-am plecat cu carul. Nu-njugărăm boii

Căci nimic-nimica nu mai e al nostru:
Apa din fîntîna, iarba, frunza, rostrul,
Dumicatul zilnic, viața, brazda, fierul
Și sudoarea, — toate, ni le ia boierul.
Mergem dar la Curte, Vodă Cuza poate
Jalba să ne-asculte, să ne dea dreptate!»

Arendașii coate-și dau. Săltînd potcapul
Un monah îndrugă: «Rău vă duce capul!
Supărați pe sfîntul dumnezeu din ceruri!
De-asta ne trimite viscole și geruri.
Vă-nturnați mai bine, altfel nu vă iartă
Cel din cer... și toată munca vi-i deșartă!

Spune-le, străine, că în darn li-s pașii.
N-o să-și piardă vremea, Vodă, cu glotașii!»
— «Cît de cît, streinul zice, ascultați-i
Sfatul și în pace pașii înturnați-i.
Vodă nu-i acasă. Drum prin țară bate,
Vă ascultă jalba și vă dă dreptate!»

Ci punînd streinul bunda de o parte
Sînt uimiți țăranii, fericiți sînt foarte
Cînd pe Cuza Vodă ei îl văd la față.
Arendașul simte însă că îngheață...
Si deși trosnește flacăra în vatră,
Tremură monahii și rămîn de piatră.

Desen de ALBIN STĂNESCU

MULȚUMIRE

de **TIBERIU UTAN**

Mîndria e a omului ce pune
pichamerul în zidul de cărbune
și-l năruie, acolo-n nopți de mină,
și-n torță îl preschimbă, de lumină.

Mîndria e a celui care cată
țițeiu-ascuns sub roca ferecată,
îl smulge din fîntîni subpămîntene
și-i dă apoi aripi arteziene.

Mîndria e a celui care crește
cerul ținînd pe umeri și în creștet —
se-apropie de soare ori de stele
pe rădăcini de piatră și de schele,

mîndria ce o-ncearcă oțelarul
care-mprumută versului meu harul
din inima-i de flăcări, cu iubire,
oțelului topit dînd strălucire.

Mîndria e a ta, cinstită gazdă
ce miriștea sub plug o schimbi în brazdă,
o semeni și o seceri sub dogoare,
udată cînd de ploi, cînd de sudoare.

Mîndria, cititorule, a ta e.
Cînd te întorci acasă în odaie
așa-nțelege-o și așa citește:
mîndria e a celui ce muncește!

A răsădit-o-n om, înălțătoare,
Partidul clasei noastre muncitoare —
în steagul lui de purpur e izvorul
mîndriei ce-o trăiește-ntreg poporul.

ȚARA

Frumoase versuri spune țara
de dimineața pînă seara.

Vibrînde, ninse de lumină,
ascultă: le desprinzi în zori
pe cînd se-ndreaptă spre uzină
coloanele de muncitori,

pe cînd țin munții sfat cu norii
acolo sus, departe, sus,
stînd veghe peste tăietorii
ce pernă straița și-au pus...

Zărești ca-n vis rotirea calmă
a vulturilor peste brazi,
mîna de prunc ce-o strînge-n palmă
fochistu-ntors acasă azi.

Vezi jocul de culori al toamnei
neclar și vag ca un ecou,
vezi semnul prins în colțul hainei
purtat cu cinste de-un erou.

Și-asculți,
și-auzi cum firul ierbii
se-nalță umed și plăpînd,
cum beau din ape clare cerbii,
de desfătare tremurînd...

Cu versuri țara te-mpresoară,
din șes, din țarini le desprinzi,
cînd grînele în primăvară
se-ntind ca niște verzi oglinzi.

...În inimă le-aduni pe toate,
le vezi cu inima, le știi,
se cer și-n alte inimi date
și te îndeamnă să le scrii.

Slăvită țară, spune-ți cîntul
alături de noi, în mers,
Atît cît va trăi pămîntul
sorbi-vom fiecare vers...

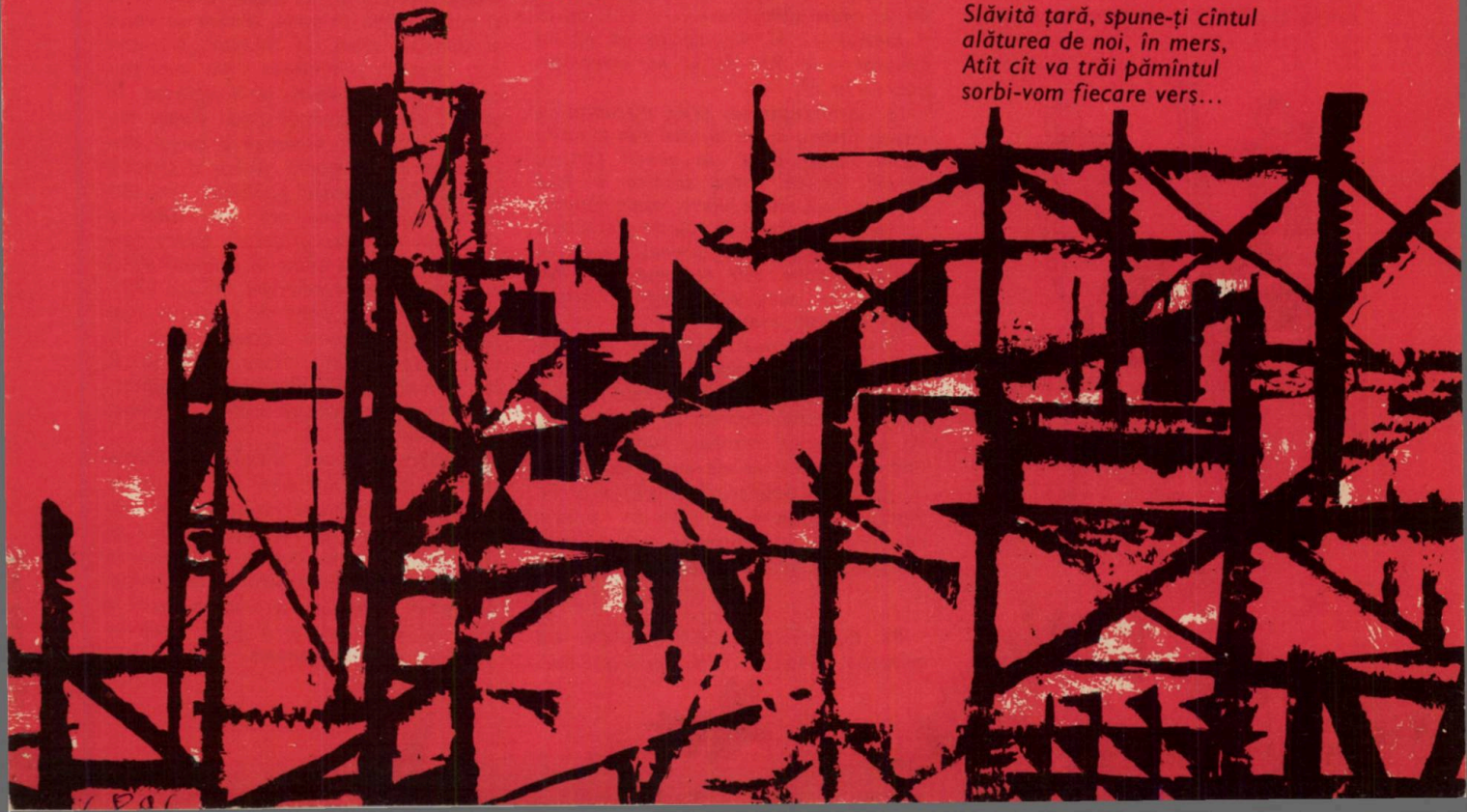

FRUMOASĂ EȘTI, PĂTRIA MEA!

ȚARA HAȚEGULUI

de VICTOR VÎNTU

NUMIT TOT «ȚARĂ», ca și perimetrul moțesc, Hațegul se deosebește însă mult la chip de peisajul din Apuseni. Acolo, oamenii sînt împrăștiați printre brazi și stînci, în liniștea munților. Aici, munții îi înconjură de jur-împrejur și țara toată e cuprinsă ca în fundul unei căldări. Nimic nu e mai impunător și nimic nu dă atîta personalitate Hațegului decît panorama, vizibilă din orice loc, a masivului glaciar Retezat.

Sus, la Gura Zlata, haltă a păstrăvilor și a bușteni lor, se ridică una dintre porțile parcului național Retezat, la intrarea căruia inscripțiile se adresează negru pe alb turiștilor, vînătorilor, pescarilor și păstorilor: «Respectați liniștea, nu chiuiți și nu faceți zgomot, nu rostogoliți pietre»... Dar ce ne facem cu Riul Mare, care chiuie înspumat și rostogolește pietre?! La un alt punct cardinal al «țării», în rezervația Slivuț, boncăluiește în țarcurile ei o respectabilă familie de zimbri, descinși parcă de-a dreptul de pe vechea stemă a Moldovei. Peșteri cu urma de paleolitic la Cioclovina și Ohaba Ponor... ruinele Sarmizegetusei romane... monumentul în chip de buzdugan de oțel, înălțat la Porțile de Fier transilvane, în amintirea unei strălucite victorii a lui Ioan de Hunedoara. (Iar semn al unei alte victorii — contemporane —, lîngă silueta buzduganului se înalță cea a unui stîlp de înaltă tensiune din șirul celor care poartă lumina Termocentralei de la Paroșeni.) «Deși e mică Țara Hațegului, ea întrunește în sine tot ce Ardealul are mai bun și mai frumos — spunea Ion Pop Reteganul; Țara Hațegului se poate numi pe drept cuvînt un Ardeal în miniatură».

Dar oamenii o mai numeau și altfel: «Țara celor 18 castele», caracterizare care arunca dintr-o dată lumină asupra vieții de mari și dureroase contraste. Călătorind, am întîlnit mereu aceste castele: la Silvașul inferior și Ostrov ele găzduiesc astăzi sedii ale cooperativelor agricole de producție, la Nălaț — preventoriu pentru copii, la Pui — școală de opt ani etc. Și asta spune îndeajuns. Urgisită cîndva de clasa proprietarilor de castele ca o lume închisă, îndătinată în întuneric, Țara Hațegului a știut să dea cuvenita replică: a fost primul raion din regiunea Hunedoara unde s-a încheiat cooperativizarea agriculturii. Viața este grăitoare prin realitățile oferite de noua istorie a Hațegului. Iată diferența dintre ieri și azi, dintre 1944 și 1964: de la 3 ingineri agronomi și un medic veterinar — la 40 de ingineri agronomi și zootehniști și 12 medici veterinari; de la 60 de cadre didactice — la 343; de la 4 medici — la 46; de la un cămin cultural — la 83; de la un cinematograf — la 27.

La Sarmizegetusa, unde oficialitățile vremii făceau mare tărăboi sub zidurile vechii cetăți dace, în ocazii festive, căzînd într-un extaz studiat în fața vechilor daci, multe dintre casele dimprejur nu se deosebeau de ruinele glorificate zgomotos. Astăzi, pe aceleași locuri se înalță aproape 400 de case noi. Așa gîndesc și compară oamenii, acum, lîngă anticele ziduri.

Ținut între munți, Hațegul însămînțează și seceră totdeauna ceva mai tîrziu decît cei de la șes. Semnele anotimpurilor întîrzie, dar nu și ale vremii... Pe pămînturile acestea, oamenii, purtînd încă destul de vie amintirea plugului de lemn, desfășoară cutezător și înfăptuiesc planuri avintate, în miezul cărora stau mecanizarea, chimizarea, construcțiile agrozootehnice.

*

ÎN CLOPOTIVA, COMUNĂ DE LA POALELE RETEZATULUI, am intrat purtînd sub braț o monografie tipărită în 1940. Cînd au dat cu ochii de ea, gazdele s-au strîns deasupra vechilor pagini. Privirile pline de curiozitate au căzut întîi de toate pe planșe. Redau în paranteză discuțiile:

O fotografie înfățișează trei oameni la treieratul grîului, ținînd în mîini acele unelte primitive, ca un fel de bîte, numite îmblăcie. («Astea or putrezit de mult la noi. Ar trebui să arătăm poza combinerilor care ne seceră nouă acum grîul, să rîdem de ei că n-or să știe ce-i.»)

O fotografie înfățișează o dărăpănătură pe o coamă de munte: stîna din Făgețel. («Am făcut în locul ei o stînă mare, model, pentru oile gospodăriei noastre. De-ați urca numai acolo sus, s-o vedeți».)

O fotografie înfățișează o femeie mergînd la cîmp, împovărată și ducînd în desaga din spinare un copilaș. (Surpriză printre oameni: «Asta-i Ionița Ivanc, din brigada întîia de cîmp. Vai, că săracă femeie o fost la viața ei! Ia te uită: ăsta din cîrcă e Cornel. Acuma el ar putea-o duce așa pe mă-sa, că e ca bradul». Cornel Ivanc e muncitor forestier în Retezat și candidat de partid, primit în cooperativa agricolă.)

De la imagini, ochii oamenilor alunecă printre pagini, pe texte. În capitolul «Crîșma și gura satului», autorii monografiei își sprijină părerea că oamenii din Clopotiva, nefiind umblați în lume, se împotrivesc tuturor reformelor și inovațiilor, pe cuvintele lui Ion Foarce Burghie: «Că doar cum o trăit tata și bunul, trăiesc și eu». Citind, oamenii spun: Ion Foarce Burghie muncește cu hărnicie, în brigada a doua de cîmp, ocupat în prezent cu noile camere pe care le construiește, «modernizîndu-și casa». Cineva descoperă pe contrapagină: «În satul întreg nu este și nici n-a fost nici un student sau elev la vreo școală secundară, ci, după ce știe scrie și ceti, ia bîta în mînă, traista pe umăr și păzește vitele în munte». Oamenii tac. Simt, în cele cîteva clipe, cum trecutul acesta îi doare și îi jignește. În sfîrșit, cînd primul deschide vorba, toți se însuflețesc și urmează o lungă discuție ca să se poată stabili o situație exactă, că e pentru publicat: Trei clopotiveni, în ultimii ani, au urmat la facultăți, ajungînd profesori, dintre care unul s-a reîntors chiar în comună. Altul e în ultimul an la medicină, la Cluj. 12 au absolvit sau mai urmează cursurile unor școli medii. Într-o comună unde nu exista nici bicicletă, cîteva zeci de flăcăi au devenit șoferi, tractoriști, siderurgiști la Hunedoara și Călan, mecanici forestieri.

„Despre «mersul vremii» la Clopotiva" e vorba într-unul din capitolele monografiei închinat însușirilor de meteorolog ale unei bătrîne. Ascultîndu-i pe clopotiveni vorbind despre electrificarea comunei și noile construcții ale cooperativei și despre multe alte prefaceri în felul lor de a trăi și a gîndi, simțeam «mersul vremii» nostre.

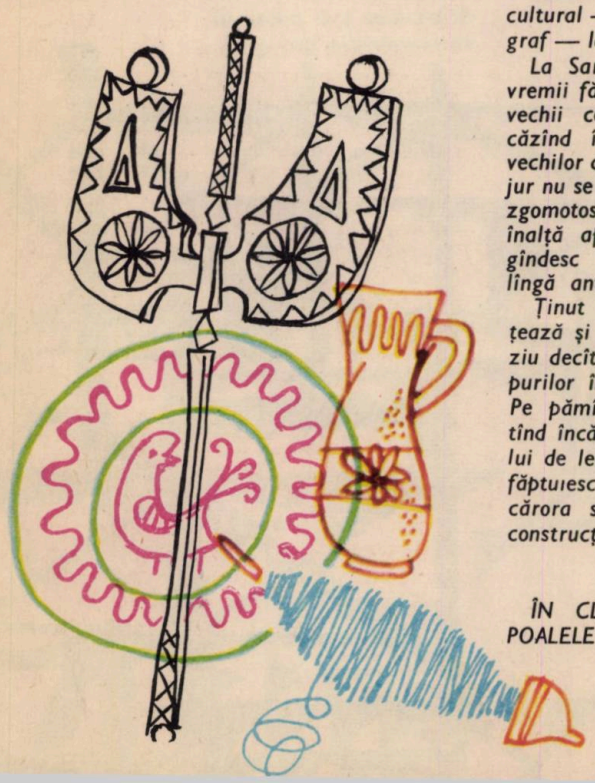

DE CÎTE ORI POVESTESC ÎNTÎMPLAREA DE PE BORĂSCU MARE, oamenii din Hațeg spun că așa ceva nu s-a mai pomenit niciodată pe la ei și că nici bătrînii satelor nu-și amintesc ceva asemănător

Pe data de întîi iulie 1964, peste 400 de vite ale cooperativei agricole de producție din Bosorod si unele ale colectiviștilor au plecat, însoțite de ciobani și baznici, la obișnuitul pășunat alpin. În Retezat, pe Borăscu Mare, la peste 1 800 de metri. Era o vreme senină și Romulus Perța socotea că degeaba și-a mai luat impermeabilul din plastic. Le mai rămînea un ultim urcuș, un drum nu prea lung, dar printr-un loc îngust, pe buza prăpastiei, pînă la stîna unde trebuiau ei să ajungă. Noaptea nu se putea merge pe acel plai, cu atîtea sute de vite, și atunci oamenii au așteptat dimineața. Pe la patru, cînd i-au trezit zorile, căzuse o zăpadă de zece centimetri. Dar mai tîrziu, Retezatul a zîmbit iarăși, zăpada s-a topit ca prin farmec, și, pe la nouă, oamenii au început să mîne vitele în sus. Cîțiva mergeau înaintea animalelor, ca să le ferească de potecile înșelătoare care duc de-a dreptul în prăpastie.

Zarea fusese atît de limpede încît nici azi nici unul dintre cei care au fost acolo nu-și poate închipui cum s-a dezlănțuit vijelia. Parcă ar fi început întîi o ploaie cu gheață, de mărimea unor jumătăți de nucă. S-a lăsat o negură, ca noaptea. Perța s-a pomenit deodată rostogolit ca un ciuline. Nu se mai vedea nimic jur-împrejur Se auzeau doar tălăngile animalelor înspăimîntate. Așa cum erau, luați pe nepregătite, uluiți, trîntiți de rafale, izbiți de piatră, amețiți de ninsoare, în oamenii aceia, în toți ca unul, s-a născut același gînd. Prăpastia va înghiți vitele! Și atunci, s-au chemat, s-au căutat, s-au dibuit unii pe alții și s-au desfășurat, gard viu, pe marginile bănuite ale prăpastiei. Ceea ce a urmat depășește cu mult peripețiile unei lupte cu taurii. Speriate și luate pe sus de morișca vîntului, animalele se repezeau înnebunite, ca niște bolizi, spre hău. Cîteva n-au putut fi ferite, dar cele mai multe au întîlnit brațele și piepturile unor oameni aflați ei înșiși pe muchea de piatră dintre viață și moarte. Cîteva ceasuri în șir a durat lupta aceea surdă, deznădăjduită, orbească, corp la corp. Tîrziu, cînd Retezatul a văzut că astfel de oameni nu pot fi înfrînți, cînd furtuna însăși a leșinat de oboseală pe stratul gros de zăpadă ca iarna, oamenii au început să se strîngă la stînă. «Cînd am ajuns la stînă și am vrut să aprind focul, n-am reușit să țin chibritul în mînă» — declară ciobanul Cornel Gruiescu, un munte de om. «Am vrut să spun ceva, dar n-am putut rosti o vorbă, fiindcă fața îmi era toată o mască de gheață. Nu mă mai asculta nici un mușchi» — îmi declară Perța, căruia îi păruse rău că și-a luat impermeabilul de plastic.

Ei doi, împreună cu alți comuniști, Remus Bruzan, Ilie Dănescu, David Vișoiu, în fruntea grupului celor doisprezece, sînt eroii întîmplării din Retezat. Iar dacă povestind-o oamenii Hațegului adaugă că așa ceva nu s-a mai pomenit niciodată pe acolo, ei nu se gîndesc numai la neobișnuita vijelie din iulie, ci și la resorturile conștiinței de țăran cooperatist.

Așa am găsit mersul vremii în Țara Hațegului.

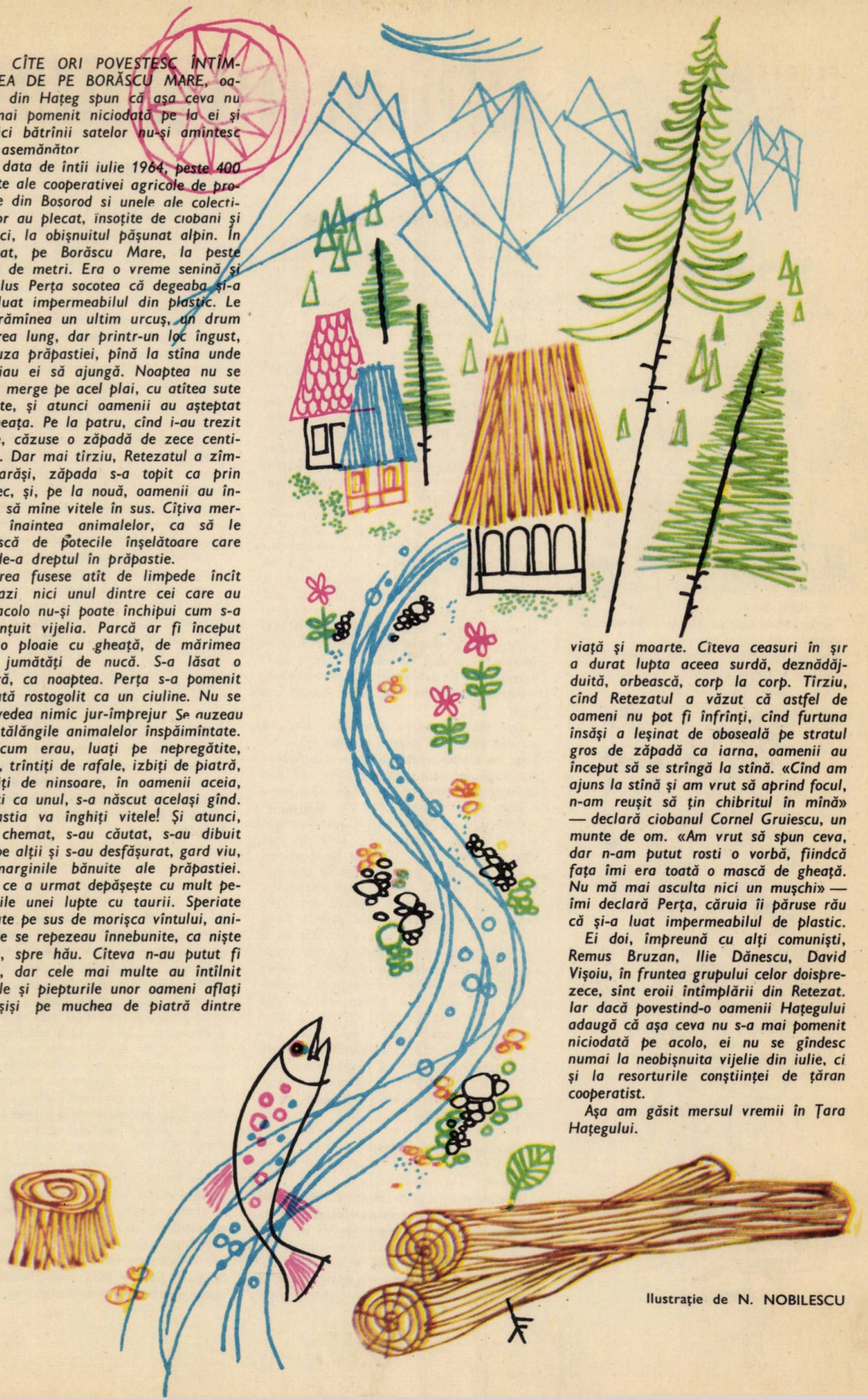

Ilustrație de N. NOBILESCU

— *Hai, bunico! Gata-s pantofii? ...Că-ntirzii de la cinema! ...*

— *Tinere! Nu-l vezi pe bătrînul din spatele dumitale?*
— *Cum să nu-l văd! ... E doar bunicul meu.*

— *Știi mamă!... Azi la ora de sport am ridicat cel mai mult la haltere*

Fără cuvinte

RESPECTUL FAȚĂ DE PĂRINȚI

de **MIRCEA SÎNTIMBREANU**

Să ne cunoaștem părinții!

E un îndemn ciudat, la prima vedere. Cine nu-și cunoaște părinții? Ne sînt doar ființele cele mai apropiate din lume, alcătuim aceeași familie, locuim sub același acoperiș, ne întîlnim de ani și ani, zi de zi și ne vom întîlni etc., etc., etc.

Bine... Dacă-i așa, spuneți-mi, vă rog, repede, care e data nașterii mamei voastre?... Tu de ce nu ridici mîna? Să o întrebi? Mai departe... Spuneți-mi, vă rog, unde lucrează tatăl? Nu mă miră că văd toate mîinile ridicate. Îngăduiți-mi totuși să continui chestionarul. Așadar, unde lucrează? La I.R.C.M.? Ce e asta? Și ce face acolo? *Ceva* la mașini? Ce anume? Să-l întrebi. Te rog... A, tu știi precis! Poftim. Tatăl tău este strungar de precizie la secția sculărie. Perfect. Ai fost vreodată în atelierul său? O să te duci chiar săptămîna aceasta? Nu strică. Mi-e greu să-mi închipui că îți cunoști cu adevărat tatăl dacă nu l-ai văzut în mijlocul tovarășilor săi, la locul său de muncă, acolo unde se află opt ore pe zi și, uneori, preocupat de problemele muncii sale, te asigur, mult mai mult. Chiar cînd este acasă... Tatăl tău este decorat, nu-i așa? Pentru ce? Pentru *niște* inovații? Ce fel de inovații? O să-l întrebi... Întreabă-l neapărat. Ca să-l cunoști mai bine.

Dar bunicul, acum pensionar, cînd își sărbătorește ziua nașterii? Unde a lucrat? Știți, el a trăit vremuri grele, cumplite... Ați putea povesti ceva din viața lui? Văd uimirea pe unele chipuri. «Bunicii? Parcă a fost vorba de părinți?!». Da. Ei nu sînt însă părinții părinților voștri? Întrebați-i pe ei, pe bunici, care nu sînt *chiar* părinți, cînd ați avut pojar, cînd ați făcut primul pas, care au fost primele voastre cuvinte? O să vă răspundă la toate fără dificultate.

De fapt, putem trage o primă concluzie, cred. Părinții nu sînt numai părinți. Relațiile lor sociale sînt mult mai vaste decît vă puteți închipui văzîndu-i venind sau plecînd zilnic la serviciu. Există un «cîmp al *muncii* lor» unde sînt așteptați, respectați, unde munca și priceperea lor sînt *necesare* întregii societăți. Ei nu au doar răspunderea pentru voi și nu-i puteți respecta pe deplin dacă nu-i cunoașteți și sub acest aspect. Pe părinți îi respectăm concomitent și ca vîrstnici și ca oameni ai muncii, ca cetățeni ce ne aparțin nu numai nouă, ci întregii societăți.

Pentru voi totul... Dar voi?

Pentru părinți grija supremă, necurmată, — oricîte alte griji și răspunderi ar avea — rămîneți totuși voi, copiii lor. Ei pot uita să doarmă, dar nu uită să vă învelească din oră în oră cînd dormiți, ei pot veni flămînzi acasă, dar prima lor întrebare este dacă ați mîncat, sînt sănătoși, dar, vă asigur, oricît de sănătoși ar fi, devin bolnavi la primul salt al termometrului sub brațul vostru. Necazurile, insuccesele, boacănele voastre îi dor adînc, indiferent ce puteți voi crede văzîndu-i sau auzindu-le vorbele de năduf. Există o antenă părintească, infinit ramificată, sensibilă și neadormită, ce le permite urmărirea ca pe un ecran al ființei voastre clipă de clipă. Nu, ei nu sînt părinți doar în preajma voastră, în această privință nu există distanțe și piedici de recepție. Decît cele pe care — prost inspirați sau sfătuiți prost — le creați voi înșivă. Căci se creează uneori impresia că unii «prieteni» vă sînt mai prețioși sfetnici decît părinții. Există o piatră de încercare. Adevărații prieteni nu te pot sfătui altfel decît părinții tăi. Iar dacă o fac și crezi sincer că prietenii au dreptate, discută totuși cu părinții «argumentele» lor. E drept, în dorința de a vă feri de orice fel de lovituri, părinții nu vă explică totdeauna motivele acțiunilor sau interdicțiilor lor. Și nici nu e nevoie. Voi nu aveți experiența lor, ei s-au izbit în viață de tot ceea ce pentru voi e doar eventualitate. S-ar putea să greșească? Își vor da primii seama de acest lucru. Ei discută cu profesorii voștri, cu tovarășii lor, ei sînt — fără ca voi să vă dați seama și uneori nici ei înșiși — într-un permanent «consiliu pedagogic». Există infinit mai multe garanții că ei au dreptate. La vîrsta voastră, de acum puteți avea încredere deplină în hotărîrile lor. Nu numai că vă «vor binele», dar în statul nostru socialist există toate condițiile ca ei să se orienteze just în această privință și să nu greșească. Sînteți fiii lor, dar totodată — și asta nu e o vorbă goală — și *fiii poporului* întreg.

Dovezi

E limpede ca lumina zilei că în țara noastră socialistă nu ai doar doi părinți, ci milioane. Sub ochii voștri se zidește acel viitor la care au visat veacuri de-a rîndul strămoșii, pentru care s-au jertfit. În jertfa acestor mii de eroi anonimi, noi nu descifrăm doar prețul plătit pentru fericirea propriilor lor copii. Cel care a căzut la Plevna n-a visat o țară neatîrnată doar pentru copiii săi, cel care și-a dat viața alungînd pe fasciști poate nici nu avea copii, cei care astăzi construiesc o lume nouă, prin încordarea supremă a întregii lor capacități, o fac pentru viitorul patriei și pentru cel mai prețios element al acestui viitor: copiii. Cinstim, desigur, truda și sacrificiile tuturor, dar *dovada imediată*, palpabilă, o faceți respectîndu-vă în primul rînd propriii voștri părinți. Nu văd cu putință ca cineva, indiferent cine, un necunoscut, un «străin», să nu se simtă jenat și jignit el însuși văzînd actele tale de nepolitețe față de propriii tăi părinți. «Cum o să ne respecte pe noi dacă nu-și respectă nici măcar părinții?» este întrebarea care în

asemenea cazuri răsare de îndată pe buzele oricui. Și această întrebare se pune nu numai de către vecini, de pildă, cînd prin pereți răzbat vocea ta iritată, scîncetele enervate că vrei să obții ceva sau să înfrîngi împotrivirea părinților. Poți fi departe de ai tăi și totuși, prin comportarea ta, să le aduci rușine. Cînd cineva se oprește indignat în dreptul tău și întreabă: «Așa te învață acasă?» sau, comentîndu-ți purtarea nedemnă, se întreabă stupefiat: «Ăsta al cui o fi?», cuvintele acestea, pe care uneori nu ești dispus să le treci dincolo de timpan, sînt palme pe obrajii părinților tăi. Poți fi mieluțel în preajma lor, ei se vor simți îngrozitor de rușinați dacă ar auzi astfel de cuvinte. Căci în orice împrejurare, judecîndu-vă pe voi, lumea vă judecă părinții. Există acest tribunal colectiv, mereu treaz — opinia publică —, în fața căruia îi aduceți și pe ei prin faptele voastre, vrînd-nevrînd. E o instanță care uneori îi blamează, dar îi poate și lăuda, le poate mulțumi. Mihaela Peneș, cîștigătoare la Tokio, cu cîțiva ani doar mai mare decît voi, a cuprins în lacrimile ei din clipa anunțării victoriei și lacrimile de bucurie ale mamei sale, fiți siguri. Nu există în zilele noastre nimic din ceea ce cinstește poporul care să nu bucure și inimile părinților voștri. Și, invers, ceea ce aduce bucurie părinților cinstește însuși poporul. Nu, respectarea părinților nu se manifestă doar în prezența lor, în preajma lor. Gîndiți-vă cu cît mai bine pot ei lucra, fiecare la locul său de muncă, dacă gîndurile le sînt libere de grija voastră, dacă nu se gîndesc în orice clipă: «Oare ce poznă a mai făcut?».

Vine cîte o mamă la școală...

— Nu mai lucrez. Stau cu el acasă... Altfel o ia razna.

Te uiți la vlăjganul care o întrece cu un cap, bine hrănit, cu haine noi, cochet chiar, și te întrebi: «Cum e cu putință? Ce-i lipsește acestui găligan pentru a se comporta ca un... băiat mare?». Și îți răspunzi, văzînd că nu-i lipsește nimic: «Respectul față de părinți. Atît...».

Aș vrea să vedeți o scenă des întîlnită în cancelariile noastre. Vin doi părinți. Unuia dintre ei profesorii se întrec în a-i aduce vești bune: «Învață, e disciplinat, n-aveți nici o grijă». Celălalt, înainte chiar de a i se spune o vorbă, roșește, e stingherit. Căci el știe că la întrebarea lui «Și al meu?» va auzi o avalanșă de imputări. Și în privirea lui citim descurajare, o penibilă tristețe: «Ce să mă mai fac cu el?». Cîteodată îl chemăm și pe «erou». Pune capul în pămînt și uneori îi curge o lacrimă. Măcar de nu s-ar usca prea devreme... Dar s-ar putea să fie doar o lacrimă a mîndriei rănite: «Iar vine pe aici să mă facă de rîs!» și vrea să scape de «judecată»... Imposibil. Are milioane de părinți. Și toți îl vor judeca la fel. Numai că aparatul cel mai sensibil pe care poți vedea dinainte sentința este chiar chipul părinților tăi.

În orice împrejurare

E curios să vezi unii copii care știu bine ce e politețea. O dovedesc zilnic în cele mai variate împrejurări. Și mai ales cu străinii. Sînt gata să pariez că nu-i veți auzi vreodată cerînd cel mai neînsemnat lucru unui străin decît cu cuvintele: «Vă rog, nu vă supărați». Și n-ar uita pe «mulțumesc» să-i pici cu ceară. În schimb, acasă, cu părinții? Parcă ar fi într-o vacanță nelimitată a bunului-simț, care, obosit, s-ar odihni într-una. Apar imperativele ca un grohotiș prăvălit: «Dă-mi! Ia-mi!» Dar vreun: «Mulțumesc»? Mai rar decît zăpada în deșert... De ce? Pentru că sînt încredințați că nu e *nimeni* prin preajmă. Mama? Tatăl? Ei sînt *părinți*. Altminteri cum se explică faptul că acești «eroi» sînt, eventual, în stare să se steargă pe picioare chiar cînd se urcă în tramvai, iar acasă nu numai că n-o fac, dar au și pretenția ca altcineva să le curețe pantofii? (Cine? Mama!).

Respectul față de părinți nu e o haină de sărbătoare a comportării voastre care se pune și se scoate după plac. E o datorie ce nu încetează pînă la ultima noastră suflare și orice injurie la adresa lor, orice lipsă de respect al altora le resimțim adînc, ne revoltă. Cunosc copii care sînt gata să se încaiere și să înfrunte pe oricine ar aduce o jignire cît de mică mamei lor, dar care, totodată, sînt în stare să-i aducă jigniri la fel de grave sub impulsul unor «nervi», care răspund cu mojicie observațiilor ei.

Cîte unul simte parcă nevoia de a se grozăvi, i se pare că autoritatea părintească îi scade propriul său prestigiu, n-ar vrea ca unii colegi să-l «desconsidere» (?) pentru «supunerea» lui. Ca și cum «independența» ostentativă i l-ar spori... Altminteri cum se explică faptul că nu o dată îi poți auzi vorbind despre părinți cu superioritate, în termeni pe care nu și i-ar îngădui nici față de colegii mai vîrstnici? «Vii cu noi?» «Nu, m-a trimis *babacu* undeva. E *bătrîna* acasă...».

Nu e dorința și a voastră ca părinții să fie respectați de toți?! E un act de bravură să le mînjiți prestigiul? Poți pe urmă să-i schimbi, după plac, ca pe o cămașă? De ce să lăsați impresia că părinții ar fi «inamicul» care trebuie păcălit, spionat etc. Știu, pentru a vă grozăvi. E un cîștig de două parale pentru care plătiți prea mult și încă cu ceva care, aparent, nu vă aparține: cu prestigiul lor. Dar vă aparține! Imensa majoritate a copiilor prețuiesc nespus prestigiul părinților lor și, în orice împrejurare, caută să-l apere și să-l sporească, nu să-l destrame. Judecîndu-vă pe voi, opinia publică vă judecă părinții pentru cele mai mici amănunte. Nimic nu trebuie, așadar, uitat. Cînd vii la școală fără nasturi sau cu haina murdară, cînd urli sau vorbești necontrolat, cu expresii jignitoare, gîndește-te că lumea vede alături de tine și pe părinții tăi. De ce să-i tîrăști nevinovați la această aspră judecată? Și ce simplu ar fi ca acest tribunal permanent să le dea certificate excelente! Știu, părinții te iartă, uită... și aceasta îți poate hrăni iluzia că vina ta e neînsemnată. Restabilești raporturile cu ei. Dar ceilalți? Ei nu uită. Ei nici nu știu prea multe despre tine. Părinții cunosc mii de atitudini ale tale pe care le pot judeca. Străinii doar cîteva, uneori una singură. Fii deci atent ce fel de «material» le oferi, consideră-te răspunzător pentru fiecare gest.

„Sărut mîna, mamă"

Ți-ai terminat lecțiile, ai luat un coltuc de pîine și, zburînd, din ușă, lansezi: «Sărut mîna, mamă!» Tu ți-ai făcut lecțiile, datoria, și ești liber. Și e adevărat. Dar ți-ai făcut doar datoria de elev. Tema de fiu nu se reduce la «Sărut mîna!» Ce-ar fi s-o întrebi dacă nu cumva are nevoie de ceva, dacă nu-i trebuie vreun ajutor?

Mama a stat la coadă și vine spre casă cu brațele rupte de coșuri și sacoșe. Tu, la minge, alergi pe extremă, o vezi și-i strigi: «Sărut mîna, mamă!» (Dacă nu cumva te ascunzi zorit.) N-ar fi mai bine să-i iei greutățile din mîini?

Ai frați mai mici... Mama vine de la serviciu, desigur obosită, are și treburi de gospodină și grija celor mici. Îi spui: «Sărut mîna, mamă, bine c-ai venit. Eu am plecat, mi-am făcut temele...». Într-adevăr, ți le-ai făcut. Ce-ar fi însă să-i fi raportat, schimbînd un singur cuvînt: «*Noi* ne-am făcut temele»? Ce-ar fi ca mama să vadă și tema ta de băiat sau de fetiță mare? Casa curată, farfuriile spălate, așezate la locul lor, gunoiul scos etc. Sînt lucruri care nu ți-ar răpi mai mult de 30 de minute. Din ele s-ar desprinde însă o bucurie imensă pentru dînsa — 30 de minute ar răscumpăra, te asigur, 14—15 ani de griji și încordare pe care le-a avut cu tine —, bucuria de a avea un adevărat fiu. Compară, compară mereu cu situația cînd abia intrată pe ușă încep reclamațiile și răfuielile. Și cînd, eventual, la lista reclamațiilor din casă se adaugă și cele ale vecinilor. Nu, nu e nevoie de un respect declarativ. Există un «Bine ați venit, dragi părinți!» care izvorăște din faptele voastre. Și care, adunate zi de zi, oră de oră, dau acea siguranță și mîndrie unor părinți mulțumiți de copiii lor, copii buni ce vor deveni la rîndul lor oameni adevărați, părinți și cetățeni demni și respectați.

— Am venit să vă rog să-mi curățați și mie zăpada din fața casei!!!

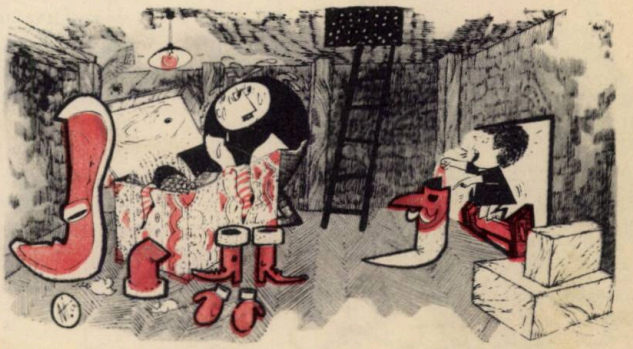

— Tăticule, nu cumva cauți asta??!!!

GĂLĂGIOSUL SCHIOR NR. 7

de **OVIDIU ZOTTA**
Ilustrație: **IURA DARIE**

Vremea era foarte bună în ziua aceea, și mulțimea spectatorilor din vale, îmbrăcați în hanorace albe, galbene, roșii și albastre, îi dădea un aer sărbătoresc, la care inscripția «Sosire» adăuga totuși cuvenita notă de gravitate.

La mare depărtare, patru mogîldețe ședeau nemișcate în ceață. Erau băieții din ultimul schimb al ștafetei, și fiecare reprezenta culorile uneia dintre cele patru unități de pionieri ale orășelului. Priveau cu îngrijorare spre geometrica împărțire a coniferelor. Din direcția aceea trebuiau să le apară coechipierii.

...Acolo se auzea numai fîșîitul ușor al zăpezii, pojghița de deasupra cedînd sub apăsarea schiurilor. Cei doi mergeau foarte aproape unul de altul, neslăbindu-se din priviri. Paul Nedea aluneca suplu, ca o sălbăticiune, pe chipul lui frumos nu se citea nici un efort. În schimb, Doru Cojocaru gîfîia ca o mașină cu aburi; se văita cu risipă de interjecții (of, hodoronc-tronc, e-te-te) cînd poteca se îngusta; plescăia zgomotos din limbă cînd reușea să treacă în fața lui Paul; mîrîia și gesticula cînd era întrecut de acesta.

Lui Paul îi venea să rîdă, însă niciodată nu-și îngăduise să facă haz pe seama unui adversar. Afară de asta obișnuia să se concentreze într-atît în timpul întrecerilor încît nu făcea risipă nici măcar de zîmbete, ba și cu gîndurile era econom, astfel că în privința lui Doru reflecta eliptic: «Caraghios. Păcat, are talent. Tactică, zero. Aiurit. Pierde».

(Aici, unde oamenii schiază de la vîrsta de 6 ani, este destul de greu să uimești pe cineva. Și totuși Paul reușise s-o facă. Sportivii de performanță și călăuzele alpine vorbeau cu plăcere despre el, iar vilegiaturiștilor li se oprea respirația cînd îl vedeau nălucind pe ametitoarele pante. Adesea excursioniștii care se aventurau mai departe, prin locuri pustii, însuflețiți de tulburătorul simțămînt al descoperirii unei cît de mici «terra incognita», aveau surpriza de a întîlni acolo un băiat cu cravată roșie care se plimba lejer, întocmai ca prin parcul orașului. Pionierul se recomanda simplu: «Nedea Paul». Apoi, potrivit legilor nescrise, dar etern respectate, întreba dacă le poate fi de folos. Uneori, întîlnirea era providențială pentru excursioniști, deoarece se întîmpla să fi încurcat marcajele și atunci Paul îi scotea pe drumul cel mai scurt la cabană. Alteori, oamenii fiind însoțiți de o călăuză, Paul saluta politicos și dispărea printre clinurile albe.)

— Of! Tot pe drum, pe drum, pe drum și la căldurică nicidecum! improviză Doru Cojocaru.

Era o surpriză că îl ajunsese din urmă pe Paul, mai ales că acesta, primind mai devreme ștafeta, pornise cu un avans de 3 minute. «După toate alelalte, mai pleci și înaintea mea!» — se revoltase Doru atunci, înțelegînd prin alelalte *talentul și experiența lui Paul. Pe urmă, Paul se făcuse nevăzut. Era o jucărie pentru el să păstreze avantajul de 3 minute, dar de mult căpătase deprinderea de a lupta întotdeauna cu aceeași stăruință și plăcere, indiferent de valoarea adversarilor sau de importanța întrecerii. Nu urmărea să-și dovedească superioritatea față de cineva anume. Poate că alerga numai pentru a sili brazii să gonească fantastic de-a lungul potecii, poate pentru a grăbi sub tălpile sale rotirea pămîntului alb sau pentru a-și apropia linia aceea înșelătoare unde cerul se unește cu pămîntul. Paul aluneca prin pădure ca umbra unei păsări uriașe, și ochii lui pe jumătate închiși păreau că privesc înăuntru.*

Faptul se petrecuse în chip neașteptat. Tăcerea cu care era obișnuit să se însoțească fusese ciuruită de o rafală de exclamații stridente — mirări, suspine, chiote. Era de necrezut! Concurentul cu nr. 7, Doru Cojocaru, îl ajunsese din urmă! «A reușit! Cum?» — se minunase Paul.

Acum alunecau împreună prin decorul de gravură în alb și negru al pădurii înzăpezite. Ca și cum i-ar fi ghicit gîndul, Doru începu să turuie:

— Abia te-am prins, uf! Parcă ai motor cu reacție! Alergi și alergi!... Ce-am să-i fac după asta lui Mirel, aoleu, nu mă întreba!

(Mirel fusese schimbul doi, din pricina căruia Doru luase startul cu întîrziere. «Chiar dacă plecai o dată cu Paul, tot nu făceai nimic» — spu-

sese Mirel. Se poate, dar nu e vorba de mine, ci de școala noastră» — precizase furios Doru.)

— Abia îmi mai trag sufletul. Nu vrei să ne odihnim nițel?

Paul răspunse printr-o privire stupefiată. Doru bombăni:

— Așa este, te grăbești, ai voință, bravo! Ah, de ce nu e cursa asta cu clasament individual?! Uite-acum m-aș așeza pe un buștean, m-aș odihni bine și aș sosi în vale taman la ora mesei! Dar e ștafetă, fir-ar să fie, strică Mirel și repară Doru! Clasamentul pe echipe, mă rog, stau toți cu ochii pe tine!

Din toată bolboroseala asta, era de înțeles că el, Doru, nu punea nici un preț pe gloria personală și că numai din dorința de a-și scoate colegii dintr-o situație dezavantajoasă făcuse totul pentru a-l ajunge pe Paul. «Greu de crezut. Șmecher. Vrea să mă țină de vorbă» — gîndi Paul. Își privi ceasul cronometru și acceleră.

— Uf, iar te-a apucat? strigă Doru. Ce fugi așa, tot ai să ajungi primul!

Distanța dintre ei se mări considerabil. În curînd, Doru rămase așa de mult în urmă încît glasul lui, atît de sonor, nu se mai auzi de loc. Paul însă nu încetini. Asta era alura lui obișnuită pe ultima parte a traseului. Iată o pantă. Coborî vertiginos, strecurîndu-se cu viraje elegante de slalom printre cei cîțiva butuci rămași în urma arborilor tăiați astă-toamnă. Era o plăcere să-și simtă corpul executînd fără greș tot ce-i cerea. Consultă din nou cronometrul și se bucură; ultima oară îi trebuise un minut în plus ca să parcurgă aceeași distanță. Pe Doru îl uitase cu desăvîrșire.

Pădurea începu să se lumineze, semn că liziera unde așteptau cei din ultimul schimb era aproape.

— Holario! Holarioooo!

«E culmea! își spuse Paul. Ăla mă ajunge din nou!»

— 'șteaptă-mă! striga Doru din răsputeri. 'in și eu 'aidecît!

N-avea nimic din suplețea și tehnica lui Paul. Risipea de două ori mai mult efort decît ar fi fost necesar. Cîteodată se încurca în schiuri, alteori cădea, pe deasupra îi mai curgea și nasul, pe care și-l tot sufla zgomotos în batistă.

«Ei poftim! Se ține scai!» Într-adevăr, Doru venea val-vîrtej. «N-are nici un stil. Aleargă ca un zănatic!» — reflectă Paul și deodată strigă speriat:

— Mai domol! Acolo sînt niște butuci!

Prea tîrziu. Doru țipă scurt, în același timp cu bufnitura căzăturii. Paul se repezi înapoi, furios:

— Deșteptule, unde ți-au fost ochii? Întîi învață să schiezi și pe urmă fă pe grozavul!

De fapt avea un sentiment de sinceră admirație față de acest surprinzător adversar.

Doru se ridică, se pipăi și, găsindu-se întreg, începu să vocifereze:

— Buștean asasin! Ciot nemernic! Uscătură afurisită!

Grav era altceva: i se rupsese un schiu.

— Îmi pare rău, bombăni Paul, pînă acum te-ai ținut bine, nimic de zis. Dacă erai mai atent, ai fi avut șanse să scoți un rezultat bun. Rămîi cu bine.

Își consultă cronometrul. Din pricina pățaniei lui Doru pierduse aproape 40 de secunde. Salută scurt și-și făcu vînt cu bețele. Din nou, totul dispăru în jurul lui Paul, rămînînd numai poteca albă și cronometrul care ticăia ca o a doua inimă.

— Iar te grăbești? spuse înciudat Doru. Așteaptă! Trebuie să-ți dau asta.

«Ce-o mai fi născocit caraghiosul ăla?». Paul privi peste umăr. Un fior rece îl scutură. Doru avea în mînă nu unul, ci... două bețe de ștafetă!

— Ce te zgîiești așa? la-l! De ce credeai că alerg după tine? L-am găsit la foarte puțin timp după ce ne-am despărțit, probabil că ți-a căzut de la brîu! Aoleu, mi-am zis, n-aș vrea să fiu în pielea lui Paulică; ajunge el primul, dar cu mîna goală! O să rîdă și munții de el! Păi dacă nu era chestia asta, crezi că mă mai omoram să te ajung?

Paul se uită năuc la baghetă. Își simți obrajii arzînd de rușine. Era o lecție care durea.

— Ai fi putut să n-o observi și ieșeai primul, spuse el. N-aș mai fi avut timp să mă întorc.

— Așa m-am gîndit și eu, dar mi-am zis că e păcat de osteneala ta. Nu zău, ar fi caraghios să alergi atîta drum, iar la urmă să te trezești că n-ai ce transmite schimbului care așteaptă!

Pe urmă, Paul băgă de seamă că mai trecuseră încă 15 secunde. Nu era exclus să fie ajunși de restul concurenților. Cu o mișcare îndemînatică își degajă piciorul stîng din schiu:

— Repede!

— Dar tu? Nțț! Așa nu vreau!

— Fă ce-ți spun. Eu pot să merg și cu unul singur. Am mai încercat.

Porni ca pe trotinetă. Doru îl urmă bombănind. Acum i-ar fi fost lesne să-l depășească.

— Hai, vorbește, spune ceva, de ce ai tăcut? se răsti Paul.

— Mă gîndeam că tu și cu o singură tălpice ești în stare să scoți sufletul din om! spuse Doru.

De fapt se gîndea la efortul pe care trebuia să-l depună Paul. Figura acestuia era însă, ca de obicei, netulburată.

— Ascultă, spuse Paul, noi am putea fi prieteni.

— Bine, încuviință Doru. Nu vorbi mult că obosești.

— Dacă vrei, o să ne antrenăm împreună, pot să te învăț o mulțime de lucruri.

— Știu. Asta o să mă bucure.

Paul și Doru predară ștafetele aproape simultan.

(Băieții din ultimul schimb porniră spectaculos. Vestea ajunse în vale, dată de un nerăbdător care privea cu binoclul. Hanoracele roșii, albe, galbene și albastre din preajma sosirii începură să se agite. Ceva mai tîrziu, fericiții concurenți care trecură primii linia de sosire fură aclamați, felicitați, îmbrățișați.)

Doru și Paul sosiră cu telefericul. Spectatorii se împrăștiau. Un glumeț, văzîndu-l pe Doru cu schiul rupt pe umăr, îl tachină:

— Nu cumva vii și tu de la vreun concurs, voinicule? Ha-ha, mi se pare că n-ai respectat distanța legală. Tot mai bine e cu săniuța!

Dar Paul și Doru nu se supărară. În tot restul acelei zile, nimic nu a reușit să-i supere.

Între Humulești și Țicău

N-am știut de unde să încep drumul spre Creangă, de la casa părintească din Humulești sau de la bojdeuca din Țicău, și de aceea l-am început din copilărie, confundîndu-mă cu amintirile acelui fabulos Ion. El este prea lipit de sufletul nostru, prea al inimii și firii noastre românești, e cămașa noastră de toate zilele, asudată și caldă, pururea una cu noi.

Creangă nu e un autor de zile mari, ci un povestitor care face mare și neuitată fiecare clipă, un autor mare în toate zilele, transformîndu-le pe toate în sărbători. El vorbește cu glasul unui popor înțelept și cuminte, răscolit de o năprasnică sete de viață, curat la suflet ca și copilăria, măreț ca și ea. El vorbește cu glasul poporului, venind din basm ca și Făt-Frumos, conducîndu-ne înapoi sub poarta lui de aur, cu simplitatea și ospeția gospodarului care poftește vecinii la praznic:

«A fost odată, ca niciodată...»

A fost odată, ca niciodată, unul Ionică a lui Ștefan a Petrii Ciubotariu, din Humulești... I-am căutat urmele, i le-am pipăit. Am confruntat locurile copilăriei lui cu cartea sub braț. Așa fac toți vizitatorii, miile și sutele de mii de pelerini porniți pe urmele lui Creangă. Așa fac cititorii lui din toate colțurile țării, străbătînd distanțe mari ca să ajungă aici, la Humulești, și străbătînd mai ales cei 75 ani distanță ce ne despart de capătul vieții marelui povestitor.

Casa e aceeași, o necăjită și comună casă din părțile nemțene, așa cum se făcea acum o sută și mai bine de ani. O căciulă de șiță, cu streșini lungi, o apăra iarna de viscol și omăt. O prispă joasă, pe marginea căreia tăifăsuiau vara gospodarii, împrejmuiește un perete. Cînd intri în tindă trebuie să-ți pleci capul, «ca să vezi bine pragul de jos». Aici se țineau cioveiele gospodărești, putini, coveți, cofe, unelte de muncă, adunate prin colțuri sau rînduite pe lîngă pereți. «Dincolo» e odaia de locuit a gospodarilor, aceea în care a văzut întîia oară lumina și marele povestitor: «Ieși, copile bălan, afară și rîde la soare, doar s-o schimba vremea! Și vremea se schimba după rîsul meu» A rămas la fel și această odăiță, dereticată și rînduită parcă de mîna Smarandei. Lavițele împrejmuiesc pereții, largi și încăpătoare, fiindcă Ștefan a Petrii avea copii mulți, o casă plină. Cergi, prostiri, lăvicere, perne stăteau ziua clădite teanc, la un colț al unei laviți, pînă sus în grindă. Au rămas și acum tot așa. La fel a rămas și vatra, cu stîlpul hornului «de care lega mama o șfară cu motocei, de crăpau mîțele jucîndu-se cu ea». Șfara cu motocei atîrnă și acum de stîlpul hornului, iar copiii vizitatorilor așteaptă parcă să se repete scena povestită în «Amintiri»... Încolo? Pirostriile, ceaunul de mămăligă, vătraiul, masa cu trei picioare, prea mică pentru o asemenea mare familie, cîteva scăueșe scunde, asta e tot! E tot universul copilăriei aici, e toată lumea lui Ion Creangă, lumea satului nostru românesc de pînă mai ieri, cu toate amărăciunile și bucuriile ei. Casa aceasta, cu modestul ei inventar, este o casă oarecare de pe meleagurile nemțene, o casă ca atîtea altele, mii și mii, de pe meleagurile românești. Și copilăria lui Ion este aceeași cu copilăria omului de la sat de pretutindeni. Dar acest Ion e unic. El concentrează în sine simțirea, inteligența și duhul unui neam întreg, aducîndu-l în literatură cu întreg tezaurul de artă și frumos.

Vizitînd casa părintească de la Humulești, iar apoi bojdeuca în care și-a petrecut ultimii ani ai vieții, din Iași, mahalaua Țicăului, ai în față destinul adevărat al artistului:

«Precum am fost eu sărac ieri și alaltăieri și săptămîna trecută și în an și în toată viața, apoi nu am fost de cînd sînt...»

Bojdeuca din Țicău ar putea purta aceste cuvinte scrijilate pe peretele de vălătuci sau zugrăvite cu pensula în varul alb.

Din centrul Ieșilor și pînă aici drumul ți se pare azi scurt și plăcut. Drumul spre Dealul Ciricului urcă pe o stradă în pantă, mărginită de case de mahala cu grădini. Abia ai părăsit curtea bisericii Golia, unde iarăși a locuit Creangă, în tinerețile lui și, abătîndu-te pe la «Borta Rece», «cinstita crîșmă» unde povestitorul bea vin vechi din oală nouă împreună cu bădița Mihai, iată-te fără întîrziere la «palatul» din Țicău. Te-ai dus pe drumul amintirii și drumul acesta ți se pare scurt. Dar același drum era pe vremea lui drumul noroaielor, drumul sărăciei și umilinței. Bojdeuca se afla, de fapt, afară din Iași, ultima casă atîrnată pe coasta unui deal șuvoit, hăt departe de hotarul de ieri al orașului. Ca să răzbească pînă aici, învățătorul Ion Creangă încălța toamna sau iarna ciubote grele și îmbrăca șubă groasă de șiac mănăstiresc. Se înarma cu ciomag zdravăn de corn, o bîtă de mînat vitele, ca să întîmpine fie lupii ce urlau ca în codru pe dealul Ciricului, fie haitele de cîini din mahalale. Așa intra în salonul elegant al boierilor de la Junimea, desfăcîndu-și traista cu «țărănii». Se simțea aici strîmtorat, dar dincolo, în strîmtoarea de la bojdeucă, se simțea în largul lui, ca și acasă la Humulești.

Vom găsi și aici, la bojdeuca-muzeu din Țicău, aceeași rînduială țărănească, la fel ca în casa părintească de pe Ozana. O tindă strîmtă desparte cele două odăițe-chilii. Aceleași lavițe, aceleași scăuițe scunde, aceeași masă cu trei picioare, același cuptor cu horn năprasnic. Aici, la bojdeucă, se păstrează mai multe din obiectele care au aparținut marelui scriitor. Sînt pe masă uneltele lui de scris, cărțile școlare pe care le-a alcătuit, numerele din «Convorbiri literare» în care a publicat primele pagini. Sînt, de asemenea, multe acte, scrisori, fotocopii după manuscrise, fotografii. Dar tulburătoare este casa în întregul ei, cu încăperile acestea scunde, unde a trăit, a muncit și a suferit acest geniu al satului românesc. Pe aceste laviță, pe care nu îndrăznești să te așezi, a stat bădița Mihai, împărtășindu-și suferința și durerea cu marele humuleștean. Pe această masă scundă au răsturnat mămăliga, stînd amîndoi țărănește, pe scaunele joase și mîncînd cu linguri de lemn. Din cerdacul surpat au privit amîndoi asfințitul luminii pe dealul Ciricului, ascultînd tălăngile turmelor și așteptînd ivirea stelelor:

«Sara pe deal, buciumul sună cu jale...»

Stingerea Luceafărului l-a cutremurat de durere. Nu i-a supraviețuit mult, ci și-a purtat cu lacrimi agonia pînă la sfîrșitul aceluiași an. Se vor împlini în acest decembrie 75 de ani de cînd Ion, marele Ion, s-a retras în țărînă lîngă ai săi, cei mulți și umiliți asemenea lui.

Amarnică și tristă clipă... Iașul se îmbrăcase în zăpadă proaspătă, iar în văzduh prindeau a suna clopoțeii Anului nou:

«Mîine anul se-nnoiește,
Plugușorul se pornește...»

Copiii, elevi ai umilitului dascăl din Țicău, au urcat dealul să ducă marea veste, așa cum făcuseră în fiecare an. S-au așezat la fereastră, au pocnit din harapnice, au potrivit buhaiul, fluierul și toba. Dar au amuțit... Cel care-i aștepta, în fiecare an, cu fruntea în palme, ascultîndu-le urarea, nu mai era. Somnul lui nu mai putea fi deșteptat. Palmele se odihneau liniștite pe piept, ochii povestitorului erau pe veci închiși.

Humulești... Țicău...

Un început și un capăt de drum. Un drum care se confundă cu destinul omului din mulțime, mărginit prin cele două case care îl rezumă, ca un simbol.

Vizitîndu-le, alături de mii de pelerini, îl simțim pe Creangă și mai legat de noi, parte sfîntă din ființa noastră spirituală.

PAUL ANGHEL

Însemnări dintr-o excursie pionierească

de AUREL IORDACHE

Pregătirile pentru lunga noastră drumeție pe locurile pline de farmec unde a copilărit și și-a trăit viața Ion Creangă, povestitorul nostru cel mai îndrăgit, au început încă din primăvară. Pionierii și școlarii de la cercul foto și-au reîmprospătat cunoștințele legate de peisaj, portret, grup, interior, precum și de folosirea telemetrului, celulei-foto și filtrului; reporterii și ghizii își notaseră materialul bibliografic pentru documentare, iar tinerii geografi luaseră măsuri pentru întocmirea hărții: «Drumurile și popasurile lui I. Creangă prin țară». Prevăzusem, de asemenea, organizarea unei expoziții «75 de ani de la moartea lui I. Creangă» ca un omagiu adus de școala noastră marelui povestitor; întocmirea unui stand cu operele sale și o mică colecție de desene și picturi: «Creangă în plastica românească», precum și strîngerea unor mărturii despre el din presa noastră.

Se-nțelege că unele din inițiativele noastre au devenit realități înainte de vreme. Harta drumurilor lui Creangă, expusă cu o lună înainte de plecare, fusese aproape memorată și nu numai de către cei înscriși pe tabelul excursioniștilor.

Preocupați de aceste pregătiri, aproape că n-am simțit cum a trecut vremea și iată-ne într-una din zilele acestei veri, întîmpinînd soarele în drum spre Moldova lui Ion Creangă, atît de scumpă tuturor.

Drumul a fost lung și plin de frumuseți și multe am avut de văzut și de învățat pe unde am trecut. Piatra, Agapia, Văratecul și multe alte localități ne-au amintit mereu de marele nostru povestitor, dar niciodată nu vom uita emoția cu care am păşit în Humulești, satul de lîngă Tîrgu-Neamț.

Parcă am fi și acum acolo.

Iată, de-abia intrăm pe ulițele satului și, deodată, în dreapta ne oprim la căsuța în care, în 1837, s-a născut Nică a lui Ștefan a Petrei Ciubotariu, cel care mai tîrziu avea să devină unul dintre marii povestitori ai poporului nostru.

Casa e aidoma ca în vremea copilăriei lui. O casă albă și mică, care astăzi este muzeu. În prima încăpere se află cîteva portrete de familie, documente și scrisori legate de viața marelui povestitor. Sub o vitrină, opera sa în ediții românești și străine, ediții critice și documentare.

În cea de-a doua încăpere întîlnim interiorul atît de familiar din «Amintirile» povestitorului. Iată-l într-un cui pe «sfîntul Neculai, făcătorul de vînătăi», și pe vatră «calul bălan», apoi măsuța cu un picior pentru lecții, roata de depănat a lui «Ion Torcălăul», laițele de lîngă pereți și scaunul lui moș Chiorpec Ciubotariul, care-l «răbuia cu dohot» cînd îl «sucălea» să-i dea curele pentru bici. Totul se prezintă ca odinioară, și noi cu închipuirea înlocuim liniștea statornicită aici în muzeu cu forfota, «zburdăciunea» și «hălăgia» copiilor care o scoteau pe biata mamă din sărite și o împingeau «să ie varga din coardă» și să-i «croiască» de «să le meargă peticile».

Peste drum e locul cireșului mătușii Mărioara, iar soții Bocăneț, descendenți ai «hîrșitei», ne primesc cu plăcere și ne povestesc ce au auzit și ei «din vechi».

Ne-ndreptăm apoi spre chilia primei școli, unde a buchisit Nică, sub ochii blînzi ai lui băduța Vasile, apoi în cimitirul în care, odinioară, Nică și colegii lui făceau să pătimească «cuvioasele muște» și «cuvioșii bondari». Aici e și mormîntul Smarandei, mama lui Creangă, «vestită pentru năzdrăvăniile sale», care «alunga norii cei negri de pe deasupra satului... și abătea grindina în alte părți»... «bătea pămîntul sau părătele sau vrun lemnu de care se pălea Ionică, zicînd: «Na, na!» și îndată îi trecea băietului durerea».

Tatăl nu se odihnește aici. Sărăcia l-a trimis să muncească pe moșia Prigoreni, pe lîngă Iași, și pe acolo s-a stins în 1858.

Ca pretutindeni în țară și aici, la Humulești, realitatea vieții noastre a impus transformări esențiale. Lîngă școala-chilie se înalță acum impunătoare școala cu un etaj, care poartă numele lui Ion Creangă, în fața ei, printre covoarele de salvie înflorită, se înalță masivă, albă statuia bătrînului dascăl. Mai încolo se află căminul cultural cu o bibliotecă ce numără peste 7 000 de volume. În locul pivelor de la Condreni și al teascurilor din Țuțuieni sînt fabrici bine utilate, unde oamenii se întrec în iureșul muncii atît de caracteristic orînduirii noastre socialiste.

Am părăsit Humulești de-abia tîrziu, cu inimile pline de emoție și de recunoștință față de neîntrecutul povestitor.

Casa memorială „Ion Creangă"

Dar drumul nostru nu se sfîrșise aici. Ne mai așteptau Tîrgu-Neamț, Broștenii, Iașul cu bojdeuca de la Țicău, Școala și grădina Copoului. Toate, locuri ce aveau să ni-l reamintească mereu pe Ion Creangă, cît și pe marele său prieten, Mihail Eminescu, luceafărul poeziei românești.

Versuri:
DAN DEȘLIU

Desene:
DEAK ION — Cluj

ROȘCOVANUL

Cînd toată lumea muncește,
învață,
străbate nămeții,
dînd ghes viitorului,
cine se-ntinde
dis-de-dimineață
la gura cuptorului,
dacă există, mă rog frumos,
așa ceva — la bucătărie?
Dacă nu, poat' să fie
oricare alt ungher
călduros,
de la calorifer
la ciorapii de lînă...
Cine stă tolănit
și se-ngînă
cu aspiratorul de praf
din odaia vecină?
Cine are urechi cu canaf,
labe de plastilină
și niște mustăți
cît cei trei mușchetari
la un loc?
Cine seamănă cu unii școlari,
fără noroc,
și are patru la hărnicie,
trei la igienă,
doi la purtare
și-o singură notă de zece,
la tors,
unde nici mama-mare
nu mi-l întrece?!
Spuneți-i pe nume
și-i plîngeți de milă,
că iar m-a-ntrebat despre el
măturoiul...
E chiar Trîndăvilă,
cotoiul
cel gras și roșcat;
ne-o fi auzit
și-a tulit-o sub pat.

FOC DE VREASCURI

Fără flacără — ce ne-am face
în toiul iernii.
cînd zînele joacă
pe străzi, pe cociauri,
încolo și-ncoace,
hore de sticlă și promoroacă?
Ea ne-ncălzește odaia,
miinile, visele, zi și noapte;
raze și umbre și șoapte
poartă-n sine văpaia,
munți de argint,
tichii de spiriduși
din basmul cu Albă ca Neaua,
și-n stingere — fiorul tăciunilor apuși,
la care bunicul
și-aprinse luleaua...
Aventuri cu haiduci și corsari,
vistierii îngropate,
expediții spre stele
și cîte isprăvi nevisate tresar
în vîlvătaia dintre două surcele!
Deși demult nu mă mai încălzesc
la foc de vreascuri țiuitoare,
albastrele flăcări și azi le zăresc
în seri cu șuier de ninsoare,
ca-n depărtatul veac copilăresc —
Și-acum, adesea, noapte și zi,
le reaprind în suflet
și le privesc arzînd...
Fără flacără nu se poate trăi
nici iarna,
nici vara,
nicicînd!

VOINIC NE ȘTIUT

Nici gheare, nici colți de mistreț,
albe junghere neiertătoare,
nici mila omului, pe îngheț,
pavăză blîndelor căprioare,
nici aripi, să-și cate scăpare
acolo, în slavă:
un ghem de cenușă, din care
suie-n văzduh perechea urechilor-antene,
patru lăbuțe gata de salt,
de goană grozavă
peste troiene,
dintr-un hotar
al zării-n celălalt...
Haita,
copoii,
tăindu-i cărarea,
focuri de armă,
spaime și pînde
și într-un covru tainic chemarea
gurilor pururi flămînde...
Neînsemnat și firav și tiptil,
înfruntă greul iernii viforoase,
mai viteaz decît multe
namile sîngeroase,
urecheatul cu ochi de copil.

OASPETE IN OGRADA

Omul,
ceva totdeauna simpatic,
chiar și-un om de zăpadă,
vremelnic oaspete
în sezonul iernatic,
undeva, pe tăpșan,
în ogradă...
Ce-i drept, curios cetățean:
nasul i-e rumen din cauză
de morcov, sau ardei, sau vopsea,
sau de guturai, dacă vrei,
în nici un caz
fiindc-a tras la măsea!
De altfel, măsele nici n-are,
numai ochi de cărbune,
mi-s'pare,
pălărie
de cratiță veche,
mătură veștedă subțioară
și-o floare de hîrtie
la ureche,
fluturînd strengărește...
Așa cum îl vezi, se topește
de dorul iernii
într-o zi luminată,
ca norul în zarișteа largă.
Om de zăpadă,
mai treacă-meargă;
de gheață — nu, niciodată!

MINGE

Zăpada, oare,
ce-ar putea să fie,
afară de ceea ce scrie
în carte?
Pene de păsări albe
de departe,
părelnic puf de păpădie
din dumbrăvile norilor,
unde hălăduiește Ursa Mare,
în ciuda tuturor vînătorilor
și păstorilor...
Citeodată, cînd i se năzare,
se suie-n brazii vîntului
dihania
și-i scutură tare
deasupra pămîntului
și curg la vale
zade sclipitoare,
pe care-o să ne dăm cu sania.

GREUL PĂMÎNTULUI

Încotoșmănat în șuba de blană,
într-un cotlon de codru fermecat,
sub neaua necontenind să se cearnă,
își petrece vacanța de iarnă
Martin-împărat.
Nici visele, zice-se, nu cutează
să-i tulbure tainica sihăstrie,
noapte pururi tîrzie,
negură veșnic fără de rază...
Dar, cine știe,
poate prin capul cît un poloboc
tresar cînd și cînd adieri
din smeurișul cu boabe de foc,
din stupii jefuiți alaltăieri...
Atunci, pesemne,
prin somnu-i de moarte,
adormitul oftează din greu...
Pustie-i pădurea,
primăvara-i departe,
și neaua coboară mereu!

PE VIFOR

Ce bine-i acasă,
la foc, la taclale,
cînd aripi de gheață
văzduhu-l străbat,
cînd auie-n largul
cîmpiilor goale,
în spulber zănatic,
dînd nopții tîrcoale,
viforul, lup blestemat!

Dar e mai strașnic, parcă,
să-l înfrunți,
prin orice paragini
tăindu-ți cărare,
clădind zăgazuri,
ziduri și punți,
în stepa stingheră,
în munții cărunți,
cu gîndul la casa din zare...

NEDUMERIREA ROBOTULUI FACTOTUM

FOILETON DE MIRCEA SÎNTIMBREANU

Factotum era un robot evoluat, o minune a ciberneticii. Prin ultimele experiențe, inginerul îl înzestrase cu posibilitatea de a se exprima, fixîndu-i în memorie absolut toate cuvintele limbii romîne, potrivit ultimei ediții a celor patru volume masive din Dicționarul limbii romîne contemporane, a dicționarelor enciclopedice, a dicționarelor de arhaisme, regionalisme și neologisme. Se putea afirma că munca filologilor și lingviștilor nu fusese mai prejos decît aceea a tehnicienilor, așa încît, după părerea unanimă, nici un singur cuvînt sau expresie a limbii romîne nu rămăsese neînregistrată în memoria lui Factotum. Da, era un robot evoluat și de aceea modest, așa încît inginerul îi comunică voios că a doua zi urmau să facă demonstrații publice de limbă și gramatică romînă la Pavilionul de experimentare. FACTOTUM îl rugă să mai amîne cu o zi. Și totodată îi ceru voie să citească măcar o dată cele un milion patru sute de mii de volume din biblioteca Academiei. Chiar așa, nu se grăbea încă să dea ochii cu publicul. Nu voia să aibă nici un risc și inginerul nu se împotrivi. Experiența îi dovedise că Factotum nu este nici capricios și nici timid, ci doar un robot cît se poate de exigent cu sine însuși. De aceea consimți să amîne cu 24 de ore evoluția robotului și plecă să anunțe acest lucru la ziar, nu înainte însă de a-i fixa pe piept anunțul foarte important: *A SE FERI DE UMEZEALĂ!* Căci dacă indicele H era, ca să zicem așa, virusul său intern, umiditatea era cel mai primejdios agent extern. Aducea gripa.

Robotul rămase, așadar, singur. Dar nu pentru a reciti încă o dată cele un milion patru sute de mii de volume, cum s-ar fi putut crede la prima vedere. Făcu și acest lucru, e drept, dar numai pentru că în mintea lui de robot evoluat se ivise o idee. O idee absolut firească pentru prestigiul său, de care era conștient. Voia ca, în lipsa inginerului, să verifice el însuși, înaintea confruntării cu publicul, ceea ce știe și ceea ce poate la limba romînă. Să aibă, cu alte cuvinte, o discuție de antrenament. Ideea îi venise cînd, făcîndu-și siesta, zărise pe geam, nu departe, doi copii discutînd pe o bancă.

— Ce-ar fi, își zisese, să-mi fac un autocontrol al cunoștințelor?

Acum inginerul plecase... Copiii erau tot pe bancă și păreau că vorbesc din ce în ce mai înfierbîntați. Afară era senin, o boare primăvăratică se juca prin tufișuri și, privindu-și ceasul de la mînă, Factotum observă că umiditatea era doar 0,01. Nu era nici un risc. Ieși, așadar, și, pentru a nu-i speria, se apropie tiptil de cei doi. În focul discuției, ei nici nu-l zăriră.

— E mai bine așa. O să vorbească nestingheriți, iar eu trec pe autocontrol, își spuse robotul și degetele îi tremurau de emoție pe șnurul care îl menținea în priză.

Cei doi rîdeau tare și de-abia după cîteva minute robotul înțelese că își povesteau ceva.

— Haios era, ce zici, suflete?

— Mișto, bă!

— Ce caft îi căpăcea la gioale. Te-ai prins?

— Sanchi. Ce? Aschimodie nu i-a trăsnit un flit între felinare?

— Ești nasol. Păi nu i-ai ginit moaca? Ce cărămidă avea!

Dar nu mai continuă. Zise doar pe șoptite:

— Sst! Babacu ! M-am ușchit...

Robotul rămăsese cu gura căscată. Își scuturâ apoi brusc capul și, cu o viteză nebănuită pentru masa lui, o zbughi în laborator. Dar nu se liniști. Continua să-și smucească din ce în ce mai tare capul, ca și cum o viespe ar fi pătruns în creierul lui electronic. Și într-adevăr ceva bîzîia îndrăcit între milioanele lui de celule fotoelectrice... O forță extraordinară îi apăsa creierul, firele acestuia zbîrnîiau și vibrau gata să plesnească. De undeva, poate din coeficientul sigma, începu să iasă fum. Avertizorul automat intră în funcțiune, umplînd cu vaierele sale încăperea, dar robotul, deși știa aceasta de la vîrsta de 5 secunde, nu smulse șnurul din priză. Dimpotrivă. Se conectă la sursa de 1 000 de megawați. Acum creierul său scăpăra și de sub calota de duraluminiu explodau parcă niște rachete multicolore. Supremul avertisment! Dar nici de data asta robotul nu reacționă. Cu întreaga lui energie, cu formidabila lui energie, scormonea cu febrilitate cele mai tainice unghere ale memoriei sale.

— Nasol! Haios??? Mișto??? N-am auzit...

Cu o viteză de neînchipuit tria milioane de cărți citite, sute de mii de fișe, fotocopiile tuturor dicționarelor...

— Sanchi? Gioale??? Nu cunosc...

Sorta înfrigurat ultimele cotloane ale memoriei unde i se fixaseră arhaismele și regionalismele și cînd nu găsi nici așa nimic care să-l lămurească, oftă din rărunchi:

— Și totuși era ceva în romînește... Asta după gramatică... dar ce? Ce?... Și cînd în laborator era numai fum, se prăbuși pe un fotoliu și suspină amar:

— Sînt un incapabil...

Și plînse.

Așa l-a găsit inginerul.

— De ce nu mă lași să mor? Nu sînt bun de nimic... Ți-ai jertfit talentul și tinerețea cu mine, ai pierdut mii de nopți să calculezi și să descoperi valoarea lui minus sigma, ți-ai pus atîtea nădejdi în mine și eu... eu...

— Tu?

— Eu nu știu nici cît știe un copil de 12 ani. Știu șah, știu calcul infinitesimal, pun diagnosticul oricărei boli... Credeam că stăpînesc întregul tezaur al limbii romîne.

— Și nu-l stăpînești?

— Nu. Vorbeau doi copii în curte și nu înțelegeam nimic... ici-colo înțelegeam și eu cîte un cuvînt și asta mă descuraja și mai tare. Încolo nimic... Nici *nasol*, nici *mișto*, nici *gioale*.

— Și de asta plîngeai?

— Da, suspină robotul, și era gata să înceapă din nou să plîngă, cînd inginerul izbucni într-un uriaș hohot de rîs. Cînd, în sfîrșit, putu să vorbească, zise:

— Dar asta nici nu e limbă romînă, prostuțule.

— Dar ce?

— O discuție între doi «șmecheri» pe limba lor păsărească.

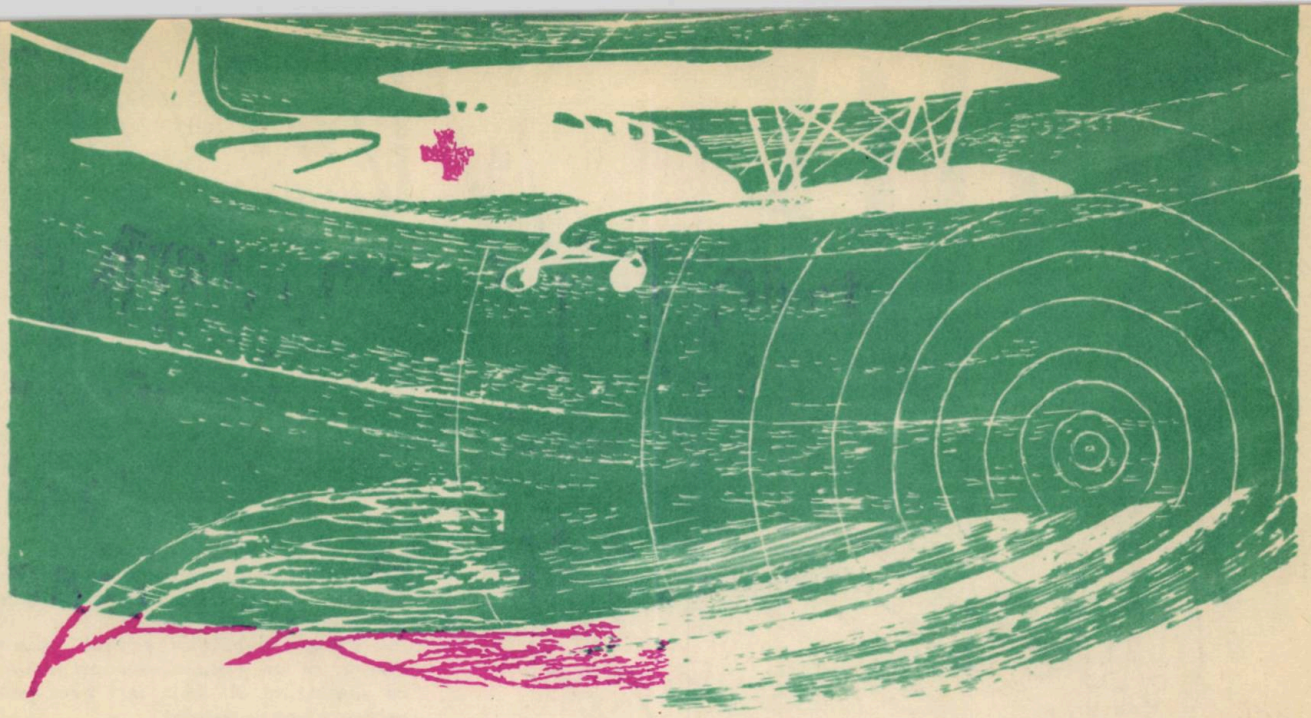

apelul a fost interceptat

Cînd au pornit apele la vale cu un muget asurzitor, Marian împreună cu alți trei băieți erau cu nenea Dănilă la păscutul cirezii cooperativei agricole de producție. Furtuna s-a dezlănțuit deodată. Din susul prundișului, Dunărea a început să-și rostogolească apele mari, amenințătoare.

Nenea Dănilă înțelese primejdia.

– Nu-i timp de pierdut, băieți. Haideți să mînăm vitele spre Oinacu. Le-am spus și oamenilor azi dimineață că așa are să se întîmple... În orice caz, tu, Mariane, mai du-te încă o dată în sat să anunți că vin apele mari. Suie-te pe cal.

Marian porni în galop, în jos, pe firul apei, spre satul Braniște. În goana calului, își aminti că saivanele cooperativei sînt aproape de țărmul apei, mai jos de stăvilar. „Dacă barajul nu este coborît la vreme să împiedice puhoiul care vine – gîndi el –, atunci saivanele"... În sat a anunțat mai devreme nenea Dănilă.

– Haide mai întîi la stăvilar, Murgule!

În urmă apele Dunării clocoteau ca într-un cazan.

„Acum-acum o să năvălească peste stăvilar" – se înfioră Marian. Și, fără să mai stea pe gînduri, descălecă și se repezi la manivelă.

Cu un scîrțîit prelung lanțurile se smuciră, iar barajul masiv coborî greoi peste ape. Băiatul se înălță pe vîrful picioarelor, împingînd manivela în sus. Deodată manivela s-a oprit.

– Ei, fir-ar să fie, făcu Marian, sărind de la manivelă. Acum trebuie să scot stinghia de la piedica barajului.

În aceeași clipă sosi și Victor.

– La stinghie a ajuns apa, Mariane...

Vorbele îi înghețară pe buze. Privirea-i rămase pironită la apa învolburată. Cu tot clocotul puhoiului, Marian reușise să scoată stinghia de sub baraj, dar cînd să iasă la suprafață un val puternic îl izbi înapoi. Acum apărea și dispărea în vîltoarea apei ca o jucărie. Inima lui Victor își încetini tic-tacul...

Începu să strige după ajutor. Dar cine să-l audă? „Altă nu-i de făcut" – socoti el la iuțeală și se pregăti să sară în ajutorul prietenului său. În aceeași clipă, o mînă puternică îl împinse la o parte. A înțeles îndată că sosiseră cooperatiștii.

– Oile au fost salvate, dar ce facem... cu băiatul? zise nea Dănilă.

– Doctorul! Anunțați doctorul, spuse din nou cineva.

– Victore, încalecă repede calul și fugi la dispensar.

*

Chipul președintelui cooperativei se întristă:

– Nu-i chip, Victoraș. Telefonul nostru nu face apel. S-o fi rupt vreun fir sau cine știe ce s-a întîmplat cu furtuna asta.

– Dar ce-i de făcut? se plînse Victor. Marian trebuie transportat cît mai repede la București. E nevoie de intervenția unui specialist. Așa a zis medicul nostru... Altfel... Victor își frîngea mîinile. Cel mai bun și mai rapid mijloc de transport ar fi avionul. Dar cum să anunțe Aviasanul?

Victor se repezi pe ușă afară. Președintele cooperativei se luă după el.

– Încotro, băiete?

– La școală, rosti Victor întinzînd pasul.

„Ce-o fi vrînd să facă „năzdrăvanul" ăsta la școală – gîndi președintele –, doar nici telefonul de acolo nu funcționează acum"...

Ajuns la școală, Victor se așeză în fața aparatului Morse.

– Țiu... țiu... țiu... Cîteva minute aparatul Morse se zbătu sub apăsarea mîinii lui.

– Nu mă aude nimeni, zise Victor dezamăgit. De fapt stația noastră de radioemisiune amatori e de categoria a treia și n-a transmis pînă acum.

Continuă totuși.

– Țiu... țiu... țiu...

– O legătură, tresări deodată. Pionierii din Giurgiu! Asta-i „prima emisiune. Emisiunea de identificare". Și tot cu voce tare continuă transmisiunea:

– Sînt JO9, KPC, vorbește la Aviasan, vorbește la Aviasan. Un avion urgent. Caz grav la Braniște. Cu felinare indicăm locul de aterizare. Patru felinare, patru felinare.

*

Curînd aterizează avionul. În jurul bolnavului se strînseră mulți pionieri și țărani cooperatori.

Cu toate injecțiile făcute de medicul circumscripției, Marian nu-și recăpătase cunoștința. Viața lui era în pericol. Din furia cu care l-au izbit valurile de barajul stăvilarului s-a ales cu o fractură puternică la cap. Doar intervenția unui medic specialist îl putea salva.

„Numai de-ar scăpa băiatul" – își zise președintele, în timp ce, fără să-și ia ochii de la Marian, îl așeză pe patul din carlinga avionului. În aceeași clipă bolnavul își deschise ochii. Privirile i-au rătăcit puțin prin carlingă, apoi s-au oprit pe fețele celor care stăteau aplecați asupra lui. Întîlni priviri blînde și zîmbete pline de recunoștință.

După ce avionul se înălță, Victor și cei rămași jos îl urmăriră multă vreme. Victor și ceilalți pionieri erau năpădiți de emoție. Marian va fi salvat. Stația de radioemisiune a pionerilor își făcuse datoria.

OLIMPIA COLCERIU

File din copilăria din trecut

LIPILE

de **AL. POPESCU**

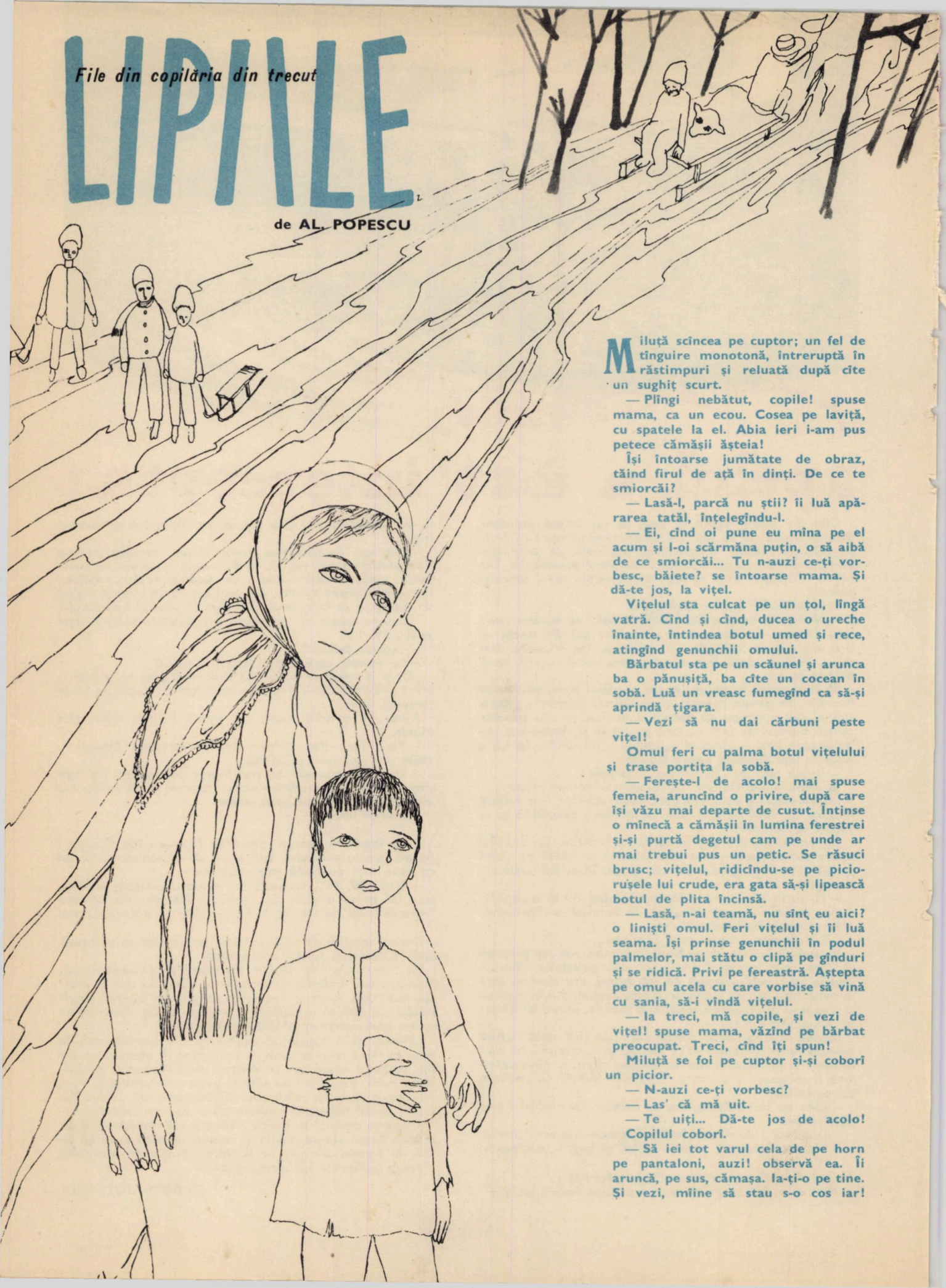

Miluță scîncea pe cuptor; un fel de tînguire monotonă, întreruptă în răstimpuri și reluată după cîte un sughiț scurt.

— Plîngi nebătut, copile! spuse mama, ca un ecou. Cosea pe laviță, cu spatele la el. Abia ieri i-am pus petece cămășii ăsteia!

Își întoarse jumătate de obraz, tăind firul de ață în dinți. De ce te smiorcăi?

— Lasă-l, parcă nu știi? îi luă apărarea tatăl, înțelegîndu-l.

— Ei, cînd oi pune eu mîna pe el acum și l-oi scărmăna puțin, o să aibă de ce smiorcăi... Tu n-auzi ce-ți vorbesc, băiete? se întoarse mama. Și dă-te jos, la viței.

Vițelul sta culcat pe un țol, lîngă vatră. Cînd și cînd, ducea o ureche înainte, întindea botul umed și rece, atingînd genunchii omului.

Bărbatul sta pe un scăunel și arunca ba o pănușiță, ba cîte un cocean în sobă. Luă un vreasc fumegînd ca să-și aprindă țigara.

— Vezi să nu dai cărbuni peste vițel!

Omul feri cu palma botul vițelului și trase portița la sobă.

— Ferește-l de acolo! mai spuse femeia, aruncînd o privire, după care își văzu mai departe de cusut. Întinse o mînecă a cămășii în lumina ferestrei și-și purtă degetul cam pe unde ar mai trebui pus un petic. Se răsuci brusc; vițelul, ridicîndu-se pe picioruşele lui crude, era gata să-și lipească botul de plita încinsă.

— Lasă, n-ai teamă, nu sînt eu aici? o liniști omul. Feri vițelul și îi luă seama. Își prinse genunchii în podul palmelor, mai stătu o clipă pe gînduri și se ridică. Privi pe fereastră. Aștepta pe omul acela cu care vorbise să vină cu sania, să-i vîndă vițelul.

— Ia treci, mă copile, și vezi de vițel! spuse mama, văzînd pe bărbat preocupat. Treci, cînd îți spun!

Miluță se foi pe cuptor și-și coborî un picior.

— N-auzi ce-ți vorbesc?

— Las' că mă uit.

— Te uiți... Dă-te jos de acolo! Copilul coborî.

— Să iei tot varul cela de pe horn pe pantaloni, auzi! observă ea. Îi aruncă, pe sus, cămașa. Ia-ți-o pe tine. Și vezi, mîine să stau s-o cos iar!

Miluță își trase pe cap cămașa și rămase lîngă vițel; își lipi obrazul de botul lui, care mirosea a lapte. Rîdea înveselit, simțind gîdilături la ureche, de la suflarea caldă a vițelului. În cîteva zile, acesta se înzdrăvenise, începuse să se ridice de jos fără să-i tremure picioarele și încerca tot timpul să se scuture. Făcea cîte un pas, țeapăn, după care întindea botul și mozolea franjurile de la fața de masă, care spînzurau ca niște moțuri; apoi încerca să apuce mîneca sumanului din cui sau să răzuie cu limba lui aspră varul de pe marginea hornului.

Miluță pusese, mai de mult, un pumn de boabe de grîu într-o strachină cu pămînt și o ținuse pe horn, la căldură. Grîul încolțise și în cîteva zile firele ajunseseră cît coada șoricelului. «Ia să le numărăm!» — spuse tatăl, bucurîndu-se împreună cu copilul. Erau o sută, cîte boabe pusese. «Sămînța e bună, de-ar fi și un an bun»... — spuse el.

Într-una din zile, mama, întinzînd niște șimburi de dovleac pe sobă, la uscat, luă strachina cu grîu răsărit și o puse sub masă. Vițelul, care, dînd în ajun de niște oale pe acolo, le linsese, descoperi strachina cu grîu și îl «păscu». Se vede că îi plăcuseră firele acelea plăpînde, că începu chiar să zburde. Se întorcea prin casă, dînd spre ușă, după care iar revenea, băgîndu-și capul sub masă și mișcînd vesel din coadă. Miluță nu știa de ce se bucură așa. Cînd vițelușul a scos capul și l-a scuturat, băiatul îl prinse prietenește cu brațul pe după gît. Îi trase un fir verde de iarbă, care se făcuse covrig și îi intrase într-o nară.

«Ăsta-i grîul meu!» — țipă Miluță. Căută repede strachina pe horn, dar nu era acolo. «E sub masă, spuse mama, neștiind despre ce este vorba. Ia-o de acolo și pune-o la loc pe horn, c-or îngheța firele acelea. Mă luai cu treaba și am uitat de ele».

Miluță luă strachina, o privi răvășită și o împinse cu piciorul.

«Mata, mămucă, ești de vină!» — se plînse el.

Mama surîse, dîndu-și seama de boacăna pe care o făcuse. Mai apoi încercă să-l liniștească. «Las' că și așa, tot degeaba îl punem la încolțit. Mare bucurie că se face grîu! Ne spetim, și eu și tat-tu, cît e vara de lungă, și după ce îl strîngem ia drumul hambarelor bogătanilor. Aducem o poală de grăunțe acasă!»

Copilul nu mai zise nimic. Și deși îi păscuse firișoarele acelea din strachină, pe care el voia să le vadă tot mai mari, ciuda îi trecuse. Sta lîngă făptaș, jos, pus să-l păzească să nu facă vreo altă poznă.

Tatăl se desprinse de lîngă fereastră; ieși să-l întîmpine pe omul pe care îl tot aștepta.

Acesta intră și se opri în prag, puțin aplecat, să nu se lovească cu capul de grindă.

— Unde-i? întrebă el. Și, văzînd marfa, spuse cu jumătate de glas: A, e micuț... Parcă ar fi vrut să renunțe.

Făcu cîțiva pași și se aplecă lîngă vatră. Prinse o ureche a vițelușului și i-o răsuci ca pe o pănușiță. Vițelul se zbătu încercînd să se ridice.

— Cînd stă pe picioare, nu mai e chiar așa mic! spuse tatăl lui Miluță. E vioi, zdravăn. Nu l-aș da dacă...

Își petrecu brațele pe sub burta vițelului, îi împinse picioarele în spate și-l săltă în brațe.

— Da' unde duc vițelul? întrebă Miluță, încruntîndu-se. Unde duce taica vițelul? Cine-i omul acela care a venit? De ce mi-au luat vițelul? Nu vreau! Nu vreau să-mi ia vițelul!

— Astîmpără-te!

— De ce mi-au luat vițelul? scînci Miluță. Nu vreau!

— Trage ușa aceea! mai spuse femeia, cu glas schimbat.

— Da' unde-l duc, mămucă? Unde duc vițelul?

Mama nu-i răspunse. Urmări pe fereastră cum omul ei urcase vițelul într-o sanie și cum negustorul, trecînd într-o parte și alta să-i lege picioarele, îi tot vorbea omului nu știu ce. «Parcă spunea că s-au tocmit» — își spuse mama. Apoi văzu că și bărbatul ei urcă în sanie și pornesc.

— Da' unde l-au dus, mămucă?

— Unde, unde? îl dojeni ea. S-a dus să-l dea pe niște grîu. Vezi că nu mai avem pic de bucate în casă! O să fac niște pîine...

— Nu vreau! se plînse Miluță. Să aducă vițelul înapoi!

— Ți-am spus că o să avem pîine. O să fac niște lipii.

— Din grîul acela care o să-l aducă tata? Nu mănînc!

Mama privi peretele, dar ochii și-i oprise de fapt pe chipul copilului. Își strînse pleoapele; ochii îi erau uscați, secătuiți.

— Tata a vrut să dea vițelul? întrebă copilul. Sau matale ai vrut?

Mama își feri fața.

— Și acum de ce plîngi? îl dojeni ea.

Ridică țolul pe care stătuse culcat vițelul și îl duse în tindă la zvîntat.

— De ce plîngi?

Oblonul de la pod era ridicat, deschis ca o gură flămîndă.

Bărbatul se întoarse cu o traistă de făină. Spuse femeii că nu putuse să ia mai mult acum. S-a tocmit să mai ia un săculeț cu boabe, dar la culesul recoltei.

— Băiatul îi tot amărît? întrebă tatăl.

— Auzi-l cum scîncește! spuse ea.

— Nu trebuia să-l dăm negustorului de față cu copilul.

— A adus tat-tu grîu, măi băiete! strigă mama din tindă. O să facem niște lipii pe plită! Nu lăsa focul acela să se stingă...

Miluță se înciudă, tot auzind-o pe maică-sa: «Bagă în foc, ai grijă să nu se stingă!» Își învîrti repede curelușele opincilor pe picior și o zbughi pe ușă.

— Ia ceva pe tine, unde te duci așa? strigă mama.

— Lasă-l, spuse tatăl. S-o juca puțin cu băieții și are să uite. Așa-s copiii...

Miluță merse pe gîrlă, unde se aduna toată «copchilăraia» satului, la săniuș.

— Vrei, Miluță, să ne dăm deodată? îi propuse un țînc, băgat jumătate într-o căciulă. Vrei, mă?

Cu capul plecat, mut, Miluță părea că nici nu-l ascultă. Împingea cu gurguiul opincuței în mormanul de zăpadă.

— Ce-ți face, mă, vițelul? întrebă unul, dar, fără a mai aștepta răspunsul, își dădu drumul pe ghețuș.

Un altul, ca să se joace, zvîrli cu un bulgăre de omăt în Miluță. Unul, o șchioapă de băiat, își puse capul în piept și veni spre Miluță, mugind: Mu-u, mu-uuu! Îi dădu roată, chipurile, să-l ia în «coarne», dar se opri luînd seama.

— Plîngi? întrebă el.

Miluță îl îmbrînci la o parte și plecă.

— Ce are, mă? întrebă celălalt, în urma lui. L-o fi bătut taică-su, de plînge?

Mama îl văzu pe Miluță în ogradă, stînd pe lîngă poartă. Bătu în fereastră.

— Intră în casă, copile, ce stai afară?

Miluță intră.

— Na! îi întinse mama o lipie coaptă pe plită. Mănîncă să știi și tu gustul pîinii.

Băiatul îi feri mîna.

— Ia, copile, și mănîncă!

— Ia, mă băiete, ce-ți dă mamă-ta, spuse și tatăl.

— N-am văzut copil prost ca ăsta! spuse mama necăjită. Nu mănîncă pentru că am dat vițelul să aducem făină. Dar tu n-ai văzut, măi copile, că vițelul acela luat de la vacă, de cum l-a fătat, nu știa să mănînce nimica? Nu mai ajungea ăsta mare, să pască!

Miluță părea că o ascultă, dar nu-și dezlipea ochii de pe strachina cu grîu.

Trecuseră numai cîteva zile de cînd îl păscuse vițelul și acum...

— Ia copile de mănîncă!

— Ia, mă băiete, lipia aia din mîna lui maică-ta!

Miluță o primi și rămase cu lipia în mînă. Urmărea din ochi cum mama, cu mînecile sumese, cu șorțul prins într-un bold pe piept, vălătucea bucata de cocă pe scîndura mesei. Ea tăie o bucată, o tăvăli prin puțină făină și o subție cu făcălețul. O luă apoi pe palme și o aruncă pe plita încinsă, trăgîndu-și palmele zvîcnit, ca și cum ar fi jucat «fripta». Întoarse cealaltă lipie, pusă mai înainte, trăgînd-o mai la margine. Miluță își mută privirea pe lipia întoarsă, luînd seama la urmele arse lăsate de roțile de la plita înroșită. «Mai înainte eram cu ochii numai pe vatră, să nu cadă cumva un cărbune pe vițel» — își spuse el.

— Mănîncă, tu copile, spuse mama întorcînd o clipă capul.

Miluță privi lipia. Își mușcă buzele. Cînd simți că nu mai poate să-și stăpînească lacrimile, care îi izvorau din ochi, cum zvîcnește afară seva la capătul tăiat al lăstarului de viță de vie, primăvara, deschise brusc ușa și fugi pe prispă. Își sprijini capul în stîlpul din colț și plînse mult, neauzit, cu bărbia în piept.

ÎNTÎLNIRI CU NOTTARA

Ilustrații
GENOVEVA GEORGESCU

Într-o după-amiază ploioasă, tîrziu, în luna noiembrie a ultimului an din veacul al XIX-lea, cînd lampagii trecuseră și aprinseseră felinarele de-a lungul Căii Victoriei, deși datorită umezelii pătrunzătoare abia trecea cîte cineva, un copil venea în fugă dinspre strada Cîmpineanu. Departe, în urma lui, se auzeau tropăielile și țipetele sălbatice ale unor copii, care se țineau după el. La colț, se opri. Măsură o dată clădirea cea mare din față și, cu o hotărîre curajoasă, dispăru în umbra ei. Cîteva clipe mai tîrziu, banda lui Mitică Buzatu trecu, răcnind, de colț și năvăli de-a lungul Căii Victoriei în căutarea lui.

Săndel, căci acesta era numele băiatului, reuși să se strecoare neobservat de portar. Începu să urce scări, să treacă de-a lungul unor coridoare întortocheate, să coboare iar, mereu înainte. Sus, jos, iarăși sus, iarăși jos — după fuga îndelungată — și, fără să vrea, își încetini pasul. Începu să se uite prin prejur. Deși luminile nu erau încă aprinse, i se păru că nimerise într-unul din palatele din basme. Se trezi apoi, deodată, în fața unei uși duble, pe care o împinse ușor. Se opri uluit. În fața sa, o sală uriașă, cu sute de scaune și rînduri-rînduri de etaje cu loji și totul îmbrăcat în catifea scumpă, purpurie. Iar în față — în față un șir de lumini, dincolo de care parcă era o încăpere tot atît de mare. Dar încăperea aceasta era altfel, parcă nu mai era aici, în clădire, ci undeva departe, pe țărmul mării.

Nicăieri țipenie de om. Sutele de scaune, goale. Tăcere completă. Lui Săndel i se păru că-și aude respirația. Inima i se făcu cît un purice, atîta se simțea de singur. Și, deodată, observă că nici nu e singur: undeva departe, acolo, de lîngă o stîncă ce stătea aplecată peste apa mării, se urni un om. Era falnic, într-o îmbrăcăminte ciudată, neobișnuită, atîrnînd pe el altminteri decît hainele nemțești ale tîrgoveților sau antiriile muscalilor de pe birje. Și-avea plete lungi și o barbă albă, uriașă, cum nici popa Ilarion de la biserica de dincolo de pod — vestit pentru podoaba chipului său — nu avea. Omul făcu vreo trei pași, depărtîndu-se de stîncă cu pași șovăielnici, de orb, și apoi, deodată, își azvîrli brațele spre cer și începu să vorbească tare, de răsuna întreaga sală:

«Suflați, turbate vînturi, să vă crape
Și bucile obrajilor, suflați!
Vă revărsați puhoaie, peste
praguri...»

Era ceva cum Săndel nu auzise niciodată. Fiecare silabă, fiecare literă parcă înviau, parcă prindeau aripi. Omul nici nu cînta, nici nu vorbea. Și era atîta putere, atîta vrajă în felul în care își rostea deznădejdea — vrajă pentru că din prima clipă Săndel simțea că aici nu-i vorba nici de vînturi adevărate, nici de vorbire adevărată, ci de cu totul altceva, mai rar, mai deosebit, încît băiețașul nostru nu rezistă atracției, se urni din loc și încet, pas cu pas, se apropie de rampă, chemat ca de un magnet. Dușumeaua scîrțîi sub pașii lui.

Orbul tresări, se întoarse mînios și, dintr-o dată, nu mai era orb. Din cîțiva pași era la rampă.

— Cine-i acolo? tună el spre sală, începînd să străpungă cu ochii perdeaua de întuneric.

În vocea lui era atîta mînie, atîta supărare, că Săndel se sperie rău de tot.

— Eu sînt, nene...

Dintr-o dată, fostul orb se îmbună.

— Care eu? dar nu mai era nici umbră de mînie în glasul său.

— Eu, Săndel.

— Așa, Săndel, va să zică. Ia vino încoace, flăcăule! și-i arată pe unde să se cațere.

Cît ai clipi, Săndel era sus pe scenă. Cînd văzu de aproape marea, și stînca, și toate cele, deodată i se năzări că erau jucării și prinse curaj.

— Dar dumneata cine ești, nene?

— Eu? zîmbi bătrînul. Eu sînt regele Lear.

— Ce vorbești?! Ești chiar rege ...?

Moșneagul izbucni într-un rîs răsunător.

— Nu, prichindel. Nu sînt chiar rege. Doar aici — și-arată de jur-împrejurul scenei —, doar aici sînt rege. Și-aici, numai pe cîteva ceasuri.

— Dar cine ești atunci?

— Eu sînt Nottara, răspunse bătrînul, și-n vocea lui răsună o mîndrie nesfîrșit mai mare decît atunci cînd s-a prezentat ca rege. Și-apoi, cu un

gest simplu, duse mîna la față și-și scoase podoaba albă cu care repetase ca să intre în atmosfera serii ce urma să vină.

Săndel rămase înmărmurit: ochii i se căscară largi și-și duse mîna la gură. Lui Nottara îi plăcu atît de mult uimirea băiatului, că-și petrecu degetele prin părul lui.

— Hai cu mine! și-l luă cu el în cabina sa din spatele scenei.

Din seara aceea, o dată pe lună, primea un bilet la un spectacol, și după aceea Nottara îl ospăta cu o prăjitură, și-apoi îl ducea acasă cu birja.

Trecură anii, și copilul deveni băiat mare, apoi student în medicină, și pînă la urmă doctor — doctorul Alexandru Dobrescu.

Decenii de-a rîndul dură această prietenie. L-a văzut în rolul Maurului din Veneția, tristul, îndureratul de gelozie Othello, l-a văzut în Negustorul din Veneția, l-a văzut în Tipătescu din «O scrisoare pierdută», în Temnicierul din «Cocoșul Negru» al lui Victor Eftimiu, l-a văzut în sute de roluri, pentru că în cursul celor șaizeci de ani de activitate artistică Nottara a interpretat nu mai puțin de opt sute de roluri!

Doctorul Dobrescu cunoscu și pe elevii maestrului — mulți dintre ei ajunși atunci încă, sau mai tîrziu, nume ilustre: George Storin, George Vraca, Ion Șahighian și atîția alții. Nottara nu era numai un mare actor, era și un mare animator de teatru, profesor la Conservator și director de scenă.

Într-o zi, doctorul îl vizită, ca de obicei, pe maestru. Coana Eleonora, credincioasa tovarășă de viață a lui Nottara, le aduse cafele. Stătură de vorbă, iar cînd la urmă Nottara voia să-i dea invitațiile obișnuite, doctorul, însurat de cîțiva ani, îi zise surîzînd:

— Dacă s-ar putea, maestre, trei locuri.

Nottara își ridică privirea, uimit, dar nu întrebă nimic.

În seara aceea, la teatru, între doctorul Dobrescu și nevastă-sa stătea un alt băiețaș, foarte asemănător cu cel de odinioară. Se juca «Apus de soare» de Barbu Delavrancea, și maestrul dădea viață uneia din cele mai de seamă creații ale carierei sale: Ștefan cel Mare. Și cînd bătrînul voievod, aproape de a se stinge, îi sfătuia pe credincioșii și urmașii săi, cu vocea aceea ca de orgă, plină de tainice sensuri și adîncuri, băiatul căscă ochii la fel de mari sorbind cuvintele:

«Țineți minte cuvintele lui Ștefan, care v-a fost baci pînă la adînci bătrînețe... Că Moldova n-a fost a strămoșilor mei, n-a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor voștri și-a urmașilor urmașilor voștri în veacul veacurilor...»

După spectacol, doctorul își duse feciorul în aceeași cabină, în spatele scenei. Maestrul își scotea tocmai pletele albe.

— Intră! răspunse la bătaia în ușă.

Doctorul intră, împingînd în fața sa băiatul. Dintr-o dată, Nottara înțelese rostul celui de-al treilea bilet. Se ridică de pe scaun și veni în întîmpinarea musafirilor săi. Își încruntă sprîncenele stufoase — erau încă sprîncenele lui Ștefan al Moldovei — și întrebă:

— Cum te cheamă?

— Săndel... răspunse băiatul, sfios.

— Ho, ho! Săndel al doilea, va să zică!

În seara aceea, maestrul, care avea întîlnire cu un număr de prieteni ai săi, scriitori — Victor Eftimiu, Liviu Rebreanu, Octavian Goga și alții —, întîrzie la Corso — localul lumii artistice. Petrecu întîi familia Dobrescu și din nou, în cinstea lui Săndel al doilea, se reluă obiceiul prăjiturilor.

Și din seara aceea, Săndel cel mic deveni, la rîndu-i, prietenul și protejatul maestrului.

Mare tristețe era în familia Dobrescu cînd, în 1935, la vîrsta de 76 de ani, bătrînul maestru închise pentru totdeauna ochii.

Cînd se află de ultima dorință, așternută de Nottara pe hîrtie cu mîna încă sigură, doctorul Dobrescu îl luă pe Săndel lîngă sine și-i explică:

— Vezi tu, Săndel, așa sînt oamenii mari: cine a fost mai mare ca Nottara în teatrul românesc? Cine ar fi meritat mai mult prinosul nostru? Ți-aduci aminte de el în Ștefan cel Mare? Cine mai mult ca el a dat grai simțămintelor noastre, așternute pe hîrtie de poet? Și totuși, cîtă modestie! Nu vrea pompă, nu vrea discursuri, nu vrea sobor de preoți. Vrea să fie așezat la locul de veci în liniște și tăcere, fără discursuri. Nici măcar coșciugul nu vrea să fie deschis, nici măcar nu vrea să fie văzut. Spunea cîndva Nottara: «Eu nu am avut altă viață decît aceea din teatru». Vrea să stăruie în amintirea noastră așa cum a fost pe scenă: triumfător.

Într-o zi însorită de octombrie a acestui an, casa liniștită de pe bulevardul Dacia, care adăpostește frumosul muzeu deschis în anii din urmă în cinstea lui Constantin I. Nottara, a fost vizitată de un bătrîn cu părul alb, cu mersul ușor nesigur, și de un copil cîrn, cu ochii albaștri, mirați. Încet, ei înaintau de-a lungul fotografiilor, albumelor, colecțiilor, manuscriselor, tablourilor expuse, și bătrînul îi deslușea copilului:

— Vezi, acesta este Ștefan Velescu, profesorul maestrului... Aceasta este masa la care se machia înainte de spectacol... Pe discurile acestea este imprimată vocea lui Nottara... Inelul acesta scump i l-au dat colegii cînd a fost sărbătorit pentru a 35-a aniversare a activității sale artistice... Aceasta este o scrisoare a maestrului Victor Eftimiu, în care-l omagiază pe Nottara... Acestea sînt decorațiile cu care a fost cinstit... Aceasta, statuia care-l reprezintă...

Era doctorul Dobrescu, cu nepotul său, Săndel al treilea...

POSTA REDACȚIEI

Pionierului PUȘCAȘU FLORIN de la Școala generală de 8 ani din comuna Racovița, regiunea Argeș, îi răspunde tovarășul M. Mircu, secretar general de redacție la revista «Filatelia».

In anul 1964 au apărut în țara noastră 20 de emisiuni de mărci poștale, cu teme foarte variate și interesante; au fost astfel sărbătorite și pe plan filatelic o serie de aniversări ale unor oameni de seamă ai țării noastre (Eminescu, Creangă, Gîrleanu) sau de peste hotare (Michelangelo, Galilei, Shakespeare); emisiunea «Centenare», emisiuni dedicate unor evenimente ca: al VIII-lea Congres internațional al științei solului (București), cosmonauții lumii, Jocurile olimpice de la Innsbruck, Jocurile olimpice de la Tokio, Jocurile balcanice, Concursul și festivalul «George Enescu». Altele au înfățișat puncte turistice la munte, acvariul de la Constanța, grădina zoologică din București, flori de grădină, fructe de padure, insecte, hipism. O marcă a apărut cu prilejul sărbătoririi zilei mărcii poștale romînești.

Și mai bogat se anunță anul filatelic 1965. Au fost prevăzute să apară, între altele, următoarele emisiuni de mărci poștale: O.N.U. (20 de ani de la înființarea Organizației Națiunilor Unite și 10 ani de la intrarea R.P.R. în O.N.U.), aniversări culturale (filologul Ion Bianu, scriitorul Anton Bacalbașa, filozoful Vasile Conta și cîteva personalități din alte țări), Centenarul telecomunicațiilor, cosmonautică, ziua mărcii poștale romînești, dansuri și costume populare din diferite regiuni ale țării, fabule și basme, grădina botanică din Cluj, reptile, cîini de vînătoare, pisici, vînatul migrator, campionatele europene de tir, spartachiada și altele.

În legătură cu concursurile între tinerii filateliști, să știi că se organizează mereu, în mai toate orașele principale din țară, expoziții filatelice, cu secții pentru tineret. Cu acest prilej se dau diplome și premii pentru cele mai bune colecții filatelice. Ultimul concurs din anul acesta a fost la 15 noiembrie, de Ziua mărcii poștale romînești.

Dacă vrei să participi la asemenea întreceri, trebuie să te înscrii în Asociația filateliștilor din R.P.R. și să faci parte dintr-un cerc filatelic. Pentru aceasta te poți adresa la Cercul filatelic din Pitești, orașul tău, str. Horia, Cloșca și Crișan nr. 44,— care îți va da îndrumările necesare.

● ● ● ● ●

La cererea mai multor cititori, revista noastră publică, mai jos, construcția unei sănii cu cîrmă.

Pentru construirea saniei nu aveți nevoie decît de scîndură obișnuită avînd grosimea de 1—1,5 cm, cuie și un piron de 15—18 cm. Ca scule nu aveți nevoie decît de un ferăstrău, un ciocan, un clește, o pilă pentru lemn și puțină hîrtie sticloasă (glaspapir)

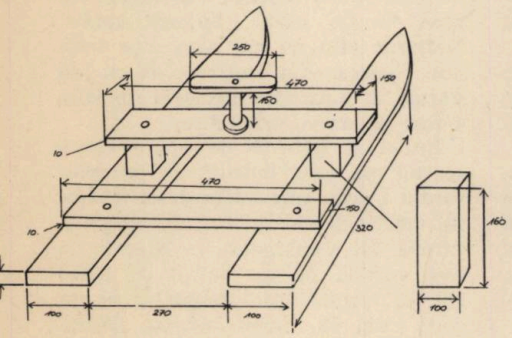

Construcția *o realizați astfel: mai întîi construiți patinele din spate (a), placa de bază (b), apoi construiți sania de ghidaj (c). Construcțiile le realizați din materialele indicate mai sus după dimensiunile menționate în schiță.*

Montarea *saniei o realizati astfel: mai întîi montați sania propriu-zisă, fixînd piesele între ele prin cuie. Axul ghidonului saniei de ghidaj îl fixați cu ajutorul pironului pregătit în acest scop. Astfel, sania de ghidaj se va putea mișca cu destulă ușurință la stînga sau dreapta.*

Funcționarea *saniei este următoarea: sania se așaza pe zăpadă, în pantă. Cu ajutorul ghidonului, prin intermediul saniei de ghidaj veți putea orienta sania în direcția dorită.*

Construcția fiind ușor de realizat, credem că o veți executa cu plăcere.

Vă dorim succes!

Ing. L. ADRIAN

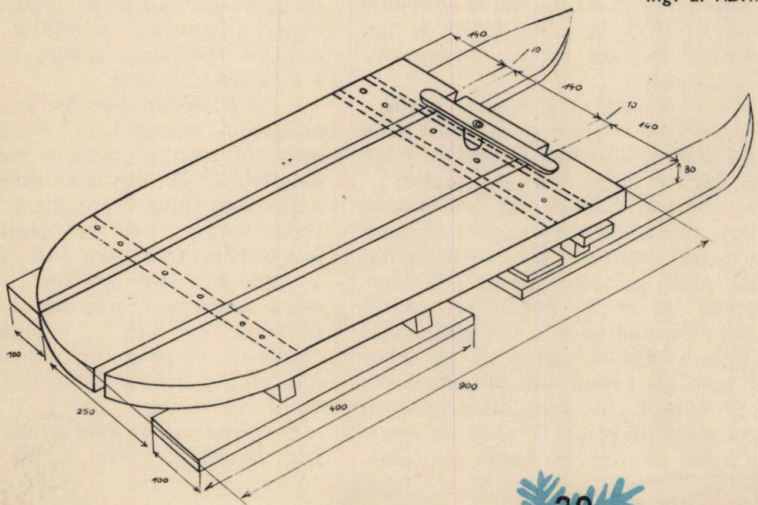

Înghite, te rog, această tabletă!

Era o pastilă doar cu puțin mai mare decît o aspirină. Ascultător, omul o luă în gură și o înghiți. Așezat în fața unui aparat, medicul privi cu atenție cadranele și penițele înregistratoare.

— Ce se întîmplă?

Medicul zîmbi.

— Detectivul pe care l-am trimis în interiorul corpului dumitale îmi povestește o mulțime de lucruri. Ce temperatură este în stomac, ce presiune, cît de acide sînt sucurile digestive, dacă există sau nu hemoragii... Peste cîteva minute voi sti de ce boală suferi!

...«Pilule detectiv»: iată una dintre cele mai noi aplicații ale fizicii în medicină. Fizica este în acest caz prezentată printr-una din ramurile sale foarte rodnice: electronica. Aceeași știință care a făcut posibile aparatele de televiziune și radio ajută azi în lupta împotriva bolilor.

Dar, în definitiv — veți întreba voi —, ce sînt și cum funcționează aceste «pilule detectiv»? Este vorba de aparate de radioemisie extrem de mici cu tranzistori care transmit la distanță redusă — doar cîțiva metri depărtare — anumite informații culese din interiorul corpului nostru. De exemplu, dacă în stomac se găsește sînge — ceea ce poate fi semn de ulcer, e boală gravă — acesta intră în reacție cu o anumită substanță din «pilula detectiv» și aparatul de radio semnalizează imediat! E ca și cum ar spune: «atenție, reacția chimică are loc, deci... este prezent sînge!»

Astfel de «pilule detectiv» au fost construite de oameni de știință japonezi și sovietici.

Este adevărat că acești detectivi sînt inventii foarte recente, dar, în realitate, fizica a sărit de multă vreme în ajutorul medicinei. Ea intervine atît de mult în munca medicilor, încît pentru ca să vorbim despre toate realizările ei în domeniul sănătății, ar trebui să

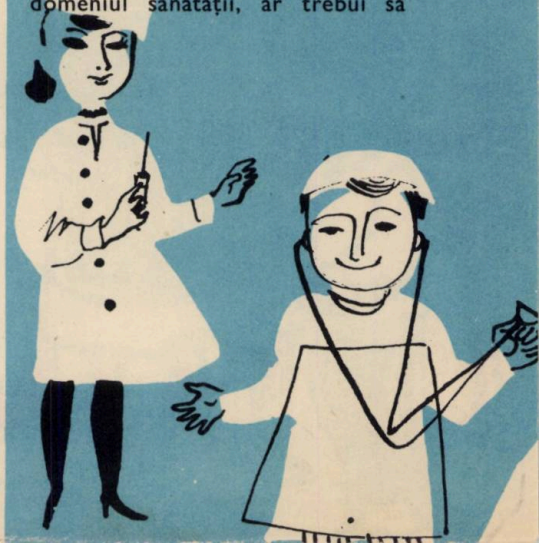

Fizica și medicina

LEONID PETRESCU

umplem un volum de cîteva sute de pagini.

Să începem, de pildă, cu o poveste veche, în care este vorba de felul cum acustica — una din ramurile fizicii — a intervenit pentru a salva viața multor oameni.

Poate că ați văzut vreodată un medic care ciocănește cu degetul peste un alt deget, așezat pe piept, și ascultă zgomotele. Primul care a ciocănit cutia toracică în scopul de a cunoaște mai multe lucruri despre bolile plămînilor a fost un austriac, doctorul Leopold Auenbrugger. Cînd era copil, Leopold privea adesea cum tatăl său ciocănea butoaiele cu vin...

— Pentru ce le ciocănești, tată?

— Ca să știu pînă unde sînt umplute, deci cît vin a mai rămas.

— Bine, dar cum poți afla asta, doar așa, ciocănindu-le?

— Ascultă! îi răspunse tatăl său. Auzi? Sunetul acesta înfundat înseamnă că în dreptul locului unde ciocănesc se găsește vin. În schimb aici, deasupra,... auzi sunetul acesta puternic, răsunător? Aici butoiul e gol. Mă aflu deasupra nivelului de lichid!

Leopold crescu, învăță, se făcu medic, și încă atît de priceput încît fu numit doctorul curții împărătești. Într-o zi, un pacient al său muri. Făcîndu-i autopsie, Auenbrugger constată că în jurul plămînilor se adunase un lichid.

— Blestemat fie acest lichid! Cum de nu m-am gîndit că ar putea fi vorba de pleurezie? Poate că l-aș fi putut salva!

«Poate», într-adevăr, însă pînă atunci nimeni nu putuse să fie sigur de prezența lichidului în corpul omenesc.

Deodată, Auenbrugger își aminti cum ciocănea tatăl său butoaiele cu vin. Acum el își dădea seama de explicația științifică a celor întîmplate. Un fenomen din fizică, din acustică, făcea ca sunetul să fie mai mat acolo unde se afla lichidul și mai sonor în dreptul spațiului gol! El își dădu, de asemenea, seama că toracele omenesc se aseamănă destul de bine cu un butoi! Făcu o sumedenie de experiențe și, în anul 1761, publică o carte în care descria procedeul denumit de el «percuție», astăzi folosit de toți medicii de pe cuprinsul globului!

De atunci, din veacul al XVIII-lea, fizica a intervenit tot mai mult în medicină. Să amintim, de pildă, despre înregistrarea curenților slabi electrici pe care-i emite orice organ cînd funcționează. De pildă, inima, în timpul funcționării sale, emite niște curenți electrici. Cu ajutorul aparatului numit «electrocardiograf», acești curenți pot fi înregistrați: medicul, cercetîndu-i, își dă seama unde și cum anume s-a îmbolnăvit inima. Chiar și creierul, cînd funcționează, emite niște unde electrice. Înregistrarea lor poartă numele foarte lung de «electroencefalogramă».

Dar și aceste procedee sînt astăzi bine cunoscute și vechi de cîteva zeci de ani. Să trecem, mai bine, dacă sînteți de acord, la cîteva noutăți.

Astfel — fizica pune azi la dispoziția medicilor «conducători ai inimii». Ce însemnează aceasta?

Există unele boli ale inimii care se datorează, ca să spunem așa, unei nesupuneri a sistemului nervos ce-i conduce mișcările. În loc să bată cuminte, cu cele vreo 70 de bătăi pe minut, inima... o ia razna. Bate mai des, foarte neregulat sau foarte rar.

Sărind în ajutorul medicilor, fizicienii au pus la punct un aparat minuscul care stăpînește inima. Aparatele se introduc sub piele, prin operație, chiar în dreptul inimii: de acolo, cu ajutorul unor impulsuri electrice, comandă bătăile inimii, la intervalele cele mai potrivite, conform dorințelor medicului! Aparatele sînt legate de inimă prin niște fire foarte subțiri, prin care se transmit descărcările electrice ce fac ca inima să se contracte.

Despre faptul că televiziunea este astăzi pe larg întrebuințată în medicină ați aflat, poate. De pildă, unele radioscopii de lungă durată se fac privind imaginea transmisă prin televiziune, iar nu direct ecranul aparatului de raze X. Pentru ce acest lucru? Pentru că medicul care ar rămîne multă vreme în fața aparatului de raze X ar putea să riște să se îmbolnăvească datorită acestor raze. Bolnavul stă doar cîteva minute la raze. În schimb medicul rămîne ore întregi, în fiecare zi, în fața aparatului.

De asemenea, tot televiziunea este azi întrebuințată pentru a transmite, în culori, desfășurarea unor operații interesante. Sute de studenți pot, astfel, să urmărească felul cum un operator foarte iscusit salvează un om de la moarte. Ei învață astfel arta de a însănătoși un om. La o operație, în mod obișnuit, nu pot asista decît cel mult doi sau trei oameni și nici aceia nu văd foarte bine tot ceea ce face chirurgul. «Ochiul» aparatului de televiziune surprinde, în schimb, toate mișcările, fără a-l împiedica pe cel ce operează.

— Dar, după cîte se vede, ne-am întors din nou la electronică! veți spune voi.

Într-adevăr: electronica este un domeniu atît de vast al fizicii încît ea este mereu mai mult întrebuințată în medicină.

Alte aparate moderne folosite azi în medicină și pe care doar fizica le-a făcut posibile sînt plămînul și inima artificiale. Să fim bine înțeleși: să nu credeți, cumva, că un «plămîn-inimă» este un aparat mic, pe care medicii îl montează, în locul inimii și plămînilor adevărați, la cei bolnavi.

În realitate, «plămînul-inimă» reprezintă un aparat mare, care ocupă loc cam cît o masă. În tot timpul cît funcționează el, un medic și un inginer stau, cot la cot, gata să intervină în orice moment.

Dar... la ce servește așa ceva? Astfel de aparate, care se întrebuințează și în țara noastră, stau de veghe în operațiile grele. Sînt cazuri cînd o operație este atît de grea încît inima omului nu mai poate rezista. În acest caz, în vasele sale de sînge este trimis sînge îmbogățit de oxigen și pus în mișcare de pompa «plămînului-inimă» artificial. Plămînul din corpul nostru îmbogățește sîngele în oxigen? Același lucru îl fac și dispozitivele din aparat. Inima servește drept pompă pentru împingerea sîngelui în vase? Același serviciu îl îndeplinește și inima artificială.

Fireste însă că această legătură dintre corpul omului bolnav și aparatele construite de fizicieni nu poate dura toată viața. De obicei, o oră sau două sînt suficiente: între timp, organismul și-a strîns puterile; inima si plămînul «adevărate» își reiau activitatea.

De altfel, trebuie știut că actualmente oamenii de știință caută să pună la punct chiar inimi artificiale portabile. Cu alte cuvinte, să zicem că cineva are inima foarte bolnavă și nu mai poate fi vindecată nici prin operație. Ce bine ar fi, atunci, să o putem scoate pur și simplu și să o înlocuim cu o pompă mecanică! Deocamdată se fac experiențe și desigur că mai e cale lungă pînă la această realizare. Anul trecut, oamenii de știință japonezi au izbutit, de pildă, să mențină în viață un cîine timp de 13 ore după ce i-au înlocuit inima cu o «inimă artificială».

După cum se vede, fizica — prin diferitele ei ramuri — se dovedește a fi de un ajutor prețios în lupta pentru asigurarea sănătății oamenilor.

Desen: LASZLO LENKE

TREI VITEJI ȘI... JUMĂTATE

de AURELIU WEISS

MOMENTUL I

Decor: *O bancă, un pomișor stilizat și o ladă. De față sînt 3 băieți, care, pe bancă, citesc un bilet. Deocamdată, o să-i numim simplu: 1, 2, 3.*

1: Va să zică un bilet misterios, cu aspect de papirus, sigilat și semnat... D'Artagnan. *(Citește.)* «Căci poruncit-am ca la ora 9 fix, dimineața, să fiți pe banca din parc..., căci am chestiuni importante de comunicat. Și semnează... D'Artagnan».

3: D'Artagnan... Parcă mi-aduc aminte de ceva... Ceva cu Jean Marais.

2 *(luminat)*: Aha! Mor doi, mor patru, mor șase, el are numai o zgîrietură pe urechea stîngă; cu o formidabilă lovitură spaniolă sau italiană, al șaptelea... da' al șaptelea cade fulgerat drept în mijlocul frunții! Șapte la zero pentru...

1, 3: Ho!

1: Moară stricată... Aci sînt chestiuni serioase, poate grave și tu... Cine e D'Artagnan?... Asta trebuie să aflăm. De ce ne-a chemat? Ce se ascunde în spatele acestui bilet?

1, 2, 3 *(împreună)*: Mister! *(Rămîn pe gînduri și nici nu observă că din dreapta apare un personaj ciudat. Pe cap poartă o pălărie de pai cu boruri largi. Pe umeri și-a aruncat o manta scurtă confecționată dintr-un șorț de bucătărie. Pe ochi poartă o mască, iar la șold e înfiptă o spadă de lemn. În brațe duce un pachet mare. Îi vom spune direct pe nume: D'Artagnan.)*

D'ARTAGNAN *(tunător)*: Nefericiților! *(Cu o simplă disperare.)* Nu știți nimic. Nu știți cine e D'Artagnan... Ei da. Eu sînt D'Artagnan! Eroul din romanul «Cei trei mușchetari», iar voi veți fi îndată Athos, Porthos și Aramis. Iată ce v-am adus. *(Desface pachetul și-i aruncă fiecăruia cîte o «mantie» și o pălărie de paie.)* Luați, îmbrăcați aceste nobile mantii, puneți-vă pe cap pălăriile de mușchetari. O să-mi jurați credință veșnică...

2 *(speriat)*: S-a-nțeles, Licã... *(Își dă o palmă peste gură.)* ...Adică, nobile D'Artagnan... Și eu ce-am să fiu?

D'ARTAGNAN: Hm! *(Se gîndește.)* Pentru că ești mare și voinic... vei fi Porthos. Îngenunche în fața mea!

2 *(se așază în genunchi)*: Iaca!

D'ARTAGNAN: Așa! *(Îl pocnește cu spada peste umeri.)* Ești acum Porthos. *(Către ceilalți.)* Poftiți și voi!

(De voie, de nevoie, cei doi se supun, fără să protesteze, la tot ritualul, inclusiv pocnirea cu spada pe umeri, care e făcută cu oarecare îndîrjire.)

D'ARTAGNAN: E-n regulă! Tu! *(Arată către 1.)* Vei fi Aramis... Și tu *(arată către 3)* vei fi Athos!

(Cît timp au desfășurat această activitate, un puști dintr-a treia i-a privit cu multă curiozitate.)

D'ARTAGNAN: Și acum urmează faptele noastre vitejești! Athos, Porthos, Aramis! Înainte! *(Îl zărește pe puști care continuă să-i privească nevinovat.)* Am fost spionați! *(Scoate spada și se repede la puști.)* Cine ești? În numele cui ai venit să ne supraveghezi? *(Are o idee.)* Aaa, știi că puștiul îmi place? la spune, băiete, n-ai vrea să fii scutierul meu? Știi, fiecare cavaler are un scutier care-i poartă calul, armele, îl ajută să se îmbrace...

PUȘTIUL *(începe să țipe alarmat)*: Pe mine să mă lași în pace. Eu nu știu să umblu pe cal, doar pe bicicletă...

D'ARTAGNAN: Ha... Deci nu vrei! *(Solemn.)* Te judec și te condamn... Te închid la... Bastilia. *(Face semn lui Porthos către ladă.)* Închide-l la Bastilia!

(Fără vorbă, Porthos se execută în strigătele disperate ale puștiului, care continuă să protesteze și în ladă.) Ascultă, Porthos!

PORTHOS: La ordin, șefule!

D'ARTAGNAN *(sever)*: Știi cum a murit Porthos?

PORTHOS *(cască ochii)*: Eu? Eu n-am murit!!

D'ARTAGNAN: Ei, asta-i! Porthos celălalt, din carte. A murit strivit de o stîncă. Vreau să spun că Porthos avea o putere formidabilă. El a ținut o stîncă uriașă cîteva minute pe loc... Tu, tu poți să faci așa ceva? Să ții stînci, să distrugi! *(Nerăbdător.)* Poți, ori nu poți? Dacă nu, îți retrag pe loc calitatea de cavaler...

PORTHOS *(se scarpină în cap. Hotărît)*: Bine... *(Urlă bătîndu-se cu pumnii în piept.)* Hă, hăăăă! Priviți aici! *(Se repede și trage de pomișor pînă îl scoate din rădăcină și cade cu el în brațe pe spate.)*

PUȘTIUL *(ridică puțin capacul lăzii)*: Așa! Bravo! Foarte frumos! Lasă că asta o s-o plătiți! Puieții plantați de noi!

D'ARTAGNAN *(entuziasmat)*: Bravo, Porthos! Altceva, altceva!

(Porthos mai răstoarnă și banca cu cei doi cu tot, care rămîn speriați, cu capetele afară, privind îngroziți.)

POTHOS *(ștergîndu-și transpirația)*: Și mai pot...

D'ARTAGNAN *(impresionat)*: Nu, nu. Cred că e suficient. *(Îi pune mîna pe umăr.)* Bravo, Porthos! Nu te dezminți. *(Îi vede pe cei doi sub bancă.)* Iar voi? Ce faceți, voi, acolo? Hai! Afară! E rîndul vostru să vă arătați destoinicia. Uite o faptă eroică pentru voi... Priviți! *(Arată undeva în dreapta.)* Ce vedeți?

ATHOS *(cu mîna streașină la ochi)*: Niște copii... Se dau în leagăn...

D'ARTAGNAN: Mergeți! Veți izgoni pe copii, veți cuceri leagănele și apoi... ne vom da noi în ele. La atac! Înainte!

(Cei doi se reped spre dreapta foarte puțin convinși.) Haide, bunul meu Porthos, să le privim isprăvile! Iată-i, se apropie. Dar ce-i asta! *(Indignat.)* Ce-i asta? Unul mic! Îi alungă, fuge după ei... Și ei... *(zdrobit)* o! Nenorocire!

PORTHOS: ...Și ei fug. Dacă nu mă-nșel, vin încoace.

D'ARTAGNAN *(îi așteaptă cu brațele încrucișate pînă apar în scenă, gîfîind, cu pălăriile strîmbe în cap.)*: Ei, voi! Se poate oare rușine mai mare pentru un cavaler decît să fugă din fața dușmanului?

ATHOS, ARAMIS *(convinși)*: Nu se poate.

D'ARTAGNAN *(tună)*: Dar voi? Voi de ce ați fugit de dușman?

PORTHOS *(naiv)*: Și încă ce dușman! Un puști aleargă după doi mușchetari înarmați și ei... *(pufnește)* ...și ei fug!

D'ARTAGNAN *(dă deodată semne de neliniște)*: Ascultați! Colo în zare a apărut un grup de pionieri... Și... *(Speriat.)* ...Se îndreaptă spre noi... *(Pleacă repede spre stînga.)*

TOȚI TREI *(uluiți)*: Ei, șefule! Unde-o-ntinzi așa! *(Se privesc cu spaimă.)* E ja-le!

ATHOS: Fraților! Drepți! La stînga! *(Se execută.)* Cu toată viteza înapoi, marș! *(O tulesc prin stînga.)*

MOMENTUL II

(Cîteva clipe în scenă rămîne doar decorul. Din dreapta apar 3 pionieri. Îi vom numi pe scurt: 1, 2, 3.)

1 *(vede locul devastat)*: Ei, priviți!

PUȘTIUL *(din ladă)*: Ia ascultați, mult o să trebuiască să mai stau în Bastilia asta?

1: Ce faci tu în ladă?

PUȘTIUL: Aha! Au plecat, în sfîrșit!

2: Și, mă rog, cine a smuls copăcelul, cine a răsturnat banca?

PUȘTIUL *(sigur)*: Porthos!

3: Vrei, sau nu vrei să vorbești lămurit?

PUȘTIUL: Dar nu e lămurit? D'Artagnan și-a pus la încercare mușchetarii. Și Porthos a făcut toate isprăvile astea. Înțelegeți?

1 *(cu îngăduință)*: Înțelegem... Dar cine e Porthos, cine e D'Artagnan? N-au nume?

PUȘTIUL: Nu știu! Nu-i cunosc.

Trebuie să fie din clasele mai mari. D'Artagnan purta mască. Toți au spade, mantii și pălării cu boruri largi.

1, 2, 3 *(se privesc unul pe altul).*

2: Și nu poți să ne dai vreun indiciu? N-ai auzit cumva vreun nume? Vezi bine, trebuie să-i găsim. Uite ce-au făcut aici.

PUȘTIUL *(se gîndește încruntat. Sare):* Un nume! Da! Un nume! Lică...

PORTHOS *(puțin convins):* Așa? Și ce fel de iarbă e asta?

D'ARTAGNAN: Iarbă! Nătăflețule! Laurul iarbă! E o plantă nobilă.

ATHOS *(gînditor):* Mi-e să nu împodobim noi... gazeta de perete. Să nu ne așeze la loc de frunte cu frunze de laur cum spui tu... Numai că ceilalți s-ar putea să se strîmbe de rîs privind la noi cum arătăm cu... frunze de laur...

PORTHOS *(important):* Eu sînt Porthos!

D'ARTAGNAN II: Porthos?! Ha, ha! Tu Porthos? Auzi, Porthos, ce spune acest tînăr necopt la minte!

PORTHOS II *(tună):* Ți-ai însușit numele meu? En garde!

PORTHOS *(amabil):* Ce-ați spus, vă rog?

PORTHOS II: En garde! Apără-te!

PORTHOS *(admiră vîrful spadei):* E de fier... sau de oțel? *(Dintr-o dată*

1, 2, 3: Lică? *(Se privesc semnificativ.)*

MOMENTUL III

(Banca, pomișorul sînt puse la loc. Lada nu mai este lîngă bancă. Din dreapta și din stînga vin cei trei mușchetari și D'Artagnan, îmbrăcați după cum îi știm.)

D'ARTAGNAN *(se plimbă prin fața celor 3 care fac ochii «pendulă»):* Hm... Da...

ATHOS: S-au cam auzit isprăvile noastre.

PORTHOS: Dacă or să dea peste noi...

ARAMIS: Hm, chestia cu pomișorul, cu banca... e lată.

ATHOS: Ne-am cam ars. În toată unitatea se discută cine or fi autorii...

D'ARTAGNAN *(satisfăcut):* Se discută? A? S-a auzit de noi... lată-ne dar celebri.

PORTHOS: Și cînd o să ne găsească, o să fie... o bucurie generală.

ATHOS: Parcă văd cum ne vor împodobi frunțile cu frunze de... Cu ce se împodobesc frunțile, Aramis?

ARAMIS: Cu dafin!

D'ARTAGNAN *(indignat):* Dafin? Ha! Dafin pui la gogosari. Frunțile învingătorilor se împodobesc cu lauri...

D'ARTAGNAN *(își astupă urechile):* Ho! Te-ai pornit? Ai început să turui ca o moară stricată. Dar ce? Vi s-a făcut frică, asta e. Sînteți niște fricoși. Halal mușchetari! *(Se oprește și ascultă, apoi.)* Inamicul! Scoateți spadele! *(Cei trei se supun. El dă să se ascundă în spatele lor. Urmează o luptă mută constînd din brînciuri prin care D'Artagnan este obligat să rămînă în față. Deodată, rămîn înmărmuriți).*

PORTHOS *(uluit):* Ha!

D'ARTAGNAN *(pierit):* Ce-i asta? Cei trei mușchetari adevărați! Stafii!

(Se înghesuie spre stînga. Un grup de copii costumați, purtînd în mînă făclii, le taie calea. Spre dreapta, la fel, înapoi, idem. Prin spațiul rămas liber apar D'Artagnan II, Athos II, Porthos II, Aramis II. Sînt bine costumați ca mușchetari adevărați.)

D'ARTAGNAN *(se bîlbîie):* Ci... ci... cine... cir... cirip... cirip...

PORTHOS: Hă, hă, hă!

ATHOS: Ce-ți veni, mă, să rîzi?

PORTHOS: Hă, hă, hă! D'Artagnan... D'Artagnan... ciripește! Hă, hă, hă!

D'ARTAGNAN *(izbutește, în fine):* Cine sînteți voi?

D'ARTAGNAN II *(tunător):* Voi, cine sînteți?

își dă seama de situație.) Au! Pardon. Eu, eu nu mă bat... *(Caută să se ascundă după ceilalți.)* Ce, asta-i spadă de fier. O să mă cotonogiți.

D'ARTAGNAN II *(către Athos și Aramis, rămași înlemniți):* Și voi v-ați dat, desigur, drept Athos și Aramis. Care-i Athos și care-i Aramis? *(Le plimbă vîrful spadei pe la nas. Cei doi o urmăresc cu ochi sașii.)*

ATHOS *(arătînd către Aramis):* El... El e Aramis...

ARAMIS *(același joc):* El... El e Athos...

D'ARTAGNAN II *(către Athos II, Aramis II):* Athos! Aramis! Ați auzit?

ATHOS II *(scoate spada):* En garde!

ARAMIS II *(Idem):* En garde!

D'ARTAGNAN II: Și acuma?... *(Se uită în jur.)* Dar unde-i celălalt? Unde e? Aha! A dispărut! S-a ascuns! *(Îl caută peste tot. În fine, se uită sub bancă.)* Ce faci sub această bancă?

D'ARTAGNAN *(nevinovat):* Stau!

D'ARTAGNAN II: Ieși de-acolo!

D'ARTAGNAN *(iese rapid și ia poziție de drepți):* Am ieșit, să trăiți!

D'ARTAGNAN II: Mai mult ca sigur că tu ți-ai însușit numele meu!

D'ARTAGNAN: Pardon! Scuzați! Nu mi-am însușit prea... prea..., adică numele dumneavoastră. Pe mine mă

cheamă Licã... Mă cunoaşte tot cartierul...

MĂŞTILE: Oooo! Daaa!

D'ARTAGNAN II: Aşadar, mai eşti şi laş pe deasupra!

D'ARTAGNAN: Sînt! Sînt tot ce vreţi dumneavoastră... Numai să pot pleca... Ştiţi, mă aşteaptă acasă...

D'ARTAGNAN II: Ah... Vrei să scapi uşor... Nici numele glorios pe care ţi l-ai însuşit nu-l recunoşti... Te lepezi de el...

D'ARTAGNAN *(politicos)*: Din moment ce vă aparţine... Eu...

D'ARTAGNAN II: Ei bine. Dacă aceşti oameni nu vor să lupte ca să-şi apere onoarea cavalerească, vom fi siliţi să-i judecăm şi să-i pedepsim!

D'ARTAGNAN, PORTHOS, ATHOS, ARAMIS *(în hohote de plîns)*: Da' ce-am făcut! Sîntem nevinovaţi!

D'ARTAGNAN II *(aspru)*: Voi!... Hm!... Nevinovaţi!... *(Către D'Artagnan.)* Tu! Mi-ai luat numele şi l-ai batjocorit. Ce ai făcut ca să-mi porţi numele?

PUŞTIUL *(iese din mijlocul copiilor)*: Să-ţi spun eu, nene! M-a băgat pe mine la Bastilia... În ladă. *(Hohot de rîs general.)*

D'ARTAGNAN *(se repede la puşti şi-l ia cu gingăşie de după umeri)*: Eu? Dragul meu băiat! Eu am făcut aşa ceva? El! *(Arată spre Porthos.)* El te-a băgat...

PORTHOS *(uluit)*: Păi bine, şefule! Nu mi-ai spus tu?

D'ARTAGNAN *(aspru)*: Nu ţi-am spus nimic... Pe onoarea mea de cavaler!

D'ARTAGNAN II *(tună)*: Retrage-ţi cuvintele! Să nu mai aud în gura ta vorba cavaler... *(Către spectatori.)* Noi, D'Artagnan, Athos, Porthos, Aramis, într-un cuvînt cei trei muşchetari şi cu mine patru, am legănat cu faptele noastre de vitejie generaţii de generaţii. Şi iată că, trecînd peste secole, a trebuit să ieşim din paginile cărţii ca să... ca să aranjăm treburile cu aceşti... *(arată spre cei patru)* ...aceşti trei viteji şi jumătate. *(Către ei.)* Mă rog, ce-aţi înţeles voi din romanul ai cărui eroi sîntem? Ţac-ţac! Pac-pac!... Şi gata! V-am învăţat noi să bateţi pe cei mai slabi? V-am învăţat să rupeţi pomii? V-am învăţat să goniţi copiii ca să vă daţi voi în leagăn?

PORTHOS II *(către Porthos)*: Şi tu ce-ai făcut cu puterea ta? Ai făcut pagube.

ATHOS II *(către Athos)*: Iar tu ai căutat să mă imiţi. . la te uită! *(Desface un pergament din care citeşte cu glas tare.)* Matematica, 4; romîna, 4; geografia, 3... Şi aşa mai departe!

ARAMIS II *(către Aramis)*: Am să-ţi spun şi ţie două vorbe... Uite! *(Arată un caiet de teză.)* Asta-i teza ta la romînă... «Miam» scris fără linioară... Am «dato», fără linioară... Litere mîncate... Propoziţii eliptice de... înţeles... Poftim! Aşa arăt eu în carte?

D'ARTAGNAN II *(răstit)*: Ei? Ce ziceţi? Semănaţi voi cu noi, cei din carte?

PORTHOS, ATHOS, ARAMIS: Dar noi n-am citit cartea!

PORTHOS: Numai el a citit-o! *(Arată spre D'Artagnan.)*

D'ARTAGNAN II: Ha, ha! Asta-i bună! Nici nu ştiaţi pe cine imitaţi! *(Se întoarce spre D'Artagnan cu spada înainte.)* Iar tu...

D'ARTAGNAN *(în două mişcări e sub bancă)*: Îmi fac autocritica şi-mi iau angajamentul...

ATHOS II, PORTHOS II, ARAMIS II *(acelaşi joc)*: Şi voi...

ATHOS, PORTHOS, ARAMIS *(acelaşi joc ca şi D'Artagnan; de sub bancă)*: N-o să mai facem niciodată.

D'ARTAGNAN: Haideţi, dragi prieteni! Să ne continuăm carnavalul.

O MASCĂ: Vă mulţumim, tovarăşi actori! Ne-aţi ajutat să facem o treabă bună.

ATHOS, PORTHOS, ARAMIS, D'ARTAGNAN *(scot capetele de sub bancă)*: Carnaval? Actori? Treabă bună?... *(Trag capetele, repede, înapoi.)*

(Scena a rămas pustie. Pe bancă, doar «Puştiul» dă, tacticos, din picioare. Cei patru ies, cu prudenţă, de sub bancă. Se uită după cei plecaţi. Linişte.)

PORTHOS: Asta ce-a mai fost?

ATHOS: Să ştii că am visat!

ARAMIS: Precis!

D'ARTAGNAN *(zbiară)*: Prostii! Am fost trădaţi! Carnaval!... Actori!... *(Se repede spre puşti.)* Tu. Tu trebuie să ştii! Porthos! Pune mîna pe el!

PORTHOS: Mai uşor, şefule! Că pe urmă iar... visăm!

D'ARTAGNAN *(îl zgîlţîie pe puşti)*: Spune!

PUŞTIUL: Fără mîini! *(D'Artagnan îi dă drumul.)* Mai întîi şi mai întîi eu sînt aici cu o sarcină precisă... Dacă nu mă întorc în 5 minute, vin... ceilalţi!

ATHOS, PORTHOS, ARAMIS *(îngroziţi)*: Nu!

PUŞTIUL: Atunci fiţi cuminţi! Am fost însărcinat să vă explic... Precum ştiţi, unitatea a aflat de năzbîtiile celor «trei muşchetari» *(o privire spre D'Artagnan)* ...şi jumătate...

D'ARTAGNAN *(ofensat)*: Cum?

PUŞTIUL *(imitîndu-l pe Porthos)*: Uşor, şefule, uşor!... Prin urmare, unitatea a aflat...

D'ARTAGNAN: De la tine!

PUŞTIUL *(condescendent)*: Fie! De la mine... Şi s-a luat atunci o hotărîre: «Aştia trebuie pedepsiţi exemplar». Ştiţi? Azi e carnaval în şcoală... Dar n-aveţi de unde să ştiţi... În fine... «Cei trei muşchetari» care, fie vorba între noi, v-au tras aşa o papară... sînt invitaţi la carnaval... Ei joacă în piesa... «Cei trei muşchetari»... Lămurit?... Şi cu asta... *(Duios.)* Pa! La revedere... muşchetarilor! *(Iese, demn, prin dreapta.)*

(Ceilalţi 4 au rămas uluiţi, uitîndu-se după el.)

TOŢI *(învălmăşeală de vorbe, pe un ton din ce în ce mai ridicat)*: Ne-am făcut de rîs! Tu eşti de vină! Ba tu! Ba tu! Să-ţi fie ruşine! Ţie! Nu, ţie!

(Furioşi, aruncă la picioarele lui D'Artagnan mantalele, spadele şi pălăriile, după care fiecare părăseşte scena prin altă direcţie. Cortina cade peste D'Artagnan rămas... tablou.)

— Sfîrşit —

BĂIATUL CARE NU PIERDUSE NIMIC

V. MĂNUCEANU

Ar fi trebuit poate ca povestirea ce urmează să aibă şi un subtitlu. Dar subtitlurile se găsesc din ce în ce mai greu. S-au folosit şi «Povestire mai mult fantastică decît ştiinţifică», şi «Povestire aproape fantastică», şi «Povestire semifantastică», şi «Povestire pseudofantastică», şi...

Dar, la urma urmei, nici nu sînt scriitor, ca să-mi bat capul cu aşa ceva. Sînt funcţionar la biroul obiectelor pierdute. Şi am de lucru, nu mă plîng.

Este de neînchipuit cîte lucruri se pot pierde! Tot felul de lucruri. De la batiste, stilouri şi mănuşi, pînă la costume de scafandru şi fosile de mamut. Nu vreau să mă laud, dar o vizită la biroul nostru e aproape la fel de instructivă ca o vizită la muzeu.

Am o singură nedumerire: aud adesea oameni care se plîng, foarte necăjiţi: «am pierdut tramvaiul» sau «am pierdut trenul». Şi totuşi, lucru ciudat, nimeni nu vine să se intereseze la biroul nostru. Şi nimeni, niciodată, n-a venit să depună contra adeverinţă un tramvai sau un tren pierdut de cineva. Mă gîndesc uneori cu nostalgie: ce frumos ar sta aici, pe raft, un tramvai sau un tren, sau măcar un trenişor, unul cît de mic, ca cel de Mizil spre exemplu.

Dar de nostalgia asta m-a vindecat într-o bună zi o întîmplare dintre cele mai ciudate.

Avusesem o zi calmă. Nu intraseră în depozit decît un caiet de poezii, o umbrelă, o bască bleumarin şi un pepene verde. Pare ciudat. Un pepene, ca să-l pierzi, trebuie mai întîi să-l scapi jos. Şi în acest caz, în conformitate cu legile fizicii, el e dator să se facă praf. Or, pepenele în cauză era cît se poate de întreg. Probabil că fusese pierdut cu foarte multă grijă.

Tocmai încercam să dezleg enigma pepenelui verde, cînd în birou a intrat un băiat. A dat politicos bună-ziua şi s-a instalat în faţa ghişeului. L-am examinat dintr-o privire. Părea gînditor, încurcat şi puţin trist. «Aha, mi-am zis, să ştii că el a pierdut caietul cu poezii!» L-am întrebat zîmbind:

— Îţi place să visezi, tinere?

A roşit, cuprins şi mai mult de stînjeneală. L-am încurajat:

— Ei, haide, haide, nu te sfii. Cîndva şi eu am scris versuri. Te înţeleg.

— Eu nu vă înţeleg...

Mi-am dat seama că greşisem. Pesemne nu caietul îl căuta, ci umbrela. Am schimbat cu abilitate vorba:

— Ce noroc că a fost senin astăzi şi n-ai avut nevoie de ea.

M-a privit cu surprindere parcă:

— Glumiţi. Ce dacă a fost senin? Dumneavoastră v-aţi fi lipsit de ea cu atîta uşurinţă, numai sub influenţa buletinului meteorologic?

— Ai dreptate. Cei de la observator se mai înşeală cîteodată.

— Care observator? Ce amestec are aici observatorul?

Din nou am priceput că încurcasem ţările. Deci nu el pierduse umbrela. Am devenit prudent:

— Era nouă sau mai veche?

— Cred că destul de veche. De printr-a cincea.

— Mie să-mi răspunzi precis. La urma urmei trebuie să ştii de cînd porţi o bască.

— Dar n-am purtat niciodată bască!

Nu mai înţelegeam nimic. Nu cumva vizitatorul meu era cel care pierduse pepenele misterios? L-am luat pe departe:

— Spune drept, n-ai putut să-l duci, şi...

Oftă, plecîndu-şi privirea:

— N-am putut...

— Cred. E grozav de greu.

— Greu, spuneţi? E imposibil.

— Ascultă, pepene greu am mai văzut, dar pepene imposibil nu.

— Despre ce pepene vorbiţi?

M-am înfuriat de-a binelea.

— În definitiv, ce-ai pierdut dumneata?

— Eu? Nimic.

I-am arătat în tăcere tăbliţa pe care scrie: «Nu ne ţineţi de vorbă» şi i-am trîntit ferestruica ghişeului în nas. Dar peste cîteva clipe a bătut iar, sfios, în geam. Am deschis, răstindu-mă la el:

— Ce mai vrei?

— Să vedeţi, eu n-am pierdut nimic, e adevărat, dar tovarăşul diriginte...

— Va să zică te-a trimis tovarăşul diriginte.

— Nu, eu am venit din proprie iniţiativă. Mi-a spus că şi-a pierdut...

— Ochelarii? Stiloul?

— Nu. Şi-a pierdut părerea bună pe care o avea despre mine.

Mărturisesc că eram foarte înduioşat. Rareori cineva se apucă să caute cu atîta însufleţire şi dezinteres un lucru pierdut de altcineva. L-am întrebat:

— Şi-n ce împrejurări a avut loc pierderea?

— Să vedeţi... Joi s-a lungit grozav de mult meciul cu a VII-a B. Rezultatul era mereu nedecis şi a trebuit să jucăm trei reprize în plus. Am ajuns acasă foarte tîrziu. Lecţiile mi le-am făcut eu cum am putut, dar harta la geografie n-am mai apucat să o desenez. Începusem să moţăi. A doua zi m-am dus la şcoală cu inima cît un purice. La începutul orei, tovarăşul diriginte a întrebat: «E cineva care nu şi-a desenat harta?»

— Ştiu. Iar tu te-ai ridicat în picioare şi... în clipa aceea s-a produs pierderea.

— Inexact. Faptul a avut loc cîteva minute mai tîrziu.

— Nu înţeleg...

— Aşteptaţi să vă spun. Eu nu m-am ridicat în picioare. Am tăcut chitic. Tovarăşul diriginte a frunzărit puţin catalogul şi o dată aud: «Să iasă la tablă Ionescu Mihai. Cu caietul.» Ştiţi, Ionescu Mihai eu sînt.

— Îmi pare bine de cunoştinţă.

— Nu trebuie. Ascultaţi-mă: atunci am luat o hotărîre disperată. Am smuls eticheta de pe caietul lui Dinu, vecinul meu de bancă, şi cu el la subsuoară...

— Cu Dinu?

— Nu, cu caietul. Cu el la subsuoară, zic, am ieşit la lecţie. Tovarăşul diriginte s-a uitat la caiet. S-a uitat fix. S-a uitat mult. Pe urmă a zis: «Ionescule, mi-am pierdut părerea bună pe care o aveam despre tine». Era ora zece şi cîteva minute, încheie băiatul cu tristeţe.

Am răsfoit o vreme condicu. Apoi am ridicat din umeri:

— Regret. La noi nu figurează. Cred că părerea bună despre Ionescu Mihai va rămîne pierdută pentru totdeauna. Ce vrei, se mai întîmplă.

În clipa aceea obrajii i s-au aprins şi bărbia a început să-i tremure. Am căutat să-l îmbărbătez:

— Lasă, nu mai fi amărît. În definitiv, tu n-ai pierdut nimic. Tovarăşul diriginte a pierdut. Dacă te-ai omorî cu firea pentru...

N-am mai continuat. Băiatul mă privea ţintă, nedumerit, cu ochii grei de mîhnire şi mustrare. Se întîmpla ceva curios cu el. S-ar fi părut că vorbele mele, în loc să-l liniştească, mai rău îl răscoliră. Apoi, brusc, îmi întoarse spatele şi dispăru cu paşi repezi.

Porți țărănești

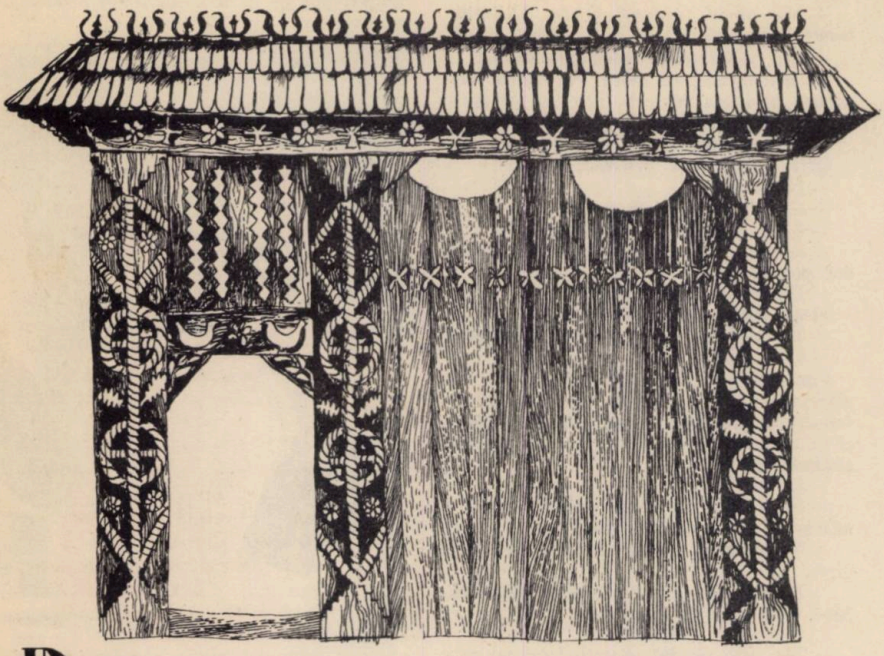

De multe ori cînd răsfoim cărți, reviste și albume cu fotografii din satele și comunele țării noastre, luarea-aminte ne este atrasă de imaginile unor porți lucrate cu multă migală și măiestrie de către talentați meșteri din rîndurile poporului. Ca să le cunoașteți și voi, copii, și astfel să puteți înțelege mai bine și să admirați tot mai mult talentul și iscusința poporului nostru, dragostea lui pentru frumos, vă vom prezenta cîteva date. Cele mai frumoase și mai vechi porți le găsiți în ținutul Maramureșului; în comunele de ciobani din Mărginime (Sibiu) și în pitorescul Gorj.

Avînd pădurea la îndemînă, lucrul artistic al lemnului a fost și este și astăzi foarte răspîndit printre locuitorii acestor regiuni.

Deoarece numai lemnul de esență tare are calitatea de a păstra de-a lungul anilor incrustații și tăieturi, aproape toate porțile sînt lucrate în stejar. Culoarea lor lăsată la început dinadins naturală, stînd ani în șir în ploaie și sub razele soarelui, și-a împlinit nuanțe și poleiuri aparte, greu de pictat sau de descris.

Porțile ornamentale se găsesc aproape exclusiv la gospodăriile țărănești a căror curte este împrejmuită cu gard de lemn (din «uluci» sau nuiele).

Cel mai des întîlnim porțile formate din trei stîlpi masivi de stejar (fig. 1), ciopliți în patru muchii. Deasupra lor este așezată o bîrnă orizontală, pe care se ridică acoperișul, cu scopul de a feri poarta de ploi.

Poarta bazată pe *trei* stîlpi oferă de fapt două intrări, una mai îngustă pentru circulația oamenilor, cu o ușă simplă denumită «portiță», și cealaltă mai mare pentru circulația vehiculelor și a animalelor mari, formată adeseori din «două aripi».

Ornamentele de pe porți ne amintesc motivele naționale pe care le găsim și pe alte obiecte de artă populară: pe vase (ceramica populară), pe ii, pe catrințe, pe covoare etc. Totuși, unele motive se întîlnesc mai mult pe porți, cum este, de exemplu, «motivul ornamental al frînghiei» (vezi fig. 2, unde acest motiv împodobește cei doi stîlpi ai portiței). Prezența lui la porți amintește de rolul frînghiilor în gospodăria țărănească folosite la căratul recoltelor de grîu, ovăz, orz, fîn etc., la legatul lor în carele mari.

Un alt motiv ornamental este acela al șarpelui, ecou al elementelor din basmele populare.

Prelungite de-a lungul stîlpilor, al arcadelor, ornamentele alungite, frînghia, șarpele sînt întregite cu alte decoruri mai mici, de forme geometrice: rozete, cercuri, triunghiuri.

La porțile mai noi întîlnim adeseori ornamente din motive florale: vița de vie, margarete, frunze; motivul ornamental al soarelui: un semicerc din care pornesc raze, uneori razele sînt dispuse în cadrul semicercului.

Poarta are un anumit rol în cadrul unor obiceiuri importante din viața familiei și a satului. Astfel, la anumite sărbători de primăvară, de exemplu, poarta este împodobită cu crengi verzi. De asemenea, ea are un rol important în obiceiurile de nuntă, fiind locul de trecere al mirilor, nuntașilor etc.

În zilele calde de vară, poarta este locul de întîlnire între membrii familiei, vecini și prieteni. Tocmai de aceea la foarte multe porți există amenajate lavițe, unele împodobite la fel de bogat ca și porțile.

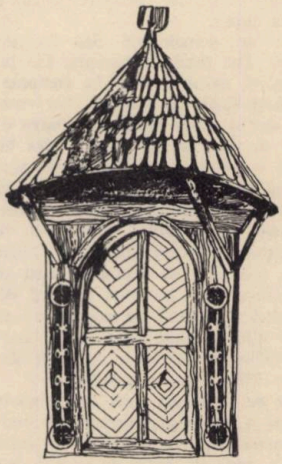

POVESTE FARĂ CUVINTE

Desene: RODICA STOIAN DIMIU

CRAVATA ROȘIE ÎN VIZITĂ LA...

ȘCOALA SPORTIVĂ Nr. 1 DIN BUCUREȘTI

În orice zi din săptămînă, frumosul stadion de la «şosea», sugestiv denumit «Stadionul tineretului», cunoaşte o intensă activitate. Aci se află «laboratorul» de lucru practic al Şcolii sportive de elevi nr. 1 din Bucureşti. Sutele de copii înscrişi în diferitele secţii invadează, pur şi simplu, la începutul dimineţii şi după-amiază, pista de atletism, terenurile de jocuri sportive, sălile şi poligonul de tir.

Frumos echipaţi în elegantele treninguri albastru cu roşu, reprezentînd culorile sportive ale şcolii, elevii se adună pe grupe pentru a da raportul profesorului şi începe lecţia de antrenament.

Să pornim într-o scurtă vizită pe la diferitele secţii ce efectuează antrenamente în această zi. Pe terenurile de volei, grupele tovarăşilor profesori A. Dragomir, V. Braşoveanu, E. Bogea execută «pasa» şi «lovitura de atac». Pe terenul de handbal, grupa de fete condusă de profesorul V. Gogîltan execută diferite scheme tactice indicate. Este o echipă formată numai din pioniere şi practică handbalul de la vîrsta de 9—10 ani. Acum joacă în campionatul de calificare alături de echipe formate din senioare. Rezultatele obţinute lasă să se întrevadă că va fi una din cele mai bune echipe de junioare din ţară.

Dar observăm că şi atleţii şi-au terminat încălzirea. Să asistăm la antrenamentul grupei tovarăşului profesor Gh. Stănescu. Iată-i pe elevii Ioan Şerban şi M. Georgescu cu performanţe de 1,97 şi 1,70 m la săritura în înălţime, recordmani ai ţării la juniori categoria a II-a şi la categoria copii, care-şi încep programul obişnuit de antrenament. Remarcăm în continuare pe eleva Elena Mîrza, pionieră, în vîrstă de 13 ani, care a obţinut o serie de rezultate foarte bune. Astfel, ea a sărit la lungime 4,98 m, la înălţime 1,34 m şi pe 60 m plat a realizat 8"4. Profesorul are o mare încredere în posibilităţile ei şi o vede printre participanţii la viitoarele Jocuri olimpice din Mexic.

Pe pista cu zgură roşie, H. Ilieşu şi D. Solea execută treceri peste garduri cu o deosebită precizie tehnică. Primul are un rezultat de 14"7 pe 110 m garduri, iar D. Solea, 12"0 pe 80 m garduri. Amîndoi sînt componenţi ai lotului R.P.R. de juniori. Din celelalte grupe prezente pe stadion se evidenţiază, în cadrul unui concurs organizat în timpul lecţiei, pioniera G. Grad, cea mai bună alergătoare de viteză a şcolii, G. Ancuţa, C. Blaga şi alţii.

Rînd pe rînd, în vizita noastră, facem cunoştinţă cu micii sportivi care se antrenează cu hărnicie sub conducerea celor mai buni specialişti. Poate, nu peste mult timp, vom auzi vorbindu-se despre ei în lupta ce se va da pentru doborîrea recordurilor şi în campionatele din ţară şi de peste hotare. Antrenamentele nu încetează nici în timpul vacanţelor. Cei mai buni îşi vor continua pregătirea în tabere sportive organizate în cele mai pitoreşti localităţi din ţară.

Iată, dragi copii, ce condiţii minunate vă sînt oferite pentru practicarea sportului.

Datorită grijii partidului, vă stau la dispoziţie şcolile sportive bine înzestrate cu terenuri şi săli de sport, cu materiale şi echipament din cele mai bune şi cu profesorii cei mai buni. În felul acesta sportul devine un bun al vostru, al tuturor şi orice şcolar are posibilitatea să se pregătească şi să se afirme în activitatea sportivă.

FOŞTI PIONIERI — ACTUALI CAMPIONI

IOAN ŞERBAN

Practică atletismul din anul 1961, făcînd parte din echipa de tetratlon a Şcolii medii nr. 18, care ocupa atunci locul întîi la campionatele republicane şcolare. În '61 Şerban încă purtător al cravatei roşii sărea la înălţimea 1,45. Dar în următorii ani performanţele lui au crescut. 1962: 1,64 m record de copii, 1963: 1,84 m record juniori şi campion şcolar, posesor a 14 recorduri republicane. 1964 reprezintă anul cînd este selecţionat în lotul R.P.R. de juniori şi în acelaşi timp anul afirmării sale.

Cu toate că de-abia a împlinit 16 ani, cu prilejul unor concursuri internaţionale de juniori ocupă de trei ori locul I. Este antrenat de profesorul Gh. Stănescu şi este component al echipei de atletism a Şcolii speciale de elevi nr. 1 Bucureşti.

În formarea lui s-a pus accent pe o pregătire fizică generală şi dezvoltarea calităţilor fizice, urmărindu-se în mod deosebit să atingă plafonul posibilităţilor maxime în anul 1968 pentru Jocurile olimpice din Mexic.

Disciplina şi seriozitatea cu care se pregăteşte (menţionăm că este unul dintre elevii fruntaşi ai clasei a XI-a de la Şcoala medie nr. 18) şi datorită talentului deosebit ce-l are pentru această probă ne îndreptăţesc să vedem în el unul dintre marile speranţe ale atletismului nostru.

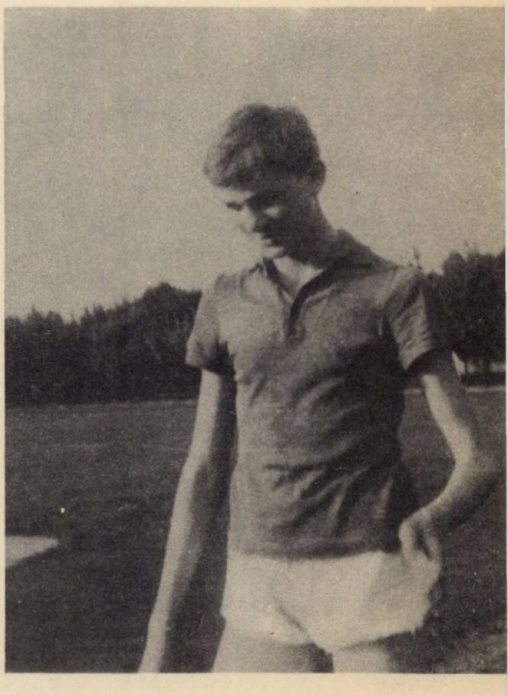

ATENȚIUNE!

REVISTA

„CRAVATA ROȘIE"

ORGANIZEAZĂ

PENTRU VOI UN NOU

CONCURS

Tema și condițiile de participare *LA CONCURS* le puteți afla în numărul VIITOR

AVENTURILE LUI TICĂ • AVENTURILE LUI TICĂ

de P. LUSCALOV — Ilustrații de BURSCHI

Vesel, Tică se îndreaptă
Către circul din oraș.
Are el un plan poznaș:
«Ce distracție v-așteaptă»!

Lîngă ușa-n alb vopsită,
Moțăie un paznic, dus...
Pe-o tăbliță scrie sus:
«Stop! Intrarea strict oprită!»

Vîră nasul prin zăbrele...
Cercetează-n sus și-n jos...
Sare-n el, și cade jos,
Se ridică... clipe grele!

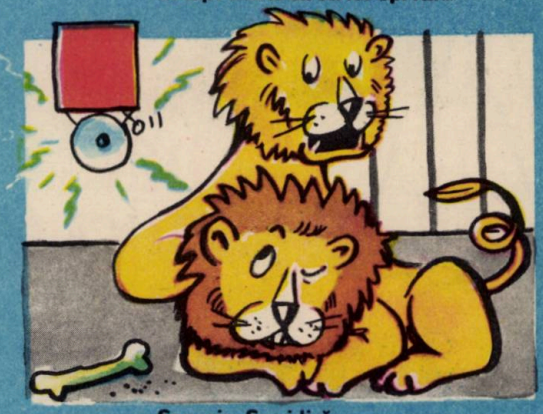

Sonerie. Se ridică.
Poarta cuștilor de fier,
Toate se învîrt și pier...
Tică-a'ncremenit de frică.

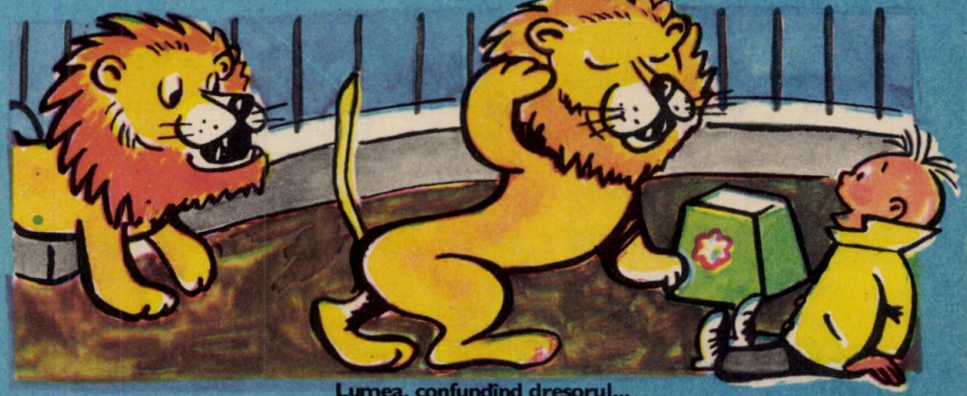

Lumea, confundînd dresorul...
Îl aplaudă-n delir,
Lîngă el, trec leii-n șir,
Și cu laba-i dau onorul.

Sar pe scaune... Se-așază...
Mîrîie... Ce colți de-oțel!
Biciul șuieră, șrapnel...
Leii rag și-apoi dansează...

Se tîrăsc în patru labe...
Sar prin cercuri mari de foc,
Iară Tică poc și poc!
Lei or fi... sau niște babe?

INSTANTANEU ȘCOLAR

TITI GHEORGHIU – Vaslui

Vine de la școală Andrei,
are-un 3 la geografie,
la romînă are 3,
tot un 3 la geografie.

Are numai note rele,
însă el rămîne rece;
printre notele acelea,
la muzică are-un 10.

Zice-un prieten: «Recunoaște
că de loc nu te frămînți.
Ba cu note-așa de proaste
îți mai arde și să cînți!»

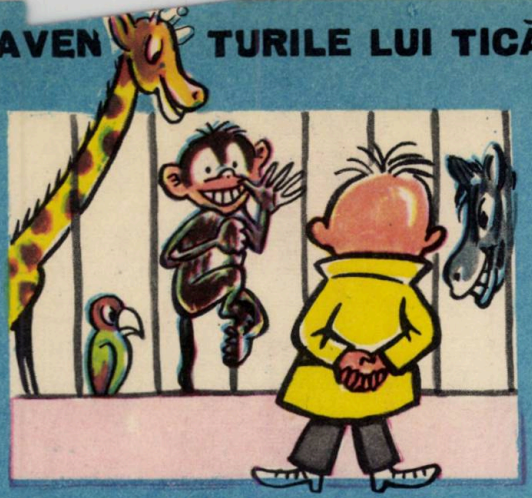

Tică nici nu vrea să știe,
Se apropie tiptil
Și-apoi zboară, proiectil...
Unde?... În menajerie!

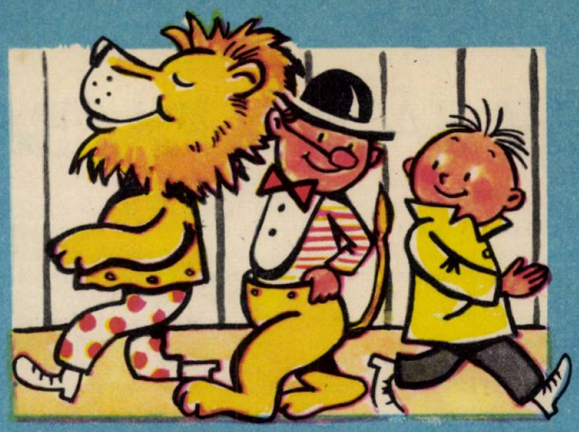

Ce de cuști și colivii!
Lei bătrîni — cu cozi bălțate,
Zebre-n pijama, vârgate
Și maimuțe fumurii...

Iar în mijloc: ce minune!
Din zăbrele, un tunel...
Tică s-a apropiat de el:
— Un tunel? La ce anume?

Ce mai fugă, ce mai goană,
Se încinge în tunel,
Leii-aleargă după el,
Zău, nu-i de rămas în pană!

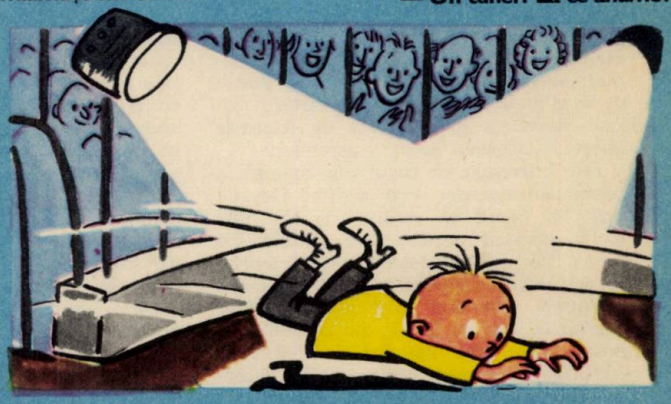

Intră-orbit de reflectoare...
Se dă tumba — boloboc,
Printre cercuri mari de foc...
În arena-ngrozitoare.

Tică-ncet, se luminează
Leii ăștia sînt trucați...
Înăuntru-s acrobați,
Numai blana lor contează...

În nisip un bici... Apucă
Tică biciul... poc... poc... poc...
Leii se învîrt în loc...
Ce să facă? Un' să ducă?

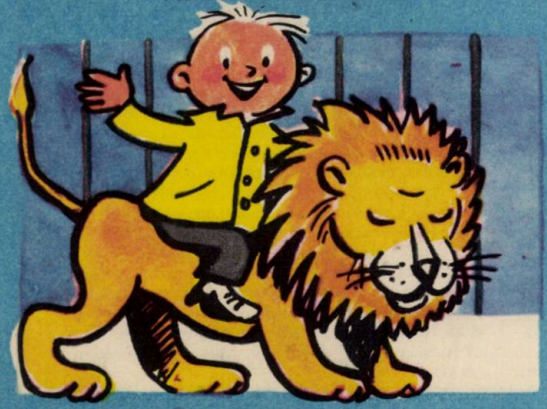

Ah! «V-arăt eu vouă» zice...
Unui leu «bătrîn» culcat...
Dintr-un salt, l-a-ncălecat...
Și îi arde patru bice...

Din manej sare dresorul...
Răvășit, cu capul gol...
Și agită un pistol...
A-înghețat în circ poporul...

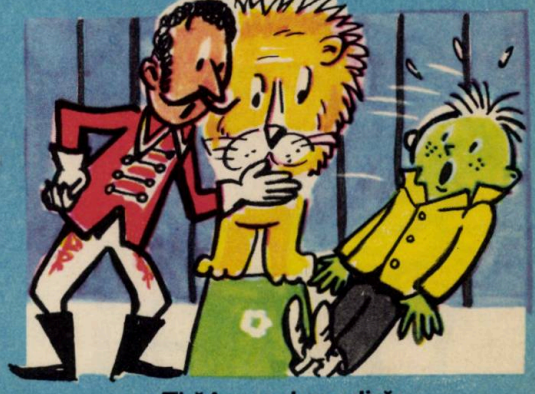

Tică înspre el se-nclină:
— Nene, știu că sînt trucați...
— Ba sînt lei adevărați...!
Tică rîde și... leșină.

Dr. Panseluță vă sfătuiește:
VEZI SĂ NU RĂCEȘTI...

...Sînt cuvinte pe care voi, copii, le auziți de nenumărate ori în lunile de iarnă. Dar să vedem ce știm noi despre răceală și mai ales despre felul în care ne putem feri de ea?

Acum 100 de ani se credea că fiecare boală infecțioasă se datorează răcelii. Mai tîrziu, Pasteur, Mecinikov, Koch au dovedit că microbii sînt purtătorii bolilor infecțioase.

Medicina modernă a supus unor studii amănunțite manifestările răcelii și urmările ei.

Prin răceală înțelegem influența de mai lungă durată a frigului și a umezelii asupra pielii și a întregului organism. Aceștia sînt excitanți care acționează asupra terminațiilor nervoase din piele, producînd dureri de cap, guturai, dureri la încheieturi, scăzînd rezistența noastră față de feluritele infecții, deschizînd poarta microbilor.

Este interesant că frigul este mai puțin tolerat de organism decît căldura. Dovada poate fi faptul că pentru frig sînt mai mulți receptori decît pentru căldură. Pe un cc de piele se găsesc 12—13 receptori nervoși pentru «frig» și numai 1—2 pentru «căldură». Numărul total al receptorilor nervoși de căldură și frig din corpul omenesc ajunge pînă aproape de 290 000—300 000, dintre care peste 250 000 recepționează frigul.

Oare toate acestea înseamnă că trebuie să ne fie teamă de frig, să ne ferim de apa rece, de aerul curat? Nu! Trebuie numai ca în anotimpul rece să purtăm o îmbrăcăminte călduroasă, fără ca totuși să ne înfofolim, să nu umblăm cu hainele și încălțămintea pătrunse de umezeală.

De răceală se ferește însuși organismul dacă este călit. Frigul nu trebuie să împiedice spălatul cu apă rece, exercițiile de înviorare cu geamul deschis, plimbările și jocurile în aer liber. Aerul curat și rece, ba chiar vîntul răcoros sînt folositoare organismului.

O bună organizare a timpului trebuie să asigure ca zilnic să stăm o oră, o oră și jumătate afară la aer curat. Și mai bine este dacă folosim timpul liber pentru sporturile de iarnă. Dintre toate aceste sporturi, cel mai potrivit este patinajul. Este un sport care cere un consum redus de forță și, în același timp, contribuie la întărirea sistemului nervos și a sistemului muscular, îmbunătățește circulația și respirația. Desigur că se cere respectarea unor reguli ca, de pildă: să nu se patineze imediat după masă, în timpul patinajului să se respire pe nas, îmbrăcămintea să fie călduroasă, dar suficient de ușoară ca să nu împiedice mișcările și ca să se aerisească bine corpul.

De asemenea, se recomandă jocul cu săniuța. Ar mai fi de spus că atît la patinaj, cît și în jocul cu săniuța, se cere multă atenție pentru a nu ne expune la accidente neplăcute.

Așadar, a nu răci înseamnă a respecta în lunile de iarnă cîteva reguli foarte simple.

Cum să ne purtăm
OASPEȚI ȘI GAZDE

În zilele vacanței de iarnă se întîmplă adeseori să fii poftit la unul din colegii tăi, unde mai sînt și alți invitați. Desigur că dorești ca atît tu cît și cei din jurul tău să se simtă bine. Pentru aceasta se cere să știi să te porți cum se cuvine.

Și purtarea bună începe chiar din momentul în care deschizi ușa o dată cu ștersul picioarelor, fiindcă n-ai să intri în casă cu încălțămintea plină de zăpadă sau noroi. Hainele le agăți în cuier și nu le arunci pe scaune sau pe pat. Vei avea grijă să dai bună ziua mai întîi părinților gazdei, celor mai în vîrstă și numai după aceea copiilor. Nimeni nu va fi uitat.

La întrebările celor mari vei răspunde cuviincios, fără să te grozăvești cu cine știe ce isprăvi și fără a folosi expresii nepotrivite. Dacă de față sînt oameni în vîrstă, te vei așeza numai după ce ei au luat loc. În nici un caz nu te repezi să-ți ocupi un loc înaintea celor mari.

Particpă cu tragere de inimă la distracțiile comune, evitînd jocurile gălăgioase. Nu-i sîcîi pe cei din jur pe motiv că tu nu te distrezi destul de bine.

Dacă între voi se află un copil invitat pentru prima dată, nu-l lăsați să se simtă străin, ci integrați-l în jocurile și preocupările voastre, ținînd seama și de preferințele lui.

Dacă sînteți mai mulți și aveți posibilitatea să dansați, este cît se poate de bine. Dansați însă cu grație, fără schimonoseli și acrobații, cu intenția de a-i uimi pe ceilalți.

Nu uita, același dans poate fi executat în mai multe feluri și este bine să alegi o formă cît mai cuviincioasă.

Dacă se servesc dulciuri, fructe, așteaptă să fii servit și nu te repezi primul. Mulțumește atît în momentul cînd ești servit, cît și după ce ai servit.

Dacă gazda este prea aglomerată, oferă-te să-i dai o mînă de ajutor, dar, dacă te refuză, nu insista. Ai grijă să nu spargi sau să răstorni ceva.

La plecare, nu uita să mulțumești gazdei, care și-a dat atîta osteneală.

Dacă se întîmplă ca tu însuți să fii gazdă, ai grijă să-ți respecți îndatoririle.

Gazda trebuie să întîmpine pe toți musafirii cu aceeași bunăvoință, să-i servească și să se ocupe de toți în mod egal și să nu se izoleze cu vreunul, dezinteresîndu-se ce anume fac ceilalți; să vegheze ca toată lumea să aibă ce-i trebuie; să caute să creeze o atmosferă de prietenie, mai ales dacă printre invitați se găsesc și persoane care vin pentru prima dată în casă. La plecare să-i conducă, neuitînd să sublinieze plăcerea pe care a simțit-o în calitate de gazdă.

MOZAIC

INSULA COBÎLCESCU

Cunoscutul savant romîn Emil Racoviță a fost printre cei 11 specialiști care au format personalul științific al expediției polare organizată și condusă de Adrien de Guerlache, comandantul vasului «Belgica». Aceasta a fost cea dintîi expediție care a iernat în Antarctica, unde a făcut cercetări timp de 13 luni, descoperind insule, munți, strîmtori, canale și coaste noi ale continentului.

Cele mai multe descoperiri au fost făcute în strîmtoarea care poartă numele șefului expediției, «Strîmtoarea de Guerlache». Aci, vasul «Belgica» a pătruns în ziua de 23 ianuarie 1898. La intrarea dinspre vest a acesteia se află arhipelagul de insule Palmer. Una dintre aceste insule a fost numită, la cererea lui Racoviță, insula «Cobîlcescu», în semn de omagiu pentru fostul său profesor de la Universitatea din Iași, care l-a îndrumat spre cercetarea științelor naturii.

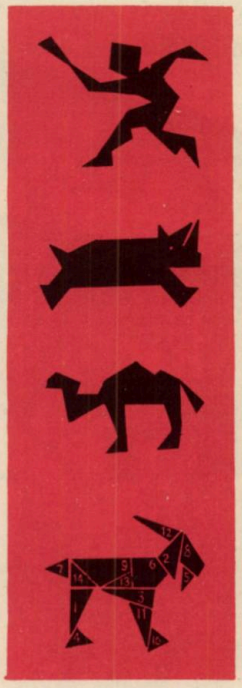

JOC

Din 14 fragmente de aceeași culoare, decupate dintr-un dreptunghi, pot fi alcătuite diverse figuri de oameni, păsări, animale etc. Figurile trebuie să fie, bineînțeles, cît mai exacte, bine proporționate și expresive. Fragmentele le puteți tăia din lemn sau carton. Pentru aceasta, copiați întocmai desenul de mai jos. Fragmentele pot fi așezate după bunul plac, pe orice parte. Îmbinarea perfectă a elementelor nu este obligatorie, dar trebuie folosite neapărat toate cele 14 fragmente.

Vă recomandăm să începeți prin a alcătui figurile reproduse, după care aveți toată libertatea să vă imaginați orice altă figură.

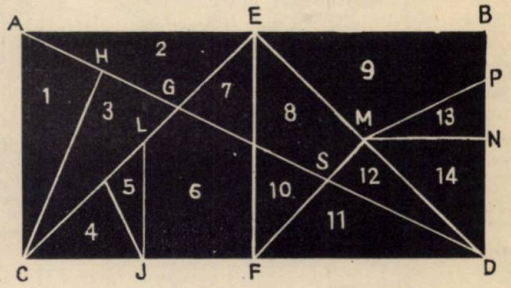

ȘTIAȚI CĂ...

DICȚIONAR CU 5 020 DE VOLUME

Cea mai voluminoasă lucrare tipărită din lume este un dicționar chinezesc datînd din anul 1600? Dicționarul numără 5 020 de volume cu cîte 170 de pagini fiecare...

În provincia Kwei Ciu (R.P. Chineză) trăiește un soi ciudat de animale? Acestea au chip de maimuță, aripi de pasăre și scot sunete asemănătoare răgetului de tigru.

*

Cel mai vechi oraș din lume cunoscut este Atena? El a fost întemeiat în anul 1557 înaintea erei noastre. Urmează Corint (1503 î.e.n.), Teba (1494 î.e.n.), Roma (1754 î.e.n.).

*

O firmă japoneză (Sony) a realizat un aparat de televiziune-brățară. Lumea în imagini la mînă.

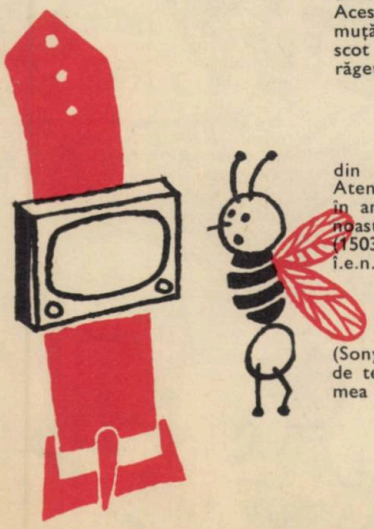

COVOR TERMOGEN

Fabricile cehoslovace urmează să confecționeze în anii următori un covor cu o căptușeală termogenă electrică. Un asemenea covor va putea înlocui cu succes toate celelalte mijloace de încălzire a camerelor.

*

La concursul organizat de revista «România populară» în 1963, 793 de persoane din diferite țări au dat răspunsuri exacte la întrebarea: «Ce știți despre România?». Unul dintre cîștigătorii concursului — italianul Ricotto Casimo —, după vizita făcută în țara noastră, a declarat printre altele: «...Cînd copiii mei îmi vor cere seara să le spun o poveste, n-o să fiu nevoit să inventez cine știe ce ținuturi de basm, ci le voi spune povestea Republicii Populare Române».

*

Cea mai veche bibliotecă scrisă pe cărămizi, descoperită pînă acum, datează din anul 2451 î.e.n. în Mesopotamia!

UMOR

Cineva cumpără un corb.

— Ce faci cu el? l-a întrebat un prieten.

— Sînt tare curios să știu dacă într-adevăr trăiește trei sute de ani, precum se spune.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Lei 2,5
41 014
DUȘ INTORS
VACAN
ÎNGHEȚATA CĂLDUȚĂ
CASSA
CITIȚI -CRAVATA ROȘIE-
COPERTA DE
DURES
SUNAȚI DE DOUĂ ORI
PENTRU POPESCU ODATĂ
NU RUPEȚI FLORILE

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C. C. AL U.T.M.

Nr. 2 — 1965

6896

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

GRIVIȚA

La Grivița, în cartea vremii,
O pagină nemuritoare
În numele dreptății sale
A scris-o clasa muncitoare.

Și-apoi prin ani, fără zăbavă,
Cald August ne-a fost dat să vie,
Cînd răbufniră toți vulcanii
Ce-au clocotit în Februar,

Ca astăzi vremi înseninate
Să le trăim cu bucurie
Și-mbelșugată viața noastră
S-o știm sub cerul țării, clar.

Dar nu uităm: un preț al jertfei,
Al sîngelui și-al încleștării,
Pe care l-a cerut lumina
În lupta grea, din anii grei.

Și îl dădură comuniștii
Ei, fiii cei mai buni ai țării,
Plătind cu sînge libertatea,
La Grivița, în treizeci-trei!

Cresc astăzi mari hidrocentrale
Și fabrici mîndre și uzine,
Se face țara mai frumoasă
Și mai bogată ca oricînd;

Mereu partidul e în frunte
Și-n drumul nostru spre mai bine
Sîntem însuflețiți în muncă
De steagul roșu fluturînd.

PATRIEI

Împodobită de-al stelei nimb,
Pe fruntea stemei tale muncitoare,
Frumoasă ești în orice anotimp,
O, patrie, grădină-nfloritoare!

E-atît de darnic largul tău meleag
Pe care ni se coace pîinea bună!
Chiar soarelui, privindu-te cu drag,
Îi vine greu și lui ca să apună!

În limpezile-ți ape oglindit,
Culori și cerul prinde mai albastre!
Tu ești căminul nostru însorit!
Ești împlinirea visurilor noastre!

Bătrînii munți duc soare pe grumaz
Și spun povești din vremile bătrîne!
Pe cît de mîndră, patrie, ești azi,
Noi și mai mîndră te vom face mîine!

Împovărat de rod ți-e orice ram,
Dar fruntea ta nu vîntului se-nclină,
Ci zorilor care-ți vestesc în geam
Un viitor de aur și lumină!

Poezii de **VICTOR TULBURE**

CALEA GRIVIȚEI - azi

triunghiul de oțel

de **MIHAI CARANFIL**
Ilustrații: V. SOCOLIUC

Între colinele Apusenilor există la depărtări nu prea mari una de alta trei mari «cetăți ale oțelului». Acolo arde veșnic focul și din zeci de coșuri deodată ies coloane de fum, așa cum va fi ieșit pe vremuri fumul de pe cele douăzeci de coșuri ale fierăriei din Lemnos, a zeului făurar Hephaistos.

Dar ce făurea Hephaistos în fierăria lui? Cutii ale Pandorei, vîrfuri de săgeată și armuri pentru răzbunătoarea Palas-Atena, mai dregea cîte o cleanță la ușile zeilor... Și unde mai pui că focul din fierăria lui ardea numai și numai pentru zei, așa că Prometeu, ca să dăruiască oamenilor focul, a trebuit să i-l fure lui Hephaistos noaptea, pe cînd zeul dormea.

Nu, nici vorbă, nu încape nici o comparație între fierăria mitologică a lui Hephaistos și între marile cetăți, de astăzi, ale oțelului, și asta în primul rînd pentru că nu poate fi comparată o fierărie — fie ea și a unui zeu — cu un combinat siderurgic.

În zilele noastre un combinat siderurgic produce mii și mii de tone de oțel.

Iar oțelul are pentru viața noastră de toate zilele o însemnătate atît de mare cum nu cred că vă puteți voi închipui. Ca să aveți cît de cît o idee, imaginați-vă că ar dispărea dintr-o dată penițele cu care scrieți, tramvaiele cu care mergeți la școală, bicicletele, bricegele, aparatele de proiectat filme, uzina la care lucrează tata, lumina electrică, automobilele, vapoarele, avioanele, rachetele... Ce farmec ar mai avea viața în secolul nostru? Ar trebui atunci să ne întoarcem la epoca de piatră...

Dar asta, firește, nu se va întîmpla niciodată.

Din cele trei cetăți ale oțelului — așezate, cum v-am spus, în triunghi — izvorăsc zi și noapte șuvoaie de oțel lichid mai fierbinte decît însuși focul și atît de luminos încît îți vine a crede că și soarele tot aici s-a născut.

Dar, sînt sigur, foarte puțini dintre voi știu cu adevărat ce se petrece într-o uzină siderurgică, cum lucrează și ce «exerciții» au de rezolvat oamenii care lucrează la furnale, în oțelării și laminoare, oamenii aceia care au o meserie atît de bărbătească și tocmai de aceea atît de frumoasă. Cum aș face să vă ajut? Aș putea să vă povestesc eu cîte ceva, dar mă întreb: dacă voi, fără să fi simțit dogoarea focului năprasnic din furnale și din cuptoarele Martin, fără să fi văzut clocotul oțelului topit, ați putea să înțelegeți «minunea» prefacerii pietrei în OȚEL?!

La urma urmei, pot să încerc. Poate că n-o să dau greș, pentru că, știu, vă atrag bărbăția și focul. Am în privința asta un exemplu cum nu se poate mai convingător. Unul dintre cei mai buni oțelari ai Reșiței n-are mai mult de douăzeci de ani. El a ajuns oțelar numai pentru că la vîrsta de 13—14 ani, fără să fi văzut cum arată un cuptor Siemens-Martin, a fost atras atît de mult de farmecul luptei cu focul și cu metalul topit, încît a străbătut drumul de sute de kilometri de la Zalău la Reșița ca să învețe meseria aceasta. Se numește VASILE RAINAI, e blond, are ochi albaștri, albaștri, care capătă reflexe metalice atunci cînd cercetează oțelul incandescent.

La douăzeci de ani e prim-topitor, șeful unei brigăzi de oțelari, adică acela care coordonează întreaga activitate a unui cuptor Martin în timpul a 8 ore de lucru.

La 20 de ani!

De unde a căpătat atîta forță, siguranță de sine și pricepere? Rainai este un tînăr al zilelor noastre, crescut în spiritul dragostei pentru patria socialistă, căreia îi dăruiește toate forțele sale.

El trăiește marea satisfacție de a-și măsura puterile cu focul mistuitor, dînd naștere oțelului albastru și dur.

Așadar, am început cu Reșița.

Venind de la gară, străbătînd un bulevard, te pomenești în centrul orașului. Centrul orașului e cu străzi vechi, dar frumoase,

cu magazine și cinematografe, cu vitrine, cu mulți oameni. Oraș ca toate orașele. Asta dacă nu ridici privirile în sus. Că dacă privești puțin deasupra acoperișurilor, constați dintr-o dată că te afli în același timp și în centrul combinatului siderurgic. Pe deasupra străzilor trec pasarele grele, funiculare, poduri de fier, peste care merg într-o parte și alta trenuri cu oțel și fontă, vagonete cu minereu și cocs, oameni.

În stînga și-n dreapta se înalță arhitectura severă a furnalelor, oțelăriei și laminoarelor. Așa că lasă deoparte orașul. Vitrine și case ai mai văzut... Aici orașul nu te poate reține. Mult mai puternică decît el, mai chemătoare, mai plină de viață și de taine este uzina în mijlocul căreia te afli. Acolo sus, deasupra ta, se înfăptuiește în această clipă marele proces al nașterii oțelului. Procesul acesta se cheamă flux tehnologic, și așa îl vom numi de acum încolo.

Propriu-zis izvoarele oțelului se află în munți, într-o anumită piatră a munților: minereul feros, care este săpat din munte, scos afară și trimis în uzină, unde se scoate prin topire fierul pe care-l conține.

Dar pentru aceasta este nevoie de furnale. Să ne oprim puțin aici, în hala de turnare a celor două furnale noi de la Reșița, să vedem ce se întîmplă.

Este tocmai ora la care se elaborează o șarjă de fontă. Omul acela care se agită acum și dirijează mișcările furnaliștilor de la gura furnalului e maistrul Aurel Diaconescu. Din patru în patru ore iese o nouă șarjă de fontă. (Sigur, din minereul de fier nu iese de la început fier, ci întîi fonta și apoi oțelul.)

Cele cîteva minute în care fonta lichidă izbucnește afară din furnal sînt momente de încordare maximă pentru furnaliști. Orificiul prin care va trebui să iasă fonta este desfundat pe încetul. Cînd începe să apară un firicel subțire de metal topit, oamenii sar în lături. În cîteva clipe izbucnește — cu vuiet asurzitor — un fum colorat și cu flăcări, care ilumineză totul: un șuvoi de fontă care împroașcă scîntei și care se repede pe jgheaburi de cărămidă refractară, ramificîndu-se în șerpi de foc și curgînd apoi în oale uriașe. E o priveliște de basm, un dans fantastic al focului.

Fonta lichidă, legănîndu-se greu în oalele așezate pe vagoane de cale ferată, pleacă apoi spre oțelărie.

La oțelărie se află cuptoarele Martin, în care, din fontă, fier vechi, minereu de mangan, fierte la un loc, ia naștere un alt lichid, ca para focului. Lichidul acesta, turnat apoi în forme prismatice și răcindu-se, devine OȚEL; rece, tăios, cu luciri albastre și argintii.

Introduceți și voi într-o retortă un briceag vechi, o bucată de tuci și o fărîmă de mangan, așezați retorta la flacăra unei lămpi cu spirt, așteptați... un an, doi și tot n-o să iasă nimic.

Nu, nu poți să fii oțelar de laborator. Oțelul se obține, în fiecare uzină, în cuptoare mari, care la Reșița au capacitatea de 70—150 de tone, la Oțelul Roșu de 30—40 de tone, iar la Hunedoara sînt și cuptoare de 400 de tone.

Și ca să faci să dea în clocot o asemenea «fiertură» metalică îți trebuie un foc care să țîșnească în jeturi de rachetă și să ridice temperatura cuptorului, după termometrul lui Celsius, la... 1 800 de grade. Briceagului vostru, aruncat într-un asemenea foc, i-ar trebui mai puțin de o secundă ca să se topească ori, pur și simplu, să se evapore

Cînd i-am vizitat, de curînd, pe oțelarii din Reșița, ei erau foarte preocupați. Cu toții își puneau aceeași întrebare: «Cum să facem să producem mai mult oțel în cuptoarele noastre». Să le încarci mai mult nu se poate, pentru că «fierturа» se revarsă din cuptor, și asta nu-i de loc egal cu a-ți da în foc oala cu ciorbă.

Atunci cum? Aceasta aveam s-o aflu pe platforma oțelăriei, unde cîțiva oțelari tocmai citeau cu mare atenție o scrisoare. Era printre ei și prietenul nostru Rainai.

— Iată ce ne scriu ortacii hunedoreni! «Am auzit de frămîntările voastre, care sînt și ale noastre. Noi am obținut un succes. Vă invităm la noi să vă împărtășim o nouă metodă de reparație la cald a cuptoarelor, care va duce la o economie de timp de încă o oră...

...Reparațiile făcute la noi după această metodă au reușit, iar producția de oțel a sporit.

Vă așteptăm la Hunedoara...

Din partea colectivului oțelăriei Siemens Martin-2 din Hunedoara:

maistru Ștefan Tripșa»

Așa se face că am ajuns în alt punct al triunghiului de oțel, în altă cetate a otelului. M-am dus întins la Stefan Tripșa. El este un vechi prieten ai copiilor și copiii știu asta și-i scriu lui Tripșa multe scrisori.

Tripșa este un prieten atît de bun al copiilor, pentru că el le înțelege dorința de a ști cît mai multe lucruri despre oțel și oțelari și pentru că el a îndrăgit de mic meseria aceasta. Așa și numai așa poate să fie înțeles faptul că el avea doar puțini ani peste douăzeci cînd a primit cea mai înaltă distincție, titlul și steluța de Erou al Muncii Socialiste.

Hunedoara este astăzi cel mai mare și cel mai modern centru siderurgic al țării. Combinatul siderurgic cu furnalele noi și cu noua oțelărie, Uzina cocsochimică, Fabrica de aglomerare a minereului, laminoarele uriașe, noi și moderne termocentrale, alte fabrici și alte instalații mai mici, totul alcătuiește un colos industrial, care vuiește zi și noapte, învăluit în aurore de fum și foc.

Mulți dintre constructorii și brigadierii combinatului hunedorean nu l-au părăsit nici după ce munca lor a fost încheiată. Ei au învățat meserii noi și-i poți vedea astăzi la furnale, pe platformele oțelăriilor, la noile laminoare, zămislind sau modelînd oțelul.

Grozav de mult le place oamenilor triunghiului metalic de fier cuvîntul: OȚEL. Le place să se lupte cu timpul și să-l sileaască a fi mai scurt dacă de asta depinde obținerea unei cantități mai mari de oțel.

Le place să se lupte cu focul, cu temperaturile năprasnice, atunci cînd prin creșterea temperaturii se elaborează mai repede o

șarjă. Și asta înseamnă mai mult oțel!

Le place să-i îndemne pe macaragiii de pe mașinile de șarjare să lucreze mai repede, le place să-i îndemne pe zidarii șamotori care repară cuptoarele și oalele de turnare, le place să se sfădească cu cei din hala de turnare ca să respecte graficul și descărcarea șarjelor să se facă la timp. Le place să lupte cu formulele complicate din cărțile de tehnologie a elaborării oțelului, le plac toate acele lucruri care-i ajută să elaboreze mai mult oțel.

Au nume obișnuite: CORNEL DEHEREANU, ION PRODAN, FAUR SABIN, ȘTEFAN TRIPȘA, AUREL STANCIU... și așa mai departe.

Mai străbatem încă una dintre laturile triunghiului de oțel și ne aflăm de data aceasta într-o vale largă, într-un peisaj pitoresc, dar nu chiar ca în tablourile cu poieni, râuri, oițe și ciobani. Aici, la Oțelul Roșu, tabloul pitoresc este alcătuit și prin natura înconjurătoare deosebit de frumoasă, dar și prin ceea ce completează această natură: uzina.

Privit, să zicem, de la gară, peisajul acesta ar arăta cam așa: un oraș mic și cochet în care printre blocuri se înalță case mărunte, înconjurate de verdeață și flori. Apoi un râu curge pe sub poduri arcuite... Apoi uzina, înșiruită pe celălalt mal al râului și ale cărei coșuri înalță, pe fundalul dealurilor împădurite, coloane de fum albastru, galben, portocaliu, verde (culoarea fumului depinde de faza în care se află elaborarea oțelului la fiecare cuptor.)

Și pentru că am avut într-o zi curiozitatea să știu ce se petrece în uzină în timpul unui schimb (8 ore de lucru), am să vă reproduc și vouă ce-am văzut eu.

Schimbul de dimineață începe la ora 7. În jurul acestei ore în orășel e o mișcare nemaipomenită. Mii de oameni se îndreaptă spre uzină, venind de peste tot și strîngîndu-se la poarta uzinei într-un șuvoi. Începe o nouă zi de lucru. Și aici, ca și la Reșița sau Hunedoara, fiecare dintre acești oameni ai focului fac totul pentru a da patriei oțel mai bun, mai trainic, pentru mașinile ce se construiesc în întreaga țară.

7,30. La oțelărie. În raportul de producție (un registru mare), oțelarii din schimbul de noapte au scris: «S-a produs cu 7,8 la sută mai mult oțel decît prevede planul.»

Tinerii oțelari din schimbul de noapte mai rămăseseră puțin în uzină. Aveau o adunare generală a U.T.M. în care discutau despre ce ar trebui să facă fiecare dintre ei ca să învețe și mai bine meseria lor grea și frumoasă.

Ora 10. În secția laminoare la rece se lucrează din plin. Ceva deosebit e că mai mulți mecanici și ingineri muncesc să modernizeze două mașini, care vor fi silite astfel să producă mai mult.

Ora 11. Telefoanele din uzină sună toate deodată. Se deschid aparatele de telespicher. Are loc o ședință operativă la care participă șefii secțiilor, dar stînd fiecare în locul lui. Discuția se face printr-o instalație specială. Mai important la această ședință a fost că laminoriștii le-au cerut oțelarilor să facă un efort în plus și să elaboreze încă o șarjă dintr-un anumit sort de oțel. Și, bineînțeles, aceștia din urmă au aprobat.

Ora 11,40. Mesaroș Jana, o tînără muncitoare din secția tuburi flexibile, a fost ieri primită în partid. «Azi — spune ea — a fost pentru mine o zi de producție deosebită. De aceea pînă la ora aceasta mi-am îndeplinit două norme. Vreau să cinstesc cum se cuvine evenimentul de ieri.»

Ora 12. La turnătoria de oțel s-a înregistrat un record al lunii. Schimbul condus de maistrul Ion Giurnescu a turnat 14 tone...

Aș putea să vă povestesc pe îndelete tot ce s-a petrecut în uzină pînă la sfîrșitul zilei, dar mi-e teamă că și așa ați obosit. Într-un cuvînt vă pot spune că a fost o zi plină cu fel de fel de succese, cu fel de fel de evenimente...

O zi în care la Oțelul Roșu, ca și la Reșița, ca și la Hunedoara, s-au elaborat șuvoaie de metal incandescent, oțel care a pornit apoi pe drumurile țării spre alte și alte uzine, pretutindeni acolo unde este nevoie de el.

HIDROCENTRALĂ

Ca niște bivoli negri dorm
munții rumegînd
vise milenare,
în latul frunților ținînd
măritul soare.

Și vulturi mari, sub piscuri
tăiați parcă în stei,
așteaptă-n neclintire
să ieie apă-n pliscuri
cînd apa va ajunge pîn' la ei.

MINERI ÎN LUMINĂ

Așa cum stau ca muntele de drepți,
nu știi spre care ochiul să-ți îndrepți.

Nu știi de stînca-i apără, în clin,
ori ei pe umeri muntele îl țin.

Poezii de TIBERIU UTAN

NU E UȘOR

Nu-i e ușor zidarului cînd suie
Pe schele-n zori, prin arșiță sau ger,
O cărămidă încă să mai puie
La zidul ce se-nalță drept spre cer.

Nu-i e ușor nici spicului să crească,
Prin vînt și arșiți, rodul auriu;
Cu pîine caldă să ne dăruiască,
Nu-i e ușor cuptorului — o știu.

Chiar ciocîrliei care-ntr-una cîntă,
Urcînd spre soare, nu-i e prea ușor,
Adesea înălțimea o-nspăimîntă,
Dar cîntecul e-atunci mai arzător!

Nu-i e ușor sondorului cînd scoate
Din reci adîncuri fluvii de țiței;
Nici celui care-n mină, zi și noapte,
Dărîmă munții de cărbune, grei.

Nu e ușor să iei o notă bună
Cînd ai atîtea pagini de citit...
Dar cîtă bucurie-n noi răsună
Cînd visul cel-l aveam s-a împlinit!

PETRE GHELMEZ

COLEGII NOȘTRI

de M. SÎNTIMBREANU

Pe catedră, drept în fața voastră, se află jurnalul de clasă. V-aș invita să-l studiați... El nu e doar un document al profesorilor, rămîne o jumătate de zi la îndemîna voastră, și, aș zice, nu întîmplător. Vă roagă parcă să-l răsfoiți. A, dacă ar rămîne catalogul! Măcar în recreația mare... Ce-ați mai da buzna! Și totuși și în modestul jurnal de clasă sînt note sau, mai degrabă, notări. Exemple: «Elevul Ațescu nu și-a scris tema la limba romînă», «Elevul Firescu vine sistematic nepregătit», «Elevul Frînghiescu dă dovadă de grosolănie»... De obicei aceiași, 3—4... De fapt, abaterile acestora nici nu ar trebui trecute într-un jurnal de clasă pentru ca voi să luați cunoștință de ele. Aveți fiecare posibilitatea să țineți un asemenea jurnal cu micile sau marile «deraieri» ale colegilor voștri. (Ale voastre chiar). Nu sînteți colegi de clasă? Nu «respirați» aceleași evenimente? Și dacă vreun coleg sau, ceea ce e mai grav, 3—4 se situează la antipodul normelor școlare de conduită sînt ei chiar la... antipod? Da' de unde: sînt uneori la cîțiva pași, adesea în aceeași bancă. Locuiți pe aceeași stradă, în aceeași curte, pe aceeași scară de bloc! Dar parcă, dacă te gîndești bine, există vreun hotar geografic între voi, colegii? Nu faceți parte din același colectiv? Aceasta înseamnă, indiscutabil, că nimic din ceea ce se petrece în colectiv nu vă e străin, n-ar trebui să vă fie. Așadar nici cei 3—4 mușterii ai jurnalului de clasă, epicentre ale mai tuturor seismelor ce dezorganizează viața colectivului. Apoi, ca pionieri, există oare vreo «țară a nimănui» în propria voastră grupă sau detașament care să nu te privească? V-ați obișnuit, poate, să vă clasificați în «fruntași» și «codași». De acord. Dar cine vă dă dreptul și ce anume vă îndreptățește să socotiți această împărțire fatală, neschimbătoare, dată pe vecie? Recunosc: există superficiali, nepăsători, nedisciplinați în mai toate clasele: 3—4..., dar la prăsirea acestei dezagreabile spețe de colegi nu contribuie oare și superficialitatea și nepăsarea «fruntașilor» față de ei? Nu, nu vă îndemn, dragi fruntași la învățătură, să-i cărați în circă. Mă opun chiar! Colegul tău rămas în urmă la învățătură nu e un înecat pe care să-l tragi de păr spre malul promovabilității, metru de metru, căruia să-i împrumuți clipă de clipă propria ta respirație. Nu, nu sînt de părere să-ți «pregătești lecțiile» cu un codaș care așteaptă ca un pui cu caș la gură hrana gata mestecată. Nu, nici gînd. Sîntem convinși că fără studiu individual, fără trudă personală nu există progres la învățătură și, în general, nici un fel de progres. Nu mă gîndesc să vă sfătuiesc să deveniți cîrja permanentă a cuiva. De aici însă pînă la nepăsare, care te face să-ți vezi numai propriile interese și cîteodată doar propriile note, este o distanță uriașă. De aceea nu vă propun să învățați împreună, ci altceva: SĂ-I AJUTAȚI CA SĂ ÎNVEȚE SINGURI.

Gîndiți-vă, de pildă, cu seriozitate și însuflețirea ce vă caracterizează la o singură problemă și încercați să-i dați răspunsul: DE CE cei 3—4 întîmpină greutăți? Experiența proprie, experiența a mii și mii de elevi fruntași dovedește zilnic, oră de oră, că a fi fruntaș este condiția normală a comportării voastre, este o regulă pe care cei mai mulți o cunoașteți «ca pe apă» și o stăpîniți. Nu cumva cei 3—4 despre care vorbim (și vorbiți și se vorbește) nu cunosc această regulă? Sau nu o cunosc bine? Sau, dacă o cunosc, nu cumva nu sînt încă obișnuiți să i se supună? Or, mai pe înțeles: nu știu să învețe, și atunci sîrguința nu dă roade, sau știu să învețe, dar o fac fără sîrguință, și atunci «învățătura» aceasta nu prea contează.

Nu, nu vă cere nimeni să stați zi de zi, trimestru de trimestru, cot la cot cu ei la masa de lucru, să le tîrîți sania pe uscat. Dar, observîndu-le zbaterea infructuoasă, ce v-ar împiedica să trageți în sfîrșit o concluzie asupra izvorului atîtor insuccese și să discutați cu ei? Pentru o asemenea «analiză» e timp oricînd și berechet. Timpul dintr-o recreație, de exemplu, și sînt atîtea recreații și atît de binevenite! Sau, în drum spre casă... discuții tot purtați. De ce atunci aproape în exclusivitate despre ratările lui Constantin și nu și despre cele ale lui... Costică sau Costel? Opriți-l din cursa lui prin gropi. Altminteri există riscul ca el să se obișnuiască cu hîrtoapele. Apropiați-vă prietenește de colegul vostru care are greutăți, ca atunci cînd împărțiți un măr, și vorbiți-i de sursa greșelilor sale. Îmi amintesc, de pildă, că într-o zi cînd profesorul era pe punctul să dezarmeze după o examinare chinuitoare și să pună Tudoriței B. o notă proastă, colegii au sărit: «Puneți-o să spună lecția pe dinafară! O știe, dar numai pe de rost...» Colegii socoteau că o ajută. Greșit. Știind că învață pe dinafară, singurul ajutor ar fi fost, de pildă, s-o dezvețe de acest gen de «a învăța».

Nu sînteți pedagogi...

...firește, și de aceea îmi îngădui să vă «instruiesc» foarte sumar. Sînt, de fapt, chestiuni pe care le știți, dar poate nu s-au cristalizat prea limpede în mintea voastră. A învăța înseamnă cel puțin patru lucruri în același timp, și anume: a citi, a înțelege, a memora, a putea reproduce. O lecție nu este învățată pînă cînd aceste patru verigi nu sînt bine sudate între ele, înlănțuite perfect. Scoateți una singură dintre ele, și începe «șchiopătarea». Ce înseamnă a memora fără a înțelege? Nu întîmplător, în asemenea cazuri ne referim la papagali. Dar oare reproducerea unei lecții nu înseamnă însuși autocontrolul, această cheie cu care se deschide în ultimă instanță

A. ANDRONIC:

ȘCOALA ÎN EPOCA DE PIATRĂ

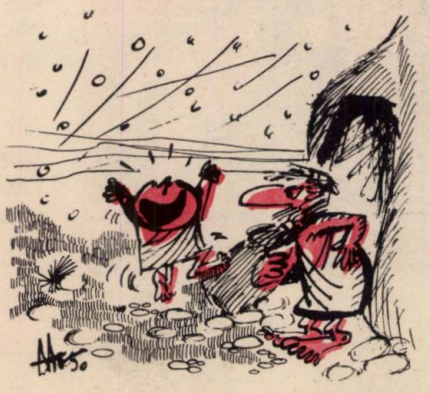

— Ura, tăticule, am luat vacanța de iarnă, a venit era glacială!!!

— Tată, iar mi-a căzut fițuica pe picior!!

cifrul «secretului» de a fi fruntaș? Mulți (și în orice caz cei 3—4) se obișnuiesc să fie examinați doar de profesori. E greu să-i ajutați să devină la fiecare lecție propriii și primii lor examinatori? Aceasta în ce privește timpii învățării, dar...

mai sînt și alte aspecte

Cere oare un efort deosebit să observați că în cele mai bune ceasuri ale după-amiezii colegul vostru (unul dintre cei 3—4) își dresează cîinele sau își obosește bicicleta etc. și ce efort deosebit ar cere să faceți legătura între aceste îndeletniciri și notele lui? Și atunci unde e efortul de netrecut care v-ar împiedica să-i atrageți atenția asupra unui just regim al zilei? Locuiți 35—40 de colegi pe teritoriul aceleiași circumscripții școlare. Dacă îmi îngăduiți această comparație ați fi 35—40 de «agenți de circulație» ce ați supraveghea pe cei 3—4 care încalcă regulile de circulație ale zilei de muncă.

Cred puternic în forța colectivului vostru. Cred puternic că motivul care împinge detașamentul vostru înainte este un motiv înalt... Treipatru pot să-și imagineze viața ca pe o prelungire a curții școlii, dar colectivul vostru, în ansamblu, nu poate crede așa ceva. El este însuflețit de dorința de a intra cît mai bine pregătit pe șantierul vieții socialiste. De aici pasiunea sa în muncă. Intransigența sa. Stă în mod absolut în puterea oricărui colectiv să schimbe motivele mărunte, fără orizont, de felul: «Învăț ca să trec», «Învăț de gura mamei» etc. Poate că aici rezidă și principalul aspect: nu-i ajutați pe cei rămași în urmă numai să scape de un 4 sau 5, ci de o corigență mult mai gravă, aceea a insensibilității sociale. Detașamentul poate să-și — și trebuie s-o facă — în inima fiecărui pionier sentimentul răspunderii sociale, exprimat în convingerea că absolut tot ceea ce faci slujește sau nu întregului popor. În acest fel, nici cînd ești singur nu te mai poți simți de capul tău, și acesta este un imens cîștig.

Și amănuntele...

...sînt foarte prețioase. Notițele, de exemplu. Priviți notițele elevilor slabi. E drept că ei nici nu prea le folosesc. Dar, în definitiv, ce și cum să le folosească? Degeaba le recomandați acest lucru. Maculatorul lor e o sacoșă în care un adevărat zarzavat e zvîrlit claie peste grămadă și a cărui soartă actuală, nu eventuală este coșul de gunoi. Ce să aleagă elevul slab din zmîngăleala care caricaturizează schemele de pe tablă, din talmeș-balmeșul de note, notări, notițe crescute anapoda ca niște buruieni. Nici chiar profesorul nu s-ar putea descurca acolo, el, care a făcut lecția, darămite un Ațescu oarecare? Invitați-l într-o recreație să revadă lecția după notițele voastre. Vă asigur că abia atunci are s-o vadă! Și atunci ce greutate ar fi să organizați la camera pionierilor sau la un panou special o mică expoziție a caietelor de notițe pe două coloane: «Așa da!», «Așa nu!» l-ar ajuta considerabil. Căci nu există motiv să ne amăgim: notițele sînt o oglindă a chipului vostru de școlar. Să limpezim măcar aceste oglinzi și, vă asigur, vor tresări văzîndu-și chipul.

Mai sînt și alte forme foarte economice de ajutor. Și tot atît de productive. De pildă, obligîndu-i să fie atenți pe cei 3—4 țîncărași la lecție. Dacă ați pătrunde în mintea elevului slab, ați găsi, chiar undeva în prag, ideea că lecția este treaba și datoria profesorului. Că treaba și datoria lui încep acasă. Ei bine, lămuriți pe acești «studenți fără frecvență la 12 ani» că lucrurile nu stau așa. Că fundamentul și schelele pe care se înalță lecția de acasă le pune profesorul în clasă și că — cu singura condiție să fie atenți — ei participă pe nesimțite la cea mai dificilă parte a oricărei construcții. Că ei nu pot fi acasă singuri în același timp proiectanții, inginerii și arhitecții unui asemenea edificiu de argumente care este lecția. Manualul? Da, e foarte prețios. Dar e foarte greu să înveți să conduci o mașină stînd la volanul unui manual de... automobilism. Mai e nevoie să argumentăm că nu trebuie încurajați?

Nu vă luați după ceea ce pretind acești amici sau după manifestările lor exterioare. Știu, vă pot dezorienta și descuraja multe: bravada lor, «nepăsarea» lor aparentă, falsul lor eroism, ostentația datoriei neîndeplinite sau a neîndeplinirii datoriei. Vă asigur că toate sînt fațadă. În adîncul inimii lor, ei tînjesc după o activitate normală, doresc rezultate normale, se bucură normal pentru orice succes și acestea le înfioară demnitatea. Rămîne doar — și în acest fel îi ajutăm cu adevărat — să facem mai mult caz de succesele lor (chiar cele mai mărunte) decît de bravada lor. Nu reacționați admirativ la «grozăveala» lor, dar în același timp exprimați-vă bucuria pentru orice progres. Contribuiți astfel la un proces adînc de vindecare a lor, la crearea chiar pentru voi a unei atmosfere de muncă, dobîndiți o satisfacție greu egalabilă — pe care v-o doresc din toată inima —, aceea a succesului colectiv.

Desigur...

...fiecare să-și facă bine datoria. Este ținta noastră a tuturor, idealul fiecăruia. Dar noi nu putem fi mulțumiți pe deplin dacă nu înțelegem că în datoria fiecăruia intră și felul în care tovarășii noștri își fac, își pot face datoria. Împărțim adesea o clasă în elevi «buni» și «răi». De acord, dar cu mențiunea că cei «buni» nu sînt chiar atît de buni cîtă vreme această împărțire — deocamdată îndreptățită — va mai exista. Laurii personali nu ne impresionează plăcut pe fundalul unor frunze veștede. Nu se poate ca cei «buni» să nu înțeleagă aceasta. Veriga următoare este cea a faptelor. Aș numi-o «veriga ajutorului tovărășesc». Există atîtea posibilități. V-am indicat cîteva, și nu dintre cele mai directe, căci ajutorul colegial cel mai eficient vine de la colegi. Există multe posibilități și toate importante. Căci în acest domeniu al vieții colective și colegialității nimic nu e lipsit de însemnătate...

UN CERC SĂTESC DE MICI CERAMIȘTI

de OLGA BUȘNEAG

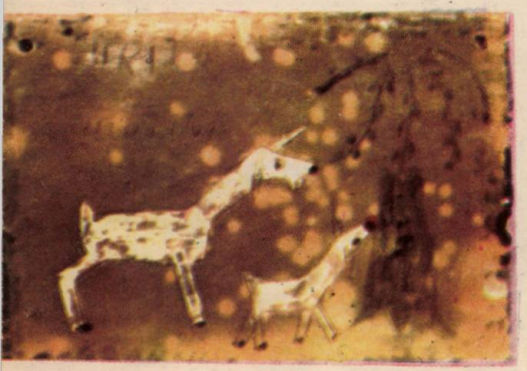

Într-una din aceste zile am întîlnit-o pe sculptorița Ana Coordonet.

— Nici nu știi ce surpriză te-așteaptă la mine în atelier! m-a ademenit ea. Cum și noi, oamenii mari, sîntem la fel de curioși ca și voi, copii, i-am făcut o vizită artistei.

— Comoara mea e acolo, mi-a spus ea, arătîndu-mi două lăzi mari, vîrîte sub o laviță. Ne-am așezat pe două scăunele și am început să scoatem dintre paie... piesele tezaurului: erau plăcuțe de ceramică (pămînt ars) pe care copiii din satul Gheboaia (raionul Tîrgoviște, regiunea Ploiești) le împodobiseră cu desenele lor pline de candoare și prospețime.

În timp ce le priveam, Ana Coordonet mi-a depănat povestea micilor ceramiști din Gheboaia. În sat fiecare curte își are cuptorul ei de ars oale, astfel că străbătînd comuna numeri cam la trei sute de cuptoare. În această străveche așezare de olari, în care totul este prielnic practicării ceramicii (pămînturi divers colorate, pădurea din preajmă), meșteșugul se transmite, de sute de ani, din tată în fiu.

Acum cîțiva ani a fost numit agronom în părțile locului inginerul Petre Burluc. Plănuind să ridice măiestria olarilor din Gheboaia, inginerul s-a gîndit să înceapă cu educația copiilor — viitorii olari. Pentru prima acțiune în acest sens — organizarea unei expoziții de desene ale copiilor din sat — s-a adresat unei artiste din București; astfel, în luna aprilie, Ana Coordonet a poposit la Gheboaia.

Cercetînd desenele micilor elevi, artista a observat că, deși ele vădeau talent, aveau ceva începeniț, erau lipsite de spontaneitate, fiindcă erau copiate după desenele făcute de oameni mari în cărți sau reviste. Sculptorița i-a îndemnat să deseneze după propriul lor imbold, fără să imite ilustrațiile din cărți, să deseneze așa cum îi îndeamnă inima și fantezia lor. Și așa, ca într-o joacă, de trei ori pe săptămînă, într-o curte, sub un șopron, copiii din Gheboaia au început să deseneze sub ochiul cald și sfatul binevoitor al sculptoritei. Au început lucrul direct pe plăcuțe de pămînt, material din belșug și mai la îndemîna lor decît hîrtia; faptul că lucrau direct pe plăcuță prezenta avantajul de a nu se mai putea reveni asupra desenului, păstrîndu-se astfel prospețimea primului impuls. Atmosfera era aceea a unui mic șantier, deși orele de program erau foarte variate. Fiecare lucra cînd putea: unii veneau la «oră» de la 6 la 7 dimineața, alții veneau după-amiaza. Colabora toată lumea; chiar și copiii de patru ani ajutau la transportul plăcuțelor de pămînt. Treceau prin curte un cocoș, un ied sau apărea un copil într-o atitudine interesantă, artista le propunea: «hai să-l desenăm!» Și fiecare, după înzestrarea sa și simțămintele ce-l străbăteau, înflorea mica plăcuță de pămînt, o colora așa cum credea el de cuviință; o arăta apoi «profesoarei» și cele mai bune erau trimise la ars în cuptor.

Cu cele mai reușite plăcuțe s-a organizat în luna august o expoziție. Expoziția a fost deschisă într-o curte împodobită ca-ntr-un basm: de jur-împrejur au fost aranjate rogojini de care s-au agățat plăcuțele de ceramică; cinci pari, transportați de pe marginea șoselei și fixați în diferite puncte ale curții, au fost îmbrăcați în cănițe, strachini, ulcioare...

Cîteva dintre plăcuțele care au figurat în această expoziție le puteți admira și voi, dragi copii, în paginile revistei noastre. Numai să știți cum să le priviți! Căci «arta de a privi — spunea un scriitor francez — cere cea mai lungă ucenicie dintre toate artele». Desenul copiilor nu trebuie să-l comparați cu cel al oamenilor mari; arta celor mici trebuie prețuită pentru simplitatea și vioiciunea ei coloristică, pentru prospețimea cu care înfățișează copiii lumea.

Chelcan Mihai ni-l prezintă pe tatăl său în timp ce lucrează la roată (o unealtă de olărit). Cît umor are portretul și ce mișcare a imprimat el desenului, prin cîteva linii curbe și talpa piciorului ridicată! Ioniță Elena are mare aplicație portretistică. Am văzut cîteva capete desenate de ea, cu mare precizie a liniei. Pentru voi, am reprodus în revistă un copil călare, care trece printr-un peisaj sugerat doar de două căpițe. Plăcuța aceasta are în ea ceva din farmecul unei povești. Am mai văzut și alte lucrări frumoase: o pupăză îngîmfată, două bufnițe de mare expresivitate, doi cuci care cîntă cu foc, față în față, pe crengile aceluiași copac, o plăcuță în care mama este surprinsă în timp ce «înflorează» (ornamentează) o strachină. Și dacă vreți să vedeți și alte minunății, să poftiți la vară la Gheboaia, fiindcă de acum înainte, în fiecare an, copiii de aici vor organiza cîte o expoziție.

CEI DIN CLASA A VIII-A

în rîndul utemiștilor

Nu de mult, am avut prilejul să petrec cîtva timp în mijlocul elevilor clasei a VIII-a D a Școlii medii nr. 7. I-am cunoscut astfel pe cei 33 de băieți și fete cu frămîntările, bucuriile și emoțiile lor, în preajma unui eveniment însemnat în viața lor, trecerea spre vîrsta de aur, vîrsta cînd ești primit în rîndurile organizației U.T.M.

— Stai neapărat de vorbă cu Polișciuc Alexandru, ne-a sfătuit diriginta clasei. Merită să-l revezi.

L-am găsit pe Polișciuc în clasă, după orele de curs, zorind împreună cu alți colegi să termine un fotomontaj înfățișînd preocupările tineretului școlar din Capitală. Era o sarcină primită din partea organizației U.T.M., și cei cîțiva băieți se străduiau s-o împlinească fără greș.

M-am apropiat de Polișciuc și mi-am amintit că îl cunoșteam de mult, de atunci cînd venisem întîia oară la școală. Nu se putea să nu fi auzit atunci de Polișciuc: era doar ceea ce se numește «un caz». Și acum, iată-l. Același băiat cu părul la fel de zbîrlit, la fel de energic și totuși... altul.

De obicei, Polișciuc Alexandru se scumpește la cuvînt. Astăzi e însă mulțumit de treaba pe care a isprăvit-o și are chef de vorbă.

— Acum vreo două seri toți ai casei dormeau, numai eu stăteam treaz. Îmi plăcea să stau așa și să mă gîndesc.

...Știți, peste cîteva zile împlinesc 14 ani. Vă dați seama? Aștept să fiu chemat în fața adunării generale a utemiștilor. Ei îmi vor discuta cererea de primire. Multe am revăzut pe ecranul minții mele: întîmplări, colegi, iar întîmplări, ca într-un film minunat. Mi-am amintit de mulți dintre colegii mei, așa cum au fost cu ani în urmă și cum sînt ei astăzi, adică mai buni, mai serioși, oricum, altfel de cum au fost...

SUIȘ

Furat de convorbire, băiatul ne evocă anii în care a purtat cravata roșie de pionier și mi se pare că ne-a deschis larg o fereastră spre viața detașamentului de pionieri din care a făcut parte, spre viața acelei familii unite, puternice, în care se făuresc caractere frumoase, se pregătește profilul nou, minunat, al omului zilelor noastre.

Refac împreună cu Polișciuc drumul pe care l-au făcut el și colegii lui din clipa aceea unică, solemnă și încărcată de frumuseți, în care instructoarea le-a pus în jurul gîtului cravata purpurie. E un drum în neoprit suiș spre însușirea deprinderilor adevăratei omenii, spre puritate și frumusețe. Fiecare dintre elevii care acum se pregătesc să intre în U.T.M. ar putea constitui o mărturie vie a acestui drum.

Să vorbim, de exemplu, despre Prunău Ion. Vă mai amintiți voi cei dintr-a VIII-a D cît de însingurat și cît de sfios era? Îi puteai număra cuvintele pe degetele de la o singură mînă. Nu mai vorbim cum se fîstîcea la lecții chiar atunci cînd le știa. Pionierii l-au înconjurat însă cu căldură și prietenie, s-au apropiat de sufletul lui. Acolo, în cadrul detașamentului, a învățat el să iubească colectivul. Lixandru Rodica, președinta detașamentului, i-a devenit chiar o bună prietenă. Într-o zi i-a spus:

— Vei ține un referat în fața detașamentului. Vei vorbi despre curaj și dîrzenie. E o temă frumoasă. Am să te ajut să-l întocmești.

— Tocmai pe mine m-ați găsit? a încercat să scape Prunău. Doar știți cum mă bîlbîi cînd vorbesc. Și încă despre curaj și dîrzenie! Dați-mi altă sarcină și-o fac cu plăcere...

Prunău Ion a ținut referatul și a fost aplaudat. Unii i-au spus chiar că are talent. Să veniți acum să-l ascultați pe Prunău cum răspunde la lecții, să vedeți ce bun și apropiat tovarăș este și cît de mult este legat de colectivul clasei.

Dar Nicolescu Mircea? Elev inteligent, cum s-ar spune cu posibilități, dar cu note slabe.

— De ce nu înveți? l-au întrebat pionierii. Ții clasa în loc.

— Ba învăț. Vă dau cuvîntul meu, răspundea cu sinceritate Mircea. Dar nu știu cum, parcă nu-mi intră în cap.

Detașamentul de pionieri a hotărît însă să vadă cum învață Mircea. Trei elevi s-au dus la el acasă. Și au aflat adevărul. Nicolescu Mircea nu revedea notițele din clasă, citea superficial lecțiile. L-au învățat... să învețe. Rezultatul? Mircea și-a îndreptat notele.

Nichita Anca e o fată inteligentă. Era una dintre elevele fruntașe ale clasei, așa cum este și acuma. Carnetul ei era locul obișnuit al notelor de 9 și 10. Ceilalți elevi o priveau cu respect.

— Fată deșteaptă Anca. Ne scoatem șepcile în fața ei, spuneau unii cu neascunsă admirație. Dar Anca a înțeles greșit această stimă pe care i-o purtau colegii. A început să se înfumureze, să privească «de sus» colegii. Dar tot cei care nu și-au ascuns admirația pentru istețimea ei n-au iertat-o pentru această atitudine. Într-o adunare pionierească, s-a vorbit cu toată seriozitatea despre trăsăturile de caracter ale unui pionier. Colectivul nu i-a trecut cu vederea nici mai tîrziu purtarea înfumurată. Acum, Anca e una dintre cele mai bune colege, săritoare și prietenoasă.

În clasă erau unii certați cu ceea ce se numește o comportare civilizată. Aveau o ținută necorectă, nu-și salutau colegii și considerau drept fală folosirea expresiilor necuviincioase. Vă aduceți aminte, de pildă, de Blaga Mihai? El era unul dintre ei. Alături de profesori, pionierii în adunări și convorbiri, în discuții înflăcărate, l-au învățat pe Mihai și pe alții ca el să fie politicoși, să-și poarte respect unul altuia, să aibă o comportare frumoasă în școală și în afara școlii. În organizația de pionieri, în această mare familie veselă și unită, și-au format toți aceștia cele mai frumoase trăsături de caracter.

ȘI ACUM...

În clasa a VIII-a D, primirea în rîndurile utemiștilor e evenimentul capital. Se vede aceasta din atmosfera sărbătorească și totodată de muncă asiduă, de străduania pentru obținerea unor cît mai bune rezultate la învățătură și disciplină.

Toți elevii sînt legați prin mii de fire de acest eveniment și participă la el cu toată dăruirea, cu însuflețirea și entuziasmul vîrstei lor.

E deajuns să-i vezi pe cei dintr-a VIII-a cu cîtă luare aminte urmăresc discuțiile în care se dezbat problemele Statutului U.T.M., cu cîtă grijă își fac unele însemnări, ca să-ți dai seama de importanța pe care ei o acordă acestui eveniment.

Apoi iau parte la o seamă de acțiuni. La Doftana și la «Griviția Roșie» elevii clasei a VIII-a s-au întîlnit cu istoria vie a patriei noastre, cu tradițiile glorioase de luptă revoluționară ale clasei muncitoare, în întreprinderi au făcut cunoștință cu tineri utemiști despre care au aflat numai fapte de laudă.

Interes deosebit au stîrnit și întîlnirile cu utemiștii din clasele mai mari. Mulți dintre ei, elevi fruntași, constituie un bun exemplu pentru colegii lor din clasa a VIII-a, care se pregătesc să primească calitatea de utemist.

Da, viitorii utemiști din clasa a VIII-a D se pregătesc cum se cuvine pentru sărbătoarea primirii în U.T.M.

Catalogul e o dovadă concretă, evidentă, a unei bătălii temeinice, stăruitoare împotriva mediocrității. Acolo se înscriu tot mai multe note de 8, 9 și 10.

(Continuare în pag. 20)

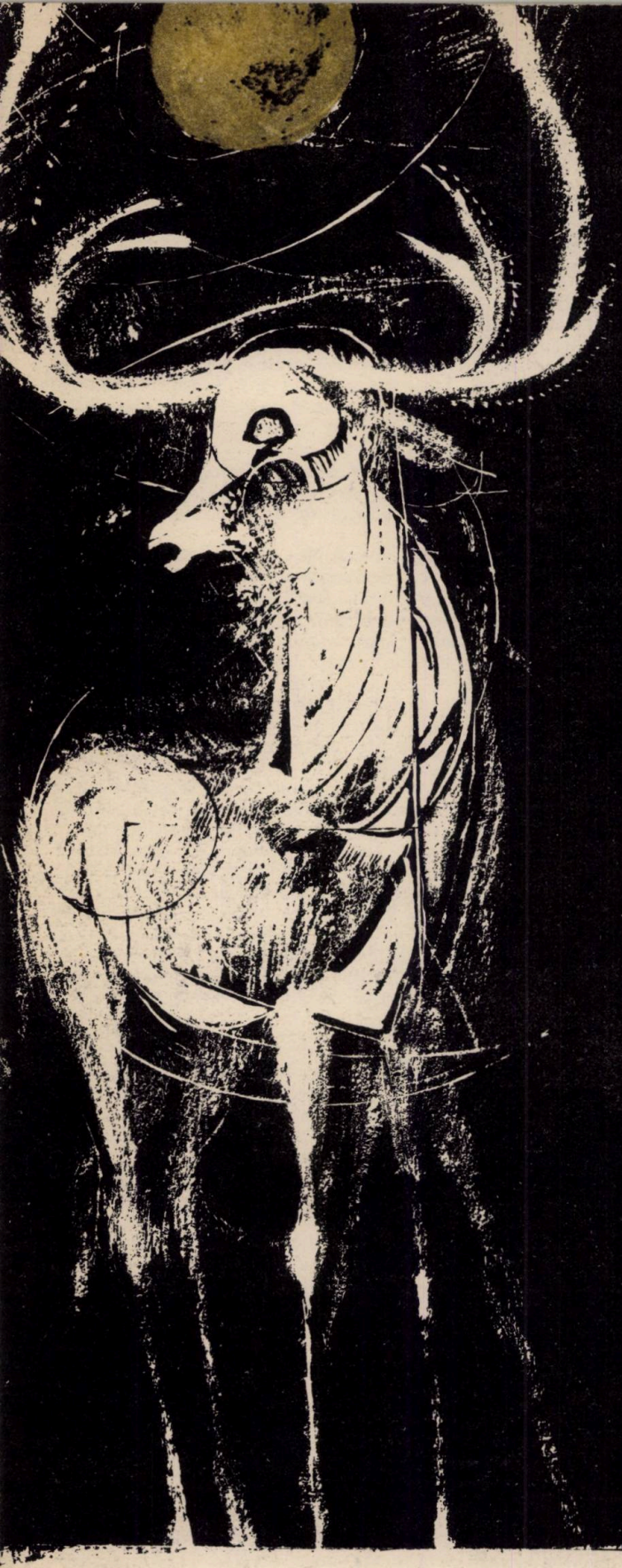

CERBUL ALB

de PETRE LUSCALOV

Stăteam culcați toți șase, în zăpadă, cu pușile încărcate, cu degetele pe trăgaci, în așteptarea cerbului alb. Noaptea de iarnă părea încremenită. Auzeam numai susurul apropiat al izvorului, ce clipocea vesel, sărind ca un păstrăv străveziu din stîncă în stîncă prin draperiile albe de gheață. Pădurea de sălcii era de o frumusețe ireală. Ici-colo, sălciile, desfrunzite, cu ramurile prinse în chiciură, păreau în lumina lunii imense candelabre de cristal. Vîntul le legăna ușor, și ele sunau cînd uscat, cînd limpede și sonor, în mii de clopote de lumină. Jos, în semiîntuneric, sub scorburile mari, negre, izvorul strălucea ca un fulger în zigzag, prin gheața albastră, aruncînd din cînd în cînd în văzduh rotocoale de fum alb, ca o respirație caldă și domoală a pămîntului. Aici trebuie să vină să se adape, după spusele pădurarului, misteriosul cerb alb.

Povestea cu cerbul alb făcuse mare vîlvă în orășelul nostru. Primul care îl văzuse fusese un tractorist care cobora muntele venind spre casă de la exploatarea forestieră. Al doilea, un țăran din satul Grivița. Auzind lătratul cîinilor, omul ieșise în curte, așa cum era, în cămașă, gîndind că îi umblă cineva la cotețul cu găini. Deodată, în lumina lunii, văzu o arătare mare și albă, zburînd pe lîngă el, ca o săgeată, cu coarnele mari în vînt, cu haita de cîini după el. Și mai înainte ca omul nostru să fi putut să facă vreo mișcare, ușor, ca un fulg, cerbul alb sărise peste gardul înalt de doi metri, pierind în întuneric.

Și mărturiile se adunau mereu. Ultima oară, chiar pădurarul de la cabana «Frăsinet» văzuse cerbul venit să se adape în pădure, la «Izvorul ursilor». Oriunde te duceai nu se mai vorbea decît despre cerbul alb. Pe neașteptate, lucrurile luară o întorsătură înflăcărată pentru orășelul nostru. Fiind sesizată Filiala de vînătoare și pescuit sportiv din regiune, aceasta răspunsese ironic:

— Fugiți, măi tovarăși, de-aici cu cerbul vostru alb... Prea l-ați citit pe Jules Verne... Un cerb alb în Romînia? E cea mai fantastică gogoriță pe care au lansat-o vreodată vînătorii... ba chiar și pescarii.

Nenorocirea a fost că lucrurile nu s-au oprit aici. Nimeni din orășelul nostru nu mai putea scoate capul în lume. Cum apărea pe undeva și spunea de unde este, toți începeau să-l ia peste picior.

— Ah, dumneavoastră sînteți din orășelul din apropierea munților în care cresc cerbi albi... n-ați vrea să dați un interviu presei regionale? Sau ceva în genul acesta: «Ce părere aveți despre cerbii albi? Reprezintă ei oare viitorul pădurilor noastre?»

Se ajunsese prea departe. Onoarea orășelului nostru trebuia salvată. Trebuia împușcat cerbul alb. O comisie de vînători organizase un concurs

de selecționare a celor mai buni trăgători — se prezentaseră 80 de concurenți, din care am fost selecționați noi, cei șase Maxim, de la Policlinica 2, un bărbat tînăr, vesel, însă cu părul complet alb; Aldea, un mecanic de la joagărul electric, cam mătăhălos și cam țeapăn, dar cu ochi puri și uimiți ca de copil; profesorul Velicu de la Școala de ucenici, om foarte cult și înzestrat cu darul elocinței; contabilul Oprea, un bărbat mic și îndesat, care îi uimise pe toți prin precizia tirului său; un elev dintr-a X-a, de care nimeni nu se mai îndoia că va ajunge într-o bună zi campion republican de tir, și eu.

De dimineață am sosit toți șase la cabana «Frăsinet». Seara, pădurarul urma să ne conducă la locurile noastre de pîndă, de lîngă «Izvorul ursilor». Petrecurăm ziua la gura sobei, făcînd tot felul de ipoteze în legătură cu cerbul alb.

Spre seară, înainte de a părăsi cabana «Frăsinet» în căutarea cerbului alb, Maxim, conducătorul grupului de vînători, ne propuse un mic exercițiu de... «încălzire». Am ieșit din cabană și ne-am aliniat toți șase, cu puștile în mîini, cu picioarele adînc înfipte în zăpadă, în dreptul unei grămezi de lemne, ce-și arăta spinarea cenușie, la vreo cincizeci de metri în fața noastră. Pădurarul, un ardelean înalt și uscățiv, cu o pălăriuță verde pe cap, porni cu desaga plină de sticle goale spre grămada de lemne și se ascunse după ea. Ne-am încărcat puștile în tăcere.

— Fiți gata! ne șopti Maxim, trîntind cu zgomot închizătorul armei și rămînînd încordat ca un arc.

Așteptam.

Soarele, care apunea, undeva, departe, printre arborii scheletici ai poienii, incendiase văzduhul. Flăcări imense, roșii și portocalii, de o strălucire orbitoare, carbonizau ici-colo arborii, prefăcîndu-i în siluete de tuș negru. Și sub aceste arătări cu brațele răsucite spre cer, într-un țipăt de spaimă, zăpada tălăzuia într-un foc roz, transparent și pur ce se pierdea încet, încet, încet prin catifeaua verde și întunecată a pădurii de brad.

— Ce naiba o face pădurarul? mormăi nerăbdător Maxim, și în aceeași clipă, de după grămada de lemne, prima sticlă aruncată de pădurar se înălță în aer. Cele șase împușcături, care urmară simultan, se prefăcură într-o singură detunătură, ce pocni ca un bici uriaș în văzduhul înghețat al iernii. Sticla fusese ochită și în zbor se prefăcuse în țăndări.

Urmară a doua, a treia, a patra, care avură soarta celei dintîi.

— Așa țintași mai zic și eu..., spuse zîmbind Maxim, azvîrlind cămașa ultimului glonte tras... dacă cerbul alb există aievea, putem considera soarta lui ca și pecetluită... nu-i așa?

După apusul soarelui, pădurea începu să se cufunde încet, încet, într-o ceață cenușie. Arborii se împăienjeneau. O stea micuță sparse pe neașteptate învelișul de ozon al cerului și licări vesel într-un vîrf de brad. Se înnopta. Am intrat cu toții în cabană și am început să facem pregătirile de plecare. Deodată vremea se schimbă brusc. Agățat undeva, deasupra pădurii, vîntul iernii, tăios și uscat, sosi ca un nebun, zgîlțîind copacii, fluierînd în coșurile cabanei, zguduind ușile și hohotind în ferestre. Crăcile pădurii începură să trosnească și să sune, țurțurii se spărgeau, zburau, se ciocneau în aer, arborii scîrțîiau și gemeau. La un semn al lui Maxim, am părăsit cabana în tăcere.

Iată-ne afară, sub păienjenișul stelelor de o încremenire ireală. Zăpada dansează în evantaie albe, ce se desfac și se închid ici-colo, sub acompaniamentul turbat al vîntului, care a transformat noaptea de iarnă într-o bulboană neagră, imensă, ce se rotește deasupra noastră.

Ne înfundăm în pădure, din ce în ce mai adînc, mergînd tăcuți unul în spatele celuilalt, cu puștile în bandulieră. Vîntul se opintește sus, deasupra noastră, în catifeaua verde a pădurii de brad — ce se umflă și se leagănă. Zăpada este afînată și moale. Luna răsare ca un ochi pieziș și roșu, de zimbru, printre stîncile înalte și ascuțite ca niște catedrale. După o oră de drum ajungem la «Izvorul ursilor». În tăcere, ca niște umbre ușoare, ne risipim la locurile noastre de pîndă și așteptăm culcați, cu puștile pregătite. Timpul trece. Luna s-a urcat pe cer, prefăcîndu-se într-un bulgăre alb, de marmură. Liniște. Sălciile își leagănă ramurile lungi de cristal și sună. Izvorul fulgeră în zigzag gheața albastră și fumegă.

— Sst! Vine! auzim deodată șoapta speriată a lui Maxim... Priviți... acolo... în aburi...

Încremenim. În pînza de fum — ce se ridică din apă, luminată de razele lunii — a apărut o umbră tulbure. S-a oprit. E o umbră stranie — diformă, ca o pată de cerneală. S-a mișcat din nou, în conul de întuneric al sălciilor. Se apropie. Și deodată, parcă străpungînd întunericul, o arătare albă iese de sub sălcii și se oprește în lumină. Este cerbul alb. Coarnele lui mari, străvezii ard în lună ca niște flăcări portocalii. Pe blana lui albă și imaculată, luna aruncă reflexe tremurătoare de aur și-i prinde în urechi doi cercei grei de lumină, roșii ca sîngele. Deodată, el începe, pe picioarele lui lungi și delicate, un joc cu zăpada, ușor și neînțeles. Se leagănă, se leagănă, cade în genunchi, își azvîrle botul trandafiriu spre lună, geme și-apoi sare, se înșurubează fulgerător în văzduh, izbind cu coarnele în crengile înghețate ale unei sălcii. Sare ca înjunghiat sub ploaia de diamante ce curge peste el de deasupra. Apoi, ca un copil, scormonește cu piciorul minunile sparte de cristal.

Văd cum țevile puștilor se ridică încet, încet spre el. Mîinile îmi tremură. Degetul refuză să apese pe trăgaci.

«Nu, nu pot să ucid această frumusețe! gîndesc eu... S-o facă ceilalți!» Parcă auzindu-mi gîndul, cerbul alb se întoarce spre mine și mă privește speriat, uimit. Ridic țeava puștii în sus și trag în aer, tocmai în clipa cînd alte împușcături cutremură pădurea și stîncile în jurul meu. L-au ucis! Închid, înfiorat, o clipă ochii. Cînd îi deschid văd prin fumul împușcăturilor care se risipește cerbul alb, cu coarnele azvîrlite pe spate, cum dispare în fugă printre sălcii.

Ne-am ridicat în tăcere. Pădurarul, care a apărut de după un brad, se uită la noi cu un aer halucinat și bîiguie, frămîntîndu-și mîinile:

— De ce nu l-ați împușcat? De ce? Era cerbul alb, domnule... era cerbul alb!

Nimeni nu-i răspunde. Privim unul la celălalt cu un sentiment de mîndrie și de solidaritate și începem să rîdem. Toți șase... Vîntul iernii se joacă deasupra noastră cu stelele, în catifeaua pădurii, ca cu niște mărgele de aur.

Ilustrație: DEÀK ION — CLUJ

În clasa noastră

În clasa noastră-i numai o fetiță
Și-s douăzeci și patru de băieți.
Lîngă o ceată de voinici semeți,
Scufița roșie — fără scufiță.

Se uită în oglinda argintie,
Se piaptănă cu gesturi grijulii —
Și-n voce, clopoțeii argintii
Nu-și contenesc senina melodie.

De noi, adesea rîde fără frică,
De-ntreaga ceată mare de-ndrăzneți.
Hei, fără supărare, măi băieți,
Că-i una-n lume sora noastră mică.

Ea ni-e prietenă și ne e dragă.
Să nu priviți întunecați spre ea,
Că-i stăm de pază neclintiți. Păzea!
Pe ea o apără o clasă-ntreagă.

Că ea ne leagă mai frumos cravata,
Ea dirijează coru-ntreg — iar cînd
Sărim la trîntă-nfuriați, țipînd,
Ea se strecoară între noi — și gata.

În clasa noastră-i numai o fetiță
Și-s douăzeci și patru de băieți.
Lîngă o ceată de voinici semeți,
Scufița roșie — fără scufiță...

FLORIN MUGUR

Carnet de utemist

Cravata mea, te părăsesc;
Eu te-am purtat cu cinste
Și sub drapel pionieresc
Am mers tot înainte.

Ne despărțim, dar nu sînt trist,
Căci te înlocuiește
Carnetul meu de utemist;
El mă călăuzește.

Acum cu drag îmi amintesc
De tabăra din creastă,
De marșul viu, pionieresc,
De toată grupa noastră.

De toate mă despart cu greu,
Dar n-am să uit curata
Urare-a pionierilor:
«Fii totdeauna gata!»

OCTAVIAN ȘOLA
Școala medie nr. 2 – Reșița

Frați

de **VASILE MĂNUCEANU**

Sică lustruia zelos bocancii de schi ai lui Gheorghe. Întindea bine ceara, pe urmă freca apăsat căputele cu o bucată din pijamaua lui veche, pe care mama o decretase «scoasă din uz». Își mușca buza de jos, după obiceiul lui, cînd era deosebit de preocupat, iar la rădăcina nasului i se iviseră cîteva picături de sudoare. Mihai îl privea cu nemulțumire și cu un fel de dispreț ascuns. Abia spusese Gheorghe: «duminică plec în excursie, la munte», și el gata, se apucase să-i lustruiască bocancii. Așa făcea totdeauna Sică. Pentru el, Gheorghe era un fel de Alexandru Macedon sau cam așa ceva. Dac-ar fi avut cal, fără discuție că ar fi sărit din pat, dimineața, să i-l țină de dîrlogi. Așa, se mulțumea să-i vînture prosopul pe sub nas după ce se bărbierea și dădea cu spirt, să-i prindă butonii de cîte ori avea ocazie, să dea fuga după ziar și alte asemenea servicii, mărunte, dar îndeplinite cu o rîvnă și cu o însuflețire pe care Mihai le socotea demne de o cauză mai bună. Dar ia să-i fi cerut el, Mihai, măcar un pahar cu apă. Imediat i-ar fi întors-o: «Ia-ți singur dacă ți-e sete».

La fel și mama. Cînd Gheorghe lucra în schimbul de după masă și se întorcea tîrziu, îi pregătea cu grijă mîncarea și i-o punea în cuptorul de la aragaz, s-o găsească fierbinte. Pe cînd lui, dacă i se făcea foame peste zi și cerea de mîncare, mama îi răspundea:

— Ai în dulap tot ce-ți trebuie. Ia-ți și singur, ești mare acum.

Dacă-l vedea scoțînd din buzunar o batistă de-o culoare cam îndoielnică, imediat îl dojenea:

— De cîte ori ți-am spus să schimbi batista la timp? Cînd o să te înveți? Ești băiat mare...

Pe cînd lui Gheorghe îi scotea ea, cu mîna ei, batista curată din șifonier și i-o punea în buzunarul de la piept, duminica. Ba i-o mai și parfuma, cu colonia ei.

Atîtea nedreptăți strigătoare la cer îl înfuriau pe Mihai. Se simțea oropsit, năpăstuit, din cauza lui Gheorghe. Ba mai avea și unele pricini de nedumerire. Tata, de pildă, vorbea cu Gheorghe ca de la egal la egal. (Mare scofală că Gheorghe împlinea 19 ani și ieșise lucrător forjor!) Iar pe el, tata îl socotea un țînc și-l trata ca atare:

— Ține trei lei. Un pachet de mărășești și chibrituri. Vezi să fie moi.

— Ce, chibriturile?

— Țigările, șmecherie. Hai, ai venit? Trap!

Și doar trecuse și el într-a opta...

Cu mama se întîmpla ceva și mai ciudat. Toată ziua bună ziua o auzeai:

— Ia-ți singur, fă-ți singur, ești mare acum!

În timp ce pe Gheorghe, cu toate că era cogeamite vlăjganul, îl cocoloșea și-l dădăcea ca pe-un băiețel, după cum trăsese el concluzia. Mai înțelege ceva dacă poți...

Dar, în sfîrșit, să zicem că părinții sînt în general niște oameni ciudați, pe care nu-i poți pricepe totdeauna. Mai grav era cu Sică. Gheorghe îi zdruncinase definitiv autoritatea pe care o deținuse cîndva asupra mezinului familiei. Așa, pe nesimțite, i-o zdruncinase. Toată admirația pe care Sică i-o purtase înainte lui Mihai trecuse asupra fratelui cel mare. Și asta pentru niște fleacuri. Gheorghe, de pildă, știa să-i «călească» penițele lui Sică (prîslea era abia într-a doua, scria cu tocul), îi făcuse la fabrică niște blacheuri de bronz, strălucitoare, și, mai ales, știa să povestească o mulțime de lucruri de la fabrică. Lui prîslea îi plăcea să sîcîie pe toată lumea: «Hai, povestește-mi!» Asculta, bucuros și atent, orice fel de istorisiri. Cînd îl ataca pe Mihai cu veșnicul lui «povestește-mi!», acesta îl repezea:

— Ia mai slăbește-mă! Ce sînt eu, gramofon, mașină de povestit?

Pe cînd Gheorghe îi povestea fără să pregete. Îi povestea cîte-n lună și-n stele despre uzina lor. Drept care Mihai trăsese concluzia: Îi place să se laude, aia e. Și-a găsit omul.

Lovitura de grație o primise Mihai în ziua cînd prîslea se dusese să-l aștepte pe Gheorghe la poarta fabricii. Se întorsese acasă agitat și roșu la față, bîlbîindu-se de emoție. Povestise într-un suflet că la intrarea în uzină e un panou mare cu fruntașii în întrecere și că

acolo, pe panou, e şi fotografia fratelui lor:

— Uite-aşa de mare era poza! se întîrbîntase Sică. Şi dedesubt scria: «Utemistul Cristescu Gheorghe, de la secţia Forjă...»

Acum Sică isprăvise de lustruit bocancii. Îi privi atent, în lumină, şi, satisfăcut de rezultatul străduinţelor sale, îi vîrî sub pat, urmărit de surîsul ironic al lui Mihai. În antreu se auziră paşi. Se întorsese Gheorghe de la uzină. Îşi scotea paltonul. Mihai deschise în pripă o culegere de probleme, luă un maculator şi un creion, prefăcîndu-se adîncit în rezolvarea unor calcule formidabile. Avea motivele lui să procedeze aşa. Chibzuise încă mai demult cum să-i demonstreze lui Gheorghe că nu se sinchiseşte prea mult de «gloria» pe care acesta şi-o cîştigase în mijlocul familiei, dovedindu-i că şi el, Mihai, e «cineva». Alesese pentru asta un mijloc care i se părea genial: să-l nimicească prin superioritatea lui «ştiinţifică», să-l uluiască cu perspectivele lui de viitor. La drept vorbind, Mihai nu se decisese încă ce meserie îşi va alege. În faţa tuturor însă, şi mai ales a lui Gheorghe, declarase ferm: «Mă fac profesor de matematici!» Iar de atunci pîndea cu stăruinţă orice prilej de a oferi celorlalţi privelişte unui savant în devenire, care, cu un aer concentrat şi grav, împestriţează hîrtia cu cifre minuscule.

Gheorghe intră în încăpere cu obrajii încă înroşiţi de frig. Îi salută vesel:

— Ce face puştimea?

Sică îi sări de gît, afectuos, pregătind astfel surpriza bocancilor lustruiţi. Mihai însă rămase ca de gheaţă. Gheorghe observă. Cu mult tact, căută să delimiteze epitetul «puştime»:

— Dar matematicienilor cum le merge? Ei, se întîlnesc paralelele sau ba?

— După unii s-ar întîlni la infinit, bombăni Mihai.

— Şi e departe infinitul ăsta? stărui Gheorghe, zîmbind.

Mihai mormăi ceva, fără a-l învrednici cu un răspuns desluşit. Şi în timp ce Gheorghe făcea duş, pleoscăind si sforăind de plăcere, de se-auzea în toată casa, el se gîndi cu ciudă că torpila lui matematică-savantă nu părea să-şi nimerească ţinta.

*

Seara, în camera de dormit a băieţilor, Gheorghe, în pijama, se plimba meditativ în jurul mesei, cu mîinile la spate. Se opri de cîteva ori în dreptul lui Mihai, care-şi aşeza cărţile în servietă. Părea frămîntat de ceva. În cele din urmă se hotărî brusc:

— Ştii... la toamnă mă înscriu la seral. Gata, am decis.

Mihai tresări. Va să zică de-asta nu izbutise să-l impresioneze pe Gheorghe cu proiectele lui...

Fratele mai mare se aşeză pe pat şi-şi sprijini visător obrajii în palme:

— O să fim colegi. Eu şi Gina.

Mihai înălţă din umeri. Nu-l interesa amănuntul. O văzuse de cîteva ori pe Gina împreună cu Gheorghe. Era o fată blondă, cîrnă şi subţirică de tot. Lucra la aceeaşi uzină, în atelierul electric. N-aveau decît să fie colegi. Ce-i păsa lui...

Gheorghe păru că şovăie, rosti cu o stîngăcie şi c-o sfială pe care nu i le cunoştea:

— Voiam să te întreb ceva... să-ţi cer o părere. Aşa, ca între băieţi. Mîine... mîine e ziua ei. Voiam să-i cumpăr ceva. Ceva frumos de tot. Şi nu ştiu ce... E prima oară, pricepi, cînd îi fac un dar unei fete de ziua ei... Tu ce zici? Am pus deoparte nişte bani...

Mihai se simţi măgulit mai întîi că Gheorghe îi cere sfatul într-o chestiune atît de importantă. Pe urmă îşi aduse aminte de lovitura lui eşuată şi bodogăni acru:

— Habar n-am. Ia-i ce vrei.

Gheorghe tăcu, surprins şi mîhnit. Mîhnirea aceasta îl descumpăni pe Mihai. Ca să-şi ascundă tulburarea, începu să-şi trîntească cu zgomot lucrurile în servietă. Era o servietă veche, cam jerpelită acum şi descusută ici-colo care fusese a tatălui său. Aruncă în ea, la întîmplare, pixul, o gumă, un vocabular, linia. Mai întîi linia, apoi pixul şi vocabularul căzură cu zgomot pe podea. Cusătura desfăcută îl trădase în chip ruşinos. Începu să-şi strîngă încruntat lucrurile de pe jos. Gheorghe luă servieta, îi examină părţile «explodate» şi fluieră a pagubă:

— A îmbătrînit rău...

Lui Mihai i se păru că citeşte o undă de batjocură în cuvintele fratelui său. Stinse lumina şi se vîrî bosumflat sub pătură.

*

A doua zi, seara, Mihai zăbovi mai mult cu lecţiile în camera vecină; cînd se duse la culcare, Gheorghe dormea, ghemuit ca totdeauna, respirînd egal şi liniştit. Pe masă ardea doar o lampă mică, de noapte. În cercul de lumină al lămpii îi atrase atenţia un obiect mare, negru. Se apropie. Era o servietă elegantă, de piele, nou-nouţă, cu catarame strălucitoare. Pe servietă se desluşea alb un petic de hîrtie. Plin de o ciudată emoţie, recunoscu scrisul lui Gheorghe, cu literele mari şi ordonate. Citi: «E a ta, poart-o sănătos. Am ales-o împreună cu Gina. Nădăjduiesc că are să-ţi placă. Pe cea veche scoate-o la pensie. Ştii, m-am gîndit că un viitor profesor de matematici nu se cade să meargă la şcoală cu o rablă. Gheorghe».

Peticul de hîrtie îi tremura în mînă. Covîrşit, se apropie de patul lui Gheorghe, care respira la fel, egal, calm. O clipă se gîndi să-l trezească. Renunţă. Privi în tăcere obrazul cunoscut, pe care se desluşea încă osteneala zilei, mîinile mari, puternice, care mai păstrau parcă ceva din dogoarea oţelului încins. Simţi că-i era dor de el, de Gheorghe, ar fi vrut să-l audă vorbind, simţi că-i dau lacrimile, ori poate i se păruse numai; lacrimi de ruşine, de dragoste, de bucurie.

Îşi aduse aminte de gluma lui Gheorghe, din ajun: «Se întîlnesc paralelele sau ba? O fi departe infinitul ăsta?»

Fusese aproape de tot.

desene:
ALBIN STĂNESCU

O plimbare în lumea științei și tehnicii

L. PETRESCU

După ce pătrunzi în Parcul «Libertății», nu faci doar cîțiva pași și, spre stînga, zărești tăblița pe care stă scris Muzeul tehnic. Nu șovăi: intră fără grijă. Timp de cîteva ore, cît vei rămîne acolo, te vei simți dus parcă pe aripile unui film de aventuri. Vei întîlni primele avioane, un automobil cu aburi care circula pe străzile Bucureștiului acum vreo cincizeci de ani, prima centrală electrică din țara noastră — de la București — și o sumedenie de alte mașini și aparate. Nu sînt fotografii, nici reproduceri: de cele mai multe ori aveți în fața ochilor voștri chiar acele piese pe care au pus mîna bunicii sau străbunicii voștri.

Și asta încă nu e nimic... Călătorind de-a lungul miilor de aparate, veți putea urmări povestea omului și a strădaniilor sale, de la primele unelte pe care și le-a creat, pînă la energia atomului... Veți constata contribuția importantă pe care au adus-o oamenii din țara noastră la dezvoltarea științei și tehnicii.

Fireşte, nu vreau să vă stric plăcerea, înșirîndu-vă aici tot ceea ce puteți întîlni la Muzeul tehnic. Ar fi ca și cum v-aș povesti subiectul unui roman științifico-fantastic sau al altei cărți palpitante: i-aș lua tot hazul. Pe lîngă aceasta, dacă ar trebui să scriu totul pe îndelete, nici n-aș avea loc destul în revistă. De aceea, în cele de mai jos o să amintesc doar despre cîteva dintre lucrurile care m-au impresionat mai mult.

Elicopterul romînesc

Sub geamul unei vitrine se găsește un elicopter micuț, lung cam cît brațul unui om. O machetă, cum se zice. Dar macheta nu seamănă cu nici unul din elicopterele pe care le-ați văzut zburînd aievea sau în fotografie. Aripile, elicele, mii de sforicele subțiri, care leagă diferitele-i părți, fîșii de pînză dau acestui mic aparat o înfățișare ciudată. Desigur, seamănă fără discuție cu un elicopter, dar totuși e parcă altfel...

Nici nu e de mirare. Acest aparat este cu aproape 50 de ani mai în vîrstă decît elicopterele ce brăzdează astăzi cerul. Este vorba de macheta primului elicopter realizat de Traian Vuia, cu mîinile sale, în anul 1918.

Traian Vuia! Numele său vă este, desigur, cunoscut.

Încă din anul 1903, bănățeanul Traian Vuia făcuse planurile unui planor cum încă nimeni nu pomenise pe pămînt. Șasiul, adică corpul planorului, era purtat pe 4 roți de bicicletă, mari, cu spițe. Pentru prima dată, cineva — un romîn! — se gîndise să asigure aparatelor de zburat un tren de aterisaj, cu roți de cauciuc. În fața aparatului se găsea o elice, care avea rolul pe care-l are și azi, în aparatele moderne.

Macheta acestei mașini zburătoare — «Avionul Vuia tip 1» — poate fi văzută într-o vitrină a Muzeului tehnic. Vuia își începuse încercările de zbor la Paris, în anul 1905, cînd izbutise să-și construiască aparatul său, căruia-i pusese un motor cu acid carbonic. La primele încercări însă se produse un accident datorită izbirii avionului de o ridicătură de pămînt, și Traian Vuia fu silit să-și întrerupă pentru moment activitatea.

De lăsat însă nu s-a lăsat. În 1906, la Montesson, în Franța, el făcu primul zbor — o săritură de cîțiva metri în aer. Toată lumea începe atunci să vorbească despre el! Toate ziarele pomeneau numele acestui romîn îndrăzneț și ingenios. În sfîrșit, se deșteptă și interesul compatrioților săi din România, care-i trimiseră ajutoare băneşti.

La Muzeul tehnic se poate admira și macheta avionului cu care Vuia a efectuat primul său zbor de la Montesson.

Concepțiile lui Vuia au fost adoptate și dezvoltate. El este considerat drept unul din cei mai mari inventatori, care au contribuit la construirea avioanelor moderne de astăzi.

În aceeași încăpere, în care se află modelele avioanelor Vuia, puteți vedea încă o realizare importantă a aceluiași inventator: este vorba despre generatorul de aburi Vuia — prezent în mărime naturală. Acest generator produce aburi la presiunile și temperaturile dorite, iute, cu un randament foarte ridicat, fără pericol: sistemul romînesc nu a putut fi încă egalat de nimeni!

De la planor la turboreactor

Cîtă mirare trebuie să fi stîrnit această întîmplare: trei cai, în goană cu spume la gură, trăgînd după ei un planor care din cînd în cînd se înălța în aer și pe care stătea călare tînărul

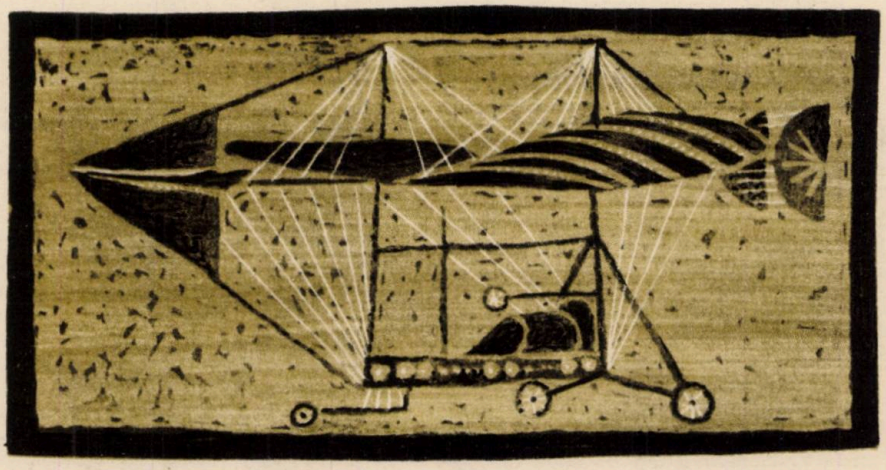

Desene: IACOB DESIDERIU

Aurel Vlaicu! Astăzi, cînd sîntem obişnuiţi cu zborurile zilnice ale avioanelor ultrasonice, o asemenea privelişte ne-ar uimi. La începutul veacului nostru, sătenii din Binţinţi (azi comuna Aurel Vlaicu), satul în care se făcea această încercare, aveau tot dreptul să se minuneze.

Entuziasmaţi de tînărul creator, concetăţenii săi îl ajută să vină la Bucureşti. Aici, cu mijloace foarte modeste, Vlaicu izbuteşte să-şi construiască un avion, cu care a făcut primul zbor pe cîmpia Cotrocenilor, în iunie 1910. În acele vremuri, cînd posibilităţile de a zbura păreau încă utopii, realizarea lui Vlaicu a reprezentat o mare victorie, demonstrînd încă o dată geniul poporului romîn. În sălile Muzeului tehnic se pot vedea, executate cu îngrijire şi foarte exact, modelele aeroplanelor lui Aurel Vlaicu.

Se poate admira astfel primul său avion (tipul 1), ca şi tipul 2. Se ştie că Aurel Vlaicu îşi propusese să treacă Munţii Carpaţi şi, pentru aceasta, construia un aparat mai perfecţionat — modelul trei. Datorită lipsei materialelor şi banilor necesari, Vlaicu nu izbuteşte însă să termine la timp acest nou model. Timpul trecea... Şi Vlaicu luă hotărîrea să riste: avea să treacă munţii cu avionul nr. 2 — pe care-l putem vedea, reprodus fidel în macheta de la muzeu. Dar acest avion era uzat peste măsură de atîtea zboruri anterioare. La 31 august 1913, aeroplanul său se prăbuşeşte lîngă Băneşti, curmîndu-i viaţa.

În imediata apropiere a vitrinei în care se află macheta avioanelor lui Vlaicu se poate zări şi macheta primului avion cu reacţie, inventat tot de un romîn: inginerul aeronautic Henri Coandă, în anul 1910. După cum vedem, de la planor la elicopter, la avion şi la zborul cu reacţie, întîlnim pretutindeni numele romînilor care au adus contribuţii la progresul ştiinţei.

Hoinărind prin sălile muzeului

Urcaţi cîteva trepte, închideţi uşa după voi... şi vă aflaţi înăuntrul unei mori cu apă. Să nu credeţi cumva că este vorba de o machetă sau de un model redus: e o moară de apă autentică, de mărime obişnuită. Rîul curge în apropiere... apa izbeşte căuşele roţii şi moara începe să se mişte, gata să macine făina. Nici acum nu am

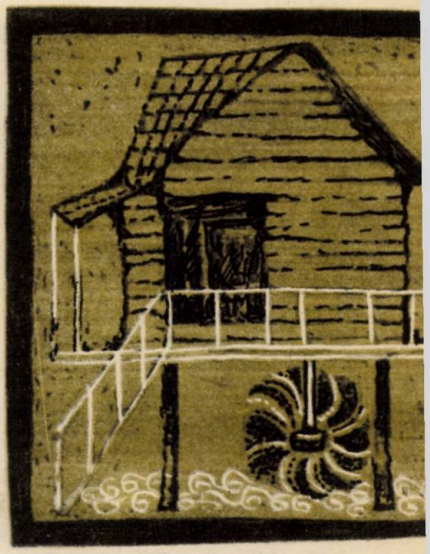

glumit; doar atît că rîul nu e rîu, ci apă de la robinet. În rest, totul e adevărat: apa curge şi împinge cu adevărat roţile (căci în muzeu se află două mori în stare de funcţionare). Una dintre mori a fost folosită din 1834 pînă în anul 1963 la măcinatul porumbului în comuna Dumbova din Banat. Cealaltă s-a găsit timp de aproape 100 de ani în cătunul Strîmba din raionul Tîrgu-Jiu, fiind construită în 1870 pe pîrîul Strîmba. Amîndouă au fost aduse şi reconstituite cu multă grijă înăuntrul muzeului.

Veţi întreba: pentru ce a fost nevoie să se aducă asemenea mori? Ce reprezintă ele deosebit?

Mai întîi trebuie ştiut că o asemenea «moară ţărănească» cu apă este expusă şi în sala maşinilor de forţă de însemnătate istorică a Muzeului tehnic din München: ea este dată ca pildă a geniului creator popular de la noi.

Într-adevăr, roata cu făcaie a morii romîneşti este străbunica roţilor Pelton ale turbinelor de apă moderne. Alături de bătrînele mori, în muzeu se pot zări turbinele moderne, întrebuinţate în hidrocentralele electrice. Principiul după care sînt construite aripioarele pe care le împinge apa, făcînd roţile să se învîrtească, este perfect asemănător!

Să ne continuăm drumul mai departe. Veţi întîlni o seamă de curiozităţi. Iată, de pildă, o maşină cu aer cald, utilizată în trecut la pomparea apei. La ce putea să folosească aşa ceva? Pur şi simplu, scotea apa din Dîmboviţa şi o dădea la sacagiii care o vindeau populaţiei. Tras de cîte un căluţ, căruţul cu butoi mergea agale pe străzile prăfuite, în timp ce din cînd în cînd negustorul scotea strigătul caracteristic: «Ooooo!»

...În 1882 începe exploatarea primei mari centrale electrice din lume, în S.U.A.: ea fusese construită de Edison. În acelaşi an, 1882 se instalează în Bucureşti o mică centrală electrică, cu două generatoare, iar în 1886, Teatrul Naţional este înzestrat cu o centrală electrică proprie. Le puteţi vedea în muzeu, aşa cum erau ele în original.

...Şi iată şi primul tramvai electric — instalat în 1894 în Bucureşti: îi puteţi admira motorul. Pe vremea aceea, de la motor la roată transmisia mişcării se făcea cu ajutorul curelelor.

...Poate că vi se pare că aţi văzut destule lucruri din trecut: atunci să privim reproducerea unui laminor modern de ţevi într-o machetă care funcţionează. Se poate urmări mersul procesului de fabricaţie, de la blumul de oţel amorf pînă la tablă, sîrmă sau ţeavă. Industria modernă din ţara noastră asigură azi automatizarea celor mai multe din aceste procese.

Sau, dacă vă interesează, iată un cuptor electric automat: el reproduce întocmai mecanismele şi activitatea din jurul unui adevărat cuptor. A fost construit de elevii şcolii de ucenici «Industria sîrmei» de la Cîmpia Turzii.

De altfel, o mulţime de machete ingenioase, de aparate sau instalaţii care se mişcă, tramvaie minuscule care circulă pe şinele instalate în muzeu, locomotive de 50 de centimetri lungime, care umblă fără încetare, au fost construite de elevii diferitelor şcoli de ucenici sau maiştri, de pe cuprinsul ţării noastre, care se pregătesc să devină specialişti în diferite ramuri ale industriei noastre.

O ÎNTÎLNIRE IMPORTANTĂ

de **EMILIA CĂLDĂRARU**

Ilustrație de **D. NEGREA**

Teribilă încurcătură! Și cînd te gîndești că am picat în ea, așa, prosteşte. Acum, gata, altă scăpare nu-i: trebuie numaidecît să chem zugravii. Bine, cel puțin, că mama și tata sînt plecați pe șantier. Pe bunica o conving eu:

— Bunică, nu crezi c-ar trebui să zugrăvim?

Așa cum mă așteptam, ridică ochii de pe împletitură, descumpănită cu totul:

— Cum ai zis? Să zugrăvim?

— Să zugrăvim.

— Da' ce-ți veni?

— Dumneata nu vezi ce afumat e tavanul?

— Cum o să fie afumat? Casă nouă, nu-i nici un an de cînd ne-am mutat aici.

— Dacă-ți spun eu că e afumat. Nu mai pot să suport mizeria asta. Astăzi uite, chiar acum, dau telefon la cooperativă să trimită zugravii.

Mă reped după cartea de telefon.

Bunicii îi dau lacrimile.

— Ce-i cu tine, Stelică? Nu te gîndești și tu... acuma, în toiul iernii, să răsturnăm casa... ce-or să spună mama... tata... cînd or afla? Și apoi asta-i cheltuială, nu glumă. Două camere, vestibul, bucătărie...

— Două camere. Restul e curat. Cînd s-or întoarce ai noștri o să le facem o surpriză...

Ridic receptorul. Bunicii i-au secat lacrimile. Îmi sare înainte furioasă:

— Mai stai oleacă, dimone. Ce, așa se fac lucrurile astea? Să ne mai gîndim și noi...

— Ce să ne mai gîndim? Alo, cooperativa? O comandă urgentă, vă rog. Da, strada Firului 13.

*

Jumătate oră mai tîrziu, în ușa apartamentului nostru apăreau doi vlăjgani în cizme de cauciuc, coifuri din hîrtie de ziar și halate închise pînă-n gît, a căror culoare era imposibil de definit din pricina nenumăratelor pete de humă și vopsea. În spate aveau niște aparate terminate cu tuburi subțiri și manivele, la subsuori cîte o scară, iar în mîini cîte o vadră și o lădiță, în care zdrăngăneau misterioase scule.

— Aici ne-ați chemat?

— Aici. Poftiți.

De acum înainte totul se desfășoară cu o rapiditate năucitoare. Vlăjganii își lasă echipamentul în vestibul, străbat încăperile cu o viteză care pe bunica o face să se lipească temătoare de peretele bucătăriei — se întorc în prima odaie și, cu o formidabilă siguranță profesională, se apucă să-și pregătească «terenul de operații». Împing șifonierul în mijlocul camerei, încuie covorul în dulap, trag patul în coasta dulapului, urcă masa în pat, răstoarnă pe masă un fotoliu, vîră radioul sub o pernă, perna sub masă, aruncă peste toate astea niște pături, desfac un pachet de ziare și le risipesc peste tot cu dărnicie. Apoi totul se repetă în cealaltă cameră.

Pe urmă intră în funcțiune scările, vedrele, aparatele și lădițele cu scule. Cît ai clipi, șuierînd și sfîrîind, mașinile împroașcă pereții cu apă, iar lopățele de diferite mărimi și forme încep să radă — ca briciul barba tatei — vechea tencuială verzuie.

Pe urmă vine rîndul mistriilor, apoi din nou al aparatelor. Odăile se umplu de norișori cafenii, care se cern ca o ploaie măruntă peste tot și toate, iar pe pereți se scurg alene pîrîiașe de cafea cu lapte.

Cum de nu le-o fi frig zugravilor? Prin ferestrele și ușile larg deschise, crivățul năvălește în voie, azvîrlind din cînd în cînd, sus, pe dulap, pale de ninsoare. Eu, unul, am înțepenit de frig aciuit într-un colț, pe o lădiță, în cap cu pelerina de ploaie. Iar ei habar n-au de toate astea și lălăie, fiecare în legea lui, același cîntec oltenesc: «Mărioară de la Jii, măăă»...

Trece o oră-două, ca nimica. Vlăjganii își strîng sculele, echipamentul, îndeasă banii în buzunar și... dispar ca duși de-un vîrtej. De fapt totul s-a petrecut ca-ntr-un vîrtej, din care încă nici acuma nu m-am dezmeticit de-a binelea. Dacă n-ar fi toate mobilele astea îngrămădite în mijlocul camerei și ziarele de culoarea humei, risipite peste tot, și vîntul, mai ales vîntul, care răbufnește mereu prin ferestrele deschise, aș zice, poate, că am visat. Dar fiindcă nu e vis și mi-e frig de-mi clănțăne dinții în gură, mă reped mai întîi să închid ferestrele și să aprind focul în sobe. Degeaba! Parcă mi-e și mai frig. Poate că după ce se încing sobele...

— Ce facem acum, Stelică? mă întreabă bunica, ieșind, ea știe cum, din mijlocul mormanelor de lucruri grămădite în bucătărie.

— Ei, da, «ce facem?» asta-i întrebarea. Cu ce trebuie să începem?

...Dar mai întîi, cît e ceasul? Douăsprezece și jumătate? Vai de mine, mai am de învățat la istorie și peste o oră trebuie să plec la școală. Asta înseamnă că, în ce mă privește, nu mai pot ajuta cu nimic la restabilirea ordinei. În definitiv, nici nu vreau decît o ordine aproximativă. Atît cît să se poată intra în casă. În rest, deseară, cînd vin cu diriginta, totul trebuie să arate ca după un adevărat zugrăvit. Și mai trebuie ceva: să n-o găsească diriginta acasă pe bunica. Asta e simplu de aranjat.

— Bunică, parcă spuneai că te-a chemat mătușa Rozalia la televizor.

— Da, e program frumos în seara asta.

— Știi ce ? Du-te fără grijă. Eu cînd vin de la școală îmi fac toate lecțiile, iar mîine sînt liber. Să tot aranjăm.

— Să plec și să las casa vraiște? Eu m-aș apuca să deretic...

— Singură? Ți s-a făcut dor de-o criză de inimă? Cel mult poți să-mi eliberezi masa din bucătărie, să am unde-mi întinde cărțile.

— Atunci nu uita să iei cheia de la intrare. Și să știi că-ți las o gustare în frigider.

Răsuflu ușurat! Cum s-ar spune, toate s-au rînduit cum nu se poate mai bine. Acum n-are decît să vină diriginta. Pas de mai dovedește că povestea cu zugrăvitul, pe care i-am spus-o ieri cînd m-a scos la lecție și n-am știut nimic, e o minciună. N-am știut fiindcă... fiindcă, orice s-ar spune, nu puteam să pierd

un film ca «Cerul și mocirla», care ieri dimineață rula pentru ultima dată. Cît despre minciună, aș fi putut găsi, ce-i drept, una mai inteligentă, nu așa, prima care mi-a venit în minte. «Azi, la noi s-a zugrăvit, tovarășă dirigintă, n-am putut să învăț». Dar cine ar fi bănuit că diriginta o să-mi spună imediat: «Andreescule, să știi că mîine, după ore, vin la voi acasă. De mult îmi propusesem eu să-ți văd locuința și să discut cu ai tăi». De ieri pînă adineauri am trăit tot într-o spaimă. Acuma însă, uf! am scăpat din încurcătură.

Dar de ce mi-o fi atît de frig? Sobele s-au încălzit, iar mie îmi vine să mă încotoșmănez. Nu cumva tremur? Și culmea e că nu mă pot opri. Fiindcă mi-e un frig... un frig atît de cumplit încît mă întreb dacă exploratorii Antarcticii au simțit vreodată ceva mai năpraznic decît simt eu acum. Ce-ar fi să mă lipesc cu spatele de sobă.

— Stelică, ce-i cu tine?

Bunica a încremenit în pragul ușii.

— Ce să fie... brrr!... nimic.

— Stelică, pe tine te scutură frigurile. Stai lîngă sobă și dirdîi. Ești bolnav, Stelică, încheie ea plîngăreț.

Se grăbește să înlăture lucrurile grămădite pe pat. Aș ajuta-o, dar... mi-e peste puteri să țin ceva în mînă. Uite, nici cartea nu mai pot s-o țin și o las să pice alături.

Nu mai știu cînd și cum am ajuns în pat, nu mai știu cîte plăpumi și pături a pus peste mine bunica, nu mai știu cînd a telefonat bunica după doctor, nu mai știu cîte pastile am înghițit, nu mai știu cît am dormit, nu mai știu cînd m-am trezit și m-am pomenit că, alături de mine, pe scaun, nu mai stă motanul și nici bunica, ci... tovarășa dirigintă. M-am hotărît pe loc să «adorm» din nou, cînd, contrar așteptărilor mele, am observat că tovarășa dirigintă îmi zîmbește încurajator. Iar bunica? Bunica se auzea cotrobăind pașnic prin cameră după borcanul de dulceață.

— Așa primire îmi faci tu, Andreescule?

— Păi... eu...

— Nu-i nevoie să-mi răspunzi. E nevoie să iei regulat toate doctoriile și să te faci bine. Acum învelește-te pînă peste cap. Vreau să deschid puțin fereastra. E aici un aer înăbușitor.

Stau ciucit sub plapumă și caut să trag cu urechea la cele ce discută, rezemate de sobă, tovarășa dirigintă și bunica. Degeaba! Aud numai niște șoapte fără șir. Nu am însă nici o îndoială cu privire la tema discuției lor. Mă trec fierbințelile mai dihai de cît mă treceau adineauri frigurile. Totul, totul s-a prăbușit. Din cauza păcătoasei de răceli. Și m-am făcut de rîs pentru cîte zile oi avea. N-aș mai scoate capul de sub plapumă. Dar n-am încotro, trebuie să-l scot. Fiindcă, lîngă mine răsună un glas melodios, binecunoscut:

— Andreescule, gata, am închis fereastra.

Și o mînă ușoară, ca mîna mamei, mi se lasă pe frunte.

— Încăpățînată febră! Trebuie să mai iei un piramidon. Și să-ți pună bunica o compresă rece.

Cît de senin mă privește! Oare să nu fi aflat? Imposibil!

— Ei, eu am plecat, Andreescule. Să fii cuminte, să stai în pat. Îmi promiți?

— Da, aproape am strigat eu, uimit și copleșit de ochii aceia albaștri, la fel de luminoși ca întotdeauna, îndreptați asupra mea.

Va să zică, totuși n-a aflat. Altfel nu se explică. Ura! Sînt un om norocos. Pe viitor, gata, nu mai mint. Minciunile astea afurisite te vîră în niște încurcături nemaipomenite. Atunci despre ce-or fi discutat?

— Bunică!

Nu mai am putere s-o strig. Sînt bolnav. Și vreau să dorm.

O dimineață pătată cu humă își arată obrazul în fereastră. Afară a nins, e o dimineață albă, dar la fereastra mea dimineața are chip urît, cu pistrui cafenii. Ar trebui să mă ridic și să încep bătălia pentru o dimineață frumoasă. Aș începe cu... spălatul geamurilor. Dacă n-aș fi atît de slăbit.

Astă noapte am visat-o pe tovarășa dirigintă. Stătea pe scaunul de lîngă pat. Stătea și nu spunea nimic și se uita la mine cu privirea aceea a ei, albastră, atît de luminoasă. Stătea și se uita. Atît. Dar eu n-am mai putut răbda privirea aceea și am întors capul.

...Sună cineva la intrare. În vestibul, un cor de glasuri acoperă uimitul «bună dimineața» al bunicii. Ce se întîmplă?

— Bună dimineața, Stelică!

— Bună, Andreescule!

— Bună...

— Bună...

Au intrat patru, apoi a apărut al cincilea, apoi încă cinci și încă zece... aproape toată clasa. Unul cu o mătură, altul cu o cîrpă, unul cu o perie, altul cu o vadră... Ce se întîmplă?

Îmi răspunde Ștefana, președinta noastră. Ridică din umeri, parcă scuzîndu-se, în fața bunicii:

— Am năvălit așa, de dimineață. Dar nu vă deranjăm prea mult. Într-un ceas terminăm și plecăm. Știm că Stelică are nevoie de liniște.

— Iarăși simt nevoia să stau cu capul sub plapumă.

...Și curățenia înaintează. Dincolo s-a și terminat, acum e rîndul camerei mele. Cu pat cu tot, cu nesfîrșită grijă, ca un prețios obiect de porțelan, sînt împins într-un colț al camerei.

N-aș putea defini exact ce e cu mine, dar mi-e clar că frigurile și fierbințelile de ieri sînt o nimica toată pe lîngă ceea ce simt eu acum într-un anume locșor care se cheamă: inimă.

...Și curățenia înaintează. Băieții freacă parchetul, fetele spală geamurile. Bunica vrea să le ajute, dar ele protestează.

— Noi pentru ce am venit? Asta nu-i treabă pentru o bătrînă.

Pe mine, cel puțin, nici perna nu mă lasă să mi-o așez singur.

— Las'că ne-a spus nouă tovarășa dirigintă ce rău ți-a fost.

De-ar ști ei cum s-au petrecut lucrurile! Mi-e mai rușine că ei lucrează grijulii și inimoși pentru mine, un mincinos și un încurcă lume.

Nu lipsesc decît ochii albaștri ai tovarășei diriginte, pentru ca să nu mă mai pot stăpîni și să spun tot. Ar fi pentru mine o adevărată binefacere. Mi-aș ușura inima.

— Bună ziua, copii. Ei, cum merge treaba? Și tu, ce mai faci, Andreescule?

Ochii albaștri mă privesc din vecinătatea patului, ca în visul de astă-noapte, senini, luminoși.

— Tovarășă dirigintă, eu trebuie... trebuie să vă spun ceva. Sînt un mincinos fără pereche. Trebuie să vă spun, să nu ascund nimic...

— Știu tot. De ieri.

— Știți? Cred că am pălit, fiindcă în ochii albaștri a trecut o umbră de îngrijorare. Știți... Și cu toate astea... ați venit... astăzi... și dumneavoastră... și ei... Va să zică știți... Aș fi vrut să vă spun eu...

O PIONIERĂ CAMPIOANĂ REGIONALĂ

Dacă o întrebi pe Secoșan Mariana cum a obținut titlul de campioană regională, neapărat își va aminti de clipa cînd, în urmă cu doi ani, pe unul din stadioanele din Timișoara, a sărit 3,80 m. Era abia în clasa a V-a. Antrenorul Wittmann Ioan n-a fost mulțumit de loc de rezultat. Ochiul său sever sesizase încă de pe atunci că Mariana nu făcea corect desprinderea de prag, zborul în aer și aterizarea. Micuța atletă a trebuit să-și rezerve mai mult timp pentru antrenamente.

Dar nu se antrena numai la săritura în lungime, ci făcea și gimnastică, alerga și în același timp practica handbalul și înotul. Juca așa de bine handbal încît a vrut să renunțe la săritura în lungime. Dar antrenorul n-a lăsat-o, și bine a făcut. De ce? Ea nu putea să știe că peste cîteva luni va sări și mai mult. Și așa a fost. La un concurs atletic pe oraș și-a îmbunătățit recordul personal cu 31 cm. Avînd multă încredere în ea, antrenorul a propus-o să plece la Brașov să participe la un concurs între școlile cu program special de educație fizică. Și nu s-a înșelat. Mariana s-a întors de aci cu o performanță frumoasă: a sărit 4,25 m.

Dar ea dorea să sară și mai mult. De ce? Voia cu orice preț s-o întreacă pe concurenta ei, Pascu Areta, campioană regională. Și mai rămăseseră puține zile pînă la campionatul rezervat copiilor. Au început alte antrenamente mult mai complexe. Pentru fiecare greșeală era întoarsă înapoi dar, pînă la urmă, după 12 zile, a reușit să execute «ca la carte» toate mișcările.

În ziua concursului, toți elevii de la Școala medie nr. 4 au umplut tribunele stadionului C.F.R. Veniseră să-și vadă colega, să asiste la disputa dintre cele două atlete. Șansele înclinau mai mult de partea Aretei. Iat-o pe pista de elan. O bătaie scurtă, o plutire în aer... și pragul rămîne mult, mult în urmă. Urmează Mariana. Emoționată este; dar nu și descurajată. Pornește puternic, face o bătaie în prag «de zile mari» și... la săritura în lungime, pioniera Secoșan Mariana sare 4,64 m, ocupînd locul I. Pe locul II s-a clasat Pascu Areta, cu 4,52 m...

După ce îmbrăcase tricoul de campioană în aclamațiile tuturor, emoționată, Mariana a spus colegilor ei și antrenorului: «Vreau ca la viitoarele concursuri să sar 5 m». O dorință îndrăzneață, firește.

Dar și visele îndrăznețe se pot înfăptui cu efort, cu muncă, cu perseverență.

NICOLAE BULGARU

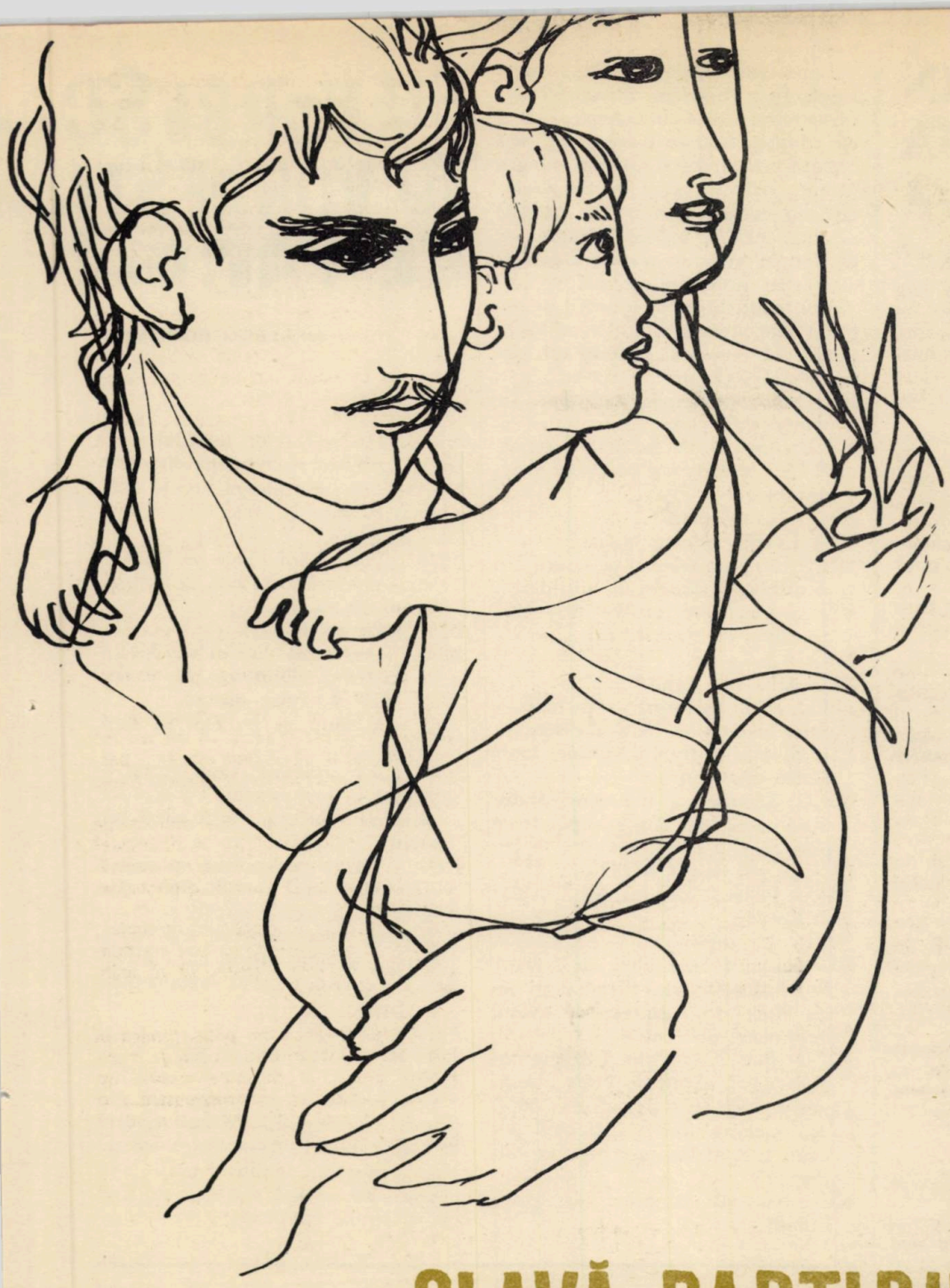

Versuri:
VICTOR TULBURE

Desen:
FLORICA CORDESCU

SLAVĂ PARTIDULUI

În zare munții mei se limpezesc.
Și de departe piscul se străvede.
Există un Partid Muncitoresc
Și-o țară care-n fericire crede!

Flămînzi străbuni în glie dorm. Foșnesc
Mari holde peste cei striviți de roată.
Există un Partid Muncitoresc
Și-n jurul lui o țară minunată!

Cresc prunci, și muguri cresc,
și schele cresc
Și sonde cresc și turle lucitoare.
Există un Partid Muncitoresc
Și-o țară dreaptă și cutezătoare!

Ce bine-i pe cuprinsul romînesc,
Sub steagurile în lumină toate!
Există un Partid Muncitoresc
Și Romînia cîntă în libertate!

CEI DIN CLASA A VIII-A

(Urmare din pag. 9)

La 14 ani visele cu aripile larg desfăşurate străbat fără opreliști întinderi de necuprins în timp şi spaţiu. Dar acum, visul drag cel mai apropiat pentru toţi băieţii şi fetele din clasa a VIII-a este acela de a intra în rîndurile U.T.M.

Şi iată că pentru cinci dintre cei mai buni elevi ai clasei a VIII-a D s-a împlinit clipa atît de mult aşteptată... pentru Popa Radu, Nichita Anca, Mateescu Alexandru, Antonescu Adriana şi Bart Jana. Pe chipurile lor se putea citi o puternică emoţie.

Şi poate tot atît de emoţionaţi erau colegii lor, ceilalţi elevi ai clasei a VIII-a D.

— Să ştiţi că sîntem aici, i-au încurajat ei şcolăreşte, ca în preajma unui examen. Şi au rămas acolo, în faţa uşii care-i despărţea de colegii lor pînă la terminarea adunării generale.

Astfel ei au fost primii care şi-au felicitat colegii. De undeva s-au ivit chiar şi două bucheţele sfioase de flori, anume pentru fete.

— Ei, vă felicităm, s-a auzit o urare, şi vă dorim noi succese, dragi tovarăşi utemişti.

Ei îşi exprimau astfel bucuria laolaltă cu cea a utemiştilor care, în unanimitate, i-au primit pe cei cinci băieţi şi fete în rîndurile organizaţiei revoluţionare de tineret — Uniunea Tineretului Muncitor.

L. ZĂICESCU

În atenţia corespondenţilor

Să ştiţi, dragi prieteni, că o corespondenţă trebuie să fie în primul rînd cuprinzătoare şi concretă. Trebuie să vă opriţi la un fapt deosebit, la o acţiune interesantă, la o întîmplare pe care vreţi să o cunoaştem şi noi, să precizaţi locul unde s-a întîmplat, amănunte legate de organizare sau cauzele întîmplării respective, să povestiţi apoi pe larg desfăşurarea, să vorbiţi despre persoanele care au participat, despre ce a impresionat mai mult în cadrul desfăşurării sau despre lipsurile care s-au vădit în desfăşurare. Să nu uitaţi să vorbiţi despre scopul acţiunii şi apoi despre rezultatele imediate ale faptului povestit. Cred că nu e nevoie să amintim despre răspunderea personală asupra adevărului celor povestite. Numai aşa corespondenţii noştri ne pot ajuta să cunoaştem ce este mai nou în şcolile lor, să lăudăm atunci cînd este cazul sau să ajutăm acolo unde este nevoie.

EU VORBESC... TU VORBEŞTI... EL TACE!

de ALECU POPOVICI

L-am cunoscut ieri. Deşi nu e zmeu, l-am cunoscut într-un fel asemănător cu zmeul din poveste. Zmeul îşi trimitea înainte buzduganul să-i bată în poartă. **El** şi-a trimis mingea să-mi... bată în geam. Să nu vă închipuiţi că am geamuri de material plastic... care se îndoaie. Geamul s-a conformat tuturor legilor fizicii şi a... cedat presiunii externe.

Prin orificiul creat spontan, m-am putut înţelege mai limpede cu el. Şi pentru că totuşi **atmosfera** era puţin... încărcată, am început cu...

EU: Ştii ceva despre atmosferă? Ce componenţă are?

NICU: Ozon! Păcat că s-a retras.

EU: Dar la activităţi practice? Ce-ai mai făcut?

NICU: O foarfecă!

EU: Unde? Într-un atelier?

NICU: Nu, am făcut-o pe teren! Un «foarfec», o «pasă», un «dribling».

EU: Şi cum ţi-ai rezolvat problema pe mîine la matematică?

NICU: 4—3—4!

EU: Atîta ţi-a ieşit?

NICU: Patru apărători — trei halfi — patru înaintaşi — WM-ul e depăşit.

EU: Şi care e drumul cel mai scurt dintre două puncte?

NICU: Drumul cel mai scurt dintre două porţi, vrei să spui... păi, trece prin centrul înaintaş...

EU: Ce ştii despre sferă?

NICU: Poate fi rotundă sau... ovală!

EU: Ovală?

NICU: La rugbi !...

EU: Ai citit ceva piese de teatru? Poate Shakespeare? Cine e personajul Puck? Îţi aminteşti de «Visul unei nopţi de vară»?

NICU: Puck? Aa! Ştiu şi despre tripleta de la «Steaua». Puck e mingea de hocheiști... «Visul unei nopţi de iarnă», a fost atunci cînd noi eram gata să batem echipa aia din Praga!

EU: Nu mă lămuresc, îţi place Stiinţa?

NICU: Ba mai mult Rapidul.

EU: Ce ştii despre circulaţia sîngelui?

NICU: Circulaţia mingei, vrei să zici: de la fundaşi la extreme!

EU: Războaiele cu turcii?

NICU: Ştiu! I-am bătut pe Galataserai şi pe Fenerrbace la fotbal! Acum cîţiva ani!

EU: Ştefan cel Mare?

NICU: Da, exact. Ştefan cel Mare! Pe stadionul «Dinamo» din Ştefan cel Mare s-a jucat meciul.

EU: Mai ajuţi şi pe alţii să facă sport?

NICU: La greutăţi. Cum capăt o sarcină în detaşament, i-o trec lui Mihai. El duce la noi în clasă tot greul!

EU: Şi iarna ce sporturi practici?

NICU: Baschetul nu-mi place. Nu nimeresc să arunc hîrtiile la coş... Şi nici volei, de cînd mă roagă bunica să aduc cartofi cu... plasa!

EU: Eu cred că nu ţi-ar strica patinajul artistic.

NICU: De ce?

EU: Să mai faci cîte un 8!

. . . . . .

Conversaţia s-a întrerupt aici, din pricina... geamgiului. Nu mai auzeam ce spune Nicu... Aşa că eu vorbesc, Nicu vorbeşte... cititorul tace...

Dar cînd e cazul, sînt sigur că şi el îşi va spune cuvîntul!

GHICITORI

Cum intru în casă,
dau mîna cu mutul.

(Sobă)

La trup sînt uşor,
fără aripi zbor,
dar nu sînt nici nor.

(Fulgul)

Sus stele,
jos stele,
vai de picioarele mele;
iar steloiul cel mai mare
rău mă frige la picioare.

(Gerul)

Ce nu răsună în pădure?

(Ceaţa)

Dragi copii,

Sînt mulţi dintre voi care încearcă să-şi exprime gîndurile în poezii, povestiri, mici compuneri etc. Alţii preferă să deseneze, să modeleze, să coasă, să creeze obiecte de artă populară. Pe toţi aceştia îi invităm să participe la noul nostru concurs care va purta titlul: "Cea mai bună creaţie personală".

Vom fi fericiţi să-i cunoaştem pe acei care poate mîine, vor deveni poeţi, prozatori, pictori, sculptori, creatori de artă populară, constructori talentaţi, capabili să contribuie la ridicarea prestigiului ţării noastre.

La acest concurs se vor acorda următoarele premii:

- 2 premii I - cîte un aparat de radio cu tranzistori;
- 2 " II - cîte o bicicletă;
- 5 " III - cîte un ceas de mînă;
- 2o de menţiuni (stilouri, truse de voiaj, cărţi etc.).

In timpul desfăşurării concursului vor fi selecţionate cele mai bune lucrări şi vor fi publicate în paginile revistei.

Concursul începe o dată cu apariţia acestui număr iar lucrările se pot trimite pînă la data de 3o aprilie 1965.

Aşadar, trimiteţi-ne poezii, povestiri, compuneri, desene, obiecte de artă populară, mici construcţii etc.

Vă dorim succes şi aşteptăm lucrările voastre pe adresa redacţiei.

PIONIERI SI SCOLARI

Participaţi în număr cît mai mare la concursul nostru!

POVESTE DE IARNĂ

de DAN DUMITRESCU

ultima scrisoare

Ninge. Ninge de noaptea trecută. Nu se știe dacă fulgii s-au pornit din înalt înainte de jumătatea ei, or după ce cocoșii satului i-au vestit miezul. Principal este că acum, cînd vin spre școală, adunați de pe toate drumurile satului, copiii își pot scrie numele cu vîrful bocancului pe malul șanțurilor, chiar dacă la prînz au să-l găsească ascuns cu măiestrie sub zăpadă. Așa au făcut si anul trecut, și acum doi ani, și de cînd e lumea. Așa au să facă la anul, peste doi ani, mereu...

Ninge și ei grăbesc spre școală, unindu-și urmele acolo unde se întîlnesc drumurile. Se întîmplă ceva în primele zile ale iernii. Sosesc cu aproape un ceas mai înainte de sunetul clopoțelului. Întîi încearcă tăria primilor bulgări, iar dacă a nins liniștit, păzesc la colțul dinspre răsărit în partea unde-i laboratorul, și scutură în capul celor care vin mai tîrziu zăpada așternută pe pomi tineri, plantați cu două primăveri în urmă. Și de ce să nu fim cinstiți? În zilele acestea se sparg și geamuri. Pe făptaș îl dăscălește mai întîi nea Stoica. El îngrijește școala zi de zi, cu dragoste, ca pe o ființă vie. Copiii nu știu cîți ani are nea Stoica. Știu însă că tot la școală a fost îngrijitor și pe vremea domnului învățător Tase, cînd școala avea numai o clasă si o săliță. Zidurile ei sînt și acum în picioare. S-a făcut magazie de lemne în ea.

În dimineața asta, cu zăpadă proaspătă, se pare că și nea Stoica a venit mai din vreme. Cine știe, s-o fi iscălit și el cu bocancul pe vreun mal de șanț, cum făcea cînd era cît ăsta a lui Grecu, pe care îl vede în fiecare dimineață. De altfel, el vede toți copiii satului, dar pe ăsta îl ține sub privire mai mult decît pe ceilalți. La leafă îi cumpără de 5 lei bomboane și o carte pe măsura lui. «Ia mă, ăsta, a lu'Grecu. Taică-tu are dragoste de carte...» Copilul primește, mulțumindu-i numai cu privirea. De cînd l-a lăsat taică-su în grija Marioarei lui Gorovei, s-a învățat să tacă. Cînd e timpul frumos, se retrage într-un colț al curții și se gîndește. Colegii îi spun: «Colțul lui Grecu». După cîte a auzit și numele tatălui tot dintr-o poreclă se trage. Bunică-su se zice că ar fi venit dintr-un sat de-i zice Greci. Dacă este adevărat ori nu, el nu are de unde să știe. De fapt gîndurile nu se datoresc acestei pricini. Uneori, noaptea, îi începe tatălui scrisoarea în gînd: «Nu mă împac cu sora dumitale, tată...» Pe hîrtie n-a așternut niciodată astfel de vorbe. Îi e frică să nu-l afle mătușa.

Grecu lui Sotir, taică-su, e plecat de vreo doi ani pe un șantier din Moldova. Acolo urmează și o școală. Trimite bani Marioarei pentru întreținerea copilului și o dată cu ei cîteva rînduri scrise pe marginea mandatului acolo unde se vede «Loc pentru corespondență». Grigore le soarbe din ochi. Păcat că sînt prea puține. «Sînt sănătos, Mario; ai grijă de copil». Mandatul îi vine în fiecare lună. Mama lui a murit. În anul acela el era în clasa a IV-a. Mama a trecut lalomița într-o noapte, venind de la Lacul Turcului. A greșit vadul și a luat-o apa. Așa se face că băiatul a ajuns în grija

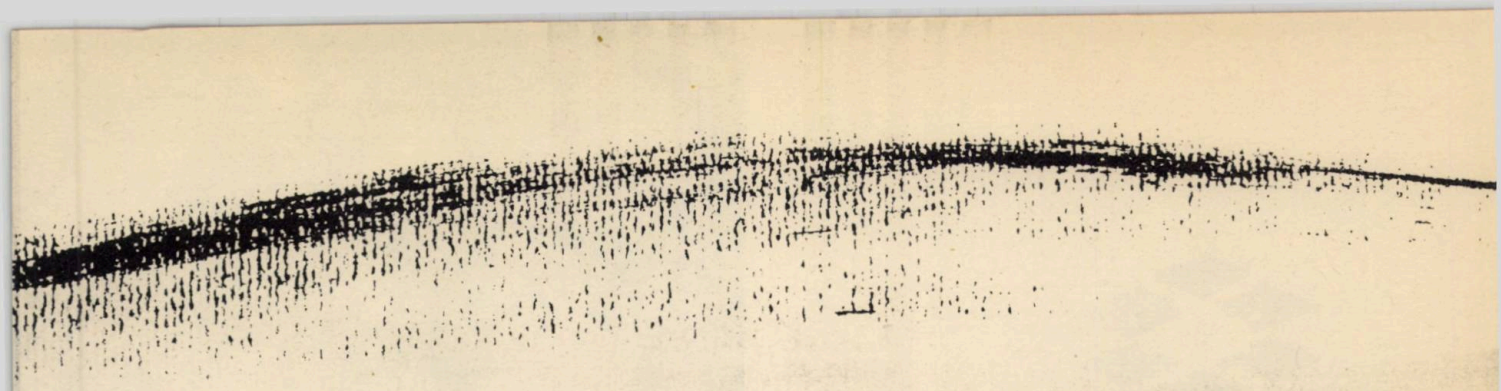

de **CONSTANTIN GEORGESCU**

Marioarei, cu care taică-su era frate vitreg după mamă. Taică-su a plecat mai tîrziu pe șantier. N-a venit decît în două rînduri; o dată în concediu și altă dată după o adeverință la sfat.

Intr-o zi, Grigore i-a văzut fotografia într-un ziar. Era împreună cu alți trei băieți. Se spunea acolo despre ei numai cuvinte de laudă. Toată noaptea s-a gîndit la taică-su. Ziarul l-a pus sub pernă. L-a desfăcut din vreme în vreme și i-a privit fotografia.

Ninge. Toată noaptea a nins. Cînd s-a trezit, Grigore dintr-a VI-a a zîmbit. La școală l-a întîmpinat nea Stoica cu bomboane. Copiii i-au dat o carte. Acum îi pare rău că nu s-a iscălit și el pe zăpadă cum fac colegii. Să fi uitat oare? Ăsta trebuie să fie adevărul. El i-a scris mereu în gînd tatălui. Și aseară a început o scrisoare, dar tot în gînd. «De ce nu vii acasă, tată? Se toarnă pod peste lalomița, unde s-a înecat mama. Poți să lucrezi aici».

*

Scrisoare adevărată a vrut să-i scrie o singură dată. Astă-toamnă cînd erau la practica agricolă. De la școală plecau în rînd. Cînd intrau pe drumul de țarină care duce spre lalomița, se desfăceau. Mergea și nea Stoica cu ei. Cei mai mulți se adunau pe lîngă el și pe lîngă profesorul de romînă. Cînd povestea nea Stoica, asculta profesorul. Apoi povestea profesorul și asculta nea Stoica. Amîndoi știau să povestească și copiii le cunoșteau taina.

— Cînd cu domnu'Tase, învățătorul, începea nea Stoica, eu eram ca dumneata. Poate cu un an, doi mai mare... Și copiii parcă îl vedeau pe bătrînul de azi cărînd lemne cu brațul de pe prispa învățătorului să se încălzească elevii. Apoi, continua el, a venit războiul. Nu s-a mai întors... Dumneata cîți ani aveai atunci?...

— Eram în clasa a II-a.

— Ai apucat și dumneata vremuri grele...

— Oho!... Războiul... seceta... foametea...

— Destule...

— Destule...

Și întîmplările curgeau, și copiii se certau care să le fie mai în preajmă.

După cea de-a doua zi, cînd s-a întors la prînz acasă, Marioara lui Gorovei, mătușă-sa, l-a întrebat blînd:

— Tu n-aduci porumb acasă, maică? Grigore i s-a uitat în ochi. Nu te mai uita la mine ca tac-tu. La fel ca el te uiți. Din ce-ți trimite nici de cerneală n-ajunge. Copilul știa că-l minte.

— De unde să aduc, mătușă?

— De pe unde umblați voi cu școala. Umpli sînul cu boabe. Dacă ești băiat vrednic, cari saci de boabe cît ține practica.

— Păi ce spui dumneata e furt, mătușă!

— Măi, mînca-l-ar maica de prost, îl luă femeia în rîs. Asta nu e ca din cuibarul vecinii, cum vă învață pe voi la școală. Poți să cari acasă și o căruță, că nu-i păcat și nici nu se cunoaște.

— Nu iau, mătușă.

— Nu iei?

— Nu.

— Atunci să te duci la tac-tu să te îmbrace el. Și primele palme îi mușcară obrajii cu sunet sec, ca două pietre azvîrlite pe un acoperiș de tablă.

«Să furi munca oamenilor, tată? Dumneata ce zici? Mătușa nu s-a dus nici o zi cu brigada la cîmp. Are leafă în fiecare lună de la dumneata și pe mine mă trimite să fur...».

Caietele pionierului Grecu Grigore dintr-a șasea ți-e drag să le deschizi. Rîndurile scrisorii erau însă strîmbe, și literele erau strîmbe, și gîndurile lui tot strîmbe erau... «Să vii acasă, tată, auzi? Să vii acasă, tată, auzi? Să vii acasă...».

Scrisoarea n-a trimis-o. I-a găsit-o mătușă-sa Marioara lui Gorovei și din nou palmele ei i-au mușcat obrajii. De atunci îi scrie tatălui numai în gînd, cum i-a scris și în dimineața asta. Poate că de aceasta a uitat să se iscălească în zăpada căzută în noaptea trecută...

*

Ora de compunere este ultima. Grecu Grigore vede tema scrisă pe tablă. «Alcătuiți o scrisoare către cel mai bun prieten al vostru». Se uită pe fereastră și vede cum ninge. Profesoara le-a spus să nu depășească o pagină. El a scris două. «Să vii acasă, tată. Se toarnă pod peste lalomița, mare, frumos. Nota la franceză s-a îndreptat. Am luat doi de zece. O să-ți spun eu mai multe cînd te întorci. Și despre practica agricolă am ce să-ți spun, dar să nu mă faci să te aștept. A nins, tată, și eu n-am apucat să mă iscălesc cu vîrful bocancului pe zăpadă...» Și semna scurt: «Al dumitale prieten, Grecu S. Grigore, clasa a VI-a B».

«După masă, gîndi băiatul, iau plic de la nea Mitică și de data asta trimit».

După ultima oră, cînd a sunat de ieșire, l-a găsit pe betonistul Grecu G. Sotir așteptîndu-l în curte. Tata era îmbrăcat tot ca în fotografia din ziar. O clipă Grigore crezu că i se năzare.

— Am venit să te iau. Te mut la școala de acolo, auzi el vorbele lui taică-său. De ce nu mi-ai răspuns la scrisori?

De bucurie, inima lui Grigore bătea să i se spargă.

Artistul lucrînd

ION VLASIU

Fiica artistului

Astăzi vă voi povesti despre un artist care știe să însuflețească lemnul și piatra, să le dea linii omenești, căldură și poezie: despre sculptorul Ion Vlasiu. Cu cîtă dragoste înconjură el copiii — socotindu-i expresie a purității și a tot ce este mai frumos pe pămînt — se vede dintr-o dată, la o cît de fugară privire asupra celor mai deosebite creații ale sale.

Adeseori, dorind să dea formă în lemn sau în piatră unei idei, s-a gîndit la legătura ei cu copiii și a căutat să-i sublinieze valoarea prin gestul unui copil.

Cei ce au trecut prin «Grădina icoanei» din București au remarcat, desigur, un monument reprezentînd o femeie cu statura zveltă purtînd cu mîndrie doi prunci în brațe; este un omagiu adus de artist mamei pentru dragostea cu care ea crește copiii.

Cînd războiul a luat bărbații și mulți nu s-au mai întors, artistul a simțit nevoia să exprime această durere mare, ascuțită așa cum a fost ea. A cioplit-o în lemn. În fața mamei îndurerate a așezat un băiețel. E mititel, gestul lui copilăresc, brațele întinse în semn de apărare vor să spună: «Acum, cînd tata nu mai este, mama n-a rămas singură, mă are pe mine, și pentru ea am să mă fac voinic și am s-o apăr!»

În atelierul artistului poți admira cioplite în piatră chipurile a doi copii citind o carte de povești sau, modelată în lut, fețișoara bosumflată a unui prichindel pe care l-au prins albinele jefuindu-le stupul.

Sentimentele cu care artistul îi înconjură pe copii se pot descifra ușor, după cum îi modelează, din liniile moi, dulci, făcute anume parcă să prindă lumina pe ele. Deși copiii sînt frumoși, voinicei, nu au trăsături de păpușă, pe fețișoarele conturate în linii armonioase gravitatea își pune de timpuriu pecetea.

Dar artistul Ion Vlasiu știe să se folosească cu măiestrie și de limbajul culorilor, el este autorul a numeroase tablouri, printre care unul de o deosebită valoare închinat lui Mihail Eminescu. Din cadrul lucrat în tonuri de gri și violet se detașează chipul tînărului de o frumusețe stranie, apăsat de gînduri și de cerul vinețiu, exprimînd dintr-o dată totul despre poezia plină de mistere și de farmec a celui mai mare poet al nostru.

Limbajul folosit de Ion Vlasiu este de o mare diversitate: el se folosește cu aceeași îndemînare de forme, de culori sau de imagini literare. Ion Vlasiu este autorul a mai multor cărți. Interesant este că și atunci cînd își adresează cărțile oamenilor mari (așa cum se întîmplă cu romanele «Am plecat din sat» sau «Drum către oameni») închină pagini tulburătoare copilăriei.

De dragul copiilor a scris și o carte cu povești: «Puiul de veveriță». Lucrarea conține o serie de replici moderne date unor basme îndrăgite de voi. Cei trei iezi, cunoscîndu-și povestea, îl păcălesc ei pe lupul lacom sosit în vizită. Greierele cîntăreț nu piere de foame și de frig sub privirile indiferente ale furnicii. Scriitorul îi ia apărarea pentru adaosul de frumusețe pe care-l aduce verii prin cîntecele sale și, răsturnînd concluzia poveștii atît de cunoscute, îi găsește greierașului un adăpost sub vatră, ca prin cri-criurile lui să facă mai primitoare casa.

Ilustrație de C. POPOVICI

Poveștile sînt scrise cu vorbe puține și cîntătoare. Eroii preferați ai autorului sînt tot copiii: fetița Oac-Oac, puiul de veveriță, cei trei iezi, un pui de vrabie. Cu gingășie sînt învăluite toate ființele modeste, nebăgate în seamă: broscuțele, vrăbiile, iar dintre plante firul de pătrunjel.

Prin desenele luminoase, proaspete — cu o linie nouă, modernă, înrudită totuși cu motivele scoarțelor și ale ceramicei românești — realizate de Constantin Popovici veți face cunoștință cu puiul de veveriță prostuț, care nu-și poate sparge singur nici o alună, cu modesta cîntăreață Oac-Oac sau cu cerbul purtînd în coarne o lumină lunară.

Seara lîngă foc veți petrece frumos cîteva ceasuri citindu-le și celor din casă întîmplările cu tîlc din lumea ființelor celor mai gingașe strînse în cartea «Puiul de veveriță».

Am așternut pentru voi cîteva rînduri doar despre cum sculptează, pictează și scrie artistul Ion Vlasiu.

FIȚUICILE

de ȘTEFAN SÎRBU

Jon tocmai își așezase cărțile și caietele pe masă și se pregătea să-și înceapă lecțiile cînd auzi lătratul cîinelui. Ieși la poartă și în fața lui apăru, puțin cam încurcat, colegul său Costel Zaharia.

— A, tu erai... Intră, tocmai mă pregăteam să-mi fac lecțiile. Intră, sînt singur acasă.

— Nelule, am venit la tine..., începu Costel pe nerăsuflate. Tu ești foarte bun la matematică și vreau să învăț cu tine. Și apoi tu ești și președintele detașamentului nostru. Și n-ai să mă refuzi.

Cîteva clipe Ion se uită mirat la Costel, apoi din nou îl invită în casă.

— Știu eu? continuă încurcat Costel. Mă gîndesc că tu, care iei note foarte bune, trebuie să ai ceva, o metodă... știu eu ce...

Ion rîse înveselit.

— Costele, n-am nici o metodă deosebită. Pur și simplu învăț. Mi se pare însă că tu ai încercat mai înainte să înveți și cu Gheorghiță, și cu Pavel...

— Da' ce, parcă a vrut vreunul să-mi dea cît de cît o mînă de ajutor? Gheorghiță m-a așezat în capul mesei și mi-a dat cartea. «Na — zice —, citește de trei ori lecția! Dar vezi — a adăugat el —, fii atent, că după aceea te ascult. Și te rog să citești în gînd că altfel mă deranjezi pe mine...» Ei, spune și tu, ăsta-i ajutor?

— Știu eu...

— Pavel? M-a pus să citesc lecția cu glas tare. Am citit-o de patru ori. Dar asta puteam s-o fac și singur acasă.

— Și-ai învățat?

— Nu prea...

— Și atunci a citit Pavel...

— Da, dar nici așa n-a mers. Eu, eu, Nelule, nu pot să-nvăț și pace. Uite, am fost chemat și la meditație. Am fost o dată, dar nu mai mă duc. Am cap greu...

— Bine, Costele, spuse Ion pe gînduri. Apoi cu un zîmbet ironic: Dar dacă zici că ești tare de cap nu prea văd cum te-aș putea ajuta. Doar... Știi ce? Hai să facem fițuici...

— Cum? Fițuici? Dar asta înseamnă...

— Nu-nseamnă nimic, Costel. Eu, cel puțin, nu găsesc altă soluție.

Bucuros, colegul său acceptă.

— Ia să vedem ce avem pentru mîine? Istorie, matematică, desen și educație fizică. Să-ncepem cu istoria. Tu pregătește cărțile, iar eu aduc un caiet pentru fițuici. Așa, avem despre Vlad Țepeș. Citește și eu îți arăt cum să faci fițuica.

Și Costel începu să citească:

— «Un rol important în lupta poporului împotriva turcilor l-a avut Vlad Țepeș, care a domnit între anii 1456 și 1462... ocupînd tronul».

— Stai, că nu vin turcii! Ia fițuica și scrie: «Vlad Țepeș». Așa. Va să zică cînd a domnit?

— Din 1456 pînă în 1462.

— Bun... Scrie! Și acum citește mai departe.

— «Ocupînd tronul cu ajutorul lui Iancu de Hunedoara». Vezi cînd a domnit Iancu.

— Păi nu scrie!

— Nu-i nimic. Întoarcem cîteva pagini și căutăm. Dacă te întreabă?

— Să scriu deasupra lui Țepeș?

— Deasupra? Păi de ce? Rupe și scrie de la început.

În două ceasuri, pînă a terminat fițuica, Costel a rupt alte 7—8, luînd-o de fiecare dată de la capăt.

Mai greu a fost la matematică. Aici a trebuit să scrie cîteva formule și exercițiile de cel puțin 10 ori.

Erau destul de obosiți cînd cei doi colegi s-au ridicat de la masă.

— Ei, gata, Costele, ajunge pentru azi. Dacă mîine dăm extemporal... Vezi însă cum folosești fițuicile, să nu le încurci.

— N-ai grijă. Fițuicile sînt minunate și nu mă prinde, n-ai grijă. Mîine vin iar la tine! Acum am plecat, e tîrziu!

— Bine, dar lasă-mi fițuicile să le copiez și eu. Doar n-o să mă apuc la ora asta să învăț lecțiile. O să mă folosesc și eu de fițuici. Ți le-aduc mîine dimineață, la școală.

A doua zi, Costel a venit la școală dis-de-dimineață și-l aștepta cu nerăbdare pe Ion să-i aducă fițuicile.

Ca niciodată însă, tocmai atunci Ion a venit tîrziu. A intrat în clasă aproape împreună cu tovarășul profesor. S-a așezat liniștit în bancă și, întorcînd capul spre Costel, îi făcu semn cu ochiul. Apoi scoase din servietă caietul cu fițuici și-l trimise din mînă în mînă, cu indicația «Lui Costel».

Costel luă nerăbdător caietul, căutînd înfrigurat fițuicile întocmite cu o zi înainte. În loc de fițuici însă găsi un bilet: «Costel, povestea cu fițuicile nu-i decît o... poveste. Dacă te ascultă, răspunde cu curaj. Știi lecțiile la fel de bine ca și mine. Curaj și... succes. Ion!»

Și tocmai în acel moment Costel a fost chemat la lecție. S-a bîlbîit la început, a mers mai bine pe la mijloc, iar la sfîrșit profesorul l-a lăudat și i-a dat un opt. Un opt la Costel? Lucru mare. Așa că, la a doua oră, de matematici, s-a oferit singur să răspundă. Și a luat un șapte.

În pauza mare, mai mulți copii se strînseră în jurul lui. Sandu, căpitanul echipei de fotbal a școlii, a ținut să-i spună o vorbă bună:

— Să știi că dacă îți îndrepți notele și la celelalte materii, te iau în echipă. Știu că ești cel mai bun portar din școală... Costel îl căută cu privirile pe Ion...

— Tu... ce zici, Nelule, învățăm mai departe împreună?

— Cum să nu, Costele! Mai ales că, zău, ai cap, nu glumă. Și-apoi cu tine portar ajungem în finală precis...

REGIUNEA CLUJ

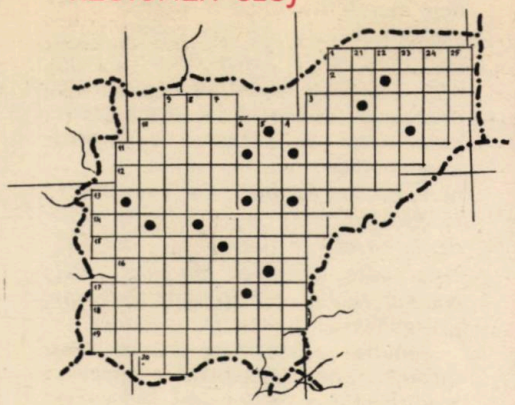

ORIZONTAL: 1) Unul din conducătorii răscoalei iobagilor din Ardeal (1784); 2) Dînsele; 3) Puțin... din smîntînă — Oraș la poarta de sud a regiunii, fostă veche așezare dacă; 4) Comună între Cluj și Huedin; 9) Floare roșie, rătăcită printre spicele de grîu; 10) Poartă blană scumpă, înoată cu agerime, mănîncă pești..., dar e și comună în raionul Turda; 11) Scriitor progresist («Uzina vie», «Revoltă în port») — Vocală; 12) Regiune istorică din patria noastră; 13) Consoană — Traian... necomplet! — Consoană — Pronume; 14) Așa spui la necaz și ciudă — Consoană — Comună la sud de Cluj; 15) Comună între Cîmpeni și Huedin — Kilogramul bunicilor; 16) Părinții romanilor; 17) Așa-i mai spune la vioară în regiune — Pronume; 18) Regiune vecină cu Cluj; 20) Mai familiar decît dumneata!

VERTICAL: 1) Centru de organizare militară a revoluției de la 1848 și reședință a lui Avram Iancu; 3) Comună în raionul Bistrița; 4) Consoane — Stație de cale ferată cam la jumătatea drumului între Brașov și Cluj; 5) Comuna în care s-a născut Horia (Nicolae Ursu), capul răscoalei iobagilor ardeleni din anul 1784 — Casa aștrilor; 6) Vocale — În lumea albinelor — Numele literei R din alfabetul grecesc; 7) Afluent al Someșului — Se amestecă uneori cu cafeaua; 8) Abreviație de la Adriana — Principalul produs al uzinelor de la Cîmpia Turzii; 9) În anul 1600 era domn al «întregii Ungrovlahii» și o comună din raionul Turda îi poartă numele (2 cuvinte); 10) Începe la 21 iunie — Limbajul ciinelui; 11) Consoane — Comună și deal lîngă Cluj; 13) Cu șase fețe pătrate; 17) Cămașă... pe scurt!!!; 21) Prepoziție — A împreuna; 22) Vocală — Aceasta; 23) Se pun pe cai; 24) Cel mai mare oraș al regiunii; 25) Poet cîntăreț din Grecia antică.

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C. C. AL U.T.M.

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Ioar Chirescu, Marcela Cordescu, Ion Chițu, Petre Drăgoiescu, Gica Iuteș, Florentina Ionescu, Petre Luscalov, Elena Măinescu, Lucia Olteanu, redactor-șef, Paul Anghel, Alexandrina Sîrbu, redactor șef adjunct, Mircea Sîntimbreanu.

Coperta I-a: ALBIN STĂNESCU

AVENTURILE LUI TICĂ • AVENTURILE LUI TI

de P. LUSCALOV
Ilustrații de BURSCHI

Tică traversează strada,
În lectură cufundat,
Ce citește? spun îndat':
«Asasinul simte prada».

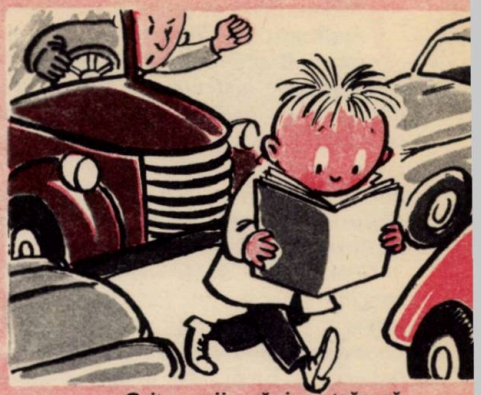

...Crime mii... răpiri... trăsură,
Trei cuțite și un pistol...
Vin spre el mașini în stol,
Lui nu-i pasă; e-n «lectură»!

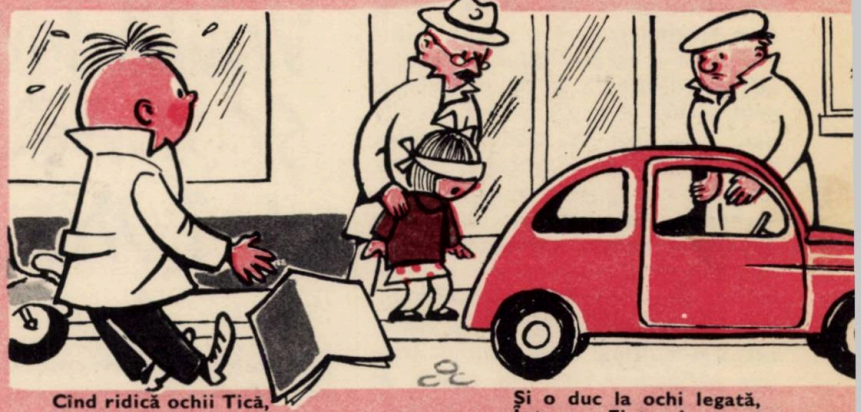

Cînd ridică ochii Tică,
Iată-l a'nlemnit pe loc:
Doi bandiți răpesc din bloc
O fetiță, mititică...

Și o duc la ochi legată,
Într-un «Fiat» și-o pornesc...
Ca-n romanul gangsteresc!
Ce-o să facă Tică? Iată!

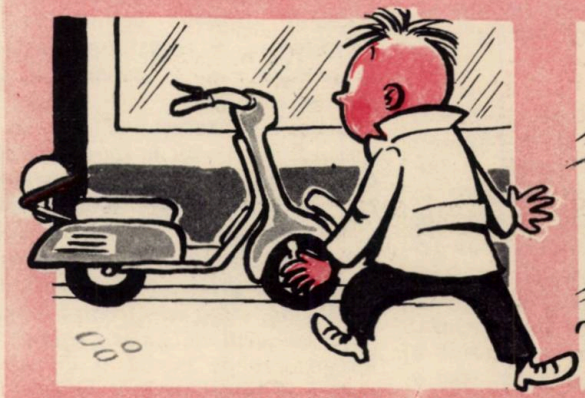

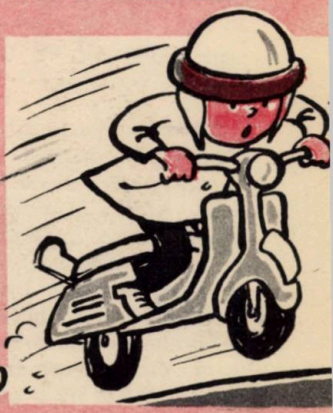

A făcut o piruetă,
Șare,-ncalecă-n «Manet»
Îl pornește-ncet, încet,
Și-apoi zboară... o cometă...

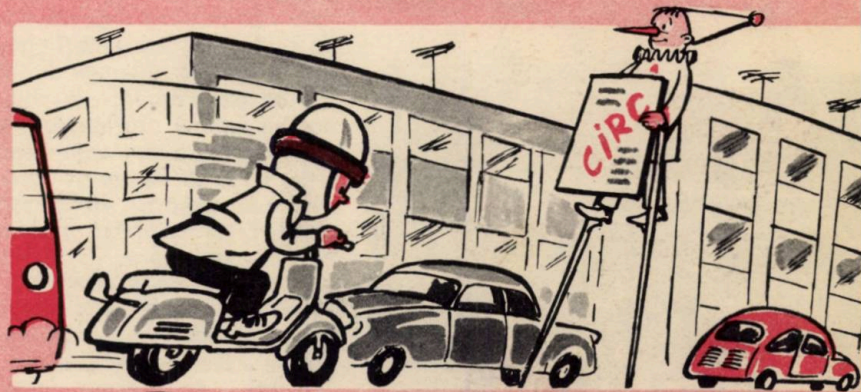

După gangsteri!
În cîrlige
Cu o tăbliță în fața lui
O reclamă a Circului
Trece, sus, pe catalige.

(Continuare în pag.

PE MERIDIANELE GLOBULUI

O ZI DIN VIAȚA UNUI ȘCOLAR JAPONEZ

de AL. ȘIPERCO

Ikko se privi în oglindă și rămase mulțumit de înfățișarea sa: cămașa îi era curată, hainele călcate, ghetele lustruite. Apoi ieși fuga din casă cu geanta la subsuoară și se alătură unui grup de colegi, elevi și ei, care-l așteptau afară, nerăbdători, îmbrăcați ca și dînsul în uniformă neagră, închisă la gît, cu nasturi de alamă.

Copiii celor avuți învață în școli speciale particulare. Dar Ikko învață într-o școală de stat. Și azi, ca în fiecare zi, Ikko are ore de limbă japoneză și precis că o să-l asculte iarăși la hieroglife. Învățarea hieroglifelor e un adevărat chin. În primele două clase Ikko a învățat scrierea «Hiragana» din 48 de semne, reprezentînd fiecare o silabă. A urmat apoi o scriere diferită, «Katakana», cu alte 48 de semne, folosite pentru cuvinte împrumutate din alte limbi. Și apoi de cînd a început școala, Ikko tot învață și învață «Kanji», hieroglifele de origine chinezească, care au în total vreo 30 000 de semne. Un japonez însă nu va reuși să cunoască mai mult de 3 000, chiar dacă este absolventul unei facultăți. În limba japoneză există o mulțime de formule de politețe obligatorii care țin seama de raporturile dintre cei care vorbesc.

«Eu», de exemplu, sună altfel cînd vorbești cu un om în vîrstă, cu un copil sau cu o femeie. Se pare că înșiși japonezii nu se înțeleg ușor între ei.

Ikko s-a întors acasă, și-a scos pantofii în vestibul și a pășit în ciorapi peste lemnul curat al podelei. Acolo, în unica încăpere în care dormise împreună cu părinții pe saltele puse pe «tatami», un fel de rogojină cu o împletitură fină, acoperindu-se cu pături, saltelele și «tatami» au fost între timp strînse, și în mijlocul camerei a apărut o măsuță înaltă de o șchioapă. Ikko a văzut acasă la unii dintre colegii mai înstăriți camere cu mobilier european, dar știe că părinții lui nu pot renunța la camera «tatami».

În teribila înghesuială care domnește în Japonia o locuință cu mai multe camere constituie un lux, chiria unei camere fiind egală cu o jumătate din salariul unui muncitor. Or, sistemul «tatami» permite ca un dormitor să se transforme peste zi în sufragerie și în cameră de primire a oaspeților.

Între timp sosește și tata de la birou. E funcționar la marea Fabrică de mașini de precizie și aparate electronice «Toshiba». Ikko a vizitat o dată fabrica cu tatăl lui și a rămas impresionat de cele ce produce ea: turbine uriașe, trenuri pe o singură șină, orgă electronică combinată cu jocul de culori, aparat de înregistrare pe bandă și de reproducere a sunetului și a imaginii de pe televizor, lasere, creiere electronice și nenumărate televizoare portative și în culori... Unele lucruri dintre cele văzute acolo i-au lăsat lui Ikko un gust amar. Șiruri nesfîrșite de fete tinere, lucrînd la banda de fabricare a tranzistorilor, într-un ritm infernal, la lumină artificială, izolate în cuști de sticlă. Și numai fete tinere între 17 și 22 de ani.

«Peste această vîrstă își pierd dexteritatea degetelor, ascuțimea vizuală și sînt scoase din fabrică, rămînînd fără lucru. Acesta e secretul calității producției noastre» — explică ghidul unui grup de turiști străini care vizitau fabrica.

Tatăl, de fiecare dată cînd vine de la birou arată obosit, și hainele mototolite de pe el vădesc în ce condiții a călătorit cu trenul electric care leagă Tokio de suburbiile sale. Lui Ikko îi stăruie în amintire ultima sa călătorie cu acest tren: gara tixită de o mare de oameni care inundă scările, sălile, peroanele, asaltul furibund dat vagoanelor în care politețea japoneză este pusă de o parte, și fiecare își face loc cum poate, ajutat de «împingători», oameni voinici, plătiți special să îngrămădească lumea în vagoane.

Familia se așază pe jos, în jurul măsuței, stînd pe călcîie — poziția tradițională a japonezilor într-o cameră «tatami». E ziua surorii sale mai mari, Tamaru, și mama, în locul obișnuitului menu sărac, de fiecare zi, compus din «sopa» (ciorbă de raci) și tendon (pește prăjit cu orez), astăzi a pregătit ca intrare «susi» — felii de pește crud învelite în orez condimentat cu hrean și mirodenii. Apariția pe masă a unui platou cu

«Fugu» — pește-glob — a stîrnit entuziasmul; nu sînt multe gospodine care îndrăznesc să prepare acest pește delicios, otrăvitor, mortal, dacă nu se iau cele mai strașnice precauții în pregătirea lui. Au urmat apoi «Yakitori», un fel de frigărui de măruntaie și piele de pasăre; familia nu-și poate permite prea des să cumpere carne bună de vită, care un kilogram costă cît salariul pe trei zile al unui muncitor.

Ca încheiere, Tamaru, sora lui Ikko, a avut cinstea să servească ceaiul după vechiul ceremonial pe care l-a învățat la un curs special. Florile din casă sînt și ele aranjate tot de ea, după tradiționalul mod «ikeabana». Tamaru mai știe să cînte și la «semizen», tradiționala chitară japoneză.

După-masă, Ikko a zbughit-o afară să joace o partidă de basebal, jocul cel mai popular în Japonia, importat din Statele Unite, practicat pe orice petic de teren liber, inclusiv în fun-

dăturile mai puțin circulate.

Dat fiind că e ziua lui Tamaru, tatăl nu se duce seara să se întîlnească cu prietenii lui, cum e obiceiul majorității bărbaților japonezi, ci a luat bilete la teatru. Femeile se retrag să se pregătească — amîndouă intenționează să se îmbrace în kimono, ceea ce cere timp mult, mai ales pentru potrivirea brîului lat, «obi», de aproape 4 metri lungime, care trebuie să se termine cu o fundă artistică la spate. În zilele noastre, cu toate că fiecare femeie are în garderoba ei un kimono, pe stradă dacă-l mai poartă una din o sută. Nu-i comod nici pentru a călători în metro sau cu trenul, nici să stai atîrnată de scara autobuzelor supraîncărcate.

Drumul pînă la teatru în taxi durează cam 3/4 de oră, distanță considerată în Tokio obișnuită. Întinderea orașului este imensă, datorită în primul rînd căsuțelor mici de lemn, care formează marea majoritate a clădi-

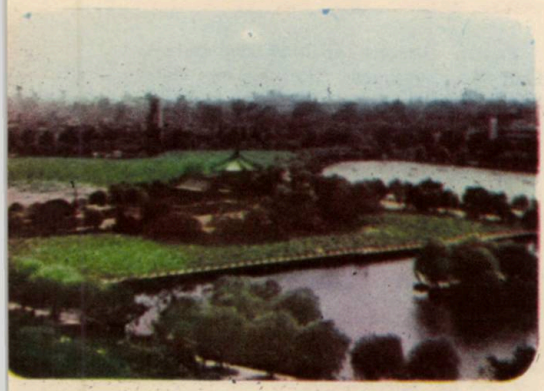

rilor sale. Străinii spun că japonezii construiesc astfel de căsuțe fiindcă rezistă mai bine cutremurelor. În realitate, la cutremure mari, astfel de căsuțe cad repede pradă flăcărilor, și japonezii recurg la ele numai de nevoie, fiindcă lemnul e ieftin, țara lor fiind acoperită cu munți împăduriți pe 86% din suprafață.

Se lasă întuneric. Tocmai trec prin Asakusa, «Cartierul vesel». Deasupra străduțelor înguste, acoperite de adevărate bolți de lumini de neon, plutesc baloane colorate, plesnesc artificiile. Cartierul e plin de mici teatre, cinematografe și nenumărate localuri.

Cu cît te apropii de centru, furnicarul devine tot mai des, circulația mai încărcată. În preajma Jocurilor olimpice s-au construit autostrăzi care trec pe piloni la înălțimea blocurilor de 10 etaje. În drumul lor trec pe lîngă marele hotel «Otami», care se înfundă cu 5 etaje sub pămînt, tot din cauza cutremurelor care în Japonia sînt foarte dese — cam 2 000 pe an. Aici familia lui Ikko nu poate intra, hotelul fiind rezervat numai celor bogați. O cameră sau o masă sînt foarte scumpe.

Restaurantul hotelului este o sală uriașă, circulară, cu pereți de sticlă, care se învîrtește în jurul unui ax. Așezat acolo la o masă ai prilejul să vezi defilînd întregul Tokio cu oceanul său nesfîrșit de căsuțe mărunte, care contrastează cu cele din centru și apoi se contopesc spre sud pe nesimțite cu un alt oraș, Kawasaki, apoi cu altul, Yokohama. Așa, din oraș în oraș, poți merge sute de kilometri, fără un petic de cîmp care să le despartă.

Drumul îi mai duce pe lîngă Palatul imperial, înconjurat de șanțuri late cu apă, apărat de ziduri de granit. Lui Ikko «cetatea interzisă» nu-i spune mare lucru și nu poate înțelege cum unii japonezi din generația tatălui acceptau să moară luptînd în războaie de cotropire duse în numele acestui împărat. Ikko e încă mic, dar vărul său, student, membru al puternicei uniuni a studenților «Zengakuren», nu pregetă să iasă în stradă să lupte cu înverșunare împotriva armelor atomice, a bazelor militare străine pe teritoriul Japoniei, pentru ca niciodată tragedia de la Hiroșima să nu se repete. Ikko însuși începe să-și dea seama că cei mai mulți învățători și profesori, membri ai puternicului sindicat al corpului didactic, se străduiesc în școli să educe tineretul în spiritul nou. El însuși, cu toată vîrsta sa fragedă, are ideile bine stabilite, la care nu intenționează să dea înapoi.

Cu toate că Tokio are cinematografe și teatre moderne, totuși rar un japonez care să nu se ducă din cînd în cînd să vadă vechea dramă tradițională. Atît «Noh», drama datînd din secolul al XIII-lea, cît și «Kabuki», drama din veacul al XVI-lea, sînt jucate cu acompaniament muzical, numai de actori bărbați și se bazează în bună măsură pe pantomimă și gesturi simbolice. Doar că spre deosebire de «Kabuki», a cărei acțiune se desfășoară într-un decor fastuos și e plină de mișcare, «Noh» e jucată pe o scenă practic goală, de către actori cu măști, iar mișcările sînt foarte reținute, ceea ce ușurează privitorului să se transpună în personajele de pe scenă. Unui european îi vine greu să înțeleagă drama japoneză.

La ieșire, la capătul celor 5 acte ale dramei, e trecut de miezul nopții, și străzile sînt aproape pustii.

Se întorc tot în taxi, dar de astă dată lucrurile sînt mai complicate decît la dus — adresa teatrului o știe orice șofer. Cum să-i explici însă unde stai, într-un oraș în care casele n-au numere sau dacă le au sînt puse alandala, în ordinea construirii lor, iar străzile n-au denumiri. Singura soluție este să dai un reper cunoscut în apropierea cartierului, iar apoi să dai indicații șoferului: «la stînga», «la dreapta»... În sfîrșit sosesc. Nici un lătrat nu răspunde trîntitului ușilor mașinii — japonezii trăiesc prea înghesuiți ca să-și permită să țină cîini pe lîngă casă. Ikko, picînd de somn, ajută mamei și surorii sale să întindă saltelele pe jos. Apoi liniștea se lasă peste casă, după o zi atît de plină de evenimente.

Desigur că mulți dintre voi veți fi mirați cînd vă voi spune că distracțiile pot și ele istovi creierul întocmai ca munca excesivă. Ca orice altă activitate omenească, joaca, lectura preferată, teatrul, cinematograful și toate celelalte mijloace plăcute prin care vă recreați se fac, ca să zic așa, pe spinarea sistemului nervos. Nu uitați asta niciodată!

Oboseala creierului, surmenajul apar frecvent atunci cînd nu respectăm condițiile necesare echilibrului între activități.

Vă amintiți cît v-ați bucurat cînd a intrat tăticul cu televizorul în brațe? Dar, atenție! Ce e mult nu e bun. E minunat să ai cinematograf acasă... Atîtea lucruri noi și interesante ne trec pe dinaintea ochilor! Și încet, încet ne lăsăm furați azi o oră, mîine două, poimîine nouă și, fără să ne dăm seama, devenim sclavii televizorului. Zboară plăcut orele, zilele, săptămînile, pînă într-o bună zi cînd, pe neașteptate, istovirea creierului, a ochilor izbucnește cu o forță de neînvins, împotriva căreia nu mai sîntem în stare să opunem nici o rezistență. Apare o durere de cap apăsătoare, o stare de oboseală anormală, nervozitate, o oboseală a ochilor care persistă zile și uneori săptămîni întregi, cu tot repausul și cu toate medicamentele pe care le primim.

Cel mai odihnitor și plăcut spectacol, dacă îl privim într-una, fără răgaz, supune acea parte a creierului nostru numită «scoarța cerebrală» unei intense activități istovitoare, de care noi, în mod conștient, nu ne dăm seama.

Mă gîndesc și la aceia dintre noi care se expun oboselii nervoase exagerînd cu lectura cărților care-i pasionează, și asta de dimineață pînă seara, închiși în cameră, încovrigați pe vreun fotoliu sau trîntiți pe pat. Nici soarele, nici aerul curat, nici zăpada nu-i îmbie să iasă și să respire mai ca lumea, să-și dezmorțească mușchii, să-și mai odihnească ochii cu vreo priveliște frumoasă.

Tot așa, o stare de oboseală nervoasă îi pîndește pe toți aceia care nu trăiesc după un program zilnic regulat. Nimic nu obosește creierul mai rău decît hărțuiala și agitația dezordonată.

În același fel, o activitate unilaterală prelungită poate ajunge, prin monotonia ei, să provoace o astenie, dacă nu avem grijă să intercalăm pauze de destindere.

Nu uitați că mai există pe lume și cărți bune și sport și încă o mulțime de posibilități de a vă petrece timpul liber, posibilități care nu vă obligă să stați ore întregi nemișcați în dauna odihnei și a somnului, atît de necesare după o zi trăită din plin.

Dr. SORIN STĂNESCU

POȘTA REDACȚIEI

Pioniera ANCA LEONTE, clasa a V-a, Bacău, *ne cere în scrisoarea sa să-i explicăm ce înseamnă «restaurarea unui tablou». Ne-am adresat tovarășei Olga Schibinski de la Muzeul de artă al R.P.R. cu rugămintea să răspundă cititoarei noastre:*

«Ai văzut vreodată un tablou vechi, uzat, de pe care culoarea se duce bucățele-bucățele? Ți-ai spus probabil că este pierdut. Dar dacă acest tablou aparține lui Van Gogh, Holbein, Rubens, Rembrandt, Nicolae Grigorescu sau altui mare artist, ale căror opere au intrat în patrimoniul tezaurului culturii universale?! El trebuie salvat! Și iată cum, Anca. Tabloul este transportat cu grijă într-un atelier de restaurare. *(Aceste ateliere de restaurare există pe lîngă toate muzeele de artă din lume). Aici specialiștii, stabilind cauzele deteriorării, reconstituind fidel procesul de creație al artistului respectiv, hotărăsc «tratamentul». Cele mai frecvente stricăciuni sînt: rupturi sau deformări ale pînzei, zdrențuirea mărginilor lucrării, praf pus de-a lungul anilor, cojituri de culoare, toate cauzate de variațiile de temperatură și umezeală. Tratamentul începe prin aplicarea unei fișe amănunțite a stării tabloului, prin fotografierea lui la lumină directă, laterală, pe fragmente și verso. Fișa se completează zilnic pe măsură ce stricăciunile sînt îndepărtate.*

Se începe de obicei prin cîrpirea rupturilor pînzei, prin dublarea marginilor zdrențuite cu pînză de aceeași calitate, care a fost în prealabil tratată cu clei de pește. Se curăță lucrarea de depunerile străine cu soluții speciale, pentru a nu se altera culorile originale. Se chituiesc diferențele de nivel cauzate de cojirea culorii sau de cîrpirea rupturilor cu un amestec de cretă și clei de pește, se nivelează perfect chituirea și apoi se trece la retuș. Cu ajutorul unor pensule extrem de fine se completează desenul, căutînd să se obțină tonuri cît mai apropiate de cele de pe tablou».

«Aud deseori la radio în prezentările unor lucrări muzicale cuvîntul «opus» urmat de o cifră. Aș dori să știu ce înseamnă cuvîntul acesta?» — ne întreabă pionierul OLIMPIU COLCERIU din comuna Hetiur, raionul Sighișoara.

Îi răspunde tovarășa Rodica Giroveanu-Eugen, asistentă la Conservatorul «Ciprian Porumbescu».

Cuvîntul latin «opus», care se traduce prin operă, lucrare, a fost adoptat în secolul XVII și continuă să fie folosit încă. Termenul «opus» reprezintă o numerotare a lucrărilor muzicale și ne ajută să stabilim succesiunea în care un compozitor și-a scris operele. De exemplu, o lucrare numerotată cu op 1 este ușor de înțeles că face parte din primele lucrări ale compozitorului respectiv (variațiuni pentru pian op 1 Ahegg de Schumann).

Pentru Olteanu Adriana din comuna Giurgița, regiunea Oltenia, am cerut Editurii tineretului o listă de cărți apărute recent:

EUSEBIU CAMILAR — «Vrancea»; PAUL ANGHEL — «Arpegii la Siret»; FLORENȚA ALBU — «Constanța»; AL. ANDRIȚOIU — «Mărțișor»; DUMITRU ALMAȘ — «Vestea cea mare»; ION BRAD și I. MICLEA — «Album cu animale»; SONIA LARIAN — «Continentul colorat»; PAVEL AIOANEI — «După ultimul semestru»; BAUM FRANK — «Vrajitorul din Oz»; MARK TWAIN — «Viața pe Mississippi».

IONEL MANTU, clasa a VI-a, Tg-Jiu. *Corect se spune: Uzina de fire și fibre sintetice de la Săvinești. Să știi, prietene, că între fabrică și uzină este o mare diferență. Într-o uzină se realizează toată gama de operații de la materia primă și pînă la produsul finit, în vreme ce fabrica are un profil limitat la o operație sau două.*

Anual uzina produce o cantitate de fibre de rolan (care întrunește toate calitățile lînii naturale superioare) echivalentă cu producția de lînă a peste 2 000 000 de oi de rasă superioară.

Tot în legătură cu produsele uzinei, ar fi interesant să vezi expoziția de pe lîngă uzină, unde țesături care concurează cu cele mai subțiri marame de borangic stau alături de blănurile artificiale, cu nimic mai prejos decît cele naturale, lenjeria fină se învecinează cu păturile groase și călduroase, ciorapii din fibre supraelastice țin tovărășie pieselor dure pentru mașini, stofele de haine, pe care le poți confunda în finețe cu cele din lînă naturală de cea mai superioară calitate, sînt vecine cu covoarele și stofele de mobilă groase și trainice și cîte și mai cîte!

ÎNTRE C ȘI C

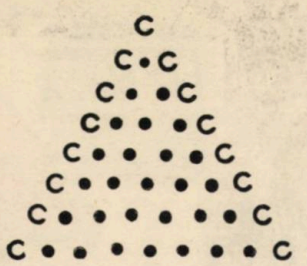

1) Îl găsești și în pendulă și în pădure... 2) Nu-i nici pătrat și nici triunghi! 3) ...peste pupăză! 4) Autorul poeziei «Nunta Zamfirei»; 5) Dacă vrei ceai cu ajutorul lui îl poți prepara! 6) Localitate prin care treci, cînd călătorești în tabără la Sinaia! 7) Pasăre care stă într-un picior; 8) Cetățean al R.S. Cehoslovace.

PRIMA GRĂDINĂ ZOOLOGICĂ

Cel care a avut primul ideea înființării unei grădini zoologice a fost scriitorul francez Bernadin de Saint-Pierre. El a propus, în anul 1792, să se organizeze grădini zoologice în jurul marilor orașe. La această propunere, guvernul revoluționar francez decretează în anul 1793 înființarea Grădinii zoologice din Paris.

ȘTIAȚI CĂ?

...busola a fost inventată de împăratul Chinei Hoang-Ti, în anul 2637 î.e.n.? El a fost primul care a descoperit însușirea acului magnetic de a arăta cu unul din capetele sale nordul.

...în urma unor statistici s-a constatat că același calendar se poate utiliza din 28 în 28 de ani?

UN APARAT DE RADIO ÎNTR-UN... CERCEL!

În Elveția a fost realizat un radioreceptor care este unul dintre cele mai mici din lume. Dimensiunile sale îi permit să fie adăpostit într-un cercel de mărime obișnuită.

CUGETĂRI

— Nu risipi timpul, căci timpul este stofa din care e făcută viața.

(Franklin)

— Rareori te căiești că ai vorbit prea puțin; deseori că ai vorbit prea mult.

(La Bruyère)

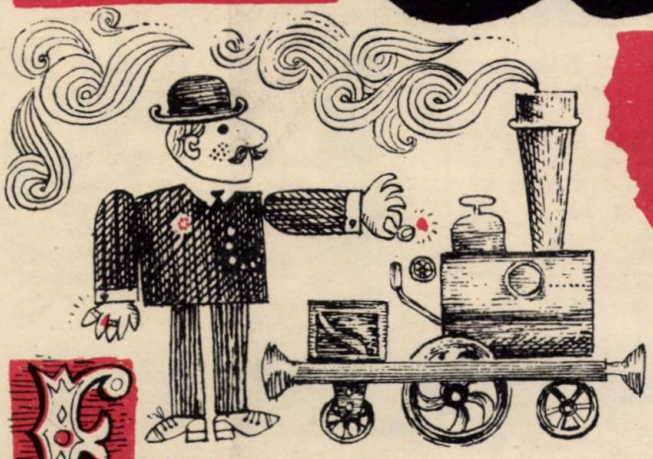

FULTON, unul dintre realizatorii mașinii cu abur, a avut meseria de... bijutier?

...broasca braziliană latră și mușcă întocmai ca un câine?

CUM SE REALIZEAZĂ O SCULPTURĂ

Întrebat de o admiratoare cum își realizează capodoperele, marele sculptor francez Rodin răspunse modest:

— Foarte simplu. Iau un bloc de marmură și înlătur tot ce-i de prisos.

D-ALE LUI PĂCALĂ

Odată Păcală tocmi niște oameni să-i sape un puț în grădină. După ce isprăviră treaba, lucrătorii întrebară pe Păcală ce să facă cu pământul scos.

— Ei, răspunse acesta. Faceți o groapă alături și aruncați-l acolo.

VENTURILE LUI TICĂ • AVENTURILE LUI TICA • AVENTURILE

de P. LUSCALOV

Ilustrații de BURSCHI

41 014

(Urmare din pag. 27)

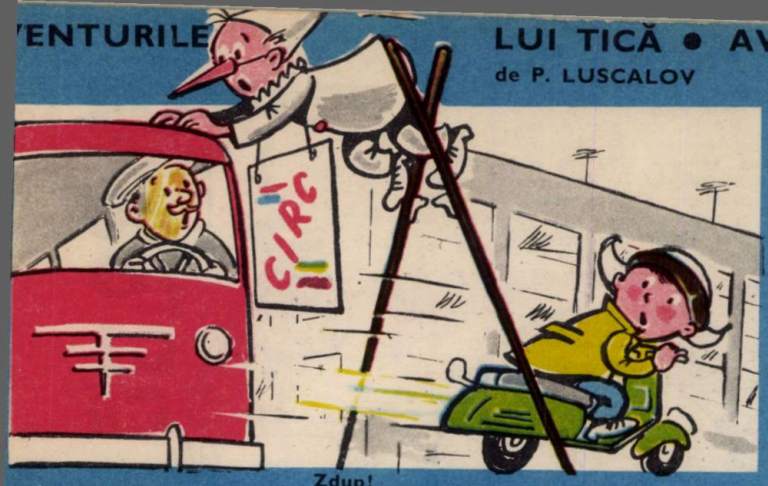

Zdup!
Rămas fără picioare,
Bietul clown, năuc, confuz,
Sare drept pe-un troleibuz,
Strigă Tică: Salutare!

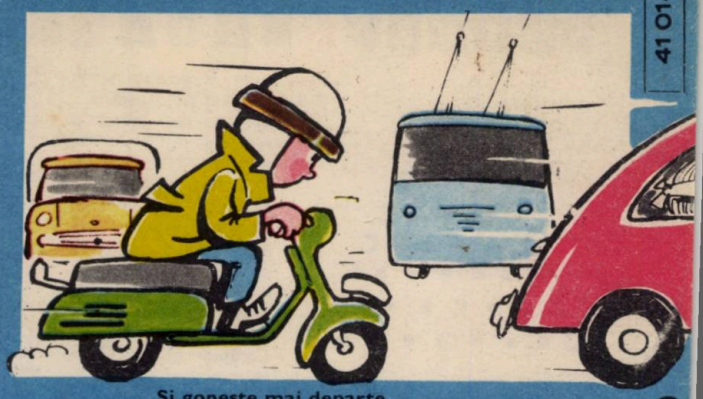

Și gonește mai departe
După gangsteri-n «Fiat»...
Milițianul, alarmat,
Fluieră, se dă deoparte

Lei 2,50

Și apoi telefonează:
— Atențiune, postul doi,
un nebun vine spre voi
Pe-un «Manet»...

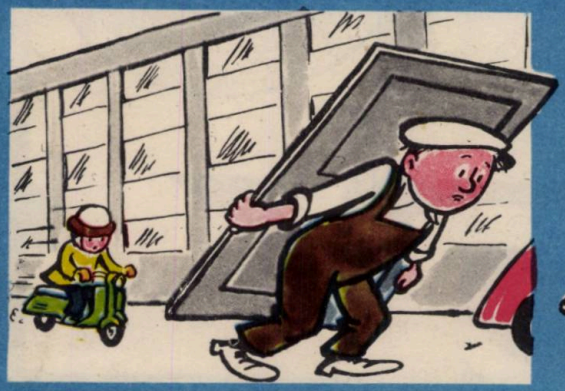

Accelerează
Tică... cînd, pe neașteptate,
Un bărbat cu o ușă-n spate
Iată drumul i-l blochează!

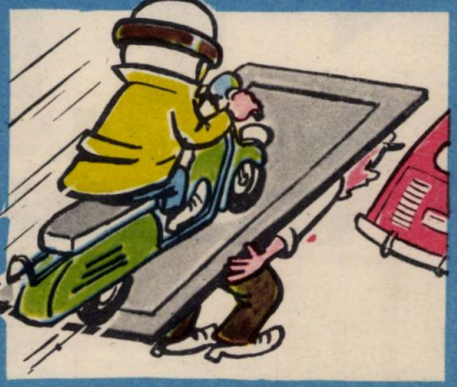

S-a speriat, s-a-ntors, se-apleacă,
Trambulină... Tică, hop.
Zboară-n aer ca un dop,
Cu «Manetul»... Nu-i de joacă!

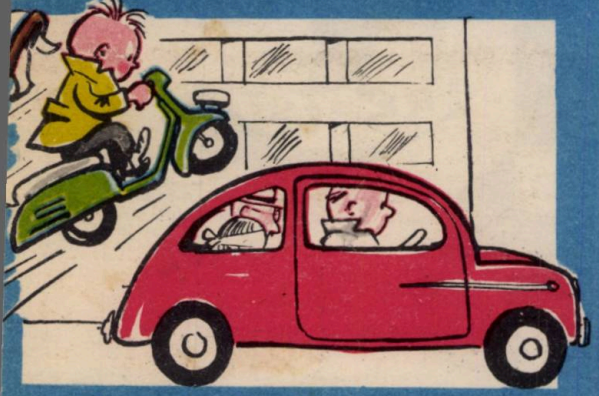

Zboară, zboară, aterizează,
Drept pe «Fiatul» oprit
Lîngă-o vilă... Au sărit.
Pasagerii... protestează.

Fata s-a speriat și plînge,
Tică c-un pistol de lemn
Ș-o prădea le face semn,
Împrejur lumea se strînge.

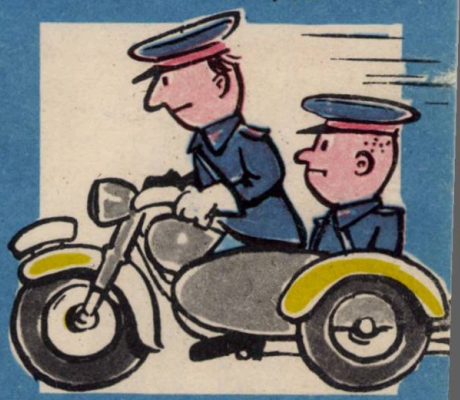

Sus, pe o motocicletă
Vin doi milițieni... opresc,
Să coboare îl poftesc,
Ei, acum să vezi anchetă!

—Arestați-i, strigă Tică,
Asta-i banda lui Jim Tox!
Sînt descriși aici în... «Dox»!
Au răpit-o pe-asta mică!

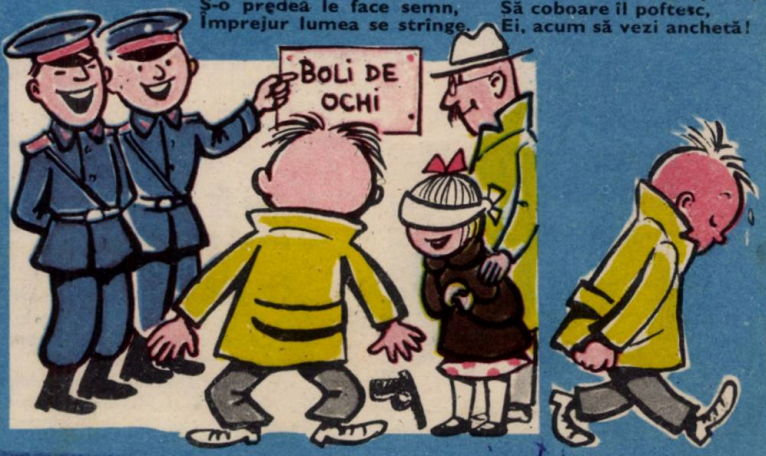

Ride lumea: — hii, hii, hii.
Tică ăsta-i un deochi,
Doar aici e: «Boli de ochi
Clinică — Pentru copii».

— Am venit să-i scot bandajul,
De la ochiul operat,
Spune tatăl, e salvat!...
Nu-nțeleg ce «Dox»... ce...
...Cazul

Cere unele explicații...
Iată deci că Tică-al nost
Este dus acum la «post»

BIBLIOTECA ... SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 3
1965

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Partidul

Creștem frumos cum crește o aripă,
noi vom ajunge oameni mari, de vază,
pentru că-n orice loc și-n orice clipă
partidul nostru viața ne-o veghează.

În zori, cînd e lumina mai domoală
Și tremură sfioasă orice rază —
în drum spre școală —, lîngă cărți, la școală,
partidul luminează și veghează.

Apoi, în liniștea odihnitoare,
Zăpada pîinii, masa de amiază
Și-ncrederea în ziua viitoare.
Partidul nostru viața ne-o veghează.

În faptul serii somnul cînd ne-mbie
și luna stă în geamul clar de pază,
peste a viselor aurărie
partidul luminează și veghează.

Noi creștem toți frumos ca o aripă
și vom ajunge oameni mari, de vază,
pentru că-n orice loc și-n orice clipă
partidul nostru anii ni-i veghează.

Patriei

Primăvara trece mări și țări,
Primăvara lumii n-are zări,
Primăvara noastră-ncîntătoare
N-are bariere, nici hotare,
Nimenea nu-i poate pune vamă —
Cel ce o iubește-o pune-n ramă.

Eu o ramă-i împletesc din stele,
Căci e primăvara țării mele.
Nu o primăvară doar cu flori
Și cu miei naivi și zburători
Peste iarba limpede a luncii.
Ci-i o dreaptă, primăvară-a muncii,
După cum o tot visa mereu
Țara mea de preț, partidul meu —
Primăvară-n care să-nflorească,
Mîndră, patria-mi muncitorească.

Primăvară

Cocorii se întorc în țara lor,
de care le-a fost totdeauna dor,
iar rîndunelele care s-au dus
se-ntorc la frunza nucului, de sus,
copiii toți, de pe întreagă țara,
să cînte «vine, vine primăvara!»

E primăvara care nu dă greș,
ci-ncet sărută floarea de cireș,
apoi sărută ca-ntr-un tainic vis
parfumul cald din floarea de cais,
ca lîngă toți poeții călimara
să cînte «vine, vine primăvara».

E primăvară și în catalog.
Azi numai nota zece are loc,
de parcă zările bogate-n soare
au pus prin cataloage mărțișoare,
să fie premiată toată țara
acum cînd «vine, vine primăvara!»

Ce fericiți sînt pe la noi părinții,
învățătorii noștri, diriginții,
instructorii de pionieri și unchii,
bunicii care-abia-și mai duc genunchii.
De la Suceava pînă-n Hunedoara
așa e: vine, vine primăvara!

Poezii de AL. ANDRIȚOIU

PROFESOARA NOASTRĂ

Apari în prag, cu mersul liniștit,
Ne-nvălui în privirea ta duioasă,
Iar noi, cu toții știm că, negreșit,
Un bun prieten ne-a intrat în clasă.

Pui catalogul pe catedră și
Ce mai minuni ni se deschid în față!
Trecute vremuri, fluvii, munți, cîmpii
Din vorba ta domoală prind viață.

Pornim la drum semeț prin Univers,
Să iscodim adîncul și înaltul;
O navă este clasa noastră-n mers,
Iar tu, pe bordul ei, ești comandantul.

La fiecare pas noi frumuseți
Ne dăruiesc corolele deschise;
Tu dragostea de țară ne inveți
Și nobila-ndrăzneală pentru vise.

Așa trec zile, una cîte una,
Bogate ca și vorba ta măiastră...
Drept mulțumire, pentru totdeauna,
Tu vei rămîne: «profesoara noastră».

PETRE GHELMEZ

GRAVAȚA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

COLEGIUL DE REDACȚIE

IOAN CHIRESCU, MARCELA CORDESCU, ION CHIȚU, PETRE DRĂGOIESCU, GICA IUTEȘ, FLORENTINA IONESCU, PETRE LUSCALOV, ELENA MĂINESCU, LUCIA OLTEANU, redactor-șef, PAUL ANGHEL, ALEXANDRINA SÎRBU, redactor-șef adjunct, MIRCEA SÎNTIMBREANU.

Coperta I: D. DOBRICĂ

Mama

Chiar de-aș înconjura pământul
și-aș osteni înconjurîndu-l,
mi-ar da puteri, în clipe grele,
cuvîntul cald al mamei mele.

Iar de-aș străbate universul,
fulgerător fiindu-mi mersul,
iubirea aș citi-o-n stele,
așa ca-n ochii mamei mele.

Din cerul nalt, măritul soare
trimite raze lucitoare,
lumina înflorește-n ele
ca-n sufletul măicuței mele.

Mulțimi de mame cheamă-n lume
al păcii alb și rodnic nume
și-aud cum bate lîngă ele
inima bună-a mamei mele.

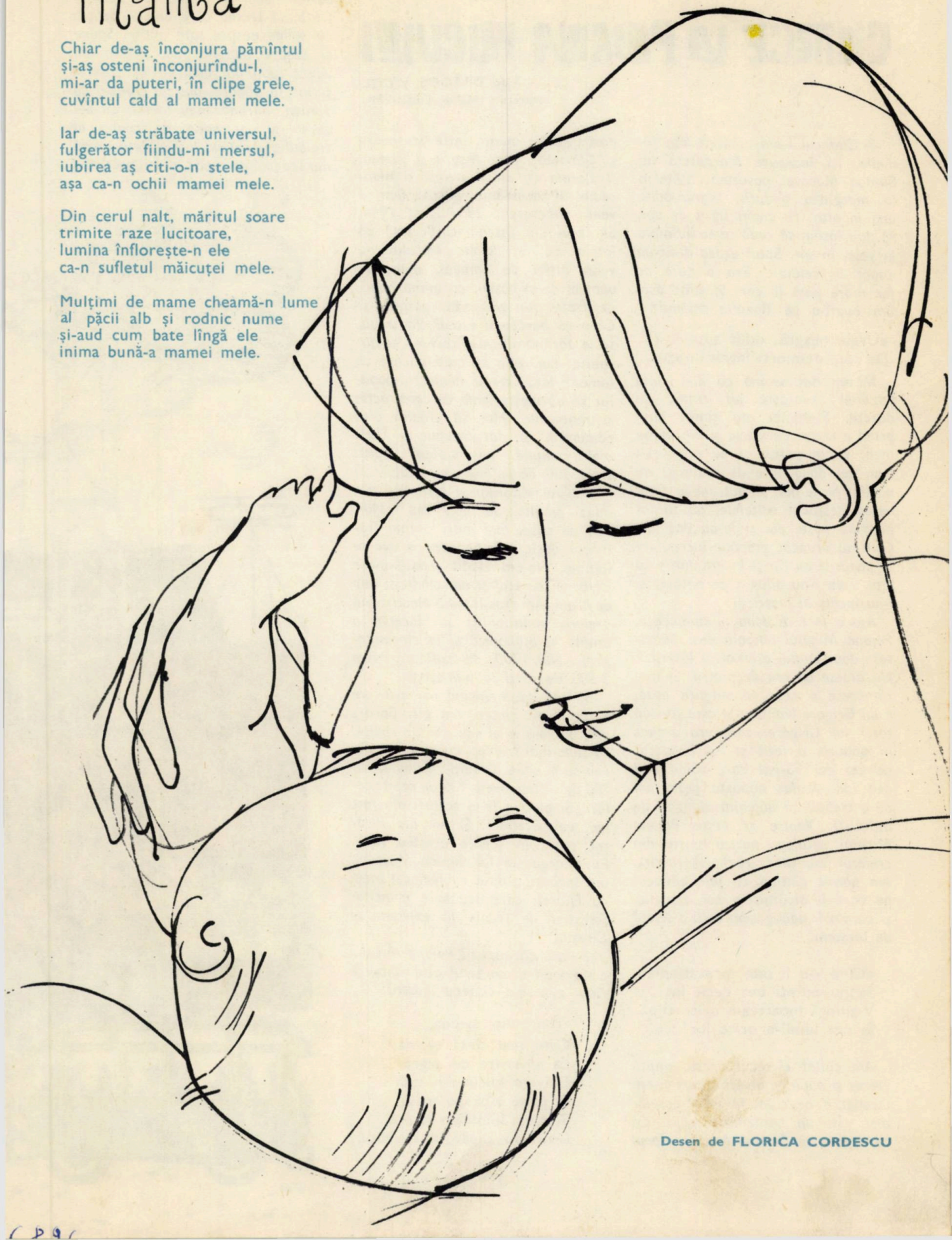

Desen de FLORICA CORDESCU

CÎNTECE LA POIANA MICULUI

de DRAGOȘ VICOL
Ilustrații: IACOB DESIDERIU

— Cîntecul l-am alcătuit noi, femeile, își începuse Margareta lui Simion Macovei povestea. Stăteam la marginea pădurii, îngrămădite una în alta, cu copiii lipiți de noi, să nu-i lăsăm să vadă ce se întîmplă în vale, în sat. Satul ardea dintr-un capăt în celălalt. Era o zare de foc mare pînă în cer. Și stînd așa, am auzit-o pe Rozalia lălăind:

«Urgie neagră: două sute
De «cap-de-mort» intrară-n sat»...

Mi-am dat seama că din inima Rozaliei izvorăște un cîntec de durere. Și-atunci am simțit cum prind a izvorî cuvintele și din inima mea, și-am pornit și eu a povesti cum cei două sute de hitleriști au năvălit peste noi, au pătruns în case, ne-au desfăcut saltelele, au turnat benzină peste ele și le-au dat foc. Cum au aruncat grenade incendiare în podurile cu fîn și în grajdurile cu vite, cum i-au adunat pe bărbați și i-au închis în biserică.

Așa a fost. A doua zi dimineață, Poiana Micului nu mai era. Rămăsese doar trupul afumat al bisericii. Nu arsese că era de piatră. Și mai rămăsese o casă, o singură casă, a lui Grigore Ivantea. Și asta fiindcă tatăl lui Grigore, care era ascuns în pădure, a ieșit și i-a împușcat pe cei doi SS-iști care voiau să-i dea foc. A dat năpasta peste noi de a trebuit să băjenim alungați de hitleriști. Venise și peste Poiana Micului, sătulețul nostru liniștit din creierul munților, războiul fascist. Am pornit cîntînd cu jale cîntecul pe care îl alcătuisem noi, femeile, și căruia îi adăugasem încă o strofă de blestem:

«Cînd v-o fi sete, pretutindeni,
Să nu puteți bea decît foc!
V-ajungă moartea-n orice clipă
Și ura lumii-n orice loc!...»

Am cîntat cîntecul acesta multă vreme și după ce ne-am întors și-am început a ne clădi în locul caselor arse cîte un bordeiaș pricăjit. Că ce aveam să facem? Aici era locul nostru, între munți, între Stoeneasa și Glăvirca, între Arsura și Cireșu. Îl cîntam cu dinții strînși și munceam în dușmănie parcă. Dar a venit eliberarea, 23 August 1944. Și cerul s-a înseninat. Și iată că într-o zi, în Poiana Micului au venit altfel de oameni, muncitori, oameni de-ai noștri, cu inima bună, de frate. Au zis: «Ei, gospodari! Ce e cu bordeiele astea? Va trebui să le dărîmăm!» «De ce?» — ne-am speriat noi. «Ca să clădim case ca lumea! Iată, statul democrat-popular vă dăruiește lemn de construcție și materiale. Hai să clădim altă comună!» Și am început a clădi altă comună. Nu sîntem mulți. Doar 700 de suflete, dar statul cel nou al muncitorilor și țăranilor și-a adus aminte de noi. Am clădit 200 de case, mai mari și mai frumoase decît cele pe care le aveam înainte. Ne-am clădit școală mare de 8 ani cu etaj și am clădit și una de 4 ani. Am tras lumină electrică în creierii munților și am început a umbla la bibliotecă și la cinematograf. Noi, 700 de suflete, avem 3 500 de cărți la bibliotecă.

Și uite că, muncind noi așa, am alcătuit alt cîntec. Am pus fiecare cîte un vers în el sau cîte un cuvînt. Să sune mai frumos, cît mai frumos. Așa se și cade. Gîndiți-vă numai: la 700 de suflete avem 130 de copii școlari. Și pînă a fi ei școlari am fost noi, cei vîrstnici. Și noi am învățat carte la școlile acestea noi... Eu, Margareta lui Simion Macovei, am învățat o dată cu feciorul meu, cu Filaret, care acuma e muncitor forestier de frunte la exploatarea Cireșu.

Și iată că, astăzi, Poiana Micului e cu totul și cu totul altă comună. Cum zice azi cîntecul nostru:

«Frunzuliță și una,
Cum mai cîntă cetina
La fereastra de argea!
C-avem bucurie-n casă
Și pîine albă pe masă,
Și avem lumină-n sat,
Dintr-un capăt în cel'lalt»...

Așa începe cîntecul cel nou. Poate că nu e doar un cîntec, ci o baladă. De bună seamă că e baladă pentru că spune despre tare multe. Spune și despre bucuria mea că mi-am văzut copiii la rosturile lor: Filaret și Ilie la pădure, dar nu trudind ca Simion, bărbatu-meu bietul, cu securea și cu boțul de ceapă în traistă și dormind într-o biată colibă din scoarță de copac, ci cu ferăstrăul

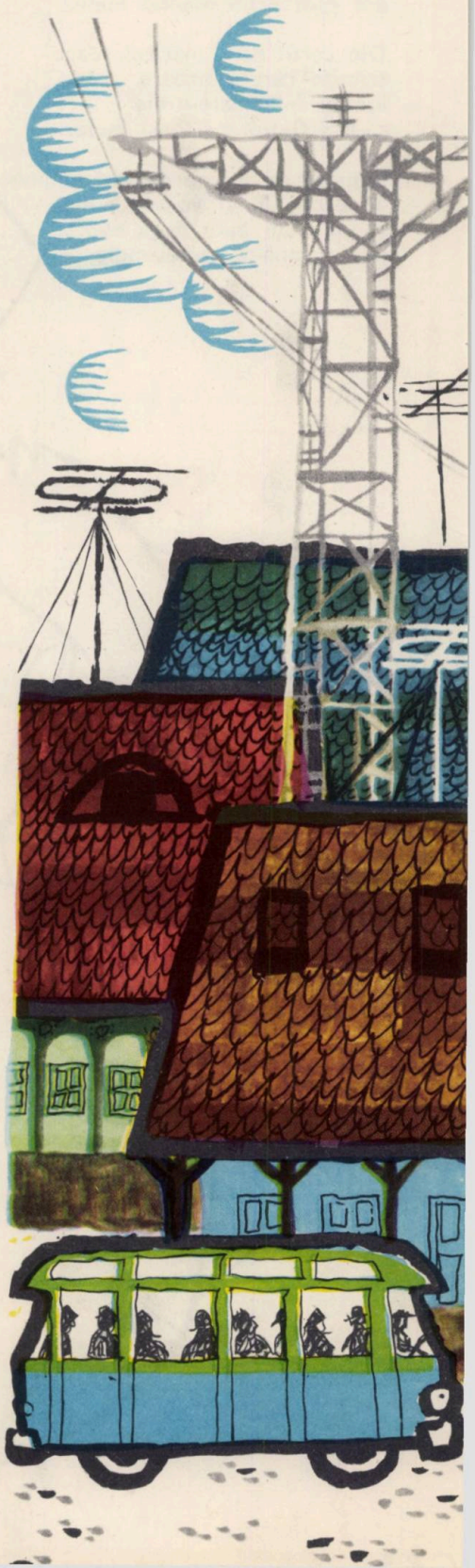

mecanic, cu funicularul, locuind în cabană caldă și curată și cu merinde ca lumea.

. . . . . .

Băiatul meu cel mic, Mihai, care are 15 ani, vrea să se facă inginer mecanic. Sînt tare mîndră și bucuroasă de gîndul lui. Și s-ar putea altfel? Vorba cîntecului:

«Că i-am dat vieții de gust
De cînd a venit August»...

Și mai spune cîntecul nostru multe și despre cum și-a clădit casă Loghin Nicuțar, om de 64 de ani, pentru cei 8 copii ai săi, și despre Eugenia Baleac, căreia tare îi place să cînte și să joace teatru la căminul cultural, și despre Voicek Drosciuc, doborîtor fruntaș în întrecerea socialistă la gura de exploatare forestieră Măru.

Povesteam mai înainte că atunci cînd cu pîrjolul satului am rămas săraci lipiți, că ne-au ars și vitele în grajduri. Poftiți la Poiana Micului acuma și lasă dacă o să vă pară rău. O să ne vedeți vitele păscînd în poieni. Rotunde și grase. Țintate în frunte sau florene. O să vă dăm să gustați și unt, și smîntînă, și brînză. Adică ce să gustați, să vă ospătați în toată legea. Și lasă dacă n-o să fiți mulțumiți. Nu că mă laud. Eu, Margareta lui Simion Macovei, sînt femeie în vîrstă, nu-mi stă bine să mă laud. Dar de spus tot trebuie să spun: vitele ni le-am cumpărat tot cu ajutorul statului.

Acum în sat avem și autobuz, așa că Poiana Micului, așezarea aceasta a noastră din creierii munților, este legată acuma de țara întreagă cu o mulțime de fire. Cîntecul nostru vorbește, cum e și firesc, despre lucrurile acestea. Dar eu n-am să amintesc aici decît sfîrșitul lui, o dată cu încheierea istorisirii mele:

«Frunză verde și una,
Cum mai cîntă inima
Și cu ea și cetina!
Pentru dragoste și gînd,
Pentru toate cîte sînt!
Pentru noapte, pentru zi,
Pentru toate cîte-or fi!»

Căci bucuriile se înmulțesc an de an și la noi la Poiana Micului ca în întreaga țară și nouă ne place să vorbim de cele viitoare de pe acum. Și asta pentru că știu că ele s-or împlini fără nici un doar și poate...

LA NOI LA VIIȘOARA...

de **OVIDIU MARALOIU**

V-aduceți aminte de povestirea lui Mihail Sadoveanu «La noi la Viișoara»? Am poposit nu de mult în această veche așezare moldovenească, evocată de marele nostru scriitor. Pitită într-o vale, pitorească, străjuită de potcoava unor dealuri, comuna ni s-a înfățișat cu obrazul său întinerit mai altcumva decît ne-o arăta Sadoveanu. Hărnicia oamenilor acestor locuri uniți într-o cooperativă agricolă de producție milionară a creat comunei un renume în întreaga țară. La renumele de buni agricultori s-a adăugat de curînd și cel adus de cei 42 de copii înmănuncheați într-un taraf, care, în 1964, la cel de-al VII-lea Concurs al formațiilor artistice de amatori, au cucerit Premiul special al Radioteleviziunii. Cred că vă amintiți și voi de acest taraf, l-ați ascultat la radio sau l-ați urmărit pe micul ecran. Istoria lui v-o povestim așa cum am auzit-o de la bădița Gheorghe Spătaru, instructorul artistic al tarafului.

— De copil am îndrăgit cavalul. De atunci mi-i prieten și-i sînt prieten. Am jinduit în copilărie și eu un acordeon, dar n-am avut parte de el. Poate și de aceea cînd cei doi feciori ai mei s-au făcut mai mărișori i-am cumpărat unuia acordeon și celuilalt vioară. Pe amîndoi i-am îndrumat să cînte, iar apoi i-am dat la școala de muzică. În vacanțe cîntam împreună melodii de prin părțile noastre. Asculta tot satul. Dar în sat erau și alți copii talentați. Într-o seară m-am trezit în prag cu Dumitru Popa, președintele cooperativei agricole de producție, zicîndu-mi:

— Bădiță, văd că te pricepi la muzică. Împreună cu feciorii faci un adevărat taraf. Ce-ar fi dacă l-am mări și cu alți copii? Mata să le fii profesorul. La puțină vreme am și început prima repetiție cu taraful. De bună seamă că n-a fost lucru ușor. Cu oamenii mari și-i greu, darămite cu copiii! Însă am izbutit. Taraful, care azi înmănunchează aproape 60 de copii, între 9 și 15 ani, toți pionieri fruntași la carte, urcă treptele măiestriei artistice. Acum ne pregătim pentru concursul cultural-artistic al pionierilor și școlarilor. În repertoriu sînt mai ales cîntece de-ale noastre, de la noi, din Viișoara. Iată, vă cîntăm unul și dumneavoastră:

«Frunză de trei viorele,
Toate cîntecele mele,
Ale mele și-ale țării
Strînse din întinsul zării,
Într-al inimii vad lin,
Partidului i le-nchin.»

Sînt versuri calde și însuflețite. Păcat că nu se pot prezenta cu melodia care le însoțește. E o melodie luminoasă, ca viața copiilor noștri, care în zilele noastre au posibilitatea să-și dezvolte cu drag florile talentelor lor.

CAIETUL ALBASTRU

de ION BĂIEȘU

Desen de ALBIN STĂNESCU

Tovarășul Gheorghe Parpală, președintele Sfatului popular din comuna Ursu, nu avea prevăzut în schemă pentru munca pe care o îndeplinea un post de secretar sau secretară personală, care să-i țină evidența tuturor treburilor. Avea în schimb un caiet gros de vreo două sute de foi, cu coperte albastre de plastic, pe care îl numea «secretar personal». Dacă luai caietul și-l răsfoiai, știai absolut precis ce a făcut el, tovarășul Parpală, ieri, ce face azi și ce va face mîine. Caietul acela era un caiet nemaipomenit. Nicu Parpală, elev în clasa a cincea a școlii din aceeași comună și fiu al tovarășului președinte Parpală, lua cuprins de curiozitate caietul cînd taică-su se odihnea și citea din el. Exista acolo, de pildă, un capitol care se intitula simplu : «Circumscripția 10» și care îi plăcea cel mai mult lui Nicu. Aceasta era circumscripția ai cărei locuitori îl aleseseră deputat pe tatăl lui Nicu. Ca președinte de sfat, el răspundea desigur de treburile întregii comune, dar, ca orice deputat, era dator să aibă în primul rînd grijă de circumscripția sa, să meargă aici în calitate de deputat. Nicu știa că, dacă răsfoiește caietul tatălui, găsește acolo toată biografia cătunului nou al satului, construit în ultimii ani. Acolo existau cele mai frumoase case; fuseseră fotografiate pentru ziare și filmate. Și pentru că acest cartier era tînăr, în el locuiau aproape numai tineri. Erau familiile nou întemeiate din comună, săteni din cooperativa agricolă de producție, tractoriști sau muncitori de la noua fabrică de mobilă aflată la zece kilometri de comună. Toți acești cetățeni tineri ai «cătunului nou» îl cunoșteau pe tovarășul Parpală ca pe un tată sau ca pe un frate, în orice caz, ca pe o rudă foarte apropiată. De altfel, «secretarul personal» îi amintește foarte des tovarășului Parpală ba că «azi, 12 a II-a, căsătorie, Mihăiță și Vasilica», ba că «mîine, 15 a IV-a, maternitate, nou născut : Elena Mărgărit; de dus neapărat flori». Acestea erau un fel de obligații personale, de familie, pe care le avea el față de locuitorii cătunului, dar pe lîngă acestea erau și multe treburi de altă natură. Astfel, în sat se construia o școală nouă (numărul copiilor crescuse aici foarte mult). Se construiseră și se amenajaseră noi drumuri, se organizase o acțiune de plantare a pomilor pe marginea drumurilor. Mai existau și alte probleme mai puțin plăcute de care se ocupa tovarășul Parpală : neînțelegeri în cîte o familie sau certuri mărunte între unii vecini. Toate acestea treceau bineînțeles prin mîna «secretarului personal», el le tria și le programa rezolvarea. S-a întîmplat de vreo cîteva ori ca președintele să plece dimineața de-acasă fără «secretarul personal». De fiecare dată Nicu a luat caietul și a fugit să i-l ducă, dar de puține ori l-a găsit la birou, pentru că tatăl său ședea destul de puțin pe acolo. Nicu avea obiceiul ca seara, cînd tatăl său își făcea o listă cu treburile pentru a doua zi, să-l ajute pe tatăl său la transcrierea listei. Cu alte cuvinte, el era un fel de «secretar personal adjunct» (așa îi spusese mama într-o seară, ceea ce îl jignise puțin, deoarece fusese considerat inferior unui caiet, adică unui lucru neînsuflețit).

Nu de mult, am aflat o poveste despre «secretarul personal», pe care țin să v-o spun și vouă.

Președintele, tovarășul Parpală, plecase la raion, la o ședință importantă, care urma să dureze

Mama Irinei

de VALENTIN BERBECARU

Casa în care locuia Irina cu ai săi era primitoare. Toate treburile gospodăriei mergeau ca rotația soarelui și nu-i pricinuiseră Irinei nici o nedumerire. De aceea nu întrebase niciodată cum se fac paturile, de ce strălucește albul așternutului, cum apar farfuriile pline pe masă. Toate mergeau de la sine, foarte ușor. Lucrurile erau vechile ei prietene întotdeauna curate, fără praf, lucitoare. Dacă în timpul zilei mîna ei le schimba uneori locul, a doua zi reveneau simple și voioase în colțul în care se obișnuise să le vadă. Se părea că cei șapte pitici trebăluiau noaptea. Se obișnuise să primească grija celor din jur.

Era bine în casa ei, și părinții o iubeau mai presus de orice.

Într-o zi mama ei se întoarse palidă de la serviciu. Irina se neliniști puțin. O învăluiră fiorii grijii și un fel de teamă. Mama ei căzu la pat și, spre seară, o consultă doctorul. Află că suferă de o gripă foarte rea. I se interzise să intre în odaia unde stătea ea, ceea ce o întristă atît de rău, încît o podidiră lacrimile. Seara, tatăl ei puse pe masă mîncarea rămasă de la prînz, dar Irina nu se atinse de ea. Nu se simțea în largul ei. Fața albă de masă se murdări a doua zi, iar în bucătărie începură să se strîngă farfuriile murdare în vrafuri. Cea

două zile. Grăbit, el uitase acasă caietul, iar Nicu, întorcîndu-se de la școală, îl văzu. Dar cum să i-l trimită tocmai la raion, la o distanță de 15 kilometri? Cercetîndu-l, băiatul descoperi o însemnare care îl puse pe gînduri : «mîine, 15 a II-a, sosește un vagon cu cărămidă pentru școală. Trb. (adică trebuie) desc. (descărcat) imediat, altfel plătim locație C.F.R.» Ziua de 15 a II-a era ziua care urma și Nicu ajunse la concluzia că tatăl a uitat de chestiunea vagonului care urma să

sosească. Considerînd că nu era suficient să constate acest fapt și să stea cu mîinile în sîn, Nicu, «secretarul personal adjunct al președintelui», trecu la acțiune.

Deși se lăsase seara, el chemă pe cei doi prieteni ai săi, băieți de nădejde, pe care se putea bizui. Se consultară foarte repede toți trei și ajunseră la concluzia că dacă mai iau încă șapte băieți n-au ce face cu un vagon de cărămizi ; într-o oră îl încarcă și în altă oră îl descarcă.

Zis și făcut. A doua zi dimineață, la ora cinci și jumătate, zece pionieri plecară spre gară. Acțiunea era, bineînțeles, secretă, nu știau de ea decît ei și «secretarul personal», în care puteau avea cea mai deplină încredere. La ora șase fără zece erau în gară.

Trenul nu venise, impiegatul zicea că s-ar putea să sosească peste o jumătate de oră. Ceea ce se și întîmplă. Trenul veni, lăsă vagonul plin cu cărămizi, și descărcatul începu. Dar nu trecu nici un sfert de oră de lucru că sosi în stație și personalul din care coborî președintele împreună cu alți opt tovarăși cu care fusese la ședință. Toți nouă veniră spre vagon și luară locul băieților la cărămizi. Nicu se simți, evident, jenat față de ceilalți băieți, pe care îi adusese de pomană pînă aci, la gară. Înțelese dintr-o dată că tatăl său nu uitase nimic, că totul fusese dinainte organizat.

Tatăl îi rugă pe băieți să nu fie supărați, că de fapt meritul era al lor, al pionierilor, pentru că în asemenea împrejurări «gestul contează».

De fapt, meritul era al caietului albastru. Ce păcat că filele lui erau pe sfîrșite.

— Trebuie să mă despart de secretarul meu personal, spusese tatăl a doua zi. O să-mi iau altul.

— Tată, te rog, să mi-l dai mie, îl rugase Nicu.

— Ce-o să faci cu el?

— Vreau să-l păstrez.

Nicu avea dreptate. Caietul albastru trebuia păstrat. «Era caietul de însemnări al unui deputat». Și apoi caietul merita să fie păstrat, pentru că fusese un prieten bun al familiei și, mai ales, al cătunului nou, iar prietenii buni nu trebuie uitați niciodată.

---

de-a doua zi trecu fără spor, cenușie, iar lucrurile se încurcară mai rău în casă, peste tot era o neorînduială pe care ea n-o mai văzuse. A treia zi, cu gesturi stîngace, tatăl ei spălă o parte din vase. Telefonă mătușei Marioara să vină să-l ajute puțin, dar și ea era foarte împovărată de treburi și-l rugă s-o ierte. Cînd sosi doctorul, dimineața, îi ceru Irinei un prosop curat, dar, spre rușinea ei, nu știa unde păstra maică-sa prosoapele. Doctorul o privi dojenitor și o întrebă:

— Cîți ani ai, fetițo?

— Unsprezece ani.

— Nu mai ești mică, îi spuse el zîmbitor. Trebuie să începi să cunoști rostul casei.

Simți mustrarea doctorului și, la început, se gîndi că este nemeritată, deoarece ea știa că avea o singură grijă: să-și facă lecțiile cu cea mai mare conștiinciozitate. Atît. Căzu pe gînduri. Vraiștea din casă distruse tihna din jur. Tatăl ei era încruntat și nemulțumit. Se gîndi că visul despre piticii care veneau noaptea să trebăluiască nu este altceva decît o copilărie. Hărnicia mamei era atît de firească, încît ea nici n-o observase. Acum vorbea cu mama ei prin deschizătura ușii dintre odăi. Noaptea îi auzea gemetele surde și tusea. A patra zi o vecină aduse două sticle cu lapte. Era o femeie voinică și îi spuse răspicat:

— Fierbe laptele înainte de a pleca la școală.

Fetița o privi atît de mirată, încît femeia îi luă sticlele din mînă și se repezi în bucătărie. Vărsă laptele într-o oală și o așeză pe flacăra aragazului. Așteptă pînă laptele dădu în fiert,

(Continuare în pag. 9)

MĂRȚIȘOARE

– FLORI FRUMOASE AM SĂ IAU, ANIȘOARA, PENTRU TINE.
– MULȚUMESC, SĂ FIE TUSĂ FLORI SUB FORMĂ DE... PATINE.

DE-NTÎI MARTIE MAMEI LUI ȚI ADUSE UN... CUCUI.

DREGE TOT COLEGUL NOSTRU, POARTĂ MĂRȚIȘOR CU FALĂ, LUCRURILE ÎNDREGITE, UN CIOCAN ȘI-O NICOVALĂ

CUMINTE, HARNICĂ LA TREABĂ, ȚI RESPECȚI PE PROFESORI, RĂSPUNZI, DAR NUMAI CÎND TE-NTREABĂ ȘI NICI ATUNCI DE MULTE ORI.

NU OBȚINEAI MAI MULT DE 6, ȘI-ACUM AI ZECE O MULȚIME. ESTI CAMPION-NTREGII CLASE LA SĂRITURI ÎN ÎNĂLȚIME.

CÎND ÎNTÎLNEȘTI ÎN DRUM OFATĂ ȚI DECLARI RĂZBOI ÎNDATĂ. CÎND AI C-UN VOINIC DE-A FACE SCOȚI BATISTA ȘI CERI PACE

EȘTI O FIRE SIMȚITOARE, AI VĂZUT MURIND O FLOARE ȘI-ACUM PORȚI PE NESPĂLATE UNGHIILE-NDOLIATE

ANGELA-I FATĂ SĂRITOARE, AZI A PRIMIT TREI MĂRȚIȘOARE, O ANCORĂ, UN CEAS DE MÎNĂ ȘI-UN ZECE MARE LA ROMÎNĂ.

EȘTI FOTBALIST NEÎNTRECUT, PE STRADĂ ASTĂZI CÎND MERGEAM, TE-AM ADMIRAT. C-UN SINGUR ȘUT AI ȘI BĂGAT UN GOL ÎN GEAM.

MURDĂRICI, AM PENTRU TINE MĂRȚIȘORUL CEL MAI BUN. DUPĂ CUM ȚI SE CUVINE: UN BURETE ȘI-UN SĂPUN.

SĂPUN

– MAMEI CE CADOU SĂ-I FAC?
– PĂI, RĂSPUNSUL NOSTRU SUNĂ: CEL PUȚIN DE ZIUA EI SĂ-I ADUCI... O NOTĂ BUNĂ.

(Urmare din pag. 7)

Mama Irinei

explicîndu-i Irinei cum să închidă butelia și să aprindă aragazul.

— Atenție mare, că altfel arunci casa în aer.

A cincea zi, Irina încercă să fiarbă singură laptele și simți că mîinile ei se mișcă anevoie, nu prind cum trebuie lucrurile. Între degete cana cu lapte, paharul, farfuria se îngreuiau. Mamei îi mergea mai bine. Tusea începuse să slăbească. Casa Irinei se schimbase însă într-un fel de harababură.

Nu ajungea să spui: Masă, pune-te! Pat, fă-te! Odăi, măturați-vă! Pantofi, curățați-vă! Lucrurile nu ascultau.

Irina mai încercă de cîteva ori să pună în ordine lucrurile din odaia ei și văzu că n-are nici un spor, mișcările ei se împleticeau. Cînd tatăl ei veni acasă a cincea zi se așeză plictisit pe un fotoliu și zise:

— Dacă n-ar fi Marioara atît de încurcată cu treburile...

Și oftă.

În ziua a șasea Irina, încercuită de vraiștea din jur, deschise din plictiseală o carte de povești și căzu cu ochii pe istorioara cu fata babei și fata moșului. Cu cîtă hărnicie și pricepere desfundă fata moșului fîntîna care o strigă, curăță pomul năpădit de omizi, îngrijește cuptorul căzut în paragină.

Irinei îi trecu prin minte că mîncase pînă acum merele, băuse apa proaspătă fără să miște un deget. Treburile care înainte se făceau de la sine, fără ca ea să fie atentă la mișcarea mîinilor mamei sale, se opriseră pe loc. Lucrurile prinseseră parcă grai și fiecare dintre ele voia ceva. Scaunele să fie puse la loc. Paturile să fie așternute. Luciul întins al mobilei țipa cu furie, cerînd să se îndepărteze de pe el stratul de praf care se îndesea. Trecuse aproape o săptămînă de cînd mama ei se îmbolnăvise

și, în acest timp, ea cunoscu glasul micilor griji care o strigau din fiecare ungher al casei, de-i părea că odăile liniștite de odinioară s-au umplut de chemări. Începuse să vorbească mai des cu mama ei, care se simțea acum mult mai bine.

— Ce greu e fără tine, mamă, îi spunea ea.

— Las'că mă voi ridica în curînd din pat. Vrei să-mi faci un ceai? Irina învățase să facă ceai. Întrebase o colegă cum se spală farfuriile. Apa fierbinte curgea la robinet, iar soda o descoperi în raftul de jos al dulapului alb.

După-amiază tatăl ei plecă iar la serviciu. În pieptul Irinei se strecurase pîlpîirea grăbită a grijii și, după ce se asigură că mama ei doarme liniștită, intră în bucătărie. Toate farfuriile zăceau stivuite în colțuri, pe masa de lîngă zid, mînjite de dîrele sosurilor de conserve. Strînse cutiile de conserve goale și hîrtiile în care

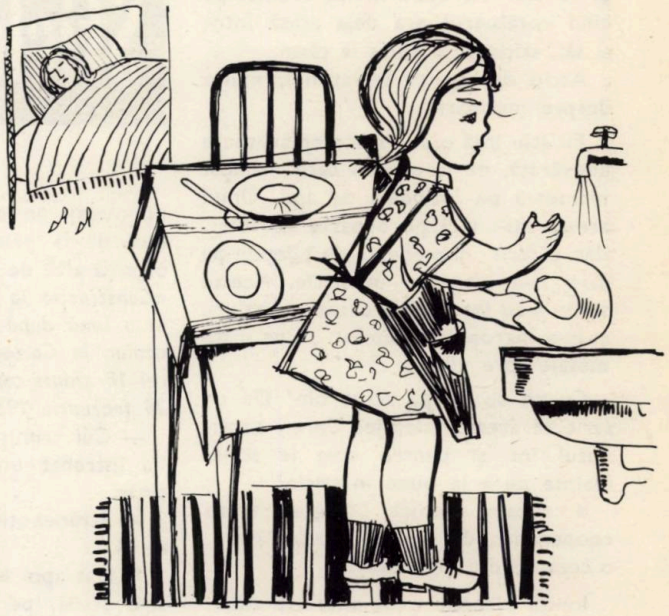

tatăl ei adusese mezeluri și fructe și le înghesui în găleata de gunoi. Apoi le cără jos și le deșertă. În două ore fața bucătăriei se mai limpezi. În inima Irinei strigase pentru prima oară o grijă nouă alături de aceea de a-și face lecțiile. Grija față de treburile comune, față de rostul casei. Își fripsese degetele, dar se simțea foarte mulțumită. Farfuriile pe care le ținuse cu neîndemînare, la început, începuseră să se obișnuiască cu degetele ei. Erau foarte complicate treburile casei. Începu să se trezească foarte devreme și, pînă la ora plecării spre școală, rînduia lucrurile în casă. Ca un făcut, într-una din zile, la lecția de romînă, învățătoarea le citi o întîmplare despre o fată care într-o tabără de odihnă se codea să-și îndeplinească datoriile gospodărești. Credea că este sub demnitatea ei să facă asemenea treburi, pentru că părinții o obișnuiseră rău.

Acasă își găsi mama în picioare. Îmbrățișarea lor avea acum un tîlc nou, o duioșie caldă, greu de dezvăluit în cuvinte.

Desene: GH. CERNĂIANU

Sticlele lui Ioniță Neagoe

de **GHEORGHE SUCIU**

Odată, de mult, un corăbier a fost cuprins de un dor arzător de casă, de pămîntul țării. Dar el era departe, pe mare, legănat dimpreună cu corabia de nestatornicia valurilor. La orizont cerul se pierdea în apă și apa în cer. S-a gîndit corăbierul cum să facă într-un fel ca să trimită celor de acasă vești. Să le trimită cîteva cuvinte prin porumbei de poștă nu putea, pentru că deasupra acelei mări nu se roteau decît curajoșii pescărușI. Aparatele de radio telegraful sau telefonul nu se descoperiseră pe timpul acela. Atunci corăbierului i-a venit ideea să-și scrie gîndurile pe o hîrtie și s-o introducă într-o sticlă, pe care s-o arunce în valuri care s-o ducă la țărmul unde se găseau cei iubiți. Așa a și făcut. Și se zice că, după multă vreme, pe cînd corăbierul era deja acasă între ai săi, sticla ar fi ajuns la țărm.

Astfel de povești se întîlnesc multe despre marinari.

Eu știu însă o poveste asemănătoare adevărată, de la un om care n-a fost niciodată pe întinderi de ape. Omul acesta nu-i nici pe departe corăbier, dar a scris sumedenie de bilețele pe care le-a introdus în sticle. Aceste sticle n-au fost însă aruncate în valuri, ci le-a îngropat în pămînt, ca pe niște mesaje spre viitor.

Cu ce se ocupă acest om? De ce scrie el aceste bilețele? Care-i conținutul lor și pentru cine le scrie, înainte de a le pune în sticle?

Îl cheamă Ioniță Neagoe, țăran cooperatist, de loc din Goicea Mare, o comună din Oltenia.

Ioniță Neagoe e de meserie zidar. A clădit din tinerețe case, a zidit porți și fîntîni la marginea drumurilor. I se dusese faima de meșter prin împrejurimi și toată lumea recunoștea că treaba făcută de nea Ioniță nu are asemănare. Însă bucuria meșterului nu era întreagă. Pentru că lucra pe la cine se nimerea și cînd se nimerea și semn al trecerii lui pe acolo nu erau decît zidurile sale, pe care însă nu putea semna ca pe o carte.

Dar iată că în 1959, în Goicea Mare ia ființă cooperativa agricolă de producție. O dată cu aceasta se alcătuiește și o echipă de zidari, al cărei șef este numit Ioniță Neagoe. N-a trecut nici o lună de cînd sătenii din Goicea Mare hotărîseră să muncească în comun și să se bucure împreună de roadele muncii lor și cei 18 zidari, conduși de nea Ioniță, au început construcția primului saivan.

Atunci nea Ioniță — știind ori poate neștiind legenda pe care v-am povestit-o — a avut și el ideea să trimită un mesaj, un mesaj spre viitor însă. Încă de la prima construcție a luat o coală albă de hîrtie și a scris pe ea: «*Construcția la acest saivan a început la o lună după unirea pămînturilor în comun în Goicea Mare. Au lucrat aici cei 18 zidari conduși de Ioniță Neagoe. 24 februarie 1959*».

— Cui trimiți, nea Ioniță, epistola? l-a întrebat unul dintre zidari, mai tînăr.

— Strănepoților! i-a răspuns meșterul.

A luat apoi biletul, l-a introdus într-o sticlă, pe care a îngropat-o în temelia de ciment.

De atunci, la fiecare construcție nouă, Ioniță Neagoe îngroapă în fundamentul de ciment cîte o sticlă cu un bilet înăuntru. Dacă, peste vreme, un arheolog va descoperi aceste sticle cu bilețele înăuntru și arheologul ar fi și poet ar putea reface, bazat pe conținutul lor, istoria dezvoltării cooperativei de producție din Goicea Mare, faptele pe care le-au săvîrșit în ultimii ani țăranii asociați de aici. În bilețelele lui, nea Ioniță notează în cîteva fraze cele mai semnificative fapte.

Iată ce scria el într-altă sticlă: «*Cînd am construit acest al treilea grajd, a venit în sectorul zootehnic și Ion Radu, cel mai priceput în creșterea vitelor. 1961*».

Să vedem ce semnificație are aceasta.

La început, unii țărani cooperatiști se fereau să lucreze în sectorul zootehnic. Pe atunci ocupația de «văcar» era socotită înjositoare, deși aceasta e una dintre muncile cele mai prețuite într-o cooperativă agricolă de producție. La aducerea în sectorul zootehnic a lui Ion Radu, cel mai bun crescător de vite din sat, a jucat un rol însemnat brigadierul Ion St. Mitroi, Ursache, cum îi zic oamenii. Fiind brigadier la zootehnie, a căutat, împreună cu cei cîțiva care au acceptat de la început să lucreze aici, să arate că munca de creștere a vitelor e o meserie tot atît de grea (dacă nu și mai pretențioasă) ca munca cîmpului și foarte folositoare cooperativei.

Să vedeți cum s-a întîmplat. Adunarea generală hotărîse să cumpere un nou lot de vite. Ursache trebuia să meargă tocmai în Ardeal să cumpere vitele, prin împrejurimile Devei. «Vii cu mine, măi Radule?» «N-aș prea veni» — i-a răspuns acesta. «Vino, măi, așa, într-o excursie de plăcere» — nu s-a lăsat Ursache.

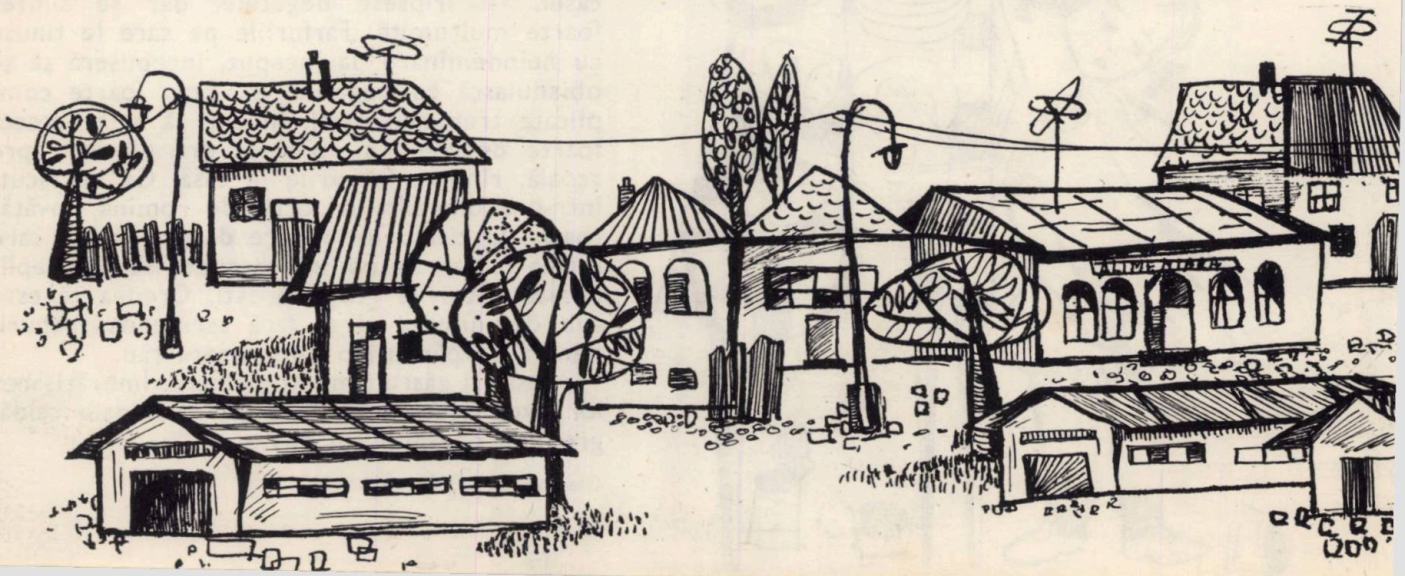

Pînă la urmă au plecat amîndoi. Ion Radu în «excursie de plăcere», iar Ursache «cu treburi». Din cele 80 de vite pe care le-au cumpărat, mai mult de jumătate au fost alese însă de Ion Radu. «Adică le-a selectat» — rîde Ursache povestind.

La întoarcere, Ursache i-a zis scurt: «Apoi, măi Radule, dacă le-ai ales, vino acum și le și întreține. Astea-s doar vitele care te cunosc pe tine mai bine».

Așa a intrat Ion Radu în sectorul zootehnic și după cîteva zile, urmînd exemplul său, a venit să lucreze aici și Gheorghe Preuteasa, cu cei doi frați ai săi, Constantin și Mărin. Sectorul zootehnic se întărea cu cadre de nădejde.

Astăzi, ei, împreună cu alții, îngrijesc 900 de vite, fiindcă, datorită priceperii oamenilor de aici, sectorul zootehnic s-a îmbogățit, în pas cu dezvoltarea celorlalte sectoare.

Între timp a crescut, firește, și numărul construcțiilor. Nea Ioniță are acum sticle cu răvașe în temeliile a 6 grajduri noi. Între timp a mai îngropat altele în cele 9 puiernițe din complexul avicol de 10 000 de păsări, precum și la temelia celor 3 maternități pentru porcine. Numai la stupină n-a avut cum să-și lase un bilețel. Aici el vine cu sticlă doar după... miere.

Cîteodată, lîngă bilețel, nea Ioniță mai pune și cîte un obiect, care își are și el povestea lui. De pildă, pe un bilet a scris: «*Anexăm aici unul din bețișoarele tovarășului inginer Ion Perșinaru*». Tîlcul acestui bețișor ni l-a deslușit brigadierul de cîmp Florea Pîrvu. «Fiecare din noi urmează cursurile învățămîntului agrozootehnic de masă. Iarna școlile din satul nostru funcționează cu rîndul. Dimineața învață în săli copiii, după-amiaza noi, părinții lor. Și totuși cîte unii uităm vara unele amănunte pe care le-am învățat iarna. Așa cum s-a întîmplat cu semănatul și răsăditul sfeclei de zahăr. Era vorba de distanța ce trebuia s-o păstrăm între răsaduri pe care niciodată n-o respectam. Atunci, tovarășul inginer, ca să ne facă să nu mai greșim, ne-a dat la fiecare niște bețișoare de lungimea indicată și cu acestea am putut respecta distanțele la răsăditul sfeclei de zahăr. Oamenii au deprins acum bine treaba, dar nea Ioniță a făcut gluma asta ca să le aducă aminte de unde au plecat.

Fiindcă povestea bețișoarelor are un tîlc și mai adînc.

Cultura sfeclei de zahăr este una din sursele importante de venituri ale cooperativei noastre, care a fost introdusă de puțin timp la noi. Aceasta însă după multe discuții. Tovarășul inginer a trebuit să ducă o adevărată luptă pentru a se cultiva și la noi, în Goicea Mare, sfecla de zahăr. Fiindcă prin partea locului, din moși-strămoși, se cultivau doar grîu și porumb. E de înțeles atunci de ce s-au găsit atîția care s-au împotrivit cultivării sfeclei. Pînă la urmă însă, punînd în practică cunoștințele cîștigate la învățămîntul agrotehnic și... bețișoarele tovarășului Perșinaru, situația s-a schimbat. Rezultatul? Vă dau doar două cifre, care vorbesc de la sine: Numai în anul trecut s-au încasat peste două milioane de lei din valorificarea acestui produs, recolta ridicîndu-se la 30 100 kg la hectar, deși a fost un an secetos. Două milioane de lei! Și acestea sînt doar o parte din veniturile cooperativei agricole de producție din Goicea Mare.»

Ar trebui desigur să scriu prea multe pagini dacă v-aș povesti despre cum s-a ajuns la aceste venituri, care sînt strîns legate de tîlcul fiecărui bilețel din cele peste 250 de sticle ale lui nea Ioniță. Totuși nu mă lasă inima să nu vă mai destăinui conținutul unuia dintre aceste răvașe. De fapt e vorba tot de o «anexă» a unui bilețel pus la temelia unei noi construcții, o felicitare: «*Cu ocazia Anului nou, vă felicităm și vă dorim spor în muncă. Grădina zoologică, București*».

Ce caută această felicitare într-una din sticlele lui nea Ioniță? Aceasta e legată (vă miră!) de construcțiile necesare... asanării unei bălți și înființării... primei grădini zoologice din țară într-o cooperativă agricolă de producție.

Președintele, Dumitru Dinișor, împreună cu inginerul Ion Perșinaru făcuseră un plan de bătaie... cu apa. Au pus zăgazuri rîului Deznățui și astfel s-a asanat o baltă. Pe acest loc s-a făcut grădina de zarzavaturi pentru castraveți, roșii, varză. Dar ce legătură are asta cu... grădina zoologică? Stați să vedeți. Lîngă grădină s-a amenajat și un parc. Tot atunci s-a potrivit că cineva a prins cîteva vulpi vii. Ce să facă cu ele? Le-a dus în parc, închizîndu-le într-o cușcă. Apoi s-a mai prins un lup. După care grădina zoologică din Baia Mare, auzind de inițiativa lor, le-a dăruit doi urși, iar grădina zoologică din București, o dată cu felicitarea de Anul nou, le-a trimis căprioare, fazani, păuni. Bine-înțeles, au trebuit să se facă și aici construcții și așa a ajuns felicitarea într-o sticlă a lui nea Ioniță.

Ne oprim aici. E și cazul. Pentru a citi toate bilețelele ar trebui să sondăm la temelia fiecărei case noi — și sînt peste 200 în Goicea Mare —, la temelia teatrului de vară, a căminului cultural, a școlii, a celor două grădinițe de copii, a cooperativei de consum... Și construcțiile continuă...

De la cei 18 meșteri, cît avea la început brigada de zidari a lui Ioniță Neagoe, s-a ajuns azi la 180 și nu doar zidarii sînt constructori, ci și fierarii, dulgherii, betoniștii...

Gestul meșterului zidar este simbolic, este acela al unui om nou, care trăiește într-o realitate socialistă. Prin bilețelele din sticlele lui, el poartă într-adevăr un dialog încărcat de poezie și de încredere în viitor.

Desen de GH. CERNĂIANU

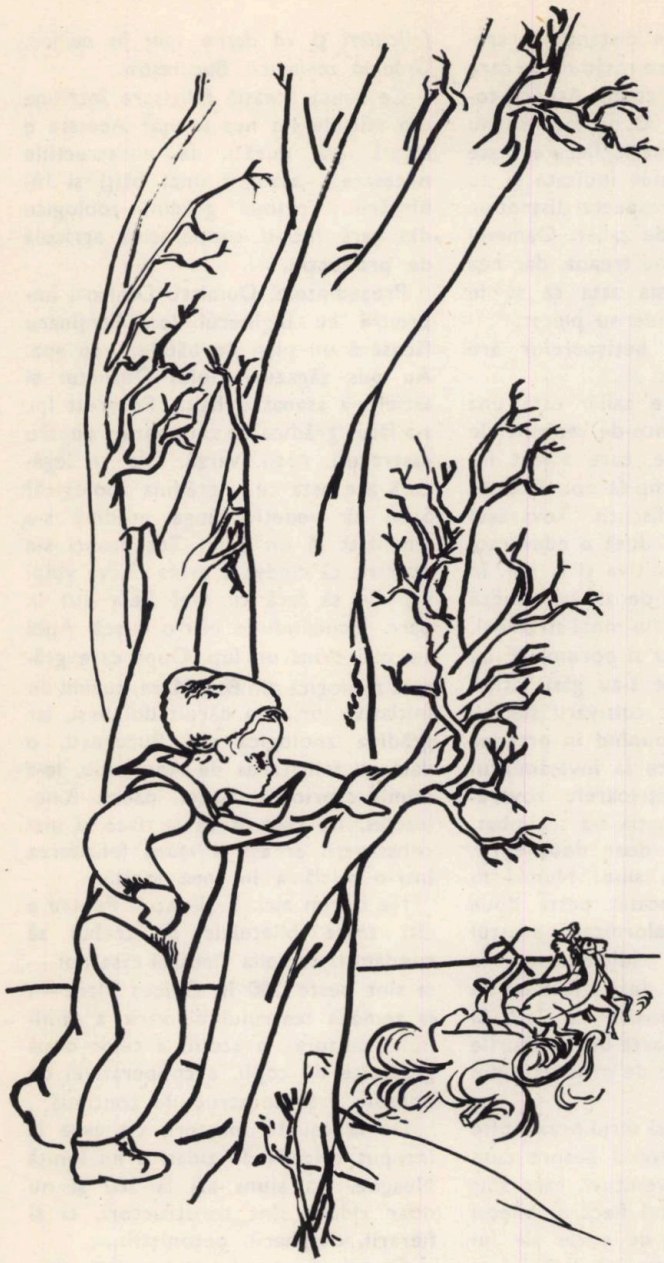

CÎNTA CÎRSTEIUL...

de **EMILIA CĂLDĂRARU**

M-am trezit cu dulcea presimțire că a venit primăvara, deși afară fulguia în joacă, iar Tinca, soru-mea, ieșise în cerdac cu cozile despletite și rîdea și-i zicea mamei că stă s-o ningă după datină „zăpada mieilor", să aibă noroc tot anul și să se mărite cu cine i-i drag.

Cu cine i-i drag? M-am ridicat și m-am dus în tindă să-mi limpezesc ochii de somn și de iarnă.

Dar nu m-am simțit spălat. Vorbele Tincăi mă apăsau ca o pîclă. Auzi? Cu cine i-i drag? „Ah, Tinco, Tinco — o mustram cu ochii — rău te-a-nvățat inima să-l lași pe Voicu, lamura flăcăilor, pentru Dragnea-prisăcarul". Frumos mai era astă vară cînd auzeam seara, la ceasul cînd toți ai casei se lăsau somnului, glas de cristei, venind dinspre fundul livezii, semn că îndată voi auzi prin odaie pașii soru-mi, pîș-pîș, apoi ușa spre tindă va scîrții ușor ca o părere și umbra Tincăi se va topi printre vișinii livezii. Stăteam cu fața în perină și mă gîndeam pînă tîrziu că tare mi-ar plăcea, cînd m-oi înălța și eu om între oameni, să fiu flăcău asemenea lui Voicu: cruce de voinic — îți sparge nuca-n dinți ca haiducii —, ba, pe deasupra, președinte al cooperativei agricole de producție și deputat în Marea Adunare Națională. Nu numai la noi în sat, dar nici acolo, la București, unde e cîrma țării, nimic de seamă nu se face fără să fie chemat și Voicu al nostru, să-și spună o părere. Dar ce mă mai minuna pe mine încă era darul cu care zicea bădița Voicu pe glasul cristeiului. Ai fi jurat că la noi, în fundul livezii, s-a aciuit un cristei nebunatic, năravit să se sfădească cu luna. Mă gîndeam că la toamnă Tinca și Voicu fac nuntă și eu o să-l rog pe cumnat să-mi arate și mie meșteșugul lui și cînd oi fi mare o să ies seara în livada cui știu eu să zic ca cristeiul și să aștept ca, printre copaci, să se arate umbra cui știu eu, subțire ca umbra copacilor. Dar toamna n-a venit cu nuntă, ci cu despărțire. A amuțit cristeiul din fundul livezii și poate m-aș fi mîngîiat cu gîndul că o fi fost cristei adevărat și-a plecat pîn'la primăvară spre țările calde dacă n-aș fi știut că Tinca și numai ea e pricina. E drept că Dragnea era și el băiat chipeș și mai avea și motocicletă. De cînd venise în sat nu avea ochi decît pentru Tinca și-i tot scria scrisori, ba chiar, odată, i-a trimis prin poștă o pereche de pantofi cu toc subțire, ca degetul, cum nu mai purtase Tinca niciodată. Un ceas întreg s-a tot fudulit soru-mea cu ei, călcînd scălîmbăiat prin fața oglinzii și numai cînd l-a auzit pe tata urcînd scările cerdacului m-a mînat să-i duc, cu cutie cu tot, înapoi lui Dragnea. Lucru la care eu m-am învoit bucuros, cu toate că nu era o treabă ușoară să ajung pînă la Valea Helești, unde-și făcea veacul Dragnea-prisăcarul.

L-am aflat pe Dragnea umblînd printre stupi în halat alb ca doctorii, cu mănuși de cauciuc și mască, pesemne fiindcă nu se învățaseră albinele cu el. Nu s-a arătat nici mirat, nici supărat cînd i-am spus pentru ce am venit. Mi-a spus numai:

— Bine, lasă cutia pe prispă... Puțină miere nu vrei?

— Nu, mulțumesc, sînt grăbit, aruncai eu vorba peste umăr și făcui cale-ntoarsă pe poteca dintre sălcii.

Mi se făcu deodată dor de un scăldat și, ca să tai drumul, o luai de-a dreptul printre ierburi, tufe de răchită și pîlcuri de trestie, către buza heleșteului. După un timp mă pomenii între smîrcuri nămoloase, ochiuri de apă cocîită, lipitori și cuiburi de lișițe. Nimerisem anapoda, în partea neumblată a heleșteului, ocolită de oameni, unde nici vorbă nu putea fi de scăldat.

Mă uitam în stînga și-n dreapta și mă socoteam încotro s-o apuc cînd... la numai cîțiva pași de mine, Ilă-rudarul, spătos și înecat în barbă. Mă prindea teama numai cînd îl vedeam trecînd pe uliță — zicea lumea că ar fi stat la pușcărie pentru furt —, darmite aici, printre mlaștini. M-am făcut una cu ierburile și mi-am ținut răsuflarea; și nu m-am dezmeticit pînă nu l-am văzut depărtîndu-se. Pe urmă, dintr-o dată, mi-a trecut prin minte un gînd nebun: ce-ar fi să-l urmăresc. Lucru curat nu-mi părea a fi cum trecea el prin smîrcuri, așa, singuratic, cu un sac în spinare și cu ochi pîndítori. I-am luat urma și curînd am desfășit firul acela de potecă pierdut printre ierburi. Și după aceea, din marginea poienii înflorite, l-am văzut pe Ilă-rudarul intrînd în tinda casei prisăcarului și pe Dragnea intrînd după dînsul și i-am auzit sfătuind în șoaptă, dar despre ce nu știu, că m-am temut să mă apropii.

M-am grăbit înspre casă, hotărît să mă întorc în Valea Heleșteului și să mă aținprin mlaștini pînă oi afla ce fel de treburi pun la cale Ilă-rudarul și Dragnea. Și m-am întors. Și după vreo săptămînă de pîndă cam dibuisem cum stau lucrurile. E drept că dovezi n-aveam, dar nici nu era treaba mea să le am. De asta avea să se ocupe Voicu, după ce-i voi fi spus cine bănuiam eu că sînt hoții care de atîta vreme scuturau năvoadele cooperativei agricole de producție fără

să poată fi prinși.

Și iacă-tă, tocmai luni, cînd mă hotărîsem eu să merg la sediu și să stau de vorbă cu bădița Voicu, am auzit la școală că sîmbătă, la bal, Tinca a jucat toată seara numai cu Dragnea. M-au trecut năduşelile. Cu Dragnea! A înnebunit de-a binelea soru-mea!

Am alergat acasă într-un suflet. Dar Tinca nu părea nebună. Stătea aplecată pe-o cusătură și îngîna tărăgănat cîntecul care-i plăcea ei:

Foaie verde de mohooor,
Mă jur ție, bădișor...

«Poate că-s scorneli» — mi-am zis și-am așteptat seara cu nerăbdare și teamă.

Seara însă n-a cîntat cristeiul. Și niciodată de-atunci n-a mai cîntat. Iar peste cîteva zile am văzut pe Tinca purtînd la gît niște mărgele roșii cum nu existau la cooperativă. Sigur că i le adusese Dragnea de la oraș.

Umblam năuc și supărat pe toată lumea.

Mult m-au mai încolțit întrebările. Cui să-i spun taina mea cu hoții din Valea Helești? Să-i spun Tincăi cine-i Dragnea al ei? Acum, după tot ce se întîmplase, nu mai știam însă dacă mă pot încrede în soru-mea... Să-i spun lui Voicu? Da, ar fi trebuit să-i spun. Dar... dar, asta e, nu mă puteam hotărî. Dacă e și soru-mea amestecată cumva în treburile necurate ale lui Dragnea? Ea, ca socotitoare a cooperativei...

În fiecare seară mă culcam cu gîndul că a doua zi trebuie numaidecît să iau o hotărîre. Dar a doua zi iarăși nu știam ce și cum să fac și parcă mi se tulburau mințile.

A venit iarna și o dată cu ea și încredințarea mea că Tinca nu era străină de treburile necurate ale lui Dragnea. Am urmărit-o într-o duminică, cînd i-a spus ea mamei că pleacă la cor, la cămin, și cînd, îndată ce a ieșit din tindă, a luat din cui șuba lățoasă a tatei și s-a furișat pe poarta din spatele casei. Tot pe uliță lăturalnice a mers pînă-ntr-o margine a satului. Am vrut s-o strig: „Tinco, hai acasă", dar tocmai atunci a răsărit de după nămeți o sanie și Tinca s-a urcat degrabă și surugiul a pocnit din bici și caii s-au năpustit la vale, printre viroage, spre șoseaua ce duce la oraș. Surugiul era Dragnea, îl recunoscusem, deși era încotoșmănat într-o șubă ca a Tincăi și mai era o femeie pe care n-o cunoșteam, vîrită sub pături și ținînd în brațe un sac la fel cu acela pe care-l văzusem eu vara în spatele lui Ilă-rudarul.

Nu știu cum m-am pomenit în celălalt capăt al satului, la ușa lui Voicu... apoi în casă... lîngă vatra caldă.

Era noapte cînd am pornit cu bădița Voicu prin troienii șoselei înapoi, spre casă. I-am spus dintr-o răsuflare tot ce știam. Ne-am despărțit pe podișca de lîngă sediul gospodăriei. Mi-a strîns mîna bărbătește:

— Bine-ai făcut că mi-ai spus. Acum dovedește-te pionier pînă la capăt și nu vorbi cu nimeni despre toate astea. Ai încredere în mine.

Încredere aveam eu, dar inimă rea nu puteam să nu-mi fac. Dimpotrivă, de cîte ori mă uitam la soru-mea îmi simțeam inima bolnavă. Chiar și astăzi cînd Tinca umblă prin casă ușoară, cu cozile despletite, să și le zvînte după ce le-a nins „zăpada mieilor" și rîde din nimica și se alintă ca o fetiță și se apropie de mama și-o sărută, de parcă nu ea ar fi mințit-o atunci cînd i-a zis că merge la cor, la cămin și cînd colo...

— Mamă, eu mă duc la cămin.

Iarăși!? Abia adineauri o sărută, iar acuma...

Ia să ies eu în uliță, poate mai aflu cîte ceva.

La colțul șoselei, lîngă cămin, sumedenie de copii discută.

— Bine că i-a prins! Grozav era să-i fi adus aici...

— Dă-i în pustie. Ți-e dor să le vezi ochii?

Nu pricep nimic. Nu mai aștept răspuns și trec drumul într-o goană și intru la cămin. Pe scara de serviciu ajung pe scenă, unde bănuiam că-l voi afla pe Voicu.

— Ce-i cu tine? s-a mirat el.

— I-ați prins... așa spune lumea.

— Da, pe Ilă, pe Dragnea și pe încă cineva

— Pe... m-am înfiorat eu.

— Mătușa lui Dragnea de la oraș...

— Nu-i... Tinca! am exclamat cu glasul sugrumat.

— Tinca? Fată de ispravă. Fără ea nu-i prindeam pe lotri. Iacă-t-o! mi-o arătă el prin „ochiul" cortinei pe soru-mea, care tocmai intra în sală zîmbitoare și înflorită și-și făcea loc printre bănci, dînd binețe în stînga și-n dreapta.

*

E seară. Satul a adormit. Pentru toată lumea ziua a fost plină de emoții și acum oamenii s-au lăsat cu plăcere în brațele moi ale somnului. Ascult răsuflarea liniștită a Tincăi în celălalt colț al odăii, privesc chipul ei senin, atît de alb pe fața perinei, sub lumina lunii, și-mi vine s-o mîngîi și să-i spun într-una: „iartă-mă, Tinco, iartă-mă, că n-am avut încredere în inima ta curată".

...Cred că am adormit apoi repede, fiindcă deodată m-am pomenit în mijlocul unei nunți ca-n povești. Făcea nuntă împăratul cristeilor și eu eram copil de casă în palatele lui și urător de seamă. Și uram mirilor viață lungă, fericire și sănătate.

În fundul livezii cînta din nou cristeiul. Era primăvară.

Ilustrații de MALINA JURAVLE

CONTROL ŞI

DE CE?

— Ai scris? Ai învăţat? Ce ai pentru mîine? Ţi-ai spălat mîinile? Şi urechile? Vezi, nu uita batista! Nu uita călimara, azi aveţi teză. Vino să te ascult definiţiile la fizică! Ai transcris pe curat exerciţiile? etc. etc.

Care este volumul exact al acestor propoziţii-control în conversaţia zilnică părinţi-copii e greu de spus. Oricum, destul de mare. Şi cu cît mai mare, cu atît mai rău. Şi pentru unii, şi pentru alţii.

De ce acceptă însă neapărat unii chiulangii mici, mijlocii sau mari ca, pentru cea mai firească mişcare şcolară, de la A la B, să zicem, de la un rezumat la o definiţie, de exemplu, să stoarcă şi să risipească nervii şi energia celor din jurul lor? De ce oare tatăl sau mama, după o zi de muncă, să fie constrînşi să devină detectivii temelor voastre? De ce pentru a porni motorul şi a străbate drumul ce a fost indicat la şcoală să fie nevoie de ordine, rugăminţi, ceartă, promisiuni şi ameninţări? Ştiţi doar prea bine că verbul *a învăţa* pentru voi se conjugă totdeauna cu auxiliarul *trebuie*. De ce acest *trebuie* să ţi-l conjuge însă bunica? Şi, dacă dînsa n-o face, credeţi că aţi păcălit... pe cine? Iată, am să vă relatez cazul unui asemenea Auto-Păcală. Amicul Gicu Valeriu a luat cîteva note proaste. Urma să aducă semnătura părinţilor. Şi a adus-o. Dar Gicu schimbase notele. Apoi, pentru că profesorii doreau să se încredinţeze că părinţii au luat cunoştinţă şi au semnat, Gicu a şters notele «drese» cu o soluţie. Şi pentru că părinţii voiau să vadă noile note amicul a rupt din carnet fila «neagră». Pe fila următoare era un 5. Putea fi văzut!... Apoi, pentru ca profesorii să nu-şi mai dea seama de nimic, lui Gicu i-a venit ideea să «piardă» carnetul. «Nu am carnet. L-am pierdut» — spunea amicul cînd

era întrebat. Dirigintele i-a dat un carnet nou. Ora următoare a luat un patru la limba romînă. «Are carnet!» — au spus copiii. Şi Gicu n-a avut încotro. A dus carnetul. Dar carnetul *vechi*. Pe care nu-l pierduse. Îl păstra. Pe cel «pierdut» pentru notele rele, pe cel nou pentru notele bune. Firește, faptul că vă pot povesti aceste mari «manevre» se datorează împrejurării că strategului nostru i s-a înfundat foarte curînd. Dar în fond pe cine păcălea? Sau mai exact: *cine* era cel păcălit?

Să presupunem că ai de făcut o temă scrisă. Şi n-o faci. Mai mult: scapi cu faţa curată. Tovarăşul profesor nu ţi-a controlat caietul. Răsufli uşurat şi victorios. De fapt, ai cîştigat o... înfrîngere. Încă vreo cîteva «victorii» de acest fel şi eşti pierdut. Să nu ne angajăm. Învăţătura nu e un meci jucat cu «adversarul» de la catedră. Este întocmai unui studiu de şah. O autopartidă, o joci cu tine însuţi. Ce rost are să te faci că nu ştii că te afli în «şah»?

După cum ştiţi, o formă curentă de control are loc la lecţie, ascultarea.

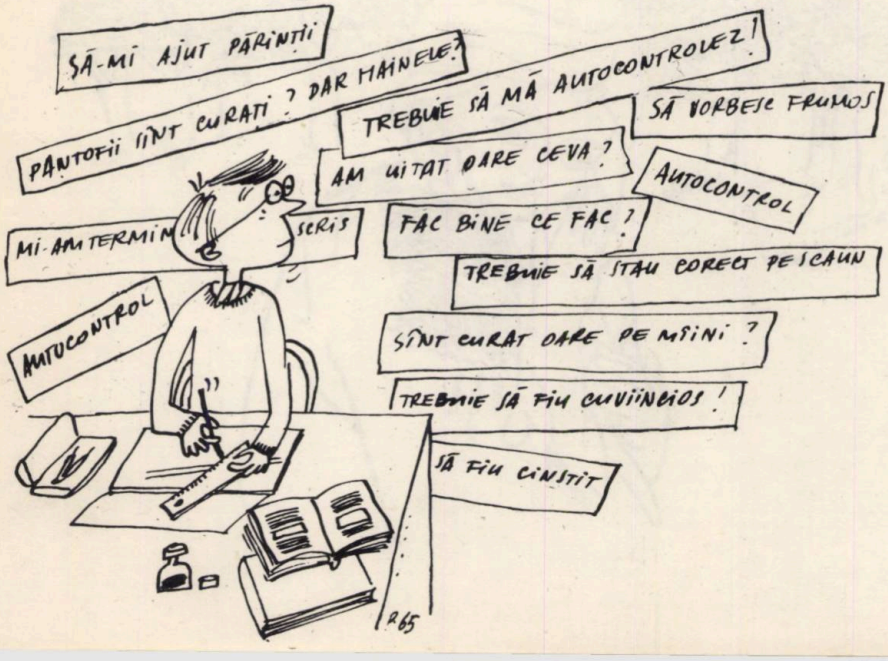

— Am două note, îi auzi pe unii încă de la începutul lunii februarie. Nu mă mai ascultă...

Şi cu această convingere închid cartea în ghiozdan ca într-un sicriu. Ei bine, e posibil, într-adevăr, să nu mai fie ascultaţi. Este posibil chiar ca notele pe care le au de la începutul trimestrului să fie note mari şi, matematic, media va fi mare. Aceasta deoarece profesorul nu este un vameş bănuitor, gata să vadă în proprii săi elevi nişte contrabandişti. El controlează, dar nu percheziţionează. Treci, aşadar, o frontieră. Spre un nou trimestru. Spre un nou an şcolar. Şi? Ce duci cu tine? Neant, un zero legat de fundiţa roză a unei note de trecere. Este acesta un bagaj? Şi din nou

întrebarea: cine este cel păcălit?

Muncind, e nevoie de un control al muncii. Dar *nu muncim pentru că sîntem controlaţi*, ci invers: sîntem controlaţi pentru că muncim, nu ne jucăm. Controlul este un stimulent, nu o escortă, un imbold, nu un ţarc. Scăderile noastre pot scăpa controlului. Aceasta nu înseamnă totuşi că am scăpat de ele şi aceasta ne-o poate spune oricînd...

AUTOCONTROLUL

Este controlul efectuat de noi înşine, cu propriul nostru «aparataj de bord». Funcţionarea lui este complexă şi de neînlocuit, căci autocontrolul este ceea ce s-ar putea, pe bună dreptate, numi *văzul intern*, retina conştiinţei. Noi înşine nu numai că *ne vedem*, dar, în acelaşi timp, *ne şi apreciem*, notăm valoarea exactă a faptelor noastre, sarcinile, îndatoririle, bilanţul perma-

AUTOCONTROL

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

Ilustrații: POMPILIU DUMITRESCU

nent a ceea ce am făcut și mai avem de făcut. Un ecran pe care, atîta vreme cît este bine întreținut, rulează filmul propriei tale comportări. Un film bun sau prost. N-ai decît să-l judeci singur, căci înainte de a deveni public ești primul și unicul care iei cunoștință de el.

Autocontrolul trebuie să devină umbra ta vorbitoare. E vorba deci de un dialog cu tine însuți, sincer, fără nici o reticență, fără ascunziș. Sîntem primii noștri judecători. Tribunalul acesta ce nu ia niciodată vacanță se numește autocontrol.

Indulgența este un foarte prost sfătuitor. Dă cît mai mari împuterniciri judecătorului din tine, îngăduie-i să fie aspru, să te zgîlțîie la nevoie.

Autocontrolul îți spune exact care este datoria ta într-o anumită împrejurare, ce se cuvine și ce nu. Autocontrolul îți semnalează cînd să te oprești, încotro să te îndrepți cu precădere, în ce direcție e necesar să insiști, cînd să dai la nevoie asaltul.

Dar forța, tăria, «autoritatea» autocontrolului nu cad din văzduh. Niei nu le aduce vreun Moș Gerilă. Puterea de a te autocontrola se dobîndește prin exercițiu, se fixează prin exercițiu și, în cele din urmă, devine tot atît de organic ființei noastre ca și nevoia de a respira aer curat. Ce fel de exerciții? Firește, de... autocontrol. Obișnuiți-vă să încheiați, de pildă, fiecare zi printr-un bilanț. «Ce trebuia să fac astăzi? Ce am realizat? Ce n-am făcut și de ce?» Priviți fiecare nouă zi în perspectiva ei de 12 ore. «Ce voi face astăzi?» Chibzuiți, alegeți, cîntăriți... Familiarizați-vă cu metoda acestei «agende mintale» și înscrieți în ea acele acțiuni ce au trecut examenul reflecțiilor voastre. Puneți-vă cît mai des întrebarea «E bine ceea ce fac?» și dați cuvîntul acestui judecător din voi, din ce în ce mai experimentat, autocontrolul. Credeți în verdictul său și nu căutați să-l «înduplecați». Există autoamăgire și autocontrol. Alegeți

VOCEA CARE TE STRIGĂ: «ALO!»

Se știe că de la o anumită vîrstă — să zicem cam de la 12 ani — controlul celor din jur e adesea gratificat de către unii drept «pisălogeală». «Ți-ai scris? Ți-ai tăiat unghiile? Ți-ai aranjat ghiozdanul etc. etc.?», această cascadă de întrebări vă sună în urechi ca un robinet uitat deschis. Ei bine, stă pe deplin în puterea voastră să închideți pe nesimțite *acest* robinet. Cu o condiție: ca cei din jur să simtă că fluxul acestor întrebări pătrunde totuși undeva. Unde? În mintea voastră. Că voi înșivă sînteți capabili de o autoreglare, că atitudinea voastră — atentă, chibzuită, rațională — nu este decît replica unor întrebări asemănătoare pe care vi le-ați pus și vi le puneți și singuri. Autocontrolul este nu numai înlocuitorul controlului, dar și forma sa superioară. Și totodată unica soluție justă a eliberării de controlul-pisălogeală, o splendidă rezolvare a problemei independenței voastre. Nu vă place tutela celor din jur? Vă asigur că nici lor. A conduce o mașină la dublă comandă, o mașină cu două volane, cu două frîne, nu e o plăcere nici pentru șofer, nici pentru însoțitor. Dar e o necesitate absolută, cel puțin pînă stăpînești mașina și regulile circulației, pînă cînd o sumă minimă și indispensabilă de deprinderi ți s-au înrădăcinat, au devenit trainice, de neclintit. Și dovedește aceasta nu la un examen festiv, ci **ție,** zilnic.

Încrederea celor din jur nu poate veni oricum. Ea trebuie meritată. Această nescrisă diplomă de merit, abia ea, este brevetul maturității tale. Te lupți pentru ea și, pe nesimțite, apar nu numai încrederea celor din jur, dar și stima lor, prețuirea lor, la care se adaugă încrederea în tine, în propriile tale posibilități. Autocontrolul este ceva asemănător razelor X: pătrund și luminează în profunzime. Porți acest aparat Roentgen cu tine și vezi mai adînc și mai adevărat propria ta atitudine. Și mai rapid decît alții. Te poți păcăli, așadar, numai dacă tu însuți consimți la aceasta. Dar ce interes ai? În definitiv, cum ai taxa pe cineva care își azvîrle singur praf în ochi, care face tot ce e posibil pentru a-și strica vederea? De exemplu... Copiezi exercițiul din caietul celui mai bun prieten. Discreție absolută. Nici pasărea cerului nu știe ce treabă perfectă de indigo ai făcut. Profesorul, cu atît mai puțin. Ai cîștigat? ! ? Aparent, căci acest aparat ultrasensibil care e autocontrolul îți va spune cu precizie că cel ce cîștigă astfel... pierde. Mă uitam deunăzi la un băiat ce, singur, cu o minge grea de noroi exersa pase la un perete proaspăt zugrăvit al unui bloc nou. Zugravii de-abia plecaseră și, peste munca lor, peste frumosul din jur, băiatul punea zeci de peceți murdare. Era singur, ÎN APARENȚĂ, fiindcă... peste cîteva minute zeci de voci de la ferestrele a trei blocuri îi strigau: «Alo, nu ți-e rușine?» O fărîmă de autocontrol l-ar fi scutit de această indignare legitimă! Oare nu vi se pare că și dacă ați fi singuri-singurei într-un oraș plecat brusc în vacanță, pustiu, nepăzit, există o voce care vă spune acest: «Alo?» Noi o numim *autocontrol.* În tot ce ea ne transmite se află opinia gravă a omeniei, a rațiunii, a răspunderii față de viață. Nu așteptați ca vocea avertizoare să vă fie transmisă prin stații de amplificare, de posturi de pază, de «controlorii» din jurul vostru. Controlor e propria voastră conștiință, onoarea voastră pionierească. Respectați semnalele, somațiile, avertizările. Ea vă însoțește peste tot și supraveghează teritoriul întregii voastre comportări. Și vă călăuzește ca cel mai intim dispecer al vostru.

Scrisoare către fiu

Dragă Sandule,

Zilele acestea l-am cunoscut pe tatăl tău. Împrejurările, e drept, n-au fost prea fericite. Mă aflam în școala ta, la ședința cu părinții elevilor din clasa a VIII-a. Diriginta clasei, tovarășa profesoară Șerbănescu, a anunțat notele luate de elevi. Am auzit pomenindu-se multe, multe note bune. Urmăream fețele părinților. Ochii le străluceau, fața li se lumina.

Apoi... Apoi a venit vorba despre tine.

Un om voinic, cu părul negru și cîrlionțat..., stătea într-o bancă... Era tatăl tău. Nu se simțea în largul lui. Din toată înfățișarea lui înțelegeam că e neliniștit și îngrijorat. Poate că în clipa aceea gîndea: «Dar Sandu? De ce l-a lăsat la urmă pe Sandu?»

— Da. Cu Sandu e o problemă, le-a răspuns parcă gîndurilor diriginta. Știți că are note slabe la matematică, romînă, istorie... și altele. Uite, un patru luat pe data de 9... Știți, nu? insistă diriginta. Doar ați semnat în carnet.

Tatăl tău parcă s-a roșit... N-a răspuns nimic.

Trebuia să fi fost acolo, Sandule. Să-l vezi pe tatăl tău. În sinea lui se gîndea la tine și poate că își spunea: «Am avut încredere. Ești băiat mare. Peste cîteva luni termini clasa a VIII-a. Îți vei hotărî și profesiunea... viitorul. Ce fel de viitor va fi acela?»

Mi-am dat seama că tatăl tău nu *știa... Nu ți-a văzut notele și nici n-a semnat în carnet. Cine a semnat atunci? Nu e greu de ghicit. «Pe lîngă că învață prost, feciorul meu mai e și necinstit» — se gîndea tatăl tău.*

Am vrut să-l cunosc îndeaproape.

L-am regăsit peste cîteva zile la secția de strunguri automate din fabrica unde lucrează. Pe strungul lui se afla steguleț de fruntaș.

— Parcă vă cunosc, mi-a spus privindu-mă cu luare-aminte. A, da, de la ședința cu părinții. (Credea că sînt tatăl unui coleg de-al tău.) I-am răspuns că sînt ziarist.

— Am înțeles, mi-a spus cu tristețe. Nu mi-e de loc ușor, îți dai seama dumneata. Noi sîntem o familie de oameni harnici. Ce o fi în capul băiatului meu? Nu pricep... Cu o mișcare energică și sigură a schimbat comanda strungului, apoi, fugitiv, și-a aruncat ochii pe grafic. Acolo, o săgeată roșie se ridica vertiginos, tinzînd să se înalțe cît mai sus. Îți închipui ce comparație se poate face între săgeata semeață și tine, Sandule? În orice caz, nu o comparație prea măgulitoare.

Am plecat împreună de la uzină. Oamenii îl salutau cu dragoste și respect.

— Fiul meu ia lucrurile prea ușor. Nu are mîndria de muncitor, a murmurat ca pentru sine.

Ne-am despărțit la poarta uzinei; acolo se găsește panoul de onoare. În centrul panoului se află fotografia tatălui tău. Stînjenit, tatăl tău s-a așezat între mine și fotografia lui de pe panou, vrînd parcă s-o acopere.

— Și acuma? mă întreabă el. În privirea lui se citește o rugăminte mută. Această rugăminte nu va prinde niciodată glas; niciodată nu o va rosti acest muncitor cinstit. Va fi bine — mă asigură tatăl tău. Sandu o să se îndrepte. Este timp. O să se îndrepte, aveți încredere. Acum două zile l-am adus, pentru prima oară, să vadă uzina... I-a plăcut!

Spune-i tatălui tău, Sandule, că i-am înțeles și i-am respectat dorința. Numele tău de familie nu-l transcriu aici, căci acest nume este și al lui. Nici numărul școlii tale, nici numele uzinei în care tatăl tău e fruntaș. Din cauza ta, deocamdată, nici unul dintre aceste nume nu poate fi pomenit. (Fă în așa fel încît să le putem cita curînd cu mîndrie.)

Iar toate cele de mai sus rămîn adresate ție, Sandule, un Sandu anonim pentru ceilalți, pe care numai eu îl cunosc. Și dacă pe undeva se mai află și alții asemenea ție, să-și pună întrebarea: «Se cuvine oare să-ți faci părinții de rușine?»

p. conf.
A. ALBU

A. ANDRONIC

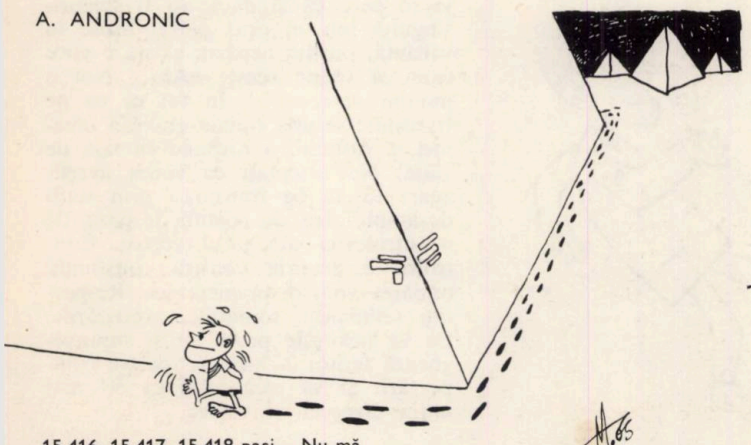

15 416, 15 417, 15 418 pași... Nu mă las pînă nu-i aflu și volumul ăsteia!

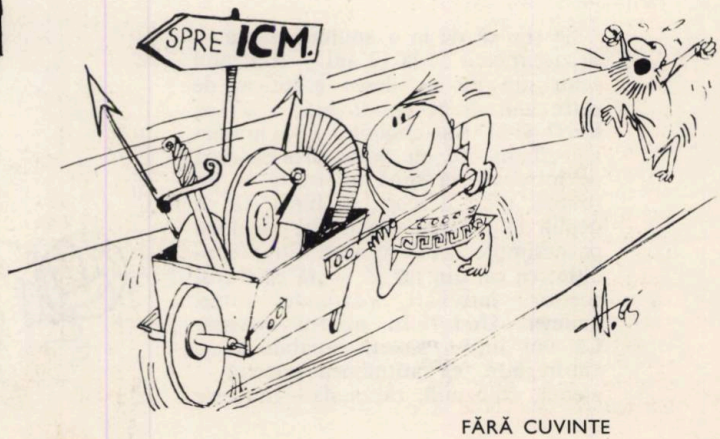

FĂRĂ CUVINTE

ACCIDENTUL

de WEISS AUREL

Desene de MAGDA ARDELEANU

Să vedeți. Într-o zi mă dau jos pe scări. Deodată, alunecă pe lîngă mine o umbră ce cobora nu ca oamenii, ci pe... balustradă! Ba, umbra, care era un băiat ca și mine, îmi face semn, din zbor, cu mîna: «Hei, salut!» «Salut!» — zic eu. «Te aștept jos» — mai face el.

Așa ne-am împrietenit. Am aflat că-l cheamă Stătescu Nicolaie și că, pe scurt, i se spune Nae, că s-a mutat în bloc de cîteva zile, la etajul 5, că învață la aceeași școală, în clasa a VII-a (adică mai mare ca mine cu un an), că nu-i place filatelia, în schimb moare după box etc.

Am fost și pe la el, pe sus. Totdeauna l-am găsit singur. Părinții lui sînt foarte ocupați și nu vin decît seara, tîrziu. E un băiat foarte ciudat. Nu găsești la el nici timbre, nici cuie, nici motoare, nici sîrme. Nu-l preocupă nimic. Nici măcar cărțile, deși are o bibliotecă foarte frumoasă. Tot timpul cît e acasă se învîrte de colo pînă colo. Într-o zi mi-a propus: «Știi ce? Hai să ne facem lecțiile împreună!» «Păi, cum vine asta?» — îi răspund. «Tu ești în altă clasă». «Ei și? Tu ți le faci pe ale tale, eu pe ale mele. Dar stăm împreună, ca să nu ne plictisim!» Am început deci să ne facem lecțiile împreună. Adică, vorba vine. El stătea pe studio, eu la masă. Numai ce-l auzeam: «Tu știi ce e aia un upercut?» Smuls din problema de matematică, îl priveam zăpăcit: «Un upercut? Nu, nu știu ce înseamnă un upercut». După care urma o jumătate de oră de explicații despre ce înseamnă un upercut, cu demonstrațiile respective.

Am început să mă duc la școală cu temele nefăcute. Într-o zi m-a scos la lecție și mi-a cerut și caietul. Atunci am luat primul 4 din viața mea de elev. În recreație m-am trezit cu Tănăsuică, responsabilul gazetei de perete. Un băiat foarte politicos, dar cam curios.

— Ascultă, Radule, îmi zice. Am venit să-ți iau un interviu.

— Foarte onorat, am bolborosit. Și ce anume te interesează?

— Vrei să ne explici și nouă (care «nouă?») cum ai izbutit să iei frumușelul de 4? Tu ești doar unul dintre elevii buni.

Cum era prea lung să-i explic așa ceva, am îngăimat nu știu ce, despre un «accident», după care m-am dus glonț să-l caut pe Nae.

— Ai luat un 4? Și ce, nu ți s-a mai întîmplat? Mie, de pildă, mi se întîmplă foarte des. Trebuie să-ți păstrezi sîngele rece. Și, la urma urmei, contează pe mine. Nu-ți sînt prieten?

Va să zică nu era cazul să mă necăjesc pentru un simplu 4. Era suficient «să-mi păstrez sîngele rece». Numai că nota cu pricina se afla scrisă în carnet împreună cu o mică observație, și astea trebuiau semnate de mama sau de tata. Cum naiba să-ți păstrezi sîngele rece? Dar Nae avea soluții pentru toate: «N-ai decît să nu-l dai la semnat decît după ce îți îndrepți nota. Părinții or să te înțeleagă». Numai că, în curînd, lîngă cel dintîi 4 a apărut un al doilea și apoi un al treilea. Pînă cînd, într-o bună dimineață, venind la școală, am găsit lume multă adunată la gazeta de perete. La gazetă se afla un articol intitulat «Accidentul». Era redată acolo convorbirea mea cu Tănăsuică, care mă compătimea sincer pentru accidentul meu cu primul 4. În continuare, tot el se mira de mulțimea de accidente a căror victimă fusesem. Și nu putea, săracul, să-și explice cum de mai supraviețuiesc cu 3 accidente la rînd. În încheiere, îi ruga pe toți colegii mei să se gîndească cum pot fi ferit pe viitor de accidente și se întreba dacă n-ar fi cazul să mi se amintească: 1) că sînt pionier și 2) că «accidentele» mele privesc întreg detașamentul nostru.

Firește că în prima recreație am dat fuga la Nae.

— Ha! Dintr-atîta te sperii? De cîte ori n-am fost pus la gazeta de perete și, după cîte vezi, n-am murit. Totul e să-ți păstrezi sîngele rece. Și, la urma urmei, contează pe mine. Nu-ți sînt prieten?

Și așa, tot dam fuga la Nae.

Dar într-o zi, Nae mi-a spus clar și răspicat: «Știi ce? Mai lasă-mă în pace!»

Riposta lui mă făcu să simt un gust amar. Adică-te: «Contează pe mine! Nu-ți sînt eu prieten?» Poftim, am contat. Și ce-a ieșit! Era un laș. Și laș, și leneș.

Gluma se îngroșase. Pînă la urmă a trebuit să dau carnetul la semnat. Ceea ce m-a durut mai mult a fost

că nici mama și nici tata nu mi-au spus un cuvînt. Evitau să mă privească. Colegii nu-mi spuneau o vorbă rea, nu mă mustrau, dar privirea lor trecea... dincolo de mine. Vă puteți închipui așa ceva? Să nu te mustre nimeni, dar să simți mustrarea plutind în aer!

În sfîrșit, am ajuns să doresc adunarea de detașament, să se termine o dată, să mă certe, să-mi spună ceva, oricît de rău...

A venit și adunarea de detașament. Mă așteptam să fiu bine, bine săpunit. Dar... s-au rostit despre mine doar cîteva cuvinte: că am avut o perioadă cînd am neglijat învățătura, dar că pe urmă m-am îndreptat. La care tovarășa instructoare superioară, ce se afla de față a întrebat: «A, ăsta-i cazul cu accidentul?» Toți au rîs. Eu m-am înroșit ca un ardei. Dar colegii îmi zîmbeau. Nu mai erau supărați pe mine...

În recreație

de prof. MAGDALENA BĂLAN
Muzica: GEORGE BĂLAN

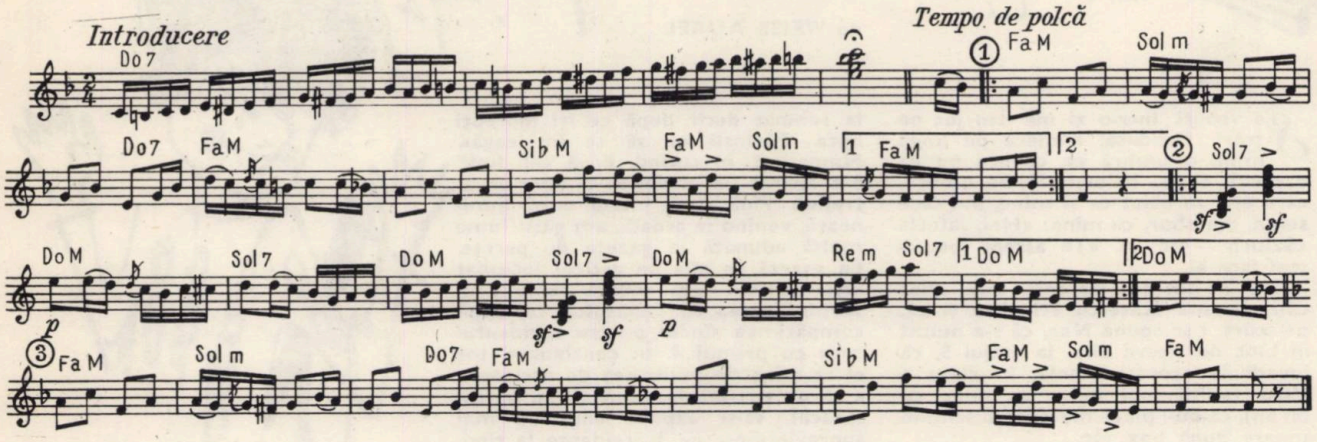

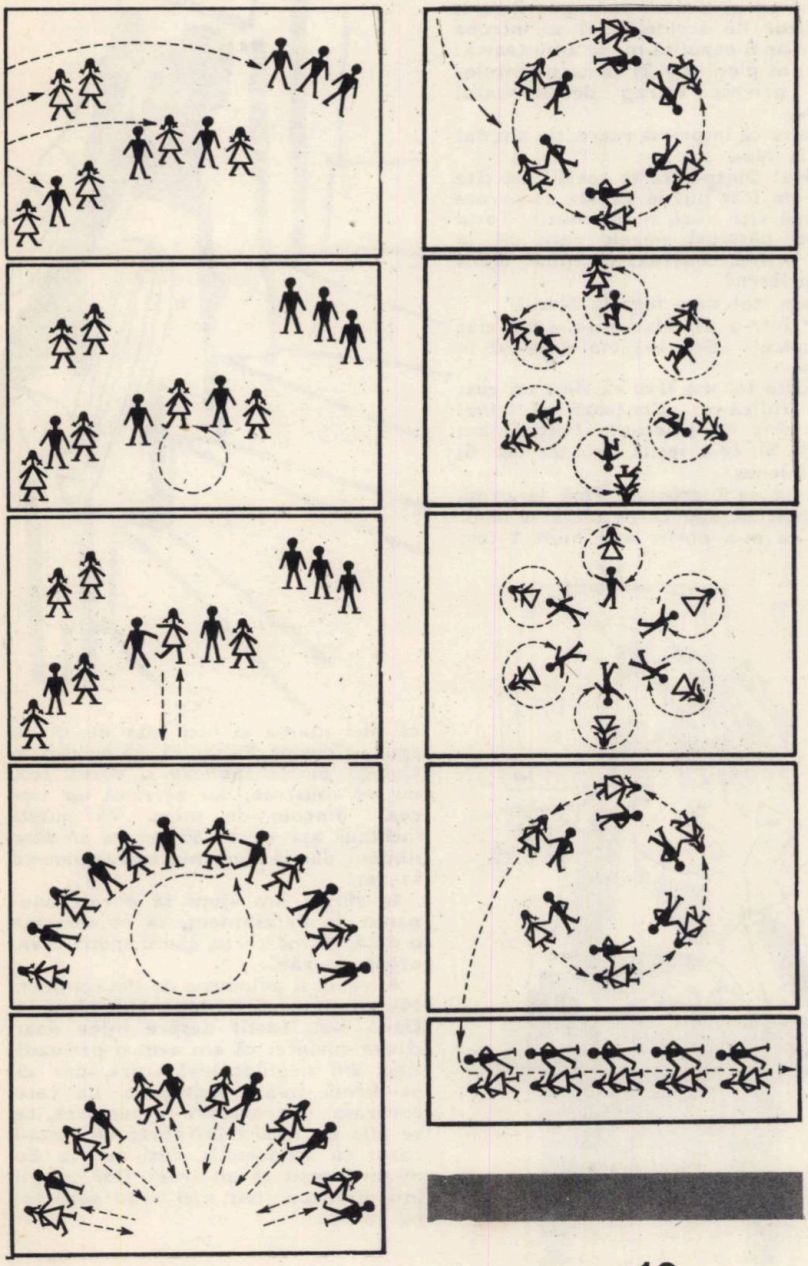

În timp ce soneria anunță sfîrșitul unei ore de curs, fete și băieți ies în curtea școlii. Un grup, vesel, pare să aibă de rezolvat învățarea unui pas de dans.

O fată din acest grup demonstrează celorlalți trei pasul schimbat, foarte rar, pentru a putea fi observat bine de către aceștia. După cîțiva pași i se alătură și un băiat, repetînd cu ea.

Dansul lor atrage atenția celorlalți copii; aceștia se string, privind cu admirație și apoi se alătură grupului, dansînd cu toții.

1) Copiii vin în scenă cu pas simplu. Grupul principal se plasează în centrul scenei. (Măsura muzicală 1—4)

2) Fata, ținînd cu mîinile tivul rochiței, execută 4 pași schimbați — începînd cu piciorul drept —, descriind un cerc mic și revenind la loc. (Măsura muzicală 1—4 — rar.) — (nr. 1).

3) Doi pași schimbați înainte începînd cu dreptul și doi pași înapoi începînd tot cu dreptul. Pe ultimul acord oferă mîna stîngă băiatului din stînga sa. (Măsura muzicală 5—8 volta I — rar.) — (nr. 1).

4) Fata cu partenerul descriu un cerc. Revin în semicercul ce s-a format din cei care asistă. 8 pași. (Măsura muzicală 1—8 volta II — Tempo de polcă.) — (nr. 1).

5) Copiii, în perechi, se țin de mînă. Mîna dreaptă a fetei ține rochia. Mîna stîngă a băiatului așezată pe șold. Execută cu toții doi pași schimbați înainte și doi înapoi. Se repetă. (Măsura muzicală 1—8 volta I.) — (nr. 2).

6) Toate perechile se întorc spre dreapta și execută pe cerc 8 pași. (Măsura muzicală 1—8 volta II.) — (nr. 2).

7) Băiatul se așază pe un genunchi, fata îl ocolește cu 8 pași (4 prin față, schimbă mîna, 4 prin spate). (Măsura muzicală 1—8 volta I.) — (nr. 1).

8) Se repetă fig. nr. 6. (Măsura muzicală 1—8 volta II.) — (nr. 1).

9) Fetița stă pe un genunchi, băiatul repetă ca la nr. 7. (Măsura muzicală 1—8 volta I.) — (nr. 2).

10) Se repetă fig. nr. 6. Se aude soneria. Copiii accelerează ritmul pașilor. Cercul se rupe și... (măsura muzicală 1—8 volta II.) — (nr. 2).

11) ... părăsesc scena (nr. 3).

VOCI DE PRIMĂVARĂ

Poezii de **DAN DEŞLIU**

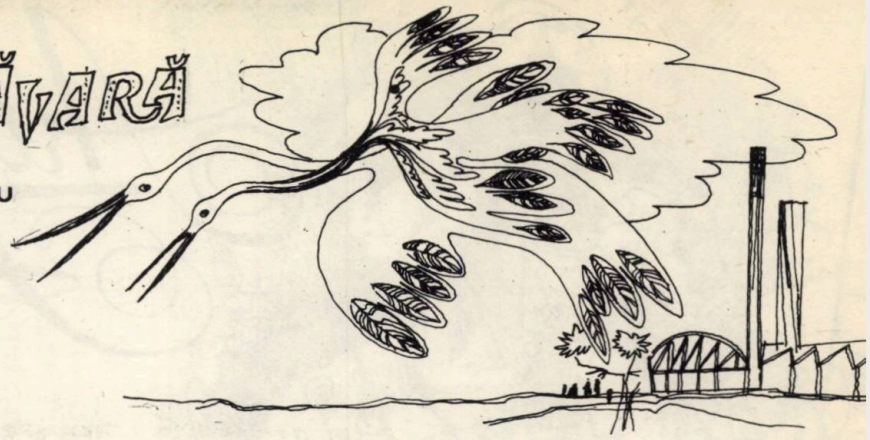

Spice verzi

Peste iarnă am dormit în lut,
în negura deasă şi caldă.
Zăpezi nu ne-au nins,
crivăţ nu ne-a bătut;
acum — soare tînăr ne scaldă.
Adînc am dormit, sub pămînt,
şi-am visat
cîte-n lună şi-n stele!
Dar, mai ales,
că unduiam în vînt
şi ploaia ne punea mărgele...

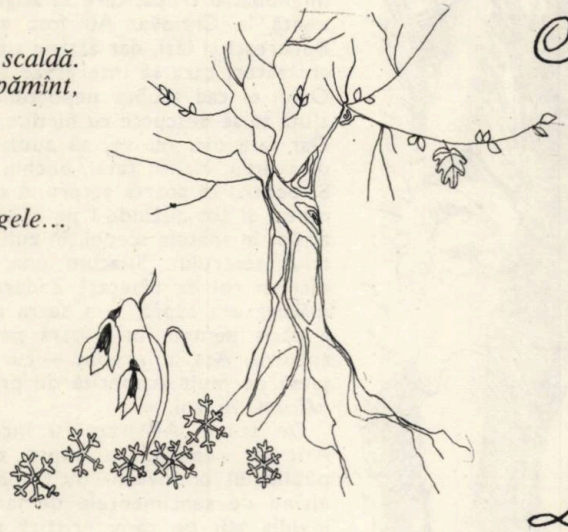

Berze

Iată-ne şi pe noi,
călătoarele,
zi şi noapte
pe mările cerului,
din Carul Mare
şi steaua oierului
pîn'aici, încotro rîde soarele!
Vîntul ne-aduce
zvon de talangă,
ne face semn uzina
cu aripi lungi, de fum;
pămîntul scoate spice duium
şi frunze verzi pe fiecare creangă.

În pădure

— Mi se pare că s-a sfîrşit!
suspină peticul de omăt tăinuit
într-un cotlon de codru des.
Şi, bine-nţeles,
nu-nţelege de fel
cum a răzbit printr-însul
plăpîndul ghiocel...
Stejarul, însă,
vede şi pricepe
şi zîmbeşte în barbă:
— Mi se pare că-ncepe!

La arat

Valuri de humă
se desfac sclipind,
sub picioare — ţărîna tresare:
trei tractoare cuprind
cîmpul, din zare în zare.
— Desigur, îşi zice
jupînul sobol,
robotind undeva, la subsol,
acum, dacă tună,
o să şi plouă!
Apoi va fi iar vreme bună,
şi holdele s-or legăna domol,
şi iarba-n zori
va scînteia de rouă!

Ilustraţii: RODICA PRATO

Rîul

Repede, repede,
din munte la vale!
Destul am purtat
cămaşa de gheaţă!
Mi-e dor de costişe
şi plaiuri domoale,
vreau să mai văd ţara la faţă!
Cobor cîntînd,
umflat ca un cimpoi;
şi stavilă să mă oprească
nu e!
Şi-mi ies în cale,
albe,
ciopoarele de oi,
ca nişte rîuri care suie.

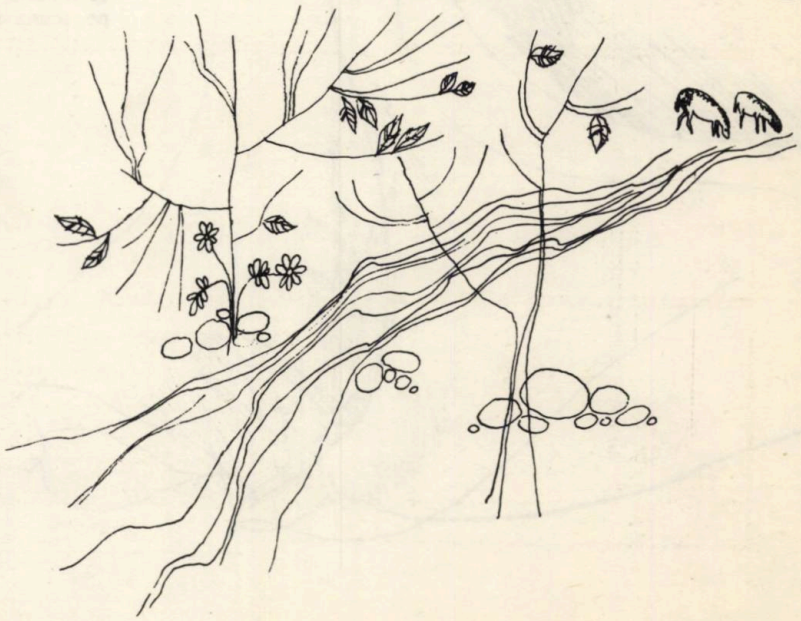

Aristizza Romanescu

de P. ANGHELESCU

Era în toamna anului 1872. Actrița Maria Teodorini a înjghebat o trupă, care să asigure o viață teatrală permanentă la Craiova. Au fost angajați diverși actori din București și Iași, dar artista simțea că-i trebuie ceva nou, atrăgător, care să intereseze și să mulțumească publicul. Ochii ei cad asupra nepoatei de soră, Aristizza, care o ajuta să se descurce cu hîrtiile, cu corespondența ș.a.m.d. Dar fata nici nu voi să audă. Avea o adevărată groază de teatru. Mama, tatăl, unchii, mătușile, toți erau actori. Și pentru că soarta actorului era atît de grea pe vremea aceea, și tot auzindu-i pe ai săi cît e de greu și de urît acolo, în spatele scenei, în culise, fetița a prins ură împotriva teatrului. Și-acum una, două, pe scenă, și încă într-un rol de băiețaș! Zadarnice plînsete și rugăminți, mătușa era aspră, și-n seara aceea tomnatică, Aristizza a pășit pentru întîia oară pe scenă și a primit întîile aplauze. Așa a început — cu un rol de băiețaș, într-o piesă de mult acoperită de praf și dată uitării intitulată «Acum 16 ani...»

De atunci Aristizza își începe șirul lung de roluri. Atît de repede s-a impus atenției și-apoi admirației publicului craiovean, încît mătușa ei, ea însăși actriță, uitînd de sentimentele de familie, se lasă covîrșită de invidia atît de caracteristică pe timpurile acelea lumii actorilor, și vrea s-o îndepărteze pe Aristizza din trupă. Dar era prea tîrziu — la spectacolul de bun rămas de la publicul craiovean i se face fetei o sărbătorire, de care ea, actriță veche, nu ar fi avut parte niciodată. Aristizza pleacă, și o dată cu această plecare încep triumful și suferința ei. Din trupă în trupă, din oraș în oraș, pînă ce, în anul 1874, un număr de actori fruntași ai scenei noastre, printre care Matei Millo și Costache Dimitriad, tatăl Aristizzei, reînființează societatea dramatică, destrămată mai de mult. Aristizza, deja cunoscută în lumea actoricească, intră în noua societate — care în fond nu este altceva decît trupa Teatrului Național. Pleacă în cîteva rînduri, îndeosebi la Iași și în turnee moldovene, însă joacă și în Oltenia și Ardeal, dar întotdeauna, pînă la urmă, se întoarce la București, la trupa cea mare. Aici se înfăptuiește șirul lung al neuitatelor sale creații, care în cîțiva ani o urcă la locul întîi pe scena românească. Un rol cu totul deosebit în viața

Ilustrații: DEAK ION — Cluj

ei a avut colaborarea cu Grigore Manolescu — una din cele mai puternice personalități din viața teatrului romînesc din acest ultim pătrar al secolului trecut. Colaborarea dintre acești doi mari artiști a fost cu atît mai rodnică, cu cît a început de timpuriu, în perioada în care ei își desăvîrșesc măiestria, primind cîte o bursă de studii la Paris, unde învață cu cei mai mari maeștri ai teatrului francez, pe vremea aceea, fără îndoială și necontestat de nimeni, întîiul teatru din lume. Apariția lui Manolescu și a Aristizzei Romanescu, în aceleași distribuții — ca în piesa «Daniel Rochat» sau, mai tîrziu, împreună cu Nottara, în «Marion Delorme» de Victor Hugo, au constituit evenimente mari.

Șirul succeselor Aristizzei Romanescu este foarte lung — realizările ei scenice cifrîndu-se la ordinul sutelor. Există însă cîteva momente, asupra cărora trebuie să ne oprim...

Cînd ea a debutat în teatrul romînesc, Vasile Alecsandri era deja un nume mare. Prestigiul cîntărețului luncii de la Mircești era covîrșitor. Alecsandri, ca autor dramatic, frecventa adesea teatrul bucureștean, și întîlnirea dintre cele două puternice personalități a fost inevitabilă. Cu intuiția sa deosebită, Alecsandri a simțit imediat în Aristizza marea personalitate a scenei noastre, și atunci cînd se retrage, ca să creeze capodopera sa, **Fîntîna Blanduziei,** o are mereu în față cînd făurește personajul Gettei. Atît de mult s-a legat în conștiința dramaturgului chipul Aristizzei cu iubita lui Horațiu, încît de la celebra premieră încoace, care i-a adus Aristizzei Romanescu poate cel mai de seamă succes de public pe care l-a avut în toată îndelungata și strălucitoarea ei carieră, Alecsandri o numește numai Getta. Astfel îi va și scrie, cînd, mai tîrziu, va lucra la drama celuilalt mare poet latin — a lui Ovidiu — dramă în care din nou Aristizza va da viață eroinei — Julia — de asemenea, cu un mare succes. Prietenia și colaborarea dintre cei doi mari artiști s-au întins peste decenii. Nu mai puțin interesant de menționat că Aristizza Romanescu a jucat cu entuziasm și la premierele celebre ale lui Ion Luca Caragiale: jucînd în «travesti», adică îmbrăcată băiețește, ea l-a creat prima oară pe Spiridon din «Noaptea furtunoasă». Această din urmă creație a ei a fost atît de puternică și de bine conturată, încît de atunci încoace generații după generații de actrițe, distribuite în acest rol de comedie, au mers pe urmele ei în interpretarea personajului. De altminteri, Alecsandri și Caragiale nu sînt decît autorii cei mai de seamă cu care Aristizza Romanescu a colaborat cu prilejul premierelor. În tot cursul carierei ei, a fost o înfocată apărătoare și susținătoare a dramaturgiei originale romînești, fiind animată de sentimente patriotice adînci. A fost toată viața preocupată de progresul teatrului nostru, în ansamblu, nu numai pentru succesele ei personale — pentru că nutrea ideea că arta reprezintă poporul și avea o credință nestrămutată în poporul ei.

Nu mai puțin importante sînt însă pentru istoria teatrului nostru marile ei creații din repertoriul universal clasic. Ea a fost timp de multe decenii cea mai cunoscută și mai desăvîrșită Julietă, Ofelie și Desdemonă... Ea a fost aceea care s-a luptat pentru introducerea în repertoriu și a altor piese străine decît strict cele franceze, așa cum cerea gustul boierimii. Boierimea plătea lojile din care trăia, în bună măsură, teatrul, dar ea a fost aceea care a silit-o să vadă din aceste loji piesele lui Ibsen — necruțătoare rechizitorii împotriva ordinii sociale nedrepte, care strivește ce este mai frumos și mai nobil în conștiința omenească.

Împreună cu Grigore Manolescu, care, din păcate, a murit foarte de tînăr — la treizeci și cinci de ani — în plină maturitate a talentului său multiplu, Aristizza Romanescu a fost organizatoarea primului turneu al unei trupe romînești într-o capitală străină, și anume la Viena. Datorită lipsei oricărui sprijin al autorității romînești, care nici nu înțelegea măcar rostul și sensul unei propagări a culturii noastre peste graniță, cei doi au fost nevoiți să contracteze datorii foarte mari, pe care apoi le-au purtat, ca pe o povară, timp de o viață de om. Încă după retragerea ei definitivă de la Teatrul National, Aristizza Romanescu se vedea obligată, cînd și cînd, să dea cîte un spectacol prin provincie, pentru a putea acoperi ratele acestor datorii, contractate numai din dragoste de teatru și de țară... Dar așa era, în acea lume, destinul actorului și al omului de artă, în general. Aceasta a fost și soarta lui Eminescu, în beneficiul căruia, din admirație față de marele poet al limbii romîne, a dat și Aristizza Romanescu un spectacol...

În seara zilei de 14 februarie 1903, clădirea impunătoare a Teatrului Național din București a trăit o animație cu totul și cu totul neobișnuită. Oameni de toate soiurile, de toate meseriile și stările, din toate colțurile Bucureștilor se strînseră în fața intrării. Era o seară memorabilă, de la care nici o suflare de om, căreia îi era dragă scena romînească, nu ar fi vrut să lipsească: își lua rămas bun de la teatrul pe care l-a slujit decenii de-a rîndul aceea care a fost cea mai de seamă personalitate feminină, cea mai mare actriță a sfîrșitului de veac — Aristizza Romanescu.

Programul serii era alcătuit din numeroase fragmente. Nu lipsea, din șirul celor ce au contribuit la reușita acestei ultime seri petrecute cu Aristizza Romanescu pe scenă, nici un nume ilustru — ca bunăoară Constantin Nottara sau o stea ce abia se ridica pe firmamentul artelor noastre, ca, de pildă, George Enescu.

La sfîrșit, marea actriță făcu un pas spre rampă și începu să recite, cu vocea ei neasemuit de frumoasă, o poezie în care-și lua rămas bun de la ce a avut mai frumos în viață și ce a iubit mai mult — teatrul:

«I-am dat iubitei mele, scenei,
Tot ce-am avut mai scump, mai sfînt:
Copilărie, tinerețe,
Amor visat, vis împlinit,
Maternitate, nopți și zile,
Întreaga-mi viață, în sfîrșit...»

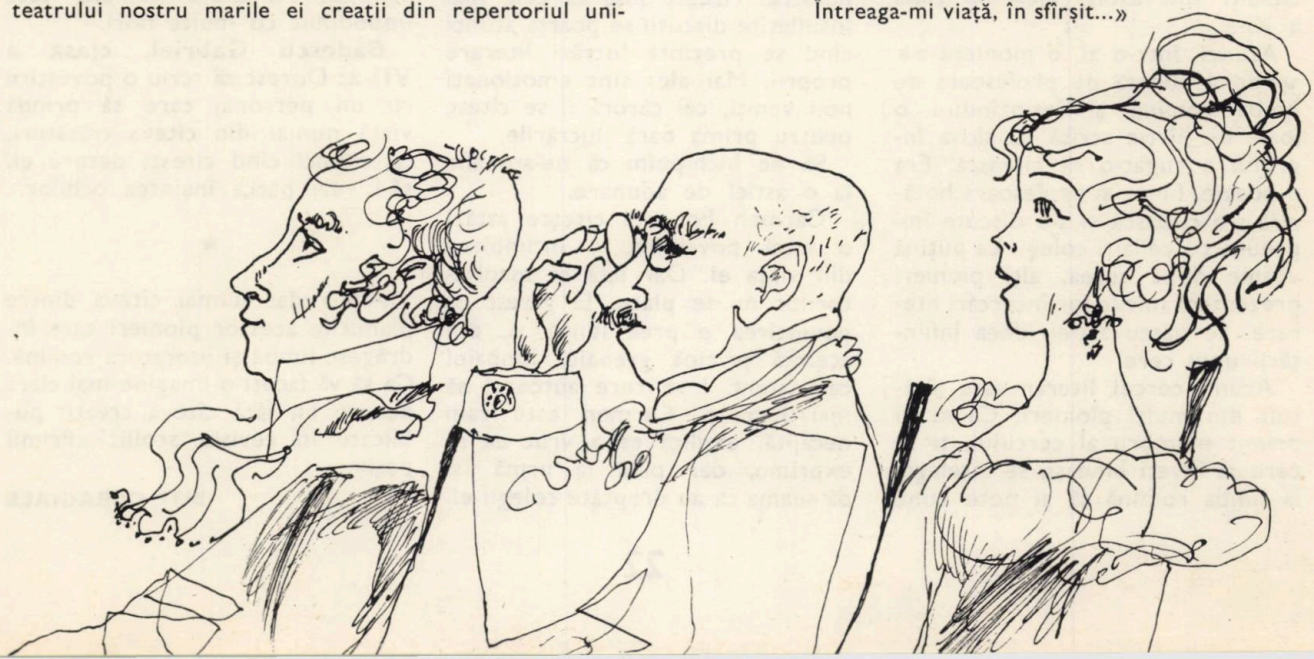

„CRAVATA ROȘIE" ÎN VIZITĂ LA

UN CERC LITERAR

La Școala de 8 ani nr. 9 din Sibiu am avut prilejul să cunoaștem activitatea unui interesant cerc literar. Cercul numără 5 ani de existență, iar primii participanți sînt astăzi elevi în clasa a XI-a.

Atunci, într-o zi, o pionieră s-a apropiat sfioasă de profesoara de limba romînă și întinzîndu-i o foaie de hîrtie scrisă cu sloya îngrijită a rugat-o să citească. Era o poezie. Eleva și profesoara hotărîră s-o citească și s-o discute împreună cu ceilalți colegi. La puțină vreme după aceea, alți pionieri prezentară micile lor încercări literare. Se născu astfel ideea înființării unui cerc.

Acum, cercul literar este alcătuit din mulți pionieri. Ca să fii primit membru al cercului, ți se cere să înveți bine și, se înțelege, la limba romînă să ai note bune și foarte bune. Pentru mulți elevi dorința de a fi membru al cercului literar a constituit un imbold la învățătură. Așa a fost cazul cu Ștefănescu Emil, băiat capabil care se mulțumea însă cu note așa-zis de trecere: 5 și 6. În schimb, îl atrăgeau foarte mult discuțiile din cadrul cercului literar, cărțile care se citeau acolo, compunerile ce erau supuse părerilor colectivului. De aceea, Emil a început să-și pregătească lecțiile mai cu temei și astăzi se numără printre fruntașii clasei și printre membrii activi ai cercului literar.

Merită, de asemenea, s-o cunoașteți pe Stancu Ana, secretara cercului, o fată energică și o colegă bună, o elevă ordonată care are numai 9 și 10. Explicația faptului că ea izbutește să obțină rezultate bune în tot ceea ce face constă în aceea că ea știe să-și împartă timpul cu strictețe. Orele de învățătură și de joacă sînt respectate fără pierderi inutile de timp. Ea este o bună organizatoare și se pricepe să țină în evidență toate treburile cercului literar.

Dar voi vreți, desigur, dragi cititori, să cunoașteți care este programul acestui cerc literar atît de îndrăgit de copii.

Nu de mult, aici s-a prezentat un referat despre pastelurile lui Vasile Alecsandri. S-au analizat imaginile artistice folosite de bardul de la Mircești în zugrăvirea anotimpurilor. În altă ședință, Bădescu Gabriela dintr-a VI-a a prezentat cartea «Romînia pitorească» de Al. Vlahuță. A fost un bun prilej ca, în discuții, pionierii să întregească cele spuse de Gabriela cu pagini din literatura de astăzi care zugrăvesc pitorescul patriei noastre. Firește însă că cele mai însuflețite discuții se poartă atunci cînd se prezintă lucrări literare proprii. Mai ales sînt emoționați noii veniți, cei cărora li se citesc pentru prima oară lucrările.

Să ne închipuim că ne-am afla la o astfel de adunare.

Carmen Pohoață citește astăzi o mică povestire, o întîmplare din viața ei. Dar iată că ascultătorilor nu le place. Ei găsesc că povestirea e prea lungă și, din această pricină greoaie, limbajul cam șters. I se cere autoarei să mai lucreze. Carmen este cam necăjită, explică ce a vrut ea să exprime, dar pînă la urmă își dă seama că au dreptate colegii ei. În general, în cadrul cercului, se pune accent pe o exprimare clară, în care să se vadă strălucirea și frumusețea limbii romîne. De asemenea, se are în vedere ca autorii să găsească forme de expresie cît mai personale.

Cercul literar, sub conducerea profesoarei de limba romînă, scoate o revistă a școlii care apare o dată pe trimestru. «Primii pași», acesta este titlul ei. Coperta o fac desenatorii cei mai buni din școală, apoi sînt selectate lucrările: poezii și povestiri dintre cele mai frumoase prezentate la cercul literar. Vă dați seama cîtă muncă cere fiecare exemplar? Căci totul, începînd cu textul, apoi desenele, șnuruitul, legatul, este făcut de copii. Cînd apare, revista trece din mînă în mînă, din clasă în clasă; clipa aceasta constituie o adevărată sărbătoare.

Dar ceea ce ni se pare important în activitatea cercului este modestia participanților.

Ei știu că deocamdată se află la primele încercări și important este ca la această vîrstă să înveți, să citești mult, să cunoști operele clasicilor noștri, pentru a înțelege mai bine toate tainele și frumusețile limbii.

La întrebarea: «**Ce ai dori să scrii?**» — pe care am pus-o celor care participă la cercul literar, iată cîteva răspunsuri:

Gheorghe Șerb, clasa a V-a: Îmi place mult orașul meu — Sibiul. Aș vrea să descriu cîteva din colțurile lui pitorești: parcul Dumbrava, dealul Gușteriței, de unde se vede întreaga panoramă a orașului, și cartierul gladiolelor, un cartier nou de blocuri care, așa cum îl arată numele, este împodobit cu multe flori.

Bădescu Gabriel, clasa a VII-a: Doresc să scriu o povestire cu un personaj care să prindă viață numai din cîteva trăsături, ca, atunci cînd citești despre el, să-l vezi parcă înaintea ochilor.

★

Am redat numai cîteva dintre planurile acestor pionieri care îndrăgesc limba și literatura romînă. Ca să vă faceți o imagine mai clară despre ei, iată cîteva creații publicate în revista școlii: «Primii pași».

BITI CARAGIALE

TARA MEA

Floare-albastră din răzoare,
Am o țară ca o floare,
În care-i conducătoare
Marea clasă muncitoare.
Crește țara mea bogată,
De Partidul drag vegheată,
Și-i frumoasă țara mea,
Alta-n lume nu-i ca ea.
Cu păduri de fagi și brazi
Crește țara noastră azi,
Cu ogoare și uzine,
Cu izvoare cristaline,
Cu ogoarele-nverzite.
Din tarlalele-nfrățite,
Cu orașe și cu sonde,
Cu fabrici și grîne blonde,
Cu oameni harnici ce muncesc.
Eu de aceea o iubesc.

RADOCEA ALEX.
clasa a VII-a B

BĂTRÎN SIBIUL

Bătrîn este Sibiul.
Din vremuri de demult —
Ca un moșneag din basme
Și gîrbov și cărunt.

De-atîția ani și epoci,
Sibiul meu trăiește,
Dar astăzi înspre soare
El zi de zi-nflorește

Cu blocuri și șantiere
Ce rîd mereu în soare,
Sibiul a-nflorit,
Mereu întinerit.

BRÎNDUȘ GHEORGHE
clasa a VII-a A

SALUT PARTIDULUI

Oltule cu apă lină,
Limpede și cristalină,
Tu ce mergi mereu la vale,
Lăsînd dealurile-n cale,
Du partidului, părinte,
Un salut voios, fierbinte
Dat de-un pionier care-l iubește
Și sub flamura sa liber crește.
Mulțumește-i pentru a mea cravată
Și pentru viața minunată

Cum n-a mai fost niciodată!

GÎLEA ELENA
clasa a VI-a C

UNEI COLEGE BOLNAVE

Ca să nu fii plictisită
Ți-am trimis o scrisorică
Unde-ți scrie fiecare
Dintre noi cîte-o urare.

Ne gîndim cu toți la tine
Și am vrea să te faci bine,
Să fim iarăși împreună
La muncă și voie bună.

STOIAN TIBERIU
clasa a VI-a A

GHIOCELUL

De sub pătura de nea,
La sfîrșit de iarnă grea,
Și-a ivit un ghiocel
Într-un vîrf de firicel.

El a dat de veste-n țară
Că dorita primăvară
A venit din nou la noi,
Cu căldură, fluturi roi.

Atîrnat ca un cercel
Într-un verde firicel,
Ghiocelul azi urează
Primăverii bun venit!

MUSCAN RODICA
clasa a VI-a C

ÎNVĂȚĂTOAREI MELE

Învățătoarea mea iubită
Îmi vrea viața fericită.

M-a-nvățat să scriu frumos,
Să mă port cuviincios.

Pentru tot ce m-a-nvățat
N-am s-o uit eu niciodat'.

Dînsa este deputată
Și-o stimează lumea toată.

Și în primăvară ei
Îi dăm primii ghiocei.

STANCIU PARASCHIVA
clasa a IV-a B, Școala de 8 ani
Gura Rîului

POVESTE FĂRĂ CUVINTE

Desene de RODICA STOIAN-DIMIU

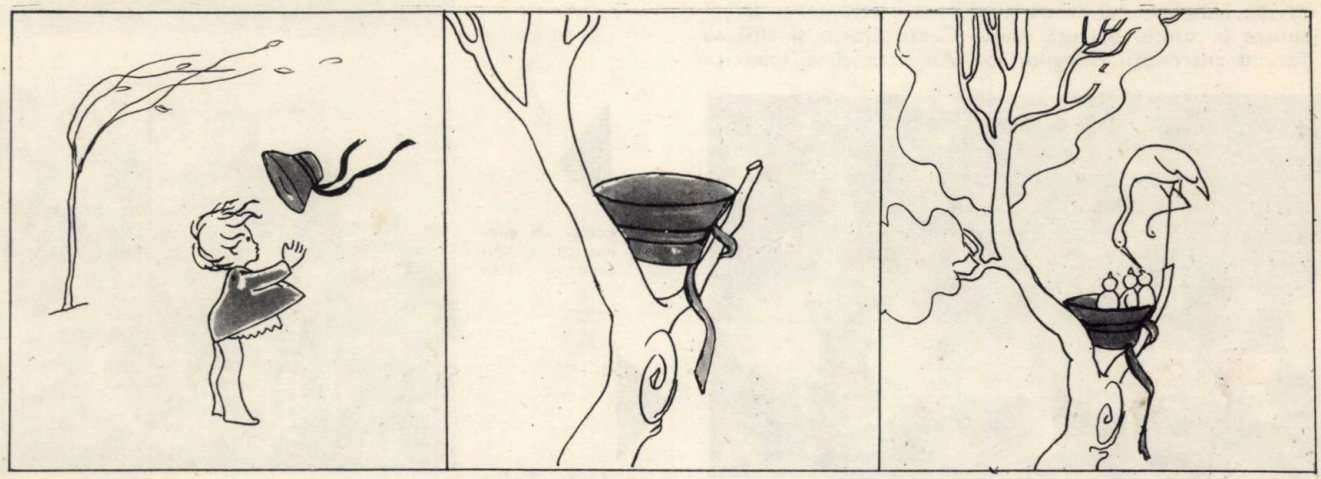

INTERVIU CU 140 de POLISPORTIVI

- *A B C-ul sportivului*
- *«Dacă nu știi, te învățăm; dacă ți-e greu, te ajutăm!»*
- *Excursii, excursii!*
- *De la insigna de polisportiv la sportul de performanță*
- *Sportivii și învățătura*

Precum vă dați seama, nu este posibil să publici un interviu cu 140 de polisportivi, afară doar dacă nu dorești să umpli un volum de cîteva sute de pagini. Titlul de mai sus are însă menirea să-l înștiințeze pe cititor că la Școala de 8 ani nr. 169 din București un număr de 140 de pionieri sînt posesori ai insignei de polisportiv. Firește, o realizare însemnată. De aceea, ne-am și gîndit să vă înfățișăm cîteva dintre secretele acestui succes. De față se găsește colectivul de conducere al unității, pionieri sportivi fruntași, precum și tov. profesor de sport Gh. Diaconu. Întrebarea e una singură și cuprinzătoare: «**Cum ați izbutit să antrenați pionierii în obținerea insignei de polisportiv?**»

— Dacă întrebarea e una, răspunsurile sînt mai multe, ne declară președintele unității. Să începem cu începutul, cu ABC-ul sportivului. ABC-ul sportivului este gimnastica. Nu e vorba de gimnastica de performanță, ci de cea de înviorare, ușoară, la îndemînă oricui. O facem la orele de sport, în recreații... Membrii cercului sportiv se ocupă de acest lucru, fiecare în clasa unde învață. Băcanu Mihaela, Georgescu Simona, Lupășteanu Anca și mulți alții sînt în acest sens cele mai apropiate ajutoare ale tovarășului profesor. Rezultatul? Gimnastica te menține «în formă» și deschide gustul pentru sport. La noi, toată lumea face gimnastică.

— Evident, intervine tovarășul profesor de sport, o dată cu începerea antrenamentelor mai serioase apar și unele greutăți. La noi însă este o regulă: «Dacă nu știi, te învățăm; dacă ți-e greu, te ajutăm!» Am avut prilejul să punem în practică regula de mai sus, mai ales la cățărări pe frînghie. Aci se cere nu numai pricepere, dar și putere în brațe. Bălăuță Radu, Cecan Dorin și alții au devenit antrenorii colegilor lor. Au făcut cu ei exerciții de flotări, exerciții la scara fixă etc. În felul acesta, cei cărora la început cățărarea li se părea o probă de netrecut au izbutit s-o treacă fără mari dificultăți. Bineînțeles că același lucru e valabil și pentru alte probe, ca, de exemplu, triatlonul.

— Una dintre probele care au cerut o bună organizare, ne explică un membru al colectivului de conducere, a fost turismul. Cu ajutorul direcției școlii și al tovarășului profesor, și lucrul acesta s-a rezolvat foarte bine. S-au organizat o mulțime de excursii: la Sinaia, Hidrocentrala Argeș, la Peștera Meziad, Cheile Turzii. Aci, pe lîngă faptul că participanții au avut prilejul să vadă lucruri neasemuit de frumoase și interesante, și-au trecut în același timp proba de turism.

— **Îngăduiți-mi să intervin cu o întrebare ajutătoare. S-a rostit în convorbirea noastră cuvîntul «performanță». În unitate se practică și sportul de performanță?**

— O să cer tot eu cuvîntul, s-a oferit tovarășul profesor de sport. De la insigna de polisportiv pînă la sportul de performanță nu este o mare distanță. În concursurile organizate pentru obținerea probelor am avut surprize frumoase.

De pildă, la săritura în lungime băieți, Dinu Nicolae din clasa a VIII-a B a realizat 5,40 m, iar la fete Cătian Angela — 4,25 m. Acestea sînt adevărate performanțe. Apoi unitatea noastră s-a distins pe echipe. În Cupa orașului București, am obținut la triatlon locul I pe Capitală. Datorită insignei de polisportiv, la noi s-a creat o adevărat tradiție a atletismului.

— **Aș vrea să încheiem convorbirea noastră cu o ultimă întrebare: E vorba de sportivi și învățătură.**

— Am putea spune că cei mai buni sportivi sînt în același timp și cei mai buni la învățătură. S-o luăm ca exemplu chiar pe Băcanu Mihaela, care se află aici, de față. Este unul dintre «vîrfurile» noastre sportive la gimnastică și are totodată numai note de 9 și 10. Ca să nu mai vorbim de Moroianu Camelia, bună atletă. Are numai 10, pe toată linia. La noi cei mai buni în sport sînt și cei care învață cel mai bine.

Prof. R. VOICILOIU

În excursie

Echipa de triatlon, cîștigătoare a mai multor concursuri

Echipa de gimnastică, campioană a școlii

Mozaic

O CURIOZITATE

— Scrieți numerele 1 2 3 4 5 6 7 8 și obțineți din ele 9999. Cum se poate?

ÎNCERCAȚI ȘI VĂ VEȚI CONVINGE!

Numerele 888, 777, 666, 555, 444, 333, 222 și 111 se pot împărți exact (fără fracțiuni) numai cu două numere: 37 și 3. Încercați și vă veți convinge.

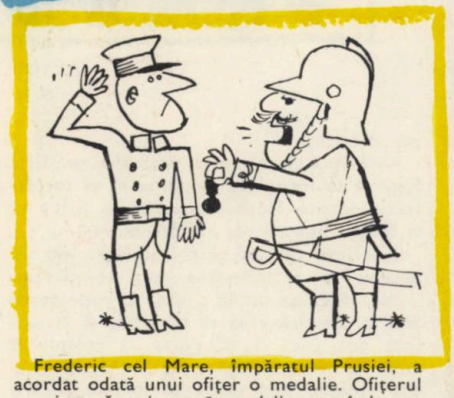

Frederic cel Mare, împăratul Prusiei, a acordat odată unui ofițer o medalie. Ofițerul a ezitat să primească medalia spunînd:

— Maiestate, pot primi medalia numai dacă o merit pe cîmpul de luptă.

Frederic i-a replicat mînios:

— Nu fi nebun și primește-o, căci pentru dumneata singur nu pot să fac război!

COPACUL DE FIER

Se știe că lemnul are proprietatea de a pluti pe apă. În junglele subtropicale din Azerbaidjan crește copacul demir-agaci (copacul de fier), al cărui lemn se scufundă în apă ca un drug de metal. El suportă presiunile mari mai bine decît fierul.

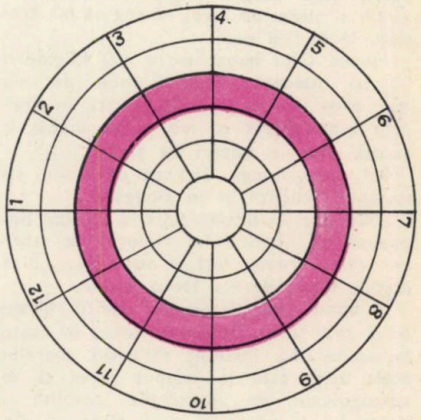

JOC ÎN CERC

1) Coleg de bancă; 2) Mama înțelepciunii... în ghiozdanul oricărui școlar; 3) Sală pentru cursuri; 4) De el atîrnă becurile; 5) Hîrtie pentru scris; 6) O notă mică pe care nici un școlar nu trebuie s-o aibă în carnet; 7) Programe școlărești; 8) Plutește pe loc; 9) Locul unde învățăm (pl.); 10) Ca un școlar care a luat o notă bună; 11) Pe el sînt scrise temele; 12) Școlari.

Dezlegînd acest joc, veți afla pe cercul colorat numele unei bune prietene a pionierilor și școlarilor.

ȘTIAȚI CĂ?

Alexandru Vlahuță (1857—1919) și Barbu Delavrancea (1857—1916), anticipînd parcă prietenia ce i-a unit în anii maturității, s-au născut în același an?

...Cea mai veche hartă a țării noastre a fost desenată și gravată în lemn de Ioan Honterus din Brașov? Harta a fost tipărită și publicată în atlasul său în anul 1542.

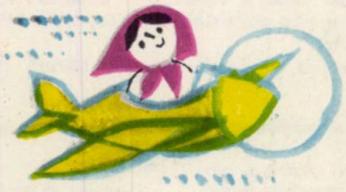

...Prin folosirea metodei spectrale, oamenii de știință au aflat că atmosfera Pămîntului, la o înălțime de 100 km, este mai rece deasupra ecuatorului și mai caldă deasupra regiunilor polare?

...Prima femeie din lume care a zburat cu un avion a fost Valeria Vlaicu — sora cea mai mică a lui Aurel Vlaicu?

Zborul s-a înfăptuit în martie 1909, cînd Aurel Vlaicu a efectuat primul zbor din lume cu însoțitor la bord, pe izlazul din marginea Orăștiei.

MONOVERB
(3—7)

MONOVERB
(3—5)

ÎNTÎMPLĂRI ȘI ÎNTÎMPLĂRI

de **TUDOR OCTAVIAN**
Ilustrații: D. POMPILIU

În frizerie e liniște.

Nenea Gică stă pe un scaun, picior peste picior, așteptîndu-și clienții și se gîndește la Noua Guinee.

Fiecare dintre voi știe, desigur, o mulțime de lucruri despre Noua Guinee. Nici nu încerc să vă întreb fiindcă o să vorbiți cu toții o dată și o să-mi explicați că are 785 381 sau 785 382 de kilometri pătrați, niște locuitori foarte de treabă, care se numesc papuași, că munții insulei sînt neînchipuit de înalți; o să-mi povestiți totul despre junglă, maimuțe, crocodili și altele pe care, vă rog să mă credeți, le știu și eu.

Nenea Gică habar n-are cîți kilometri pătrați măsoară Noua Guinee, dar nu este prea mîhnit din pricina asta. În tinerețe era supărat că n-a putut umbla la școală. Dar la șaizeci de ani...

Stă, deci, nenea Gică pe un scaun, își așteaptă clienții și se gîndește.

...Cu o zi în urmă a fost la un film împreună cu nepotul lui Meluțu, de șapte ani, care, firește, nici el nu a știut, pînă atunci, nimic despre Noua Guinee.

Și filmul le-a plăcut. Au stat în fotolii două ore și au străbătut insula în toate direcțiile! I-a încîntat răsăritul soarelui acela uriaș care la început părea că se rostogolește pe întinderea potolită a oceanului și părea să vină către ei, din ce în ce mai mare și mai strălucitor. Au bătut din palme de plăcere cînd papuașii au vînat crocodilul cel mai fioros, au simțit cît de greu este să urci pe muntele Carstens, tocmai la 5 000 de metri, mai ales cînd ți-a căzut masca de oxigen în prăpastie.

Și alte grozăvii!

Lui Meluțu i-a plăcut cel mai mult un papuaș cam cît el de mare, foarte năzdrăvan, care tot timpul nu făcuse altceva decît să se cațăre prin pomi și să scoată din sărite maimuțele.

Ce film frumos!

Nenea Gică se așază mai bine în scaun, cască prelung, își amintește fel de fel de întîmplări și se simte legănat în ritmul unei muzici vesele.

Descoperă că sînt tam-tam-urile papuașilor și imediat se vede cum ar fi el explorator prin Noua Guinee. Cum stă de vorbă cu papuașii și le împarte aparate de radio cu tranzistori și mașini de ras electrice, cum îl zărește pe Meluțu într-un pom enervînd o maimuță foarte cumsecade și cum îl trimite pe Meluțu imediat în țară pentru că nu se astîmpără și apucă maimuțele de coadă și le învîrtește.

Se vede străbătînd jungla prin mocirlă, se luptă cu fel de fel de animale ciudate, e în vîrtejul unor primejdii fără scăpare din care scapă, bineînțeles, datorită curajului și deșteptăciunii sale. Și băștinașii îl privesc, din aceste motive, cu mult respect. Iar cel mai bătrîn dintre ei îl roagă, din partea tribului, să le rămînă șef. Nea Gică le explică de ce nu poate pentru că trebuie să fie dimineața la serviciu, iar după-amiaza să aibă grijă de Meluțu.

Tocmai se luptă cu un crocodil cînd aude pe cineva strigîndu-l:

— Nene Gică, hei, nene Gică!

Se întoarce nedumerit și... se trezește!

În frizerie a intrat Petrică, singurul băiat mare de pe strada aceea. Nenea Gică se ridică de pe scaun, se întinde de-i trosnesc toate încheieturile și se pregătește să-și facă meseria. Scoate mașina și foarfecele din sertar și, după ce clănțănește de cîteva ori cu foarfecele deasupra creștetului lui Petrică, întreabă:

— Ei, cum ne tundem?

Petrică răspunde grav:

— Modern!

Nenea Gică dă din cap aprobator și se face că se pregătește special pentru o astfel de tunsoare, dar — să fim sinceri — el nu înțelege dacă tunsoarea «la castron» pe care i-o face lui Petrică de cînd acesta avea cinci ani se numește, începînd de azi, «modern».

Și începe să-l tundă.

— Clonț, clonț, clonț!

Privește la capul lui Petrică din toate părțile și se gîndește tot la Noua Guinee.

Deodată, nea Gică începe să rîdă. Și rîzi, rîzi.

Petrică se simte jignit pentru că nea Gică privește în oglindă la capul lui și rîde.

— Grozav seamănă, măi Petrică, capul tău cu Noua Guinee, zice nea Gică după ce se potolește.

Petrică strînge din dinți și privește foarte crunt înainte.

Nea Gică îl tunde mai departe și se pomenește povestindu-i aventuri din Noua Guinee.

Petrică îl ascultă cu gura căscată și a uitat că de o săptămînă a jurat să fie nepăsător la orice, ca oamenii mari.

...Sînt acum, el și cu nea Gică, prin Noua Guinee. Coboară în niște prăpăstii înfiorătoare și, cînd se așteaptă mai puțin, sînt atacați de niște triburi despre care nu știau nimic.

Nenea Gică nu e convins și îl întreabă pe Petrică:

— Există, într-adevăr sălbatici pe aici?

Petrică se înroșește și spune că el tocmai lecția despre Noua Guinee nu a putut să o învețe pentru că... a fost bolnav.

Iată însă că sînt prinși și legați de un arbore cu o înfățișare tare complicată.

Nea Gică se umflă o dată și rupe toate sforile. Petrică vrea să se umfle și el așa, însă nea Gică îl sfătuiește să aștepte o clipă ca să-i taie legăturile. Nu de altceva, dar trebuie să-și păstreze forțele pentru alte aventuri.

Încalecă amîndoi pe calul lor negru și o șterg.

Și ce nopți misterioase petrec apoi! La apropierea serii privesc din umbră, uimiți, dansurile negrilor în jurul focului, ascultă muzica lor ciudată, dar plină de energie. Iar cînd ajung la malul oceanului, după ce au trecut de cealaltă parte a lanțului de munți, Petrică este tuns chilug. Dar nu-i pasă.

E fericit. Iese din frizerie și se îndreaptă către parcul de la blocuri unde sînt mai întotdeauna copii.

I-a intrat mult păr sub cămașă și-l mănîncă îngrozitor, dar nu se scarpină și rabdă ca să se călească.

Scoate pieptul înafară și, după ce se uită bine în jur ca să se convingă că nu-l vede nimeni, vîră mîinile în buzunar pînă la coate și calcă apăsat, marinărește.

Fluieră și e foarte mîndru de capul lui ascuțit, care seamănă așa de bine cu Noua Guinee.

POȘTA REDACȚIEI

Georgescu Gh. Adrian, comuna Richițele, regiunea Argeș

Vrei să-ți completezi referatul despre capitala patriei noastre cu cîteva date istorice?

Să știi, Adrian, că prima dată se pomenește de București în anul 1459, într-un hrisov al domnitorului Vlad Țepeș, iar puțin mai tîrziu, în 1492, apare în cartografia europeană prima mențiune despre orașul București în planiglobul lui Martin Behaim din Nürnberg.

Negreșit să amintești în referat despre așezările strămoșilor noștri geto-daci, descoperite pe locuri ca: Dămăroaia, Dealul Piscului, Radu Vodă etc. Ele datează din epoca bronzului și a fierului.

Despre populația veche română poți arata că primele ei așezări datează din secolele X—XI, în Bucureștii Noi, Piața de Flori, Cringași.

Orașul București devine capitala Romîniei în anul 1862.

*

Vasilică Draja, clasa a VII-a, Olănești-Băi, membru în brigada artistică.

Pentru început, poți povesti brigăzii despre jocul popular «Perinița», pentru că inițial a fost un joc de copii denumit «Ariciul». Jocul cu ariciul, care probabil se joacă și azi pe la voi, are un anumit ritual. Copiii cîntă și

În parc nu sînt decît vreo patru fetițe mici ce se joacă făcînd turte de pămînt și una dintr-a I. Nu prea ai ce discuta cu ele. Se apropie totuși ca din întîmplare și, luînd de jos o turtă de pămînt, spune și fluieră mirat:

— Phii, ce seamănă, domnule, asta cu Noua Guinee!!

— Ce înseamnă Gui-gui-ghi? întreabă o fetiță.

Petrică o privește compătimitor, înțelege că-i vorba de Guineea, dar în același timp își dă seama că nu știe ce să-i răspundă, fiindcă el nu stă de loc bine cu geografia.

— E o insulă mare, se bîlbîie el, unde trăiesc papuași. Dar voi sînteți prea mici ca să pricepeți lucruri de-astea.

— Vreau și eu o păpușă, spune fetița.

— De unde păpuși? se miră Petrică.

— De la Gui-gui-ghi, stăruie fetița.

Petrică uită că el prea ades își neglijează cartea și se arată foarte mirat de lipsa lor de cunoștințe.

Nici nu are ce discuta cu ele, totuși le face o favoare și povestește ce-a pățit el în Noua Guinee.

Fetițele îl ascultă cu înfrigurare. S-au mai strîns și alți copii.

Și Petrică vorbește:

— ...La un moment dat vine către noi un crocodil. Nenea Gică strigă: «Petrică, crocodilul!» și se urcă într-un pom. Eu am scos pistolul, am ochit și... Pac! Pac! Pac! L-am făcut praf.

— Și mai departe? întreabă cu ochii mari fetița care se gîndea să povestească și ea deseară pisicii despre Gui-gui-ghi, adică Noua Guinee.

În aceeași clipă, mama ei o strigă la masă.

Petrică răsuflă ușurat și o porni spre casă. În sfîrșit, a înțeles și el că este necesar să știe geografie.

EU TAC... TU TACI... PROVERBUL VORBEȘTE

NICU: Și, la urma urmei, ce-i un proverb?

EU: De fapt ar trebui să te întreb eu pe tine...

NICU: Proverbul... proverbul este...

EU: Lasă! Deschid dicționarul și caut la pagina 675... Provă... Proveni... Provenință... A, uite, Proverb: «frază scurtă, de obicei ritmică, în care poporul exprimă în chip metaforic, concis și sugestiv, rezultatul unei experiențe și care conține o povață, o învățătură».

NICU: Am înțeles, poveațe, învățături, adică ceva... cam plicticos!

EU: Depinde... Uite, de pildă, putem face și un colț satiric... cu proverbe. Ce proverbe știi?

NICU: «Nu aduce anul ce-aduce ceasul»...

EU: ...Să nu crezi că dacă n-ai învățat un an la matematică și fizică poți să-ți îndrepți notele în ultimul... ceas de clasă.

NICU: «Vorba dulce mult aduce!»

EU: Da, adevărat. Dar să nu crezi că dacă mănînci o prăjitură cu miere în recreația mare... iei o notă mai mare la romînă.

NICU: «Unde dai și unde crapă!»

EU: Dacă vrei să arunci cu un bulgăre de zăpadă în capul colegei tale de bancă și nimerești în geam... de vină nu e proverbul.

NICU: Ia să văd cu proverbul ăsta: «Cînd te frigi cu ciorbă, sufli și-n iaurt»...

EU: Ți-l tălmăcesc. Dacă ai pățit-o, adică te-ai «ars» la lecția despre căldură (stai slab cu fizica trimestrul ăsta) nu înseamnă că trebuie să sufli... cînd vecinul tău de bancă e scos la tablă.

NICU: Mai știu un proverb: «Apa trece, pietrele rămîn».

EU: Se poate aplica la geografie: cînd nu știi numele unei ape... apa trece, notele rămîn!

NICU: «Cîinele care latră nu mușcă!»

EU: Asta nu se potrivește lui Vlad al nostru.

NICU: Un proverb fals!

EU: Dacă e vorba de Vlad, da! Pentru că el țipă toată ziua la cei mai mici..., dar îi și bate.

NICU: Am să-ți mai spun un proverb: «Prietenul la nevoie se cunoaște!»

EU: E un proverb bun pentru final. De aceea, te sfătuiesc să-ți iei și proverbele drept prieteni. Oare nu e bine să le cunoști tîlcul și înainte de a avea nevoie de ele?

Pt. conf. ALECU POPOVICI

joacă în jurul micului «ghem cu țepi» zăngănind un vătrai, un clește sau o tingire. Auzind sunetul acestor metale, ariciul țopăie într-un fel caraghios, și copiii se amuză.

Ai să vezi ce legătură este între jocul cu ariciul și «Perinița».

Datorită comicului său, jocul cu ariciul a fost preluat de vîrstnici mai, ales la petreceri. Incomodîndu-i însă ariciul, ei l-au înlocuit cu o pernă brodată cu motive naționale. De aici denumirea de «Perinița». Aria oltenească a «Perinitei» a fost culeasă de B.P. Hasdeu din comuna Galiciuica, raionul Băilești. Dar și perna era incomodă, de aceea a și fost înlocuită cu batista, păstrîndu-se obiceiul strămoșilor noștri din «Hora cu sărutări».

*

Valeriu Drăgan, comuna Aninoasa.

O să ți se pară curios, dar așa este. Nu poți spune azi că cifra cutare reprezintă cu exactitate numărul populației globului. Știi de ce? Pentru că ea se schimbă nu numai de la o zi la alta, ci chiar de la o secundă la alta. S-a stabilit că într-o zi se nasc aproximativ 200 000 de oameni, iar o singură secundă aduce planetei noastre doi locuitori. Știind acest lucru, nu te vei mira că numai în anul 1964 numărul populației a crescut cu 68 de milioane, totalizînd 3 302 000 000 de locuitori.

Trebuie să știi, Valeriu, că structura populației o studiază oameni de știință denumiți demografi. Ei au calculat că anul acesta populația globului va înregistra un spor de 70 milioane de oameni, iar în 1975 ea va ajunge la 4 miliarde de locuitori.

PEȘTERA AURIE

de ION BĂIEȘU

Ilustrații: DURES

Cum vor arăta oamenii peste o sută de ani? Desigur, la fel ca noi, însă multe din tainele care sînt taine pentru noi nu vor mai fi pentru ei mistere. Și, totuși, vor fi taine și peste o sută de ani, iar ei vor căuta să le dezlege. Pasiunea aventurii nu le va lipsi nici lor.

Să pășim în anul 2065. Sîntem în casa profesorului inginer și academician George Vulcănescu. Fiii săi gemeni, Pavel și George, au terminat școala medie cu calificative maxime. Cu acest prilej, tatăl le-a făcut o surpriză.

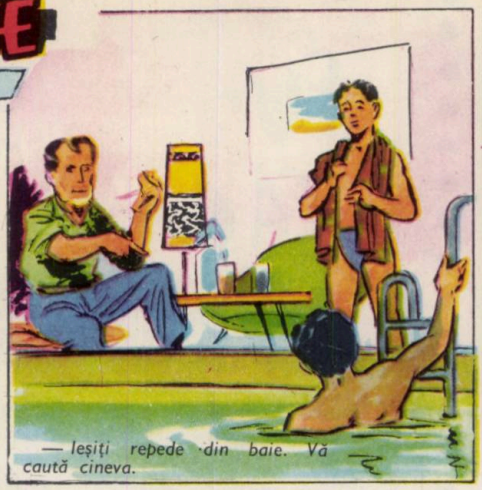

— Ieșiți repede din baie. Vă caută cineva.

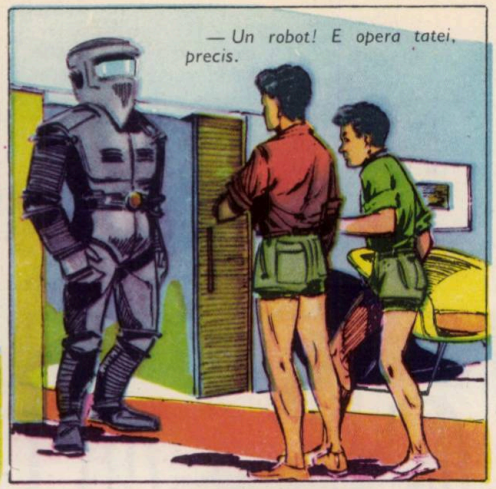

— Un robot! E opera tatei, precis.

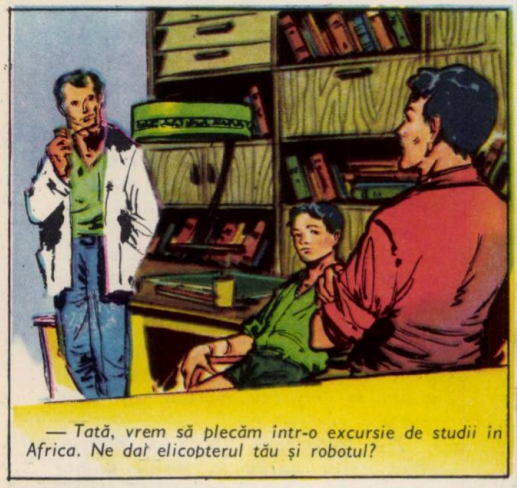

— Tată, vrem să plecăm într-o excursie de studii în Africa. Ne dai elicopterul tău și robotul?

Ultimele pregătiri înainte de plecare.

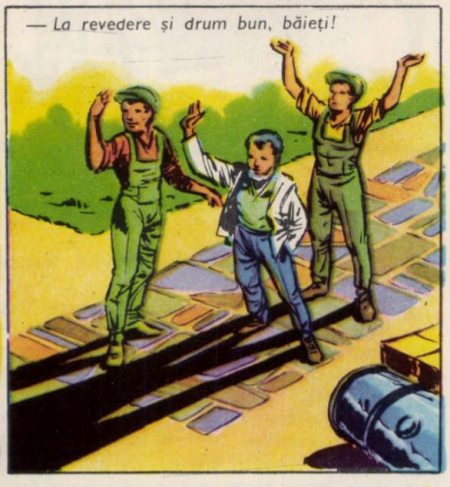

— La revedere și drum bun, băieți!

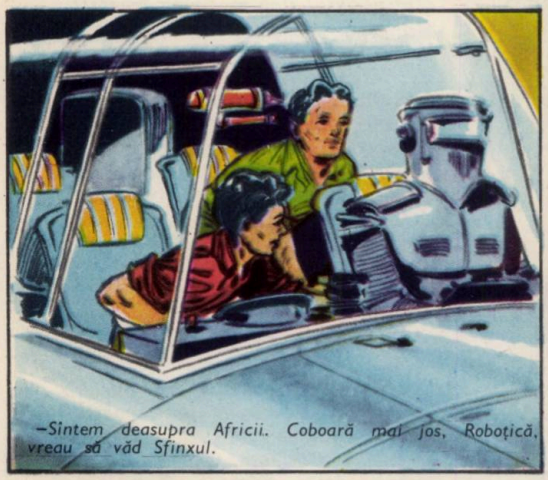

—Sîntem deasupra Africii. Coboară mai jos, Roboțică, vreau să văd Sfinxul.

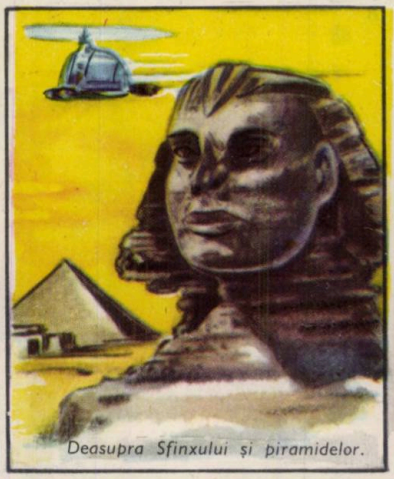

Deasupra Sfinxului și piramidelor.

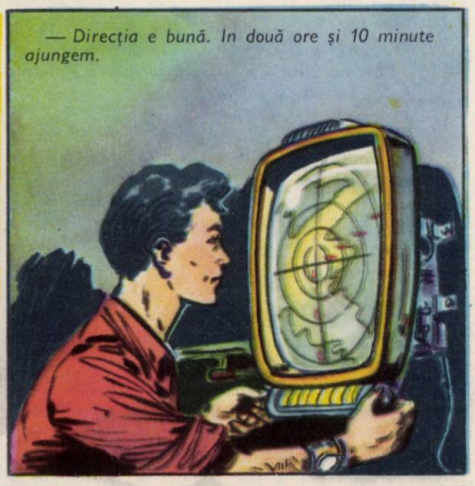

— Direcția e bună. În două ore și 10 minute ajungem.

Coborîrea se face chiar pe marginea lacului.

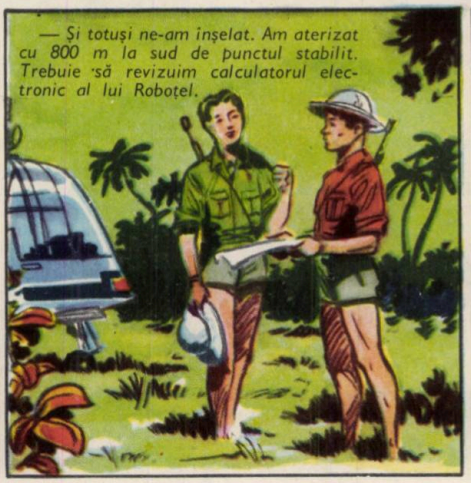

— Și totuși ne-am înșelat. Am aterizat cu 800 m la sud de punctul stabilit. Trebuie să revizuim calculatorul electronic al lui Roboțel.

Se înaintează cu atenție.

— N-avem incotro, trebuie să aterizăm în zona mlaștinilor.

— Porțiunea asta trebuie s-o traversam pe jos.

Cu mașina cu perne de aer e altceva. Poți merge pe orice teren.

— Opriți!

— Vă rugăm să protejați animalele. Vă aflați într-o rezervație.

— Vă rugăm să faceți aceeași recomandare și animalelor în ceea ce ne privește.

În fiecare an vin expediții la «Peștera Aurie», dar nimeni n-a reușit să descopere misterul.

— În peșteră trebuie să existe caietul expediției franceze care a pierit acum 145 de ani. În primul rînd vrem să găsim acest caiet.

— Intrarea peșterii e la 60 de metri înălțime.

— Trebuie să fie și altă intrare.

La profesorul Vulcănescu acasă sosește o telegramă.

Cine a trimis-o?

VICTORIA-A-30045 - W.K. - 3-6-2065-AFRIKA
GEORGE VULCANESCU . RPR . BUCUREST
DACA DORITI SA VA FERITI FIII
DE PERICOLE GRAVE, CHEMATI-I
ACASA . UN BINEVOITOR

— VA URMA —
ÎN NUMĂRUL VIITOR

Dr. PANSELUȚĂ VĂ SFĂTUIEȘTE:

...Un băiat a fost operat la nas de chist sinuzital; intervenție grea, o lună întreagă a absentat de la școală, trei luni i-au fost interzise sportul și toate eforturile fizice. Cauza? O măsea netratată la vreme.

...Nefrită? Dureri, lacrimi, emoții, medici luptînd pentru restabilirea sănătății rinichilor. Au reușit, dar cu prețul cîtor eforturi? Cauza? Focarul dentar de infecție.

...Endocardită? Tot din pricina infecției dentare, dar acum grefarea microbilor s-a produs pe inimă. La vîrsta cînd sportul, jocurile, excursiile sînt nu numai iubite, dar și necesare încă, unui copil îi sînt interzise.

Dar ce este o carie dentară? Caria dentară este o boală a țesuturilor dure ale dintelui.

Din anatomia dintelui știm că acesta este format din coroană și rădăcină, avînd în interior pulpa dentară. Coroana este acoperită de smalț, un țesut extrem de dur, sub acesta găsindu-se dentina, un țesut de consistența osului.

Se pune întrebarea: cum este posibilă distrugerea acestui strat rezistent? Cum apar cariile? Ele apar în locurile unde se depozitează resturi alimentare și datorită dulciurilor care formează pe dinți plăci gelatinoase.

Cît timp este superficială, caria dentară produce dureri la rece, acru, dulce și se poate trata într-o singură ședință. Netratată însă în această perioadă, ea ajunge la pulpa dintelui, dînd pulpita, caracterizată prin dureri violente, tratamentul necesitînd în această fază 3—4 ședințe, procedîndu-se la extirparea pulpei dintelui. Dacă nici acum nu se efectuează tratamentul, pulpa dintelui se mortifică, dînd complicații ca: granulomul, abcesul, flegmonul dentar, focare de infecție care eliberează permanent în torentul sanguin mici cantități de microbi, provocînd bolile amintite mai înainte.

Prevenirea tuturor acestor neajunsuri și suferințe cauzate de cariile dentare se face prin mijloace simple, la îndemîna tuturor, cu un minim de efort: evitați între mese dulciurile și făinoasele (care formează însă un desert necesar la sfîrșitul meselor principale), consumați alimente de consistență tare (mere cu coajă, pere, gutui, pîine neagră cu coajă tare etc.) și neapărat spălați-vă dinții după fiecare masă. Seara, înainte de culcare, spălarea este absolut obligatorie și se va face cu ajutorul unei periuțe aspre, cu cel puțin 16 cuiburi de peri, manevrată în sens vertical, avînd grijă să se maseze și gingia și, mai ales, să se insiste în locurile favorabile depunerii de resturi alimentare. Dacă spălarea nu durează 3—4 minute, controlat cu ceasul, atunci nu se cheamă că ne-am spălat pe dinți, ci numai că... am avut intenția să ne spălăm, ceea ce, trebuie să recunoașteți, este puțin, foarte puțin.

Pentru conformitate
Dr. D. IONESCU

Care dintre voi nu a citit basme? Și cine nu a întîlnit, în basme, balauri fioroși? Veți spune: «Născociri! Balauri nu au existat niciodată!» Și totuși balauri au existat, firește, însă nu sub forma în care ei vă sînt înfățișați în basme. Balaurii despre care o să vă vorbim în cele ce urmează au trăit cu sute de milioane de ani înainte de a apărea omul pe Pămînt. Atunci globul era populat de viețuitoare ciudate, care au dispărut de mult.

De unde știm noi că au existat, că aveau trupuri de sute de tone, că aveau colți puternici sau poate că nu, că se hrăneau numai cu iarbă sau poate erau carnivori. Toate acestea le aflăm de la oamenii de știință care studiază fosilele, resturi, schelete sau urmele lăsate în mîl de labele, botul și coada animalelor respective. Cercetînd pămîntul strat după strat, ei citesc ca într-o carte. De pildă, aici s-a dat o luptă între animale carnivore. Acest lucru ni-l spune craniul cu colții ascuțiți găsiți în locul respectiv. Iată și alte două cranii mai mici, a căror cercetare ne arată că animalele acestea, amîndouă din aceeași familie, se hrăneau cu iarbă și că unul dintre ele era mai mic, iar celălalt mult mai mare. Așadar, mama și puiul. Și așa, studiind amănunt cu amănunt, oamenii de știință, paleontologii scot la iveală viețuitoare și fapte petrecute și dispărute de mult.

*

Cu aproximativ 200 milioane de ani în urmă, în era vieții de mijloc, Pămîntul era în stăpînirea reptilelor uriașe. De aceea această eră s-a și numit era reptilelor. Și pe bună dreptate, căci ele erau atotputernice atît în ape, cît și pe uscat sau în aer. Ne este destul de greu

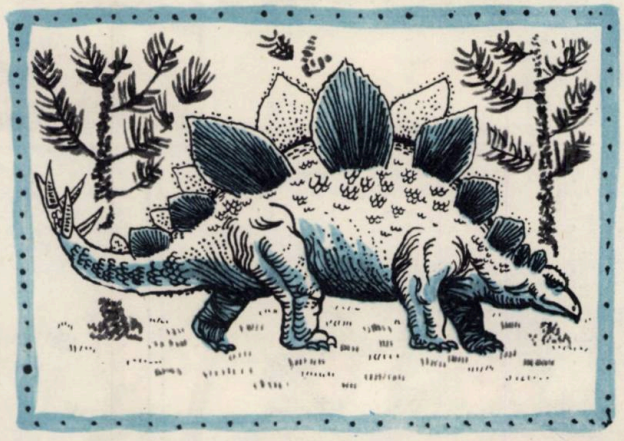

să ne imaginăm că strămoșii șopîrlelor, crocodililor, șerpilor atingeau zeci de metri lungime și sute de tone greutate. Iată numai un exemplu din familia reptilelor acvatice. Elasmozaurul: avea lungimea... 13 m. Ihtiozaurul, o altă uriașă șopîrlă marină, avea pînă la 12 m lungime, iar ca aspect semăna cu un pește. A trăit și pe la noi, urmele sale au fost găsite în Dobrogea.

Dintre reptilele uscatului, fără îndoială, cei mai impresionanți sînt dinozaurii carnivori și ierbivori, care trăiau în mlaștini ori în locuri uscate și chiar în deșerturi. Dinozaurii giganți atingeau ușor 27 m lungime; aveau totuși un cap foarte mic, iar creierul atît de redus încît se presupune că inteligența lor era aproape inexistentă.

Să ridicăm în continuare vălul de pe cele aproape 200 milioane de ani și să vedem cum arătau și ce fel de viață duceau cîțiva dintre acești uriași.

Iată, de pildă, Brontozaurul. Era una dintre cele mai mari reptile și, în același timp, una dintre cele mai răspîndite. Un adevărat munte de carne și oase, Brontozaurul colinda prin mlaștinile Americii de Nord și nu le părăsea decît pentru a se încălzi la soare pe țărmurile nisipoase, unde își depunea și ouăle. El atingea pînă la 18 m lungime și peste 200 de tone greutate! Capul său era foarte mic, gîtul lung și puternic, coada dezvoltată. Brontozaurii se

ELENA MANTU

AU EXISTAT BALAURI?

hrăneau cu plante acvatice. Creşterea lor era foarte lentă şi unii paleontologi apreciază că ei trebuie să fi avut circa 200 de ani cînd atingeau vîrsta adultă. Ca şi celelalte mari reptile ierbivore, Brontozaurul se găsea fără apărare înaintea atacurilor semenilor săi — reptilele carnivore. Corpul său era lipsit de carapace sau ascuţimi osoase şi cea mai bună apărare o constituia modul său de viaţă. Într-adevăr, el trăia sub apă şi ieşea din cînd în cînd să respire. A trăit acum cca. 150 milioane de ani. Un schelet de Brontozaur reconstituit se află în Muzeul de istorie naturală din New York.

Foarte asemănător cu Brontozaurul era Diplodocus, dar se deosebea prin faptul că acesta din urmă avea un gît şi o coadă foarte lungi. De aceea şi lungimea lui era diferită, atingînd pînă la 27 m. Trăia prin regiunile mlăştinoase din America de Nord (Colorado şi Wyoming). Se hrănea cu ierburi acvatice, dar şi cu micile vieţuitoare care-şi duceau viaţa pe aceste plante, insecte, răcuşori, moluşte. Mulaje ale acestui impresionant gigant se află la muzeele din Viena, Berlin, Paris şi Londra.

Unele dintre aceste uriaşe reptile din era vieţii de mijloc aveau corpul acoperit de o cuirasă groasă, erau adevărate vieţuitoare blindate. Cel mai tipic reprezentant este Stegozaurul, care a trăit prin America de Nord. Corpul său, lung pînă la 9 m, era purtat de patru labe puternice, cele dinainte fiind mai scurte decît cele posterioare. Dar ceea ce îi dădea un aspect impresionant erau cele două şiruri de plăci mari osoase ce le purta pe spinare. Coada scurtă, dar puternică era şi ea armată de două perechi de ace lungi, osoase. O armură groasă de plăci poligonale cornoase acoperea tot corpul. Capul îl ţinea aproape tot timpul aproape de pămînt. Creierul era prea mic pentru a comanda un astfel de corp enorm şi fără îndoială aceasta este cauza pentru care labele posterioare şi coada depindeau de un al doilea centru nervos, de 10 ori mai voluminos decît creierul, constituit dintr-o umflătură a măduvii spinării.

Cu tot aspectul înfricoşător, Stegozaurii nu erau decît nişte biete ierbivore inofensive. Carapacea lor greoaie nu le permitea mişcări rapide, dar o asemenea armură ca a lor nu putea fi uşor atacată. Ei nu aveau nevoie să fugă dinaintea contemporanilor lor carnivori. Unul dintre cei mai feroci carnivori ai acelor vremuri a fost Tironozaurul. Un colos de 5 m înălţime şi 14 m lungime! Capul său turtit în vîrf şi comprimat pe lături avea aproape 1 m lungime, iar în gură avea colţi puternici şi foarte ascuţiţi. Labele anterioare erau mici, pipernicite. Trunchiul se termina printr-o coadă puternică.

Şi ca să întregim tabloul trebuie să amintim de reptilele zburătoare — Pterozaurienii —, asemănătoare teribililor dragoni legendari. Membrele anterioare erau transformate în aripi. La Pterozaur aripile atingeau 8 metri. Ca un imens albatros, el plana deasupra mărilor emisferei sudice fără a da din aripi, ci pur şi simplu împins de curenţii de deasupra valurilor.

Schimbarea condiţiilor de mediu, a climei, a vegetaţiei, apariţia şi dispariţia anumitor animale, toate acestea au făcut ca din uriaşii erei reptilelor să nu rămînă în zilele noastre decît urmaşi pipernicîţi. Dar şi în zilele noastre se mai vorbeşte de existenţa unor balauri. Este vorba de balaurul din Komodo (insulă vulcanică indoneziană), o şopîrlă uriaşă în comparaţie cu animalele din zilele noastre. Varanul este un astfel de balaur, cel mai feroce animal al insulei Komodo, care se aruncă asupra victimei şi o muşcă adînc în regiunea gîtului. În 15 minute spintecă un cerb sau un mistreţ, înghiţind bucăţi mari de carne cu oase cu tot, fără a le mesteca. Oamenii de ştiinţă au făcut expediţii în insula Komodo, singurul loc din lume unde s-au păstrat pînă în zilele noastre reptile uriaşe asemănătoare cu cele preistorice. (Giganticii Varani ajung pînă la 7—8 m lungime.)

Studiindu-se aceşti urmaşi ai reptilelor uriaşe de odinioară, s-a găsit în stomacul unui Varan capul întreg al unui mistreţ adult. Este adevărat că uneori el se mulţumeşte şi cu o masă modestă, o mică maimuţă, păsări şi chiar ouă.

Dacă acest «pipernicit» urmaş provoacă atîta panică în lumea animalelor din Komodo, ne este uşor să ne imaginăm viaţa de acum cîteva sute de milioane de ani, cînd balaurii uriaşi erau o realitate.

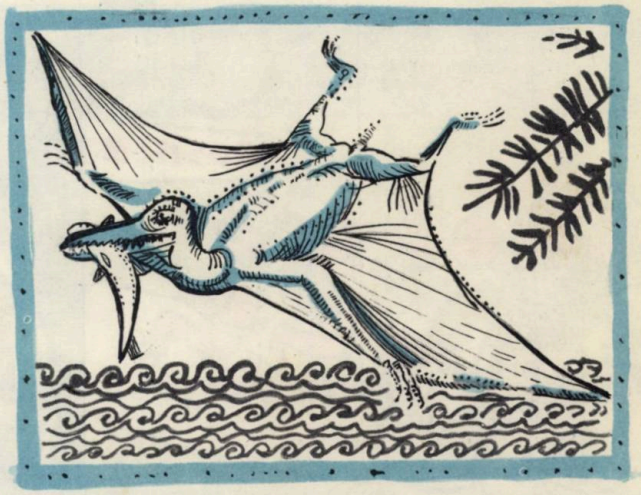

de PETRE LUSCALOV
Ilustrații de BURSCHI

– Mărțișor vrei, frățioare?
l întreabă, ți-aduc eu,
acem schimb cu el pe zmeu?

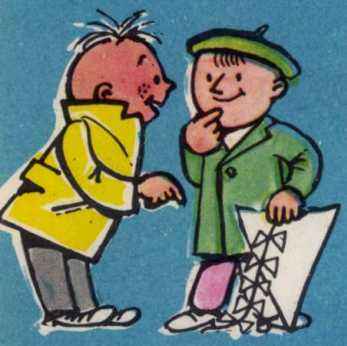

– Vrei?
– Desigur...
— Salutare...

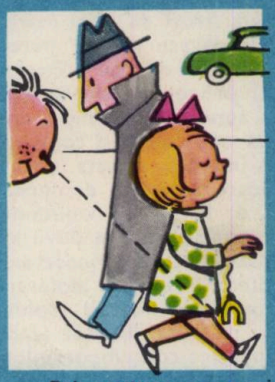

Prin mulțimea ce s-agită
O fetiță-și face loc...
Fata poartă (ce „noroc"!)
O „potcoavă"-aurită!

Fetii în înghesuială
Mărțișoru-i cade jos;
Tică îl și ia, frumos,
Dînd să fugă la iuțeală.

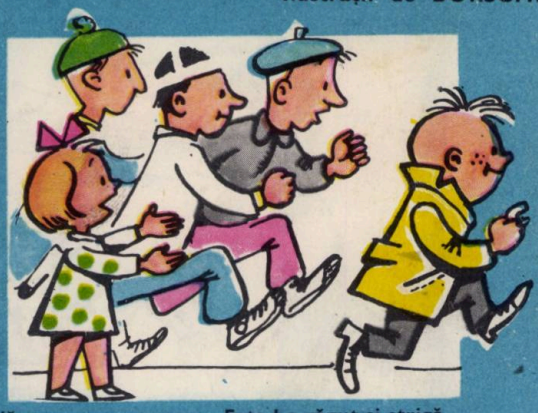

Fata l-a văzut și strigă.
Și-n minutul următor
Vin vreo zece-alergători
Tică fuge mort de frică.

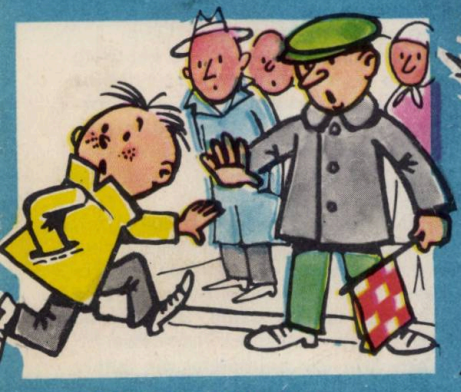

Urmărit de toți cei zece,
Cît pe ce să fie prins.
Și mai vine și un ins:
— Stop! pe-aicea nu se trece.

Ce-o să facă Tică oare?
Iată-l, smulge un arac
Și, speriat ca un ginsac,
Fuge, fuge și-apoi sare!

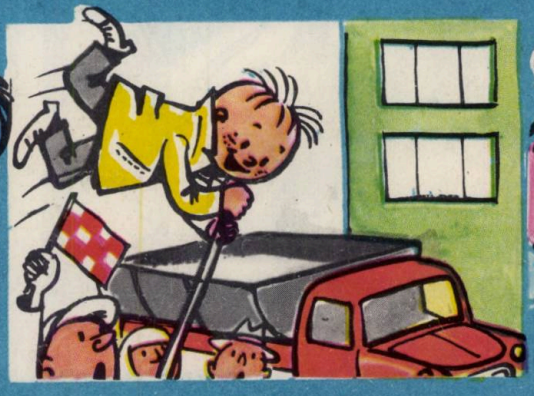

Treaba nu-i prea amuzantă...
(Unde-i Tică, n-am habar!)
Iată-l alb, ieșind din var,
Dintr-un fund de basculantă.

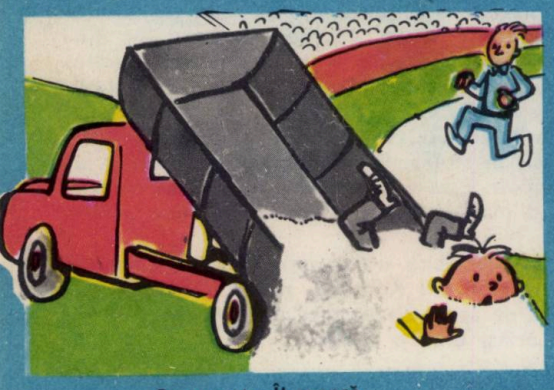

Se oprește. Îl aruncă,
Într-un colț de stadion,
Drept cu nasul în gazon:
— Fugi! Cei zece te mănîncă!

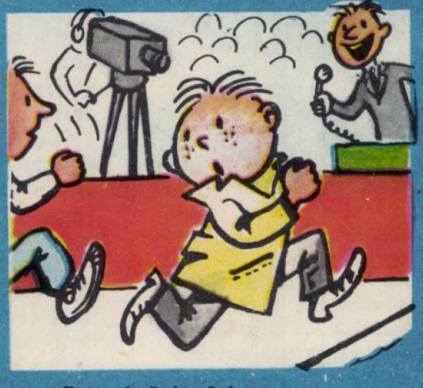

Pe o pistă de cărbune,
Tică-al nostru fuge-acum,
De sub tălpi îi iese fum...
Tipă crainicii: „minune"!

Într-un șanț umplut cu apă,
Pentru cursele de cai,
Cade Tică, însă, vai!
Pică-n cap și se... adapă!

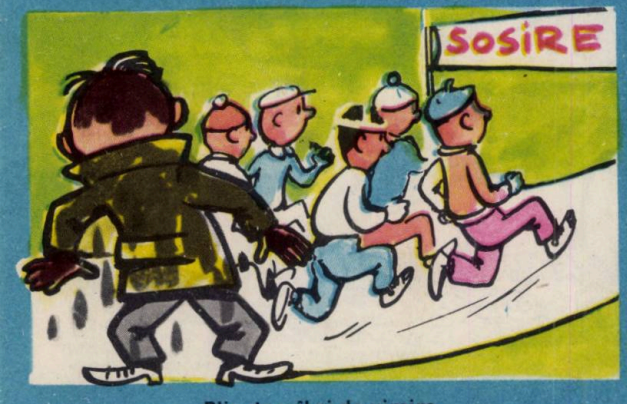

Plin de mîl și de uimire,
Vede cum cei zece-n șir
Trec-nainte... (Nu mă mir)
Înspre linia de... „sosire"!

Dumerit, cu mărțișorul,
Tică merge după zmeu...

— Mă-nfior pînă și eu
Ce-a pățit cu „frățiorul"!
(Căci fetița aceea mică
Era sora lui... Ionică!)

41 014
LEI 2,50

CRAVATA ROȘIE

Nr. 4
1965

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

GHEORGHE

Îi cunoaștem zîmbetul din portrete, îi știm fluturarea mîinii cînd saluta în zilele fierbinți de august covoarele noastre mișcătoare de flori... Vă mai amintiți bubuitul tobelor și sunetul trompetelor care salutau conducerea partidului nostru, în fruntea căreia se afla el? Cravatele voastre roșii, parte din steagul partidului, defilau sub privirile tovarășilor noștri dragi, iar noi, cu ochii ațintiți la tribuna Comitetului Central, le citeam pe chipuri bucuria. Cu cîtă fericire ne despărțeam în două șiruri, alergînd să-i îmbrățișăm, în numele tuturor copiilor țării, pe conducătorii noștri de partid și de stat, în fruntea cărora se afla tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej... Inundam tribuna cu flori, încărcîndu-le tuturora brațele și năzuind să-i înmînăm lui primul buchet. Cîți dintre noi n-am primit sărutarea lui de mulțumire? Cîți dintre noi, îmbrățișîndu-l, rezemați cu fruntea de pieptul lui de părinte, nu i-au ascultat inima, inima lui minunată, încredințată patriei întregi?

Această inimă a încetat să mai bată. În ziua de 19 martie, ora 17 și 43 de minute, după o grea suferință, s-a stins din viață iubitul conducător al partidului și statului nostru, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, fiu devotat al clasei muncitoare și al poporului romîn.

S-a născut într-o familie de muncitori, la Bîrlad, la 8 noiembrie 1901. A îndurat de timpuriu lipsurile și suferința. Copil încă, a început să muncească din greu, iar la 11 ani era ucenic în diferite ateliere și fabrici din Moldova, calificîndu-se ca muncitor electrician.

Se angajează încă de foarte tînăr în luptă, luînd parte la greve și acțiuni de protest, dovedindu-se curajos și neînduplecat, un exemplu pentru tovarășii lui. În 1930 el devine membru al partidului comunist, în rîndurile căruia avea să lupte pînă la ultima suflare. Crescut în sînul clasei muncitoare, educat de partidul ei, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej s-a impus, prin minunatele lui calități de revoluționar, ca un conducător de frunte al muncitorilor, adevărat purtător de steag în cele mai aprige lupte. La Galați, la Dej, ca și la București, Iași, Cluj, Pașcani și în alte localități, el duce neobosit cuvîntul partidului în rîndurile ceferiștilor, organizîndu-le lupta și pregătind în mod nemijlocit marea bătălie a clasei muncitoare din februarie 1933.

Nici gloanțele și nici sălbatica teroare a zbirilor poliției nu i-au intimidat însă pe muncitori. În fruntea lor, din banca acuzaților, cu lanțuri grele la mîini și la picioare, tovarășul Gheorghiu-Dej face ca întregul proces intentat conducătorilor grevei să se transforme într-un proces de acuzare a regimului burghezo-moșieresc, de violentă demascare a politicii antinaționale și antipopulare a claselor dominante. Ca și sirena Griviței, cuvintele lui, cuvîntul partidului, mobilizau la luptă. Ca și sirena Griviței, cuvîntul partidului a deșteptat ecouri pretutindeni.

Condamnat la 12 ani muncă silnică, tovarășul Gheorghiu-Dej continuă lupta și dincolo de gratii. Jilava, Văcărești, Craiova, Ocnele Mari, Aiud, Doftana, Caransebeș, lagărul de la Tg.-Jiu, crunte locuri de exterminare a luptătorilor comuniști, devin, rînd pe rînd, focare ale luptei revoluționare, adevărate școli unde s-au făurit cadre alese de militanți, ostași de nădejde ai partidului. Tovarășul Gheorghiu-Dej îi însuflețește pe luptătorii comuniști prin curajul său, prin încrederea sa fără margini în victoria cauzei partidului. Sub conducerea lui, activul revoluționar al partidului a creat și desăvîrșit pînă în cele mai mici amănunte marele plan al bătăliei care avea să aducă Romîniei ziua cea mai luminoasă a istoriei sale, 23 August 1944, ziua sfîntă a libertății noastre.

Evadînd din lagăr, tovarășul Gheorghiu-Dej își aduce direct aportul la victoria insurecției armate, care a deschis o eră nouă în istoria patriei, era democrației populare și a socialismului. Ales secretar general al Partidului Comunist Romîn, în 1945, el își dedică întreaga energie, abnegație, dragoste înflăcărată de popor pentru refacerea economiei țării, pentru înfăptuirea programului de transformare a Romîniei într-o țară civilizată și prosperă.

Să-i rugăm pe profesori și pe părinți să ne povestească cum era țara pe atunci!... Cîmpurile pîrjolite de secetă, gările în ruină, fabricile și uzinele paralizate de sabotajul patronilor, școlile, căminele, spitalele fără pîine și fără foc...

Cuvîntul partidului s-a înfăptuit. În mai puțin de două decenii nu numai Valea Jiului, dar întreaga noastră patrie s-a transformat, prin munca întregului nostru popor, într-o Vale a Bucuriei.

Au trecut peste două decenii de la 23 August 1944, ziua de neuitat, și, sub conducerea partidului, a Comitetului său Central, în fruntea căruia s-a aflat necontenit tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, poporul nostru a urcat, treaptă cu treaptă, un drum glorios, drumul Romîniei socialiste, al patriei noastre de azi, puternică, bo-

GHEORGHIU-DEJ

gată, înconjurată, pentru marile ei biruințe, de respectul tuturor popoarelor.

De numele tovarășului Gheorghiu-Dej, iubitul conducător al partidului și poporului nostru, se leagă în acești ani, cei mai frumoși și mai plini de strălucire din istoria frămîntată a patriei, întreaga mîndrie a vieții noi: mîndria de a fi devenit stăpîni pe munca și visurile noastre. El a văzut triumfînd idealurile cărora și-a închinat întreaga viață, a văzut deplina victorie a socialismului în țara noastră, a văzut cum poporul nostru, strîns unit în jurul și sub steagul partidului, își făurește fericirea.

Ceea ce o pătrime de an e socotită la noi anotimp, cu minunata descătușare de floare și lumină dintre martie și mai, s-a concentrat în ultimele două decenii în semnificația unui singur anotimp — primăvara. Trăim o primăvară a schelelor, a edificiilor în construcție, a transformării satelor și orașelor noastre, un măreț anotimp social pe care ne-am obișnuit să-l numim primăvara socialismului biruitor.

Nemărginită a fost dragostea tovarășului Gheorghiu-Dej pentru copiii patriei. De fiecare dată, el exprima cu o mare căldură părintească grija partidului pentru copii, zile și nopți s-a aplecat asupra planurilor partidului privind dezvoltarea învățămîntului și a tuturor măsurilor luate de statul nostru ca voi să vă bucurați de o copilărie fericită.

Inima tovarășului Gheorghiu-Dej a încetat să bată, dar el ne-a lăsat răspunderea să veghem primăvara noastră socialistă și să-i sporim mereu înflorirea. El ne-a lăsat răspunderea să ne dăruim fără șovăire idealului de luptă al partidului, așa cum a făcut-o el însuși, modest, neînfricat, ca un adevărat erou.

Partidul, Comitetul Central, întregul nostru popor l-au așezat pe scumpul său fiu în locul de onoare, în incinta «Monumentului eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism».

Luîndu-și rămas bun de la scumpul conducător, poporul nostru a dat glas hotărîrii sale nestrămutate de a face zid de granit în jurul partidului, Comitetului său Central, dedicîndu-și toate forțele măreței cauze a socialismului, înfloririi patriei noastre, cărora tovarășul Gheorghiu-Dej le-a închinat viața sa de înflăcărat comunist.

Amintirea vieții luminoase a tovarășului Gheorghiu-Dej o vor păstra nestinsă și inimile voastre, copii. Și nu există un chip mai frumos de a cinsti memoria acestui mare fiu al poporului nostru decît respectîndu-vă angajamentul solemn de a fi credincioși patriei și poporului nostru, glorioasei cauze a Partidului Muncitoresc Romîn.

Partidului

Nu-i cinste mai mare,
Nici dor mai aprins
Decît să urmăm al tău steag,
Partid al luminii,
Partid neînvins,
Părinte-al copiilor patriei, drag.

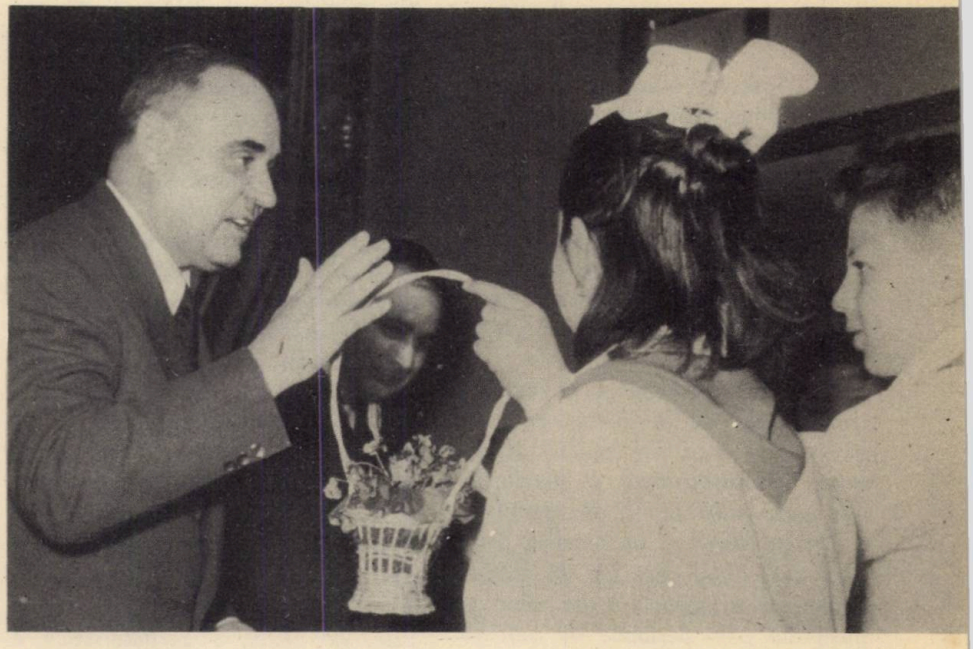

NU TE VOM UITA

ÎN MEMORIA
TOVARĂȘULUI SCUMP
GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

De e furtună sau senin,
Un stol de păsări zboară lin
Și neîncetat cînd se rotesc
Cu grijă puii-și ocrotesc.

Cel mai din frunte, mai iubit,
Nu știu, dar parcă-i obosit.
Dar de zburat, zboară mereu,
Deși plutește tot mai greu.

Deodată vai! s-a prăbușit
Și inima i s-a oprit,
Iar la pămînt cînd a căzut
Toți puii lui greu au gemut.

În grabă-n jurul lui s-au strîns
Și l-au vegheat și mi l-au plîns,
Căci el o viață s-a trudit
Să aibă ei trai fericit.

O, timp! cu pasul tău tu ștergi
Aproape tot pe unde mergi,
Dar el în inimi e ascuns
Și-acolo-i loc de nepătruns.

SABATURA MONICA
pioneră în clasa a V-a
București

ORAȘUL METALULUI ALB

de ȘTEFAN ZIDĂRIȚĂ

Ilustrație de A. STANESCU

La hotarul orașului Slatina se întinde, ca într-o latură de bărăgan, un lung ținut neted ca-n palmă. Aici s-au oprit cîteva mașini și din ele au coborît, cu toate aparatele lor, ingineri topometri și proiectanți. S-au risipit pe cîmp, descriind imaginare meridiane și paralele și înfigînd țăruși la încrucișări.

Inginerii topometri și proiectanți transpuneau de pe hîrtia de calc pe scoarța încă neînmuiată a pămîntului coordonatele și dimensiunile unei mari uzine de aluminiu.

Era un sfîrșit și un început. Sfîrșitul unei lungi perioade de «lîncezeală» a orașului de pe deal și începutul unei perioade de ridicare economică, de activitate industrială.

Vin oamenii marilor șantiere

Din tren au coborît cîțiva oameni. Se vedea cît de colo că erau constructori. Purtau haine vătuite, caciuli cu clape și duceau în mîini valize sau cufere de lemn. Erau o mînă de oameni. Obișnuiți, se vede, să strige de pe schele, cîțiva întrebară cu glas înalt:

— Unde-i uzina de aluminiu?

Cel întrebat, un localnic, privi curios grupul de oameni veseli care se oprise în fața lui.

— V-ați cam grăbit. Abia se sapă fundația. Va fi o uzină, dar mai tîrziu.

Unul dintre noii veniți, un tînăr oacheș, rîse cu poftă:

— Păi dacă ar fi de-acum uzină ce-am mai căuta noi aici? Fundațiile sale unde sînt? Vreți să ni le arătați?

Localnicul arătă cu mîna în dreapta gării:

— Pe drumul ăsta. Un kilometru-doi.

Și-au săltat bagajele și au plecat. În fruntea lor mergea tînărul acela oacheș, un maistru la 29 de ani, care avea să conducă pe șantierul Slatinei 136 de muncitori. Gheorghe Mazilu venea cu experiența sa adunată migălos de pe alte trei mari șantiere — Ișalnița, Rîmnicu-Vîlcea și Govora. A trebuit să renunțe treptat la vechile deprinderi ale meseriei, la metodele clasice ale zidăriei și să învețe să lucreze în ritmul viu al metodelor industriale. Pasiunea pentru muncă l-a ridicat de timpuriu dintr-un simplu săpător la treapta specialistului în montarea prefabricatelor. Acesta era, de altfel, și motivul pentru care fusese trimis la Slatina.

Aici a făcut cunoștință din primele zile cu mulți șefi de brigadă în cele mai felurite profesiuni. Unii veneau de pe marile șantiere ale combinatelor chimice de pe Valea Trotușului, alții de la Hunedoara sau de la hidrocentralele de pe Bistrița și din alte zeci de locuri. Prin ei puteai reconstitui în minte o bună parte din activitatea de construcție industrială din ultimii ani a întregii țări, atît erau de numeroși și din atîtea părți veneau. Este, de altfel, o caracteristică a marilor construcții industriale de azi, o dovadă că s-a dezvoltat la noi în ultimii ani o întreagă generație de constructori formați din mers la școala șantierelor socialiste. Asemenea maistrului Mazilu au venit aici și alți constructori destoinici.

În vremea aceasta, uzinele și fabricile țării trimiteau spre Slatina materiale de tot felul, utilaje și mașini pentru mecanizarea muncilor pe șantier. Undeva, lîngă poarta imaginara a uzinei se turnau elemente prefabricate din beton pentru înaltele hale industriale. Administrația întocmea liste cu necesarul de cadre în perspectivă, organiza cursuri de calificare. Aproape 150 de oameni din jurul Slatinei se pregăteau să intre prin școala șantierului în rîndurile clasei muncitoare, calificîndu-se ca instalatori, dulgheri, montori de prefabricate, betoniști și mozaicari.

Apăruseră pe șantier primele lozinci și panouri cu angajamente înflăcărate în întrecerea socialistă. Ca și la Bicaz sau Iași, în urmă cu cîțiva ani, ca și la Craiova, la Govora sau în alte locuri, figurile centrale în întrecere erau oamenii marilor șantiere, în frunte cu comuniștii, veniți să dea putere nouă și sensuri noi vechiului oraș de pe cîmpia Oltului.

De la proiect la o imagine concretă, în relief

Un singur an a trecut de cînd excavatorul, acest simbol al prefacerii, a marcat trecerea unor pămînturi șese spre verticala industriei. Un singur an de cînd călătorul, privind prin parbrizul mașinii care trecea pe șoseaua națională, se întreba ce anume va fi în această parte a Slatinei, unde se ridicau grăbit cîteva baracamente. Și iată că azi privirile cu greu pot cuprinde construcțiile masive ale șantierului, întins pe zeci de hectare.

Axul principal al uzinei de aluminiu, acest metal al viitorului: metalul avioanelor și vapoarelor, al blocurilor de locuințe și al mașinilor, pare să-l constituie cele două hale de electroliză, lungi de peste o jumătate de kilometru fiecare. Sînt halele de bază ale procesului tehnologic. Ele însele pot fi luate drept întreprinderi de sine stătătoare, într-atît de mult impresionează prin proporțiile lor. Constructorii n-au coborît încă de pe schelă, dar înăuntru se montează de zor utilajul. Aluminiu de mare puritate se va obține prin electroliză în sutele de cuve la care lucrează azi montorii. Tehnologie modernă, în spiritul tehnicii timpului! Electrolizii vor fi produși tot la Slatina, în cadrul aceleiași uzine, într-o fabrică înzestrată cu un înalt grad de automatizare. Numai doi oameni, doi operatori cu înaltă calificare, vor

supraveghea de la un pupitru de comandă fabricația pastei pentru electrolizi.

Cuprinzi cu privirea această larg desfășurată alcătuire industrială — halele masive ale uzinei — și nici nu bănuiești că îndărătul zidurilor sale au stat o abnegație, un eroism vrednic de constructori încercați. Iarna trecută, cu toate scăderile bruște de temperatură, cu toate vînturile tăioase care se încrucișau deasupra cîmpiilor deschise ale Slatinei, n-a fost o opreliște. În oraș oamenii purtau, cum s-ar spune, cojoc peste palton, dar cealaltă Slatină, Slatina industrială, era pe schele. Împrejurul locurilor de turnare au fost așezate învelitoare de polietilenă. Șantierul lucra. Oamenii de la prefabricate țopăiau pe pămîntul înghețat și-și vînturau brațele amorțite, dar turnarea continua. Stîlpii prefabricați în zilele iernii pentru prima hală de electroliză ar putea fi încărcați în patru trenuri a 50 de vagoane fiecare. Comparația trezește respect.

Un fapt oarecum asemănător, însă pe alt plan, s-a petrecut și la cealaltă hală de electroliză. Analizînd graficul de lucru, tehnicienii au constatat o rămînere în urmă... Nu era suficient front de lucru pentru montorii abia sosiți de pe alt șantier. A fost de ajuns să se aducă la cunoștință colectivului această stare de lucruri, și 43 de tineri constructori, șamotori care căptușesc cuvele, au ieșit la lucru peste program, în frunte cu secretarul organizației U.T.M., Nicolae Brănescu, afară, pe schele, la ridicarea construcțiilor. Peste o săptămînă au reintrat în grafic. Azi această dovadă a unei înalte conștiințe a trecut în rîndul faptelor diverse, altele s-au impus atenției. Pentru că, dragi copii, munca pe șantier este, la drept vorbind, o înlănțuire de situații și de acțiuni care călesc, formează caractere și educă oameni adevărați.

Aflîndu-te pe șantier, încerci o ciudată dorință de a găsi un punct de mare înălțime de unde să cuprinzi absolut totul. L-am înțeles pe acel inimos fotoreporter care s-a cățărat pe cea mai înaltă macara în mijlocul construcțiilor. El a văzut totul. Și aparatul lui a prins pe peliculă această nouă și deosebită recoltă a cîmpiei Oltului. Sincer vorbind, am avut un puternic sentiment de mîndrie atunci cînd inginerul constructor din preajmă, privind spre mogîldețea care suia cu aparatele după gît, a exclamat: «Se cațără ca o pisică. Se vede că s-a antrenat tot suind pe macaralele șantierelor!»

La turnătorie sosesc mereu mașini și utilaje. Li se toarnă acum fundațiile. Se află în diferite stadii de ridicare alte construcții ale marelui combinat, pavilionul administrativ și, undeva, nu departe de șantier, blocurile cu cele 650 de apartamente pentru cei ce vor produce metalul alb.

La urma urmelor, după prezentarea uzinei — inima orașului aluminiului —, s-ar putea spune: «Nu-i nimic deosebit». Noi, cetățenii patriei noastre socialiste, ne-am obișnuit, în aceste două decenii de muncă liberă și creatoare, cu ridicarea unor mari orașe în preajma unor combinate și complexe industriale și chiar cu crearea unor ramuri industriale întregi. Într-adevăr, aceasta este o cerință obiectivă a construcției noastre socialiste. Totuși, Uzina de aluminiu de la Slatina, în afară de marea ei însemnătate pentru economia națională, are și alte semnificații. După ridicarea lîngă Brăila a unei întregi industrii de valorificare a stufului Deltei Dunării — o imensă bogăție naturală care se irosea; după crearea și dezvoltarea în anii republicii a unei puternice industrii chimice; după construirea unui întreg lanț de combinate pentru industrializarea superioară a lemnului a sosit vremea și s-au creat condițiile pentru punerea în valoare a altei bogății naturale a țării noastre — minereul de bauxită. Prin urmare, nașterea orașului metalului alb este, de fapt, realizarea planificată, potrivit nevoilor construcției socialiste, a indicației date de partid cu privire la valorificarea superioară, complexă, cu cea mai mare eficiență economică, a resurselor naturale ale țării.

Cu ani în urmă, minereul de bauxită din pădurea Crișului era dus peste hotare, ca materie primă. Azi el se prelucrează în țară.

Simbolic vorbind, orașul metalului alb, Uzina de aluminiu de la Slatina se înalță la încrucișarea unor magistrale industriale. Afluenți din toată țara își vor croi albie spre orașul de pe Olt. De la orașul de foc Hunedoara, pentru complexele procese tehnologice necesare prelucrării aluminiului, va sosi smoală de huilă, de la Combinatul de la Turnu-Măgurele, săruri de fluor, de la Paroșeni, Craiova și Hidrocentrala de pe Argeș, energie electrică. Uzina din Slatina vrea parcă să demonstreze un lucru îndeobște cunoscut: cît de unitară, cît de bine încronizată este economia țării noastre socialiste.

În noua monografie a Slatinei se va adăuga de acum mențiunea de «oraș al metalului alb».

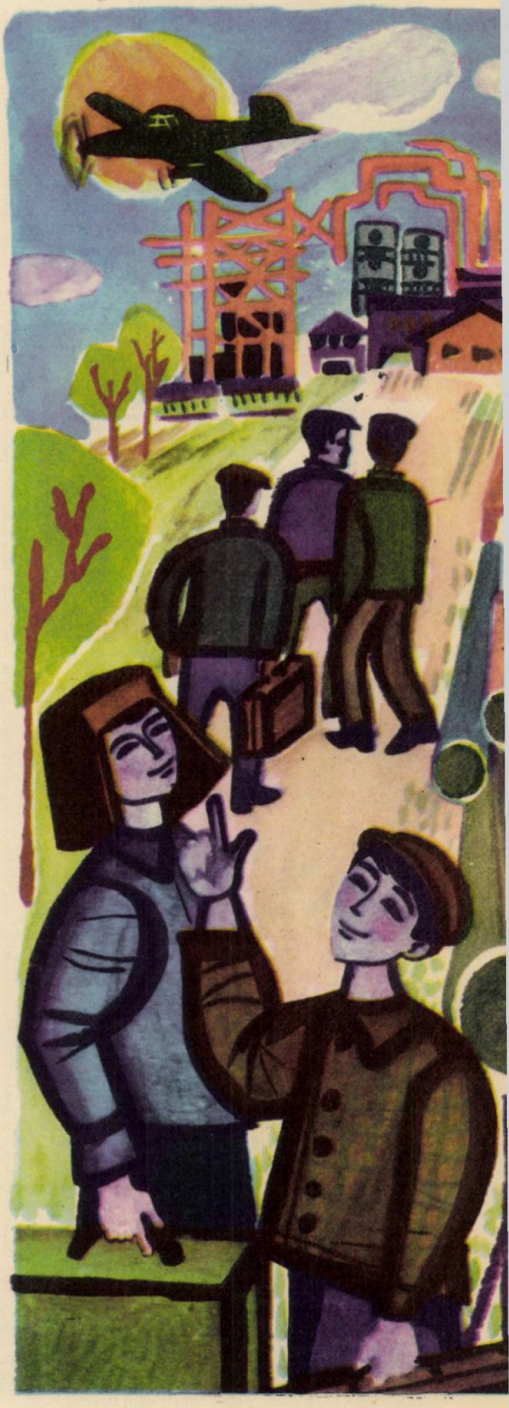

EI CINSTESC CRAVA

Colectivul unității de pionieri de la Școala medie mixtă Curtea de Argeș se mîndrește cu **Adriana Gh. Cărtuță**. În afară că învață bine, ea își îmbogățește mult cunoștințele prin lectură. Are o bibliotecă personală care numără peste 200 de volume. Rezultatul: numai note 10.

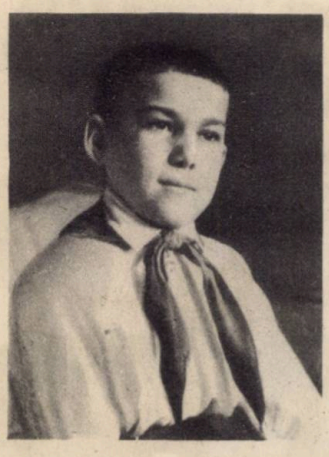

Lui **Nicolae Gherman** din clasa a VI-a C, de la Școala medie din orașul Victoria, îi place să scrie poezii. Unele dintre ele sînt adeseori recitate de colegi la serbări.

El este un președinte de detașament cu inițiativă și multă tragere de inimă în activitate.

La școală, pe stradă și acasă elevul **Lusztig Gheorghe** din clasa a IV-a A de la Școala generală de 8 ani nr. 4 din Sf.-Gheorghe este cuviincios și respectuos. Prin comportarea lui frumoasă și colegială, prin rezultatele sale excepționale la învățătură, a cîștigat prețuirea celor din jur.

Mergea Nineta de la Școala medie Fierbinți a primit anul acesta distincția pionierească. Nu-i de mirare. Pe lîngă faptul că are numai note 10 este și în fruntea activităților pionierești.

Nedelcu Maria este în clasa a VII-a B, la Școala generală de 8 ani nr. 1 Galați. Și ea este fruntașă la învățătură. Sarcinile pionierești le primește și le îndeplinește întotdeauna cu bucurie.

Partidului

Partid, tu ești conducătorul țării,
Lumina viitorului tu ești,
Ne dai tu tinerețea primăverii
Și-avîntul faptelor pionierești.

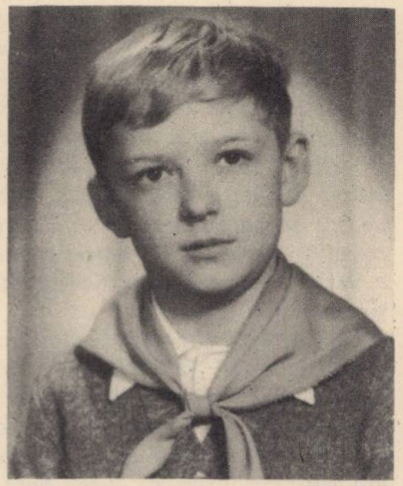

Echipei de gimnastică C.S.M. Cluj din cadrul Școlii generale de 8 ani nr. 13 i-a mers faima în oraș. La aceasta a contribuit și **Macavei Mircea** din clasa a IV-a C. El s-a clasat anul trecut pe locul II la concursul de gimnastică pentru copii. Cu aceeași sîrguință deține «recordul» notelor 10 din catalog.

Andronic Horia este în clasa a V-a B la Școala medie Topoloveni. În unitate este recunoscut prin hărnicie, comportare frumoasă și rezultate foarte bune la învățătură. Alături de ceilalți pionieri el s-a străduit să formeze un colectiv închegat.

A ROȘIE DE PIONIER

Partid, tu ești cîntat în fabrici și uzine,
Tu ești al țării noastre scut
Și ne ești stîlpul zilelor de mîine,
Noi te rugăm, primește al pionierilor salut.

STOIAN TIBERIU
clasa a VI-a A
Școala generală de 8 ani nr. 9 — Sibiu

Pe **Ghiță Elena** din clasa a VII-a pionierii au ales-o pentru a doua oară președintă de unitate. Și nici nu s-ar fi putut altfel! În Școala generală de 8 ani Samurcaș din comuna Crevedia, regiunea București, ea se numără printre fruntașe la învățătură și în activitatea pionierească.

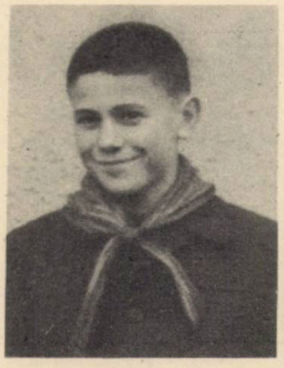

Lui **Costea Vasile,** pionier din clasa a VII-a Școala generală de 8 ani din comuna Vișlea de Jos, raionul Făgăraș, îi place mult să învețe. În mod deosebit îl atrag matematicile, fizica și chimia. O bună parte din timpul său liber îl petrece dezlegînd probleme sau citind cărți legate de aceste materii.

Dordea Daniela este în clasa a VI-a la Școala generală de 8 ani nr. 3 din Sibiu. Foarte harnică, foarte sîrguincioasă, ea își împarte bine timpul rezervat învățăturii și timpul pentru joc, plimbări, sport. Dacă la școală nu a înțeles ceva, nu se sfiește să ceară explicații profesorilor, iar acasă citește o dată și încă o dată, pînă cînd știe bine. La aceasta o ajută mult notițele luate după explicațiile profesorilor. Daniela vrea să afle cît mai mult din toate domeniile. De aceea citește reviste și cărți, potrivite vîrstei, pe care le ia de la biblioteca școlii.

În 6 ani de școală nici o medie mai mică de 10! Dacă adăugăm la seriozitatea lui de școlar prietenia pe care o poartă colegilor săi, atunci e lesne de înțeles de ce pionierii din Școala generală de 8 ani din Cîmpulung Muscel îl îndrăgesc pe președintele lor de unitate, **Țuluca Adrian,** elev în clasa a VI-a B.

Programul zilnic pentru **Stafie Traian** din clasa a VI-a A a Școlii generale de 8 ani nr. 4 din Roman a devenit o obișnuință. În felul acesta reușește să fie fruntaș la învățătură. Încă un amănunt: desenează foarte frumos.

Și **Voinescu Valentina** din clasa a VII-a B a Școlii medii din Urlați a fost mereu premiantă.

Pe tine, Valentina, ca pe voi toți, dragi prieteni, vă felicităm și vă dorim să fiți mereu în frunte.

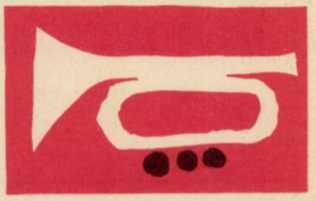

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

COLEGIUL DE REDACȚIE:
IOAN CHIRESCU, MARCELA CORDESCU, ION CHIȚU, PETRE DRĂGOIESCU, GICA IUTEȘ, FLORENTINA IONESCU, PETRE LUSCALOV, ELENA MĂINESCU, LUCIA OLTEANU, redactor-șef, PAUL ANGHEL, ALEXANDRINA SÎRBU, redactor-șef adjunct, MIRCEA SÎNTIMBREANU.

Coperta I: PUIU MANU

CU „CRAVATA ROȘIE"

INTR-O UNITATE DE PIONIERI

Barometrul indică... activitate frumoasă!

de B. CARAGIALE
și PETRE GHELMEZ

Deși ne-am întors de pe meleagurile maramureșene de o bună bucată de vreme, întîlnirea cu pionierii și școlarii din satul Tisa ne este așa de vie în minte de parcă s-ar fi petrecut ieri.

Să facem cunoștință cu școala

Mergeam de aproape o jumătate de oră pe șoseaua pietruită ce desparte satul Tisa în două părți egale și, spre mirarea noastră, nu vedeam școala. De o parte și de alta a drumului, case frumoase, cele mai multe construite în ultimii ani, își ridicau fruntea de după arborii grei de frunze și ne priveau cu o vădită curiozitate. Clădirea cea nouă a magazinului universal ne-a salutat și ea amical, dar, văzînd că nu-i dăm prea multă atenție, ne-a lăsat să ne continuăm drumul în pace. La fel cinematograful sătesc, la fel rondurile de flori care prin curcubeele lor de culori smălțate ar fi putut să ne rețină. Noi căutam cu tot dinadinsul școala.

La marginea satului însă ne-am trezit față-n față cu... un conac boieresc. Ne-am oprit o clipă surprinși, dar, o dată cu sunetul cristalin al clopoțelului, au dat buzna pe ușă o mulțime de copii, care mai de care mai vesel, mai plin de neastîmpăr.

Ajunsesem.

Aici, la Tisa, localul în care astăzi zeci, sute de copii își iau zborul spre învățătură era într-adevăr un conac. Boierul stăpînea tot pămîntul și toate pădurile din împrejurimi. Pe aceste moșii întinse slugăreau din zori pînă în noapte oamenii din sat, care, atunci cînd îndrăzneau să vină cu cîte o plîngere la conac, n-aveau voie nici măcar să-i urce scările. Cît despre școala satului, aceasta funcționa într-o singură încăpere dărăpănată, pentru răscumpărarea căreia boierul le ceruse sătenilor nici mai mult nici mai puțin decît un milion de lei! Un milion de lei acelora care pentru truda lor grea pe pămînturile boierești primeau drept plată o nimica toată, care cunoșteau din plin sărăcia, boala, mizeria!

Ce fel de învățătură se făcea în astfel de condiții ne spune și această frază dintr-un proces-verbal întocmit în urma unei inspecții din acea vreme: «Din cei 60 de copii înscriși la școală frecventează numai 18 și aceștia n-au manuale».

Cît despre școlarii de astăzi, ei învață în condiții pe care nici nu le-au visat bunicii lor. Au clase curate și luminoase, cărți primite gratuit din partea statului democrat-popular, învățători și profesori care pun multă dragoste și pricepere în meseria de educator. În biblioteca școlii copiii găsesc sute și sute de cărți, pe care le citesc în orele lor libere. În laborator au o mulțime de planșe, mulaje și aparate care le ușurează și mai mult înțelegerea lecțiilor. Iar notele 8, 9 și 10, musafiri obișnuiți în cataloage, par a spune că pionierii și școlarii de aici merită din plin condițiile bune de învățătură create pentru ei

La Școala generală de 8 ani din Tisa pionierii desfășoară o activitate frumoasă. Din această activitate noi ne vom opri mai ales asupra a trei lucruri care ni s-au părut deosebite: muzeul, sera și cercul micilor meteorologi.

La muzeu

Despre vremurile grele de odinioară copiii din Tisa află astăzi doar din filele cărților sau din spusele bătrînilor. Dar și din micul muzeu al satului, pe care, sub îndrumarea învățătorilor și profesorilor lor, pionierii și școlarii de aici l-au organizat într-una din încăperile școlii.

Istoria acestui muzeu este scurtă, dar deosebit de interesantă.

Cu vreo doi ani în urmă, la una din adunările activului pionieresc la care participa și tovarășul Nicolae Pipaș, directorul școlii, cineva a avut ideea colecționării unor obiecte vechi, din sat, care să fie păstrate drept mărturie a felului în care au trăit de-a lungul vremurilor oamenii de prin părțile locului.

POVESTE FĂRĂ CUVINTE

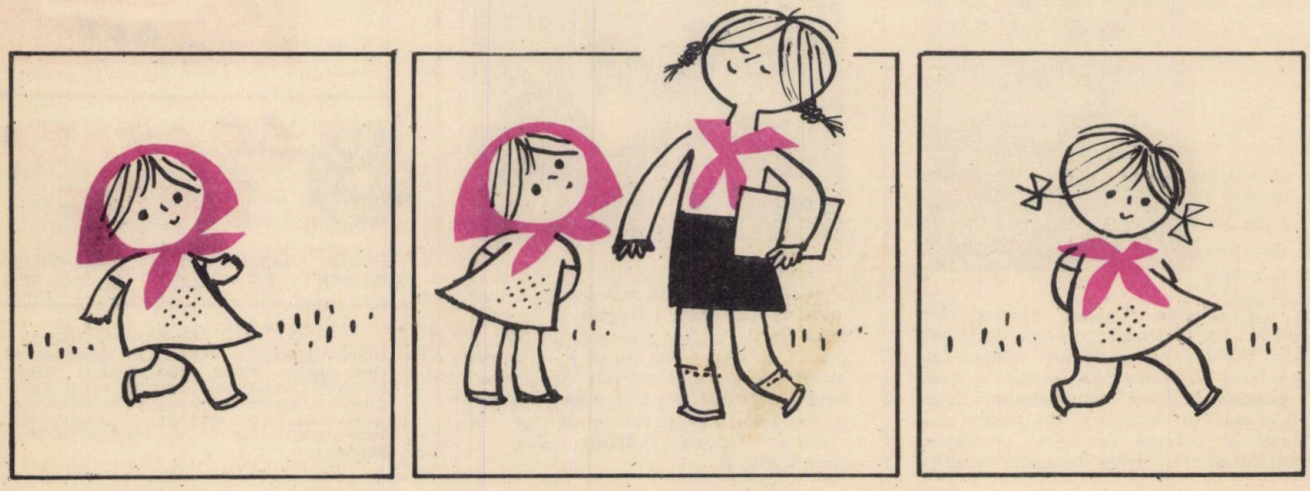

— Să organizăm la școală un mic muzeu al satului, a precizat tovarășul director. Și poate că multe din orele voastre de istorie vor fi completate aici.

Copiii s-au entuziasmat. Strîngerea obiectelor pentru muzeu a prilejuit o adevărată întrecere între detașamente, în care pionierii și-au dovedit din plin inițiativa. Au scotocit printre lucrurile vechi ale casei, păstrate în cotloane de mult uitate, au vorbit cu bunicii, rugîndu-i să le dăruiască din obiectele lor de demult. Uneori au întîmpinat rezistență, fiindcă bătrînilor le vine greu să se despartă de lucrurile care pentru ei sînt vechi amintiri. Într-o zi, Pihuleac Iulia a povestit colegilor că a văzut la moș Gogea niște farfurii vechi, de lut, pe care le avea de la bunicul lui.

— Ar fi numai bune pentru muzeul nostru, spunea ea. Dar nu ni le dă. Ce facem?

Atunci copiii au hotărît să meargă mai mulți acasă la moș Gogea. I-au povestit despre muzeu, l-au rugat să-i ajute, l-au poftit la școală să vadă ce au ei de gînd să facă și în cele din urmă moșul le-a dat obiectele atît de mult dorite. Ba i-a și lăudat pentru rîvna lor. Și astfel, la muzeul școlii se află cele două talere pe eticheta cărora stă scris: «Adus de Pihuleac Iulia și Hreniuc Iulia de la moș Gogea».

De altfel, toate exponatele poartă numele pionierilor și școlarilor prin strădania cărora se află acolo. Găsești astfel numele lui Grigor Mihai din clasa a VI-a, Mazar Gheorghe dintr-a VII-a, Cucul Viorica tot din clasa a VII-a și încă al multor altor copii.

Să privim puțin în vitrinele micului muzeu.

Iată, de pildă, într-o vitrină, o traistă zdrențuită alături de o tăbliță roasă și un plumb îți evocă școala de odinioară, îți povestesc parcă de școlarul necăjit, căruia părinții nu-i puteau cumpăra nici măcar manualul școlar, darmite un ghiozdan. Ceva mai încolo iată o copaie cu lemnul înnegrit, un ceaun, un cirpător de pus mămăliga. Ceva mai la o parte se află o baniță, un fel de măsurătoare cu care boierul dădea o măsură de grîu argaților săi, măsură care trebuia să ajungă pentru o familie oricît de numeroasă ar fi fost. Toate acestea stau mărturie a vieții pline de lipsuri care o ducea sărăcimea satului.

Se știe că prin părțile Maramureșului creația populară este nu numai bogată, dar și de o deosebită măiestrie. Să privim în muzeul școlii cusăturile, oalele sau vasele din lut, sculpturile în lemn. Sînt vechi, dar cercetîndu-le poți să-ți dai seama cît de bine s-a priceput meșterul popular să îmbine în modul cel mai neașteptat culorile sau cum a filigranat în lemn motive florale de o rară gingășie.

Dar iată, dintr-un colț al muzeului privirile îți sînt atrase de o machetă care înfățișează satul așa cum arată el astăzi. Prezentul a înflorit aici în mijlocul trecutului. O mare plăcere pentru copiii din Tisa este să se oprească lîngă această machetă, să afle locul unde se găsesc casa lor, școala, căminul cultural, drumul spre pădure. Această machetă este de asemenea și rezultatul muncii lor.

Interesant este că muzeul școlii nu este vizitat numai de copii. Adesea vin aici părinții, rudele aflate în vizită sau școlarii din satele vecine. Și, cine știe, poate că mîine aici va fi un mare muzeu al satului.

În împărăția florilor

De la muzeu pînă la seră nu-s decît cîteva minute de mers. Intrăm și dintr-o dată ne pomenim într-o adevărată împărăție a florilor și legumelor. Aici, aproape în fiecare zi ai să găsești grupuri de copii care fac observații, notează în carnețele, își completează cunoștințele la științele naturii sau la obiectul agricultura. În seră, sub ochii plini de atenție ai pionierilor și școlarilor, s-au dezvoltat răsadurile de roșii, s-au făcut iarovizarea cartofilor și multe alte experiențe, din care copiii au aflat tainele creșterii plantelor.

Cînd privești lumea aceasta atît de liniștită a florilor și răsadurilor nu-ți vine să crezi că ea poate pricinui emoții sau chiar necazuri. Și totuși... De pildă begoniile. Sînt numeroase acum. Dar la început erau numai cîteva. Împreună cu profesorul de științele naturii s-a hotărît o experiență interesantă: înmulțirea lor cu nervuri de frunze. Din fiecare nervură pusă în ghiveci urma să iasă o nouă plantă. Va da rod experiența noastră sau nu? Se întrebau copiii. Și iată că după multe zile de observații, de emoții, ei au putut striga: Victorie! Begoniile s-au prins!

Sau în primăvara trecută: se hotărîse să se însămînțeze de timpuriu, în orele de practică agricolă, cartofi iarovizați. Nu vor rezista, spuneau unii. O să-i distrugă gerurile de primăvară. Cu toate acestea, fiind bine îngrijiți cartofii au dat rod bogat. Experiența reușise.

Iată și o altă întîmplare. Era în timpul vacanței de vară. Într-una din zilele calde, toropitoare. intrînd în seră, pionierii și școlarii din grupa de serviciu au simțit o căldură înăbușitoare. Au observat că aproape toate plantele sînt ofilite. «Se usucă florile, au spus copiii. Trebuie să le salvăm...» Au început să le ude, să le sape la rădăcină, să deschidă toate geamurile de aerisire. În ziua aceea nici un copil din echipa de serviciu n-a plecat acasă pînă ce florile nu s-au înviorat.

În școala de aici nu există pionier sau școlar care să nu lucreze cu tragere de inimă în seră sau în parcul din fața școlii, unde în fiecare primăvară se sădesc mii de flori, care mai de care mai frumoase.

★

«Atențiune! Atențiune! Timpul probabil de mîine!...» Sînteți obișnuiți să auziți aceste cuvinte la radio sau să le citiți în ziar. Și totuși aici, în comuna Tisa, la școală, am putut citi un asemenea buletin întocmit de pionierii de la cercul micilor meteorologi.

Cui i-a venit ideea înființării unei asemenea stații experimentale atunci, la început, în 1960, aproape că astăzi nici nu se mai știe. Oricum, se pare că pionierii care se aflau în clasa a VII-a au avut inițiativa. Direcția școlii și comitetul de părinți i-au sprijinit în procurarea unor aparate simple: un barometru, termometre, pluviometru, o giruetă. Ba, auzind de inimoșii meteorologi din satul Tisa, a venit la deschiderea cercului chiar directorul Stației meteorologice din Sighet, care i-a învățat la fața locului cum să «citească» datele și cum să le noteze în carnetul de evidență. Dar curînd prima serie de meteorologi a terminat școala. Stația însă a rămas mai departe în grija unității de pionieri, care, în fiecare săptămînă, nu uită să numească o echipă de serviciu pentru «citirea», notarea și afișarea datelor într-un afișier special aflat la școală. Astfel că oricine ar vrea să afle ce temperatură a atins aerul într-o anume zi, ce putere are vîntul, cîtă ploaie sau ninsoare a căzut în partea locului, poate să afle de aici. Cu o punctualitate de... meteorolog, echipa de serviciu e mereu la datorie: la ora 8 dimineața; la ora 14, în timpul amiezii; la ora 20, seara.

Cîteodată s-au încercat chiar și anumite previziuni ale timpului. Așa, de pildă, în primăvara trecută, cînd activul pionieresc a organizat o excursie pe dealul Măgura, din apropiere, meteorologii școlii au prevăzut «timp frumos!» lar dacă în realitate lucrurile nu s-au petrecut chiar așa și o ploaie deasă i-a udat pe excursioniști pînă la piele, asta se datorează, de bună seamă, numai firii foarte nestatornice a primăverii.

Oricum, la cercul meteorologic, barometrul indică... activitate frumoasă!

Acesta este de altfel calificativul cel mai potrivit pentru întreaga activitate a pionierilor și școlarilor din comuna Tisa. Fiindcă, la drept vorbind, despre ei am mai putea povesti încă multe alte lucruri frumoase. Despre adunări pionierești și convorbiri interesante, pe diferite teme științifice sau culturale, despre întîlniri cu pionierii școlilor din comunele vecine, despre programele artistice reușite.

Respectul și dragostea pentru cravata roșie de pionier se arată aici prin sumedenie de fapte.

SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATALOG

AUTODISCIPLINA, FORMĂ SUPERIOARĂ A DISCIPLINEI

de M. SÎNTIMBREANU

Putem imagina o teleghidare a comportării noastre? Trăim doar în epoca ciberneticii și a tranzistorilor. Așadar, de ce nu ne-am închipui că unul dintre nasturii cămășii e un mivromicrofon, că undeva — ascuns în frizură — e un radar ce ne împiedică să ne izbim de persoanele în vîrstă, că un difuzor de mărimea unui fir de păr aflat în ureche ne atrage atenția să salutăm, că legați invizibil de o centrală a difuzării disciplinei recepționăm clipă de clipă toate recomandările cuvenite? De ce nu? Doar sateliții sînt telecomandați la sute de mii de kilometri!

Dar o astfel de ghidare ar fi jignitoare pentru voi și inutilă. După absolvirea «celor 7 ani de acasă», fiecare știe, poate afla, de la o centrală mult mai fină, ceea ce se cuvine și ceea ce nu, clipă de clipă. Unde este această «centrală»? În propria ta conștiință. Teleghidare? Da, dar fără nimic misterios. Este vorba, de fapt, despre *autoghidare*, despre acel majorat moral dobîndit încă la vîrsta alfabetului și care îți asigură comportarea cea mai potrivită, în *orice* împrejurare. Chiar fără martori, fără semafoare. Care e cheia acestei minunate busole? SĂ ȘTII ce se cuvine și SĂ ACȚIONEZI în conformitate. Este forma cea mai înaltă a disciplinei conștiente, expresia deplină și directă a conștiinței noastre socialiste.

Să ai voință!

Acest îndemn nu vine la momentul oportun din banca altuia. Îți ordonă conștiința, partea cea mai trează a ființei tale. Și, atîta timp cît ești treaz și conștient, *nu poți* să nu i te supui. Să faci ceea ce trebuie, cu răbdare, perseverență, cu tenacitate, iată semnalul adevăratei voințe!

Bine, veți spune, dar cel care conduce mingea pentru a zecea oară pe toată lungimea extremei, care driblează unul-doi-trei apărători cade sufocat, se ridică, aleargă din nou și mai are putere să șuteze, acesta nu are voință? Indiscutabil. Îl și aplaudăm din toată inima. Dar n-aș vrea să aflu că în acest timp el trebuia să se afle la farmacia din colț, unde l-a trimis mama să aducă de urgență un medicament. Căci în acest caz bilanțul e altul: n-a avut voință să facă... 100 de metri unde *trebuie*. Și atunci kilometrii alergați pe maidan nu mai sînt o dovadă de tărie a voinței. Dimpotrivă. Alteori situația nu e atît de dramatică. Mama nu te trimite nicăieri. Ea îți cere doar să stai acasă, la masa de lucru, să înveți. Ai note, ești sigur că n-o să te asculte a doua zi. «Pe sub fereastra ta», vorba romanței, e meci de fotbal. Ești așteptat, chemat, fluierat. Ei bine, rămîi pe scaun, neclintit, cu cartea în față și vei dovedi cel puțin atîta voință cît cea mai laborioasă extremă din lume. Va fi o victorie indiscutabil mai valoroasă decît o duzină de goluri. Cred cu tărie că tocmai în focul nespectacular al unor astfel de victorii se făurește acea voință de fier ce caracterizează un om adevărat.

Am asistat adesea la adunări pionierești interesante. Nu o dată m-au impresionat cunoștințele pionierilor prezenți în cele mai variate domenii: cosmonautică, botanică, istorie... Erau expuneri și luări de cuvînt la care, ca profesor, aș fi dat fără ezitare nota 10 dacă... dacă aș fi plecat înainte de terminarea adunării. Să vorbești (ce-i drept, admirabil) despre respectul față de vîrstnici într-o sală unde nimănui nu-i vine în minte să ofere un scaun vîrstnicului aflat de față, despre igienă de la o tribună înecată în praf, despre respectarea cravatei roșii în timp ce propria ta cravată oftează după netezimea fierului de călcat, asemenea nepotriviri destramă catastrofal zecele de care vorbeam.

Nu e de ajuns, așadar, să știi ce ai de făcut. Există o gimnastică zilnică la spalierul lui «trebuie!» Un spalier larg nu numai pe peretele festiv al adunărilor noastre sau în prezența martorilor. Ea se execută în orice clipă, sala de gimnastică a lui «trebuie!» fiind pretutindeni. Prin exerciții se formează în acest fel cea mai valoroasă și nobilă musculatură. Aceea a unei voințe puternice, izvorul permanent al autodisciplinei.

*

Fiecare tinde să devină fruntaș. N-am fost niciodată de părere că e fruntaș acela care strînge în toate rubricile catalogului, ca în niște pungi doldora, numai note de 9 și 10, în timp ce colegul lui de bancă e «grav rănit», ciuruit de corigențe. Nu m-a impresionat niciodată (decît prost) responsabilul de Cruce Roșie pe rîndul dinspre perete, dar care n-ar aerisi pentru nimic în lume, căci geamurile sînt... pe alt rînd. Nici fruntașul din clasă, responsabil cu «darea absențelor», care e în stare să raporteze 10 zile la rînd absența colegului lui de clasă, dar care nu știe de ce lipsește, nu l-a vizitat acasă și nici nu-i dă prin gînd s-o facă. Nu-mi spune nimic faptul că 10—15 inși au 10 la botanică dacă ghivecele de flori de pe fereastră sînt betonate de uscăciune. Mi-e greu să concep un fruntaș nepunctual cu prietenii, chiar dacă la școală n-ar fi întîrziat niciodată. Nu pot aplauda pentru nimic în lume pe băiatul pe care l-am auzit recitînd admirabil o poezie despre prietenia cu cei mici, dar care, înainte de a urca pe scenă, enervat nu știu de ce, a urecheat vreo trei pușți care îl încurcau.

Adevărații fruntași sînt aceia care au o comportare armonioasă, acea «privire de ansamblu» asupra întregii lor activități.

E bine că tu ești fruntaș la învățătură și la disciplină. E însă și mai bine că în clasa ta nu sînt codași.

A fi fruntaș înseamnă a face exact ceea ce *trebuie* în orice moment, în cele mai obișnuite și banale activități. Cînd se vor ivi altele, *excepționale*, vei proceda la fel. Ești pregătit. Chiar să treci prin apă și foc. Deocamdată «apa și focul» sînt prezente în munca ta de elev, în comportarea ta pionierească. De aceea vă strîngem mîna cu căldură tuturor celor care înțelegeți acest lucru și știm că ne putem bizui pe voi în orice împrejurare.

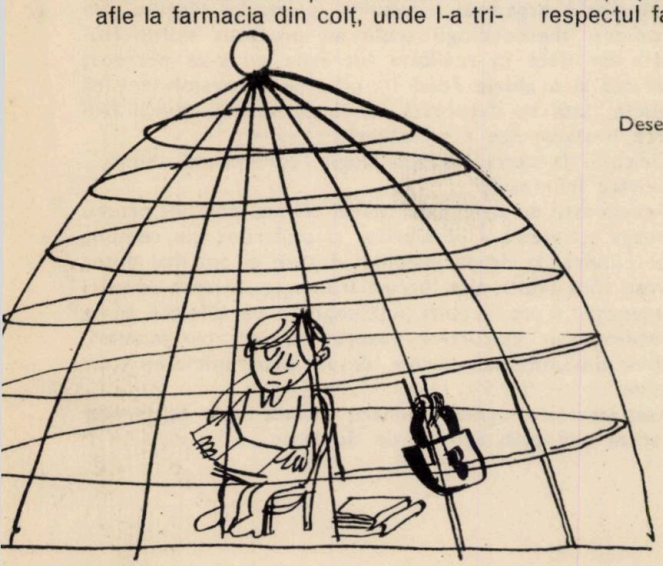

Desen: POMPILIU DUMITRESCU

GHIUȚ

de **IRIMIE STRĂUȚ**

Ilustrație de A. STĂNESCU

Bondoc și scund, învelit în mantaua verde, transparentă, umflată ca o paraşută, cum alerga prin ploaia cu bulboane, pornită ca din senin, băiatul părea o minge ciudată care se rostogolește singură pe strada inundată. O minge mare cu bărbie rotundă, nas în vînt, frunte cu moț și ochi de veveriță. Oamenii strînși pe sub streșinile caselor urmăreau această minge cu ochii și abia la urmă se dumireau că sub ea se ascunde un copil. Unul îl strigă:

— Alo, băiete, unde alergi așa? Adăpostește-te aici, cu noi, pînă trece potopul.

Dar Ghiuț cel mic, că el era mingea aceasta cu ochi de veveriță, mulțumi din cap pentru invitație și-și văzu mai departe de drum. Fiindcă Ghiuț cel mic nu se temea de un fleac de ploaie, deși era atît de mic: că era cel mai mic dintr-a VII-a B (de unde se trăgea și numele, ca să poată fi deosebit de Ghiuț cel mare, dintr-a VII-a A, un lungan, campionul școlii la săritura în lungime). E adevărat, poate pînă la urmă băiatul s-ar fi oprit și el sub o streașină, dar acum avea și alte motive să nu zăbovească, ci să ajungă cît mai repede acasă. După-masă își programase să vadă filmul cel nou de la «Luceafărul», cinematograful din colț. Era un film grozav, după cîte a auzit, un film de aventuri și spionaj. Tocmai ce-i place lui mai mult. Că lui, în afară de cărțile de călătorii, în afară de pescuit vara și de schiat iarna, îi plac la nebunie filmele de aventuri.

Iată-l, acum a ajuns în dreptul șantierului de construcție care își înalță schelele dincolo de Criș. Ghiuț flutură mîna spre blocul turn. Aici lucrează brigada de tineret a vărului său Ironim. Lucrează tocmai în cer, la etajul al XI-lea.

Prin perdeluirea picurilor mari și deși, abia îi zărea pe constructori acolo sus, în bătaia ploii. Dar nici lor nu le păsa de un fleac de vijelie. Își vedeau nestingheriți de treabă sub prelate mari din policlorură de vinil. Cînd Ghiuț le făcu semn cu mîna constructorilor de pe înălțimi, o clipă se simți și el alături de ei, constructor curajos, fără teamă de vremuiri, zidind zorit sub pavăza prelatelor din policlorură de vinil. Altădată n-ar fi pregetat să urce pînă sus la zidari. Acum însă nu e rost de zăbavă: merge doar după-masă la filmul acela cu aventuri palpitante.

Ca s-o scurteze trecu puntea îngustă, elastică, sub care Crișul umflat de ploaie bolborosea mocirlos și învolburat, dînd să-și iasă din matcă. Dar ce zic? Iată că rîul a și început să se reverse peste maluri. Cîteva șuvoaie înspumate au prins să-și caute vad chiar printre butoaiele de smoală și stivele de fier-beton din apropierea blocului în construcție. Puțin și va ajunge la peretele de scînduri al magaziei de ciment, va pătrunde prin el și... Apă și ciment? Adio atunci! Poți să azvîrli după aceea toți sacii murați cît colo; nu mai sînt buni nici de prișniță. Lui Ghiuț cel mic nu-i trebui prea mult ca să priceapă. Uită și de masă, și de lecții, și de aventurile cu spioni deghizați. Adevăratul dușman se afla acum aici, la doi pași, și pe lîngă magazia de ciment nu se zărea țipenie de om. Erau toți sus, pe schele.

De peretele magaziei zări rezemate niște lopeți mînjite de nisip. Luă una și încercă să sape un șanț, să abată cursul apei înapoi, spre Criș. Dar poți parcă face mare lucru de unul singur, chiar dacă ești pionier în clasa a VII-a B și chiar dacă te-ar chema Ghiuț!? Iată, în fața ușii o șină atîrnată de un căprior. O toacă. Luă o bucată de fier și începu să bată în ea.

Sus, pe schele se auziră strigăte. Ascensorul care urca mortarul în cupe mari de vagonete decovil se opri undeva între etaje.

— Ce s-a întîmplat?

Vocea coborî inegală din cer, de la etajul al XI-lea.

Era Ironim, șeful unei echipe de constructori. Își scosese capul de sub prelata de policlorură de vinil și, cu fruntea șiroind de apă, aplecat peste ziduri, căuta să desluşească cine-i mogîldeața aceea rotundă ca o minge care bate nitam-nisam în șina de lîngă ușa magaziei de ciment.

Pe scările schelelor începu să se audă un duruit puternic de pași, voci zorite de bărbați, iar ascensorul porni din nou (acum însă cobora cu platforma plină de oameni).

Cu cîte un sac aruncat peste cap, primii constructori și apăruseră în capul scărilor. Abia atunci Ghiuț conteni să mai bată în toacă și puse din nou mîna pe lopată. Cu sape, tîrnăcoape, lopeți, fără o vorbă, noii veniți se alăturară lui Ghiuț. Săpau acum șanțuri care să abată apa din drumul spre magazia de ciment, ridicau taluzuri de pămînt, îndiguind cu bîrne și scînduri malul jos al rîului. Curînd pericolul era înlăturat. Ironim, șeful acestei echipe a constructorilor, abia atunci își aminti de Ghiuț. Pînă acum nici nu se gîndise la el, acceptîndu-i prezența printre ei ca pe ceva firesc, ca prezența unuia de-ai lor, a unui om în toată firea. Doar acum, după trecerea primejdiei, își aduse aminte că Ghiuț de fapt nu era decît un copil (e adevărat, un copil inimos, dar tot un copil se chema), un băiat ca orice băiat din clasa a VII-a B.

— Bravo, Ghiuț, îți mulțumim...

Dar n-avea cine să-l mai audă. Băiatul zorea de-acum spre casă, bondoc și scund, învelit în mantaua sa verde, transparentă, umflată ca o paraşută. Acum mersul său nu mai părea însă o rostogolire de minge, ci aducea mai mult cu salturile unui bărbat grăbit, care calcă cu pași mari, apăsați prin ploaia deasă, cu bulboane. Și, așa cum arăta acum, se vedea cît de colo că nu-i un băiat oarecare, ci un băiat cu preocupări importante. Poate de aceea nici nu-l mai chema nimeni să se adăpostească sub streașina vreunei case. Și aveau dreptate. Mama, sigur, era neliniștită de întîrzierea lui. Îl aștepta cu masa pusă și cu cei doi lei pentru cinema, pitiți ca întotdeauna, surpriză de mult ghicită, sub tava cu prăjituri. În clipele acelea, Ghiuț cel mic se lăsase iar furat de gînduri, dar acum nu se mai visa în haină de ofițer, ci în salopeta albastră, mînjită de var, a constructorilor, cugetînd că, la urma urmei, treaba ce o face vărul său Ironim era la fel de importantă ca și prinderea unui spion.

CEA MAI BUNĂ NOTĂ

Vladimir Ilici Lenin era pe atunci băiat de şcoală. În ziua aceea de toamnă aurie, în drum spre casă, Volodea a trecut mai întîi s-o ia de la şcoală pe sora sa Olea. Erau amîndoi veseli fiindcă Olea luase o notă foarte bună la fizică. Ţinîndu-se de mînă, o porniră spre casă, în jurul străzii Pokrovskaia.

— Ne aşteaptă cineva la portiţă, spuse Olea.

Volodea îşi miji ochii.

— Da, un băiat.

Într-adevăr, la portiţă, stătea un băiat de la ţară, de vreo doisprezece ani, de-o seamă cu Volodea. Se vedea că vine de departe. Opincile-i erau rupte, hainele prăfuite, iar pe spate i se bălăbănea un sac.

— La noi ai venit?

— Am venit la revizorul Ulianov. Oamenii spun că stă aici.

— Aici, aici, confirmă Volodea. E tata. Intră! Dar trebuie să aştepţi. Vine abia diseară. Da' ce nevoie ai de el?

— Vreau să merg la şcoală. Să învăţ!

— Cum te cheamă?

— Ivan.

— Pe mine mă cheamă Volodea! Eşti ciuvaş? mai întrebă el urmărind accentul cu care vorbea noul venit.

— Da, ciuvaş. Dar tatăl tău e cumva mînios din fire?

— Ai să vezi şi singur.

Mai tîrziu, la masă, cînd Vanea se mai învioră puţin, povesti că vrea să se facă învăţător, şi că oamenii de pe la ei i-au spus că şcoala începe atunci cînd frunzele prind a se auri, dar că el n-are ce căuta la şcoală, fiindcă ciuvaşul e sărac şi e mai bine să nu înveţe carte. El însă a aşteptat îngălbenirea frunzelor şi apoi a pornit din sat în sat să caute şcoală, dar n-a aflat-o pe nicăieri. Oamenii i-au spus să meargă în orăşelul Simbirsk, la Ulianov, că el o să-l ajute. Şi aşa a făcut.

După-masă, Volodea îi arătă băiatului o mulţime de cărţi, dar înţeleseră îndată că micul ciuvaş nu ţinuse în viaţa lui o carte în mînă.

Volodea era tare impresionat. Amîndoi băieţii erau de-o seamă, dar pînă atunci Volodea citise o mulţime de cărţi, iar micului ciuvaş această lume minunată îi era închisă.

Seara se întoarse şi Ilia Nikolaevici, tatăl lui Volodea. Tocmai îşi punea rînduială în hîrtiile sale din birou cînd intră la el Volodea.

— Tată, te caută un băiat. Vrea să vorbească cu tine.

— Ştiu, mi-a spus mama. Trimite-l la mine.

Cîteva clipe mai tîrziu, Olea şi Volodea aşteptau nerăbdători, în sălita din faţa biroului, să audă hotărîrea tatălui. Micul ciuvaş ieşi din încăpere vesel. Tăcea, dar ochii, buzele, ba chiar şi micile încreţituri ale nasului îi rîdeau. Volodea intră în fugă la tatăl său.

— Tăticule, ce bine că l-ai înscris la şcoală pe Vanea!

— Nu, răspunse Ilia Nikolaevici încruntat, nu l-am înscris. A întîrziat şi copiii au înaintat mult cu lecţiile.

— Dar, tată, n-a întîrziat din vina lui. Numai pînă la Simbirsk a mers două zile şi două nopţi. Tăticule, oare tu nu vrei ca el să înveţe?

— Da' înţelege, nu poate fi reţinută o clasă întreagă din pricina unui singur elev.

Ilia Nikolaevici îşi privea cu atenţie fiul. Deodată, lui Volodea i se împurpurară obrajii şi, apropiindu-se de tatăl său, îi spuse cu hotărîre:

— Are să-i ajungă din urmă pe copii, tată. Ai să vezi! O să-l ajutăm eu şi cu Olea. Îţi dau cuvîntul meu!

Lui Ilia Nikolaevici i se descreţi fruntea, iar pe buze îi înflori un surîs.

— Tocmai asta am aşteptat de la tine. Am să vorbesc ca Vanea să fie înscris neapărat la şcoală.

Mai tîrziu, micul Volodea, discutînd cu sora sa, îi spuse:

— Eu ştiu care va fi în viitor nota noastră cea mai mare.

— Care?

— Primul cinci al lui Vanea!

Ilustraţie de V. SOCOLIUC

LA CHEMAREA SIRENEI

de EMILIA CĂLDĂRARU

Ca în fiecare dimineață, Petruța se trezește la șuierul sirenei. E ora cînd mama ei ori pleacă, ori vine din schimb. Acum o așteaptă să vină, a lucrat de noapte.

Trebuie să se scoale, să facă focul, să găsească mama ceaiul cald...

Of, tare nu s-ar scula. E atît de frig în odaie și-i atît de călduț sub plapumă. Poate că totuși ar avea vreme să mai ațipească nițel. Numai nițel, de pildă... pînă va auzi deschizîndu-se obloanele birtului de peste drum. Nu, nu e bine. Astăzi birtașul va deschide tîrziu, a ținut deschis pînă după miezul nopții, cînd...

Și deodată și-a amintit... Dar, nu cumva a fost un vis?...

Deschide ochii, se uită împrejur. Nu, n-a fost vis. În odaie lucrurile sînt risipite, învălmășite, de parcă ar fi bîntuit furtuna. Sertarele mesei stau răsturnate. Dulapul, polița cu cărți, cea cu vase, toate sînt răvășite, în timp ce în mijlocul camerei a apărut un morman de lucruri amestecate: tulpanul de sărbătoare al mamei, o gheată a tatei, cartea ei de aritmetică, un ghem de lînă, un pumn de nasturi. Jos, lîngă piciorul patului, smulsă din vechea-i ramă de scoici, o fotografie: ea, mama și tata, acum cinci ani. În gura sobei, grămezi de cenușă răscolită. Lîngă prag, bomboana aceea strivită. Și peste toate astea: pene, fulgi, care și acuma se mai ridică la fiece răsuflare a ei, din perna de alături, despicată de-a lungul.

Dormea de mult cînd, dintr-o dată, s-a simțit zgîlțîită de umăr. În odăiță pătrunseseră doi străini ale căror lanterne, atîrnate de nasturii pelerinelor negre, o orbeau cu lumina lor galbenă, usturătoare. Mai întîi a crezut că-s hoți și a vrut să țipe, dar și-a înghițit și țipătul și vorba; și-a amintit exact împrejurarea în care mai văzuse aceste două fulgarine negre și foarte sclipitoare. Da, ele mai apăruseră o dată în odăița aceasta: atunci cînd tata a fost arestat. Și de atunci — în curînd vor fi trei ani — tata nu s-a mai întors acasă.

Și acum? Ce mai vor cei doi străini? Doamne, nu cumva... mama?

Gîndul fu ca un fior, scurt și adînc. O cuprinse o spaimă fără seamăn. Apoi mintea i se limpezi deodată: trebuie să fie atentă, foarte atentă, să nu spună cumva ceva ce nu trebuie...

— Ei, ia spune, mititico, începu unul, fără ocolișuri, unde a ascuns maică-ta manifestele? Uite, ia o bomboană; e cu mentă.

Luă bomboana, o desfăcu îndelung cu mîini reci, tremurînde, ferfenițind hîrtia lunecoasă.

— Ei?

— Nu știu, nu știu nimic, îngăimă.

— Vrei să ajungă și maică-ta la pușcărie?

— Nu, nu vreau, domnule, zise aproape strigînd.

— Dacă ne spui, luăm hîrtiile acelea și gata; maică-ta nu pățește nimic. Le luăm și gata. Dacă nu ne spui, se duce și ea pe urmele lui taică-tu...

— Mama e...

— E la fabrică, știm asta. Nu știm unde-s manifestele. Unde-s, ia spune.

— Nu știu...

— Ia nu mai face pe proasta! o zgîlții unul, de-i sări bomboana din palmă pînă-n pragul ușii.

— Las-o, mă. Mai bine ne apucăm de treabă.

Începură să răscolească odaia. Erau furioși, mereu mai furioși, pesemne pentru că nu găseau ceea ce căutau. Ei nu-i mai dădură nici o atenție. Numai o dată, unul, găsind niște fotografii, o chemă:

— Cine-s ăștia?

— Bunica, bunicul, unchiul Andrei, verișoara Tinca...

— Alte fotografii n-aveți? întrebă celălalt. Cine vine la voi în casă?

— Bunica, bunicul, da' acuma a murit, unchiul Andrei...

Îi întoarseră spatele și se apucară iar de răscolit.

Plecară tîrziu după miezul nopții. Unul se împiedică de prag; călcă și strivi bomboana aciuită aculo și scoase o înjurătură. Celălalt își azvîrli țigara, scuipă și trînti ușa cu un brînci. Ușa rămase căscată, îi stricaseră broasca. Îi văzu de după perdeluță trecînd strada, urcînd scările birtului. Birtașul tocmai închidea obloanele. Se tocmiră cu el, pe urmă intrară și multă vreme după aceea, la fereastra birtului, se văzu lumină.

Nu-și mai amintea cînd adormise. Pesemne, adineauri. Zvîrli plapuma în lături, alergă la găleată și-și limpezi mîinile îndelung. Apoi își limpezi ochii. Aprinse focul în sobă, puse apă în ceainic și se apucă să deretice.

Pe stradă bocăneau grăbit pașii oamenilor care se îndreptau spre fabrică: schimbul de dimineață. Îndată se vor auzi și pașii celor ce vin de la fabrică: schimbul de noapte. Printre ei, va ghici, ca întotdeauna, bocănitul acela mărunt, binecunoscut al mamei. Dar dacă nu? Dacă de astăzi?... Nu, nu se poate! Pașii mărunți, binecunoscuți, se vor auzi îndată. Dar dacă totuși...

Uf, nesuferite gînduri! De unde au răsărit? Poftim, au speriat-o oamenii de aseară. Rușine! Mama nu se speria niciodată. Nici cînd erau pe urmele ei. Reușea ea să-i amăgească, să se strecoare pe străduțe întortocheate, pustii și apărea în pragul odăiței, ostenită, dar senină, zîmbitoare.

E drept, uneori mama venea acasă tîrziu. Întotdeauna însă îi dădea de știre dinainte: «Petruța mamei, astăzi voi veni tîrziu». Petruța o privea cu ochi mari. Mama o săruta pe frunte: «Să nu te

(CONTINUARE ÎN PAG. 22)

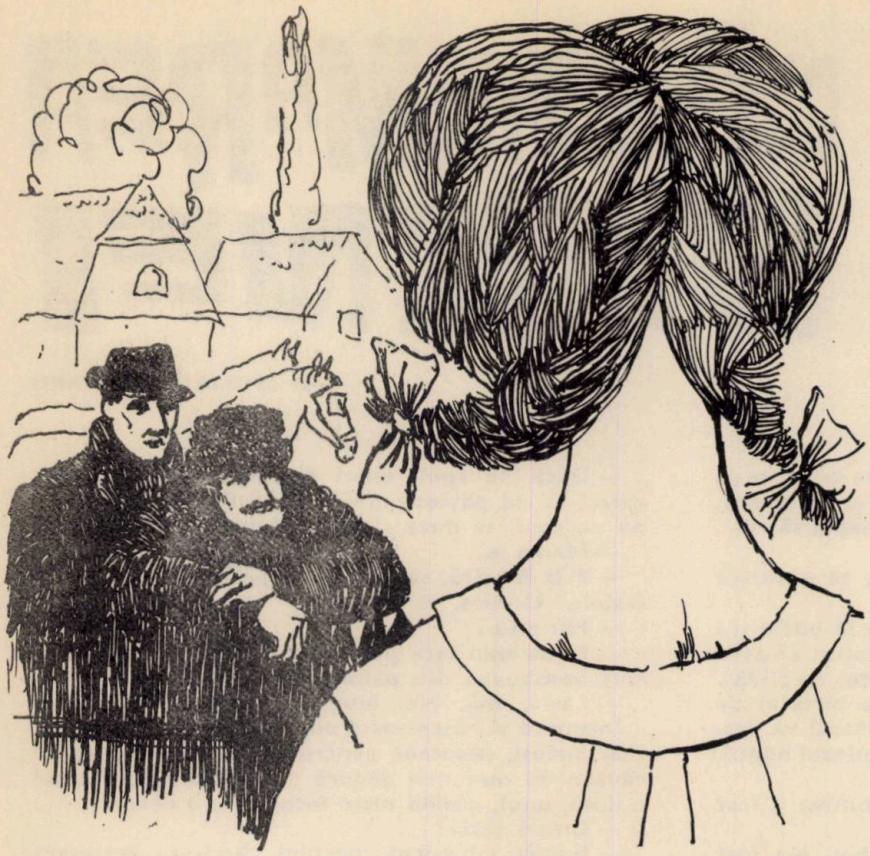

Teza

de **PETRE LUSCALOV**

Fata stătea în bancă singură, privind încremenită cărțile și caietele învelite în hîrtie albastră, sträfulgerată de etichete albe, pe care mîna ei scrisese cu litere delicate, subțiri, aproape transparente, numele ei: Sorica Velicu, clasa a V-a.

Culcată în patul ei de fier, cu tăbliile verzi, pe care cineva vopsise niște nouraşi roz, privea cerul înstelat. Sorica nu reușea să adoarmă. Nu mai văzuse niciodată o asemenea priveliște. Noaptea era senină, de cristal. Ca un uriaș pom de iarnă, înväluit în mii de fire de beteală argintie, scăpărînd în mii de licăriri, cerul își desfăcea toate crengile de stele deasupra pămîntului. Satul încremenise. Numai greierii țîrîiau speriați, și răgușiți, prin iarba fragedă, și caldă, a nopții de primăvară. Apoi, deodată, deasupra pădurii răsări luna: înfigîndu-și «cornul alb» în «Calea Laptelui». Totul se sfîrși. Deasupra, în întunericul albăstriu, spînzurau niște globuri de aur. Sorica se răsuci în pat, căutînd să adoarmă. Îi era cu neputință. A doua zi, tovarășul Moga, noul profesor de matematică urma să aducă tezele. Era prima teză pe care o dăduse cu el. Moga venise în sat, la începutul primăverii în locul lui Catrinu, vechiul profesor de matematică, care plecase pe neașteptate la raion. Sorica nu putea să uite prima întîlnire cu el. Era la începutul lui martie. Ploua cu găleata. Cerul era negru, de zgură. Stropii mari, reci, biciuiau ferestrele, măturau bătătura, împroșcînd cu pete cafenii peticele de zăpadă, pitite sub gard. Vîntul parcă bătea în hornul cuptorului de copt pîine. Focul pîlpîia speriat, lemnele sfîrîiau, musteau — picurînd în cărbunii încinși.

— Velicule... Hei Velicule... striga cineva din uliță, cu un glas tunător, ce acoperea vuietul vîntului. Sorica deschise ușa și ieși în prispă — în rochița ei subțire de casă, papuci mari de pîslă ai lui maică-sa, în picioare.

La poartă era tovarășul Drăgan, secretarul sfatului popular, un om mic de statură și îndesat, cu obrajii roșii, îmbrăcat într-o scurtă îmblănită, cu pantalonii vîriți în ciorapi groși de lînă și bocanci în picioare. Alături, într-un trenci, ud leoarcă, cu manșetele pantalonilor suflecate și cu pantofii plini de noroi, stătea un bărbat înalt, cu pălăria trasă pe ochi. Stropii de ploaie curgeau de pe borurile pălăriei lui, cenușii, ca de pe o streașină. Își acoperea ușor, fața de vînt, cu gulerul.

Sorica îi vedea numai ochii negri, strălucind din umbra pălăriei. În spatele lor, în uliță, sus, pe capra unei căruțe pline de geamantane și cufere, stătea Mitu, un flăcău din sat, zgribulit, cu mîinile înfundate în buzunarele pufoaicei, căznindu-se să tragă din țigara udă, ce-o ținea strîns între dinți.

— I-acasă taică-tu? o întrebă secretarul sfatului și continuă fără să aștepte vreun răspuns; spune-i să iasă afară... că avem de vorbit cu el.

Sorica tocmai se pregătea să se ducă să-l cheme, cînd tatăl ei ieși din casă, cu paltonul pe umeri și căciula în cap, și se îndreptă spre cei doi, plescăind prin băltoacele de ploaie cu bocancii descheiați.

— Noroc, nea Velicule.

— Noroc, nea Drăgane. Ce vînt te-aduce pe la mine?

Ploaia îi biciuia necruțător pe toți trei.

— Avem o rugăminte, spunea secretarul, dumnealui a venit în locul lui Catrinu...și, pîn' ce-i facem rost de-o casă, ziceam să-l găzduim la tine.

— L-aș găzdui cu dragă inimă... răspunse tatăl ei, dar am dărîmat de astă-toamnă soba în camera cea mare... E frig nea Drăgane...

Secretarul făcu un gest nervos și se întoarse spre bărbatul de alături, ștergîndu-și stropii de ploaie de pe față cu dosul palmei.

—Măi să fie al dracului...

— Încearcă la Coșoi, îl sfătui tatăl pe secretar. Are oăi și lemne berechet.

— Hai, Mitule, dă-i drumul! strigă secretarul la flăcăul zgribulit pe capră. Mergem la Coșoi!

Flăcăul scuipă chiștocul de țigară stins din gură și apucă hățurile... Scîrțiind căruța se puse în mișcare.

— Este a dumitale fata? îl întrebase noul profesor pe taică-su, privind lung la ea, înainte să iasă pe poartă. E la școală?

— Da... Într-a cincea.

Sorica simți că îngheață. Își încheie fără să vrea gulerul rochiei, vîrîndu-și capul între umeri ca un cocostîrc.

Profesorul plecase.

A doua zi, Bica, fata lui Coșoi, colega ei de bancă, o fată grasă, și pistruiată, se așezase lîngă ea și îi spuse cu un zîmbet disprețuitor pe buze:

— Am auzit că taică-tu n-a vrut să-l primească pe dom' profesor.

Sorica se făcu roșie ca focul.

— Păi, păi... se bîlbîi ea, dacă nu

avem sobă... Era să-l ținem în frig?

— Să-i spui tu lui mut... se repezi țîfnoasă grăsuna... Cine nu știe că v-ați luat televizor... și aveți sobă de teracotă în camera cea mare? Și tovarășul secretar spunea...

Adevărul era că Velicu își cumpărase toamna un televizor, și-l văzuse lumea trecînd cu el, avînd totodată o căruță plină de bucăți de teracotă, dar sobă în camera cea mare nu avea.

Teracota zăcea stivă. Nu apucase să zidească soba pînă la prima zăpadă, și lăsase totul baltă, pînă la vară.

— În schimb mie nu mi-e frică la matematică... se lăuda Bica în fiecare zi... că mă meditează dom' profesor... și adăuga privind-o cu înțeles. Ți-ai rezolvat pentru azi... ecuațiile? Vezi poate că te ascultă și...

Sorica tresărea speriată.

— Și?

Bica îi pufnea răutăcios în nas și tăcea.

De cîte ori aveau ore de matematică, și clopoțelul începea să sune pe culoar, inima fetei începea să bată cu putere. O neliniște surdă o cuprindea. I se părea că în clasă caietele foșnesc prea tare. Banca scîrțîia, ușa clasei părea că se dilată. Cînd profesorul apăsa pe clanță și intra, Sorica simțea cum clasa se învîrte cu ea — o clipă — și-apoi iese din ceață, ca botul ascuțit al unei bărci dintr-un val înspumat. I se părea că de sus, de pe catedră, profesorul Moga nu o privea niciodată. Trecuse de cîteva ori pe lîngă banca ei, cu pasul lui rar și apăsat — ca să verifice unele caiete. Nu se oprise niciodată la ea. În schimb, într-una din ore, se oprise lîngă Bica, îi răsfoise caietul și, punîndu-i-l la loc pe bancă, îi puse ușor mîna pe umăr, spunîndu-i cu un glas ce-i păruse Soricăi tare blînd:

— E bine...

Din toată clasa numai pe ea și pe două, trei fete nu le scosese încă la tablă. Pe Bica o scosese la tablă să rezolve un exercițiu. Cînd Bica pusese, în loc de 5, 3, Moga se apropie de ea, îi luă creta din mînă și o corectă, trimițînd-o în bancă și chemînd un alt elev să rezolve mai departe. Bica se așeză lîngă ea în bancă și o privi triumfătoare. Apoi veni teza. Tremurînd toată, Sorica rezolvă într-un suflet cele trei exerciții și, punînd grăbită sugativa, ieși din bancă pornind cu caietul spre catedră. Din fundul clasei Moga o întrebă cu un glas ce fetei i se păru aspru.

— Ai terminat?

Sorica se întoarse albă ca varul spre el.

— Da, tovarășe profesor.

— N-ar trebui să te grăbești, continuă profesorul pe același ton, apropriindu-se de ea și luîndu-i caietul din mînă...

Sorica îngheță.

Moga studie cu atenție teza, încruntînd ușor din sprîncene, și-apoi se duse la catedră, puse teza și se întoarse brusc:

— Stai jos.

Asta a fost tot.

Primele glasuri ale băieților care soseau alergînd pe culoare o făcură pe Sorica să tresară!

Apoi băieții, trîntind ușa de perete, se revărsară într-un șuvoi vesel, zgomotos prin bănci, strigînd cît îi ținea gura:

— Azi ne-aduce tezele la algebră.

— Eu n-am rezolvat decît un exercițiu.

—Măi, dacă iau un 6, sînt cineva!

—Mi-a dat, în loc de 25, 27 y. Crezi că o să observe?

Ilustrații de IACOB DEZIDERIU

— Care mi-ați luat tocul, mă? L-am uitat ieri în clasă.

— De ce dai, mă? De ce dai?

Apoi veniră fetele, trecînd încordate și mîndre, jignite parcă, printre băieți. Veni și Bica. Se așeză greoaie în bancă și, scoțîndu-și cărțile și caietele din servietă, îi spuse Soricăi, privind-o cu înțeles:

— Azi ne-aduce tezele... Ce se mai aude? V-ați făcut soba de teracotă?

Clopoțelul de pe culoar răsună ca un rîs limpede și argintiu.

Se făcu o tăcere mormîntală. Apoi se auziră pași pe culoar, și după cîteva clipe ușa se deschise și profesorul Moga intră cu vraful de teze sub braț. Sorica simți cum sîngele îi năvălește în cap. Se ridică o dată cu clasa în picioare.

— Stați jos, copii..., spuse liniștit Moga, așezîndu-se la catedră, în timp ce întreaga clasă încremenise în bănci... V-am adus tezele... și o să vă citesc notele...

Sorica simți cum inima îi bate să se oprească în piept. Își trecu repede limba peste buzele uscate.

— Neacșu Anghelina... 7, răsună vocea limpede și puternică a profesorului... Bonea Florica 9... Sugubuta Ion... 7...

Soricăi i se păru că vocea profesorului se îndepărtează, iese afară prin ziduri, se pierde undeva departe, într-un murmur cețos și neînțeles, ca să năvălească înapoi brusc și sonor ca dintr-o pîlnie de difuzor.

Păpușel Valerică 5... Negoiță D. Ștefan 8... Bica Coșoi 5... Sorica Velicu...

Sorica a țîșnit ca o flacără în picioare. Ochii îi străluceau, ardeau. Țipă cu un glas care părea că sfîșie liniștea clasei.

— Tovarășe profesor... noi n-avem...

A amuțit. Se uită cu ochii mari deschiși spre profesor, cu buzele ușor întredeschise. De la catedră profesorul o privește o clipă nedumerit, și-apoi îi spune cu un zîmbet cald:

— Ai teza cea mai bună din clasă... Bravo! Ți-am pus nota zece!

ORA PRIMĂVERII

— Pătatule, stai la un loc!

Negoiță vrea să citească și Pătatul nu-i dă pace. Pătatul are gust de joacă. Scoate niște chelălăituri subțiri, amuzate, și-l mușcă în glumă de cot, îi împunge genunchii cu botul lui umed și rece. Din cînd în cînd se tolănește, prefăcîndu-se că doarme, apoi tresare foarte alarmat, latră energic, dă o fugă pînă la pod, ca și cînd ar fi mirosit un pericol, și se întoarce domol, vesel că și-a păcălit stăpînul.

— Pătatule, ia vezi! Că pe urmă...

Dar Pătatul nu vrea să ia pildă de cumințenie de la cele două oi care pasc alături. Și măcar de-ar fi cățel sau cățelandru, ori măcar cîine de soi pitic; dar e cogeamite dulăul ciobănesc, alb cu pete cenușii, mare cît un viței.

— Mă, tu ai purici! spune Negoiță și zîmbește, iar Pătatul, mulțumit că a reușit să-l înveselească, se tăvălește pe spate, bătînd aerul cu labele.

Negoiță pune cartea pe iarbă și-și dezmorțește brațele, întinzîndu-le din răsputeri. Pe urmă își scoate jacheta de lînă cenușie. S-a făcut cald. Ca să-și treacă timpul, începe să arunce de-a broasca pietre pe cursul apei. Apoi pune ochii pe un cocean de porumb. Îndemînatic, îl crestează cu briceagul, înfige în tăietură o foaie de caiet îndoită triunghiular și pune corabia pe apă. Vîntul o apleacă, curenții o răsucesc, dar ea își găsește repede echilibrul și pornește cu curaj. Pe măsură ce se îndepărtează, seamănă tot mai mult cu o corabie adevărată.

— Mrrr! Ham! face Pătatul, admirativ, și se uită cu compătimire la oile care nici măcar n-au băgat de seamă întîmplarea.

Negoiță e mîndru.

— Dacă vreau, mărturisește el, pot să fac una care să ne ducă, Pătatule, pe amîndoi. Nu-i cine știe ce greutate: trebuie numai să te pricepi. Am citit că cel mai simplu e să scobești un trunchi de copac. Catargul i-l facem dintr-o prăjină, iar pînză găsim. Cu cîrma e mai greu, asta-i o treabă mai specială, da' rezolvăm noi. Luăm la bord pesmeți și un butoiaș cu rom — am citit într-o carte că marinarii nu pot fără asta — și facem ocolul lumii. Parcă mult e? Maximum două mări și trei oceane!

Alături oile continuă netulburate să-și pună la cale stomacul. Pătatul se lungește pe iarbă.

Soarele a urcat sus, de amiază. Dacă ar fi în apropiere o fîntînă, l-ai putea zări în ochiul ei ca pe un iris de aur. Bate un vînt cald și moale ca un văl. Cerul e de un albastru atît de deschis încît se apropie de alb. Pe tipsia șesului, nici un zgomot. Numai sus de tot, zbîrnîitul unui avion care nu se vede. Negoiță privește rîul de argint viu, ascultă liniștea, respiră aerul cîmpului încălzit — parfumul delicat al lucernei, izul iute al buruienilor scorțoase, aburul dulce al pămîntului care se usucă după ploile de martie — și deodată se surprinde întrebîndu-se ce oră e. Neputîndu-și răspunde, Negoiță se neliniști. El cunoaște toate orele, știe despre ele mult mai multe decît i-ar putea spune cadranul și acele ceasornicului. Bunăoară, ora dimineții e ovală ca un ou, alburie, miroase a lapte cald și nu are multe zgomote. În schimb orele școlii sînt mult mai bogate. Ele cuprind tot felul de voci — unele șoptite, altele autoritare, iar de mirosit miros a cretă, a cerneală și, o dată pe săptămînă, lunea, a petrosin. Sînt orele cele mai colorate și au forme diferite — triunghiulare ca echerul, zimțate ca teritoriile de pe hărți. Ora cea mai plăcută e însă ora serii. Sunetele se împuținează, se îndulcesc și totul se colorează într-un albastru odihnitor. Ora serii miroase a fum de la țigara tatii, vorbește cu vocea groasă a tatii care spune glume cu glas serios — ceea ce te face și mai mult să rîzi — și pe urmă se lasă un întuneric legănător și te culci, și de dincolo se aude cum tata continuă să vorbească cu mama, povestindu-i întîmplări de peste zi, și vorbirea lor îți dă un simțămînt de nespusă siguranță și de mulțumire. Cele mai puține ore le are duminica. De fapt, e o singură oră, lungă de tot și cîteodată cam plictisitoare. Dacă s-ar încumeta cineva să construiască un ceasornic capabil să reprezinte orele așa cum le cunoaște Negoiță, fără doar și poate că ar ieși o mașinărie foarte complicată; dar e mai sigur că n-ar ieși de loc.

Și totuși astăzi pînă și Negoiță e în încurcătură. Ora aceasta n-a mai întîlnit-o, nu seamănă cu nici una dintre cele cunoscute. Acelea îl preocupă, îl bucură, îl distrează sau îl mîhnesc. Aceasta însă îl tulbură și atît. Corabia de jucărie îi pare acum o copilărie fără rost. Ce oră ciudată mai e și asta? Poate ora ierburilor crude, poate ora pămîntului încălzit de soare, poate ora lenei lîngă rîul limpede?

Negoiță țîșnește contrariat în picioare. Privirile ajung mai departe așa. De jos, ierburile erau pădure încîlcită; acum se așternă mărunte și moi la picioare, într-un covor verde-albicios întins pînă la orizont. Dincolo de pod, un cireș înflorit mai păstrează amintirea zăpezilor de acum șase săptămîni. În fiecare primăvară a văzut Negoiță cireși înfloriți și s-a bucurat de iarba tînără, dar abia acum simte că și aceasta e o **oră**, foarte deosebită de celelalte și, în același timp, avînd cîte ceva din fiecare. «Ora primăverii!», șoptește uimit Negoiță.

Și sub privirile mirate ale Pătatului, Negoiță zvîrli brațele lateral și începu să alerge ca o pasăre sau ca un avion gata să se desprindă de pămînt. Alerga în cerc, cu trupul ușor înclinat într-o parte, alerga din ce în ce mai repede, rotindu-se serios, preocupat, și cînd ameți bine se lăsă în iarba moale simțind cu satisfacție că a făcut pămîntul să se învîrtească mai repede ca de obicei.

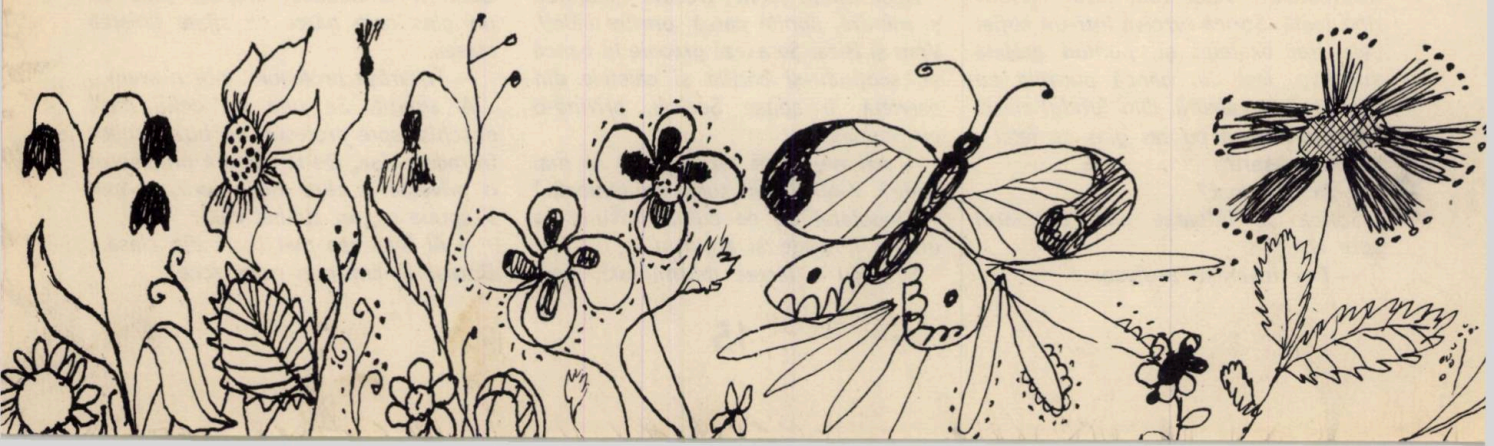

Joc vechi

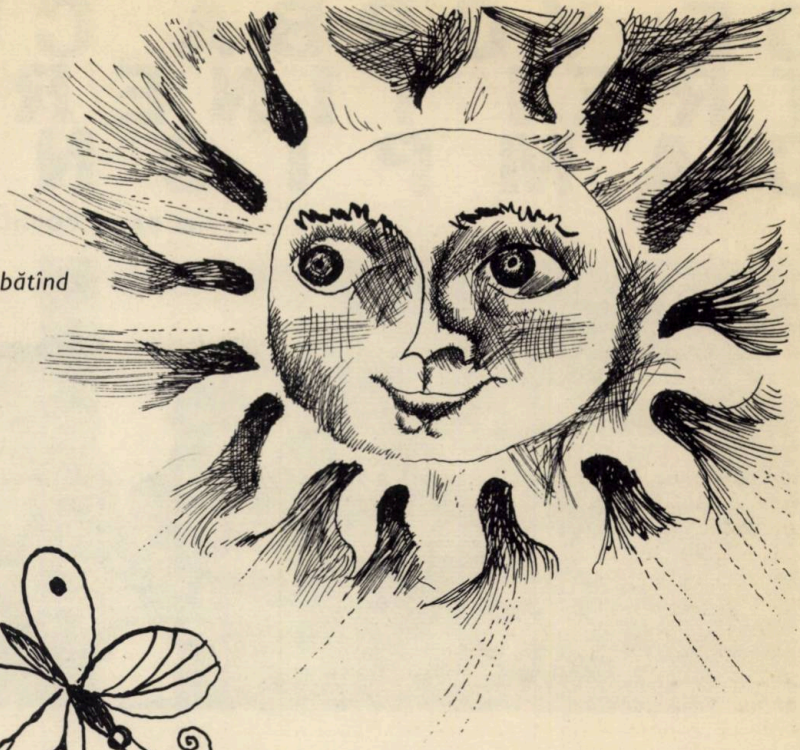

Razele, jucăușele raze,
se-ndeamnă
la fugă — pe cîmpuri,
prin păduri și livezi:
nici nu-ți vine să crezi
că nu le-ai mai zîmbit
de astă-toamnă...
— Ne-am întors! — cîntă ele, bătînd
la toate porțile, rînd pe rînd.
Și muguri, izvoare,
culbeci cu găoace
dau buzna pe ramuri,
printre stînci și zăplaze,
s-audă, să vadă,
de-a ce-or să se joace...
razele, jucăușele raze...

Iscoadă

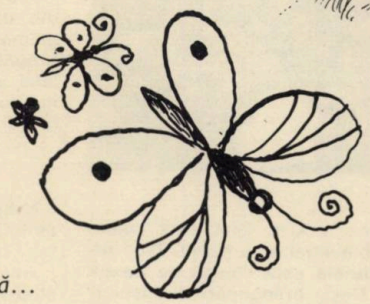

Albină, zumzet auriu,
dar încotro
așa de timpuriu,
cînd nici n-a-nfrunzit
cumsecade livada?
Pesemne, stupul
și-a trimis iscoada
să cerceteze ce-o mai fi pe-afară...
lar dînsa, buimăcită
de-atîta primăvară,
zărește, colo sus, un fel de floare
ciudată, ademenitoare,
din care mierea cerului te-mbie...
Și zboară-n tărie
spre soare.

POEZII DE DAN DEȘLIU
Desene de DEAK ION

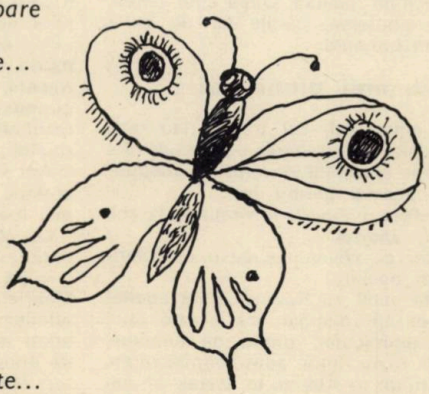

Barca

Alunecă apa
ca o mîngîiere
pe trupul meu
de scînduri smolite...
Lacul, abia dezmorțit,
îmi trimite
din ascunse unghere
cîte un pește
care zvîcnește
și piere
în aceeași clipită...
— Bine-ai venit! — îmi șoptește
bătrîna răchită.

Mirare

Atîtea luni și săptămîni a stat
văzduhul mohorît,
atît a fulguit
și-a lăcrimat,
încît
acum, cînd pîclele
s-au destrămat,
pămîntul și înaltul se privesc
cu luare-aminte:
pe tărîmul ceresc,
totul e-ntocmai ca mai-nainte,
în timp ce luceferii răsfirați
ca păunii, pe bolta senină,
se miră că aici, în Carpați,
seară de seară
e mai multă lumină...

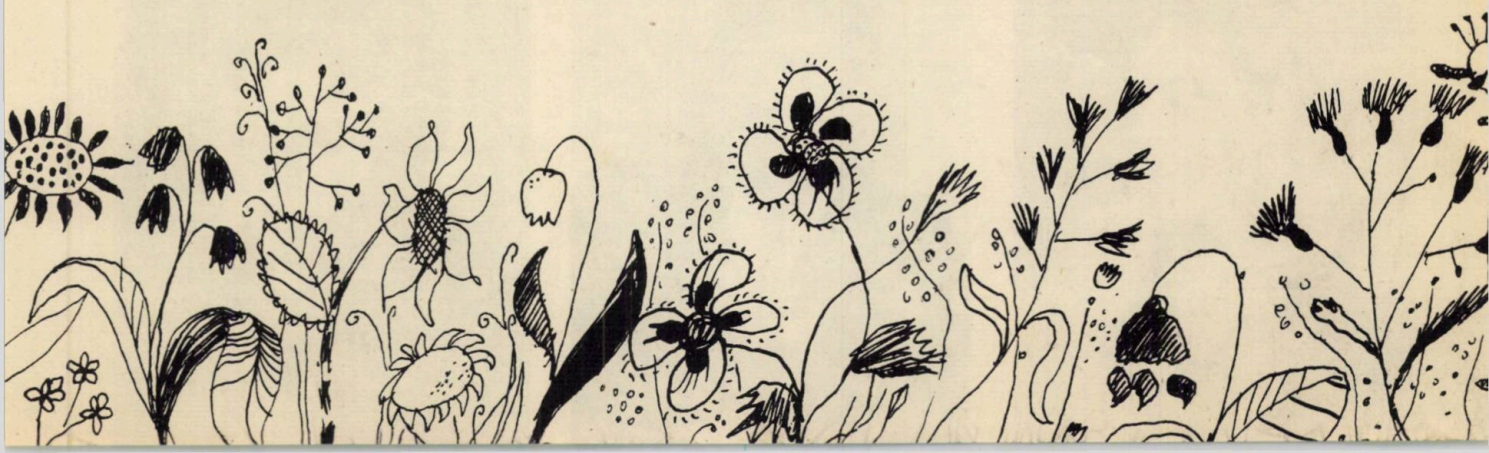

DE VORBA CU TREI TINERI CAMPIONI

de Prof. RADU VOICILOIU

Toți trei s-au despărțit, nu de mult, de cravata roșie de pionier. Ei au simțit chemarea către sport încă din anii pionieriei, și primele lor succese, de care-și amintesc cu drag, le-au obținut în modeste concursuri sportive organizate în unitatea sau detașamentul lor.

Ne-am gîndit să vă înlesnim o convorbire cu acești tineri, cărora partidul și guvernul țării noastre le-au creat minunate condiții, campioni în care sportul romînesc își pune multă nădejde. La convorbire au participat și antrenorii lor: profesor L. Pandele, profesoara E. Stănescu și profesor C. Spiridon.

Dar să facem prezentările:

MIHAELA PENEȘ, aruncătoare de suliță, campioană a Jocurilor olimpice de la Tokio, campioană europeană la junioare. Deține recordul mondial de junioare și este recordmană a țării atît la junioare, cît și la senioare.

GHEORGHE COSTACHE, aruncător de ciocan, campion al Europei la juniori, iar pînă acum două luni a deținut recordul mondial de juniori la ciocanul de 6 kg.

GABRIELA RĂDULESCU, campioană și recordmană a țării la junioare, proba de săritură în lungime. Remarcabila ei performanță este de peste 6 m.

Toți trei sînt elevi la Școala medie nr. 35, cu program special de educație fizică, în clasa a XI-a. Sînt deci colegi de clasă și, bineînțeles, prieteni. Încă un amănunt: Gabriela este colegă de bancă cu Mihaela. Deci, preocupări și idealuri comune: școală, antrenamente și proiecte, care la acest «trio» redutabil devin cu repeziciune realități. După cum vedeți, cu toată tinerețea, cărțile lor de vizită sînt impresionante.

Din anii pionieriei

Acum cîțiva ani, cei trei purtau încă cravata roșie. La întrebarea noastră despre începuturile activității lor sportive, răspunsul este același pentru toți:

— Din clasa a V-a, de la vîrsta de 12 ani, practicăm sportul.

Gabriela, cu vioiciunea ce o caracterizează, ne declară:

— Vîrsta mică nu trebuie să vă sperie! La 12 ani am cîștigat, cu ocazia unui concurs interșcolar, proba de lungime, care mai tîrziu mi-a adus consacrarea, cu un rezultat de 4,09 m. În același an am devenit campioana spartachiadei pionierilor. Tot ca pionieră am participat la primul meu concurs internațional, la Budapesta, cu ocazia unor campionate școlare de tetratlon, unde am cîștigat probele de viteză și de lungime. De atunci am devenit componenta lotului R.P.R. de juniori.

În continuare, Mihaela și Costache precizează:

— Pentru noi atletismul n-a fost prima pasiune!

Mihaela continuă:

— Mai întîi am practicat tirul și natația la Palatul pionierilor. Am obținut o primă victorie într-un concurs de tir și posedam reale perspective în natație.

Profesorul L. Pandele, actualul meu antrenor, m-a convins să mă dedic atletismului, pentru proba de aruncare a suliței. Am avut încredere, am muncit, și rezultatul îl cunoașteți.

Costache, care, ca aruncător de ciocan, are un fizic impresionant, ne mărturisește ceva foarte interesant:

— Cînd eram «puști» nu aveam un fizic deosebit, eram chiar destul de firav. Iar din cauza unei boli de care suferisem, părinții nu m-au încurajat în practicarea vreunei discipline sportive. Ba chiar mi-au interzis orice activitate în acest sens.

Dar pasiunea pentru mișcare a fost mai puternică. În clasa a V-a jucam handbal la «Steaua», în echipa de copii. În cele din urmă am obținut și consimțămîntul mamei. Profesorul C. Spiridon, care mă pregătește, a văzut în mine calități de atlet și m-a determinat să mă specializez în proba de aruncare a ciocanului. Rezultatele obținute au confirmat încrederea sa.

Sub culorile patriei

Mihaela are poate cele mai frumoase amintiri și satisfacții, prilejuite de diferitele competiții la care a participat.

Am întrebat-o ce momente a trăit atunci cînd concura sub culorile patriei, și mai ales la Tokio. Emoționată, ea ne răspunde:

— Sînt clipe de neuitat. Cînd îmbrăcam tricoul cu banda tricoloră simțeam marea răspundere ce o aveam pentru apărarea culorilor patriei. Să-mi reprezint cu cinste patria, era gîndul ce mă călăuzea în întrecere, să confirm marele avînt ce-l cunoaște mișcarea noastră sportivă și rezultatele obținute de ceilalți sportivi romîni.

Am simțit o bucurie imensă văzînd cum steagul patriei mele dragi flutură pe cel mai înalt catarg.

La Varșovia și Tokio, aceste simțăminte m-au ajutat să înving.

— Vă aduceți aminte, intervine și Gabriela, de concursul triunghiular de atletism de juniori de la Timișoara? Tinerii atleți polonezi învingători au făcut turul de onoare ducînd pe brațe steagul patriei lor. Priveam triști din tribună. «Noi vom purta drapelul țării noastre acum», ne-am spus atunci. Un an mai tîrziu, la Subotița (în R.F.S. Iugoslavia), echipa noastră a învins. Ce emoții și satisfacții! De astă dată noi am parcurs turul de onoare purtînd steagul țării, iar echipa noastră de juniori și-a propus să nu mai cedeze locul prim în această întrecere, ce are loc

în fiecare an. Cei ce ne vor înlocui mai tîrziu să păstreze această tradiție!

Cum poți deveni campion?

— Ce-ați răspunde dacă cititorii noștri v-ar pune o asemenea întrebare? ne-am adresat celor trei atleți.

Iată și răspunsurile lor:

MIHAELA PENEȘ: Firește, nu există o «rețetă» cum să devii campion. Cu toate acestea nu este exclus să atingi măiestria sportivă dacă îndeplinești unele condiții. La început sportul este un divertisment, un mijloc de a-ți umple în mod plăcut timpul liber. Dar asta nu ajunge. El trebuie neapărat să devină o pasiune. Fără o dăruire totală în pregătire, fără muncă sistematică și consecventă nu se poate realiza nimic deosebit.

GHEORGHE COSTACHE: În afara calităților fizice sînt necesare o voință dîrză și multă perseverență. Eforturi mari, pentru obținerea unor performanțe mari; 1 la sută calități și 99 la sută muncă.

GABRIELA RĂDULESCU: Antrenamentele sînt grele, uneori plictisitoare și nu-ți oferă satisfacție imediat. A renunța uneori la distracții și alte preocupări plăcute pentru a repeta de zeci și zeci de ori aceleași exerciții e greu. Dar aici este secretul!

Renunțări, muncă, dîrzenie și perseverență.

De asemenea, participarea conștientă a sportivului la antrenamente, precum și gîndirea tactică în concursuri sînt elemente importante în dezvoltarea măiestriei sportive.

Proiecte

Mihaela ne mărturisește:

— Pentru mine, 1965 este un an greu, încărcat de răspunderi școlare și sportive. Cel mai important lucru pentru mine acum este să termin cît mai bine anul școlar și să-mi iau examenul de maturitate. Urmează apoi examenul de admitere în învățămîntul superior, participarea la mai multe concursuri internaționale și un nou record mondial de junioare.

Costache și Gabriela o aprobă. Doresc să fie mai departe împreună colegi în anul I la Institutul de cultură fizică. Pentru aceasta, preocuparea de bază este învățătura.

Costache afirmă că mai are două mari obligații: recucerirea recordului mondial de juniori și o surpriză la Balcaniadă.

Gabriela, în afară de preocupările școlare, și-a propus cît mai multe sărituri peste 6,20 m.

Cuvîntul antrenorilor

Prof. Lixandru Pandele: A fost greu pentru Mihaela să ajungă pe cel mai înalt podium. Dar și mai greu este să aperi acest prestigiu. Mai urmează lupta cu recordurile. Titlul de maestră emerită, recent primit, o obligă însă. La Jocurile olimpice din 1968 trebuie să repete «isprava» de la Tokio.

Prof. Constantin Spiridon: Costache este un exemplu de conștiinciozitate și foarte ambițios. Am mare încredere în el pentru Jocurile olimpice din Mexic. O promisiune? Nu! Va demonstra el. Mai are de recucerit și un record mondial.

Prof. Elisabeta Stănescu: Doresc ca la viitoarele Jocuri olimpice Gabriela să fie în formă maximă. Posibilități și putere de muncă are. Mi-a confirmat întotdeauna.

Ce vă urează:

Mihaela Peneș: «Puneți întotdeauna pasiune în ceea ce faceți».

Gheorghe Costache: «Încredere în forțele proprii și multă perseverență».

Gabriela Rădulescu: «Cu toții să practicați sportul. Vă oferă mari satisfacții».

N. BULGARU

Salt în noapte

L-am cunoscut pe Gheorghe Iancu, maestru emerit al sportului, cu ani în urmă. Dar mai zilele trecute am avut prilejul să-l aud povestind un episod din activitatea sa de parașutist sportiv. Vorbea despre un salt în noapte, salt prin care a doborît un record mondial și a stabilit altul.

«Eram cu încă trei tovarăși, povestea Iancu. Avionul luneca lin, ca pe o gheață neagră, fără sfîrșit. Era noapte în universul nostru. Elicea, rotită năprasnic de motor, tăia bezna. Noi ascultam mugetul mașinii și rîdeam. Gîndurile ne erau însă îndreptate la saltul ce urma să-l facem peste cîteva minute, cînd ni se va da semnalul. Ordinea era stabilită. Eram al treilea, penultimul. Știam că jos, pe pămînt, adică pe apă, pentru că în apă aveam să cădem, se instalaseră două rînduri încrucișate de becuri roșii, iar la întretăierea lor era un bec albastru. Acela era punctul pe care trebuia să-l atingem noi. Becul albastru era ținta și visul nostru. Zburam la 1 000 de metri înălțime.Mase enorme de aer se mișcau în abis. Ușa avionului s-a deschis și am auzit comanda: «Salt!» A sărit primul tovarăș, apoi al doilea, apoi... «Salt!» am auzit din nou comanda.M-am aruncat în văzduhul adînc și negru cu ochii deschiși. Aerul șuiera asurzitor, viteza căderii creștea năprasnic. Zece secunde, numărate de minte, de inimă, de ceas, am căzut fără să deschid parașuta. Așa trebuia să fie: salt în noapte de la 1 000 de metri, cu deschiderea parașutei după zece secunde. Sfredeleam aerul negru ca un burghiu. Mintea-mi era trează, simțurile ascuțite. A urmat o smucitură puternică, parașuta s-a deschis și a început căderea lentă, legănată. Am zărit în adîncul întunecat luminițele roșii și luminița albastră — ținta pe care trebuia s-o ating. Toate se reflectau în apa care părea înghețată și zugrăvită în culori de curcubeu. Curenții cu mii de brațe nevăzute trăgeau de mine, de parașută, să mă ducă în drumurile lor, și eu trebuia să mă împotrivesc acestor forțe oarbe, să cad în locul fixat.Mă zbăteam fără nici un punct de sprijin. Pe măsură ce pierdeam din înălțime îndîrjirea-mi creștea. Voiam să stabilesc un nou record. Mă apropiam de țintă, dar curenții mă smulgeau. Lupta a fost aprigă. În timp ce mă războiam cu natura, mă gîndeam la recordul mondial al parașutistului Petrov, care căzuse numai la 4,27 metri de punctul fix. Voiam să dobor acest record, spre cinstea patriei mele.

Pe fiecare metru coborît mi se părea că am lăsat o parte din ființa mea. Truda nu mi-a fost zadarnică; văzduhul, curenții, bezna, natura potrivnică s-au supus voinței mele.

Am căzut pe apă, ca o uriașă pasăre, aproape, foarte aproape de țintă. Nu puteam ști cu precizie la ce distanță, dar apreciam că-l învinsesem pe campionul mondial Petrov. Rezultatul precis l-am primit după cîteva minute: 1,45 m de punctul fix. S-au entuziasmat colegii, tovarășii mei.Mie îmi bătea inima să-mi spargă pieptul și senzația căderii în spațiu, pe care o mai aveam încă, mi se părea că și-a schimbat sensul spre înălțimi. Acest salt în noapte îl voi ține minte toată viața mea. El mi-a adus titlul de maestru emerit al sportului, care vreau să fie preludiul altor recorduri pe care patria le așteaptă».

SOMNUL ȘI VISELE

de Dr. LEONID PETRESCU

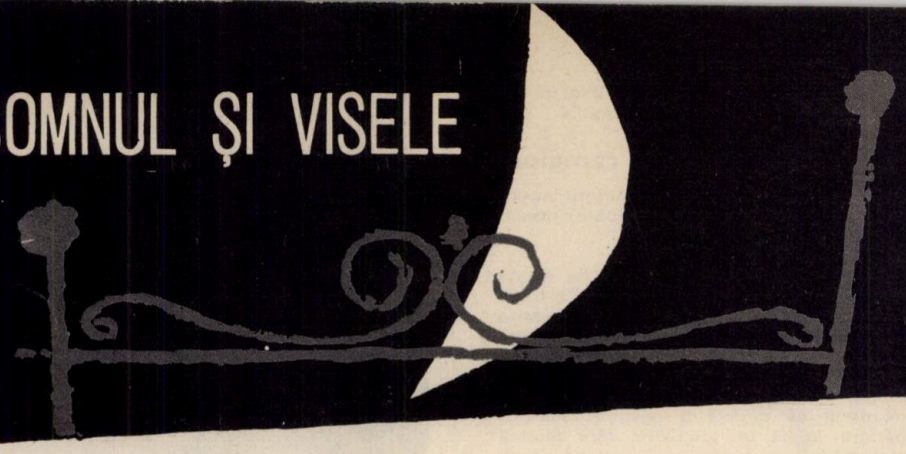

O treime din viață ne-o petrecem dormind. Dacă, de pildă, întreaga noastră viață va dura 81 de ani, putem fi siguri că 27 din ei nu vom fi făcut altceva decît... să dormim.

«Cîtă vreme pierdută zadarnic!», ar putea cineva să spună. «Cîte lucruri importante nu ar înfăptui omul în tot acest timp!»

E adevărat. Dacă omul nu ar dormi, el ar putea să realizeze în cursul vieții sale mult mai multe. Dar omul nu se poate lipsi de somn, tot așa cum nu se poate lipsi de hrană sau de aerul pe care-l respiră.

S-au făcut experiențe și s-a văzut că cel mai mare număr de zile, în cursul cărora cineva poate să biruie somnul, nu trece de patru sau cinci. După aceea, omul nu mai poate rezista și adoarme. Adeseori chiar, acest nesomn forțat poate să ducă la grave tulburări nervoase.

Somnul are scopul de a reface organismul obosit de activitatea intensă din starea de veghe. Totuși, în timpul somnului nu are loc un repaus complet al organismului.

La unele animale, în timpul somnului, chiar și mușchii rămîn activi. De pildă, calul, care doarme în picioare, își menține mereu contractați mușchii picioarelor. Chiar și la om, într-o bună parte a somnului, mulți dintre mușchi rămîn contractați.

Așadar, nici în timpul somnului activitatea organismului nu încetează. Ea devine însă mult mai slabă decît în starea de veghe. Respirația devine mai rară și mai profundă. Inima bate mai rar. Temperatura corpului scade, și, de asemenea, scade și presiunea sîngelui. În sfîrșit, ceea ce e foarte important, creierul își reduce foarte mult activitatea.

Celulele nervoase, îndeosebi cele din scoarța creierului, duc, în timpul zilei, o muncă foarte încordată. Dacă aceste celule obosesc prea mult, ele se pot epuiza.

De aceea, în fiecare zi, celulele nervoase încep, la o anumită oră, să-și frîneze activitatea.

Dacă n-ar apare această frînare, numită inhibiție, și munca lor s-ar prelungi, celulele scoarței cerebrale ar obosi atît de mult încît pînă la urmă s-ar putea distruge. Inhibiția este, așadar, un mijloc de apărare pentru celulele creierului.

Cît timp e nevoie să dormim? Aceasta variază de la om la om. Unii — destul de puțini — se mulțumesc cu 5—6 ore de somn, după care se simt perfect odihniți. Pentru cei mai mulți oameni însă este necesară o perioadă de 7—8 ore de somn. Nounăscutul doarme 20 de ore din 24, copiii de vîrstă preșcolară 12 ore, iar copiii de vîrstă școlară au nevoie de 10 ore de somn. Contrar părerilor mai vechi, s-a dovedit că la bătrîni nevoia de somn crește din nou (între 65 și 90 de ani, 9 1/2—10 ore; peste 90 de ani, 11—13 ore).

Trebuie precizat că, pentru ca somnul să reprezinte o odihnă completă, trebuie să aerisim bine dormitorul, să domnească în el liniște și întuneric.

„Laboratorul viselor"

...Printre cărțile bibliotecii se ivi o pîlpîire. Flacăra crescu repede, cuprinzînd covoarele, mobilele de lemn, ușa. Stăteam încremenit în mijlocul odăii. Încotro să fug? Ce să fac?

În sfîrșit, m-am hotărît să trec la acțiune. Am deschis fereastra și am alcătuit din mai multe cearșafuri, înnodate la capete, un fel de funie lungă. Am legat capătul acestei funii de marginea ferestrei și apoi m-am avîntat afară.

Pînă jos erau trei etaje. Frînghia improvizată s-a dovedit însă a fi prea scurtă. De la capătul ei pînă la cimentul curții mai erau încă vreo cinci metri. Să-mi dau drumul? Deodată, am auzit venind din depărtare și apropiindu-se cu iuțeală, clopotul strident al mașinii pompierilor. Eram salvat. În aceeași clipă însă, o dălălaie de foc se ivi sus, deasupra mea. Se aprinsese cearșaful! În zgomotul acum asurzitor al mașinii pompierilor, cearșaful s-a rupt și am căzut.

În aceeași clipă, am deschis ochii. Se făcuse ziuă. Totul... nu fusese decît un vis. Deșteptătorul a mai sunat cîteva clipe, apoi a tăcut.

Un vis. Un simplu vis, foarte ușor explicabil. Totul pornise de la soneria deșteptătorului. Sunetul a ajuns la

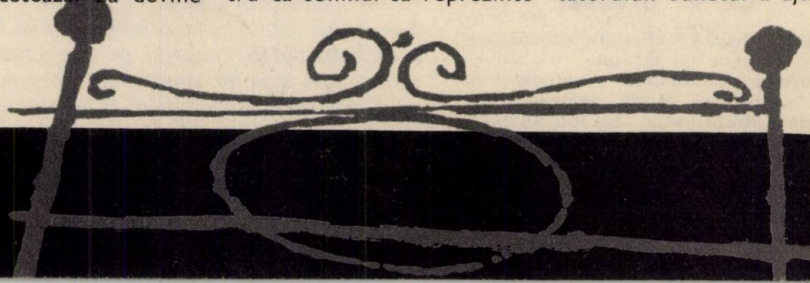

cunoștința creierului sub o înfățișare deformată, acesta nefiind treaz. Din cele vreo 17 miliarde de celule care alcătuiesc scoarța creierului, doar o mică parte rămăseseră în stare de veghe, interpretînd în felul lor sunetul deșteptătorului: ca fiind clopotul unei mașini de incendiu a pompierilor. Și... toate întîmplările complicate pe care le văzusem în vis: aprinderea cărților, arderea bibliotecii, alcătuirea frînghiei din cearșafuri, coborîrea mea... toate astea duraseră, în realitate, patru sau cinci secunde, adică din clipa în care a început să sune deșteptătorul și pînă m-am trezit de-a binelea!

Mai există și unele vise care, la prima vedere, sînt legate de întîmplări reale, ce se desfășoară în viitorul apropiat. Un exemplu dat de multe ori este următorul: Un om visează că l-a mușcat un cîine de picior. Peste o zi sau două, în locul unde visase că a fost mușcat, apare o umflătură.

— Ei, poftim! își spune el. Să nu crezi în vise!

Și totuși, să nu crezi, nici măcar în acele vise care seamănă cu o prevestire. Explicația e foarte simplă. În momentul visului, în țesuturi existau microbii care au produs infecția, dar inflamația era atît de slabă încît omul nu o băgase în seamă. În cursul nopții, senzațiile slabe de la locul infectat au fost interpretate într-un anumit fel de celulele treze ale creierului... și omul a visat că este mușcat de un cîine.

În timpurile vechi, visele erau interpretate în chipul cel mai neașteptat. În antichitate, oamenii căutau să deslușească în vise semne ale viitorului. Hotărîrile cu privire la conducerea statului sau pornirea unui război erau uneori luate după consultarea tălmăcitorilor de vise.

Dar... cu tălmăcirea viselor, oamenii nu s-au ocupat numai în timpurile străvechi. «Cărțile de tălmăcire a viselor» au circulat multă vreme.

Tălmăcitorii de vise nu erau și nu sînt decît niște șarlatani, care se folosesc de neștiința oamenilor pentru a le stoarce bani și a-i menține în stare de întuneric și ignoranță. Dar, la lumina puternică a științei și culturii, se destramă tot mai mult valul întunecat al superstițiilor.

Oamenii de știință studiază cu atenție visele, întrucît pe această cale pot fi dezvăluite unele din tainele modului de funcționare a acelui organ extrem de complicat care este creierul.

Există cercetători care folosesc pentru studiul viselor hipnoza. Hipnoza este un somn parțial, incomplet, provocat prin sugestie. Persoana hipnotizată poate să viseze la fel ca în timpul somnului obișnuit.

Iată, de pildă, o femeie hipnotizată. Ea doarme, respirînd liniștit. Cineva apropie ușor o eprubetă cu apă încălzită de obrazul ei. Pe chip îi apare un zîmbet copilăresc. Curînd după aceea, femeia este trezită. Întrebată ce a visat, femeia relatează că se făcea că era copil și că mama o îmbăia. Această experiență demonstrează directa legătură între excitațiile primite din afară și visul respectiv.

În cursul acelorași cercetări s-a căutat să se stabilească după cît timp de la începutul excitației apare visul. În acest scop, persoana hipnotizată era trezită la intervale foarte scurte după aplicarea excitației, fie că aceasta era o înțepătură, o atingere cu un obiect rece sau cald etc. S-a constatat că după trei pînă la cinci secunde apărea visul, în care se reflecta în mod deformat excitația primită.

Tot în «laboratorul viselor», acestea sînt studiate și cu ajutorul unor aparate sensibile care captează slabii curenți electrici ce iau naștere în creier în timpul funcționării sale.

Cercetătorii americani și francezi au arătat în ultimul timp că visele sînt chiar necesare omului.

Pentru noi este important să știm că respectarea zilnică a orelor de somn necesare reprezintă o importantă cale pentru păstrarea sănătății și a puterii noastre de muncă.

Sus, la magazin

de **ȚUCU RĂDULESCU**

Sus, la magazinul mare
printre urși și biciclete
sînt baloane colorate
roșii-albastre, violete.

Vin copiii, dau năvală,
se-mbrîncesc și cer în cor,
dar deodată, cine poate
să le dea la toți ce vor!

O fetiță vine iute
peste hărmălaia roată,
un balon vrea, numai unul,
din grămada înnodată.

Unul singur vrea fetița,
dar nu știe ce culoare:
cum sînt ochii, cum e cerul,
spune ea în graba mare.

.....

Și baloanele-ntr-o clipă
toate mari și colorate
s-au împrăștiat pe drumuri
de mînuțe agățate.

HARTA

de **ION CALOVIA**

Băiatul stă cu harta-n față:
Deschise-s porțile de vis,
Căci țara toată prinde viață,
Cu frumuseți de nedescris.

Colindă munți semeți în zare
Cu piscul zgîriat de nori,
Cu sonde, mine și izvoare
Și brazi înalți, cutezători.

Rotunde, dealurile parcă
Și-apleacă poamele-n livezi —
Iar mii de păsări își încearcă
Arcușu-n ramurile verzi.

Mai jos, cu spice de secară
Și grîu, cîmpiile-aurii
Cuprind în brațe-ntreaga țară
Cu valul Dunării-albăstrii.

Și-n soarele închipuirii
Ce-i umple ochii visători
I-apare-n față toată țara
În curcubee de culori.

Ilustrație de V. SOCOLIUC

(URMARE DIN PAG. 13)

LA CHEMAREA SIRENEI

temi. O să am grijă. O să mă întorc» — zicea ea.

Aseară însă, cînd a plecat, n-a spus că va întîrzia. Atunci de ce întîrzie?

— Uuuu!.. Uuuu!.. Sirena sună din nou. Pentru a cîta oară? Dacă e a treia oară — și așa este — se întîmplă ceva de neînțeles: strada e goală, nu se aud nici măcar în depărtare pașii oamenilor din schimbul de noapte. Ce se întîmplă? Nu e nici zi de salariu. Atunci de ce întîrzie oamenii?

Ieși în prag și privi în lungul străzii. Nici o umbră nu se desprindea din întunericul cețos al zorilor. Într-un tîrziu se auzi scîrțîind o portiță. O femeie — nu i se deslușea fața — ieșise pe podișca din fața casei; privea și ea tăcută în lungul drumului. Prin case ardeau luminile, se simțeau mișcînd oameni, dar pe stradă nimeni afară de ea și de femeia aceea...

Ba nu. Treptat se luminase — descoperi în capul străzii trei-patru jandarmi. Patrulau cu puștile pe umăr. Alții moțăiau, așezați pe o bancă, în fața unei porți.

Nu mai are de pierdut nici o clipă. Trebuie să alerge la fabrică. Trebuie să vadă, să știe ce se întîmplă acolo, ce se întîmplă cu mama. Percheziția de astă-noapte, jandarmii din stradă, apoi pustiul străzilor, toate acestea poate că se leagă cumva... Poate că oamenii aceia după ce au plecat de la birt s-au dus după mama, la fabrică... Sau poate alții. Poate că de aceea întîrzie mama... Și nici măcar nu i-a dat de știre. Dar ceilalți muncitori de ce întîrzie? Cu siguranță că toate astea se leagă într-un fel de cuvîntul acela care în ultima vreme putea fi auzit mereu în tot cartierul: grevă.

Prin spatele caselor, apoi prin maidan, apoi peste cimitirul de fier vechi poți ajunge în zece minute

---

La spital, chipul mamei era aproape tot atît de alb ca și perna pe care își sprijinea creștetul trudit. Tare mai arăta slabă! în fața soțului și a fiului ei. Încercă să glumească, le dădu permisiunea «băieților» — adică lui Dinu și tatei — să umble acasă la borcanele cu dulceață de pe raftul de sus al cămării, aminti chiar o vorbă știută numai de ei trei, o vorbă peltică și întoarsă pe dos de-a lui Dinu cînd era mic și care de obicei îi făcea pe toți ai casei să se prăpădească de rîs.

Acum însă nu avură decît un zîmbet trist. Mîna mamei era subțire, ușoară și parcă străvezie în mîinile lor sănătoase. Sora veni și-i rugă să scurteze vizita, deși pînă la plecarea celorlalți vizitatori mai erau trei sferturi de oră. «Dar bolnava este obosită, spuse ea în șoaptă. Vedeți și dumneavoastră...» Plecară.

Garoafele rămaseră pe noptieră, să înmiresmeze încăperea în care pluteau aromele amărui de medicamente.

Treptele le coborîră în vîrful picioarelor, nici ei n-ar fi putut spune din ce pricină. Și cum mergeau apoi, pe stradă, spre stația de autobuz, tîrșindu-și fără voie pașii, Miron Țiuleasa, muncitorul de 35 de ani, și Dinu Țiuleasa, elevul de 11 ani și jumătate, părură, dintr-o dată, de vîrste mult mai apropiate, prin nenorocirea care-i lovise pe amîndoi.

Au urmat zile ciudate.

Pentru un ochi grăbit sau pentru un vizitator fără ținere de minte, acasă la familia Țiuleasa totul era, ca și mai înainte, în ordine. Tatăl și fiul se întîlneau la aceleași ore dintotdeauna, împărțindu-și sarcinile gospodărești: tata «făcea piața» — cumpăra, adică, de-ale mîncării —, băiatul așternea masa și spăla vasele. Dar unde era veselia de altădată? Și cînd s-ar fi întîmplat, altădată, ca tatăl să umble cu țepii bărbii nerase cîteva zile în șir? Și să nu-și întrebe băiatul ce s-a mai petrecut în acea zi la școală? Și cartea începută să rămînă mereu la aceeași pagină, sub privirile ațintite în gol? Și vecinii să tresară, surprinși că Țiuleasa trece pe lîngă ei uitînd să răspundă la bună ziua? Și... și...

Și, într-o zi oarecare, Buzoianu, administratorul blocului, l-a oprit pe Dinu în curte, rugîndu-l ca, fără să se dezbrace, chiar așa, cu ghiozdanul la el, să dea fuga pînă la fabrică și să-l cheme pe tovarășul Țiuleasa acasă. Tovarășul Țiuleasa o să capete învoire, pentru că la etajul 4 s-a spart o țeavă, și dacă apa ajunge să străbată planșeul de beton nu știu cum stăm cu rețeaua electrică... în sfîrșit, ce atîtea explicații, Dinule, dă fuga și cheamă-l, hai!... Te-ai întors?

Dinu s-a grăbit cît a putut; la poartă, nea Vîrșe, care-l cunoștea, nu i-a făcut greutăți, l-a lăsat imediat să intre în secție, dar tata nu era chiar la locul lui; pesemne era dus după niște materiale. Băiatul, așteptîndu-l liniștit, cum a fost sfătuit să facă, se învîrti puțin prin hala mare cît jumătate de stadion. Ce mult îi plăcea să privească mișcarea harnică, liniștită și egală de

Îl cunoașteți pe tata?

de ȘTEFAN IUREȘ

sus, pe zidul de cărămidă al fabricii, de unde vezi totul împrejur.

Își îmbrăcă grabnic hăinuța, își legă tulpănașul și, înfrigurată, ieși tiptil afară, pe ușa din spatele casei.

*

Curtea fabricii e plină de oameni. Mulțimea e ca o mare ce se clatină valuri-valuri. În mijlocul curții, cineva, un muncitor nu prea înalt, urcat pe o stivă de lăzi, vorbește cu glas tare celor din jur. Pînă la ea ajung doar frînturi: «... buzunarele patronilor... copiii muncitorilor n-au ce mînca...», «ziua de muncă de opt ore»... ,«în fabrica noastră nu se vor face tunuri și gloanțe».

Pe zidul din față se vede scris proaspăt cu var: «Eliberați comitetul de grevă». Și alături: «Eliberați pe luptătorii comuniști».

«...Și pe tăticul meu!»

Dar mămica unde-i?

— Fetițo, ai să cazi. Coboară de acolo! i se strigă de jos. Dar ea privea mai departe în jur.

Iată, de pe cele trei străzi ce înconjură fabrica, se apropie, cu pas apăsat, jandarmii.

— Vin! Sînt cu armele gata de tragere, strigă ea și sare drept în mijlocul muncitorilor.

Oamenii o prind în brațe, o dau din mînă în mînă: «Ușurel»... «încoace, la mine»... «mai repede»... «nu trebuia să vii aici, fetițo».

Glasuri necunoscute îi pronunță numele, brațe puternice (ca ale tatei) o ridică și o poartă, plutind, pe deasupra mulțimii.

— Mama... Unde e mama? întreabă ea.

Mulțimea e tot mai înghesuită. Se aud comenzi militare. Undeva bubuie o împușcătură. Cineva e bătut. Răzbat țipete. Glasuri strigă: «Rușine... Jos fascismul». «Vrem pîine!», «Vrem pace!» Din mînă în mînă trec foițe de hîrtie pe care oamenii le citesc și le repetă cu glas tare. Așadar... manifestele, pe care le căutau astă-noapte polițiștii, ajunseseră aici.

— Unde e mama?

— Petruța!

De astă dată un glas cunoscut, al unchiului Andrei, fratele mamei.

— Fii liniștită, îi șoptește unchiul Andrei. Mama nu e în primejdie. Dar o vreme va trebui să rămînă ascunsă. Du-te în parc. Așteaptă-mă. Am să te iau la noi.

Într-un loc zidul are o spărtură, cît să se strecoare un copil. Spărtura dă în piață. Tarabele sînt goale, pe zarzavagii i-au gonit polițiștii.

Se strecoară pe sub tejghele pînă cînd ajunge între tufele de cimișir din marginea grădinii publice, singurele insulițe de verdeață acum, spre sfîrșitul iernii. În parc e liniște. Și aici se aud pe alei bocancii patrulelor. Dar ea se gîndește la mama. Mama nu-i în primejdie. Toți au grijă de ea. Și ochii îi zîmbesc gonind lacrimile care-i lunecau ușor pe obraji.

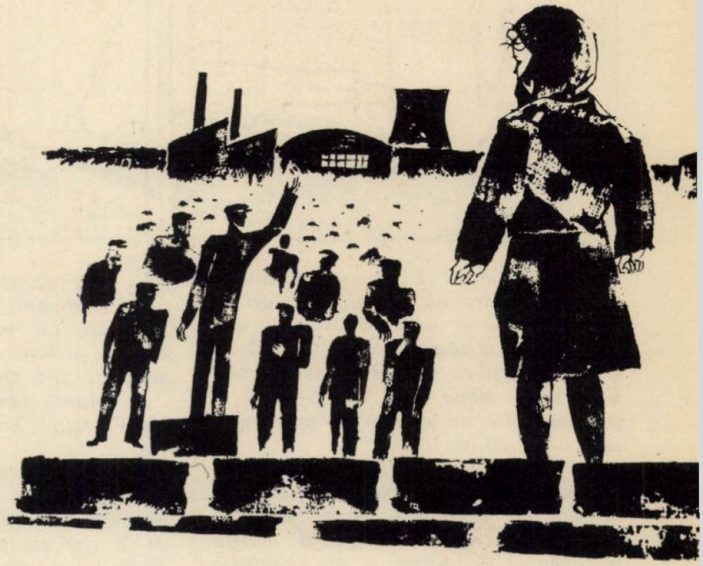

aici! Ea îi dădea totdeauna impresia că a nimerit în interiorul unui uriaș ceasornic, unde fiecare zimț al roților dințate angrenează un altul, și acela la rîndul lui altul, iar fusul întregului mecanism nu poate fi, firește, altcineva decît tata.

Miron Țiuleasa.

Poftim, chiar numele lui, scris cu creionul, îl are sub ochi. În clipa asta. Vezi? Vezi...

Deodată sîngele îi năvăli în obraji cu atîtă putere de parcă ar fi fost o cataractă. Privirile i se împăienjeniseră. Da, despre tata era vorba acolo, în acea gazetă numită «În vîrful peniței», da, numele lui Țiuleasa Miron apărea deslușit, însemnat cu litere mari de tipar sub desenul stîngaci — un rotor uriaș, desfăcut, se uita mustrător la un om, și lacrimi de sîrmă îi «curgeau», răsfirîndu-se din trupul bondoc de sîrmă, dar omul se uita nepăsător în altă parte. Figura omului nu semăna de loc cu tata, probabil caricaturistul nu fusese prea talentat, de aceea se și grăbise să scrie citeț dedesubt :

Vreți să știți de ce plîng atît de disperat?
Tovarășul Țiuleasa Miron m-a rebutat.

Adică niște afurisite de versuri boante și șchioape, puse în «gura» rotorului, anume ca să-l facă de rîs pe tata, dacă așa ceva este de închipuit și de răbdat pe lumea asta!

Și niște lacrimi — care nu mai erau din sîrmă, ci adevărate și fierbinți și sărate și grele — se zbătură furioase în ochii lui Dinu; le șterse cu mîneca, dar țîșniră din nou, și tot așa iarăși, pînă cînd prin fața panoului trecu cineva și se uită lung și pătrunzător la băiat. Atunci plînsul secă tot atît de brusc cum izbucnise, de parcă mîndria ar fi întins o sugativă nevăzută.

Cu ochii uscați Dinu se duse în celălalt capăt al halei, la tata, îl găsi, îi transmise scurt și sec rugămintea administratorului blocului, îl așteptă cîteva minute pînă cînd fu încunoștințat maistrul și putură să plece. Prin curtea uzinei tata se uita drept înainte ținîndu-și buzele strînse.

Din clipa aceea, s-ar fi zis că ghiozdanul cu cărțile și caietele de școală ar fi fost umplut cu bolovani, așa trăgeau de greu în mîna lui Dinu. În după-amiaza aceleiași zile, ducîndu-se, ca de obicei, la Mircea Postolache, un coleg de școală, în loc să se așeze la masa de scris ca să-și facă exercițiile împreună, îi dădu acestuia o explicație zgîrcită, însoțind-o de un gest a lehamite :

— Astăzi n-am chef de nimic.

Numai că nici în zilele următoare nu dovedi mai mult chef. Și cînd Mircea refuză să-i mai dea caietele la copiere, se hotărî, posac, să strice prietenia veche care-l lega de el. Se lăsă pe tînjală. Colegii nu-l mai recunoșteau. Într-o zi, carnetul școlar al lui Dinu cunoscu primul patru. Îl aduse acasă cu un fel de sfidare, iscată de un gînd care-l învinețea : nota asta face cît o caricatură, din alea, la fabrică. «În vîrful peniței». La masă cercetă pe furiș, cu coada ochiului, chipul tatii. Ciudat, tata arăta ca în timpurile bune, era proaspăt ras, cu nodul cravatei bine întocmit, spunea că duminică vor căuta niște flori frumoase fiindcă merg împreună s-o vadă la spital pe mama și apoi, nici una, nici două, întrebă :

— Cum stai tu cu învățătura, Dinule? Nici o noutate, nimic?

Dinu intră în panică. Bolborosi ceva, strînse repede vasele, ducîndu-le în bucătărie.

Tata nu cercetă de loc carnetul, dar a doua zi la masă, și în fiecare zi de atunci încolo, întreba cum mai merge

Dinu cu școala. Exact ca odinioară. Și Dinu, care nu se putea hotărî să spună că la o notă proastă se mai adăugase încă una, aproape tot atît de nenorocită, și că mustrările profesorilor îl usturau zilnic, croi într-o lună la minciuni cîte nu spusese în unsprezece ani și jumătate.

Își dădea seama că alunecă, într-una alunecă, dar nu-i prea păsa. Simțea, într-un fel nelămurit, și de ce nu-i păsa: din pricina caricaturii aceleia blestemate; ce pătimește el, pătimește și tata. Ce, parcă tata mai este omul de altădată, fusul care face să se miște mecanismul secției, o părticică din fabrica toată? Nu, el prilejuiește acum desene proaste și versuri batjocoritoare. Ia să mă lăsați în pace!

Și învăța din ce în ce mai prost...

Se împlineau două luni de cînd mama era în spital, cînd, într-una si aceeași zi, Dinu primi două încunoștințări.

Prima, la școală. Dirigintele, tovarășul profesor Roșu, îi spuse:

— Comunică-i tatălui tău că îl rog să vină la ora de consultații cu părinții; vreau să stau de vorbă cu el. Tu, Dinule, știi de ce.

Asta a fost știrea, cum se zice, rece.

A doua, caldă, Buzoianu, administratorul, scoase capul pe fereastra lui de la parter, și-i strigă:

— Dinule, a venit cineva cu un bilet din partea mamei. Vine azi acasă. La ora patru și jumătate să fii cu tata la spital s-o luați. S-a făcut bine.

Știrea asta venea ca răsăritul soarelui. S-a făcut sănătoasă, mămica, centrul universului... Țiuleasa! Uraaa!

Mînat de bucuria acestei vești, fugi într-un suflet pînă la fabrică, îi strigă lui nea Vîrșe, în treacăt, «mama s-a făcut sănătoasă», se repezi ca un bolid în hală, spre locul de muncă al tatii. Dar pe drum, fără voie, încetini. Nici el nu știa de ce, dar pașii îl purtară, ocolind, prin celălalt. capăt al halei. Ah, iată gazeta satirică. Nu, tata, slavă domnului, tata nu apare aici azi. Își iuțește iar mersul, în zigzag, printre mașini și bancuri de probă, și stive de piese și-i strigă de departe tatii:

— Mama vine acasă! Mergem s-o luăm acasă! La patru și jumătate să fim acolo.

Pînă cînd tata se pregăti de plecare, Dinu se învîrti prin curte. Urmări cu privirea motocarele transportînd piese de la depozit și înspre depozit. Gîndurile se ciocneau între ele. Mama e sănătoasă... ce bine! Tata e chemat la școală... o să afle totul... Uf! Panoul fruntașilor în producție de la secția bobinaj era lîngă Dinu. Își feri privirea cu tristețe. Se propti cu spatele la el. Așteptă. Viața nu era chiar atît de simplă.

— De ce îl acoperi pe taică-tău, puștiule? auzi el un glas cunoscut. Era al lui nea Vasile Dună, un prieten de-al tatii. Lasă-ne să-l vedem, că nu avem mulți ca el pe aici.

Neînțelegînd, Dinu făcu o piruetă pe călcîie și privi panoul. Cerule! Fotografia tatii era acolo, la locul ei. Miron Țiuleasa, «harnic, disciplinat, realizează importante economii de material, își aduce aportul la calificarea tineretului», citi el și își simți tîmplele arzînd de bucurie.

— Și... de cînd? făcu Dinu, arătînd fotografia.

— Cum, de cînd? se miră nea Vasile. Ce, pentru tine e o noutate că ești fiu de muncitor fruntaș? Anul ăsta, o singură dată în nu știu cîți ani a scrîntit-o Miron, într-o zi... cineva nechemat s-a grăbit să tragă concluziile greșite... de fapt omul avusese o zi rea, se speriase de boala nevestei sale, maică-ta... Dar și-a venit repede în fire.

— Mama e bine, vine azi acasă, bîigui Dinu.

— Să fie într-un ceas bun, ură nea Vasile. Taică-tău ne-a dovedit întotdeauna că e om dintr-o bucată. Poți să fii mîndru de el. Uite-l că vine. La revedere.

Și Dinu alergă în întîmpinarea tatei cu inima eliberată de o veche și cumplită povară. Păcat că ziua asta, atît de frumoasă, trebuia să mai cuprindă și înștiințarea tovarășului diriginte Roșu. Dar trebuia s-o cuprindă. Pentru că ea ținea de trecut, dar ținea și de viitor; era poarta de trecere de la îndoială și necinste la încredere și adevăr. Trebuia să treacă prin ea.

O oră mai tîrziu, acasă, cu mama la mijloc, între ei doi, Dinu începe să smulgă buruienile otrăvite dintr-însul.

— Să vă spun drept, eu, în toată vremea asta... cu școala...

Ilustrații: D. NEGREA

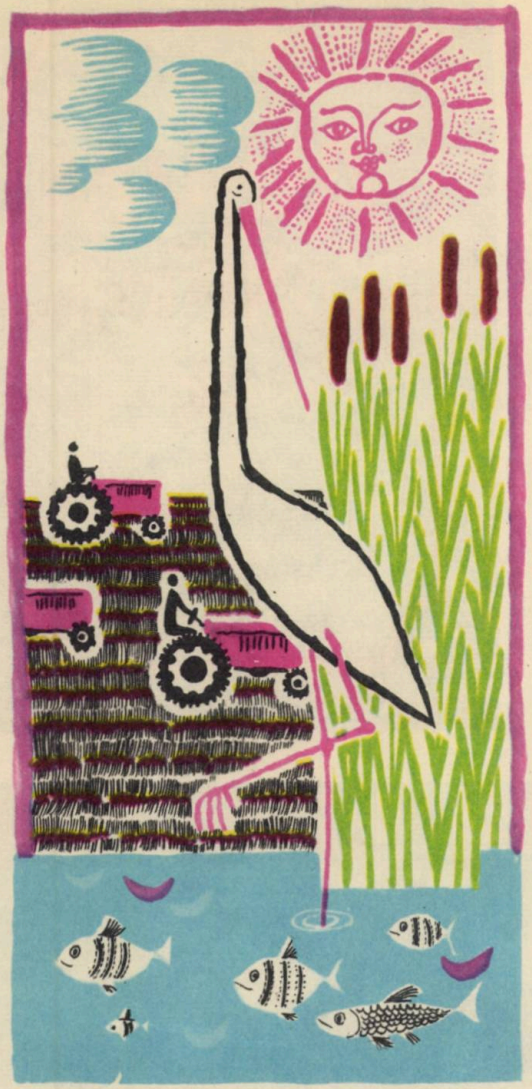

ÎN LUNCA DUNĂRII

În zilele noastre, prin munca harnică a oamenilor, se nasc mereu ogoare noi, din terenuri sterpe sau improprii pentru agricultură.

Dacă urmărim Dunărea, de la intrarea ei în țară și pînă la vărsarea în mare, vom vedea că sînt multe suprafețe întinse, pe care oamenii le cultivau de mult cu legume, orîz și porumb. Dar niciodată nu știau dacă vor putea culege toate roadele, deoarece deseori apele fluviului creșteau și inundau aceste terenuri, transformîndu-le în întinderi nesfîrșite de apă. În alte părți, în Lunca Dunării, erau zeci de mii de hectare mlăștinoase, ocupate cu păduri de trestii și stufărișuri. Or, și acestea, prin defrișări, prin săparea unor canale, care să lase apa să se scurgă, și prin înălțarea de diguri, care să stea în calea valurilor Dunării, puteau fi redate agriculturii. Iată de ce, la indicația partidului și guvernului, s-au întreprins acțiuni de amploare în Lunca Dunării, pentru valorificarea terenurilor inundabile sau mlăștinoase.

O lucrare mare este îndiguirea incintei Călărași-Rîul, unde agricultura a cîștigat 10 800 ha. Și nu a fost ușor. Pentru prevenirea revărsărilor de ape s-a construit un dig circular de-a lungul Dunării, dincolo de brațul Borcea și canalul Rîul. Nu pe un kilometru-doi, ci pe 52 km. Știți cîți metri cubi de pămînt s-au folosit pentru această construcție? 3 milioane! Au lucrat aici oameni cu mașini puternice, gredere, buldozere, excavatoare, drăgi și dragline.

Dar lucrările nu s-au redus la atît. În aceste zile, Lunca Dunării răsună de duduitul tractoarelor. Zecile de mii de hectare îndiguite necesită și alte amenajări. După ce se fac digurile rămîn numeroase bălți, terenuri acoperite de stufăriș, păduri de sălcii și plopi. Aici oamenii mai au încă mult de lucru pentru a transforma aceste locuri în ogoare, pe care vor crește lanuri întinse de porumb și alte culturi agricole. Sînt lucrări care necesită multă trudă. Numai în incinta Boianu-Sticlaru mii de hectare nămoloase, scoase de sub amenințarea apelor, sînt acum transformate de sute de oameni în teren arabil. Copacii din luncă, pe care abia îi poți cuprinde cu brațele, au început să fie smulși la o singură opintire de puternice tractoare. Apoi se sapă canale, se ridică noi diguri. E aproape clipa cînd tot pămîntul rămas după defrișarea pădurilor și după secarea bălților va fi redat agriculturii. Muncitorii, tehnicienii și inginerii din gospodăria agricolă de stat Călărași au și cules primele roade de pe cîteva asemenea mii de hectare redate deja agriculturii. Dintr-un lac de 1 ha atlat înainte pe locul unde azi crește porumbul se pescuiau în anii trecuți circa 100 kg de pește anual. Anul trecut s-a cules tot de pe un hectar, de pe ogorul amenajat pe fostul lac, atîta porumb cît să crești porci care să-ți dea o mie de kilograme de carne.

Dar exploatarea rațională a terenurilor situate în Lunca Dunării nu se rezumă la atît. Între digul care mărginește de-acum ogoarele renăscute și apele învolburate ale Dunării, pe acea fîșie îngustă de teren lăsat intenționat pradă inundațiilor, se vor planta plopi negri, hibrizi și salcie selecționată. În felul acesta, digul va fi protejat, iar copacii vor spori producția de masă lemnoasă necesară economiei naționale. Bălțile care nu pot fi desecate, cum este Boianu, vor fi amenajate pentru crescătorii intensive de pește. În felul acesta, întreaga luncă a Dunării se va transforma într-un nesecat izvor de bogății.

Ing. T. MARIAN

BURGHICI C. CARMEN, clasa a III-a, orașul Caracal

Dragă Carmen, să știi că sînt atît de multe activități interesante și fapte pionierești încît am putea umple sute de file de revistă. Hai să ne oprim la una dintre ele.

...Anul trecut luasem în grija noastră, ne spune Mihai T. Ioana de la Casa de copii Găești, 200 pui de curcă. Le dădeam să mănînce, le puneam apă proaspătă, îi îngrijeam să crească mari și frumoși.

Luna mai a fost ploioasă și rece, și într-una din zile a venit pe neașteptate o ploaie mare. Toți puii s-au împrăștiat. Noi, știind că puii de curcă sînt foarte gingași, ne-am dus de i-am cules fără să ținem seama de fulgere și trăsnete. După aceea i-am mîngîiat, i-am încălzit pînă s-a uscat puful lor moale.

*

Unui grup de copii de la Școala generală de 8 ani comuna Peretu, regiunea București

Da, prieteni, nu-i ușor să înregistrezi o emisiune. Pentru clubul «Voioșiei» ori altă emisiune lucrează o mulțime de tehnicieni.

Să zicem că Niculiță reporterul, profesorul Știe-Tot și cu Tic-Pitic au pregătit emisiunea. Toți trei se prezintă în cabina de înregistrare. La ușă îi întîmpină becul roșu. Stop! o să zicem noi și totuși ei intră în cabină. Știți care-i secretul? De data aceasta, becul roșu previne «liniște», arătînd că în cabina tehnică se înregistrează. Redactorii, operatorul și regizorul muzical ocupă loc la masa de comandă. Cînd pregătirile sînt gata începe înregistrarea.

Discul metalic în jurul căruia este înfășurată banda de magnetofon se învîrtește, în timp ce în difuzor se aude vocea lui Niculiță reporterul: «În dimineața aceasta vă invit să mă însoțiți într-o vizită la circul de stat». În clipa următoare se aud niște rageți înfiorătoare de parca ar fi intrat leii în studio. Nu, copii, radioul nu are menajerie, dar într-o cameră specială se găsesc laolaltă elefanți, lei, trenuri, vapoare, vîntul... toate înregistrate pe bandă de magnetofon. În cazul de față, la momentul oportun și-au făcut apariția leii. După ce Niculiță și-a terminat reportajul urmează la megafon profesorul Știe-Tot cu cîteva sfaturi practice, apoi Tic-Pitic și așa mai departe.

Dacă vreți însă să vedeți practic o înregistrare, invitați pe Niculiță reporterul să imprime ceva din activitatea voastră bogată.

*

MARIA J., Școala generală de 8 ani comuna Mînăstirea Humorului, regiunea Suceava

Nu trebuie să-ți fie teamă, Maria, să mergi pe bicicletă și în oraș. Pe lîngă plimbare poți face și unele cumpărături, scutind-o pe mama să mai străbată cei 7 km care despart comuna ta de oraș. Trebuie numai să cunoști semnele de circulație. Să nu mergi cu bicicleta pe trotuar, pe mijlocul străzii, pe aleile pentru pietoni, prin parcuri și grădini publice. Chiar dacă te plimbi, să nu iei nici într-un caz pe surioara ta mai mică ori vreo prietenă pe bicicletă. Trebuie să ai o ținută corectă, mîinile pe ghidon și picioarele pe pedale. În nici un caz să nu te agăți în timpul mersului de vreun vehicul. Încă ceva: să nu pui pe bicicletă vreun bagaj voluminos, care te-ar împiedica la mers.

Mai jos îți indicăm și cîteva semne pe care să le respecți.

Intersecție de drumuri

Curbă periculoasă

Școală

Pericol!

Accesul interzis tuturor vehiculelor

Accesul interzis cicliștilor

Staționare interzisă

ALBUM PIONIERESC

SĂ-L RĂSFOIM ÎMPREUNĂ ȘI SĂ NE OPRIM ASUPRA UNOR PAGINI CARE ÎNFĂȚIȘEAZĂ ACTIVITĂȚI DINTRE CELE MAI FRUMOASE.

«Cele mai bune să se adune, cele rele să se spele.» Cu aceste cuvinte își începe totdeauna interesantele ei programe brigada artistică de agitație de la Școala de 8 ani nr.. 9 (Sibiu). Rezultatul: mulți codași, indisciplinați s-au îndreptat.

Carnavalul cărții? Carnavalul florilor? Oricare ar fi titlul, pionierii de la cercul de sculptură (Casa pionierilor din Timișoara) *își fac singuri măștile, care sînt pline de fantezie.*

Într-un colț, la cercul de pictură de la Casa pionierilor din Botoșani.

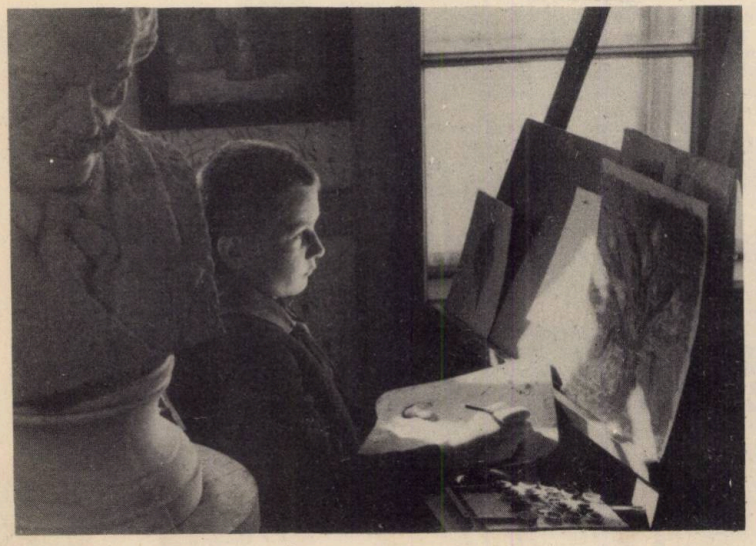

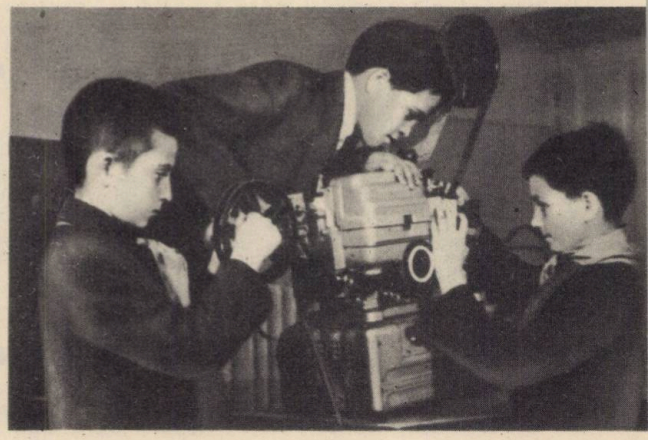

Iată-i pe pionierii de la cercul de cinematografie. Cu o mișcare de manivelă, o nouă imagine s-a fixat pe peliculă. Și în sală micii spectatori urmăresc filmul cu atenție. (Casa pionierilor din Cluj.)

Cine nu știe că echipa de dansuri de la Școala de 8 ani nr. 3 din Turda execută cu măiestrie jocuri populare românești. Dar puțini știu că frumoasele costume cu neîntrecutele lor cusături au fost lucrate chiar de pioniere și eleve la cercul de mîini îndemînatice.

„AICI MI-AM ÎNDRĂGIT MESERIA"...

Unul dintre cele mai îndrăgite cercuri ale Casei pionierilor din Oradea este cel de țesătorie. În vitrinele cercului pot fi văzute multe din lucrările harnicilor pionieri, zeci de carpete în punct persan sau scoarță, harta patriei lucrată la gherghef.

Răsfoind jurnalul cercului de țesătorie, ne putem face o imagine deplină a activității pionierilor de aici.

Citim în el despre vizita pe care au făcut-o pionierii cercului la cooperativa «Arta populară» din oraș. Cu acest prilej, copiii au invitat în mijlocul lor la cerc pe cîteva muncitoare fruntașe de la «Arta populară».

Iată ce a scris în jurnalul cercului țesătoarea Jarschi Elena:

«Pe vremea cînd eram pionieră m-am înscris în cercul de țesătorie la care activați și voi. Mă gîndeam că mai tîrziu, poate, cunoștințele primite aici îmi vor fi de folos. Așa a fost. După terminarea școlii medii m-am hotărît să devin țesătoare. Mie mi se pare meseria de țesător una dintre cele mai frumoase; dacă o veți îndrăgi, veniți după terminarea școlii să lucrați împreună cu noi. Vă vom primi cu bucurie».

Pionierii din comunele Bragadiru, Storobăneasa, regiunea București, se numără printre cei care duc mai departe tradiția frumosului joc «Călușarii».

Atenție, atenție! Vorbește cercul de radiofonie de la Palatul pionierilor din București.

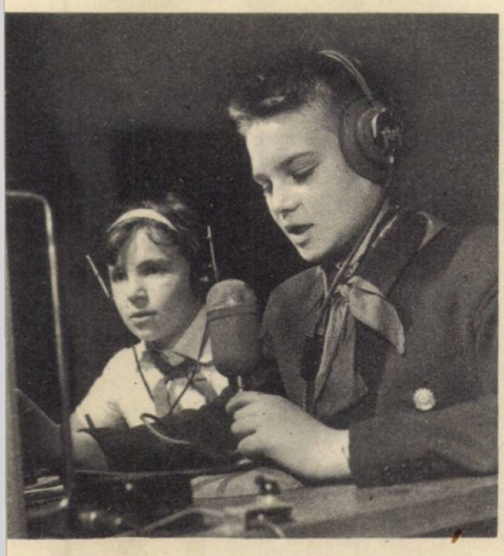

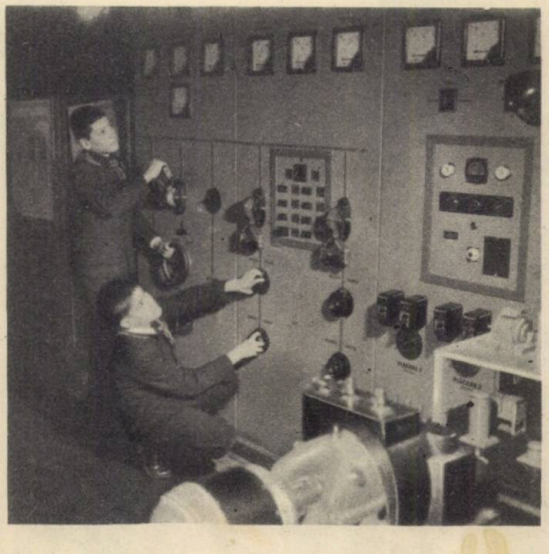

Poate că mîine ei vor fi iscusiți electricieni. Astăzi, în fața acestui panou de comandă, ei învață să cunoască cîteva dintre tainele acestui complicat meșteșug. (Cercul de electricieni, Palatul pionierilor din București.)

PEȘTERA AURIE

de ION BĂIESU

ILUSTRAȚII
—RADU DULDURESCU

— Obține imediat legătura cu ei.
— Mai întîi să consult un speolog.

REZUMATUL PRIMEI PĂRȚI

Sîntem în anul 2065. Profesorul Vulcănescu își dă asentimentul ca Pavel și George, fii săi gemeni, să plece într-o excursie de studii în Africa.

Ajutîndu-se de un elicopter și de Sincron, robotul băieții pornesc să dezlege taina peșterii aurii.

La speolog acasă.
— Lasă băieții să încerce. Peștera e insuficient cercetată. Să fie însă prudenți.

— N-aveți nici o grijă, în fiecare seară la ora 21 vă comunicăm vești despre noi.

— La un sfert de oră de-aici e cabana mea. Vreți să trecem pe acolo?

— Am ajuns. Așteptați-mă puțin. Vin imediat.

— E un leu domesticit de mine. Vi-l dăruiesc, poate vă va fi de folos.

— Să-l luăm. E un exemplar splendid.

Escaladarea a început, în ciuda terenului accidentat.

— E cam mică intrarea, dar să încercăm.

— Ar trebui ca Sincron să o ia înainte și să ne ghideze.

La primul prag, Sincron s-a dovedit foarte util.

— «Stop! elemente străine de piatră». Sincron a detectat urme de metal prin apropiere.

Un rucsac vechi cu pioletul și bidonul de apă zăcea într-un colț.

Iată-l și pe stăpînul rucsacului. Un schelet pe jumătate îngropat de o surpare a peretelui. Să fie un accident?

— Aici a fost o luptă. Ce-i cu arma asta lîngă schelet?

— Lupta s-a dat pentru ceva. Să căutăm cu atenție.

Fiecare colțișor e cercetat cu grijă.

Un fir, unde duce? Capătul se oprește în spatele unei stînci.

— Un minifon. Nu mai funcționează, să-i luăm totuși benzile.

Sincron semnalează drum periculos. Ne oprim.

La lumina lanternei, drumul duce pe o punte subțire, care se termină deasupra abisului.

— Dacă pășea Sincron, puntea se rupea. Trebuie să facem o radiografie aeriană a întregului masiv. Ne putem aștepta la pericole din moment în moment.

— Facem radiografie și lateral, și pe deasupra, pe urmă confruntăm clișeele.

Sincron le dă o telegramă de acasă. «Întrerupeți expediția. Întorceți-vă acasă. Tata».

—VA URMA—

...mi s-au plîns, nu o dată, elevi de 13—15 ani. Se întîmplă, mai rar, e drept, dar această creştere bruscă nu trebuie să vă alarmeze. Creşterea în înălţime se datoreşte, în mare măsură, dezvoltării — în lungime — a oaselor lungi ale membrelor, în special ale picioarelor, datorită măririi numărului de celule ale ţesutului aflat în oase, numit «cartilajul de creştere». Această zonă, limitată, nu se osifică definitiv decît pe la 18—20 de ani, cînd în mod normal creşterea încetează. Aceste cartilaje de creştere «fabrică» ţesut osos, de-a lungul axului longitudinal, ceea ce determină lungirea osului. Bineînţeles, toate acestea se petrec în complexul unei dezvoltări generale a organismului. Acest proces de creştere este dirijat de hormonii unei mici însă importante glande cu secreţie internă, numită glandă hipofiză sau pituitară. Ea se află ascunsă la baza creierului şi rolul ei constă, printre altele, în a secreta «hormonii de creştere», care stimulează glandele şi ţesuturile răspunzătoare de dezvoltarea corpului. La unii, mecanismul este mai lent, la alţii, mai rapid. Gimnastica şi sportul au uneori un rol stimulator.

În cazuri extrem de rare, creşterea poate fi stînjenită patologic de o boală a glandelor endocrine (hipofiza, tiroida etc.), iar cel atins de această boală poate să rămînă «pitic». Se mai poate întîmpla şi invers, adică hipofiza să funcţioneze normal, procesul de frînare a dezvoltării «cartilajului de creştere» din oase să fie însă blocat, iar omul să se pomenească crescînd fără măsură, pînă la 2 metri şi mai bine! Această boală, care face din om un uriaş, se numeşte «gigantism». Cazurile sînt însă extrem de rare, iar înfăţişarea disproporţionată şi bolnăvicioasă a celui în cauză indică imediat ceva patologic. Firesc, nu e cazul băieţilor de care am pomenit la început. Ei au avut doar o creştere mai bruscă, dar nu anormală. O înălţime de 1,70—1,80 la 13—16 ani nu este nefirească.

Creşterea bruscă în înălţime poate fi, e adevărat, însoţită de o slăbire, de o debilitate trecătoare. Nu este nevoie de vreun tratament special pentru a frîna creşterea, ci trebuie numai o alimentaţie substanţială şi suficientă, evitîndu-se surmenajul fizic şi intelectual.

Aşadar, tinerii mei prieteni, nu vă frămîntaţi! Totul e în ordine.

Dr. SORIN STĂNESCU

CUM NE PURTĂM CU LUCRURILE NOASTRE

«Jacheta mea», «caietul meu», «pantofii mei», «banca mea», «creionul meu», «ciorapii mei»; mea, meu, mei. Iată un banal pronume posesiv prin care vă afirmaţi dreptul asupra lucrurilor voastre, de zeci de ori pe zi. Dar oare vă purtaţi faţă de ele, întotdeauna, aşa cum ar trebui? Să ne oprim puţin atenţia asupra uniformei şi lucrurilor pe care le folosiţi în fiecare zi, atît de necesare muncii şcolare.

Desigur, cei mai mulţi dintre voi au uniforma curată şi călcată, mai cu seamă cînd treaba asta o face mama sau bunica. Mai sînt însă mulţi care se poartă cu propriile lor lucruri aşa cum s-ar purta cu un duşman. Iată-l, de pildă, pe elevul X. Din înfăţişarea lui exterioară ai putea să-i faci un adevărat portret. Se poate uşor ghici ce fel de om este, cum se poartă, cum gîndeşte. La haină, un nasture atîrnă, iar celălalt lipseşte. Îi e lene, nu ştie sau nu vrea să înveţe să-şi coase un nasture. Tot pe haină se văd pete de grăsime, unele vechi, altele noi. În primul rînd e clar că se aşază la masă cu haina pe el, că nu foloseşte şervetul, că mănîncă neglijent. Trei trăsături dintr-un condei. Şi o a patra: nepăsarea faţă de această haină şi faţă de el însuşi. Ar fi fost suficient să presare puţin talc atunci cînd pata era proaspătă şi haina ar fi fost salvată. Să ne oprim puţin şi asupra pantalonilor, care nu mai cunosc, bieţii de ei, de multă vreme, ce se numeşte aceea o dungă. Firesc, băiatul nostru nu e în stare să mînuiască un fier de călcat. Vedeţi deci cum ţinuta exterioară grăieşte cu cine avem de-a face. Şi dacă nu ne respectăm noi înşine ţinuta, cum am putea pretinde celor din jurul nostru să ne arate stimă?!

La vîrsta voastră lucrurile sînt cumpărate din munca părinţilor sau a celor care vă poartă de grijă. De ce nu respectaţi eforturile şi sacrificiile pe care le fac ei pentru voi?

Îngrijind şi păstrînd lucrurile cumpărate de ei le respectaţi şi munca! Aşa s-ar pune problema şi pentru obiectele şcolare: cărţi, caiete, rechizite. Dacă ar fi să luăm numai un exemplu: carnetul de note. Carnetul pe care îl prezentaţi de 3 ori sau de cinci ori pe zi profesorilor voştri şi care, la unii, arată atît de pătat şi de jerpelit că te-apucă mila. Ce înseamnă acest lucru decît nici mai mult, nici mai puţin lipsă de respect faţă de şcoală şi de profesori?

Concluzia e simplă şi clară: Trebuie să învăţaţi să vă îngrijiţi şi să vă păstraţi lucrurile. Şi nimănui nu-i dorim să aibă un portret asemănător cu al elevului X, despre care am vorbit mai sus.

OLGA LĂZĂRESCU

MOZAIC

DELFINUL OPO

În portul Opononi (Noua Zeelandă) și-a făcut apariția un delfin care, cu regularitate, făcea «vizite» în apropierea plajei. El s-a împrietenit atît de bine cu copiii, încît lua parte la jocurile lor, ba chiar îi plimba pe copiii care se urcau călare pe spatele lui. Ei l-au numit Opo, iar delfinul devenise cel mai bun prieten al lor.

Într-o zi însă Opo a eșuat pe o stîncă. Neputîndu-se reîntoarce în mare, el a murit. Fiind iubit nu numai de copii, ci de toți localnicii, aceștia l-au înmormîntat și i-au ridicat, spre aducere aminte, o piatră pe malul mării, în apropierea locului în care obișnuia să zburde împreună cu copiii.

PLANETA VENUS

Pînă nu de mult nu se știa exact în cît timp Venus se rotește în jurul axei sale. Unii vorbeau de cîteva ore, alții de 500 de zile. Radioastronomia a reușit să rezolve aceste contradicții. Ultimele concluzii sînt că rotația lui Venus durează 248 de ore.

★

• Specialiștii au stabilit că ochiul omului poate distinge aproximativ 1 700 de culori.

ÎNTR-UN ORAȘ NORVEGIAN

Un cartier periferic al orașului norvegian Begen este populat de o sumedenie de căsuțe care seamănă între ele ca două picături de apă. De aceea, cînd se întorc de la școală, elevii își găsesc cu multă greutate casa. Spre a veni în ajutorul lor, părinții au hotărît, în cadrul unei adunări, ca pe fiecare ușă să fie expusă... fotografia mamei care locuiește acolo.

NEDUMERIREA LUI NEWTON

Odată, marele fizician englez Newton invită la masă pe un prieten al său. Fiind foarte ocupat cu lucrul, uită să comunice aceasta celor din casă, astfel că masa fu servită doar pentru o singură persoană.

Musafirul, intrînd în cameră și văzînd că pe masă se află mîncarea, iar Newton este ocupat cu calcule, mîncă și plecă. Peste o oră, Newton, privind farfuria goală, spuse: «E foarte ciudat. Dacă nu ar fi pe masă rămășițele, aș putea crede că astăzi încă nu am mîncat».

BALCOANE CU FLORI

O dată cu sosirea zilelor calde de primăvară ne împodobim casele cu flori, fie că le sădim în grădină, fie că le punem la balcoane sau la ferestre.

Florile cu feluritele lor culori și parfumul lor delicat aduc bucurie; de aceea, încă din vechime, poporul nostru le-a îndrăgit mult. Gîndiți-vă numai în cîte doine și balade populare nu este cîntată gingășia florilor! Crestăturile în lemn, motivele de pe covoare sau de pe cămăși, de pe ulcele sau străchini lucrate cu migală de meșterii populari sînt adeseori alcătuite din motive florale. Studii amănuntite au arătat că prin curțile țărănești se găsesc flori ale căror tradiții de cultivare datează de sute și sute de ani.

Știați că liliacul a fost cultivat pentru întîia oară în lume în grădinile noastre sătești? De la noi a trecut apoi această floare de mai în întreaga lume.

Așadar, cultivînd flori, continuăm un vechi și bun obicei din moși-strămoși.

Vă vom da cîteva idei pentru a construi o jardinieră de pus în balcoane. Tăiați 4 bucăți de scîndură de 5 mm grosime și pregătiți două croșete în formă de S bine sîrmă groasă de fier. Prindeți scîndurile între ele în cuie. Faceți două găuri în spatele cutiei, unde fixați cele două croșete cu care se prinde cutia din grilajul balconului (înăuntrul lui pentru a nu risca vreun accident).

Nu uitați să vopsiți jardinierele într-o culoare potrivită (de preferință verde).

Pentru ca balcoanele să fie vesele, vă recomandăm să semănați în jardiniere petunii multicolore. Din cîteva răsaduri (puse în pamînt) (răsadurile le găsiți în orice piață) ies o mulțime de flori.

Răsadurile de flori, semințele se pun în pămînt de grădină, căruia este recomandabil să i se adauge îngrășăminte chimice, pentru a-l hrăni mai bine. (Îngrășămintele chimice pentru flori se găsesc în comert.)

Balcoanele se mai împodobesc frumos dacă pe piedestale simple se pun ghivece cu mușcate sau cu plante ale căror crenguțe verzi cresc în jos, îmbrăcînd piedestalul în verdeață.

Dacă balconul este mult expus la soare, aveți grijă să udați florile de două ori pe zi, dimineața și seara, cînd soarele nu dogorește. Udați florile cu stropitoarea puțin cîte puțin, pentru ca apa să fie absorbită de rădăcini. Nu opăriți plantele turnînd apă multă, dintr-o dată, fiindcă ea, rămînînd la suprafață, nu hrănește planta.

Rupeți buruienile, săpați din cînd în cînd pămîntul la rădăcini, pentru a-l aerisi. Nu uitați ca, o dată cu venirea primăverii, să schimbați pămîntul din ghivece, iar dacă plantele sînt crescute, schimbați-le în ghivece mai mari.

Spor la treabă.

MONOVERBE CU INCASTRU

(XXOXXXX) *(XXXOXX)*

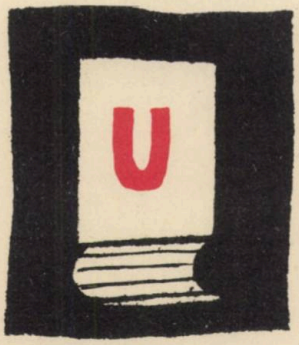

UN PĂTRAT DIN 20 DE TRIUNGHIURI

Tăiați dintr-un carton 20 de triunghiuri cu baza de 35 mm și cu înălțimea de 70 mm, așa cum arată desenul alăturat:

Așezați aceste triunghiuri în așa fel încît să formați cu toate cele 20 de bucăți un pătrat.

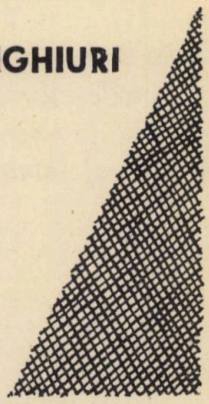

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Ți-a dăruit partidul
Din steagul lui și ție
O flacără curată:
Cravata purpurie!
Fii mîndru și păstreaz-o
Cu dragoste la piept,
Lumina ei te-nvață
Să fii cinstit și drept.

Ea îți sădește-n suflet
Curaj de luptător,
Dă visurilor viață
Și aripi pentru zbor,
S-ajungă pîn' la soare
Ori, poate, pîn' la stele,
Curaj — să nu te sperii
De drumurile grele.

Ți-a dăruit partidul
Cravată cum sînt zorii,
Ca sîngele pe care-l
Vărsară muncitorii
Cînd au luptat să-nvingă
Robia, anii grei,
Dînd țării libertate
În August 23!

Păstrează-i totdeauna
Lumina nepătată!
E cinste, dar și muncă
Aprinsa ta cravată

PETRE GHELMEZ

PARTID, SOARE DE MAI

de **TIBERIU UTAN**

Trec iarăşi lăstunii sub cerul curat
şi luncile-mbracă nou straі, —
ţi-aduc pionierii un imn avîntat,
Partid al luminii, drag soare de Mai.

În schimbul de mîine s-ajungem am vrea
mineri, furnalişti, cărturari,
să dăm strălucire sub flamura ta
măreţelor vise şi zilelor mari.

Nu-i cinste mai mare, nici dor mai aprins
decît să urmăm al tău steag,
Partid al luminii, Partid neînvins,
părinte-al copiilor patriei, drag

Ilustrație de ZÖLD MARGHIT

LEI 2,50 41 014

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 5
1965

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

Partidului slavă!

Partidul — trup din trupul țării,
Partidul — suflet arzător,
Stegar al faptei și-al visării,
Deschide drum spre largul zării
Poporului — stăpînitor!

Luptînd l-a făurit poporul,
Știuți și neștiuți eroi...
În el e freamătul, e zborul,
Trecutul viu și viitorul
Și tot ce e mai bun în noi!

DAN DEȘLIU

Unu Mai

Orașul s-a trezit de dimineață
În cîntec. Și-i împodobit cu flori...
Către șosea s-a revărsat, măreață,
Coloana cea dintîi de muncitori.

Și altele se-adună, și-ncă-o mie
Și steagurile-n soare se aprind,
Și-n flamurile roșii, cu mîndrie,
Văd stema țării mele strălucind.

Răsună în văzduhul larg fanfare,
Și muncitorii trec, lozinci scandînd,
Și-n pas cu ei, fruntașii pe ogoare,
Și pionierii toți, rînd după rînd.

Și-n dimineața asta, parcă-anume,
Toți porumbeii zborul își deschid.
Înscriu pe bolta-albastră: Pace-n lume!
Și slavă gloriosului Partid!

V. BOICULESI

Cunosc o țară...

Cunosc o țară la Carpați
cu stîncile bogate-n aur,
cu arbori zdraveni și rotați
și oameni drepți cu brațul faur.

Cunosc o țară înflorind
din sus de Dunărea bătrînă
cu șes în care maci se-aprind
și crește pîine din țărînă.

Cunosc o țară pe Siret
unde-nflorată e altița,
unde tot omul e poet
purtînd în suflet «Miorița».

Cunosc o țară de eroi
ce scot țiței, călesc oțelul,
rîvnind mereu victorii noi,
pentru că-așa le este felul.

Cunosc o țară cu frunziș
în care cîntă mii de mierle,
pe Olt, pe Mureș și pe Criș,
iar trilurile lor sînt perle.

Cunosc o țară cu un steag
socialist, un steag al muncii,
pe care-l poartă-n marș cu drag
bătrînii, tinerii și pruncii.

Cunosc o țară la Carpați
frumoasă cum e primăvara.
Voi stați puțin și cugetați
și-apoi răspundeți: care-i țara?

AL ANDRIȚOIU

O excursie pe Dunăre, de la Baziaș — kilometrul 1 al Dunării românești — pînă în Deltă, la contopirea apelor tulburi ale fluviului cu valurile Mării Negre, este visul oricărui copil din țara noastră.

Drumul — pe cît de lung, pe atît de atrăgător. Înaintea noastră l-au străbătut mulți visători... Frumusețile marelui fluviu au fost cîntate și descrise în fel și chip. Căci pe lîngă o istorie străveche, bogată în legende, Dunărea îți oferă o înfățișare proaspătă, atrăgătoare.

La Baziaș începe Dunărea să scalde pămînturile României... Pînă la vărsare are de străbătut o cale de peste 1 100 km. După ce s-a legănat în orizontul monoton al pustei ungare, Dunărea se trezește deodată prinsă între munții Balcani și Carpați. Dar nu-i decît o prevestire. Defileul propriu-zis, lung, sălbatic, de un pitoresc inedit, de o atracție irezistibilă, se mai lasă încă așteptat. Vasul de pasageri pe care ne aflăm trece mai întîi prin dreptul unor coline încărcate de vii și livezi roditoare, pentru ca abia la Moldova Veche să simțim din plin apropierea munților.

Urmărim cu interes intensul trafic fluvial. Ambarcațiuni de diferite tipuri și mărimi, sub pavilioane românești, iugoslave, sovietice, maghiare, cehoslovace, bulgărești, austriece, vest-germane, trec la intervale pe lîngă noi. La Orșova, unde-și are sediul Administrația fluvială a Porților de Fier — A.F.P.F. —, ni se va preciza că, în prezent, traficul în acest sector al Dunării e de trei ori mai mare ca înainte de război.

Pentru navigatori acesta este sectorul cel mai dificil. Pe o porțiune de cca. 120 km, vasele trebuie să fie conduse de piloți specializați, români și sîrbi, Dunărea ascunzînd aici stînci și praguri periculoase pentru navigatori. În adîncul neuniform și stîncos al fluviului, pentru ușurarea navigației, au fost săpate canale artificiale, marcate la suprafață cu flotori. Orice abatere de pe acest canal invizibil poate duce la «eșuare». La fiecare pas, colții ascunși ai stîncilor subacvatice stau gata să se înfigă adînc în bordajul vaselor. Aici încep vestitele «Cazane».

Defileul este o țară a frumuseților

EXCURSIE PE DUNĂRE

de ION DRAGOMIR
Ilustrații ALBIN STĂNESCU

de basm și a istoriei reale împletite cu nesecate legende. O stîncă albă, ce răsare ca un turn în mijlocul fluviului, amintește de o tînără turcoaică răpită dintr-un harem de un prinț. În apropiere, «Tabla lui Traian», săpată în malul sîrbesc, explică ciudățenia brîului îngust, drumul strategic tăiat cu trudă și migală în stîncă de legiunile romane pentru a ajunge la podul lui Apolodor din dreptul Turnu-Severinului.

Dar după ce trece de Cazane, Dunărea se lățește brusc, în golfuri liniștite; călătorul rămîne uluit de măreția naturii.

*

Înregistrăm, din mers, micul port fluvial Orșova, primul oraș după Cazane.

— Peste cîțiva ani va fi acoperit de ape, observă cineva.

Abia acum ne dăm seama că, de fapt, călătorim pe fundul viitorului lac de acumulare al marii hidrocentrale a cărei construcție a început anul trecut la Porțile de Fier. Aparatul fotografic țăcănește într-una... «Tragem» film după film. Peste cîțiva ani imaginile noastre vor constitui documente de valoare.

După un alt cot al Dunării zvîcnește din ape o «țară în miniatură». Insula Ada-Kaleh. Coborîtă parcă din lumea basmelor, a 1 001 de nopți, mica insulă de 1 800 m lungime și vreo 400 m lățime oferă curioșilor legende, mărturii, obiceiuri locale, cu iz oriental. Oricare dintre cei 500 de locuitori, în marea majoritate turci, se oferă ca ghid. Te conduce în labirintul de bolți al vechii cetăți, cu ziduri groase de 7—8 metri, îți va arăta apoi bătrîna geamie, cu uriașul ei covor de 500 de kilograme, iar la o cafea (cum numai în Ada-Kaleh se poate bea), servită în filigea, îți va istorisi în amănunt trecutul romantic, furtunos, al acestei țări în miniatură, care peste cîțiva ani se va înveli în mantia apelor.

Porțile de Fier

Iată-ne acum la Porțile de Fier. Pe ambele maluri se vede șantierul viitoarei hidrocentrale, care se construiește de inginerii, tehnicienii și muncitorii români și iugoslavi.

Albia fluviului e împănată aici cu colți de stîncă. Dunărea e într-o continuă învolburare. Aici pilotul trebuie să cunoască metru cu metru fundul apei. Cu veacuri în urmă se spune că meșteri făurari din Asia Mică aduseseră în corăbii și caiace otomane cătușe grele, menite să înlănțuie în fier această poartă a Dunării, ca să împiedice astfel pătrunderea corăbiilor apusene. Dar uriașul lanț de fier n-a putut rezista valurilor marelui fluviu. De atunci i-a rămas doar numele: «Porțile de Fier». Temerara încercare de acum șase veacuri și mai bine este reluată în zilele noastre pentru înflorirea prieteniei între popoarele dunărene. Aici se durează în prezent aceste noi porți din piatră, fier și ciment. Proiectanții hidrocentralei — români și iugoslavi — consideră Porțile de Fier ca cel mai concentrat și mai economic izvor hidroenergetic al Europei. Hidrocentrala de la Porțile de Fier va fi ca mărime a doua din Europa. Peste 5—6 ani, după ce constructorii români și iugoslavi vor desăvîrși această grandioasă lucrare, care va ridica apele Dunării cu circa 33 de metri, defileul va căpăta frumuseți noi, iar navele vor putea circula nestingherite pe marea care se va naște în spatele barajului de beton.

De la Turnu-Severin la Turnu-Măgurele

De pe apa, orașul Turnu-Severin des amintit în istorie (din vremea dacilor și romanilor, a domniei banilor Olteniei și pînă azi), ni se înfățișează ca un imens amfiteatru: un oraș în trepte. Pe prima treaptă, în preajma portului, se aude vuietul specific, cu rezonanțe metalice, al vechilor uzine mecanice. Pe treapta următoare răsar în plin soare, în culori vii, atrăgătoare, modernele blocuri de locuințe din centrul orașului. Spre marginea de est, pe o altă treaptă, se întinde vastul șantier al complexului de industrializare a lemnului. Pretutindeni școli, magazine, spitale noi. După nimicitoarele bombardamente din timpul ultimului război mondial, orașul a renăscut în anii de democrație populară cu o vigoare rar întîlnită. Dar să lăsăm orașul Țării Severi-

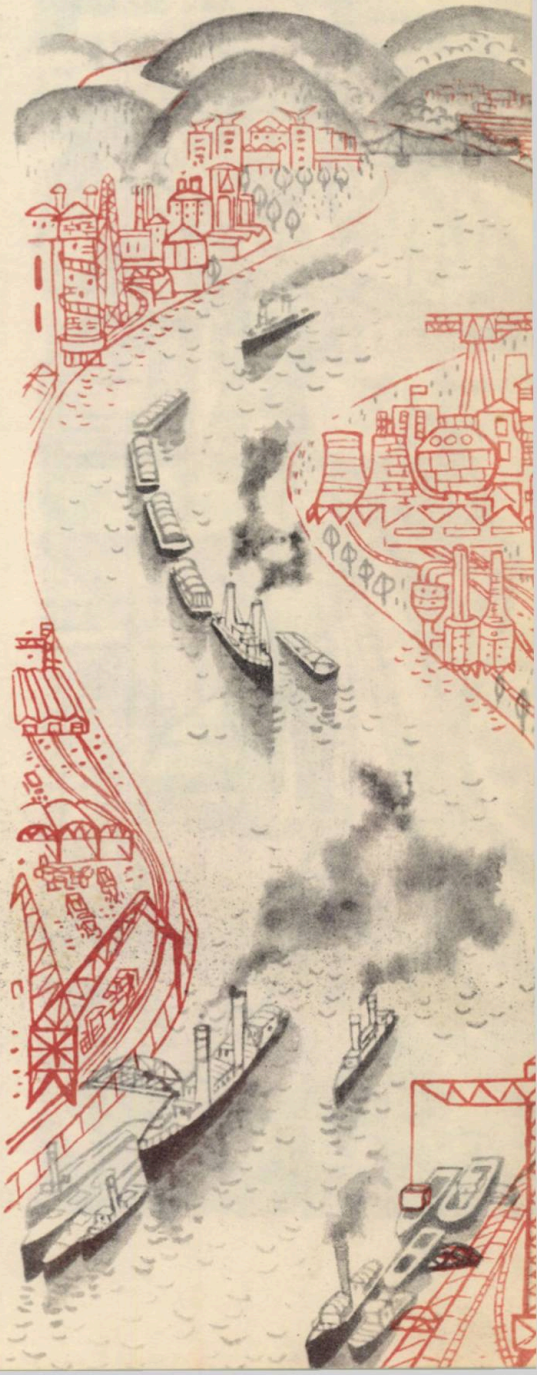

6796

nului și să urmărim Dunărea mai departe în drumul ei.

*

După ce și-a croit calea prin cîteva șiruri de munți și a sfărîmat porțile de granit ale Balcanilor și Carpaților, Dunărea se așterne în tihnă la drum, desfătîndu-se pe Cîmpia Română. Pînă la vărsarea în mare, cale de sute și sute de kilometri, nu va mai avea nici un obstacol serios. Leneșă, somnoroasă, ea udă marea cîmpie.

Așezările cîmpenești de pe Dunăre sînt străvechi. La Calafat, Bechet, Islaz, pînă în jos, la Ostrov sau Topalu, se întîlnesc mărturii ale unor civilizații străvechi încă de pe vremea sciților. De aceasta însă au cunoștință mai mult istoricii. Călătorul obișnuit înregistrează în primul rînd înfățișarea de azi a așezărilor dunărene.

Pe cîmpia fertilă, cultivată în trecut cu mijloace primitive, se întind astăzi tarlalele unor puternice cooperative agricole de producție, se desfășoară în lanț brigăzi de tractoare, semănători, combine. Stații de pompare absorb apa din Dunăre și-o împing spre rețeaua de canale ce udă culturi de grîu și porumb, de sfeclă de zahar și orezării.

Ne așteptăm ca întîlnirea Dunării cu vijeliosul Olt să producă o mare învolburare de apă. Cînd colo, e o confluență liniștită, domoală, ca o îmbrățișare părintească. Astfel își primește Dunărea «copiii» ei: și Jiul, și Oltul, și Siretul, și Prutul, ca să citâm doar cîțiva din principalii ei afluenți care străbat România

Dunărea adună aproape întreaga rețea de ape curgătoare de pe teritoriul românesc.

Confluența cu Oltul ne interesează însă și din alt motiv. În preajma ei se află situat orașul Turnu-Măgurele.

Răsfoind «Enciclopedia Română» din 1938 am găsit următoarea referire la această localitate: «Orașul, port la Dunăre, are o industrie foarte puțin dezvoltată, limitîndu-se la o moară sistematică, o fabrică de cherestea și una de lumînări și plute de candelă...»

«Lumînări și plute de candelă!»... Atît. Azi însă aici se înalță unul din marile șantiere ale României.

Pe o platformă ridicată cu 50 m deasupra nivelului fluviului, pentru a se evita pericolul inundațiilor, se construiește aici cel mai mare combinat românesc de îngrășăminte chimice compuse granulate. Ca pe orice șantier, lucrările sînt în diferite faze: Fabrica de acid sulfuric a intrat deja în funcțiune. Celelalte zece unități vor urma rînd pe rînd. În loc de «lumînări» și plute de candelă, Turnu-Măgurele va produce anual sute de mii de tone de îngrășăminte compuse, acid sulfuric, amoniac ș.a.

Trei poduri

De primul pod (durat în anul 100 e.n.), ale cărui picioare în ruină se mai văd și astăzi în dreptul Turnu-Severinului, este legată formarea poporului român. Al doilea — durat cu 17 veacuri mai tîrziu, la Cernavodă, de inginerul român Anghel Saligny —, numit și Podul Independenței, deschidea drumul României, după întunecata subjugare otomană, spre Marea Neagră. Iar cel de-al treilea este un simbol al României de azi. Se și numește, de altfel, Podul Prieteniei. El leagă orașul românesc Giurgiu de cel bulgăresc Ruse. Modernul pod permite circulația continuă a trenurilor internaționale ce leagă Sofia de București. Pe magistrala de deasupra se scurg automobile. Avem notată și ziua lui de naștere: 10 iunie 1956.

Ostrovul strugurilor

În dreptul orașului bulgăresc Silistra, Dunărea își împarte apele în două. Sîntem în dilemă. Brațul din stînga — Borcea — ne-ar duce spre Călărași, vechi oraș și port dunărean, centru industrial în devenire, înconjurat de înfloritoare cooperative agricole de producție și gospodării agricole de stat. Celălalt braț se îndreaptă către Ostrov — patria strugurilor afuzalii. Cotim pe brațul din dreapta. De aici întîlnim pămînturi românești pe ambele maluri ale Dunării. La orizont se profilează cîmpia mai înaltă a Dobrogei. Sîntem la Ostrov, odinioară comună săracă, denumită și «Ostrovul lupilor». Aici, în prezent se află o mare gospodărie de stat viticolă. Locul pare dăruit anume pentru cultura viței de vie. Soarele parcă e mai strălucitor aici ca oriunde, iar Dunărea întreține o umiditate permanentă. Solul calcaros al Dobrogei din «Ostrovul strugurilor» de azi pare și el ales anume pentru cultura afuzaliului.

— Peste cincizeci la sută din producția noastră, te poate informa inginerul-șef al gospodăriei de stat din Ostrov, merge la export. Fiind un strugure rezistent, afuzaliul nostru ajunge proaspăt în multe țări.

La Expoziția hortiviticolă de la Erfurt din 1961, strugurii de masă afuzaliul dunărean au luat «Medalia de aur».

Victorii ale prezentului

O străveche cetate romană a lăsat aici, pe malul Dunării, drept mărturie doar numele — Altinum. Oltina de azi. Aici ne-am întîlnit și cu eroii cărții unui tînăr prozator romîn, Paul Anghel, intitulată «Victoria de la Oltina». Cooperativa agri-

colă de producție din Oltina se numește «Victoria». Și pînă în prezent nu și-a dezmințit numele. De treisprezece ani, țăranii cooperativei din Oltina trec într-adevăr din victorie în victorie. Prima, și cea mai însemnată, a fost firește cea din Octombrie 1952, cînd 64 familii de țărani și-au unit pămînturile. Astăzi gospodăria lor se întinde pe vreo 3 500 de hectare, lucrate de circa 1 100 de familii.

Averea obștească a oltinenilor, de 10 milioane de lei, aduce venituri de 7—8 milioane de lei pe an. Ogoarele sînt lucrate mecanizat și fertilizate cu îngrășăminte chimice și naturale. Un dig de vreo 2 km a smuls inundațiilor Dunării cîteva sute de hectare, destinate grădăritului și orezăriei. Sute de hectare de vii și livezi plantate în terase, pe dealurile sterpe din jurul satului, reprezintă o adevărată cunună de lauri. Casele noi, electrificate, cu radio și televizor, nu mai constituie o noutate pentru oltineni. Ceea ce-i preocupă acum este canalizarea satului. Și nu-i un proiect de viitor. Pretutindeni pe ulițele satului se sapă canale, se sudează conducte. E o nouă victorie, o victorie a prezentului, pe care o întîlnești în toate satele dunărene.

Iată, de pildă, Topalu, un alt sat așezat pe malul dobrogean, pe un deal de calcar. Topalu e pitoresc în felul lui: la poale — apele somnoroase ale Dunării, pe laturile nordică și răsăriteană — tarlalele de grîu și porumb, iar spre sud — văi și coaste abrupte, bune de pășunat. Prin tradiție, oamenii din Topalu sînt vestiți crescători de oi. Ca președinte al cooperativei agricole de producție l-au ales pe Nicolae Gaidagiu, un cioban. Fostul argat nu cunoaște bucurie mai mare decît să-și vadă sănătoase cele 15 000 de oi răsfirate pe necuprinsele pășuni. Gaidagiu e de 14 ani președintele cooperativei din Topalu. Iar pricepere sa în creșterea oilor a atras atenția Editurii agrosilvice, pentru care a scris și o carte intitulată: «Experiența noastră în creșterea oilor cu lînă fină și semifină».

Porturi mici și mari

Față de Brăila și Galați, cunoscutele porturi dunărene unde acostează vase maritime de mare tonaj, micul port de la Chiscani pare cu totul insignifiant. E doar o aparență. Căci prin el se scurge recolta celor 250 000 hectare de stuf ale Deltei în combinatul de prelucrare industrială a stufului de aici. «Aurul verde» al Deltei este transformat la Chiscani în celuloză, celofibră, hîrtie, cartoane ondulate și duplex-triplex. Cel mai mare combinat de acest fel din Europa va produce singur, în etapa finală, de trei ori mai multă celuloză decît fabricau cele 13 fabrici din România existente pînă la apariția lui.

După Chiscani — Brăila. Aici, o surpriză plăcută: silueta zveltă a șalupei «Săgeata albastră». Apărut de curînd în flota fluvială a României, micul vas încîntă și pe cel mai pretențios pasager. Urcat pe bordul lui, ai impresia că te afli pe un turbopropulsor. Nava, cu aripi subacvatice, «zboară» pe suprafața apei cu o viteză de trei-patru ori mai mare decît un vapor obișnuit. Nici nu ne dezmeticim bine și în față ne și apar contururile Galaților, cu portul nou și noile sale cartiere.

În stînga, înainte de intrarea în cel mai mare port dunărean, dincolo de malul abrupt al fluviului, se înalță, ca un oraș satelit al Galațiului, schelele și marile clădiri ale unui viitor combinat siderurgic, alături de cel mai frumos cartier de blocuri ale Galațiului — Țiglina. Aici vom întîlni cel mai mare șantier naval al noii Românii socialiste, imediat după portul propriu-zis al orașului.

După un scurt popas în vechea gară fluvială a Galațiului, «Săgeata albastră» își ia iarăși zborul. Portul, șantierele navale (unde tocmai se lansează la apă un nou cargou românesc de 4 500 de tone și se ridică noi cale pentru construcții navale de un tonaj și mai mare) rămîn curînd în urmă. «Săgeata albastră» gonește cu noi, întins, spre Tulcea, Maliuc, Sulina...

La Ceatal, care în limba turcă înseamnă «furcă», Dunărea se desparte în două brațe. Cel din stînga e Chilia. De aici începe și «țara stufului». Cît vezi cu ochii, numai întinderi de apă și stuf, întrerupte ici-colo de grinduri, pe care se văd așezările Deltei. Din vechile așezări ale Deltei, cel mai mare este fostul «oraș al morilor de vînt» — Tulcea, care astăzi are alte dimensiuni (port modernizat, cu cvartaluri de blocuri pentru muncitori, o fabrică de conserve de pește, diferite ateliere ale industriei locale și altele). Noul chip al Tulcei, cît și faptul că pe ostrovul Maliuc a apărut un

cochet orășel al stuficultorilor sau că pe brațele și canalele Deltei forfotește o întreagă flotilă, iar pe grinduri se află eșalonate diferite tipuri de mașini de recoltat, toate acestea se datoresc valorificării industriale a stufului, întreprinsă doar în ultimii ani.

Ultimul port dunărean, înainte ca Dunărea să pătrundă în mare, este Sulina. Și, fiindcă sîntem la încheierea călătoriei noastre, firesc ar trebui să spunem: Sulina, km 1 075. Dar marinarii de pe vasele maritime au însemnat pe harta lor Sulina ca «orașul de la mila zero», fiindcă ei de aici încep să măsoare cei 1 100 km ai Dunării românești.

Cîntecul de mai

de AL. VERGU

«1 Mai», sărbătoare măreață a muncii, fii binevenită pe plaiul țării noastre libere! Te cîntăm ca în fiecare an cu voioșie și dragoste, căci aduci cu tine lumina primăverii, nădejdea unei vieți din ce în ce mai bune, pe care ne-o făurim sub steagul socialismului.

Iată înfăptuirile noastre, rod al muncii pline de abnegație a harnicului nostru popor condus de partid. Iată orașele și satele întinerite din care au dispărut pentru totdeauna înapoierea și umilința.

Astăzi, cînd sîntem stăpîni pe munca și pe soarta noastră, vom cere bucuriei noastre o clipă de răgaz în care să le povestim copiilor cu prețul cîtor jertfe și lupte am cîștigat libertatea de a te primi în pragul caselor noastre împodobite de sărbătoare.

Și vom închina paharele apoi pentru izbînda fraților noștri muncitori din lumea întreagă care luptă să-și cîștige libertatea.

Te vom sărbători cu toată bucuria inimilor noastre, pînă tîrziu în noapte, cînd vom aprinde în buchete arzătoare lumina focurilor de artificii pe cer.

1 Mai, sărbătoare a muncii, fii binevenită pe plaiul țării noastre libere, ai cărei mîndri fii sîntem!

Era prin mai, o zi frumoasă, cu mult, mult soare; era chiar în ziua de Întîi Mai.

Părinții lui Vlăduț locuiau în curtea fabricii «Areva», o clădire joasă, cu o înfățișare ciudată. Cele două aripi de-o parte și de alta erau împinse în urmă și aveau între ele un coridor lung, ca un gît întins de pasăre de pradă. Atelierul de binale se afla în spatele acestor aripi — o încăpere lungă, care da în stradă prin patru uși-ferestre, ce nu se deschideau aproape niciodată. Ferestrele cu gratii dădeau și ele pe un balcon de lemn, ce ținea tot lungul fațadei atelierului și pe care treceai numai cînd trebuia să mergi la patron.

Cămăruța în care locuiau ei era mai în spate, lipită de coșul fabricii. Patronul însuși le ceruse să se mute acolo, cînd îl angajase pe tatăl său, fochist la mașina cu aburi. El trebuia să se scoale la ceasurile trei noaptea pentru a aprinde focul la cazan. Iarna aici zăpada se topea, țurțurii de la streașină se formau ca niște stalacmite și Vlăduț îi lovea cu bățul. În casă se juca pe jos, pămîntul fiind cald de la cazanul cu aburi de alături, iar pe lîngă peretele casei pătrunjelul era tot timpul anului verde. Vara se juca în curte, dar patronul nu-i îngăduia să-și aducă și vreun copil de prin vecini. Vlăduț își petrecea copilăria singur, ca o pasăre între gratiile unei colivii înalte. Uneori se cățăra pe scoabele de fier prinse în cărămizile coșului fabricii, urcînd de fiecare dată mai sus. Își trecea piciorul pe după scoabe și, desprinzîndu-și brațele de pe coș, planînd cu ele deschise, își țuguia buzele și triluia ca nu știu ce pasăre imaginară. Cînd l-a descoperit tatăl său că s-a urcat tocmai acolo sus, s-a supărat și nu l-a mai lăsat singur. «Vrei să cazi, să-ți rupi gîtul?» A hotărît atunci să-l ia pe lîngă el, în hala mașinilor. Dar aici era prea mare zăpușeală; tatăl lucra fără cămașă și curgea nădușeala pe el. Vlăduț mai trebuia să fie și atent, să nu-l prindă vreo curea de transmisie și să-l tragă între roți. Un muncitor îl luă cu el în atelierul de binale și băiatul începu să-și facă acolo de lucru, cioplind în lemn de brad, ușor de aschiat cu cuțitul. Altă dată cîte un lucrător îi arăta cum să îmbine două capete de scîndură în «coadă de rîndunică». Lui Vlăduț îi plăcu și se străduí să facă întocmai.

Într-una din zile, fără să știe că patronul e pe acolo, Vlăduț sta ascuns după o ladă și miorlăia gros, ca un motan cînd se linge pe bot după ospăț. Patronul, văzîndu-l, l-a chemat la birou, sus. Vlăduț merse cu simțămîntul că are să i se întîmple ceva rău. De ce îl chema la birou cînd ar fi putut să-l dea afară încă din atelier? Intră în încăperea aceea mare, cu covor scump, pe care el nici nu îndrăzni să calce. Ochii i se opriră pe picioarele «labă de leu», sculptate, ale mesei cu cristal; pe care patronul își apăsa pumnii strînși.

Îl chemase acolo să-l descoase: voia să știe cine mai vine seara, după orele de lucru, în casă la ei; dacă sînt muncitori și de la alte fabrici și ce anume discută.

— Eu dorm noaptea, nu știu! spuse Vlăduț.

Adevărul era că el știa cîte ceva. Veniseră pe la ei cîțiva oameni din fabrică și el îi cunoștea și cine sînt.

Stăteau de vorbă și deseori auzise pronunțîndu-se numele patronului.

— Nu știu, nu știu! repetă însă Vlăduț, clătinînd din cap.

Patronul țipă la el: «Drac încăpățînat!», îl scoase apoi de guler afară. Îi puse în vedere că dacă îl mai prinde prin atelier pe acolo sau prin secțiile fabricii îi rupe picioarele!

Zile la rînd după această întîmplare Vlăduț nu mai știu cum să folosească timpul. Cît era ziua de lungă da roată zidului înalt ce împrejmuia curtea fabricii, cînd fugind, închipuindu-se un căluț, cînd oprindu-se și căutînd pietricele colorate cu care să se joace. La maică-sa nu putea să meargă, dînsa lucra la fabrica de răsucit frînghii tocmai în celălalt capăt al orașului. Pleca dimineața cu primul tramvai și se întorcea noaptea, frîntă de oboseală. Cu toate acestea, ca să nu mai plătească chirie pentru «locuință», ea trebuia să care lemne, să spele duşumelele coridorului acela lung, care ducea la birouri. Ca s-o ajute, Vlăduț îi ceru maică-si să-l lase pe el să spele. Așa că în zilele următoare, încă de dimineață lua găleata mare, peria, cîrpele de sac și mergea sus pe coridor. Se așeza în genunchi și începea să frece apăsat cu peria scîndurile. Stăpînul, de cîte ori urca sau cobora scările, ocolea găleata, ridica piciorul puțin mai sus decît în mod obișnuit și pășea nestingherit peste copil, așa cum ar fi trecut peste o mogîldeață. Vlăduț își lipea pieptul de marginea găleții și-și reținea răsuflarea; îi simțea parcă talpa grea, apăsată pe spinarea lui. După ce patronul trecea, se ridica și își îndrepta șalele. Se uita după el. Batjocura asta îl umplea de ciudă: «Dar ce sînt eu? o găleată, o perie de frecat pe jos?» Deodată îi trecu prin gînd un lucru care îl făcu să zîmbească. «Uite, își spuse, după ce patronul a trecut de mine, numai cu un deget să împing puțin găleata și s-ar duce de-a rostogolul pe urmele lui!» Stoarse cîrpa de sac și se opri o clipă cu gîndurile în altă parte. Surîse și ridică din umeri. Aruncă în găleată peria, cîrpele le duse la locul lor, sub scară. Merse acasă, purtîndu-și brațele libere înainte, înapoi, ca și cum s-ar fi fudulit cu nu știu ce ispravă.

— Ce-ai mai pus la cale? întrebă maică-sa. Te văd că stai să pufnești în rîs, de parcă ai ține apă în gură! Ai sfîrșit de spălat scîndurile? Le-ai frecat bine, sau să mai merg și eu?

— Le-am spălat, nu mai e nevoie. Dar tătuca unde-i? întrebă el. De ce nu vine în casă?

— N-o să plece de lîngă mașină! spuse mama. E grevă. Patronul vrea să se descotorosească de el și încă de mulți. Dar treci, te spală și mănîncă, că s-a răcit de tot mîncarea! reveni ea pe un ton tăios, de parcă el, Vlăduț, ar fi adus acel necaz pe capul lor.

— Vor să-l dea afară pe tata? întrebă Vlăduț. Și n-are să mai fie fochist la mașină?

Desen de V. SOCOLIUC

Mama își făcu de lucru, fără să răspundă. Luă castronașul și i-l puse în față. Vlăduț sorbi cîteva linguri de supă, apoi se urcă în pat. Mama îi zise să se culce; dînsa mai avea ceva treabă. El adormi, dar n-avu somn tihnit. Visă că patronul a venit furios acolo, în căsuța aceea lipită de coșul fabricii, și izbea cu picioarele în lucruri, rostogolindu-le spre ușă. Îl prinse apoi pe Vlăduț, îi răsucea urechea și îi striga în timpane: «Drac încăpățînat, cum n-a fost nimeni aici? Cum n-a fost? Tu știi. Nu e așa că știi?»

Dimineața, Vlăduț se trezi aproape plîngînd. Brațul îi era amorțit, cum îl ținuse ca pernă sub cap. Își aminti ceea ce spusese maică-sa de cu seară: că tatăl său va rămîne fără lucru și îl cuprinse o ciudă și mai mare pe patronul fabricii. Mai apoi, îmbrăcîndu-se, descoperi chiar lîngă pătuț un steguleț din hîrtie, cît o foaie de caiet, roșie. Maică-sa pregătise se vede mai multe, le-a luat cu ea acolo, la fabrica unde lucrează, și unul i-a scăpat jos, după cît se vede. Îi păru atît de bine! Ar fi vrut să-l întrebe pe tatăl său, dar el era cu tovarășii săi lîngă mașini. «Mie mi l-a lăsat!» — își zise Vlăduț, fluturînd stegulețul pe sus. Ieși repede în curte, să se joace. Privi coșul fabricii: «Uite că nu mai iese fum. Înseamnă că într-adevăr nu se lucrează!»

Mama îi spusese că e grevă, dar el n-a înțeles unde; acolo la fabrică la ea, sau aici unde lucrează tatăl său? Și Vlăduț știa că atunci cînd muncitorii fac grevă pun un steag roșu sus.

Obișnuit încă de mic să urce pe coșul acela de cărămidă, acum păși de pe o scoabă pe alta cu ușurința cu care ai urca pe o scară de pod. Nici nu știu cînd fu aproape sus. De acolo, își purtă privirea roată și se bucură că poate să cuprindă cu ochii pînă hăt, departe. Oameni pe străzi nu prea se vedeau. «Or fi la serbări pe la pădure, dacă e sărbătoare! Sau tot orașul e în grevă?»

Deodată, de după cotul străzii apărură o grămadă de polițiști, care alergau tropăind; veneau spre fabrică. «De ce vin fuga încoace?» — se întrebă Vlăduț. I-o fi chemat patronul, altcineva cine? Îi mai adusese și în alte dăți și i-au închis după aceea pe muncitorii care nu se supuneau.

Repede își întoarse privirea și strigă spre hala mașinilor:

— Tăticule, vin o mulțime de polițiști, îi văd de-aici, vin încoace. I-a chemat patronul se vede!

În fabrică se auzi un murmur de glasuri mînioase.

— Să nu te lași, tăticule, să te ia cu ei! Eu am să prind steguleț ăsta roșu aici sus. Așa... Îl vezi?

Atunci auzi din nou murmurul, apoi, crescînd cu forță, un cîntec cunoscut: cîntecul de luptă al muncitorilor. Îl cîntau toți muncitorii din fabrică, strînși în hala mașinilor. Polițiștii veneau tropăind, ajunseseră de acum la poarta fabricii. Unul dintre ei, văzîndu-l pe copil, se îndreptă spre coș și strigă la el să se dea jos. Vlăduț simți un pic de teamă, dar auzind pe muncitori cîntînd, de parcă nici n-ar fi venit acolo polițiștii, prinse a cînta și el. Nu-i mai era frică de acesta, care venise la el. Cînd polițaiul vru să urce, el petrecu piciorul pe după o scoabă de fier prinsă între cărămizi și zise:

— Haide, vino încoa! Urcă-te dacă poți!

El nu reuși să urce mai sus decît acoperișul casei. Renunță și strigă de jos la copil, dar Vlăduț cînta și mai voios. «Ia lasă-l, că îl dau eu jos, să vezi numai!» — zise un alt polițai venind cu o prăjină lungă. Voia să se evidențieze față de patron, care zicea: «Uite ce a prins dracul ăla de copil pe coș!» Acesta urcă mai sus decît primul. Cînd socoti că îl poate ajunge pe copil, începu a-l lovi cu prăjina peste picioare: «Dă-te jos! la steagul ăla de-acolo! Dă-te jos!»

Vlăduț își ferea cînd un picior, cînd pe celălalt, de parcă scoabele acelea de fier prinse în cărămida coșului ar fi fost încinse și îl frigeau la tălpi. Nu țipa și nici nu voia să coboare. Văzu un grup de muncitori ieșind din hala de mașini. Recunoscu printre ei și pe tatăl său. Înțelese că se duc la patron, să-și ceară drepturile. Vlăduț fixă bine bețișorul de la steguleț într-o crăpătură a zidului, îl aplecă puțin și, cîntînd, se lipi cu spatele de zid: vrînd să treacă în partea opusă a coșului. Polițaiul se înfurie că-l mai aude și cîntînd; îl lovi cu prăjina.

În acea clipă, copilul scăpă alături piciorul de pe scoaba de fier și se prăbuși cu poalele cămășii fîlfîind, ca niște aripi frînte. N-a scos nici un vaier, ci doar și-a întrerupt brusc refrenul cîntecului acela al muncitorilor. Trupul întins jos, cu brațele deschise, părea o pasăre răpusă de o gheară haină, în timp ce ea urca versul cîntecului spre înălțimi.

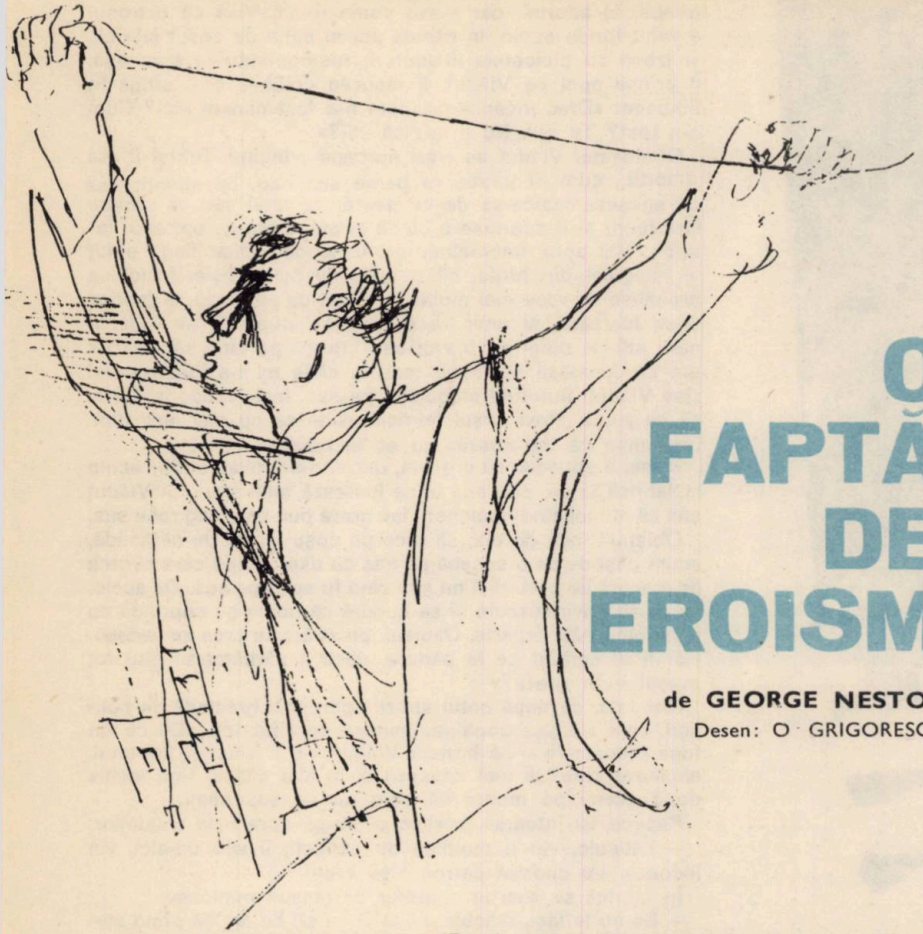

O FAPTĂ DE EROISM

de **GEORGE NESTOR**

Desen: O. GRIGORESCU

La ora șapte după-amiază, Anton Oprea avea adunare generală a U.T.M. După încetarea lucrului se hotărîse să treacă pe acasă să-și schimbe hainele.

Își privi ceasul de la mînă și începu să-și adune sculele.

Era un tînăr înalt, bine zidit, cu umerii largi și mîinile vînjoase, astfel că sculele în palmele sale păreau niște jucării. Practica meseria de electrician încă de pe la zece ani și-i era nespus de dragă.

Șantierul unde lucra se afla la marginea Bucureștiului și se întindea pe o distanță de cîțiva kilometri. De acolo, de la etajul nouă unde se găsea, Anton Oprea putea să cuprindă cu vederea tot cartierul în lucru. Șirul de blocuri-turn, aproape finisate, se aliniau ca niște giganți, gata să înfrunte vremea. Mai încolo, construcțiile lungi, asemenea corăbiilor, păstrau încă în jurul lor schelele asemănătoare unor zale medievale. Anton Oprea asculta zuruitul macaralelor, al boburilor care circulau fără încetare, asculta vuietul de stup al stației de betoane din apropiere și-i venea să cînte. Nu știa de ce este atît de bucuros în ziua aceea. I se părea că cerul e mai senin ca altădată, că soarele strălucește mai tare, că primăvara înverzește cîmpul mai mult decît în ceilalți ani.

Își luă servieta cu scule, ieși din apartamentul gol unde lucrase pînă atunci și începu să coboare scara, fluierînd. Deși toaca sunase terminarea lucrului, la unele etaje se mai vedeau muncitori trebăluind. La fiecare etaj trebuia să salute pe cineva sau să răspundă unor prieteni. Era cunoscut și cunoștea pe mulți. Prin ușile deschise se vedeau în unele apartamente zugravii, care așterneau ultimul strat alb, strălucitor, în altele parchetarii sau vopsitorii executau cele din urmă lucrări înainte de predarea blocului.

Anton Oprea coborîse pînă la etajul trei cînd auzi de afară un strigăt puternic:

— Un electrician! Să vină un electrician!

Tresări și începu să sară cîte două-trei trepte deodată, grăbindu-se să ajungă jos. Glasul fusese poruncitor, dar și plin de spaimă. Ajuns la etajul unu, își aruncă privirea din mers pe fereastra deschisă și văzu în fața intrării un camion și chipul înspăimîntat al unui om.

— Un electrician!

Tabloul care i se înfățișă cînd ajunse la parter îl ului. Chiar în golul unde trebuia fixată ușa mare a blocului, șapte sau opt oameni păreau că sprijină, că trag sau că împing o placă grea de fier, prăvălită puțin și sprijinită în canatul de sus al intrării. Oamenii fuseseră prinși sub tensiune electrică; rămăseseră cu mîinile lipite de ușa ce o transportau, înțepeniți în poziții diferite. Nu mai erau stăpîni pe ei înșiși, nu se puteau desprinde de ușa metalică și nu se puteau mișca. Pe chipurile lor se vedea spaima morții, împietrirea lor era înfricoșătoare.

Tabloul acesta îl izbi pe Anton Oprea ca o măciucă, văzu negru înaintea ochilor, dar în aceeași clipă mintea îi deveni mai lucidă, mai activă ca niciodată. Se aplecă doar puțin în afară și înțelese îndată ce se întîmplase. Oamenii scăpaseră ușa peste cablul întins provizoriu pentru iluminatul blocului în lucru și, în cădere, muchia de fier tăiase cămașa de cauciuc. Astfel ușa fusese cuprinsă de curent.

Primul lucru la care se gîndi Anton Oprea fu să alerge la postul de transformare al șantierului și să întrerupă curentul. Postul acesta era însă departe și acum era vorba de clipe. Sub tensiunea de 220 de volți, cît avea șantierul, oamenii nu puteau rămîne decît trei minute. Dar poate că și trecură aproape trei minute de cînd auzise primul strigăt. Fiecare secundă care se ducea însemna apropierea morții, cei șapte sau opt oameni puteau muri prin electrocutare. Privi în sus și-și dădu seama că nu poate ajunge pînă la fir să-l taie.

Urcă scara în fugă la primul etaj și se aplecă în jos, pe o fereastră, încercînd să ajungă cablul cu mîna. Nu-l putu ajunge. Și mai erau doar șase sau șapte centimetri. Anton Oprea se hotărî. Se va arunca

peste cablu și, chiar dacă nu-l va prinde în palme, îl va rupe cu greutatea corpului său. N-avea să moară, n-avea să se zdrobească sărind de la atîta înălțime. Și dacă va muri, el va fi unul, dar vor trăi cei șapte sau opt oameni, care aveau familii și aveau de crescut atîția copii. Ca un uliu care-și țintește prada, Anton Oprea fixă firul izolat cu cauciuc, își deschise palmele și se aruncă în aer să-l prindă.

Nu-și mai aminti nimic după aceea. Oamenii care alergaseră jos, cu inginerul-șef al șantierului, cu meșterul blocului și ceilalți muncitori, spun că electricianul izbutise să prindă cablul, că se întorsese în aer și căzuse în picioare. El nu știa însă. S-a trezit lungit pe o targă improvizată, cu o durere surdă în piciorul drept.

— Au scăpat? întrebă.

— Au scăpat.

În cel care-i răspunsese, Anton Oprea recunoscu pe Alexandru Mareș, șeful unei echipe de zidari, secretarul organizației de partid de pe șantier. Omul era murdar de var pe față și pe haine, cu părul vîlvoi, dar părea bucuros. «Au scăpat», se bucură și Anton Oprea. «Iar eu? Trăiesc și eu!» Din nou i se păru că cerul e mai senin ca altă dată, că soarele strălucește mai tare, că primăvara înverzise cîmpul mai mult decît în ceilalți ani.

Durerea din picior îl îmboldea parcă mai rău, însă o suporta în liniște. Durerea aceea îi dăduse prima dată de știre că trăiește, că e viu. Se auzi un motor aproape și oamenii se feriră să facă loc unei mașini. Anton Oprea se simți luat pe sus cu targă cu tot și-și închipui că va fi dus la spital. Ridică mîna și făcu un semn.

— Tovarășul Mareș? zise.

— Da, sînt aici, sînt lîngă tine, Antoane, vorbi zidarul.

— Vezi, nea Mareș, că eu la ora șapte trebuia să fiu la adunarea U.T.M.

— Nu-i nimic, Antoane, ai să fii motivat.

Lîngă accidentat se urcă în mașină inginerul-șef al șantierului. Era un om tînăr, mai tînăr decît Oprea, și-l privea cu mirare și curiozitate.

— Te simți rău? îl întrebă.

— Nu. În afară de picior, nu mă doare nimic.

— Cred că e o fractură ușoară.

— Se vindecă.

În spital, medicul îi găsi numai o luxație la genunchi și-i puse piciorul în ghips. După ce îl asigură că se va înzdrăveni în scurtă vreme, îl instală într-un salon cu încă doi bolnavi și plecă. Sora, care ajutase în sala de operații, rămase în salon.

— Puteai s-o pățești mai rău, îi zise.

Anton Oprea ațipise, probabil, căci îl trezi cineva.

— Hei, somnorosule! Ai o vizită!

Omul privi spre ușă și-l văzu apropiindu-se pe Alexandru Mareș. Secretarul organizației de partid de pe șantier părea altul. Anton Oprea nu-l văzuse decît în salopeta de lucru, mînjit de var pe sprîncene și pe obraz. Nu și-l putea închipui decît în mijlocul oamenilor din echipă, între blocuri, ca și cum numai acolo era mediul unde putea trăi. Acum purta un costum gri, care părea foarte elegant, iar părul argintiu ce încadra fruntea boltită, chipul sobru făceau din el un bărbat cu înfățișarea unui savant sau a unui ambasador.

— Nea Mareș, îi zise, de ce-ai venit?

— Ca să te văd.

Secretarul nu era singur. Îl însoțeau și cîțiva inși mai tineri decît Mareș. Îl fixau pe electrician cu o privire prietenească de parcă l-ar fi cunoscut de mult sau le era o rudă apropiată.

— Uite, Antoane, au venit și ei la tine. Sînt băieții pe care i-ai salvat.

Oprea se mișcă sub pătură.

— Stai la loc, te rog! vorbi atunci unul dintre ei. Voiam să-ți mulțumim. Am aflat că ești un bun constructor și un bun utemist.

Anton Oprea îl auzea ca prin vis. Inspiră adînc, făcu un efort și se ridică în capul oaselor. Într-o ochire prinse și peisajul de dincolo de fereastră. Și din nou i se păru că cerul era mai senin ca altă dată, că soarele strălucește mai tare, că primăvara înverzise cîmpiile mai mult decît în ceilalți ani.

La 14 ani

de CORNELIU ȘERBAN

Te bucuri și te miri în gînd
c-așa-i...
Trecură anii-aceștia, cînd?
Căci iată: paisprezece ai!

Ai paisprezece ani, voinice!
N-o fi prea mult, dar nici puțin;
e-o vîrstă! Orișice s-ar zice:
om serios, cu buletin!

Oricît de mare-ar fi reproșul,
parcă te simți așa-ndemnat
să treci la stop... un pic pe roșu...
să fii și tu... legitimat.

De-acum vei ști mai mult ce preț
e-n sentimentul de a fi
cum cere vîrsta, îndrăzneț...
știi învăța și știi munci...

Bine-nțeles nu uiți de loc —
și-n asta nu văd nici un rău,
ce-i bucuria unui joc...
(și jocul are rostul său!)

Dar mai ales nu poți uita
atîtea lucruri de mai ieri;
e vie-n amintirea ta
primirea între pionieri,

...O, anii roșiei cravate!
Neasemuitele vacanțe
pe-nalt de munte cățărate,
sau fermecatele distanțe
cu voioșie străbătute
pe toate drumurile țării,
sau ceasurile petrecute
vecin cu nesfîrșirea mării...

...Te-ademenesc cărări de vis?
Nepotolitul tău avînt
își află larg tărîm deschis
pe-ntinsul patriei pămînt.

Nici Cosmosul nu-i prea departe
de-aripa înălțării tale...
Spre Lună-n zbor și cătreMarte
sui-vei culmile astrale.

...Te bucuri și te miri în gînd
c-așa-i...
Trecură anii-aceștia, cînd?
Căci iată: paisprezece ai!

Ai paisprezece ani, voinice!
N-o fi prea mult, dar nici puțin;
e-o vîrstă! Orișice s-ar zice:
om serios, cu buletin!

Și mai presus să-ți reprezinte
statornică identitate
inima viu bătînd, fierbinte
în ritmul vîrstei avîntate,
ca patriei să-ajungi să-i fii
în fruntea celor mai buni fii.

H. SALEM

Misiunea

Ilustrație: DEAK ION-CLUJ

Petre Armancu tresări auzind zgomotul atît de cunoscut al fluierului pneumatic așezat în mijlocul atelierului. Sunase sfîrșitul lucrului.

Dintr-o clipă într-alta trebuia să sosească controlorul tehnic. Nu avea nici o emoție, deși supraveghetorul Müller, ofițer neamț era la cîțiva pași de ei, rece, dușmănos. Controlorul Mărgeanu era de-al lor. De aproape trei luni el recepționa toate obuzele. Corpurile de obuz lucrate de Armancu și de alți cîțiva tovarăși numiți de partid erau în așa fel lucrate încît ele n-aveau să încapă niciodată pe gura obuzierelor hitleriste.

Chiar în clipa aceea zări, departe de tot, în capătul celălalt al halei, cunoscutul halat albastru al lui Mărgeanu. Armancu se sprijini de mașină, aprinzîndu-și o țigară. Halatul albastru se apropia mereu. Deodată observă, cu spaimă, că halatul era purtat de un om străin, necunoscut. Degetele care îndesau tutunul în foiță se opriră o clipă. Apoi continuară să rotunjească țigara. Fără să schimbe nimic din tipicul obișnuit, Armancu lipi foița fără grabă, umezind-o cu limba.

În halatul albastru era un străin care abia încăpea în el. Te izbeau mai ales mînecile, care erau prea scurte.

Petre Armancu privi în jur, stăpînit. Simțea cum îi năduușește fruntea. Dar nu și-o ștergea. Nu voia să-și trădeze prin nici un gest neliniștea.

Întîlni privirile tovarășilor săi de lucru. Vecinul său trăgea nervos din țigară, fără s-o scoată din gură, de parcă ar fi vrut s-o termine dintr-un singur supt. «Naiba, ce nu te stăpînești!» — îi strigă furios în gînd Armancu. Privirile li se întîlniră, iar o clipă mai tîrziu îl văzu cum stinge liniștit țigara. «Dacă aș putea măcar să vorbesc cu cineva, să mă sfătuiesc» — se gîndea Armancu.

Controlorul se apropiase. Între timp Armancu îl examina atent, printre pleoapele mijite. Tresări: figura noului controlor i se păru cunoscută. Unde-l mai văzuse? Își aminti. Lucra înainte la bancul de probă. Era un om voinic, cu o față rotundă, roșie.

Controlorul se apropia încet.

«Ce s-o fi întîmplat cu Mărgeanu? Cum de nu-l anunțaseră tovarășii la timp că nu vine? Să fi căzut în mîinile siguranței, să fie bolnav? Dar ar fi găsit o modalitate să ne înștiințeze!»

Controlorul se apropia cu pași greoi.

«Oare știe ceva? Dacă am fost trădați... Dar cine să trădeze?»

«Chiar așa să fie, n-o să mă omoare îndată — gîndi apoi el. O să mă judece la tribunalul militar pentru sabotaj... ca să dea un exemplu!»

Controlorul, jovial, fără grabă, strînse mîinile oberleutenantului Müller, care supraveghea ca întotdeauna atelierul, apoi ale altui ofițer. După aceea se apropie de stiva de obuze strălucitoare a lui Armancu.

— Aha! Ia să vedem schița. Da. Deci pe diametrul maxim... Bine. Nu mai am nevoie de schiță. Dă-mi dumneata un corp de obuz.

Cu inima strînsă de neliniște, Armancu luă unul în mînă. Metalul era rece ca gheața. Îl întinse controlorului.

În timp ce-l măsura atent, Armancu privi în jur, ca și cînd și-ar fi luat un ultim rămas bun de la tovarăși.

Controlorul cel voinic purta cu ușurință în laba sa uriașă corpul greu al obuzului. Fălcile lungi ale șublerului prinseră corpul rotund, ca un ou uriaș de dinosaur, apoi se ridicară brusc, parcă scîrbite de atingere. «Gata, s-a sfîrșit! Ne-a prins! De ce atunci nu zice nimic?» Continua să-i urmărească mișcările, deși simțea o nevoie grozavă să privească în altă parte.

Se scurseră cîteva secunde. Glasul controlorului îl făcu să tresară.

— Dă-mi altul! N-auzi, dă-mi altul! Ce-ai încremenit, domnule? Crezi că am timp de pierdut? Nu vezi cîți mă așteaptă? Hai mai repede, mai dă-mi un obuz. Iată-mă ajuns și obuzier, cer obuze...

Controlorul rîse lung. Avea un rîs gros, plăcut.

Oare să fi făcut corect obuzul? Un obuz înseamnă moartea atîtor oameni... ori scopul este ca nici unul să nu poată exploda. Aceasta înseamnă sute de vieți salvate..., slăbirea frontului hitlerist..., apropierea eliberării..., pacea! — într-un cuvînt lupta partidului, a grupei de comuniști din uzină.

Muncitorul aștepta cu sufletul la gură verdictul noului controlor.

— Bine, domnule...

— ... Armancu..., rosti Petre mecanic.

— Armancu, repetă încet controlorul, întinzîndu-i mîna sa mare. Petre Armancu simți palma aspră a celuilalt. În primele clipe nu sesiză ceva neobișnuit în această strîngere. Abia apoi, cînd își dădu seama că grăsunul îi ținea prea mult mîna într-a sa, simți bucata de hîrtie. O prinse mașinal în podul palmei. Puțin mai tîrziu, într-un ungher ascuns, citea: «Mărgeanu este la spital. A suferit un accident. Știu ce am de făcut».

Biletul nu era semnat. Petre Armancu înțelese. Un tovarăș era scos din luptă, partidul trăiește, partidul luptă mai departe.

DOROBANȚII

de lt. col. N. POP

9 Mai este o sărbătoare a întregii omeniri progresiste. Această zi consemnează victoria coaliției antihitleriste asupra Germaniei fasciste, la care au contribuit și armatele române alături de ostașii sovietici, dînd pilde nemuritoare de abnegație și eroism în luptele pentru eliberarea pămîntului țării noastre, apoi, pe teritoriul Ungariei și al Cehoslovaciei, pînă dincolo de rîul Hron.

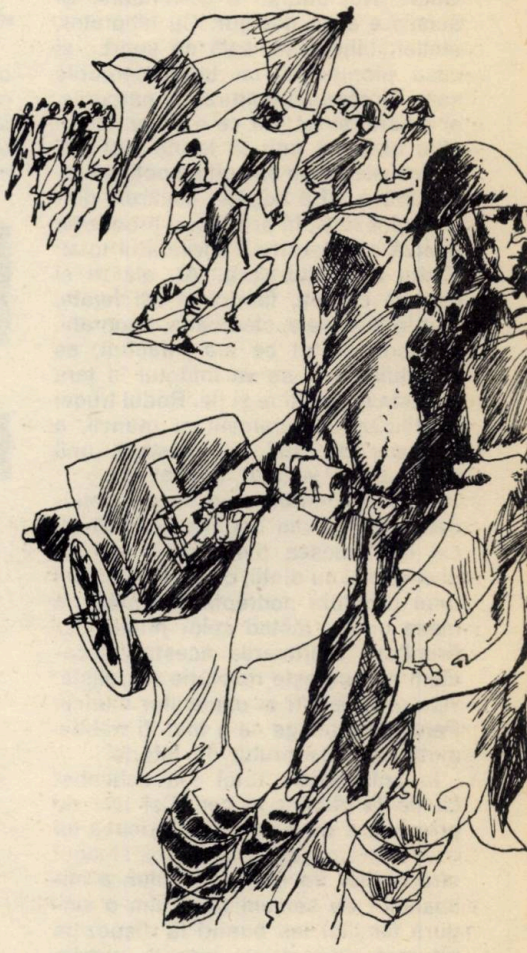

...Înființată încă în secolul trecut, unitatea din care face parte și acest batalion e întîlnită în registrul ei istoric sub diferite denumiri, dintre care cea mai statornică a fost aceea de Regimentul 3 dorobanți... Regiment de dorobanți! Denumire eroică și legendară. Simpla rostire a cuvîntului dorobanț îți aduce în fața ochilor, parcă aievea, pînza pe care Grigorescu a imortalizat furtunosul atac de la Smîrdan. Atunci, în 1877, în războiul pentru independență, Regimentul 3 dorobanți înscria prima filă de bravură în cronica sa de luptă. La Vidin și în alte locuri, în asaltul crîncenelor redute, el s-a acoperit de glorie. Poate că și eroismul acestor dorobanți i-a inspirat pe Vasile Alecsandri și pe George Coșbuc cînd, în vers fierbinte, poeții patrioți glorificau avîntul și spiritul de jertfă al ostașilor români.

Mai tîrziu, în anul 1917, pe frontul din Moldova îi întîlnim pe urmașii dorobanților luptînd cu același avînt furtunos cu care au luptat înaintașii lor în războiul pentru independență. Gloria străbună era dusă mai departe, cu cinste.

Au trecut alte decenii în zbor pe aripa timpului. Victoriile repurtate asupra vrăjmașilor în 1877 și în 1917 n-au adus însă țării o reală independență națională și nici poporului împlinirea năzuințelor de libertate socială. Acestea aveau să fie dobîndite prin alte lupte, prin noi jertfe de sînge.

23 August 1944, zi care a deschis o epocă în istoria României... A început marea epopee a insurecției armate, inspirată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român. Moment de neasemuită măreție în tumultuoasa noastră istorie. La chemarea partidului, întreaga Armată română, sprijinită de popor, a întors armele împotriva hitleriștilor ce ne cotropiseră țara. Începea să fie înscrisă cea mai strălucită pagină de glorie în cronica de luptă a Regimentului 3 dorobanți, ca în a tuturor celorlalte unități românești. A fost grea lupta. Neînchipuit de grea a fost. Dar ostașii noștri, însuflețiți de nobilele țeluri ale luptei, de cuvîntul înflăcărat al partidului, au ridicat pe o nouă treaptă gloria străbună, au luptat cu eroism legendar și au biruit.

Regimentul 3 dorobanți se afla la Slatina. În cooperare cu alte unități românești, el a atacat și a dezarmat garnizoana hitleristă din oraș. Batalionul întîi a pornit în ziua de 25 august în marș spre București, să ia parte la lupta pentru nimicirea grupării hitleriste din rajonul Otopeni–Băneasa. Au căzut la datorie în acele zile de epopee și caporalul Gheorghe Ungureanu, și soldatul Ștefan Spînu. Pînă la ultima suflare au luptat. Cu mîinile încleștate pe arme, așa au fost găsiți la locul luptei cei doi viteji.

După insurecția armată din August 1944, Armata română a luptat zi de zi împotriva Germaniei fasciste, în coaliția antihitleristă, alături de Armata sovietică, pînă la victoria finală.

Un înalt spirit de sacrificiu l-au dovedit ostașii români și în luptele purtate, alături de ostașii sovietici, pentru eliberarea nordului Transilvaniei, rupt din trupul țării prin dictatul de la Viena, iar mai apoi, în luptele duse împotriva armatelor hitleriste, pe teritoriile Ungariei și Cehoslovaciei. De la Tîrnăveni, Oarba de Mureș și pînă dincolo de rîul Hron din Cehoslovacia, regimentul a străbătut drum de noi biruințe...

21 octombrie 1944. Regimentul ajunsese în apropiere de Satu-Mare. Inamicul a contraatacat cu forțe numerice mult superioare. Lovit din mai multe părți, batalionul întîi fu nevoit să treacă pentru moment în apărare. Celelalte subunități din regiment erau și ele angajate în lupte crîncene cu inamicul. Presiunea hitleriștilor creștea într-una.

— Băieți, le zise ostașilor din grupa lui, sergentul Ilie Puiu, iaca, de aici și pînă la granița cu Ungaria mai sînt doar cîțiva pași. Încă puțin și întreg teritoriul țării noastre va fi eliberat. E datoria noastră sfîntă. Chiar de-ar fi s-o împlinim cu prețul sîngelui și al vieții. Înainte! strigă apoi sergentul, năpustindu-se în fruntea grupei asupra fasciștilor.

Mulți dintre ei au înroșit din nou pămîntul cu sînge. Însuși sergentul Puiu a căzut ca un brav. Și sergentul Ion Ciobanu, și alții, alții. Dar hitleriștii au fost zdrobiți. Iar peste cîteva zile, Regimentul 3 dorobanți împreună cu alte unități românești și sovietice îl urmăreau pe inamic dincolo de hotarele țării eliberate.

Era o noapte întunecoasă, Regimentul 3 dorobanți ajunsese, după lupte grele, la porțile unui oraș din Cehoslovacia. Ai noștri așteptau clipa reluării ofensivei. Vedeau luminile orașului care sclipeau palid și știau că acolo, ca în toate localitățile prin care au trecut, oamenii așteptau cu nerăbdare clipa scumpă a eliberării. I-au zdrobit pretutindeni pe hitleriști. Îi vor zdrobi și aici. A început ofensiva. Ostașii înaintau năvalnic. Inamicul se apăra cu înverșunare. Într-un tîrziu, cu forțe proaspete, aduse în grabă, dezlănțui un contraatac. Unul din flancurile batalionului a fost oprit pe loc. Flancul în care erau și soldații Dumitru Tufă și Florea Popa, mitraliori. Aceștia trăgeau năprasnic, cu sete. Totuși, hitleriștii se apropiau mereu... Se iveau zorile. Soldatul Popa încărca într-una mitraliera și scruta cu privirea pădurea de dinainte, ce se zărea ca o umbră mohorîtă, dincolo de care tremurau luminile orașului.

— Frate Tufă, măi frate! strigă deodată soldatul Popa ca scos din minți.

Dar tovarășul său nu-l mai auzea. Zăcea întins, cu fața însîngerată, cu mîinile pe mitralieră. Căzuse lovit de un glonț vrăjmaș. Fulgerător, celălalt apucă mitraliera și deschise foc. Hitleriștii care înaintau pe direcția lui cădeau ca secerați. Un glonte însă îl lovi și pe soldatul Popa în brațul drept. Mitraliorul nu se clinti din loc. Continuă să tragă și să încarce arma cu o singură mînă. Pînă cînd fruntea îi fu săgetată de un glonte. Așa a căzut, alături de tovarășul său. Doi eroi — ca atîția alții care și-au jertfit viața pe frontul antihitlerist... Cum s-a terminat lupta? În zilele următoare, hitleriștii au fost izgoniți.

Au urmat apoi atîtea alte și alte fapte de eroism, care au contribuit la grăbirea zilei victoriei mult așteptate, de la 9 Mai 1945, fapte luminoase, pilduitoare pentru urmași, demne de titlul legendar de «dorobanț».

SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATALOG

RESPECTAREA BUNULUI OBȘTESC

de M. SÎNTIMBREANU

Desene: P. DUMITRESCU

Un calcul

Cît ești de bogat? Răspunde-mi la această întrebare dacă te simți în stare. Îți pun la dispoziție hîrtie, creioane și... timp de gîndire cît pentru o sută de teze la aritmetică. Da, e vorba de adunare. Adună, adună tot ce îți aparține. Ai pus tot ce ai în buzunare, în ghiozdan, în odaia ta? Gata? Nu, adună în continuare. Și școala e a ta, desigur. Cu laborator, atelier, bibliotecă, sală de sport... și casa pionierilor, cu toate cercurile sale. Și căminul cultural, și parcurile, și tabăra, și tot, tot ce e în jur. Nu ai atîta hîrtie să poți să le înșiri și nici creion destul de ascuțit să poți cristaliza într-o cifră bogăția fiecăruia dintre noi. Există, în schimb, o propoziție simplă care exprimă adevăratul total: **Totul e al tuturora.** Ai, alături și laolaltă cu toți, fabrici și căi ferate, păduri și șosele, stadioane, tipografii, vapoare, și tot ce s-a înfăptuit, se înfăptuiește și se va înfăptui în țara aceasta îți aparține și ție. Rodul trudei a milioane de oameni ai muncii, a milioane de frați necunoscuți, unii dispăruți de veacuri, e și al tău.

Au fost vremuri cînd fiecare smulgea o fărîmă din bogăția celuilalt (și cel mai adesea din sărăcia lui) cu ghearele și cu dinții, cînd mecanismul unor orînduiri nedrepte tăia hălci pe masa unora, lăsînd celor mulți doar firimituri. Sfărîmarea acestui mecanism se numește revoluție socialistă, visul de veacuri al oamenilor muncii. Pentru a înțelege ce a fost îți trebuie ajutorul profesorului de istorie.

În anii noștri, totul s-a schimbat ca de la pămînt la cer. Cel mai de preț bun a devenit omul, fericirea lui este suprema lege a vieții noi, steagul strădaniilor fiecăruia. Din munca milioanelor de semeni (alcătuim o singură familie) ies bunuri la dispoziția tuturora, bunuri pe care le numim obștești, bunuri care sînt ale fiecăruia, fiindcă sînt ale tuturora, și care alcătuiesc zestrea mereu sporită a poporului nostru. Cît timp sînteți copii vi se cere un singur lucru: să le respectați! Primiți atîtea din mîinile altora ca pe niște daruri anonime... Există un expeditor al acestor «anonime» care îți cunoaște cu precizie adresa: poporul muncitor. Și atunci de ce uneori, **folosind** aceste daruri, să te comporți ca și cum ai fi singur pe lume? Cu ce temei, de pildă, înfigi briceagul în banca în care stai **provizoriu?** Cu ce temei faci din becuri ținta praștiei (nu m-aș supăra dacă tipograful ar culege «prostiei») tale? Cu ce temei zgîrii, trîntești, calci în picioare aceste bunuri? Te întreb pe tine (aș putea să-ți dau numele, Sorin, care ești în stare să sari la bătaie pentru că cineva ți-a rupt «ciocul» unui creion de 50 de bani), cum de poți mîzgăli metri pătrați din zugrăveala noului bloc? Te întreb pe tine (aș putea să-ți dau numele, amice George, care pui mîna în gîtul cuiva ce îți pătează paltonul nou cu un strop de noroi), cum de poți să bați mingea înnoroiată de zidurile școlii? Și aș mai pune cîteva asemenea întrebări și altora, dar mi se pare că știu răspunsul.

„al meu" și „al nostru"

Firește că te sfătuiesc să fii grijuliu cu lucrurile tale. Haina e a ta. Și nasturii ei. Iar dacă ne îngăduim să-ți facem observație pentru faptul că nu sînt la locul lor este doar pentru că aspectul tău ne privește **personal** pe

toți. Contabilizăm mereu ordinea și frumusețea. Și mai e ceva: vezi un copil descheiat, neîngrijit, murdar, dezordonat cu propriile sale lucruri. Îți pui întrebarea: dar cu ale celorlalți cum se va purta? Așadar, ținem să fii îngrijit. Dar aceasta nu e totul. Ba chiar «totul este egal cu zero» dacă, «scos din cutie», mîndru de înfățișarea ta, dovedești că privești lumea doar prin chenarul oglinzii tale de buzunar. E de ajuns un amănunt pentru ca toată strălucirea ta de vitrină să intre în eclipsă.

Observ, de pildă, cu cîtă grijă îți aranjezi dunga de la pantalonii **tăi** noi înainte dé a te așeza pe banca de pe alee. Dar te așezi pe spetează, cu picioarele pe banca **noastră.** Pășești ca o pisică cu pantofii **tăi** lustruiți printre cîteva bănuieli de băltoace, dar pentru că tot ți se pare c-au prins un pic de noroi ți-i ștergi de iarba **noastră.** Îți ștergi de pe haina ta un imaginar fir de praf, dar faci un pogon de inscripții cu cretă sau cărbune pe blocul **nostru.**

Observi miopia ta? Tu vezi numai ceea ce este **etichetat** la persoana ta: haina e a **ta**, ți-au cumpărat-o părinții **tăi,** știi că vei răspunde de starea ei în fața alor **tăi,** pentru că a fost vorba de truda și banii alor **tăi.** Dar celelalte lucruri aparțin oare unei planete străine? În celelalte nu s-au investit la fel trudă și bani? Nu sînt toți oamenii aceștia, de pretutindeni din țara aceasta, și ai **tăi?** De unde nepăsarea, disprețul față de munca lor? A, nu te-ai gîndit **așa?** Înțeleg... Îngăduie-mi doar să socotesc că nu te-ai gîndit **de loc!** Doar bunurile acestea nu cad din cer o dată cu ploaia și nici nu sînt revărsate dintr-un magic corn al abundenței. Ele sînt rodul muncii a sute și mii de oameni și n-au fost făcute doar pentru tine, ci pentru toți. Și cine ești tu cel care omiți toate acestea?

Dați multe examene de tot felul în viață, dar mi se pare că acesta — al distincției dintre «al meu» și «al nostru» — este unul dintre cele mai importante examene ale maturității voastre, la care orice corigență înseamnă dezvăluirea unui analfabetism rușinos, ignorarea primei litere din alfabetul comportării noastre socialiste.

Școala nu se oprește la poartă. Există o vastă școală a vieții din jur și poate că prima ei lecție, neîncetat repetată, în mii de forme, este respectarea muncii, a eforturilor oamenilor muncii, izvor al belșugului obștesc. Există multe cerințe ale disciplinei și multe criterii de a o aprecia. Poți însă sta cu mîinile încrucișate la piept, poți saluta prin descoperire pe toți vecinii și cu «sărut-mîna» pe bunica colegului tău, poți să-ți calci cravata zilnic și să intri zilnic în camera pionierului spre a vedea «ce sarcini

mai sînt», dar toate acestea pălesc dacă, luînd mîinile de la piept sau de pe şapcă, te porţi fără să mai gîndeşti, răsturnînd totul în jur ca un bolovan prăvălit.

Totul este al tău

Respectarea bunului obştesc este o lege **absolută** a comportării noastre, iar încălcarea sa reprezintă una dintre cele mai penibile situaţii. Există şi în această privinţă trepte pe care ne silim să urcăm, trepte de autoperfecţionare. Socotesc că prima treaptă este aceea a unei oprelişti: **să nu distrugi bunul obştesc,** să nu-l degradezi, să nu-l ciunteşti. Aceasta se învaţă de la grădiniţă, de atunci cînd, preşcolar fiind, ţi se explică, de atîtea ori cît este nevoie, că lucrurile din jur nu sînt ale cuiva anume, dar nici ale nimănui, ci ale tuturor. Mingile şcolii se rod, dar nu dispar. Cărţile bibliotecii se «toacă», dar nu se fură. Nimeni nu face cadou florile din ghivecele clasei. Este ca şi cum şcoala ar pune o pecete a ei pe aceste bunuri. Este ceva pe care voi îl socotiţi de la sine înţeles. Dar, să mă iertaţi, cînd această pecete nu e marcată cu precizie, lucrurile nu mai stau chiar aşa. Să fie aceasta oare explicaţia că vă puteţi îngădui, de pildă, nu numai să călcaţi iarba dintre blocuri, dar să o şi transformaţi în gazon de stadion? Deseori, dacă vi se face observaţie, răspundeţi: «Ce? numai eu?». Ca şi cum dacă sînteţi mai mulţi vinovaţi vina ar fi nu înmulţită, ci împărţită! Ei bine, nu: răspunderea pentru păstrarea bunului obştesc nu scade, ci se înmulţeşte direct proporţional cu ceea ce tu socoteşti mai mult sau mai puţin **al tău.** Totul este al tău: şcoala **ta,** ca şi şcoala altuia, blocul tău, ca şi al altuia.

Dar dacă aşa stau lucrurile, să mai urcăm o treaptă. Nu e de ajuns să nu distrugem aceste bunuri. Trebuie să le păzim, să le îngrijim, într-un cuvînt să le respectăm. Poate că standardul grijii noastre ar fi de recomandat aşa: «să avem grijă de bunurile obşteşti ca de propriile noastre bunuri», dar pe bună dreptate veţi spune că nu e de ajuns. Şi nu e de ajuns pentru că preţul lor este deosebit, cele obşteşti fiind mult mai preţioase.

Şi mai e o treaptă, în care nu e vorba doar de autosupraveghere. E treapta de pe care în cîmpul tău vizual răsfrîngi cu aceeaşi ascuţime, ca pe o chestiune personală, şi atitudinea altora. Nu te voi felicita niciodată, chiar dacă ştiu că eşti cel mai grijuliu copil din lume, dacă ai lăsat, fără să te opui, sub ochii tăi ca alţii să calce bunul obştesc. Vezi pereţii clasei tale loviţi de picioare grăbite, cuierele rupte sau strîmbe, tabla zgîriată şi năclăită şi spui: «nu sînt eu de serviciu!» «N-am făcut eu»... ca şi cum ai fi nevinovat. Cu indulgenţă, eşti, poate, **mai puţin** vinovat. Dar pentru tine aceasta nu e o mîngîiere! Trebuie să te baţi pentru această cauză, să nu îngădui nimănui ceea ce tu însuţi nu ţi-ai îngădui niciodată. Să contribui la **sporirea** bunului obştesc, nu numai la păstrarea sa. Poţi aceasta? Indiscutabil. Rodul muncii tale poate fi un strat de flori în curtea şcolii, iniţiativa unor mici reparaţii — înveţi doar tîmplărie şi lăcătuşerie la şcoală —, nişte perdele... Şi copiii care îmbogăţesc fondul muzeului şcolar şi cei care strîng maculatură în loc s-o transforme în nedorite confeti ce fac? Ei sporesc avutul obştesc, după puterile lor. Ei nu aşteaptă ora H, cînd — cu diploma în buzunar — vor face acest lucru pe baza unui contract de muncă. Cîndva un academician mărturisea că dacă ar fi avut mai multă linişte, dacă în odaia lui de lucru ar fi pătruns mai puţine ţipete, ar fi scris, probabil, mai multe cărţi... Cred că este adevărat, şi nu numai în cazul amintit. Puteţi colabora prin atitudinea voastră prevenitoare la scrierea acestor cărţi, la făurirea unor noi proiecte, la punerea la punct a noi invenţii. Căci liniştea este un bun obştesc.

Daţi mai multă linişte oamenilor muncii, părinţilor voştri, profesorilor voştri, contribuiţi la frumuseţea vieţii printr-o atitudine pionierească — activă, deci — şi, fără îndoială, făuritorii de astăzi ai bunurilor obşteşti o vor înregistra în graficul producţiei lor. Sporiţi acest buget necifric al bucuriei de a trăi şi crea, atît de caracteristic zilelor noastre. Puteţi s-o faceţi, o şi faceţi cei mai mulţi, şi pentru aceasta, ca după un splendid examen promovat, pe buzele noastre se ivesc din ce în ce mai des cuvintele: **vă mulţumim.**

A. ANDRONIC:

ŞCOALA IN EVUL MEDIU

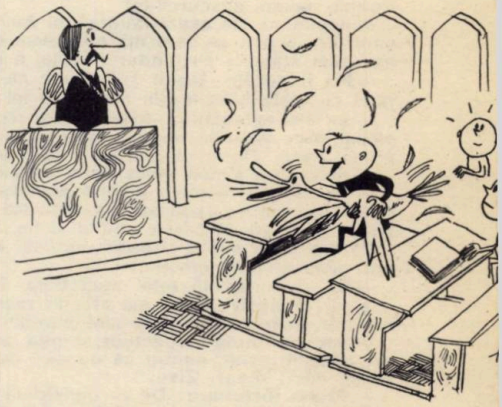

Ştiţi, dom' profesor, am învăţat foarte mult pentru teza de azi, şi m-am gîndit că o singură pană nu-mi ajunge!!

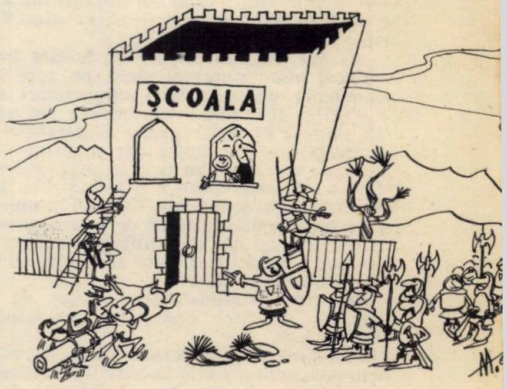

V-am spus eu, dom' profesor, c-o să se supere tata dacă-mi mai daţi un patru!!!

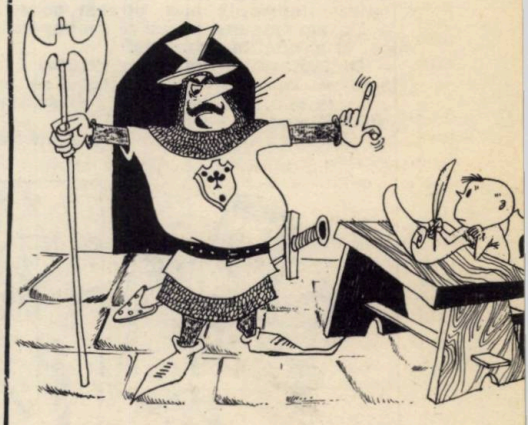

De unde vrei să ştiu cum e harta Americii; sîntem abia în 1493!!

Interviu cu o bancă

— Dragă Sfîrlează, mi-a spus deunăzi redactorul revistei, am nevoie de un interviu. M-am gîndit la dumneata, pregătește-te de plecare.

— Cu cine trebuie să stau de vorbă?

— Cu o bancă.

Am scăpat din mîini carnețelul.

— Cu o bancă?! Glumești, desigur. Cine a mai auzit ca o bancă să dea interviuri?

— Nu pricep, vorbi redactorul, privindu-mă lung. N-ai pretins chiar dumneata într-o lucrare mai veche că ai stat de vorbă cu niște pereți? Ei vezi? Acum o să stai de vorbă cu o bancă dintr-o școală.

Argumentul era zdrobitor. Ce puteam să mai zic? Am plecat. Pe drum mă certam tot timpul:

— Cine te-a pus să te lauzi că ai stat de vorbă cu pereții? Poftim, acum descurcă-te!

Bodogănind, mă așezai fără să-mi dau seama pe o bancă din parc. Era banca pe care mă odihneam de obicei. Și, deodată, așa cum stăteam cu gîndurile mele, o auzii vorbind:

— Nu fi necăjit. Du-te și-i spune că te-am trimis eu. Sînt rudă cu toate băncile din clasă. Un fel de mătușă.

N-am mai așteptat ca mătușa să-și repete îndemnul și am și plecat. Am intrat în prima școală întîlnită, oprindu-mă în fața primei bănci. De altfel, așa se și chema: Banca Întîia.

— Nu cumva sînteți trimis de mătușa din parc? auzii o voce.

— Ba da, am răspuns privind nedumerit în jur.

— O, de cînd o rugasem pe mătușica să-mi facă acest serviciu. Știți, ea întîlnește multă lume.

Vorbea chiar banca! Așadar, vorbea! Mărturisesc, îmi tremurau genunchii de emoție.

— Nu vreau să vă reținut mult timp. Dumneavoastră sînteți, desigur, ocupat, iar eu mă aflu în recreație încă vreo cîteva minute. Așadar, iată care sînt întrebările mele...

Voiam să-i atrag respectuos atenția că în calitate de reporter mă găseam acolo pentru ca **eu** să-i pun întrebări, dar banca nu-mi dădu răgaz. Zise:

— **Prima întrebare:** De ce consideră unii copii că este mai interesant să-și țină picioarele pe bancă decît sub bancă? **A doua întrebare:** Ce-ar zice unii copii dacă în timpul orelor aș scoate eu, banca, o lamă și aș începe să-mi scrijelez numele pe spinarea lor? **A treia întrebare:** Nu s-ar putea oare ca mișcările lor în bancă să nu se facă cu bancă cu tot? Cînd se va ajunge oare ca expresia «scîrțîitul băncilor» să fie tălmăcită cu dicționarul? Prezintă cumva o bancă reumatică ori descleiată mai mult interes? Cînd vor pricepe toți școlarii că fiecare bancă e un bun obștesc, menit să fie îngrijit și păstrat în perfectă stare? etc.

— Aveți dreptate să puneți aceste întrebări, am zis privind capacul interlocutoarei mele, pe care se răsfăța un adevărat păienjeniș de zgîrieturi, împunsături și ciopliturii.

— Să nu-ți închipui că vorbesc din egoism, continuă banca. Mă gîndesc chiar la școlari. Ei suferă în primul rînd din pricină că tăblia multora dintre noi seamănă cu un tocător de bucătărie sau mai degrabă cu o tejghea de tîmplar. Iată documente... Vezi acest extemporal? Stăpînul meu trebuia să scrie despre «Cultura babilonienilor». Cunoști problema, nu-i așa? Despre scrierea pe plăci de argilă ce se ardeau apoi în cuptoare, despre cercetarea cerului și astrologie, despre calendar și împărțirea timpului... Și acum citește ce a ieșit scriindu-și «extemporalul» pe jgheaburile băncii...

Am citit: «Căldura babililiecilor. Ei cunoșteau scrierea și ciupitul. Ei au făcut primul calendar împărțit în bani, luni, săptămîni și bile.

O zi avea douăsprezece oase. O oră, șaizeci de maimuțe. Ei prevedeau eclipsele de sare. Aceasta se numește astroleșie...»

— Ei, vezi, răbufni banca. Spune, nu sînt îndreptățită să le adresez aceste întrebări copiilor care pot scrie astfel de inscripții pe tăblia mea? Tocmai de aceea îți mulțumesc că ai venit. Întrebările, **acestea** au fost. Și nu uita, dacă mai treci prin parc, mulțumește mătușii mele.

Curînd mă aflam pe banca din parc.

— Gata interviul? m-a întrebat aceasta.

— Da, am răspuns, numai că am impresia că nu a fost interviul meu, ci al ei... **Ea** a întrebat!

— De fapt asta și trebuia, a răsuflat ușurată banca din parc. De-ați ști de cînd voia, sărăcuța, să pună aceste întrebări!

...Acum le-a pus. Răspunsul? O să vină și el. Iubiți școlari, aveți cuvîntul!

Pt. conf. M. SÎNTIMBREANU

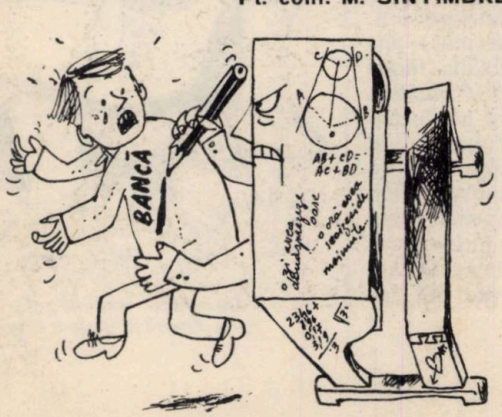

SPRE COSMODROM

de ing. **VALERIU GROZA**
și dr. **LEONID PETRESCU**

— Și cum se face că te-ai hotărît, așa dintr-o dată, să pleci din Baia Mare? Vacanța nu s-a terminat încă.

Forfota din gară se întețea mereu. Peste cîteva minute pleca trenul atomic. Tică îi explică în grabă prietenului său Vasilică, cu care se întîlnise întîmplător pe peron:

— Este simplu. Peste o oră și ceva de pe terenul special din apropierea Bucureștiului se lansează o navă cosmică cu direcția planeta Marte. Unchiul meu a obținut și pentru mine o invitație. Uite-o, o am aici, în buzunar. Puteam să pierd un asemenea prilej?

Vasilică se uită la ceas.

— Peste un ceas și jumătate? Și cum îți închipui tu c-o să ajungi atît de repede? E adevărat, sîntem în anul 2000, dar ce vrei tu nu se poate. Mai sigur era cu avionul!

— Cu trenul e mai comod. La revedere, sînt sigur că o să ajung la timp!

Și Tică se urcă într-un vagon imens cît o casă. Era și normal să fie atît de larg, pentru că distanța dintre șinele liniei a ajuns la vreo patru sau cinci metri, adică de aproape trei ori mai mult decît în anul 1965. Vagoanele sînt atît de mari, încît fiecare cuprinde aproape o mie de călători. Nu-i de glumit! Încap aici toți locuitorii unui bloc cu multe etaje.

Foarte neobișnuit arată locomotiva. Nici nu-i de mirare. Nu este o locomotivă cu aburi, ca pe vremuri, nici electrică, ci o locomotivă atomică, foarte grea, dar cu o forță uriașă, de 50 000 de cai putere. Ea atinge sute de kilometri pe oră, ba chiar și mai mult în linie dreaptă. Firește, o asemenea locomotivă poate străbate distanțe foarte mari într-un timp record.

Tică a apărut la fereastră:

— Peste o oră sînt la Ploiești. La revedere, Vasilică!

Și trenul se puse în mișcare, în timp ce prietenul lui Tică se îndreaptă spre ieșirea gării. În cale întîlnește o inscripție: «Transporturi pe conducte». Aceasta este secția unde se primesc și de unde pleacă mărfuri cum ar fi grîu, porumb, făină, ciment, cărbuni sau lichide. În loc să circule cu trenul, aceste produse sînt împinse cu ajutorul aerului comprimat prin conducte speciale cu diametre mari. Astfel de conducte leagă astăzi nu numai țări între ele, dar și continentele.

Dar va ajunge oare Tică la vreme ca să vadă lansarea rachetei spre Marte?

Fără îndoială că da.

În termenul prevăzut, fără nici o clipă întîrziere, trenul atomic opri la Ploiești. Acolo, pînă la construirea noilor centre feroviare, urma să fie pentru moment stația trenului atomic. Spre București pleca însă, numai după cinci minute, un alt tren — cel suspendat. Tică urcă repede scările automate care duceau la ușa de intrare a vagonului. Era un tren cu locomotivă electrică și cîteva vagoane elegante, toate suspendate pe un fel de grindă uriașă de beton.

Cîteva minute, și trenul intră în gară la București!

Coborînd ca o vijelie, Tică ajunse pe peron și ieși din incinta gării. Da, pînă acum făcuse exact o oră și 12 minute. Centrul de lansare era însă departe, dincolo de marginea Bucureștiului, în cealaltă parte a orașului. Cum avea să ajungă la timp?

Cu tramvaiul, spuneți? Trebuie să știți că astăzi, în pragul veacului al XXI-lea, tramvaiele au dispărut de mult; cine vrea să le vadă vizitează Muzeul Tehnic. Prea erau zgomotoase, prea mergeau încet. Atunci... poate că avem, în locul lor, autobuze sau automobile? Nici gînd. Se înmulțiseră la un moment dat atît de mult, încît nu mai aveai loc să te miști: mergeai mai repede pe jos decît în mașină.

Atunci cum va ajunge Tică la destinație? Simplu: pe trotuar. Da nu un trotuar ca în urmă cu cîteva decenii, ci unul circulant. De ambele părți ale străzii, trotuarele

se mișcă într-un sens sau într-altul cu viteze diferite. După cum ne grăbim mai mult sau mai puțin, alegem un trotuar mai iute sau mai lent! Evident, Tică sări pe trotuarul avînd viteza cea mai ridicată și se instală, gîfîind, într-unul din fotolii. Introduse o monedă în fenta unui automat instalat pe același trotuar rulant și obținu imediat un pahar cu suc rece și aromat. Bău repede sucul și aruncă paharul de hîrtie într-un coș care alerga alături de ei cu aceeași viteză.

La un colț, trotuarul își încetini viteza și Tică se dădu jos. Intră în eliport și luă un taxi. Evident, nu era vorba de un automobil ca în urmă cu zeci de ani, ci de un taxi aerian, adică un elicopter, care în cîteva minute îl lăsă la marginea orașului.

Trecuse de acum o oră, și... Tică se uită la ceas. Îngrozitor! Mai rămăseseră doar unsprezece minute și pînă la terenul de lansare erau cel puțin cinci kilometri. Ce era de făcut? Privi disperat pe șosea: din depărtare se apropia un automobil.

Firește, automobilele nu au dispărut cu totul în anul 2000. Ele nu mai circulă în orașe, dar pe șosele sînt foarte întrebuințate. Motoarele lor sînt electrice. Nu consumă deci benzină. Petrolul este azi utilizat doar pentru a fi transformat de chimiști în produse utile: fibre sintetice, alimente, medicamente. Am uitat să vă spun că mașina este condusă de un dispozitiv electronic automat: la urcare apeși pe butonul care indică localitatea de destinație, și automobilul pornește, evitînd toate piedicile și lăsîndu-te sănătos acolo unde ai dorit.

Un dispozitiv electronic nu oprește însă cînd cineva îi face semn. Tică făcea totuși semne disperate pentru ca automobilul să oprească, și iată că el stopă chiar în fața lui. Era mai mult decît sperase! Șoferul automat fusese scos din funcțiune și, ca să se distreze, probabil, un om între două vîrste conducea personal automobilul.

— Urcă! îi zise el lui Tică. Încotro mergi?

— Pînă la centrul de lansare.

— A, ai o invitație? îl invidie omul. Te voi lăsa la un kilometru de centru — mai aproape nu este voie!

Tică se uită disperat la ceas. Mai erau șase minute în clipa cînd coborî din mașină.

— Mai ai o speranță, băiatule! zise omul de la volan. Uite colo o platformă zburătoare!

Deasupra șoselei, fără s-o atingă, la o jumătate de metru deasupra solului, se deplasa un fel de farfurie imensă. Tică își agită brațele și începu să strige. Platforma se opri în aer, la un metru distanță.

— Ce s-a întîmplat?

— Vreau să ajung la centrul de lansare.

— Cam tîrziu, băiete. Ai permis?

— Am! zise Tică, arătîndu-l.

Omul de pe platforma zburătoare luă o hotărîre:

— Urcă. Eu sînt de la serviciul de pază, așa încît o să te iau pe răspunderea mea. Repede!

... Erau încă patru minute pînă la lansare, cînd Tică aterizează în tribună, alături de unchiul său.

... Da, da, știu ce-mi veți spune, dragi cititori din anul 1965: cam prea multă fantezie. Greu de crezut că toate acestea se vor putea întîmpla numai peste vreo 40 de ani!

Greu de crezut, spuneți?

Păi toate astea s-au și realizat!

Locomotivele atomice sînt gata construite: sînt însă prea grele și deocamdată așteaptă să se lărgească șinele!

Trotuarele rulante funcționează — de mai mulți ani — la Paris, Bruxelles, în Japonia etc.

Transportul pe conducte al cărbunelui este aplicat în S.U.A.

La Moscova, în Belgia și în multe alte locuri se utilizează taxiuri aeriene (elicoptere) care fac legătura între locurile mai îndepărtate ale orașului.

Așa încît în anul 2000 n-ar fi de mirare dacă toate astea se vor generaliza.

Eu vă propun ceva: Păstrați acest număr al revistei și controlați peste patruzeci de ani. Dacă observați că ceva nu se potrivește, scrieți-ne. Vă vom răspunde cu prima poștă (atomică).

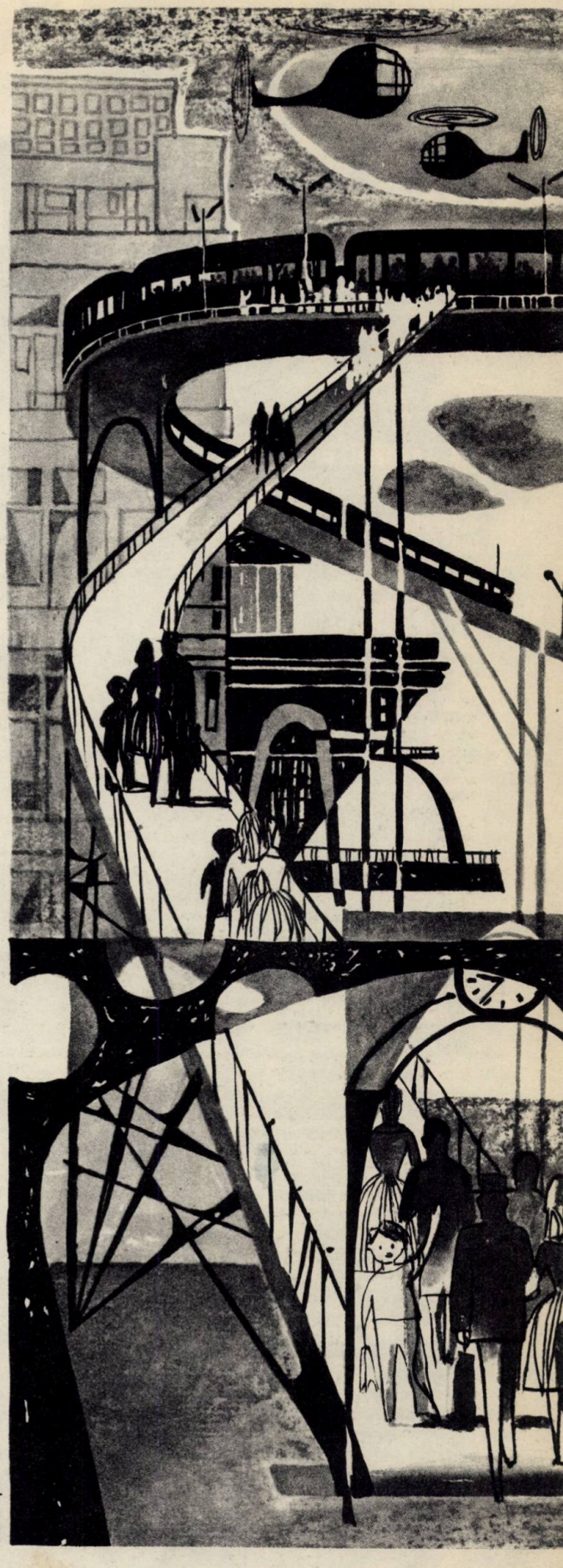

Ilustrație: D. NEGREA

SPORT

INTERNAȚIONALII VOINESCU, JENEI,

de RADU VOICILOIU

I. VOINESCU

De la început m-a atras poarta

În copilărie, în orele libere, practicam un joc improvizat de grupul nostru de copii de pe stradă. Mingea se juca cu mîna, la două porți, iar echipele erau alcătuite din... doi jucători. Cînd «portarul» primea un gol, era înlocuit de cel care marcase. Important era să reziști cît mai mult în poartă. Ambiția de a nu primi goluri a constituit prima mea pasiune. Această deprindere formată de mic copil mi-a folosit mult în unele momente grele. Un exemplu îl constituie meciul pe care echipa noastră reprezentativă l-a susținut la Praga cu echipa cehoslovacă. Cehii erau favoriți, mai ales că jucau pe teren propriu și erau încurajați frenetic de spectatori. Totuși echipa noastră a dat dovadă de o mare putere de muncă și, în minutul 85, conducea cu 2—1. Se întrevedea o victorie de mare prestigiu, iar meciul părea ca și cîștigat.

Dar, stupoare în rîndurile echipei noastre și bucurie în echipa adversă! Gică Petrescu comite o infracțiune în careul nostru și arbitrul dictează o lovitură de la 11 metri. Mi-am dat seama imediat că în această clipă totul depinde numai de mine. Gîndul la cei de acasă, care așteptau un rezultat bun, privirile pline de încredere ale colegilor de echipă, faptul că mi se acordase cinstea să apăr poarta echipei noastre naționale mi-au dat noi puteri.

Am fost calm,, m-am concentrat. Adversarul se îndrepta spre minge... am simulat un plonjon spre dreapta, iar adversarul, crezînd că m-a păcălit a tras spre stînga. Fulgerător am plonjat în direcția șutului și... am prins balonul. Am apărat! Vă închipuiți ce s-a petrecut cu mine după aceea. Clipe și satisfacții ce nu se pot uita.

Cum apăram loviturile de la 11 metri

Cînd arbitrul dicta o asemenea lovitură la poarta mea, prima grijă era să-mi păstrez calmul. Este cel mai important lucru! În asemenea situații stau față în față doar doi jucători: cel care execută lovitura și portarul. Acela care-și pierde calmul poate greși.

Foloseam două procedee, în funcție de adversar:

1. Stam nemișcat pînă în clipa în care adversarul lovea mingea. Asta descumpănea pe jucătorul advers pentru că nu eliberam o parte din spațiul porții prin mișcare și era nevoit atunci să lovească mingea mai ușor pentru a nu greși.

2. Dacă jucătorul privea într-o parte a porții, însemna că va încerca o fentă. La rîndul meu luam inițiativa și, în momentul cînd adversarul se îndrepta spre minge, simulam brusc o deplasare într-o parte pentru ca imediat să plonjez în partea inversă spre care el era nevoit să șuteze

Pasiunea nu ține seamă de vîrstă

Din activitatea mea sportivă mai păstrez o amintire foarte plăcută, care nu are nici o legătură cu capitolul performanță. Participam cu echipa «Steaua» la Spartachiada armatelor prietene în localitatea Gottbuss din R.D. Germană. În pauza meciului cu «Honved»-Budapesta, cîțiva copii au pus stăpînire pe minge și au început să-mi tragă la poartă. Imediat terenul a fost invadat de o mulțime de pușți și pe loc am improvizat un joc spre satisfacția spectatorilor din tribună. Meciul celor mari nu a putut începe la timp și a fost necesară intervenția oamenilor de ordine pentru a evacua terenul. De unde se vede că pasiunea nu cunoaște granițe și nici diferențe de vîrstă.

OZON, APOLZAN VĂ POVESTESC:

E. JENEI

Am îndrăgit fotbalul... la ştrand!

E curios, dar primii paşi în fotbal i-am făcut într-adevăr la ştrand. În Arad, oraşul meu natal, există o tradiţie: se joacă fotbal pe plaja ştrandului. Dar ceea ce va mira mai mult este că nu se joacă fotbal cu piciorul. Se pasează şi se marchează numai cu capul. Echipele sînt formate din cîte trei jucători, iar copiii imită pe cei mari şi-şi dispută meciurile lor. Se organizează chiar campionate ale ştrandului atît pentru cei mari, cît şi pentru cei mici. Poate că jocul acesta m-a făcut să îndrăgesc postul de mijlocaş, unde, într-adevăr, se cere mult joc de cap.

Despre spiritul de echipă

În fotbalul modern, întreaga echipă participă atît la acţiunile de atac, cît şi de apărare. Ca mijlocaş, în diferite ocazii ofensive mi se creează situaţii de gol pe care nu ezit nicidecum să le finalizez. De multe ori golurile înscrise de către noi, mijlocaşii, sînt decisive în unele meciuri. Aşa s-a întîmplat într-un turneu pe care echipa «Steaua» l-a susţinut în Republica Populară Chineză în anul 1959. În ultimul meci, jucat cu selecţionata Armatei populare chineze, eram conduşi cu 2 la 1 şi mai erau cîteva minute de joc. De reţinut că nu pierdusem nici o partidă pînă atunci.

La un corner executat de Constantin, m-am intercalat printre înaintaşii noştri. Mingea a venit tare, pe sus, iar eu am sărit din buchetul de jucători şi am înscris printr-o lovitură cu capul. Firește, bucuria mea a fost mare, dar trebuie să ştiţi că satisfacţia de a înscrie goluri este a întregii echipe. De obicei, pe postul meu creez situaţii de gol celorlalţi coechipieri, şi cînd faza este finalizată cunosc aceeaşi bucurie ca şi cea a autorului golului. Şi asta înseamnă de fapt spiritul de echipă.

T. OZON

Cum am devenit un bun tehnician şi specialist în executarea loviturilor libere

Prin muncă, foarte multă muncă. În afara antrenamentelor obişnuite, exersam în plus. Pentru a aplica o tactică în jocul de fotbal, trebuie să fii un bun tehnician, să fii posesorul unor multiple şi variate procedee tehnice. Or, aceasta se realizează numai printr-un volum uriaş de repetări. Din dorinţa de a fi util echipei în momente decisive, am exersat foarte mult execuţia loviturilor libere. Pentru aceasta, regretatul fost jucător şi antrenor Baratki mi-a fost cel mai bun profesor. Dar secretul a constat în orele de muncă pe care le-am efectuat în plus pentru perfecţionarea acestor lovituri.

Cum executam loviturile libere

1. Aranjam mingea numai după aşezarea «zidului» advers, pentru a-mi găsi poziţia cea mai favorabilă.
2. Loveam mingea în funcţie de:
— greutatea balonului
— poziţia faţă de zid şi poartă.

AL. APOLZAN

Cum am devenit jucător de fotbal

De mic copil am fost pasionat pentru fotbal. De la vîrsta de 5—6 ani jucam cu pasiune în tot timpul liber ce-l aveam. La început am jucat «pe maidan» cu mingea de cîrpă umplută cu păr de coadă de cal. Cei care făceau parte din echipa străzii aveau misiunea... de a tăia păr din cozile cailor pentru a nu ne lipsi «materia primă». La vîrsta de 11 ani am fost selecţionat în echipa de pitici «Şoimii» din Sibiu. Aveam de acum minge, teren şi antrenori! Am muncit cu perseverenţă şi dragoste şi am fost răsplătit pentru aceasta. Visul copilăriei mele s-a realizat. Am devenit jucător de categoria A, am fost selecţionat în echipa ţării de nenumărate ori şi am fost răsplătit cu titlul de maestru al sportului. Culmile cele mai înalte le-am atins printr-o dăruire totală, printr-o viaţă sportivă exemplară şi renunţări şi printr-o muncă deosebită. Cinstea de a reprezenta şi apăra culorile patriei îţi oferă satisfacţii de neînchipuit, dar şi răspunderi mari.

O amintire deosebită

In anul 1956, la Belgrad, echipa noastră reprezentativă era socotită o victimă sigură în meciul cu reprezentativa lugoslaviei. Adversarii dominau încurajaţi de o galerie entuziastă. Voinescu accidentat este nevoit să părăsească terenul. A fost înlocuit cu Toma, care, după scurt timp de la intrare, are de apărat o lovitură de la 11 metri. Vukas execută şi ratează. În aceste momente de mare tensiune, echipa noastră şi-a păstrat calmul. S-a apărat cu îndîrjire şi a iniţiat contraatacuri foarte periculoase. La o asemenea acţiune la care a participat întreaga echipă, Cacoveanu reuşeşte să înscrie un gol în poarta echipei iugoslave. Echipa noastră s-a apărat în continuare cu mult calm şi am reuşit să terminăm meciul victorioşi. A fost o satisfacţie deosebită, iar primirea făcută la sosirea în ţară ne-a entuziasmat. Este o dovadă a dragostei pentru fotbal din partea spectatorilor şi iubitorilor noştri de fotbal.

Intenţii

În prezent mă ocup cu pregătirea echipelor de pitici şi juniori ale clubului «Steaua». Satisfacţia ce o am în această muncă este să formez la elevii mei o gamă variată de procedee tehnice. Întregul antrenament este axat pe lucrul cu mingea, pentru a-i obişnui să manevreze cu cît mai multă uşurinţă balonul. Dar prima obligaţie a elevilor mei este învăţătura. Din două în două săptămîni controlez carnetele de note, iar cei cu situaţie proastă sînt suspendaţi de la antrenamente pînă la îndreptarea notelor. Din ce în ce mai rar se întîmplă să mai apară însă note proaste. Sînt cu toţii convinşi acum că fără a-şi desăvîrşi educaţia intelectuală şi a-şi alege o profesie după înclinaţia fiecăruia nu este posibilă şi nici necesară activitatea sportivă de performanţă.

Mulţi dintre elevii mei, cum sînt de pildă: Iordănescu, Tănăsescu, Roman, Onisie (junior), Neamţu, Apolzan (junior), Crăiniceanu II au posibilitatea, datorită calităţilor ce le posedă şi seriozităţii în pregătire, să urce pe cele mai înalte culmi sportive.

„CRAVATA ROȘIE" ÎN VIZITĂ LA

DOUĂ ȘCOLI DIN ORAȘUL GALAȚI

de AUREL WEISS

Dragi cititori,

Vă vorbește reporterul revistei «Cravata roșie», trimiș special în frumosul oraș Galați. Dați-mi voie să vă spun, așa cum se cuvine, bună ziua!

Am poposit aci în urma unui mare număr de scrisori venite la redacție, prin care pionierii din activele unităților și detașamentelor ne cer să le relatăm despre activitatea și experiența altor unități și detașamente de pionieri.

Iată-ne deci la Școala de 8 ani nr. 7 din acest oraș. Aici în unitate am găsit multe activități frumoase, care, desigur, nu vă sînt necunoscute. Am putea să amintim de adunarea «Cum să ne purtăm», de concursul de cîntece și poezii «Mi-e dragă țara mea», de vizita la Combinatul siderurgic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» Galați sau de frumoasa excursie în lunca Siretului. Din mulțimea de activități am ales pentru voi una care ni s-a părut foarte interesantă și despre care vă povestim în cele ce urmează.

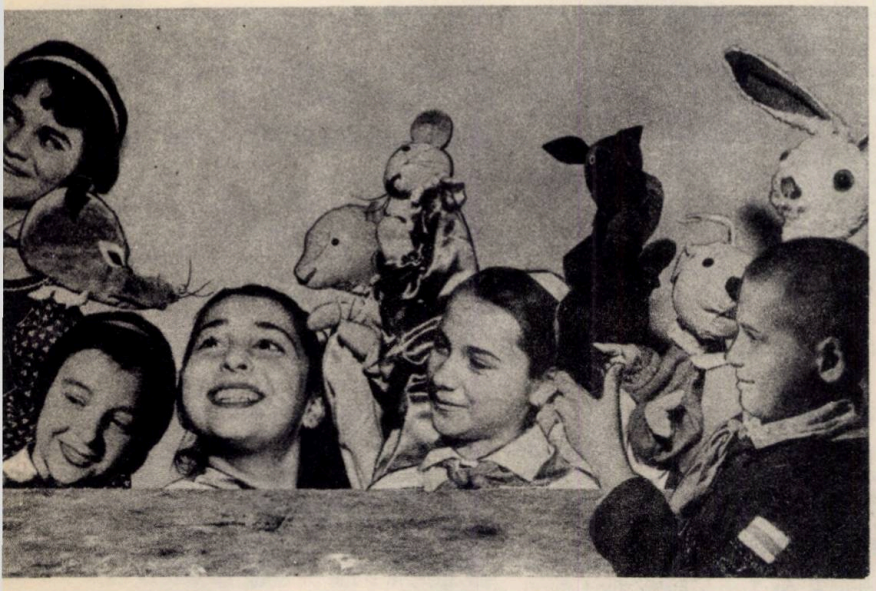

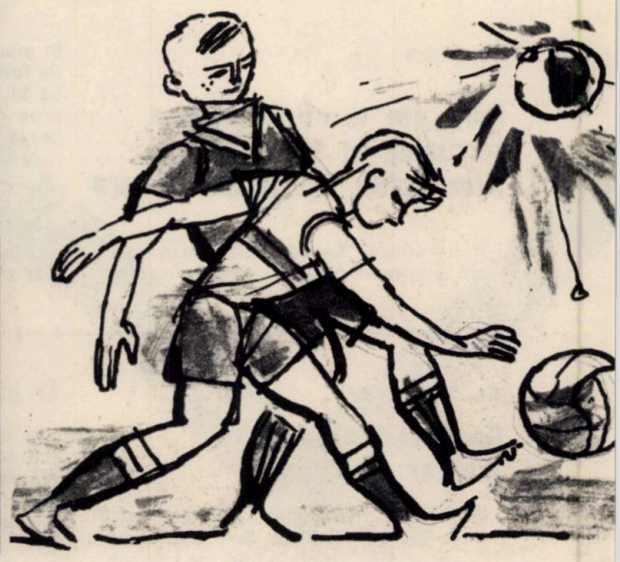

Veniți la teatrul de păpuși! Azi se joacă sceneta: „ÎN PĂDURE"

Afișele te îndeamnă să vii la teatrul de păpuși. (Inițiativa acestui teatru aparține detașamentului claselor a VI-a. Pionierii de aci și-au confecționat singuri păpușile, ei le mînuiesc și tot ei compun micile scenete pe care le joacă actorii de carton și pînză.)

«În pădure»? E un titlu care nu spune prea mult. Dar, hai să intrăm! Firește, sala e tixită. Toți așteaptă să se ridice cortina miniaturală. Și... surpriză!

Dar, ca să înțelegeți mai bine, am să vă redau, pe scurt, subiectul piesei:

Vulpea cea șireată și-a făcut, pentru teză, fițuici. Fițuicile au fost scrise pe foi de varză. Iepurașii, mari amatori de varză, i-au mîncat fițuicile. Vulpea, spre marea ei rușine, a trebuit să prezinte foaia goală.

Rumoare în asistență, rîsete, aplauze... se șoptesc unele nume. Desigur, sceneta e o aluzie directă la fapte întîmplate... Cei vizați vor renunța la asemenea apucături urîte cum e copiatul. Iată un teatru de păpuși cu o menire interesantă și... folositoare. Căci «În pădure» nu e singura scenetă în care sînt satirizate obiceiurile rele.

*

Ne despărțim de pionierii de la Școala de 8 ani nr. 7. Dar ne așteaptă și alți prieteni, pionierii de la Școala de 8 ani nr. 14. Sînt nerăbdători să vă povestească despre fapte și întîmplări din unitatea lor. Un scurt drum cu autobuzul, și iată-ne ajunși.

Vom începe povestirile noastre din această unitate cu o întîmplare, după cum o să vedeți, nu prea ciudată, dar cu un titlu curios:

30 + 1 sau 31?

Și acum să explicăm.

Multă vreme, dacă ai fi întrebat pe cineva dintr-a VI-a B cîți elevi sînt în această clasă, ți s-ar fi răspuns: 30. În realitate, în clasa a VI-a B sînt 30 de pionieri și un școlar. E vorba de Filimon Petrică. Rămas repetent de anul trecut, Petrică nu era pus niciodată la socoteală. Pînă cînd colectivul de conducere al detașamentului și-a dat seama cum stau lucrurile, a trecut o vreme.

Dar la o adunare s-a pus problema:

— De ce-l socotim noi pe Filimon în afara colectivului? Pentru că a rămas repetent. De ce a

rămas repetent? Pentru că a avut mari greutăți acasă (aceasta s-a aflat ulterior). E drept oare? I-am ajutat pe Baboi Elena, pe Zaharia Costel, pe Cosca Silvia, pe Popa Emil, iar lui Petrică nu-i întindem o mînă de ajutor?

A fost, desigur, un moment neplăcut. Oare detașamentul de pionieri răspunde numai pentru pionieri? Nu, pentru toți copiii.

Înconjurat de căldura colectivului, Filimon Petrică s-a schimbat în mod vădit. Înainte era izolat, morocănos, taciturn. Nu se simțea cu nimic obligat față de colectiv, față de onoarea clasei. Se socotea «ceva în plus». Era «1» de la «30 + 1». Încetul cu încetul, Petrică a dovedit reale aptitudini la matematică (o materie grea, știți doar). El a început să învețe din ce în ce mai bine. Ajutat de colegii săi, va termina anul școlar ca toți ceilalți.

E o bucurie să constați însă că azi în clasa a VI-a B nu mai sînt 30 + 1 elevi, ci 31.

Căminul cultural „Luceafărul"

Poate că nu v-am fi pomenit de acest cămin cultural, aflat la doi pași de Școala nr. 14, dacă pionierii de aci n-ar fi cunoscut atîtea satisfacții pe scena lui.

Căminul este frecventat de cetățenii cartierului, tineri și bătrîni, muncitori, funcționari. Iar cei mai iubiți artiști sînt «pionierii de la numărul 14», așa cum li se spune, pe scurt. Ei pregătesc în școală programe frumoase, mereu înnoite, pe care cetățenii le așteaptă cu nerăbdare.

3 materii mult îndrăgite

Este vorba de matematică, fizică și chimie. «Mult îndrăgite» nu e o exagerare, datorită tovarășei profesoare Gheorghiu Gilda, care le-a făcut să fie de-a dreptul pasionante.

Acestea fiind faptele, nu o să ne mirăm de inițiativa celor mai pasionați matematicieni, fizicieni și chimiști de a alcătui un cerc.

Experiențele de fizică, după-amiezile de chimie distractivă sînt activități de neuitat pentru cei 45 de membri ai cercului (numărul lor crește continuu, pe măsură ce apar elevi cu note foarte bune la aceste materii, căci numai așa pot fi primiți la cerc).

Și nu e de mirare nici faptul că, în școală, au apărut adevărate talente la matematică. Bucur Marcelina din clasa a VII-a A, Dumitrescu Ștefan din clasa a VI-a B, Tigău Mihaela din clasa a VII-a B și mulți alții corespondează la «Gazeta matematică», unde, în permanență, trimit dezlegări de probleme.

Desene: PUIU MANU

5—0 și 14—4!

Cîteodată viața îți oferă întîmplări hazlii ca, de pildă, cea petrecută cu echipa de fotbal a unității de pionieri de la Școala nr. 14, echipă, de altfel, vestită în oraș.

La un meci pe care l-au avut cu o altă echipă puternică, e vorba de cea a Școlii de 8 ani nr. 13, favoriții noștri, cei de la 14, au învins cu 5—0. A urmat apoi un meci cu o echipă mult mai slabă, cea a Școlii medii nr. 6. Dar formația acesteia s-a prezentat incompletă. Lipseau cîțiva jucători. «Decît să nu se joace meciul — și-au spus cei de la Școala nr. 14 —, mai bine să completăm echipa lor cu jucători de la noi». Zis și făcut! Numai că jucătorii introduși în echipa adversă și-au luat rolul atît de serios încît cei de la nr. 14 au fost învinși cu... 14—4!

Desigur, aceasta demonstrează mai multe lucruri. În primul rînd, valoarea ridicată a jucătorilor de la Școala nr. 14. Și o frumoasă trăsătură de caracter: de vreme ce jucau pentru echipa Școlii medii nr. 6, au făcut totul ca să învingă...

Scopul principal este însă să vă arătăm că sportul e o pasiune în această unitate de pionieri. În afară de echipa de fotbal există și o echipă de gimnastică. Pasionante sînt întrecerile pentru obținerea insignei de polisportiv. Cu prilejul unor asemenea întreceri au obținut rezultate frumoase la proba de săritură în lungime Panga Jenel, Hobanu Săftica și Căpățînă Elena.

Ar fi cazul să vorbim despre Dragu Mircea din clasa a VIII-a, campion la înot. Nu numai al școlii. El a obținut locul al V-lea la 100 m spate, pe țară. Deține locul I pe regiune la 50 m spate, 50 m liber și 100 m spate. Un palmares bogat.

Mircea are planuri mari. El s-a adresat colectivului de conducere al unității cu rugămintea să i se dea în primire două grupe de școlari mici pe care dorește să-i învețe să înoate și, în continuare, să-i antreneze. O atitudine foarte explicabilă pentru un fost pionier, de curînd utemist.

★

Și acum, dragi cititori, să ne luăm rămas bun de la frumosul oraș Galați și de la primitoarele gazde de la școlile de 8 ani nr. 7 și nr. 14. Ne-au povestit multe lucruri frumoase și interesante, care, nădăjduim, nu numai că le veți citi cu plăcere, dar vă vor fi și de folos.

DO·RE·MI

de CONSTANȚA NICULESCU

Dacă locuiți în cartierul nostru, fără îndoială că-i cunoașteți pe cei trei prieteni nedespărțiți. Sînt tot timpul împreună: în recreații, în drum spre palatul pionierilor sau susținînd dintr-un colț de tribună aceeași echipă: «Steaua». La serbările școlare au devenit de mult cunoscuți. Întotdeauna apar pe scenă în... trio. Chiar așa li se spune acum în școală: trio Do-Re-Mi. De ce? Poate pentru că iubeau foarte mult muzica sau pentru că aceste grupuri de litere proveneau de la numele lor: Doru, Relu și Mircea. Cei trei erau un exemplu de prietenie. Dacă în clasă ar fi existat bănci de 3 locuri, precis ar fi stat toți trei în aceeași bancă. Erau nedespărțiți.

De aceea, cînd se răspîndi în clasă vestea că Doru e supărat cu Relu și Mircea, nimeni nu-i dădu crezare. Abia în recreație, cînd Doru se apucă din proprie inițiativă să șteargă la infinit tabla, în timp ce prietenii lui ieșiră pe coridor fără să-i adreseze nici măcar un cuvînt, supărarea celor trei deveni pentru toți un adevăr, care stîrni curiozitatea tuturor.

La început copiii au căutat să lege o discuție cu Relu și Mircea.

— Ce-i cu Doru, de ce nu vorbiți cu el?

— Poate că e răgușit, se amestecă în vorbă o fetiță, iar ei, ca doi prieteni buni, îi menajează vocea. Ce vreți, se apropie concursul!

— Nici un concurs, le răspunse pe un ton categoric Mircea. Gata, trio s-a redus. A devenit duo. Un duo care deocamdată nu are nimic în repertoriu. În ceea ce privește prietenia noastră cu Doru Aldea, e treaba noastră și nu interesează pe nimeni.

Altceva nu s-a putut afla de la ei.

Iar cînd l-au întrebat pe Doru, acesta a răspuns cu un calm aparent:

— Repet la istorie. Apoi continuă: știți, s-ar putea să mă asculte...

Intrarea profesorului puse capăt neliniștii generale. Doru a fost într-adevăr ascultat și a răspuns bine. Dar vocea lui trăda parcă prea multă oboseală, iar fața îi era neobișnuit de palidă.

— Pentru astăzi ai nota 10, Dorule, îl anunță profesorul. Dar fii mai atent cum îți petreci timpul. Pari cam obosit!

— Da, îngăimă Doru, apoi rămase mult timp în picioare fără nici un rost.

Zbîrnîitul soneriei anunță sfîrșitul ultimei ore. Doru mai zăbovi în clasă cu strînsul cărților, își mai făcu de lucru pe coridor, apoi se îndreptă spre banca de lîngă poartă. Își scoase din servietă o revistă și începu s-o răsfoiască. Nu observă cînd se apropiară de el Relu și Mircea, care-i surîdeau ironic.

— O, scuze, cavalere! Vă deranjăm, nu? i se adresă Relu schimonosindu-și fața.

— Bineînțeles, se băgă în vorbă Mircea. Seniora poate apărea dintr-o clipă în alta.

— De ce nu vreți să mă ascultați? strigă Doru. Nici nu o cunoașteți!

— Trădătorule!

Furtuna se dezlănțuise. Cuvintele biciuiau obrajii ca niște rafale de ploaie rece. Poate că s-ar fi încăierat dacă tocmai atunci nu s-ar fi auzit o voce.

— Dorule, Doruu! Spre el alerga făcînd semne cu baticul o fetiță. Discuția, dacă o putem numi discuție, încetă brusc. Cei doi dispărură într-o clipă, iar Doru, cu fața răvășită, nici nu o auzi, nici nu o văzu pe Sanda decît după ce aceasta se așeză pe banca alăturată.

— Ce-i cu tine? Ai luat vreo notă rea? întrebă ea.

— Nu, dimpotrivă, și scoase șovăitor din servietă carnetul de note.

— Ura! Zece! Bravo, Dorule, te felicit!

— Ei, lasă asta. Spune-mi mai bine, cum merge, ai învățat cîntecele?

—Melodiile am început să le pregătesc. Dar cuvintele...

— O să meargă, o încurajă Doru. Timp mult nu e, dar, oricum, mai este. Astăzi însă nu vom putea repeta. Dar mîine după ore repetăm negreșit!

— Spuneai că vin și prietenii tăi să ne sfătuim cum facem cu acompaniamentul. Sau nu mai vor?

— Ei, ce-ți trece prin minte?! Hai să mergem, Sanda. Și porniră spre troleibuz. După două stații, Sanda coborî. Lui Doru parcă îi păru bine că e singur și se poate gîndi în voie la supărarea lui. Ajuns acasă, se dezbrăcă automat și se trînti pe canapeaua din camera sa. Reconstitui în minte faptele, care i se perindau acum prin față aidoma unor secvențe de film...

Cu cîtva timp în urmă se mutase la școala lor, dar într-a VII-a B, Sanda Ivănescu. Părinții ei, veniți din Iași, primiseră locuință în cartierul școlii. Cu Doru s-a întîlnit abia la ultima adunare a detașamentului claselor a VII-a sau, mai bine zis, după adunare. Relu și Mircea porniseră în goană să prindă troleibuzul. Doru își încheia alene fulgarinul, cînd, deodată, observă că o fetiță se uită tot mai insistent la el. Doru privi și el curios spre fetița înăltuță, oacheșă, cu fața luminată de doi ochi albaștri. Se mai cercetară o clipă, apoi, recunoscîndu-se, alergară unul spre altul.

— Sanda!

— Dorule!

— Ce-i cu tine aici? Doar nu o să-mi spui că învățăm la aceeași școală?

— Nu știu dacă te bucuri sau nu, dar lucrurile stau chiar așa.

— De cînd?

— De cînd am venit în București.

— Cum de nu ne-am întîlnit încă?

— Uite că ne-am întîlnit totuși. Porniră amîndoi spre casă, amintindu-și de zilele frumoase de vacanță petrecute în tabără, la Costinești.

— Cînd te-am auzit cîntînd la «Concursul pentru cel mai bun cîntăreț», era să mă retrag din concurs. Mi se părea că forțele ar fi prea inegale. Numai insistențele băieților m-au convins, spuse Doru.

— Și rezultatul?

— Îl știi prea bine. Amîndoi am luat premiul I.

Își mai amintiră apoi de colegi, de focul de tabără și de multe altele.

— Spune-mi, Sanda, la care cerc te-ai înscris la palat?

— Deocamdată nu m-am înscris nicăieri. Mi-e rușine să-ți spun, dar palatul tot din fotografii îl cunosc. Nici nu știu pe unde vine.

— Cum se poate! Dacă vrei, te conducem noi.

— Noi, care voi? se miră Sanda.

— Vreau să spun eu și prietenii mei. Trebuie să ți-i prezint neapărat. Împreună alcătuim un trio care se spune că nu este chiar rău.

— Trio Do-Re-Mi? Tu ești Do?

— Ai ghicit.

— Da, am auzit de voi. Se vorbește că veți fi grozavi la concurs. Păcat că nu se prezintă și clasa noastră la concurs cu cîntece. Nu e vorba numai de mine, sînt în clasă și cîțiva copii foarte talentați. Am vorbit cu președinta grupei, dar spune că sîntem prea puțini. Zice că anul trecut au

avut succes cu dansurile, așa că în afară de dansuri nu pregătim nimic pentru concurs.

Doru o ascultă cu atenție. Dar se gîndea și la altceva.

— Și la noi în clasă sînt cîțiva dansatori talentați, spuse el. Totuși, dansuri nu pregătim pentru concurs. Numai cîntece și recitări.

— Dacă ar fi după mine, spuse Sanda. Dar sînt prea nouă.

— Ce-ai face dacă ar fi după tine?

— Pentru un asemenea concurs aș face o singură echipă puternică. Am da posibilitate tuturor copiilor talentați să participe. Înțelegi, nu pe clase. Echipa detașamentului! Nu? Parcă sună și mai frumos. Iar rezultatele ar fi mai bune.

Doru nu răspunse. Merseră o bucată de drum fără să-și mai spună nimic. La un moment dat, Doru rupse tăcerea.

— Știi, noi avem în program cîntece vesele. Au succes. Dar am hotărît nu de mult să îmbunătățim repertoriul și cu ceva clasic. Eu am propus cîteva lieduri mai ușoare. Dar ceva mi se pare nelalocul lui. Noi și cu cîntece vesele și cu clasice, nu merge! Apoi izbucni: Sanda!

— Ce s-a-ntîmplat? tresări Sanda.

— Sanda, n-ai vrea să le interpretezi tu? Să facem o singură echipă pe detașament. Te-am acompania noi...

— Eu aș fi bucuroasă. Numai să mai fie timp și să fiți de acord...

— E o propunere grozavă, cine să nu fie de acord?

Doru, sigur că propunerea va fi aprobată, o convinse pe Sanda să înceapă repetițiile imediat.

— N-avem timp de pierdut, înțelegi? Uite partiturile, copiază-le! Învață-le începînd chiar de azi. Mîine ne vedem după ore. Vin cu prietenii mei. Va fi prima audiție, spuse el vesel. Apoi își luară rămas bun. «Va să zică pînă aici nimic rău» — hotărî în gîndul său Doru. Pe urmă ce-a mai fost?

...A doua zi în recreația mare le-a propus colegilor formarea echipei artistice pe detașament. Pentru concurs, a precizat el. L-a invitat în clasă și pe tovarășul Dobre — instructorul de detașament. Mulți au fost de acord. Mai ales dansatorii erau foarte bucuroși.

Relu și Mircea se uitau stupefiați la Doru. Nu înțelegeau nimic. Mircea vorbise atunci repede, ca o morișcă: «Mi se pare important ca GRUPA NOASTRĂ, CLASA NOASTRĂ să se evidențieze în concurs. Fiecare clasă cu forțele și posibilitățile ei». Relu l-a susținut: «Noi putem sta singuri pe picioarele noastre. N-au decît să muncească mai mult și celelalte grupe». Instructorul le spusese atunci că n-are nimic împotriva echipei pe detașament, dar, timpul fiind scurt, îi sfătuia să fie atenți cu repetițiile. Eventual să vadă ce pot face cu dansurile.

— Și cu cîntecele! sărise atunci Doru. Știți, liedurile acelea ar putea fi interpretate de o pionieră foarte talentată din a VII-a B.

— Bine, mai sfătuiți-vă, le spuse instructorul.

După recreația mare, în care s-au purtat aceste discuții, urma o oră liberă.

— Să ne folosim de această oră pentru repetiție, le-a propus Relu colegilor, apoi lui Doru: Adu și partiturile cu «clasicele tale».

— Partiturile nu sînt la mine... acum, spuse Doru.

— Cum nu sînt la tine? Oricum, la sfîrșitul orelor trebuia să repetăm.

— La sfîrșitul orelor partiturile vor fi aici! N-am spus că le-am uitat acasă!

— Hai, Dorule, lasă misterele, interveni împăciuitor Mircea. Trece ora și e păcat.

— Dar nu e nici un mister. N-am avut cînd să vă spun. Partiturile le-am dat Sandei să le copieze.

— Care Sanda? N-avem nici o Sandă, constată Relu.

— Sandei Ivănescu din a VII-a B. E foarte talentată. Am vrut să vă fac o surpriză.

Cei doi rămaseră o clipă descumpăniți. Nu credeau. Apoi izbucni Relu.

— Cum? Partiturile clasei noastre?

— Sînt de mult celebre. Nu sînt ale clasei noastre, le răspunse posomorît Doru.

— Cum ți-ai permis? Nu știai că sînt pentru concurs? îl apostrofă Mircea.

— Ba da, tocmai pentru concurs i le-am dat. Să le învețe mai repede.

— Aha, recunoști? Recunoști că ne tai craca de sub picioare?

Relu era roșu ca un rac, iar de furie buzele-i tremurau într-una. Niciodată nu-l văzuse Doru așa. Încercă să-l calmeze:

— Avem numai de cîștigat. E foarte talentată.

— Cu atît mai rău. Ne va umbri pe noi, vreau să spun pe cei din clasa noastră, i se adresă Mircea.

— Cum? Să vă fie rușine! Îngîmfaților, vedetelor! le strigă Doru și se îndreptă spre banca lui.

În recreație, cearta celor trei a fost primită cu nedumerire și curiozitate. Toți ar fi vrut să afle mai în amănunt: De ce? De ce?

Uh, întrebarea asta nesuferită i se învîrtea acum și lui Doru în cap ca o morișcă. De ce? De ce? Aceeași întrebare i-o pusese Sanda: «De ce nu-mi faci cunoștință cu prietenii tăi?» Iar acum, după ce trecuse în revistă toate cele întîmplate, se întreba fără să fi găsit vreun răspuns sigur:

—«De ce mi-au aruncat ca pe o piatră o asemenea învinuire: trădător. De ce?» Nu reușea să-și găsească nici o vină și nici nu putea accepta supărarea și indignarea celor doi prieteni.

Ilustrație de RODICA PRATO

Cei dintr-a VIII-a

de **DRINA SÎRBU**

La 15 ani batem sfioşi şi nerăbdători la uşa celei mai frumoase vîrste: adolescenţa, epoca marilor întrebări, a căutărilor şi împlinirilor, a alegerii viitoarei noastre profesiuni.

Acum ne aflăm în clasa a VIII-a. Ne pregătim cu emoţie să încheiem şi această clasă. Ce vom urma de aci înainte? Şcoala medie, secţia umanistică sau reală? Ori ne vom decide pentru una din şcolile profesionale?

Avem nenumărate drumuri. Drumuri menite să asigure de aci înainte acestui arbore uriaş — patria noastră — ramuri îndrăzneţe ca să se înalţe falnic şi armonios, să înflorească şi să dea rod bogat.

Spre care dintre aceste căi să ne îndreptăm paşii?

Unde vom avea posibilitatea să ne punem în valoare toate darurile cu care sîntem înzestraţi?

Unde vom putea fi de mai mare folos patriei noastre?

*

Iată tema convorbirii pe care redacţia noastră a organizat-o cu elevii din clasa a VIII-a a Şcolii generale de 8 ani nr. 166 din Bucureşti.

Discuţiile nu se înfiripă uşor întotdeauna. Mai ales atunci cînd întrebările cer timp de gîndire şi multă, multă seriozitate pentru a le găsi răspuns. Totuşi, interlocutorii noştri au încercat şi au izbutit să exprime păreri personale şi interesante. Unii din ;e ei au manifestat, pe mai departe, interes pentru toate materiile din programa şcolară. Alţii se gîndesc încă de pe acum la viitoarea lor meserie.

În rîndurile care urmează redăm cîteva crîmpeie din discuţie, cu intenţia de a vă face o imagine clară asupra modului în care gîndesc în general elevii din clasele a VIII-a.

Iancu Teodor este de părere că: «Acest an este hotărîtor pentru noi, cei dintr-a VIII-a.

În iunie ne aşteaptă două examene destul de grele. Eu personal aş vrea să iau aceste examene cu media maximă. De aceea trebuie să depun o muncă susţinută, şi trebuie să renunţ la multe!»

Matei Nicolae este, de asemenea, un elev serios care de pe acum a luat unele măsuri pentru viitoarea lui specializare. El ne-a declarat: «Vreau să devin tehnician depanator radio şi televizoare. În vederea pregătirii pentru profesiunea aleasă m-am înscris la Palatul pionierilor şi frecventez de trei ani la cercul **Radio.** Tovarăşul profesor ne învaţă secretele acestei meserii. Ca să punem în practică ceea ce am învăţat, noi avem şi material didactic. Acum lucrez la un aparat de radio cu 2+1 tuburi. Acasă am cărţi din acest domeniu şi mă documentez suplimentar. La cerc, pentru a ne îmbogăţi cunoştinţele, am vizitat cu tovarăşul profesor diferite muzee în care sînt expuse de la primele invenţii în acest domeniu şi pînă în prezent. De asemenea, am fost la Uzinele **Electronica** şi am stat de vorbă cu muncitorii din fabrică».

Sfetcu Nadia intenţionează să urmeze cursurile Şcolii de poligrafie. «Îmi place meseria de tipograf pentru că se lucrează cu maşini moderne. Aş mai vrea să devin interpretă amatoare de muzică uşoară».

Bera Aurelian: «Ca să vă spun drept, preocupările mele actuale sînt foarte variate. Doresc mai întîi de toate să termin cu succes această clasă, ca să merg mai departe, la o şcoală profesională, unde voi învăţa să repar motoare de avion şi chiar să pilotez. Altă pasiune a mea este sportul. Activez la clubul

IANCU TEODOR

MATEI NICOLAE

SFETCU NADIA

BERA AURELIAN

ION CONSTANTIN

De atîtea gînduri ostenise. Afară se întunecase.

Doru şedea tot pe canapea. De cît timp? Nici nu-şi dădea seama. Se ridică, aprinse lumina şi începu să-şi pregătească temele.

Se gîndi apoi că ar fi bine să discute cu colectivul de conducere al detaşamentului. Apoi se răzgîndi. «Mai bine mă sfătuiesc întîi cu tovarăşul instructor». Aşa şi făcu. A doua zi îl găsi pe tovarăşul Dobre în camera pionierilor. Insistă ca Sanda să participe neapărat la concurs. Apoi îl rugă să-l scoată neapărat din trio.

La repetiţie instructorul îi chemă deoparte pe componenţii cunoscutului trio şi-i convinse să nu renunţe la număr. De voie, de nevoie, au trebuit să accepte. Dacă te uitai însă la ei, rămîneai mirat. Numărul lor era un număr de cîntece vesele. Dar ei apăreau ca trei sfincşi ce priveau încruntaţi spre microfon, de parcă el ar fi fost vinovat de supărarea lor. Ca niciodată, au primit observaţii.

— Data viitoare va merge mai bine! s-a simţit obligat să spună ceva Doru. Ceilalţi doi i-au aruncat o privire sfidătoare în urmă.

La celelalte repetiţii s-au prezentat la fel de prost. Toţi ar fi renunţat bucuroşi la cîntecele lor, dar programul fusese înaintat juriului.

...În sfîrşit, sosi şi ziua concursului. Curtea destul de mare a casei de cultură era înţesată de copii. Fiecare şcoală era programată la o altă oră, dar toţi copiii veniseră de dimineaţă. În sală nu mai erau locuri nici în picioare. La un moment dat, în curte se auzi dintr-un difuzor o voce de bariton care anunţă: «Se pregăteşte pentru intrarea în concurs Şcoala medie numărul 58». Nerăbdători, cei de la 58 se înghesuiau cu toţii la intrare. Mircea se tot uita îngrijorat prin mulţimea de copii. Apoi se adresă lui Relu:

— Nu-l văd pe Doru. Ce crezi, o fi întîrziat?

— Doru? Cum să întîrzie? îl privi nedumerit Relu. A mai întîrziat vreodată? Cînd se apropiară de uşă îl văzură.

— Gata, Dorule? Urmaţi voi, anunţă instructorul.

— Noi? întrebă nedumerit Mircea. Ştiam că trio încheie programul.

— Nu voi. Doru şi Sanda! Trio încheie într-adevăr programul.

Uluiţi, Relu şi Mircea îi făcură loc lui Doru să treacă spre scenă. Apoi, o fetiţă cu nişte cozi negre, groase, li se adresă zîmbind:

— Îmi daţi voie, da?

—Mda, sigur, poftim, se bîlbîi Relu făcîndu-i loc. Din scenă se auziră primele acorduri ale pianului... Apoi..., dintr-un salt, Relu şi Mircea se apropiară de culise.

Sanda interpreta un lied.

În sală era linişte. Relu asculta, dar i se părea că vocea nu e omenească. Îşi imagina că undeva, într-o pajişte înflorită, o privighetoare descoperă pentru prima dată copacii şi florile scăldate în lumină. Fermecată de frumuseţile neasemuite, se ridică spre cer, închinînd un imn soarelui.

Ropotele de aplauze îi treziră la realitate. Pe scenă nu era, bineînţeles, nici o privighetoare, ci o fetiţă subţirică, 'nălţută, cu nişte ochi pe care lumina puternică a reflectoarelor îi făcea mai strălucitori. La pian, Doru voia să

Rapid, secția de handbal. Handbalul mi-a plăcut de cînd eram mic. Anul trecut, la Campionatul european de handbal, știți că echipa reprezentativă a țării noastre a ocupat locul I și de atunci am îndrăgit și mai mult acest sport».

Ion Constantin are vocație pentru muzică. Cum își cultivă această chemare? Iată ce ne-a mărturisit el: «Cînd eram mic, îl ascultam cînd exersa acasă pe vecinul nostru, care este în orchestra Operei de stat. Apoi am început să merg la operă. Mă impresiona mai ales muzica din **Lacul lebedelor** (momentul răpirii), **Oedip** și **Bărbierul din Sevilla.** De doi ani frecventez Școala de arte nr. 5, unde învăț să cînt la trombon».

Constantin s-a hotărît pentru viața de instrumentist, pentru că visează să cînte într-o orchestră și să călătorească în străinătate, numărîndu-se și el printre artiștii care duc faima artei românești peste hotare!

Wanic Aurelia ne-a spus: «Ca orice elevă din clasa a VIII-a, am și eu mai multe preocupări. Iubesc mult muzica, teatrul și merg la cinematograf atunci cînd aud de un film bun, instructiv, care îmi va ajuta în viitor. Deoarece sînt în ultimul an al Școlii generale de 8 ani, mă pregătesc să întîmpin cu bine examenele și să mă înscriu la Școala profesională de petrol-chimie».

Roșianu Mariana: «... Acum dau o atenție deosebită recapitulării materiei din clasa a V-a pînă într-a VIII-a, ca să iau examenul de admitere în clasa a IX-a. Îmi place să scriu poezii și să desenez».

WANIC AURELIA

ROȘIANU MARIANA

ALȚI ELEVI DINTR-A VIII-A

Însuflețiți de aceleași bucurii și lumini, plini de visele cele mai avîntate, alimentați de setea continuă de a cunoaște, iată acum un alt grup de copii, dintr-un alt colț al țării, ale căror rezultate la învățătură au primit întotdeauna, sau aproape întotdeauna, nota 10. Sînt cele patru bune prietene Sălăgeanu Rodica, Iacob Margareta, Maruscsak Irina și Mărcuș Olimpia, eleve în clasa a VIII-a de la Școala generală de 8 ani nr. 1 din Satu-Mare. Încă în clasa a VIII-a, pentru că peste puțin timp cursurile se vor termina, ele vor da examenele de absolvire, apoi... Apoi alte drumuri și mai frumoase le așteaptă în viață, alte trepte pe care trebuie să le urce cu aceeași seriozitate în pregătirea de zi cu zi, cu același entuziasm, cu aceeași voință de a învinge. Uneori nu va fi ușor. O știu și ele din experiența celor opt ani de școală. E mai ușor să obții nota 6 decît nota 10. Dar în același timp cele patru prietene știu că 6 înseamnă mediocritate, și mediocritatea nu trebuie să-și găsească locul nici un moment în activitatea noastră. Tocmai de aceea ele au hotărît: fie că vor fi în continuare eleve ale școlii medii sau ale școlii profesionale, fie că vor începe să lucreze în producție, oriunde se vor afla, vor munci în așa fel încît și de acum încolo rezultatele lor să primească nota 10.

Noi le urăm succes!

Vise, vise frumoase, care fără îndoială că vor fi împlinite. Statul, partidul nostru ne asigură necontenit toate condițiile pentru atingerea celor mai îndrăznețe țeluri.

Dar nu uitați: sfatul celor mai mari, al părinților, al profesorilor, vă este necesar. Acest sfat însă nu poate veni decît atunci cînd năzuințele voastre vor fi exprimate, cînd ei vor putea, împreună cu voi, să confrunte aceste dorințe cu rezultatele concrete ale muncii voastre, cu înclinațiile și aptitudinile voastre.

Hotărîrea, în ultima instanță, hotărîrea definitivă o veți lua singuri după ce veți trece cu simț de răspundere prin sita minții voastre toate meseriile pentru care aveți chemare.

Veți alege și veți renunța mult. Vă veți opri la acea profesiune care vă atrage mai mult decît toate celelalte, care vă inspiră dragoste, precum și încrederea că prin ea veți sluji în schimbul de mîine, cu pricepere și hărnicie, poporul și patria noastră.

---

pară liniștit, dar, fără voia lui, se fîțîia pe scaunul rotund, făcîndu-l să scîrțîie. Urmă un nou cîntec. În sală, în culise pieri orice șoaptă. Doru întorcea partiturile filă după filă. Deodată, poate din pricina curentului, o foaie căzu jos. Doru nu apucă s-o ridice. Într-o clipă se trezi că cineva o pune la loc, dar nu pleacă. Se uită o clipă la acel «cineva» și de uimire sări peste cîteva note. Se mai uită o dată și întîlni privirea grijulie și parcă severă a lui Mircea care-i șopti:

— Ține-te bine, Dorule, nu mai greși. Apoi își reveni. Mircea urmărea cu atenție notele și întorcea paginile la timp. Cînd din sală izbucniră aplauzele, fugi speriat în culise.

Sala cerea cu insistență bis. Uitase că este concurs. Sanda nu știa ce să facă. Privea nehotărîtă spre pian. Doru ieșise din scenă. De emoție îi tremurau mîinile. Se trezi cu Relu lîngă el.

— Te rog, Dorule, lasă-mă pe mine s-o acompaniez la bis. Cunosc bucata. Cu o voce ce nu părea a lui Doru se auzi vorbind:

— Tovarășe instructor, vă rog lăsați-l pe Relu la pian.

— Bine, mai păstrează-ți forțele. Doar voi sînteți finalul.

Doru rămase în culise. Se odihnea rezemat de un decor. În sală, Sanda cînta ultimul cîntec. La pian, Relu o acompania cu multă sîrguință, urmărind-o atent. Mircea îi întorcea la timp paginile. Urmară aplauzele. O clipă mai tîrziu, Doru se trezi lîngă el cu Sanda și cei doi prieteni. Apoi apăru și instructorul.

— Ei, Do-Re-Mi, gata?

— Gata, răspunseră toți trei deodată.

— Voi sînteți Re-Mi? Vreau să spun Relu și Mircea? întrebă Sanda.

— Da, răspunse pentru amîndoi Mircea. Ești supărată pe noi?

— De ce?

— Nu ți-a spus nimic despre noi Doru?

— Ba da. Mi-a spus că sînteți prieteni dintr-a-ntîi, că o să mergem la palatul pionierilor.

Trio era chemat în scenă. Înainte de a intra, Relu o întrebă:

— Pleci?

— Fără să vă ascult? Nici gînd! Aici stau.

În sală, profesorii Școlii 58, care asistaseră la repetiții, erau îngrijorați. Aveau îndoieli mari cu acest număr. Le era chiar teamă. Cineva din juriu apăsă pe butonul magnetofonului. Totul se înregistra. Pe scenă trio intră cam sobru, dar, după primul acord al pianului, Doru îi prinse de după umeri pe cei doi prieteni și așa se apropiară de microfon. Cîntecele lor vioaie se revărsau în sală reflectîndu-se în privirile vesele ale spectatorilor. Fură aplaudați la scenă deschisă. Cu aceeași vervă interpretară și celelalte cîntece. Un profesor mai în vîrstă se adresă nedumerit vecinului:

— Nu înțeleg nimic! La școală, la repetiții erau țepeni ca niște statui, iar aici parcă-s pe sîrmă. Nu vi se pare ciudat?

— Nu știu cum erau la școală, dar 58 cîștigă locul I. Pe merit.

LUI CĂLIN NU I-A PLĂCUT FILMUL

de ȘTEFAN IUREȘ

Ilustrații de MAGDA ARDELEANU

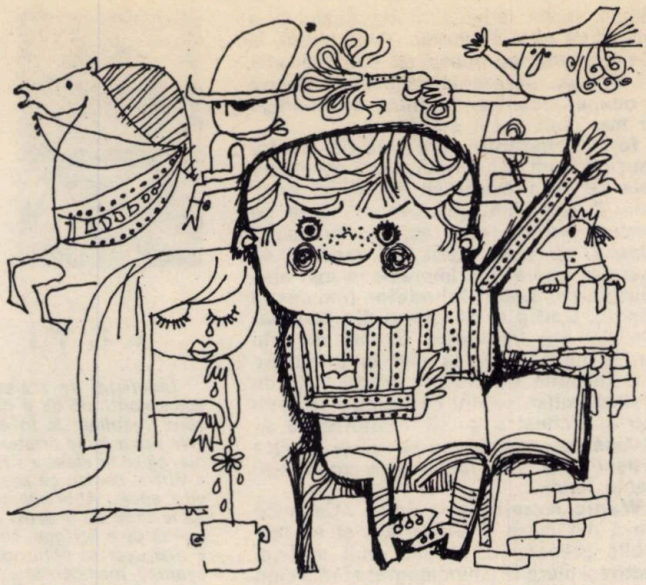

Extraordinar cum știe băiatul ăsta, Țumpi (vreau să zic Nicolaescu I. Tudor, dar toți îi spun Țumpi), extraordinar cum știe el să-ți povestească un film. Te dă gata! Dacă s-ar apuca să te pregătească, să te ia de departe sau mai știu eu ce, te-ai lăsa păgubaș, poate; abia ar apuca să deschidă gura: «Stați să vă povestesc un film», și unul ar sări în sus, amintindu-și că l-a trimis mama după sifoane, altul, «cu toată părerea de rău», ar pleca să-și învelească nu știu ce caiete, altul... ce mai, în doi timpi și trei mișcări povestitorul ar rămîne fără ascultători. Dar nu, el nu-i atît de prost. Are o metodă nemaipomenită, absolut fără greș: nici una, nici două, fără să anunțe măcar despre ce e vorba, începe povestea drept din mijloc, de la scena aia, cea mai grozavă, cînd eroul închis în turn evadează, lăsîndu-se jos pe o frînghie făcută din cearșafuri înnodate, și dedesubt e o prăpastie groaznică, și vîntul bate, și marea urlă, și totul se petrece la lumina lunii, de rămîi cu gura căscată și ți se face pielea ca de găină, gîndindu-te ce curaj, prin ce poate trece omul.

Povestește Țumpi scena — oho, dar o povestește strașnic, ochii îi joacă în cap, iar fața lui, cu un milion de pistrui, are exact expresiile cele mai potrivite, de parcă el, Țumpi, ar coborî pe frînghie din vîrful turnului. Povestește ce povestește și, tocmai cînd ți-e lumea mai dragă, tace. Închide gura și tace tot atît de brusc cum începuse.

— Ce te-ai oprit? pare nerăbdător Călin și după el și Gicu, și Paulică, și Mirel, toți ceilalți. Dă-i înainte! Și?

— Și ce? face el pe grozavul, ba mai cască alene.

— Evadatul! L-au prins?

— Păi da, că era lună, și o santinelă l-a văzut, a dat alarma. Da' de fapt nu l-a prins, fiindcă a început o bătaie, mamă, mamă..., ca-n filme, unul contra 20—30. Dar ce să vă mai povestesc, voi aveți treabă, se oprește el iarăși, lăsîndu-i pe toți cu gura căscată.

Ați înțeles: așteaptă să fie rugat și se lasă greu, greu! Pînă la urmă însă tot povestește. Își dă drumul iar. De astă dată de la început, cum trebuie, să aibă totul, și cap, și coadă. Dă-l încolo, că se pricepe. Îi place, moare să-ți povestească el un film, dar se și pricepe.

*

Alaltăieri i-a povestit lui Călin ultimul film care rulează în oraș și are un succes, vorba lui, turbat; coada amatorilor de bilete se întinde pînă la cofetărie: «Na! Se scoală oamenii cu noaptea-n cap să-și ocupe locul la rînd, să nu rămînă cumva fără să vadă filmul. Joacă actorul ăla, francez, știi tu, care a mai jucat și în... ți-am povestit eu... cu mustăcioară, spadasinul. Da' să vezi aicea dueluri, mult mai tari... îi snopește. Numai mustața și-a ras-o... Ascultă cum s-a bătut singur cu vreo 15 inși. Fii atent. Într-un han...»

Cei doi prieteni își făceau lecțiile împreună, și Țumpi, cum termina de rezolvat un exercițiu de matematică — aveau cinci exercitii —, se lăsa pe speteaza scaunului, nerăbdător să mai povestească, așa, printre picături, cum zicea el. Iar Călin atîta aștepta. La drept vorbind, el cu matematica stă binișor, are media 7 pe două trimestre, pe întîiul a luat chiar și un 8 la oral, așa că nu-și face griji. Și, în general, toate ar fi cum ar fi dacă pe lume n-ar exista păcătoasa asta de zoologie, cu nesfîrșitele ei încrengături și subîncrengături, clase, ordine și subordine. Corigent pe întîiul trimestru, scoțînd cu chiu, cu vai un 5 pe al doilea, Călin vede roșu numai cînd aude bîzîitul unei muște: din cauza trompei ei nenorocite a luat el odată un 3.

— Fii atent! Calul stătea jos, în fața ferestrei, povestește cu înflăcărare Țumpi, și cavalerul, tocmai cînd oamenii ducelui credeau că au pus mîna pe el, trosc, cu o lovitură de picior, sparge geamul, se aruncă pe fereastră și cade drept în șa, închipuie-ți!

— Formidabil! comentează Călin, entuziasmat.

— Și p-ormă, galop! continuă prietenul. Aia încalecă — și după el! Mamă, ce mai goană! Au cai mai buni, se apropie! Intră în pădure, sînt și mai aproape. Atunci el, hop, se agață de o creangă și rămîne așa, suspendat. Calul se duce mai departe, oamenii ducelui călăresc după el. Cînd vine ultimul călăreț, cavalerul își dă drumul, îl aruncă jos din șa, se întoarce pe calul ăluia și galopează și scapă. Hai să rezolvăm și exercițiul 219, că p-ormă îți zic și restul...

În după-amiaza aceea, Țumpi, ce mai, s-a întrecut pe sine. Film mai interesant nu mai pomenise Călin de cînd se știa pe lume. Hotărît: duminică dimineața, mort-copt, trebuie să-l vadă și el. Chiar dacă pentru asta va trebui să se trezească la 6 dimineața.

Dar pînă duminică mai sînt trei zile; asta n-ar fi nimic dacă în aceste trei zile nu s-ar strecura și o oră de zoologie; nici cu asta n-am spus totul dacă nu adăugăm că pentru ora de zoologie s-a anunțat o lucrare de control. Pentru a spune lucrurile cu sinceritate, pînă la capăt, este de notat că, în ajunul acesteia, Călin a deschis cu mîna dreaptă cartea de zoologie, hotărît să învețe clasificarea mamiferelor, iar cu mîna stîngă a răsucit butonul aparatului de radio, hotărît să prindă ceva vesel, antrenant. Din cutie s-a revărsat o muzică săltăreață. Curînd

---

Bogdan Valeriu, clasa a VI-a, Topliță.

Nu, Bogdan, judo încă nu s-a introdus în școlile noastre ca disciplină sportivă. Doar în cîteva școli bucureștene și arădene se fac exerciții de judo. De altfel el este un sport nou, de origine japoneză și s-a consacrat prin programarea sa oficială anul trecut la Jocurile Olimpice de la Tokio.

Trebuie să știi, Bogdan, că mișcarea de bază a sportului judo prevede proiectarea adversarului la sol. Aceasta se face însă nu prin forță, ci prin dezechilibrarea adversarului, folosind o tehnică specială a mîinilor, coapselor și a picioarelor. De aceea judo înseamnă și «principiul supleței» conform zicalei: «Stejarul poate fi doborît, în timp ce trestia înfruntă furtuna».

Foarte atrăgătoare este și costumația luptătorilor de judo. Ei se numesc judoka, poartă o bluză-chimono peste pantalonii ușori de bumbac (în genul itarilor) și sînt încinși cu o centură.

*

Bîrsan Tudor, clasa a VII-a, Giurgiu.

Preocupările tale în legătură cu problemele cosmice sînt

«ordinele» începură să se amestece între ele, dansară și își schimbară însușirile, rozătoarele deveniră insectivore și viceversa, rumegătoarele se prefăcură în carnivore și invers. Fiindcă nu învățase niciodată ca lumea lecțiile la zi, acuma, toate de-a valma, alcătuiau un fel de bal mascat, colorat țipător, unde nimeni nu mai recunoștea pe nimeni. Muzica făcea să țopăie alături cîrtițe și lilieci, castori și tigri, urși și foci, balene și hipopotami. Călin simți că i se învîrtește capul și se culcă devreme.

Dimineața plecă la școală. Mergea anevoie, cu pași ciudat de lenți, parcă redați într-un film rulat cu încetinitorul. Avea zoologia la ora a doua, va să zică la 9. Gîndul tulbure cu care se trezise și căruia îi rezistase pe cînd își luase cafeaua cu lapte începu să revină. Cu fiecare clipă, gîndul devenea mai apăsător, cădea parcă, sub forma unei ghiulele de plumb, la picioare, atîrnîndu-i-se de glezne. Suna cam așa: «Am nevoie de cel puțin un șapte, asta e greu, e greu, e foarte greu»... Repetă «e greu» de vreo sută de ori.

Și nu știu cum se făcu, dar cuvîntului «greu» *îi răspunse deodată un altul, un cuvînt rimă și foarte voios, ca un clopoțel:* MATINEU. *«Exact — tresări Călin —, azi trebuie să fie matineu!» Coti colțul, luă o direcție opusă școlii și începu să iuțească pasul. La 8 fără 5 minute află că filmul povestit alaltăieri de Țumpi rulează într-adevăr de la 9. Era lume puțină în această dimineață de lucru. La ora 8 și 10, Călin avea bilet, la 9 fără 10 intra în sală, căutînd să nu întîlnească privirile ce i se păreau mirate sau severe ale oamenilor, cei mai mulți pensionari sau lucrători în schimbul de după-amiază. Călin căută să se liniștească: «Aș putea foarte bine să am cursuri la ora 2»!*

*

«...Acum s-a dat recreația. Țumpi, desigur, se întreabă ce-o fi cu vecinul său de bancă de n-a venit. Sau poate povestește băieților un film. Jurnalul ăsta de actualitate e prea lung! Probabil că la școală a sunat de intrare. Tovarășa profesoară împarte în clipa aceasta subiectele. Hm... lui ce i-ar fi căzut dacă era acolo? Totuna, nimic n-ar fi știut. Operatorul ăsta nu vrea să mai scoată o dată de pe ecran afișul cu În sală fumatul interzis?! *E nebun? Toată lumea știe că în sală nu se fumează! Să dea drumul filmului o dată!»*

În sfîrșit, începe.

Da, și-l amintește pe actor, l-a mai văzut în... Unde? Nu știe; dar parcă era mai frumos atunci. Aha, iată-l și pe dușmanul lui, ducele. E intrigant și veninos. Seamănă cu un dihor, zău așa. Dihorul face parte dintre mamifere. Ba chiar — curios, cum își amintește? — e din familia mustelidelor, *carnivorele alea mici, care miros urît. «Dacă mi-ar fi căzut să scriu despre mustelide, poate că... Stai, să fiu atent, vine scena aia grozavă. Cavalerul se bate cu 15 inși...»*

«...Ce timpenie! Se vede foarte bine cum actorii se prefac doar că se luptă. Nici nu-i atinge bine și ei se și grăbesc să se rostogolească pe jos, urlînd. De ce aleg ei tocmai pozițiile din care pot încasa regulat bătaie? Iar cavalerului, poftim, nu i se mișcă nici măcar un fir de păr. Păi sigur, uite-l cum zîmbește ca un manechin. Data trecută nu era mai frumos, era mai talentat! S-a prostit. Ce-a văzut Țumpi, domnule, la filmul ăsta, cu castele de carton?! Țumpi la ora asta stă și scrie lucrarea». Alaltăieri el i-a povestit filmul. Scena asta care rulează acum cu spargerea geamului și săritura cavalerului, de la 30 de metri, drept în șaua calului, care așteaptă jos, îl înnebunise pur și simplu pe Țumpi. Lui Călin însă, care o vede acum, scena i se pare complet fără sens. Dacă, să zicem, calului i-ar fi venit tocmai acum ideea să smulgă un smoc de iarbă la cîțiva pași mai încolo, cavalerul se făcea praf. Asta ar fi fost! Calul, equus caballus, *este ierbivor, gura îi este prevăzută cu incisivi, canini și molari, iar stomacul... «Ah, dacă mi-ar fi căzut ordinul* imparicopitatelor, *sînt sigur că m-aș fi descurcat! Pe cînd așa, cavalerul ăsta insuportabil fuge sau stă atîrnat de cracă întocmai ca o maimuță.*

Maimuțele, ordinul primatelor! *Ah, dacă la lucrarea de control mi-ar fi căzut primatele...»*

*

La jumătatea filmului, Călin se ridică, deranjă patru persoane pînă la capătul rîndului de scaune și, disprețuindu-se adînc, porni spre școală.

---

lăudabile. Să știi însă că mijloacele de care dispune cercul vostru de radiorecepție nu sînt în măsură să capteze semnale de pe alte planete.

După cum știi și tu, de cercetarea spațiului interplanetar se ocupă specialiști de la observatoarele astronomice. Aceste institute sînt dotate cu un aparataj modern, perfecționat, cum ar fi, printre altele, și radiotelescoapele, care pot detecta radiogalaxii la distanțe de Pămînt de peste zece miliarde ani-lumină. Cu un asemenea aparat s-a detectat radiosursa cosmică STA 102, despre care astronomul sovietic N. Kardașev spune că ar putea fi niște semnale radio ale unei civilizații de pe o planetă îndepărtată.

Trebuie să mai știi, Tudor, că în jurul problemei dacă «AM PRIMIT UN MESAJ INTERPLANETAR» se fac intense cercetări și se poartă multe discutii între astronomii și astrofizicienii lumii.

Așteptăm rezultatul!

*

Vasile Lungu, clasa a V-a, Tg.-Neamț.

Numărul rezervațiilor naturale și al parcurilor naționale din țara noastră este foarte mare. De aceea n-o să le puteți vizita pe toate în excursia pe care o faceți în vacanță.

Itinerarul vostru, negreșit să cuprindă Parcul național al Retezatului, cea mai frumoasă regiune de munte din țară. Aici sînt interesante mărturii ale glaciației cuaternare (morene, lacuri glaciare), păduri de fag, brad și molid, o faună rară reprezentată de: capra neagră, rîsul, pajura, cocoșul de munte etc.

De o rară frumusețe sînt și rezervațiile botanice și speologice (Scărișoara–Belioara, Cheile Turzii și multe altele). Pe aici însă ar trebui să vă opriți pentru a vedea adevăratele minuni ale naturii: gheța-

rul de la Scărișoara, peștera de la Pojarul Poliței cu stalagmitele și stalactitele de mari proporții.

Să-ți notezi într-un carnet, Vasile, tot ce te impresionează vizitînd aceste monumente ale naturii și să-mi povestești și mie.

În fața cortinei apare o pioniеră.

PIONIERA: Dragi prieteni, în spectacolul nostru de azi avem plăcerea să vă prezentăm pe celebrii comici: Goguță și Toduță...

UN PIONIER *(apare într-un colț al scenei și vrea s-o facă atentă).*

PIONIERA *(observîndu-l, cu jumătate glas):* Așa că... *(Pionierului.)* Ce e?

PIONIERUL *(înaintînd spre Pionieră):* Asta e... că nu e... adică nu sînt... adică sînt... dar nu mai sînt...

PIONIERA: Dacă vorbești păsărește... *(Îl lasă apoi spectatorilor.)* Deci, așa cum vă spuneam, celebrii noștri comici Goguță și Toduță...

PIONIERUL *(dezumflat):* Au plecat... pe Marte!

PIONIERA: Pe Marte?!

PIONIERUL *(cu părere de rău):* Da, într-un schimb de experiență... la Școala nr. 19 din Capitala marțienilor...

PIONIERA: Și tu de ce i-ai lăsat să plece, cînd știai că figurează la noi în program?

PIONIERUL: Vai de mine, eu n-am nici o vină. Au plecat fără să întrebe.

PIONIERA: Și acum ce facem? Amînăm spectacolul?

(Cortina se ridică. Goguță și Toduță, îmbrăcați în costume de cosmonauți, înaintează spre rampă.)

(MATERIAL PENTRU BRIGĂZILE ARTISTICE DIN ȘCOLI)

Ca la noi

de VINTILĂ ORNARU

Ilustrații: A. STĂNESCU

GOGUȚĂ:
Nicidecum, nu-l amînați.

PIONIERA:
Ura, păi sîntem salvați!

TODUȚĂ:
Iată-ne sosiți din Marte...
Am sosit deci mai curînd,
Fiindcă ne-am adus aminte
C-avem treburi pe Pămînt!
(Pioniera și Pionierul dispar.)

TODUȚĂ *(către public, ridicînd viziera costumului):*
Vă salută de departe
Toți școlarii de pe Marte!
Și cei mari ca și cei mici
Ca pe niște buni amici!

GOGUȚĂ:
Introducerea e clară:
Marțienii-n primul rînd...
Sînt de-o politețe rară...

AMÎNDOI:
Ca la noi, ca pe Pămînt!

TODUȚĂ:
Și acum, în continuare,
Spectatori și spectatoare,
Cîteva cuvinte doar
Despre Marte...

(Lui Goguță.)
Zi-i, frățe!

GOGUȚĂ *(încurcat):*
Păi... de Marte... spune clar
Cartea de astronomie!...

TODUȚĂ *(îl privește supărat).*

GOGUȚĂ:
Ce te uiți așa la mine?!
Zi tu dacă știi mai bine!

TODUȚĂ *(după ce-și drege glasul, ca la lecție):*
Păi pe Marte-n general
Școala-i la nivel astral!
Marțienii sînt citiți...
Deci: sînt bine pregătiți!
Ordonați, disciplinați,
Ca școlarii-adevărați.
Ei sînt foarte studioși
Și la tablă cînd sînt scoși
Răspund neîntîrziat...

GOGUȚĂ:
Răspund dac-au învățat!

TODUȚĂ *(arătînd spre Goguță):*
Lui nu-i seamănă de fel...

GOGUȚĂ *(arătînd spre Toduță):*
Că-s ca el... elevi model!...

TODUȚĂ:
Ce să mai vorbim, păi sînt

AMÎNDOI:
Ca la noi, ca pe Pămînt!

TODUȚĂ *(spectatorilor):*
Cum s-ar spune-n mare parte
Toți elevii de pe Marte...

GOGUȚĂ *(intervenind):*
Sînt grozav de silitori...

TODUȚĂ:
Asta numai... uneori!

GOGUȚĂ:
Că sînt cîțiva dintre ei
Ce-au în catalog și trei...
Ba vreo cîțiva au și doi...

AMÎNDOI:
Ca la noi, măi, ca la noi!

TODUȚĂ:
Unul dintre dumnealor
S-a făcut și vînător...

(Ridică o pînză și, într-o ramă, apare Vînătorul — un elev îmbrăcat în vînător.)

L-am pozat ca să-l vedeți
Cît e dînsul de isteț!
După obiceiul lor
Adică — al marțienilor,
Poza are și... sonor!
(Goguță și Toduță se retrag.)

VÎNĂTORUL *(coboară din ramă și înaintează spre rampă, cîntînd pe melodia «Am plecat la vînătoare» de compozitorul Noru Demetriad):*
Plec ades la vînătoare
Fără pușcă și ogar!
Nu vînez nici căprioare
Și nici iepurași măcar!

Vînător ca mine-n lume
Se găsește foarte greu:
Eu vînez doar note bune
Ca să promovez mereu!
Vînatul
E-n floare
Cînd mediile se încheie...
Băiatul
Atuncea
Pornește după note la vînat!

(Vorbit):
Ca, de pildă, dragii mei,
La Marțiană — aveam un trei...
Perspective cu toptanul
Să repet, la sigur, anul...
Și-asta, pe onoarea mea,
Mă-ngrozea!
Ca atare... ca atare...
Am plecat la vînătoare!
M-am pus cu burta pe carte
Ca să iau măcar un șapte!
Și-am tocit, ca să-mi fac planul,
Trei... povești din... Sadoveanu!
(Sadoveanu și pe Marte
E trecut în orice carte!)
Și-am cerut ne-ntîrziat
Să fiu iarăși ascultat!
Și mi-a mers figura strună:
Am... vînat o notă bună!
Nu un șapte, ci un zece...
Și cu zece... se mai trece!
Tot așa am procedat
Și cu altele, căci eu,
Eu, eram amenințat
Să repet clasa mereu!
Și la toate-am tras în plin:
Am luat șapte cel puțin!
Ghinion!... la geografie:
Învățasem, să se știe,
Doar un singur continent!
(Pe-ăsta-l știu și în prezent!)
Și-am cerut neîntîrziat
Să fiu iar examinat!
Profesorul, om de treabă,
M-a-nțeles, m-a scos la tablă
Și m-a pus să desenez
Continentul... învățat!
Păi, să vezi și să nu crezi:
Ca un leu m-am descurcat!
«Bun», a zis... «Perfect, perfect...»
Și-a trecut la alt subiect!
M-a trecut, ca om de treabă,
Prin materia întreagă!
Cum era de așteptat,
Fraților, m-am încurcat!

(Cîntînd):
D-aia eu la vînătoare
Nu mai plec, să știți, copii,
Mai ușor e mi se pare
Să-nvăț lecția la zi!
De un timp, ca-ntr-o minune,
Păi, să vezi și să nu crezi,
Iau la școală note bune
Fără să le mai... vînez!

— cortina —

GOGUȚĂ *(apare lîngă arlechinul din stînga):*

Fie vorba între noi,
Vînători sînt și... la noi!
(Cu alt ton.)
Mai departe, mai departe
Înc-o scenă de pe Marte! *(Iese)*

Cortina se ridică și-n scenă apar, trași de-un melc, Marinică I și Marinică II.

TODUȚĂ *(celor doi):* Alo!... Alo! Ce e cu voi aici?

MARINICĂ I: Păi... noi am venit cu plugușorul, adică nu, cu melcușorul... în schimb de experiență...

TODUȚĂ: Dar voi sînteți din Marte?

MARINICĂ II: Sigur, frate, ce te faci că nu ne mai cunoști?!

TODUȚĂ *(prefăcîndu-se că i-a recunoscut):* A... ați venit și voi la noi... *(Iese.)*

MARINICĂ I *(recomandîndu-se):* Marinică unu...

MARINICĂ II *(recomandîndu-se):* Marinică doi!...

(Toduță dispare.)

MARINICĂ I *(căscînd):* Aho! Aho!

MARINICĂ II: PornișI uratul?!...

MARINICĂ I: De unde? Am pornit căscatul! *(Cască din nou.)*

AMÎNDOI: Aho! Aho! Pămînt gingaș...

MARINICĂ I *(către Marinică II):* De ce «aho»? Iavaș... iavaș...

AMÎNDOI:
Iavaș, iavaș, pămînt gingaș,
Melcul nostru e fruntaș.

MARINICĂ II *(căscînd):*
E fruntaș între codași...

MARINICĂ I:
De-aia zic din bici să-i zică...

BRIGADA *(Grupuri, grupuri, numai capetele interpreților, apar fie din dreapta, fie din stînga, fie din fund, cîntînd):*
Marinică, Marinică!...

(Capetele dispar.)

MARINICĂ I:
Fete și voi, dragi băieți,
Numai note mari s-aveți

MARINICĂ II:
Și carnetele pe rînd
Să ni le împrumutați
Ca să dovedim și noi,
La părinți, surori și frați,

MARINICĂ I:
Că sîntem școlari de soi...

MARINICĂ II *(cătreMarinică I):*
Ia mai zi c-am ostenit...

MARINICĂ I:
Zi tu, ești mai odihnit!...

MARINICĂ II *(arătînd în direcția unde au dispărut capetele interpreților):*
Zi-le lor atunci să-i zică...

BRIGADA *(același joc ca și prima dată):*
Marinică Marinică!

(Capetele interpreților dispar.)

MARINICĂ I:
Am ura, ce-am mai ura,
Dar mi-e că s-o lumina,
Și dacă ne-or prinde zorii
Ni se strică ochișorii...

MARINICĂ II:
Și ne-apucă oboseala
Că ne strică somnul școala,

MARINICĂ I:
C-avem treburi foarte grele,
Somn în bancă, pe saltele,
Somn la umbră, somn la soare,
Somn, nu glumă, frățioare!...

MARINICĂ II *(arătînd spre Marinică I):*
Dînsul sforăie frumos
Și la tablă cînd e scos...

MARINICA I *(aratînd spre Marinică II):*
Uite-l, mă evidențiază,
Dar să știți... exagerează!
Ia mai zi din bici să-i zică...

BRIGADA *(același joc ca și la prima intervenție):*
Marinică, Marinică!...

MARINICĂ II:
Iavaș, iavaș, surori și frați...
Voi să nu ne imitați...
Să-nvățați cu-avînt și spor,
Ca școlarii silitori...
Că de nu-nvățați nici voi

AMÎNDOI *(într-un glas):*
N-o să știm nimic nici noi!

MARINICĂ I:
Zi degrab' din bici să-i zică...

BRIGADA *(același joc ca pînă acum):*
Marinică, Marinică...

MARINICĂ II:
Iavaș, iavaș, am obosit
Melcul ni l-am isprăvit...

AMÎNDOI:
Și acuma, la plecare,
Ce ne dați pentru urare?!

GOGUȚĂ *(apare din dreapta):*
Pentru cîte-ați spus aici
Vă dăm perne cu urzici
Și saltele cu furnici!

MARINICĂ I *(către Marinică II):*
Ce glumeți sînt pămîntenii...
Nu-s ca noi, ca marțienii...

MARINICĂ II *(lui Goguță):* Da'... ia stai, de unde ai, matale, furnici și urzicele pe un viscol ca ăsta! Că urzicile și furnicile nu apar decît primăvara.

GOGUȚĂ: Da' acuma ce e?

MARINICĂ II: Ce să fie? Anul nou!

GOGUȚĂ: S-o crezi tu, Anul nou a trecut de mult.

MARINICĂ I și MARINICĂ II *(într-un glas):* Nu mai spune!

— c o r t i n a —

TODUȚĂ *(apare în fața cortinei):*
Uite că și-n Marte sînt
Mărinei ca pe Pamînt...
Ei și-acuma, mai departe,
Altă scenă de pe Marte! *(Dispare).*

RĂSFĂȚATUL *(înaintînd la rampă):*
Nu știu cum e-n altă parte,
Nu știu cum e pe Pămînt,
Dar copiii de pe Marte
Of!... răutăcioși mai sînt.
Spun că prea m-alintă mama,
Și că sînt un răsfățat.
Credeți-mă, nu degeaba
Eu mă cred persecutat.
Mama-mi spune: «Dragă Rică,
Tu ești un copil model».
Ei de ce îmi poartă pică
Și bîrfesc în chip și fel?

Dar obiectiv cum sînt
Le dau voie, scurt, pe rînd,
Să se-nscrie la cuvînt.
O să constatați ușor
Cît de răi sînt dumnealor.

(Bate ușor din palme și apare Pionierul I).

PIONIERUL I *(supărat):*
Uite, iar ai spart un geam...

RĂSFĂȚATUL:
Zi mersi că n-au fost zece...
Cum e unul, frățioare,
Cu vederea se mai trece!

PIONIERUL I *(cu același ton):*
Ieri ai tras de cozi o fată
Și pe urmă ai fugit!

RĂSFĂȚATUL *(nevinovat):*
Tocmai mă chemase mama.
Si de aceea m-am grăbit...

PIONIERA II *(intrînd în scenă):*
Blocu-i nou, știi foarte bine,
Stricătorule ce ești.
Cum de nu ți-a fost rușine
Pe pereți să mîzgălești?

RĂSFĂȚATUL *(mirat):*
Îl consideri mîzgăleală?
Mă jignești fără motiv.
I-un desen abstract, fetițo!
Tu de ce nu te cultivi?...

PIONIERA II:
Ești înfumurat, băiete.

RĂSFĂȚATUL:
Nu-s înfumurat, de fel!

(CONTINUARE ÎN PAG. 30)

PARADA MODEI PENTRU VOI

La 12—14 ani, atît fetele, cît și băieții sînt copii mari, aproape adolescenți și nu întîmplător în toate expozițiile de modă la care am participat atît în țară, cît și în străinătate această vîrstă s-a bucurat de o atenție aproape egală cu cea acordată tinerilor.

Este neapărat necesar ca la vîrsta aceasta fiecare să-și poată spune părerea în ceea ce privește alegerea îmbrăcămintei.

Ținînd seama că fiecare vîrstă își are frumusețea ei, nu are rost ca fetele să se îmbrace și să se pieptene ca surorile mai mari, ci ținuta lor să fie dominată de prospețime, simplitate și modestie.

Fetele poartă rochițe de o lungime potrivită — în nici un caz scurte ca fetițele —, dar nici rochii strînse sau cu decolteuri mari, care de cele mai multe ori nu vin bine nici persoanelor mature.

In privința pieptănăturii trebuie, de asemenea, evitate exagerările. Credeți că unei fete de 13 ani i-ar sta bine o pieptănătură cu coc sau un păr lung care atîrnă pe spate, un breton care vine în ochi sau o coafură permanentă? Hotărît nu! Părul pieptănat în codițe sau tuns pînă peste ureche e comod, plăcut de purtat și frumos.

Vara pentru rochiile de joacă și ștrand, alegeți un material ușor de întreținut care rezistă la spălat și călcat.

Pentru plimbare și spectacol, rochia poate fi dintr-un material mai bun, într-un colorit armonios și o croială mai deosebită.

Acum la toate vîrstele se poartă o îmbrăcăminte ușoară, lejeră, comodă. Aceste caracteristici sînt accentuate la hainele copiilor. Rochiile sînt uneori ușor evazate, cu una sau două cute duble în față, ușor încrețite, dar fără exagerare în lărgime, uneori netăiate în talie sau cu talia prelungită. Se poartă, de asemenea, mult fustele plisate, cu bluze drepte din bumbac sau in, de o singură culoare sau imprimate, cu mîneci de lungimi diferite. Aceste bluze se poartă pe stradă sau la ștrand, la sport sau în excursii.

Desenele de imprimeuri pentru fete sînt în general desene mici sau de mărime mijlocie, în culori vesele, flori stilizate care acoperă uneori întreaga țesătură, amintind un cîmp înflorit sau împrăștiate pe un fond colorat. Pentru această vîrstă, bulinele, desenele în carouri, dungulițele fine în culori pastelate sînt foarte potrivite pentru rochițele de stradă.

Culoarea albă se poartă la orice vîrstă și stă bine fiecăruia. Dar mai sînt sumedenie de culori care de care mai frumoasă. Nu trebuie să alegeți însă la întîmplare. Fetele brunete cu pielea de culoare mai închisă se îmbracă în rochițe pastel de galben, roșu, verde, iar cele blonde în roz sau bleu. Vara nu se poartă culori închise, mohorîte, ci vesele, proaspete, curate. Bleumarinul se poartă numai alături de alb în rochițe, fuste sau jachete.

În general îmbrăcămintea pentru a fi frumoasă nu trebuie să fie scumpă, ci aleasă cu pricepere, potrivită fizicului și vîrstei celui ce o poartă, îmbinînd totdeauna bunul-gust cu ordinea desăvîrșită și curățenia.

Și la băieți îmbrăcămintea pentru vară e simplă, ușoară și comodă. Acasă sau la sport — pantaloni scurți, dar la plimbare, în vizite — pantalon lung, de lărgime potrivită, fără manșetă, fără tigheluri vizibile. Cămășile și bluzele cu buzunare, clape și tighele, din țesături de o singură culoare, de o intensitate potrivită ca: bej, verde grizat și o gamă variată de albastru, se port purta și peste pantaloni atît la sport, cît și la ținuta de stradă. Jachetele cu linie sport, cu fermoare sau nasturi, cu mînecă raglan înlocuiesc complet sacourile.

Și, pentru ca să nu credeți că numai fetele au tendința să se pieptene nepotrivit, vreau să vă amintesc că băieții care poartă breton, plete, colți par întotdeauna netunși. Părul scurt, cu cărare într-o parte sau lăsat în voie sînt întotdeauna pieptănăturile potrivite vîrstei voastre.

Două amănunte în special pentru ținuta băieților: dunga impecabilă a pantalonilor nu maschează un pantof necremuit sau cu tocurile strîmbe! La ținuta de stradă sînt obligatorii șosetele în culori potrivite cu pantalonul sau în carouri viu colorate.

In concluzie, dragii mei, în zilele vacanței căutați să fiți îmbrăcați cît mai frumos, cît mai îngrijit, fără să uitați nici o clipă însă vîrsta noastră, vîrstă pe care este păcat s-o sluțiți, să-i micșorați farmecul.

O VESTE BUNĂ

În timpul vacanței de vară din anul acesta, oficiile poștale vă înlesnesc primirea abonamentelor la revista «Cravata roșie» acasă sau în localitatea unde vă petreceți vacanța. Pentru completarea fișei de abonare trebuie să indicați difuzorului voluntar adresa exactă unde vă veți afla la data apariției revistei.

Nu uitați!

Reînnoiți-vă abonamentele pe lunile iulie, august, septembrie, pînă la data de 12 iunie a. c. la difuzorii voluntari din școli.

Aveți grijă, dragi prieteni, să nu depășiți această dată!

PEȘTERA AURIE

TEXT. I. BĂIEȘU

ILUSTRAȚIILE: RADU-DULDURESCU

Sincron transmite o telegramă: «Sperăm să facem foarte curînd descoperiri importante».

Cei doi fac radiografia muntelui. Se execută mai multe zboruri.

Este urmărită pe ecran și pe hărți compoziția geologică.

— Nimic deosebit, și totuși e ceva ciudat.
— Ce ți se pare ciudat?

— Fac o legătură între două fenomene: faptul că această peșteră e denumită «peștera aurie» și faptul că aparatele nu semnalează nici un fel de metal.

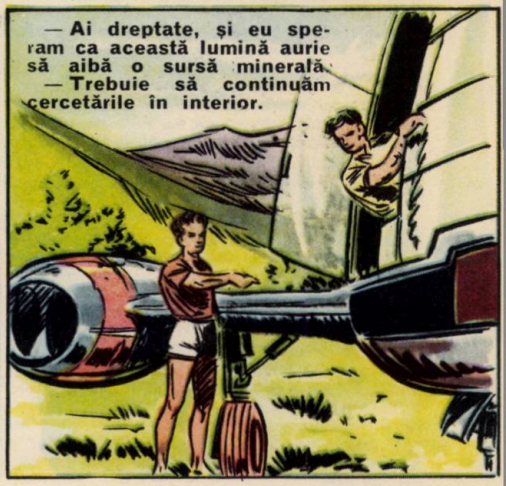

— Ai dreptate, și eu sperăm ca această lumină aurie să aibă o sursă minerală.
— Trebuie să continuăm cercetările în interior.

Cei trei ajung iarăși la peșteră

— Ai descifrat banda?
— Încă nu, e ceva neclar acolo. S-o ascultăm amîndoi.

— Galeria aceasta merge spre sud; azi mergem pe aici.

Leul și Sincron merg în frunte. Ajung într-o sală imensă a peșterii.

Studiază cu atenție inscripțiile expedițiilor anterioare.

— Hărțile pe care le avem arată că aici peștera se înfundă.

(CONTINUARE ÎN PAG. 32)

CUM SĂ NE ÎNGRIJIM PĂRUL

Ingrijirea părului trebuie să devină o obișnuință, ca și spălatul pe dinți, curățenia corpului, atenția la îmbrăcăminte și celelalte.

Înainte de a da cele cîteva reguli pe care orice fată sau băiat trebuie să le cunoască în legătură cu întreținerea părului, ar fi interesant de cunoscut cîteva amănunte despre această podoabă ce înfrumusețează capul omului.

Cam cîte fire de păr poate să aibă un om? Cifra exactă nu poate fi dată, fiindcă nu a stat nimeni să-și numere firele de păr de pe cap, dar se socotesc în medie cam 100 000 de fire pentru cei bruneți și aproape 150 000 pentru blonzi (aceștia avînd firul de păr mai subțire). Atît numărul, cît și grosimea firelor de păr variază de la persoană la persoană, depind de regiune și vîrstă. De exemplu: blonzii și copiii au firul de păr mai subțire, adulții îl au mai gros, apoi, pe măsură ce omul îmbătrînește, firul se subțiază din nou și-i scade puterea de regenerare. Se pare că australienii au părul cel mai subțire din lume, iar japonezii cel mai gros.

Firul crește aproximativ jumătate de milimetru pe zi, deci cam 1 1/2 centimetru pe lună, în total pînă la 15—20 de centimetri pe an. În orice caz, nu crește mai mult de 1 metru și jumătate, presupunînd că nu este de loc tăiat.

Firul de păr din pielea capului trăiește de la 2 la 4 ani. Mai trebuie știut că părul care a murit nu cade imediat de la locul lui, ci uneori trec peste 2 luni pînă să se desprindă la pieptănat sau spălat.

Și acum cîteva reguli pentru a păstra părul în stare de curățenie perfectă, asigurîndu-i astfel viața și frumusețea.

Îndepărtarea zilnică a prafului depus pe firele de păr, a cojilor de la rădăcina părului (secreția unor anumite glande)și în același timp lustruirea părului se fac prin pieptănare și periere. Fetele, pentru că au părul mai lung, trebuie să-l piaptene cu răbdare, apoi să-l perie timp de cîteva minute, de două ori pe zi. Se recomandă ca băieții să fie tunși scurt, pentru că în felul acesta părul poate fi ușor periat și spălat de 2—3 ori pe săptămînă. Peria și piepteneie trebuie să fie personale. Spălatul săptămînal este obligatoriu și se face cu apă caldă și sapun special pentru păr (de sulf sau gudron) și cîteodată cu gălbenuș de ou sau cu șampon de ou gata preparat (se găsește la drogherii). Clătitul se face cu multă apă, pentru a se îndepărta orice urmă de săpun.

Masajul pielii capului este foarte folositor și trebuie să însoțească igiena părului de care am vorbit mai sus. Acest masaj se face cu vîrful degetelor în direcția în care cresc firele de păr, timp de 5—10 minute zilnic, și are scopul să facă mai vie circulația sîngelui în această regiune și să păstreze elasticitatea părului.

Un lucru ar mai fi de spus în special pentru fetițele în creștere: nu vă chinuiți părul cu bigudiuri și permanente! Nu este necesar să fie încrețit ca să se poată spune: «Ce păr frumos și bine îngrijit», ci dimpotrivă.

Pt. conf. Dr. ALTERAȘ

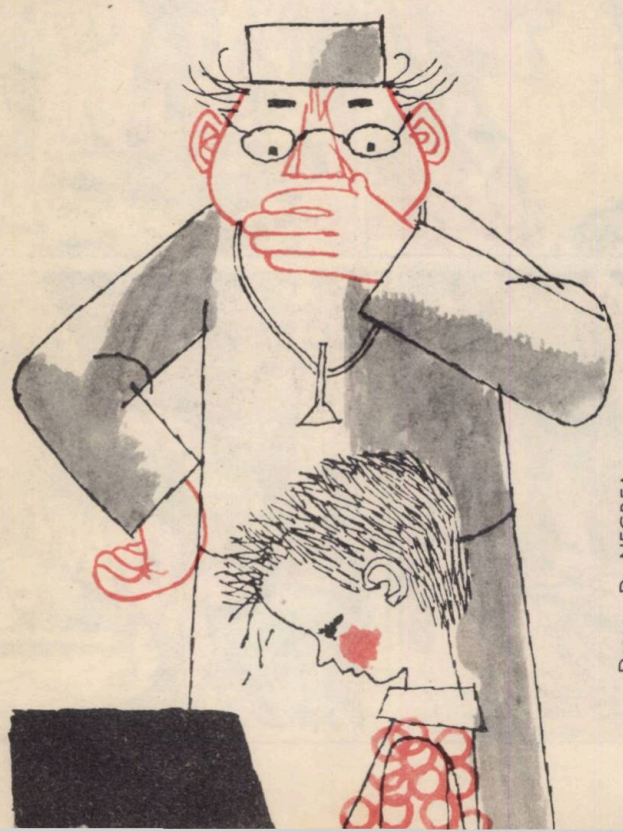

Desen: D. NEGREA

DIN PAG. 27)

Mama mă alintă-adesea!
Că sînt un copil... model!

(Bate din palme și apare Pionierul II)

PIONIERUL II:

Mai deunăzi pe la nouă
Ai pus picapul să zbiere...

RĂSFĂȚATUL:

Da, aveam o placă nouă,
Și-am crezut că-ți fac plăcere.

PIONIERUL II:

Dar cînta așa de tare
Că-n tot blocul se-auzea.

RĂSFĂȚATUL:

Nu-s de vină, cîntăreața
Un volum prea mare avea.

(Bate din palme și apare o altă pionieră.)

PIONIERA II:

Ieri... în sticla mea de lapte
Mi-ai pus apă...

(Celorlalți explicativ.)

Mi-e vecin,
Stau cu dumnealui la șapte...

RĂSFĂȚATUL:

Ți-am pus fiindcă ții... regim!

(Exclamativ și el.)

Știu că laptele curat
Nu e bun pentru ficat!

PIONIERUL II *(către spectatori):*

Și-apoi cîte și mai cîte
Fapte rele și urîte
Și-asta-n fiecare zi...

RĂSFĂȚATUL:

Ce vorbești! Sînt calomnii!

— c o r t i n a —

GOGUȚĂ *(apare în fața cortinei):*

Cu asemenea «modele»
N-o s-ajungem prea departe!...
Dar avem noroc că ele
Se petrec numai în MARTE
Ei, și-acum în continuare...

TODUȚĂ *(intră gîfîind):* Goguță, pune punct. Pune punct că marțienii s-au supărat foc pe noi... Au urmărit programul la televizoare și ne-au trimis o cosmogramă...

GOGUȚĂ: Citește-o!

TODUȚĂ *(întinzîndu-i o hîrtie):* Citește-o tu!

GOGUȚĂ *(ia hîrtia și citește):* Dacă nu încetați cu calomniile la adresa marțienilor. Stop. O s-o pățiți... Stop. Vă așteptăm la bariera dintre Calea Laptelui și Carul Mare și vă găurim cu prăștiile racheta. Stop. Sal-tare!

TODUȚĂ: Ce politicoși! Auzi ne și salută.

GOGUȚĂ *(lui Toduță):*

Vezi tu c-au și ei... «eroi»...
Ca la noi, măi, ca la noi?!

(Întregul ansamblu apare pe scena și se apropie de rampă cîntînd pe melodia «Pescarul amator».)

Marțienii ce i-am prezentat
Trăiesc pe-un loc cu noi
Și se consideră cu toți
Adevărați eroi.
Dar de eroi ca ei
Să știți, sîntem, de mult sătui,
Și-am vrea în școală cloșca lor
Să nu mai scoată pui!
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!
Brigada noastră are-un vis
Și visul ei ar fi
Ca toți cei criticați aci
Să vină într-o zi
Pe scenă sus și, ca actori,
Să spună răspicat:

GOGUȚĂ și TODUȚĂ *(vorbit):*

Că de ce-a fost s-au despărțit
Și că s-au îndreptat!

SFÎRȘIT

BOGĂȚIILE MĂRII

Calculîndu-se volumul total al sărurilor conținute în apa mărilor și oceanelor, s-a ajuns la cifra de 21,8 milioane km³. Întinse pe suprafața pămîntului, aceste rezerve de săruri ar forma un strat gros de 47,5 m grosime. Cu acest volum de săruri s-ar putea construi de 3 ori relieful continentului european împreună cu munții săi. Argintul se află în apa mării într-o proporție de 10 mg la tona de apă. După socotelile savanților, dacă această cantitate de argint s-ar repartiza populației existente, fiecărui individ i-ar reveni cîte un bloc de argint de formă cubică cu latura de 1 m. Cantitatea de aur care se găsește în mare este de 50 mg la tona de apă. Asta înseamnă că fiecărui om i-ar reveni cîte un cub cu greutatea de 46 000 kg.

UN BEC CÎT UN CHIBRIT

În Norvegia s-a reușit să se construiască un bec cu vapori de mercur de mărimea unui chibrit. El are o putere de luminare atît de mare încît cu ajutorul razelor sale se pot distinge clar obiecte cu un diametru de o jumătate de metru așezate în negură la o distanță de 160 de metri.

MOZAIC

ȘTIȚI CÎT REPREZINTĂ O CLIPĂ?

Există o zicală: «Cît ai clipi din ochi». Pentru cine nu a încercat vreodată să vadă cît reprezintă acest timp, pare într-adevăr neglijabil. Iată totuși cît reprezintă o «clipire din ochi»: închiderea pleoapei ochiului se face între 75 și 90 miimi dintr-o secundă; ea rămîne închisă aproape 150 miimi dintr-o secundă; iar pentru deschidere necesită un timp de 75—90 miimi de secundă. Deci o clipire completă se face într-un sfert de secundă.

GHICITORI

Cine te învață fără să-ți vorbească? (CARTEA)

Cine arde fără să se stingă? (LUNA)

Ce flori cresc pe cer nesemănate de nimeni? (STELELE)

ȘARADA

Prima parte e în carte
Și-n cuvinte încrucișate.
Partea-a doua o găsiți
La șah dacă vă gîndiți.
Iar cuvîntul căutat
De cărți este strîns legat.

PROVERBE

Mai bine un adevăr amar decît o minciună dulce.

Făgăduiala e datorie.

Nu rîde de sîmburele mic, că într-o zi va fi copac uriaș.

Flecarul nu păstrează taina decît dacă nu știe că e taină.

Înfrumusețează-ți CASA

Să vorbim despre aranjarea tablourilor. Întîi vom alege acei pereți care sînt liberi pe toată suprafața și au în dreptul lor un divan, o canapea sau o servantă joasă. Ne vom opri asupra cîtorva tablouri potrivite cu peretele pe care le punem: fie 2—3 de formă dreptunghiulară sau unul mare avînd lateral cîte unul mai mic. Să nu expunem peisaje, portrete, lucrate în lînă sau ață colorată sau alte picturi lipsite de bun-gust.

În comerț se găsesc reproduceri frumos înrămate după tablourile unor mari pictori români: Luchian, Grigorescu, Tonitza.

Uneori un singur tablou ceva mai mare cu tonuri vii pus pe un perete dă un aspect foarte plăcut camerei. Prinderea tablourilor pe pereți nu se face nici ea la întîmplare. Acestea nu se agață cu șnururi lungi, ci se prind de cuie porttablouri mici, invizibile. De asemenea, ele nu se așază spre colțuri prea sus sau prea jos, ci în general la înălțimea ochilor. Numai după ce s-a găsit locul potrivit se bate porttabloul în perete. Fiți atenți ca ramele tablourilor să fie simple. Cele mai frumoase sînt cele negre sau maron închis sau chiar la culoarea naturală a lemnului.

Locul cel mai potrivit pentru fotografii, după cum se știe, sînt albumele, care se pot răsfoi ușor cînd vrem să le arătăm prietenilor. Așadar, nu este indicat să punem fotografii pe pereți. Dacă avem însă o fotografie ceva mai mare pe care dorim s-o ținem la vedere, o putem pune într-o ramă cu picior pe colțul unei măsuțe etc.

La țară sau la oraș, unde există mai multe încăperi, putem aranja un colț cu obiecte de artă populară dintre cele mai reușite. Pe un suport de lemn prins de două cîrlige facem o mică etajeră. De marginea ei lipim o bucată de placaj pe care o colorăm. O farfurie și două vase de ceramică o vor împodobi. O astfel de etajeră se potrivește lîngă un raft de cărți, o sobă de zid sau o altă mobilă în același stil.

Iată cîteva amănunte cu care putem da locuinței noastre un aspect cald, prietenos, personal.

REBUSURI

(2—8)

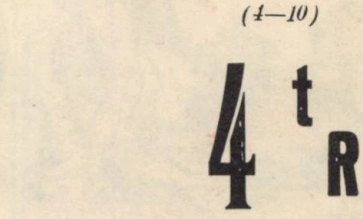

(4—10)

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

COLEGIUL DE REDACȚIE:
IOAN CHIRESCU, MARCELA CORDESCU, ION CHITU, PETRE DRAGOIESCU, GICA IUTEȘ, FLORENTINA IONESCU, PETRE LUSCALOV, ELENA MĂINESCU, LUCIA OLTEANU redactor-șef, PAUL ANGHEL, ALEXANDRINA SÎRBU, redactor-șef adjunct, MIRCEA SÎNTIMBREANU.

Coperta I: ALBIN STĂNESCU

BIBLIOT... SIBIU

(Urmare din pag. 29)

La un moment dat, Sincron semnalizează pericol.

— Uite, crapă peretele și se scurge apă. Poate să se surpe din clipă în clipă.

— Să fugim repede, pînă nu e prea tirziu! Sincron si-a dat seama de pericol

Avalanșa s-a declanșat. Cu groază, eroii noștri așteaptă pieirea.

Ca prin minune au scăpat. O parte din tavanul unei încăperi s-a prăbușit.

Prăbușirea a dat la iveală o intrare ascunsă.

— Este adevărat că e foarte îngustă, dar trebuie cercetată

Cu corzi, coboară într-o încăpere feerică și imensă.

Lumina aurie e din ce în ce mai puternică. Nu au nevoie de nici o lampă.

— Galeria e imensă și noi am pierdut contactul cu Sincron și cu leul.

— Eu zic să înnoptăm astă-seară aici și să-l anunțăm pe Sincron să se ducă la elicopter și să comunice că sîntem bine. Azi am scăpat ca prin minune.

Sincron recepționează și, urmat de leu, se îndreaptă spre elicopter.

(VA URMA)

41 014

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CE... SIBIU

Nr. 6 1965
REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

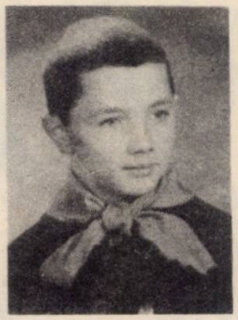

IOANI IOAN
clasa a VI-a, Școala de 8 ani Vișlea de Jos, Făgăraș

CĂLEAN DOINA
clasa a V-a A, Școala de 8 ani comuna Viișoara

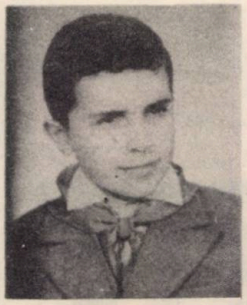

VIRGIL IORDACHE
clasa a V-a A, Școala generală de 8 ani nr. 1, Ploiești

KALAPACS ELISABETA
clasa a VIII-a C, Școala generală de 8 ani nr. 1, Petrila

1 IUNIE, ZIUA INTERNAȚIONALĂ A COPILULUI

La noi, de întîi iunie, ziua noastră, nu numai părinții se pregătesc de sărbătoare, ci și natura. Ea își deschide florile și aprinde lumini roșii în boabele cireșelor ca să vi le puneți cercei la ureche.

Ziua de 1 lunie este Ziua internațională de luptă pentru apărarea fericirii copilului. Din orice colț al pămîntului, orice grai ar vorbi, părinții își alintă copiii cu dragoste, ferindu-i de primejdii și necazuri, muncind pentru ei ca să-i crească și să-i facă oameni. Dar sînt pe lume țări în care oamenii muncii sînt exploatați și trăiesc în mizerie. Copiii lor sînt seceraţi de boli, suferă de foame și sînt nevoiți să muncească încă de la o vîrstă fragedă. Pentru ocrotirea lor, pentru viitorul fericit al tuturor copiilor, oamenii muncii din toată lumea își unesc eforturile și luptă cu hotărîre.

Și la noi, în trecut, copiii muncitorilor și țăranilor cunoșteau foamea și lipsurile. Mare parte dintre ei abia puteau termina cîteva clase primare; puțini răzbeau în liceu sau la facultate, dar dorința lor de a învăța era întunecată de atîtea înjosiri și umilințe! Aceste nedreptăți au fost curmate pentru totdeauna prin lupta dîr-

F R U N T

Îmi place să știu că sînteți mult mai obișnuiți cu laudele noastre decît cu dojenile. Există totuși o laudă pe care n-aveți de unde să o știți. Și aceasta pentru simplul motiv că voi n-o auziți niciodată, deși, după părerea mea, este suprema laudă pe care profesorul o poate aduce unui copil. În toate cazurile ea sună așa: «Aș dori ca propriul meu copil să fie ca el». Este un omagiu emoționant, neegalat de nici un alt premiu și pe care, vă asigur, un profesor nu-l risipește de multe ori în viață. Este un fel de premiu întîi (poate unic) al carierei sale, rodul unei selecții printre mii și mii dintre cei mai buni ucenici ai săi, fruntași între fruntași.

— Mi-aș dori un asemenea copil...

E o apreciere în care nu-și află locul nici cea mai mică «indulgență» sau concesie și care nu se dă după un trimestru. Și nici nu se uită după altul. Ce determină această nobilă apreciere spusă totdeauna cu o bucurie gravă, copleșitoare? Întîlnirea cu propriul ideal de părinte și educator. Care este acest ideal? Chiar voi, care învățați fără să fiți tocilari. Sînteți culți, talentați și harnici. Vă duceți la îndeplinire sarcinile — și aveți întotdeauna mai multe decît vi s-au

prof. M. SÎNTIMBREANU

LA REVEDERE, ȘCOALĂ DRAGĂ!

Este un obicei al absolvenților oricărei școli ca după ani de școală petrecuți împreună, ajunși la capătul unui drum, să-și ureze în pragul despărțirii «La revedere, peste 10 ani!» Este întîlnirea adolescenței cu prima maturitate, cu primele ei roade. Foștii elevi se adună pentru cîteva ceasuri, se strigă catalogul și, din vechile bănci — devenite teribil de strîmte — răsună din nou cuvîntul: «Prezent!»

Iată, chiar în aceste zile, ca de pe un imens peron, se îmbarcă spre cele mai diverse zări **primii** absolvenți ai școlii generale de 8 ani. La acest sfîrșit și totodată început de drum vă spunem: «Felicitări și succes!» Și, bineînțeles, «drum bun și la revedere în 1975, dragi absolvenți». Avem temeiuri să credem că ne vom mîndri mereu cu voi. Și cînd spunem aceasta avem dovada atîtor examene pe care le-ați trecut: examenul de absolvire, intrarea în U.T.M., examenul orientării profesionale...

VIITORUL I — VIITORUL II

Ca la gramatică, viitorul se conjugă pe mai multe... lungimi de undă. Vorbind, de pildă, de **mîine**, nu ne gîndim neapărat

zâ a poporului nostru condus de partid.

Părinții voștri care vă iubesc ca pe lumina ochilor s-au îngrijit ca nimic să nu umbrească anii voștri tineri.

Puteți îndrăzni și visa, pregătiți-vă de zbor, toate porțile bucuriei vă sînt larg deschise!

Înconjurați de dragostea și căldura familiei voastre, înconjurați de uriașa dragoste a unei familii mai mari care este patria, aveți toate condițiile pentru a vă instrui temeinic, ca să deveniți mîine schimb de nădejde al constructorilor, al specialiștilor din fabrici și uzine.

Trăiți-vă din plin copilăria, bucurați-vă de frumusețea și bogățiile patriei noastre, de înfățișarea ei nouă și tînără, umpleți de cîntece potecile pădurilor, plaja aurie a mării, fiți veseli în taberele în care vă veți petrece vacanța. Întoarceți-vă la toamnă cu forțe noi în școlile luminoase; veți afla pe bănci așezate cu grijă manualele școlare.

Aveți bucuria să trăiți într-o țară liberă și să purtați cu mîndrie cravata roșie de pionier. Străduindu-vă să învățați mai bine, ascultîndu-i pe profesorii și părinții voștri, iubind munca și cinstea, veți aduce mulțumire partidului, care veghează cu dragoste copilăria voastră.

Redacția „CRAVATA ROȘIE"

GAVAȘI RODICA
clasa a V-a, Școala generală de 8 ani, comuna Bonțida

PREDA DUMITRU
clasa a VI-a, Școala de 8 ani nr. 80, București

BICA SILVIA
clasa a VI-a B, Școala medie nr. 2, Pitești

CAZACU EMILIAN
clasa a VII-a B, Școala de 8 ani, Drăgănești-Vlașca

A Ș I L O R

trasat — fără zgomot și paradă. Sînteți demni, veseli, dar serioși cînd e cazul, prietenoși și respectuoși, intransigenți și cu alții, dar și cu voi înșivă... La voi, toate aceste trăsături se îmbină, se dezvoltă necontenit și armonios. Voi iubiți școala și învățătura și o dovediți clipă de clipă, fără poticneli, fără crispare, așa cum mestecenii pe culmi își dezvăluie frumusețea în zile cu soare, pe vînt sau sub ninsoare, în zori de zi sau în amurg...

De unde veniți voi, cum ați apărut? Voi cei care stați în primele bănci ale vieții de școală vă nașteți și creșteți pretutindeni în satele și orașele patriei, în școlile și detașamentele noastre. Voi sînteți nădejdea noastră, a celor mai vîrstnici, fiindcă voi veți prelua înflăcărata ștafetă a viitorului.

Mă uit la chipul vostru din aceste poze. Nu știu prea multe despre voi, dar știu că aș vrea ca propriul meu copil să vă semene.

— Mi-aș dori un asemenea copil, pot spune și eu despre oricare.

Fericit poporul care dă prilej dascălilor săi să rostească aceste cuvinte cît mai des despre cei mai tineri fii ai săi.

---

la viitoarele 24 de ore. Măsurați, să zicem, adîncimea cuvintelor următoare: **schimbul de mîine...** De fapt, cel mai adesea viitorul se asemuiește în mintea noastră cu ceva covîrșitor și necunoscut. Este tărîmul posibilului, al eventualității. Și totodată al multor semne de întrebare. Și nu întîmplător. Mii de ani viitorul a fost pentru oameni cea mai cumplită nesiguranță. Dezarmați, în fața foamei, a bolilor, a suferințelor, puneau viitorului numele de **soartă** și i se plecau, striviți de neputință în fața ei, temători pentru viitor. Dar în zilele noastre, după o multimilenară ofensivă, un miliard de oameni s-au eliberat din robia spirituală și materială, de teama în fața sorții de teama zilei de mîine. Și ofensiva continuă pe un front uriaș, în frunte cu eroii zilelor noastre, comuniștii. Care e locul vostru, al școlarilor, în această măreață luptă? Voi sînteți schimbul de **mîine.** Și iată adîncimea acestei noțiuni. Gîndiți-vă la misiunea voastră de zi cu zi și vă va deveni mai clar de ce titlul vostru cel mai de cinste este acela de **pionieri,** tovarăși ai viitorului, viitorii săi stăpîni. Căci viitorul nu ni se mai înfățișează ca un tărîm al semnelor de întrebare de care ne apropiem neputincioși și superstițioși. Comunismul este, de fapt, o uriașă operă de canalizare a viitorului. Îi cunoaștem albia, reperele, ecuația lui conține din ce în ce mai puține necunoscute. Putem da cifre precise despre anul 1980 și, privind prin

(CONTINUARE ÎN PAG. 23)

ORAȘE ȘI LOCURI PITOREȘTI

de N. VĂLMARU

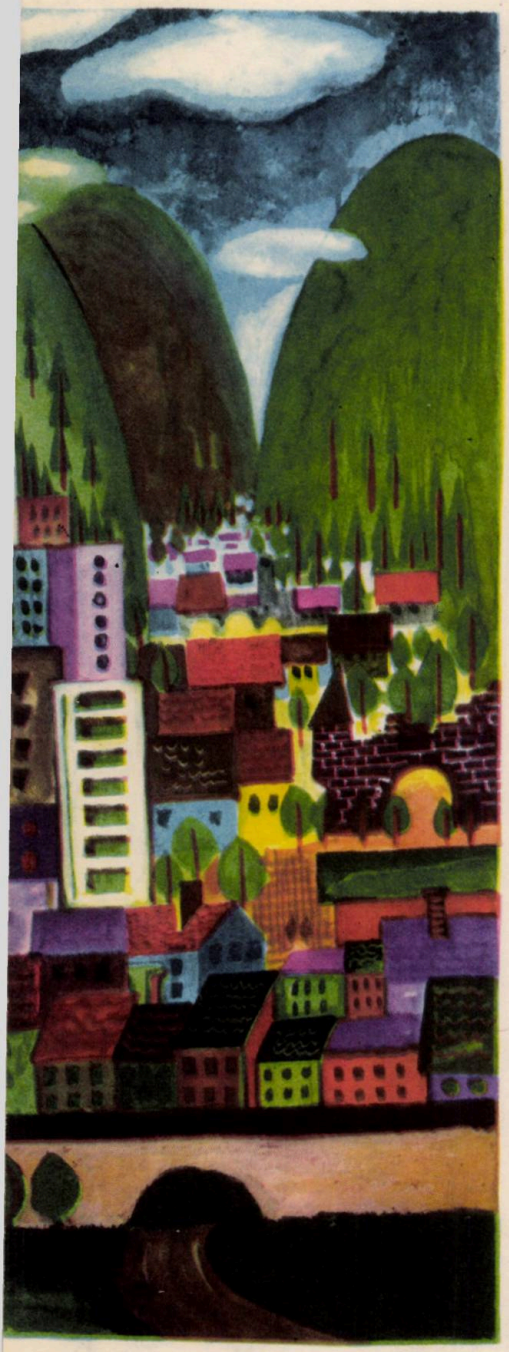

Pentru mulți dintre voi o vacanță frumoasă nu e de conceput fără o lungă excursie. Porniți la drum cu intenția de a-și cunoaște patria, tinerii călători se opresc pe locuri pitorești și cercetează cu vie curiozitate istoria lor bogată, participînd cu imaginația la frămîntări și evenimente de multă vreme apuse. În Cluj sînt străzi pe care au trecut armatele răsculaților de la Bobîlna sau răzvrătiții conduși de Gheorghe Doja. Brașovul a fost martorul multor evenimente din istoria țării, între care apariția primelor tipărituri românești. La Iași teiul din parcul Copoului ne va aduce aminte de marele nostru poet Mihail Eminescu, iar bojdeuca din Țicău de Ion Creangă. Sibiul ne va povesti despre fortificațiile și zidurile sale de apărare, asediate în trei rînduri de otomani, care n-au reușit să pătrundă niciodată dincolo de ele. Vechimea unor astfel de așezări ale României se numără cu sutele de ani. Veacurile scurse au așternut multe straturi de colb peste documente. Bătăliile, cutremurele, incendiile au acoperit de taină cele dintîi așezări.

Alte orașe, cum ar fi Deva sau Suceava, își poartă cu mîndrie «bătrînețea», arătîndu-ți o dată cu noile cartiere de blocuri zidurile vechi de sute de ani ale cetăților care le învecinează. Cele mai multe orașe se ridică pe ruinele unor așezări vechi. Un oraș ca Tîrgu-Neamț, de exemplu, s-a dezvoltat ca megieș al unor ziduri străvechi cum este Cetatea Neamțului, despre care Ion Creangă scria că se află «...deasupra condrenilor, pe vîrful unui deal nalt... îngrădită cu pustiu, acoperită cu fulgere...» Despre originea acestui bastion vestit în evul mediu, aflat la răscrucea a patru mari drumuri moldovene (spre Bacău, Iași, Suceava și spre Ardeal, prin pasul Tulgheș), nu s-a știut multă vreme ceva precis. Abia după 23 August, săpăturile arheologice au dovedit că Cetatea Neamțului are același plan arhitectonic cu cetățile surori de la Suceava și Cheia, construite de Petru Mușat. Pentru apărare, Cetatea Neamțului a devenit vestită în toată lumea pe timpul lui Ștefan cel Mare, care a reușit aici să țină piept sultanului turcesc Mahomed al II-lea și l-a învins apoi în luptă.

În drumețiile noastre, dragi pionieri, desigur că o să poposiți pe meleagurile moldovene și n-o să uitați să vizitați și aceste locuri, consemnîndu-le în carnetele voastre.

Vă invit în drumurile pe care le vom face pe locurile pitorești din țară să ne oprim din cînd în cînd și la cele mai tinere orașe ale noastre.

Trei orașe surori

Cel mai cunoscut dintre aceste tinere orașe (deși toate au ca act de naștere anul 1950) este cu siguranță cel care poartă numele marelui fiu al poporului nostru Gheorghe Gheorghiu-Dej, înălțat în vatra satului Onești.

Să ne închipuim coborînd cu trenul dinspre Piatra Neamț spre Bacău. Cei care au făcut în realitate această călătorie nici n-au nevoie să-și imagineze, ci pur și simplu să-și amintească de ea. După ce trenul trece de Bacău se oprește în stația Adjud, care este și un important nod de cale ferată. Dacă în loc să continuăm călătoria spre București vom schimba de aici trenul spre Comănești, adică vom urca pe Valea Trotușului, nu va trece chiar multă vreme pînă vom ajunge în stația Borzești.

De la Borzești, satul unde se află și azi bătrînul stejar care amintește de copilăria lui Ștefan cel Mare, sînt șapte sau opt kilometri pînă la Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Pe întreg acest interval se înșiră, una după alta, arhitectonica impunătoare a patru mari întreprinderi industriale: un combinat de produse sodice, o termocentrală, o rafinărie și un combinat de cauciuc sintetic. Orașul care ne întîmpină cu blocurile sale, cu străzi și bulevarde tăiate ca pe hîrtie de calc este feciorul mîndru al acestei vaste rețele industriale. El numără astăzi aproape 35 000 de cetățeni, care locuiesc confortabil în blocuri, la construcția cărora arhitecții au pus și rîvnă și fantezie și unde viața se desfășoară tot așa ca în oricare alt oraș dezvoltat într-o evoluție de veacuri.

Ne îndreptăm acum în capătul celălalt al țării, în apropierea Oradiei. Aici, în țara celor trei Crișuri, sînt drumuri care te vor purta cu ușurință spre cîteva dintre cele mai pitorești locuri din țară — munții Apuseni. Pe valea Crișului Repede vom întîlni în cale chei stîncoase prin care apa abia poate străbate, spumegînd. Pe aici, în comuna Ciucea, vom putea vizita casa unde a trăit scriitorul Octavian Goga, și 2 km mai jos de Șuncuiuș, pe malul stîng al rîului, se pot vizita peșterile Capra și Deben, iar pe malul drept ruinele Cetății Zînelor și peștera Vadul Crișului.

Urcînd pe oricare dintre cele trei Crișuri, pătrundem în Țara Moților, unde la fiecare pas te întîmpină locuri legendare și frumuseți neobișnuite. Aici la Albac vom putea vizita casa lui Horia, iar sus, în creierul munților, aproape de vîrful Găina, unde în fiecare an se ține

așa-zisul tîrg de fete, se află comuna lui Avram Iancu.

În Apuseni, trei podoabe ale pămîntului și-au dat mîna: apa, munții și pădurile. Acestea au făcut cu putință nașterea unor peisaje unice, cum sînt cele de la Detunata, unde codrii de brazi și fagi sînt învecinați cu o pădure de piatră — stîlpi prismatici de bazalt, în apropierea unor cascade ascunse vederii de verdeață. Apa a săpat în stînca de calcar minunea peșterii de la Scărișoara, în care se păstrează un uriaș ghețar, și tot apa a rupt în două un munte la Cheile Turzii.

Moții sînt oameni neîntrecuți în prelucrarea lemnului, în olărit și mai ales vestiți mineri.

De aici, de pe muntele Găina, răsună azi vesele cîntecele de tulnic ale moților. Și în zilele limpezi, de pe cele mai înalte culmi, ei văd în zare Carpații, dincolo de valea Mureșului, peste cîmpia ardeleană.

Iată, acolo, la poalele Retezatului, vestita Țară a Hațegului, cu ruinele vechi Ulpia Traiana, Sarmizegetusa romană, dincoace Hunedoara, cetatea de foc, și castelul huniazilor, în dreapta, pe linia ferată Brad–Arad, Țebea cu mormîntul lui Avram Iancu și gorunul lui Horia, iar departe, undeva, în stînga, în munții Orăștiei, ruinele altei Sarmizegetuse — capitala lui Decebal.

Și dacă privirile îți vor răzbate și mai departe, nu se poate să nu poposească și la poalele munților Făgăraș. Aici se află cel de-al treilea frate geaman al orașelor de pe Trotuș și Crișul Repede. Este orașul Victoria, situat în apropierea Făgărașului, care, privit pe hartă, ne apare ca un centru geografic al țării. Victoria este un oraș al florilor și spațiilor verzi.

Mine noi — orașe noi

Un exemplu izbitor de naștere a unui oraș nou sub impulsul dezvoltării economice a regiunii înconjurătoare îl oferă localitatea Motru, care a primit o creștere vertiginoasă o dată cu deschiderea minei de cărbuni de aici.

În drum, ochii îți vor fi atrași de străjile bătrînului rîu. Între altele, se numără monumente ale naturii cum ar fi: stînca numită Masa lui Traian sau piscurile de granit ale Coziei și Năuruțiului, înalte și deopotrivă de vestite ca și monumentele ridicate de mîna omului.

Pentru a ajunge la noua mină de pe Motru trebuie să părăsim Oltul și să ne urcăm în tren pînă la stația Strehaia, unde, la puțină distanță, vom fi și noi martorii «facerii» noului oraș.

Primele cvartale de blocuri ridicate în orașul Motru lasă să se vadă, cu un pic de imaginație, care va fi configurația viitoare a acestui oraș oltenesc.

Dar acesta nu e singurul oraș, născut ca un fiu al unei mine noi. Să trecem din Oltenia, dincolo de munții Cernei și Almajului. Localitatea Moldova Nouă este situată în sudul regiunii Banat, foarte aproape de Dunăre. Deși trecută pe hartă, ea nu spunea însă nimic pînă în urmă cu cîtva timp. Dacă i se reținea cumva numele, asta era mai mult din pricina ciudățeniei sale, căci Moldova e o provincie, iar Banatul, unde se află localitatea, altă provincie. Și iată că de la o vreme începe să se vorbească tot mai stăruitor despre orașul Moldova Nouă. Reportajele pe cîte o pagină de ziar încep să fie consacrate acestei localități, pînă ieri atît de obscure. Ce s-a întîmplat oare?

Cercetările științifice au pus în evidență aici existența unor importante zăcăminte de minereuri. Așa a luat naștere o nouă mină, unul din multele obiective industriale ale planului șesenal, iar pentru minerii de aici se construiește un orășel de vreo 1 500 de apartamente, cu magazine moderne, hotel, casă de cultură etc. Un orășel ca atîtea altele.

...Un reporter povestea odată cît de surprins a fost cînd, revenind la Baia Borșa, după vreo doi sau trei ani de zile, a descoperit că locul unui minuscul cătun a fost luat de o așezare modernă. Dar, dincolo de planul orășelului propriu-zis, se petrecuseră cîteva fapte extrem de importante: niște mine care lîncezeau de multă vreme, pe versantul nordic al munților Rodnei, au fost trezite la viață. Orașul a început să se încadreze firesc în noua geografie a patriei.

Știți oare, dragi copii, că statisticienii au socotit că în perioada 1948—1962 au apărut pe harta țării vreo 50 de orașe noi, dintre care unele s-au dezvoltat în vatra unor foste localități rurale, iar altele au apărut, pur și simplu, pe un cîmp absolut gol? Un mare arhitect făcea calculul că prin anii 1965—1990 urbaniștii din țara noastră vor trebui, probabil, să satisfacă cerințele a aproximativ 12 milioane de orășeni. Mulți dintre aceștia vor locui în orașe în arhivele cărora un document de 30 de ani va fi considerat ca foarte vechi. În timpurile noastre, locul legendelor, pline de farmec, dar și de nesiguranță, l-au luat miracolele secolului XX; peripețiile gazului metan în retorte, metamorfoza petrolului și a gazului de rafinărie, ca și celelalte transformări uimitoare ale bogățiilor din adîncuri, care duc în aceeași măsură la schimbarea priveliștilor patriei.

Ilustrații de A. STĂNESCU

DE 1 IUNIE

Sub strălucirea soarelui de foc
Să ne urăm prieteni: bun noroc!
De pe cîmpii pînă-n înalții brazi,
Întreaga lume ne serbează azi.

Ce mîndri și ce fericiți sîntem
Că-n anii noștri tineri, azi, putem
Să ne gîndim cu încredere la viitor,
S-avem de toate, să muncim cu spor.

NICULAE NICULAE
Casa de copii școlari nr. 2 — București
Participant la concursul «Cea ma frumoasă lucrare»

Drumuri

Prin țara asta
cîte drumuri nu-s!
De-a lungul,
de-a latul,
în jos și în sus,
drum de țărînă,
drum de piatră,
drum de fier,
cărare printre holde,
cu fîntînă,
sau brînă de munte,
aproape de cer.
Colindă-le pe rînd,
în toiul verii,
că-i ziua mai lungă
și zarea mai largă,
și pasul, și gîndul
mai sprinten aleargă
printre flori,
printre stele puzderii!

Apă vie

Sus, printre brazi,
e-o stîncă sură,
roasă de vînturi,
arsă de soare;
pe fruntea ei de piatră,
șuvițe sclipitoare
se scurg, picătură
cu picătură,
ca niște reci
broboane de sudoare...
Cînd te-apleci,
în amiaza fierbinte,
să bei din pîrîul din vale
și simți răcoarea undei
pe buzele tale
și-o auzi cum îngînă
prin prund, prin țărînă,
cîntec fără cuvinte,
adu-ți aminte
că undeva,
în munte și-n poveste,
printre brazi,
printre albele creste,
e-o namilă de stîncă cenușie,
roasă de vînturi,
arsă de soare,
din care izvorăște
și prinde să coboare
spre noi,
strop cu strop,
apa vie.

Cîntec de cules

Leagănă-te, cîmpie bogată!
Legănați-vă, lanuri voinice!
Ca mîine, din zare se-arată
și prind să-și despice
cărare de-a lungul,
de-a latul
mașinile noastre,
prin grîu, prin secară:
mîine pornim seceratul,
culesul de vară.
Vom duce-n hambare, treptat,
acest pămînt
cu soare-amestecat,
de noi muncit
și străjuit de noi,
prin vifore,
prin arșiță și ploi...
Dar din amurg
și pînă mîine-n zori,
cînd vor porni motoarele a zice,
leagănă-te, cîmpie,
legănați-vă, spice,
de dragul celor mulți
și muncitori!

Gheonoaia și arțarul

Cioc-cioc,
cioc-cioc,
din ram în ram,
din loc în loc,
iscodește,
tresare,
se-nfoaie
în penele-i smălțate
cumătra gheonoaie
(sau, dacă vreți,
ciocănitoarea...)
și, colindînd pe trunchi,
în sus și-n jos,
repetă stăruitor
întrebarea
destul de cunoscută tuturor:
— N-aveți un viermișor
în plus?
— Tu, gheonoaie,
suflet hai-hui,
bombănește arțarul
scorțos și solemn,
ce tot spui?
Bate-n lemn!

Clopoțelul

Sub aluni și goruni
ce te legeni și suni
neauzit
în dumbrava sihastră?
Ce taine și vrăji și minuni
ascunzi în tichia albastră?
Bondarul cu surtuc
de catifea,
care te cercetează
pe-ndelete,
de bună-seamă, ar putea
destăinui cîte ceva...
— Stai, logofete!
...Dar cum să stea
cînd trebuie să vestească
piticilor
porunca-mpărătească?

CLASA A VIII-A

CEI 300 000

de ZAHARIA STANCU

...Așadar, «în curînd, circa 300 000 de elevi vor absolvi școala generală de opt ani». Ca urmare a acestui fapt, cei circa 300 000 de elevi își pun întrebarea: «ce să alegem — continuarea studiilor în școala medie de cultură generală sau învățămîntul profesional și tehnic?»

Întrebarea și-o pun nu numai elevii. Întrebarea și-o pun profesorii și, în cele mai multe cazuri, și-o pun și părinții elevilor. Ce să alegem?

A alege drumul pe care urmează să-l străbată pînă la capătul vieții sale un tînăr nu este de loc ușor. Dar mie mi se pare că, în condițiile de azi, nu este nici chiar așa de greu, cum s-ar părea la prima vedere. Problema care se cere dezlegată este doar aceea a alegerii.

Altădată, problema drumului de ales în viață pentru cei tineri era mult mai complicată și deci mult mai greu de rezolvat, iar uneori chiar de nerezolvat. Învățămîntul general nu era de opt, ci, cum bine știți, numai de patru ani. Problema se punea mult mai devreme. Copilului trebuia să i se aleagă drumul pe la 11 sau cel mult 12 ani.

Dar cum să i se aleagă un drum?

Cu ani în urmă — cu destui, dar nu cu atît de mulți ca să nu ne mai putem aduce aminte —, pentru mai bine de 90 la sută din absolvenții școlii primare de patru ani drumul alegerii era aproape închis.

Ce drum putea să aleagă pentru copilul său, pentru copiii săi muncitorul exploatat pînă la sînge de patron? Ce drum putea să aleagă pentru copilul său, pentru copiii săi țăranul sărac? Ucenic la un meșter. Argat la un moșier. Pretutindeni, sau aproape pretutindeni, întîlnea tinereți flămînde și rupte, vieți chinuite, multe stinse înainte de timp, fără nici un orizont luminos înainte. Liceele erau ale bogaților, universitățile, tot ale bogaților. Pentru copiii acestora — dar numai pentru copiii acestora — se punea problema alegerii unui drum de viață. Este adevărat că prin licee și prin universități mai pătrundeau uneori și băieți săraci, dar cu cîtă muncă se plătea totul și uneori cu cîtă umilință!...

Și acum... Acum problema alegerii se pune pentru toți copiii de la orașe și sate care vor absolvi anul acesta sau în anii viitori școala generală de opt clase.

Față de ceea ce am moștenit de la regimul burghezo-moșieresc acum douăzeci și ceva de ani, am înfăptuit și în acest domeniu, al învățămîntului, mult, nespus de mult.

Seria aceasta de circa 300 000 de elevi de care ne ocupăm este prima care absolvă școala generală de opt ani. După ea vor veni în fiecare vară alte și mereu alte serii și, fără nici o îndoială, mai pregătite de la an la an. Problema drumului în viață pe care trebuie să-l urmeze tineretul nostru după ce absolvă școala generală de opt ani a devenit și ea o problemă a partidului nostru, a statului nostru, a întregului nostru popor. Societatea noastră socialistă asigură tuturor copiilor țării opt ani de învățămînt gratuit, asigură oricărui tînăr un loc de muncă, perspective largi de dezvoltare, de perfecționare.

Mulțumită conducerii noastre înțelepte de partid și de stat nimic nu se petrece la întîmplare în țara noastră. Noi pregătim și planificăm cu calm, cu pricepere, cu hotărîre ziua de mîine, ziua de poimîine, viitorul patriei noastre și al poporului nostru. Economia noastră se dezvoltă metodic, multilateral, în ritm rapid. Știm de ce anume cadre vom avea nevoie la anul, la celălalt an și în mulți ani care vor veni...

...Nu peste multă vreme vor intra în muncă, alături de noi, circa 300 000 de tineri, cea dintîi serie a elevilor care absolvă școala generală de opt ani.

Deseori, dimineața, privesc cetele de școlari care se îndreaptă spre școlile lor. Am fost și eu cîndva școlar. M-am îndreptat și eu dimineața spre școala unde mă aștepta învățătorul. Cînd am isprăvit-o, nu m-a întrebat nimeni ce drum vreau să-mi aleg în viață. Învățătorul mi-a întins un certificat cu note, mi-a pus pe frunte o cunună de flori de salcîm împletită de niște fete, mi-a strîns mîna și, pentru că știa ce-am să răspund, nu m-a întrebat nimic. A doua zi, tata m-a luat de mînă, m-a dus și m-a băgat slugă la notar, să-i duc vaca la păscut, să-i legăn și să-i adorm în brațe odraslele.

Dacă aș avea zece vieți, ori o sută de vieți, ori o mie de vieți — și dacă toate acestea zece, ori acestea o sută, ori acestea o mie ar fi vieți tinere, tinere de tot, eu pe toate le-aș pune în slujba construcției socialiste din această țară, pe toate și în întregime. Iar pentru mine aș păstra numai bucuria că am fost și eu, măcar un timp, în aceste părți ale lumii largi, nu numai martorul, ci și părtașul unor fapte mîndre și drepte.

ZILE

Cu un șuierat prelung, trenul de Constanța se puse încet-încet în mișcare și, după puțin timp, învolburat în aburi și fum, dispăru în pădurea nemărginită de sălcii. Pe peronul gării «Dunărea» — mică stație de cale ferată în apropierea podului de la Cernavodă — rămăsese numai o fetiță, cu un mic geamantan în mînă. Fetița, o pionieră roșcovană, durdulie și cîrnă, privea în jur peronul pustiu, ars de soare, pe care nu se zărea decît șeful gării, cu o șapcă roșie decolorată pe cap, cu semnalizatorul verde în mînă.

Cînd ultimii vălătuci de fum se risipiră printre sălciile de pe marginea căii ferate, șeful gării se întoarse să intre în biroul de mișcare și rămase încremenit, privind la fetița ce stătea singură pe peron. Se apropie de ea și o întrebă mirat:

— Dar tu unde mergi, fetițo? Ai venit singură?

— Da, răspunse cu însufletire fata... Merg la unchiu-meu, la Cegani.

Șeful gării își țuguie buzele.

— La Cegani? Singură? Ai opt kilometri de drum prin baltă, fetițo... Ai mai fost vreodată pe-aici?

— Nu. Este prima oară cînd vin... recunoscu fata. E departe?

— Oho! făcu șeful... Dar nu înțeleg! Cum te-au lăsat părinții tăi singură? Pari o fată curajoasă, dar, oricum... balta este baltă... privaluri... poteci întortocheate... pădure nesfîrșită de sălcii... Și am auzit că Dunărea este umflată... S-așteaptă revărsarea ei din clipă în clipă... Dacă Dunărea se revarsă... balta se transformă într-o mare de apă... cît vezi cu ochii apă... știi să înoți?

Fetița oftă:

— Nu știu. Să nu fi primit unchiul meu telegrama trimisă de tata?

Șeful gării clătină din cap.

— Vezi bine că nu... Telegrama s-o fi rătăcit... Se întîmplă...

— Și eu ce să fac acum? întrebă cu un glas șovăitor fetița.

Șeful gării o privi zîmbind:

— Vrei s-asculți sfatul meu? Cel mai bun lucru este s-aștepți personalul de ora 7 și să te întorci înapoi acasă.

Fetița făcu un gest de neputință:

— Dar nu pot...

Șeful gării ridică din sprîncene:

— De ce?

— Fiindcă tata a plecat din țară, răspunse repede fetița. A plecat în deplasare pe un șantier pentru o lună... ca specialist, adăugă mîndră.

— Și mama?

Fetița avu un surîs șters.

— Știți, eu n-am cunoscut-o pe mama...

— Iartă-mă. Nu știam, spuse șeful gării, mușcîndu-și ușor buzele. Și tăticul tău te lasă să călătorești singură?

Fata ridică brusc capul și-l privi dintr-o parte:

— Tăticu m-a urcat în tren, și unchiul Dumitru trebuia să m-aștepte la gară. Și vedeți că n-a venit. Și-apoi, am învățat să mă descurc singură.

— Adică, fetițo?

Fata puse geamantanul jos, și se așeză pe el:

— Îmi dați voie?

— Desigur, admise șeful gării. Te dor picioarele?

Fetița avu un zîmbet obosit. Își așeză liniștită mîinile în poală.

— În tren am stat în picioare... uff! Ce aglomerație. Sezoniștilor ăstora le turuie gura tot timpul...

Acasă am treburi, îmi fac lecțiile... Și cîte și mai cîte... cumpăr pîine, sifoane, ud florile, spăl vasele. Tata nu are timp... Tăticul m-ajută la curățenie. Altfel n-aș scoate-o la capăt! E foarte greu să îngrijești un bărbat!

— Fără îndoială, admise din nou șeful gării..., dar tăticul tău cîștigă destul de bine... de ce nu angajează un ajutor?

Fetița se ridică brusc în picioare.

— Nu avem nevoie de nici un ajutor. Ne descurcăm foarte bine, amîndoi... Și-apoi, dacă ați ști, ce croitoreasă bună

Desen de MAGDA ARDELEANU

DE VACANȚĂ

de **PETRE LUSCALOV**

este tătícu...

— Tătícu... croitoreasă? se miră celălalt.

— Stați să v-arăt, spuse fetița, și, răsturnînd geamantanul, îl deschise. Să v-arăt ce rochiță i-a făcut lui Mia...

—Mia? Cine este Mia?

—Mia este păpușa mea, adăugă ea, scoțînd o păpușă blondă, cu ochi albaștri din geamantan, arătîndu-i-o, vedeți, rochița asta înflorată? Tătícu a cusut-o...

— Foarte frumoasă.

— O! Dacă ați vedea rochița mov, pe care i-a cusut-o Aglaiei... continuă cu însuflețire ea... Aglaia este păpușa mea cea mare... E brunetă și cîrnă... la nas seamănă cu mine... Pînă la urmă am lăsat-o cu «Mot» la o vecină.

—«Mot» cine mai e?

—Motanul meu... îi mai spun și «Mot-Bot». E cenușiu vărgat... și are labele albe... un leneș și un chiulangiu... un pierde-vară... n-o s-ajungă nimic de capul lui...

— Păcat, făcu celălalt.

Fetița oftă din nou.

— Da... mare păcat. Știi ce mi-a făcut ultima dată?

— De unde să știu...

— Ei, uite că vi-l spun... După ce l-am spălat și l-am pieptănat m-am dus la bucătărie. Dumnealui a sărit pe fereastră și s-a vîrît într-o ladă de gunoi. Știți, din acelea de tablă care se pun pe lîngă blocuri... Băieții au venit tiptil și pac! Au pus capacul. Îl caut pe «Mot-Bot», ia-l de unde nu-i! Am crezut că l-a călcat vreo mașină. Cînd, ce să vezi, sună soneria.

— Așa...

— În ușă, cine? Unul Mielu.

—Mielu... așa...

— Stimată domnișoară, zice... «Banda neagră» ți-a răpit motanul... Sînt trimis să duc tratative cu dumneata. Îl răscumperi sau nu?

— Ei drace...

— Cum vă spun... Ce era să fac? Le-am dat caleidoscopul pe care mi-l dăduse tătícu de ziua mea... și Mielu mi-a indicat locul unde era sechestrat «Mot-Bot». De-ați ști în ce hal l-am adus acasă...

— Îmi închipui.

— Din pricina lui friptura a ars în cuptor. Și-a trebuit s-alerg din nou după carne la măcelărie. Cînd m-am înapoiat acasă, «Mot-Bot» înfulecase jumătate din friptura arsă... Vedeți... tot el... Pe fereastra bucătăriei am găsit caleidoscopul și un bilețel:

Mielu îmi cerea iertare pentru cele întîmplate și-mi trimitea caleidoscopul înapoi.

— De ce? întrebă mirat celălalt. I-a fost cumva frică de tine?

— Și încă cum, rise fetița. S-a răzgîndit.

— De ce? spuse uimit șeful gării. Te pomenești că l-ai bătut odată măr și de atunci te ține minte?

Fetița făcu un gest de lehamite cu mîna:

— Aș! N-am eu timp de-așa ceva. Îl meditez la aritmetică. De trei ori pe săptămînă, adăugă ea, și-apoi tresări. Dar băiatul acesta cine este?

Șeful gării urmări privirea fetiței. La cîțiva pași de ei stătea un băiețel oacheș, cu părul zbîrlit, într-o cămașă vărgată, ce o purta pe deasupra pantalonilor lui roșcați de lînă. Într-o mînă ținea o vargă lungă de 3—4 metri, în vîrful căreia se afla o pană subțire strălucitoare și neagră ca smoala. În cealaltă mînă băiețelul avea o colivie împletită din nuiele de salcie, în care se zbăteau, zburînd de-a valma, cîțiva sticleți și scatii.

— Hei, făcu șeful gării. Dar tu de unde răsărișî?

Băiatul îl privi întunecat și nu-i răspunse.

— Ce, n-ai gură? se minună șeful gării. Te întreabă omul ce cauți pe-aici și tu taci? N-ai gură?

— N-am, răspunse parcă dușmănos băiețelul. Dar ce tot mă întrebi, nene. Ți-am făcut ceva?

— Nu... dar te întreb și eu așa...

— Păi de ce să mă întrebi așa, nene? continuă întunecat băiețelul.

— O! da' mîndru mai ești! făcu șeful gării. Și sticleții și scatiii ăia tot tu i-ai prins?

— Tot, răspunse sec băiețelul.

— Cu varga?

— Cu.

— Și-mi vinzi și mie unul? întrebă cu o ușoară ironie în glas șeful gării. Ți-l plătesc bine.

Băiețelul îl măsură cu dispreț din cap pînă în picioare.

— N-ai dumneata bani să mă plătești pe mine... Nici nu știi cine sînt.

— Crezi?

— Cred.

— Dar de unde știi?

— Dacă ai avea bani să cumperi scatii ți-ai lua și-o șapcă nouă.

— Păi am și una nouă... Pe aia o pun numai cînd trece rapidul.

Băiatul se uită la șeful gării, cu un aer bănuitor.

— Văd că matale îți arde de vorbă. Eu am de mers, nu joacă... pînă la Cegani. Privalurile se umflă... E semn că Dunărea se revarsă... Mă duc.

— Ia... ia stai... îl opri cu un gest șeful gării. Zici că mergi la Cegani?

— Zic, spuse băiețelul oprindu-se. Mă duc acasă.

— N-ai vrea s-o iei și pe fetița asta cu tine? îl întrebă șeful gării, arătînd spre fată, care privea tăcută spre băiețel. Unchiul ei n-a venit la gară și singură se rătăcește.

Băiatul măsură fata din cap pînă-n picioare și spuse sec:

— Nu.

— N-are unde să se mai întoarcă, măi băiete, spuse șeful gării. Taică-su a plecat din țară.

Dar băiețelul nu-i mai ascultă. Și întoarse spatele și-o porni spre ieșirea de pe peron, spre pădurea de sălcii.

— E singură... strigă după el șeful gării.

Băiatul se opri înciudat. Puse colivia jos și se întoarse brusc:

— Nene, matale nu înțelegi? Privalurile se umflă... și matale îi tot dai zor cu fetița. Vrei să doarmă la noapte într-o salcie?

Băiețelul se întoarse: luă colivia și își văzu liniștit de drum. Traversă calea ferată și se înfundă în pădurea de sălcii ce se ridica de partea cealaltă a drumului de fier, înaltă, tăcută și misterioasă.

—Mă duc după el... strigă pe neașteptate fetița și, mai înainte ca șeful gării să poată schița vreun gest, apucă geamantanul și o zbughi peste calea ferată spre pădure.

— Fetițo... fetițo... strigă neliniștit acesta, dezmeticindu-se parcă, și făcînd cîțiva pași în urma ei... Fetițo... hei, fetițo... stai! und' te duci?

Nu-i răspunse nimeni. Fetița dispăruse și ea în pădure. Șeful gării oftă și, scoțîndu-și șapca, privi lung pata neagră de sudoare din fundul ei. Apoi și-o puse încet pe cap, murmurînd pentru sine, cu o voce stinsă:

— Toate ca toate... Numai să nu se reverse Dunărea! Am să merg să dau acum un telefon la Cegani. Neapărat telefonez.

(Va urma)

AMINTIRI DESPRE PROFESORI*

*

Şi astăzi, cînd treburile mă abat pe lîngă fostul meu Liceu «Gheorghe Barițiu» din Cluj, devin parcă din nou elev, cu mintea larg deschisă să absoarbă, ca un burete, totul. Îmi apare în față, aievea parcă, fostul nostru director, scriitorul Alexandru Ciura; îl salut, în gînd, cu respectul școlarului care știe ce-i datorează dascălului și trec mai departe. Dar nu-i ușor să treci mai departe cînd te cheamă înapoi banca de școală din care, fermecat, ascultai povestirile captivante ale severului și, totodată, bunului nostru profesor și director, căruia îi datorăm dragostea, statornică și astăzi, pentru lectură, încercările multora dintre noi de a așterne pe hîrtie, fie în versuri, fie în proză, gîndurile și elanurile tinerești. Deschid și astăzi sertarul care păstrează schițe, povestiri, nuvele, zîmbind la amintirea preocupărilor din tinerețe.

...Nu-i ușor să treci mai departe cînd, deodată, vocea caldă a lui «Moș Nicoară», așa-i spuneam, plini de respect, nu ca o poreclă, profesorului nostru de latină, te cheamă înapoi să mai deschizi cărțile din care un Horațiu, Cicero sau Virgiliu îți grăiesc în limbajul maximelor care mustesc de înțelepciune. Cu ajutorul acestor maxime, «Moș Nicoară» transforma orele lui în adevărate ore de educație. El a clădit ceva în sufletul nostru, ceva solid și trainic, un crez de viață: ne-a învățat că trebuie să muncim cu tenacitate, să fim cinstiți, drepți, să ținem la demnitatea noastră de oameni. Ceea ce a clădit el durează și astăzi.

Acad. prof. EUGEN PORA

*

Adeseori îmi amintesc de unul dintre cei mai iubiți dascăli ai mei, unul dintre oamenii cărora le datorez alegerea drumului în viață și multe din succesele mele științifice: profesorul de științe fizice și chimice Gheorghe Chicu. Parcă-l văd la catedră, înalt, voinic, cu păr argintiu și cu privirea pătrunzătoare, dar blîndă, îndreptată spre clasă. El a fost primul om care m-a deprins cu pasiunea științei. În orele de clasă și după sfîrșitul lor, în după-amiezele petrecute în laborator, în conferințele pe care ni le ținea, grija principală a profesorului era aceea de a ne stimula dragostea pentru știință, pentru descoperirea tainelor naturii. N-am să uit niciodată emoția și mîndria de care am fost cuprins cînd profesorul, văzînd că mă interesez îndeaproape de problemele ridicate la lecții, mi-a încredințat cheia laboratorului de fizică și chimie al școlii, spunîndu-mi că pot lucra acolo oricînd am timp liber.

Adesea ne dădea spre experimentare aparate dinadins defectate sau substanțe impure, învățîndu-ne să descoperim și să înlăturăm defecțiunile, să determinăm substanțele.

Acad. prof. EUGEN MACOVSCHI

*

Amintindu-mi de viața de licean, n-aș putea să nu vorbesc de profesorii mei. Cum aș fi putut să-l uit pe profesorul Niculau care ne preda științele naturii.

Dacă am căpătat o oarecare deprindere în a nu mă exprima prea banal, o datoresc unuia din profesorii mei de română, Calistrat Hogaș, ale cărui lecții le ascultam vrăjiți, fără a auzi măcar sunetul clopoțelului care vestea sfîrșitul orei.

Îmi amintesc de foarte severul profesor Lascăr, care ne-a învățat cu adevărat matematică, de exigentul profesor Scriban, care ne-a ajutat să învingem greutățile însușirii limbii latine...

Acad. prof. HORIA HULUBEI

*

Îmi amintesc și acum... Preda pe atunci muzica la Fălticeni profesorul Ion Chirescu. (Astăzi artist al poporului — n.r) Inimos și priceput cum era, a reușit în scurtă vreme să formeze în școală o orchestră simfonică. Cei mai mulți dintre membrii orchestrei erau elevi în clasa noastră. La violoncel cînta regretatul actor Jules Cazaban. Eu cîntam la vioară. Mai făceau parte din formație Ion Irimescu (sculptorul de azi), Ion Grigoraș (astăzi geolog vestit), Vasile Diaconescu (astăzi profesor universitar la Institutul politehnic). Iar prezentatorul programului era Gr. Vasiliu-Birlic. Ne întîlneam o dată sau de două ori pe săptămînă, după orele de clasă, la repetiții. Profesorul Ion Chirescu ne antrena adesea în discuții despre muzică, ne povestea întîmplări interesante din viața unor mari reprezentanți ai muzicii universale. Discuțiile continuau și după ce ne despărțeam de profesor, în drum spre casă, uneori pînă seara tîrziu...

Prof. univ. PETRE JITARU
membru corespondent
al Academiei R.P.R.

* Fragmente din cartea «A fi elev», apărută de curînd în Editura politică.

FĂRĂ CUVINTE

EXPEDIȚIA

de **OVIDIU ZOTTA**

— Se simte cineva obosit? întreabă dirigintele.

— Nuuuu!

Membrii expediției înaintează în șir indian printre tufișurile care acoperă creasta dealului. În zori a plouat, acum soarele scoate aburi din glie, mirosul dulce-amărui al buruienilor te amețește. Cei mai preocupați din grup sînt Sandu și Valeriu.

— Alun! strigă Valeriu, rupînd o crenguță cu cîteva frunze și culcînd-o între scoarțele ierbarului «de teren».

— «Alun!», îl îngînă Sandu, privindu-l de sus. Poate vrei să spui **Corylus avellana,** din **familia betulaceelor!**

— Nu te mai grozăvi, zice Valeriu.

Sandu și Valeriu sînt frați, dar în știință asta nu are însemnătate...

Expediția străbate desișul răchitelor cu aceeași solemnitate cu care ar traversa o junglă tropicală, cu sicomuri și baobabi. În frunte, Marius Pintea, cu o hartă și busolă, merge grav, ca o navă amiral. În schimb, ariergarda, Vicu Stoenescu, se poticnește mereu, deoarece avînd binoclu îl ține tot timpul la ochi, în speranța că va descoperi ceva neobișnuit. Necazul lui este că pînă acum nu au întîlnit nimic care să le aducă gloria de expediționari.

— E timpul să facem un popas, copii. Sub răchita de colo, hotărăște dirigintele, tînăr profesor de limba română.

Pe urmă, scoțînd o cărticică din rucsac:

— Să citim versuri.

Copiii se așază turcește.

Nimeni nu citește atît de frumos ca dirigintele clasei a șaptea. Glasul îi sună cam răgușit, dicțiunea nu-i tocmai grozavă, dar ai impresia că nu spune versurile din carte, ci le descoperă, rînd pe rînd, în el însuși, ba poate chiar și în gîndurile celor care-l ascultă. (La serbările școlare, recitatorii care primesc cele mai multe aplauze sînt întotdeauna «de-ai lui Dorneanu», și tot «de-ai lui Dorneanu» sînt și cei mai buni handbaliști. La antrenamente nu pare mai puțin exigent decît la orele de gramatică, și la orele de gramatică este cum nu se poate mai exigent!) După părerea unanimă a clasei, cu profesorul Dorneanu nu e exclus să descoperi chiar și lîna de aur la care au visat argonauții. Pentru el nimic pe lumea asta n-are secrete. Deunăzi l-au văzut umblînd cu mîinile pînă la coate în motorul unei basculante rămase în pană pe șosea, în vreme ce șoferul, băiețandru de vreo 19 ani, o ținea într-una cu «tovarășe inginer», convins că are de-a face cu un inginer mecanic.

În pădure știe să aleagă cel mai potrivit loc pentru corturi, citește urmele tuturor jivinelor și cunoaște ca nimeni altul ciupercile bune de mîncat. El i-a învățat alfabetul Morse și cum se stabilește unghiul de marș. La vreme de noapte le arată, pe bolta cu mii de stele, constelațiile, iar dînșii se închipuie vechi corăbieri care, după o zi de muncă istovitoare, ascultă, rezemați de balustradă, cîntecul vîntului sau poate al osiei nevăzute care unește mișcarea pămîntului cu a tuturor stelelor.

...Locul de popas a rămas gol. Profesorul merge în flancul coloanei, ținînd încă volumul de versuri în mînă. Își privește încîntat exploratorii. Gleznele lor sînt zgîriate de buruieni țepoase, genele pudrate de colb, dar atît de sprinteni și guralivi n-au fost niciodată. În cele cinci zile de cînd se află pe drum au văzut combinatul chimic, stațiunea de mașini și tractoare, heleșteul, stîna.

Parcă nu de o săptămînă colindă cu profesorul Dorneanu, ci de o viață întreagă. Mai tîrziu au să transforme fiecare gest, fiecare întîmplare a acestuia într-o mică legendă. Pînă una alta îl imită cu devotament. Ridicînd o piatră de pe malul rîului, o privesc cu ochi mici, pentru a-și ascuți vederea, așa cum face el. Trecînd pe lîngă un monument străvechi, notează cu aceeași minuțiozitate ca el inscripțiile săpate în piatră. La masă taie slănina în cubulețe egale — așa cum procedează Dorneanu, care și-a făcut armata prin Ardeal — și, pentru că are nevinovatul tic de a clipi repede-repede cînd e pe cale de a emite o judecată oarecare, toți clipesc precipitat, chiar și atunci cînd nu emit vreo judecată...

Expediția își continuă neabătută drumul. Unii discută cu aprindere probleme. Alții înseamnă pe hartă itinerarul parcurs, iar Vicu Stoenescu, cel cu binoclu, ține în taină un jurnal «literar» al călătoriei, visînd o descoperire care să-i încununeze cronica.

Deodată, spre sud-est, albește o așezare. Profesorul comandă: «pe loc, stai!»

— Controlați-vă ținuta.

Intră în funcțiune periile, oglinzile, pieptenii. Pe urmă, lucru neobișnuit, profesorul examinează pe fiecare în parte dacă încălțările mai au urme de praf, dacă părul șade cum se cuvine. Între timp și-a schimbat cămașa, punîndu-și butoni și cravată.

E un sat obișnuit. Femeile străbat grăbite prin ogrăzi. O duzină de biciclete prăfuite se odihnesc, rezemate la intrarea magazinului universal. Cîțiva copii mici se joacă pe uliță.

Lîngă școală, o casă bătrînească, acoperită cu draniță. În trei laturi ale fîntînii, straturi de stînjenei, gălbenele, siminoc, gherghine. Printre flori, doi stupi. În fundul ogrăzii, o șură gospodărească, pe acoperișul căreia prosperă o mică împărăție a porumbeilor — voltați, codalbi, vinețiii...

— Intrăm aici? se miră Vicu Stoenescu, văzînd că profesorul, trecînd podișca, și-a strecurat brațul pe deasupra porții, căutînd, cu un gest care mărturisește o veche deprindere, zăvorul.

(CONTINUARE ÎN PAG. 22)

de **RODICA STOIAN-DIMIU**

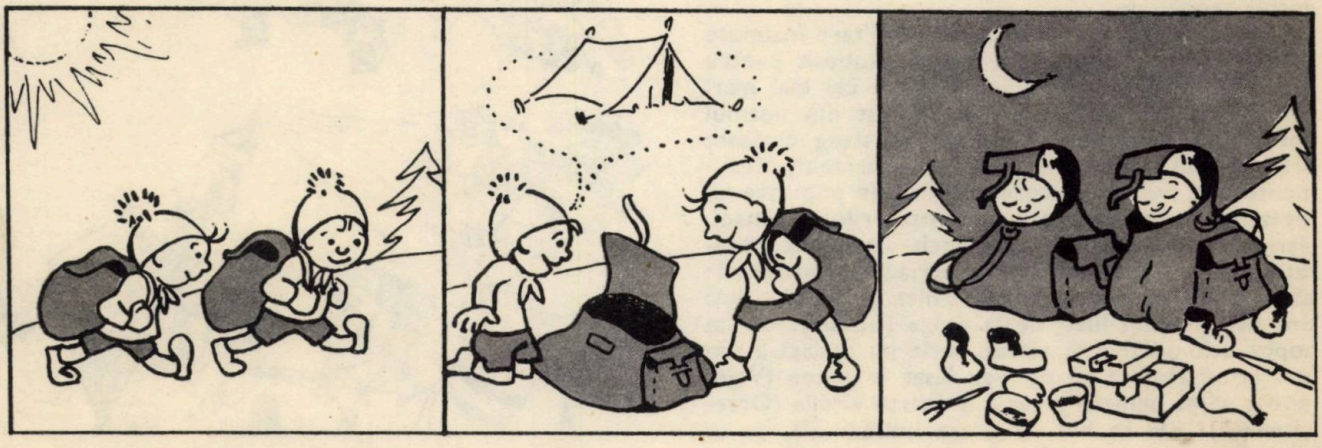

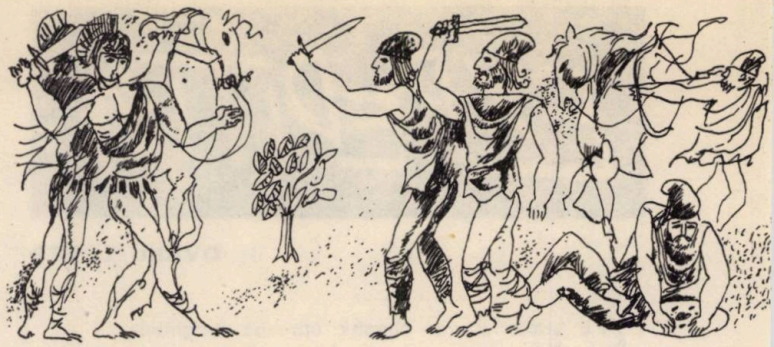

UN MUZEU AL EROISMULUI

de M. MIHALACHE

Ilustrații: DEAK ION – CLUJ

Pe Dealul Spirii (nu departe de locul unde, la 13 septembrie 1848, un grup de pompieri români au luptat și au murit eroic în fața puhoiului trupelor turcești) se află Muzeul militar central.

În cele 36 de săli ale sale stau nenumărate marturii despre vitejia și dragostea de patrie ale poporului nostru. Oșteni înflăcărați de o nețărmurită dragoste pentru patrie au risipit adeseori oștile tîlhărești ale cotropitorilor, vîrînd spaima în ele.

Ca un adevărat fir roșu străbate istoria noastră șirul luptelor poporului pentru neatîrnare, a căror glorioasă amintire este păstrată aici printr-un impresionant număr de obiecte, unele date la iveală de arheologi, altele dezgropate din vechi cronici și hrisoave, piese originale păstrate cu multă grijă și respect, purtînd mesajul altor timpuri. Ele vorbesc despre neostoita sete de libertate a poporului, despre oamenii care au năzuit cu înflăcărare să trăiască fără umilințe și strîmbe întocmeli, într-o țară liberă.

Muzeul prezintă numeroase mărturii despre puterea militară a dacilor; machete de cetăți cu sisteme de fortificații date nu de mult la iveală în munții Orăștiei, vechi arme servind și la vînat, imagini cu scene de luptă de pe Columna lui Traian de la Roma și de pe monumentul de la Adamclisi, machete de castre romane ridicate în Dacia cucerită etc.

Au venit apoi alte vremuri. Mulți viteji au înscris pe răbojul veacurilor victoriile militare românești. Se pot vedea în muzeu arcurile cu săgeți, spadele, sulițele și securile de luptă, stampele de epocă, mărturii elocvente ale unor bătălii celebre.

Unul dintre vitejii voievozi, strălucit cîrmuitor și mare comandant de oști, a fost Mircea cel Bătrîn. Despre bătălia sa de la Rovine se spune într-o veche cronică sîrbească: «De aici se ridică Baiazid cu turcii către români. Deci se loviră cu Mircea Voievod și fu război mare cît se întunecă de nu se vedea văzduhul de mulțimea săgeților. Și mai pierdu Baiazid oastea lui cu totul. Iară pașii... pieriră toți... Așa de se vărsa sînge mult, cît era văile crunte».

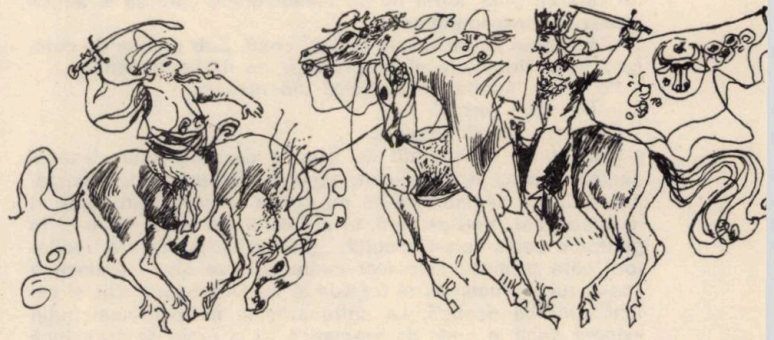

Iată în muzeu și statuia lui Ștefan cel Mare. Nimeni pînă la el, în istoria noastră, și nici după aceea, n-a purtat atîtea războaie cu dușmanii. Cuvinte de slavă scriau cronicarii noștri, ca și cei poloni sau unguri, despre viteazul Voievod al Moldovei, arătînd că el este «cel dintîi dintre principii lumii» care a repurtat... «o victorie atît de strălucită în contra turcilor» și numindu-l printre «eroii secolului».

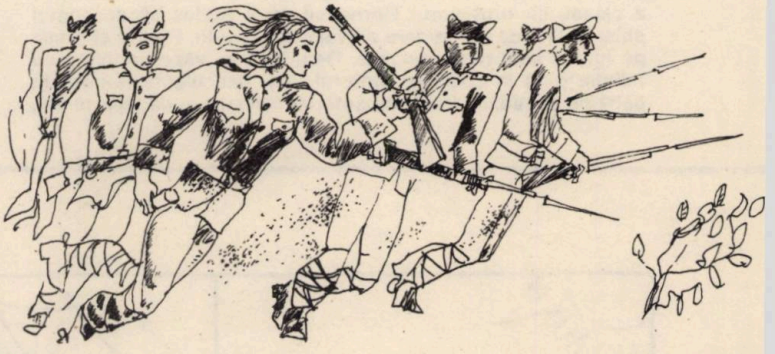

Socotit ca făuritor al unei arte militare înaintate pentru vremea aceea, el a luptat neobosit pentru apărarea Moldovei, fiind unul dintre cei mai mari comandanți de oști care s-au ridicat din neamul nostru. Se păstrează în muzeu un steag ostășesc original din vremea lui, ca și armament, documente etc. Sub conducerea sa, masele populare au luptat cu vitejie împotriva cotropitorilor otomani, cîștigînd strălucite biruințe, încît au stîrnit admirația lumii. Cronicarii vremii scriau cu entuziasm: «Sînt bravi meșteri a mînui sulița și pavăza, deși sînt niște țărani luați de la plug» (Bielski); «E un popor atît de dur și viteaz, încît nu o dată a dat învățături acelora ce nu l-au lăsat în pace» (Vigenere); «Sînt oameni grozavi și foarte viteji» (Orzechowski); «Ei se bat cu o așa îndrăzneală, cu un

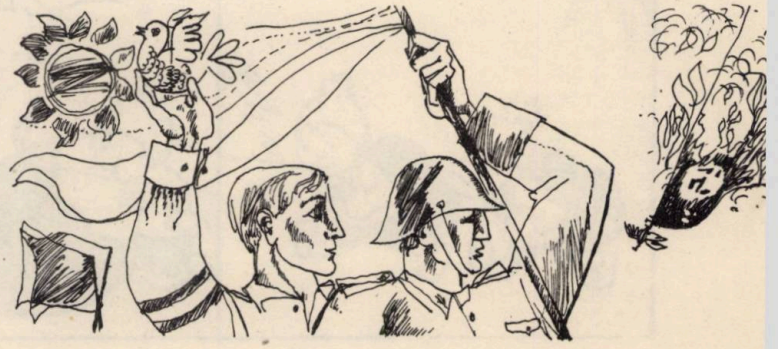

așa dispreț pentru dușmani, cu o așa încredere în sine, încît adesea cu o mînă de oameni înfrînseră mari armate...» (Graziani).

Iată-ne în sala închinată lui Mihai Viteazul și epocii sale. Diverse exponate, tablouri ne fac să retrăim acele vremuri cînd oștirea neînfricatului voievod a făcut minuni de vitejie, despre care Nicolae Bălcescu scria cu admirație: «Puține pilde poate găsi cineva în analele ostășești de o ispravă mai bună decît aceea ce dobîndi Mihai Viteazul, la bătălia de la Călugăreni (1595 august 13). El așează doua tunuri într-o poziție atît de favorabilă, încît prăpădi toată aripa dreaptă a armatei turcești. Fapta este vrednică de toată aducerea aminte!».

Cînd patria era în primejdie, cînd vrăjmașul călca pămîntul românesc, se chema «ridicarea gloatelor» și toată țara trebuia să fie «în arme», spune Bălcescu în scrierile sale militare. Și tot el arată cum Neagoe Basarab povățuia pe fiul său să răsplătească, pentru vitejie în luptă, și pe sărac, «că mai bun își este săracul cu cinste decît boierul cu ocară».

Luptele sociale, cu dramatismul lor, răscoalele care au cutremurat veacurile și-au găsit și ele un loc de cinste în acest bogat muzeu, împletindu-se cu evenimentele militare și formînd împreună o vastă și instructivă carte a istoriei noastre. Stampe ale epocii ni-l arată cum, ca o flacără, s-a mistuit Doja pe jilțul de fier înroșit în foc. Chemînd pe iobagi la luptă împotriva clasei feudalilor, care se înfrupta «din bogățiile cîștigate cu trudă de alții», el i-a îndemnat: «Ridicați-vă deci pentru un viitor mai bun! Să recuceriți cu arma libertatea răpită de domnii nobili...»

Alături, în altă sală, o roată amintește de răscoala iobagilor condusă de Horia, Cloșca și Crișan. Și nu departe se află și steagul lui Tudor, al celui care spunea cu atîta dreptate că «Patria înseamnă norodul, iară nu tagma jefuitorilor».

Cu cîtă îndreptățită mîndrie patriotică se pot urmări eroicele lupte ale poporului nostru împotriva cotropitorilor străini, ilustrate de nenumărate exponate.

La 1877 s-a pus capăt asupririi otomane. Marele nostru Grigorescu se afla și el pe cîmpurile de luptă de la Grivița, Smîrdan și Plevna, într-o simplă căruță cu coviltir, însoțind cu blocul său de schițe pe dorobanții lui Valter Mărăcineanu, ai lui Șonțu și Ene, ai locotenentului Lemnea. I-a zugrăvit apoi pe nemuritoarele sale pînze, lăsîndu-ne un reportaj plastic de o neprețuită valoare istorică și artistică.

Un ziar, aflat azi în muzeu, anunța cu litere mari, la sfîrșitul lui noiembrie 1877: «Plevna a căzut, Osman Pașa s-a predat cu întreaga lui armată». Puteți vedea aici, printre alte trofee, poarta ghintuită a cetății spartă de obuze.

Sînt, în Muzeul militar central, prezente, ca și în conștiința poporului, chipurile unor eroi deveniți populari, intrați de mult în legendă, ca viteaza fiică a Olteniei, Ecaterina Teodoroiu, eroina de la Jiu. Priviți aceste straie aspre, ostășești, ea le-a purtat în timpul războiului din 1917. După cum caporalul Mușat, a cărui statuie se poate vedea la Bușteni, realizată după macheta aflată aici în muzeu, ne convinge cît de mult îi ura el pe cotropitori, de vreme ce, rămas fără o mînă, s-a înapoiat totuși pe front, aruncînd grenade cu cealaltă, nevătămată.

Pe măsură ce ne apropiem de epoca noastră, exponatele se înmulțesc. Nenumărate documente ne vorbesc despre acțiunile Partidului Comunist Român în rîndurile armatei, despre măsurile de ordin militar luate pentru pregătirea insurecției armate victorioase din august 1944.

Sînt prezente imagini sugestive din luptele care s-au dat atunci, chipuri ale unor eroi neînfricați care și-au jertfit tot ce au avut mai de preț — viața — pentru libertatea patriei. Sînt înfățișate, cu mijloace specifice muzeului, faptele de arme ale ostașilor români în grelele lupte duse împotriva cotropitorilor hitleriști, în zilele insurecției armate. Documentele ilustrează în continuare luptele purtate de armatele română și sovietică pentru eliberarea întregului teritoriu al țării, iar apoi pe teritoriile Ungariei și Cehoslovaciei, împotriva dușmanului comun — Germania hitleristă. Drumul aspru al victoriei a fost lung, neînchipuit de greu, străbătut cu prețul unor mari eforturi și jertfe umane, însemnat cu un șir de morminte simple, ostășești, săpate în graba luptelor. Numele celor mai viteji, mulți la număr, care s-au acoperit de o nepieritoare glorie, și-au găsit locul și în acest muzeu, evocat printr-un tezaur de relicve scumpe inimii noastre. Astfel, vedem într-o vitrină pistolul automat care a aparținut comandantului grupului de partizani «Carpați», un număr însemnat de scrisori originale, emoționante prin conținutul lor, scrise de foști luptători voluntari pe frontul antihitlerist etc. Cinstindu-le memoria, prin atîtea elocvente mărturii, tablouri, fotografii, arme, documente, muzeul te face să retrăiești momente înălțătoare; toate acestea constituie un imbold la fapte mărețe, un îndemn patetic de a lupta, de a-ți da chiar viața la nevoie pentru apărarea sfîntului pămînt strămoșesc, pentru apărarea marilor realizări dobîndite în anii puterii populare.

În muzeu este, de asemenea, subliniat, prin diverse exponate caracterul nou, popular, al armatei de astăzi, adevărată școală de educație patriotică, bine dotată și instruită, apărătoare de nădejde a cuceririlor noastre revoluționare.

Sînt expuse, în ultimele două săli, imagini privind armatele frățești, iar în curte un mare număr de piese de artilerie, tancuri și aviație, precum și machetele în mărime naturală ale avioanelor concepute și construite de pionierii aviației Traian Vuia și Aurel Vlaicu.

Muzeul adăpostește, totodată, un mare număr de picturi istorice și sculpturi, stampe de epocă și desene evocînd eroismul oamenilor simpli, relevînd adevărul că poporul este făuritorul istoriei.

Alături de alte instituții asemănătoare, Muzeul militar central contribuie la punerea în lumină a unor momente înălțătoare, de sublim eroism din istoria patriei, din acea istorie atît de îmbelșugat stropită cu sîngele celor ce au purtat cu vrednicie armele.

★

Vizitatorii mari și mici trăiesc aici sentimente de adîncă mîndrie patriotică, căci aici se află ceva din însuși sufletul viteaz al poporului nostru, care a luptat cu vigoare și tărie, de-a lungul veacurilor, pentru demnitatea și viitorul său luminos.

În vacanță, dacă veți trece prin București, nu uitați să urcați Dealul Spirii să vizitați Muzeul militar central.

VAPORUL,

Vara aceea băiatul şi-a petrecut-o mai departe de sat, undeva pe malul Dunării, acolo unde fluviul, după ce şerpuia printre păduri de sălcii, mai făcea un ocol brusc pe după o stîncă ieşită din pămînt, parcă înadins să schimbe drumul apelor. Stînca era atît de bătrînă şi tocită de vremurile care au trecut peste pămîntul Dobrogei, încît era acoperită de muşchi şi de cimbru sălbatic.

Tatăl băiatului lucra toată ziua cu bacul, trecînd peste Dunăre carele goale sau încărcate cu lemne.

La adăpostul stîncii se cuibărea gîrbovită o căsuţă aplecată puţin într-o parte. Dar băiatul nu şedea în casă decît noaptea şi atunci adormea repede, ascultînd ce-şi povesteau stînca şi vîntul. Dacă nu i-ar fi fost frică de lupi sau de şerpi sau de istoriile pe care i le-ar putea spune vîntul şi lui, el s-ar fi dus noaptea să doarmă pe vîrful cel mai de sus al stîncii. Numai să fi vrut şi-ar fi putut de acolo să-şi ia zborul spre ceaţa albăstruie a zării, dincolo de care el îşi închipuia o lume altfel decît aceea pe care o cunoştea. Dar noaptea îi era frică să urce pe muchia stîncii, tot aşa cum i-ar fi fost frică să colinde printre ruinele vechii cetăţi romane Troismis.

La cîteva sute de metri mai jos, pe plaja care se desfăşura de-a lungul apei, se afla epava unui vechi remorcher scufundat, dar scos acum din apă şi îngropat pe jumătate în nisipul de pe ţărm.

Acolo ar fi stat băiatul şi ziua, şi noaptea.

Dar nu încercase niciodată să doarmă acolo, şi asta numai pentru că noaptea fierul ruginit al epavei era rece şi zgrunţuros.

Ziua era cu totul altceva.

Ziua vaporul călătorea. Călătorea încontinuu, sub soarele arzător de la tropice şi de la ecuator, înfrunta furtuni năprasnice, ocolea gheţari şi insule neştiute, se lupta vitejeşte cu micile corăbii ale corsarilor, se oprea în marile porturi şi pleca mai departe, descoperea continente noi, înconjura pămîntul, pentru ca seara să se întoarcă din nou pe Dunăre şi să se aşeze din nou în nisipul moale din preajma stîncii, şi a cetăţii.

A doua zi pleca din nou.

Vlad se urca pe punte şi atunci vaporul, scuturîndu-şi rugina şi înveşmîntîndu-se cu tot ce i se cuvine unui transatlantic, se dezmorţea şi valurile începeau să-l legene.

Stînd la timonă, Vlad conducea vaporul prin apele oceanului.

Cîteodată mai venea pe vapor un băieţaş blond şi pistruiat, cu un păr peste măsură de ciufulit, întotdeauna murdar şi desculţ. El avea un suflet bun şi se învoia să execute fără şovăire orice munci de matroz pe care i le încredinţa căpitanul. Îl chema Petrache.

La drept vorbind, munca lui Petrache pe vapor era destul de grea. Vlad era un căpitan cunoscător şi tocmai de aceea drastic. Petrache trebuia ba să coboare în sala maşinilor, ba să alerge să arunce ancora, ba să se urce pe catarg ca să observe dacă nu cumva a apărut ţărmul la orizont...

Într-una din zile, pe cînd vaporul se afla în plină navigaţie, în calea lui s-a ivit o fată.

Cum să vă spun eu, era o fetişcană subţire şi care aparent numai de marinar nu era bună. Avea o faţă rotundă, nişte ochi verzi, un nas cîrn, nişte mîini şi nişte picioare rotunde şi era îmbrăcată într-o rochiţă înflorată, avea un păr auriu, despletit, era desculţă şi privea la vapor cu atîta curiozitate cu ochii ei verzi, încît Vlad i-a strigat:

— Ei, dă-te la o parte că nu putem să oprim...

Dar ea nu se mişca din loc.

— N-auzi? Fereşte din calea vaporului!

Adevărul e că vaporul n-ar fi dat peste ea, şi asta nu pentru că ar fi putut s-o ocolească, ci pur şi simplu pentru că ea stătea pe iarbă şi se ştie că vapoarele nu pot să înainteze decît pe apă. Asta era tot ce-l enerva pe Vlad.

Din fericire însă, lucrurile s-au lămurit repede. Fata a înţeles, în cele din urmă, că se afla în faţa unui transatlantic adevărat şi cum nimeni nu poate să reziste tentaţiei de a călători cu un asemenea vapor a cerut să se îmbarce.

Era însă un marinar prost. Habar n-avea unde e pupa şi unde e prova, care e babordul şi care e tribordul.

Ba încă s-a aşezat alături de Vlad în cabina de comandă şi-a început să pună nişte întrebări catastrofale.

— Ce-i asta ce faci tu?

— De aici se cîrmeşte vaporul, explică el.

— Adică de unde se cîrmeşte?

— De aici, de la timonă.

— Şi care e timona?

— Roata asta.

— Care roată?

— Asta.

— Care asta, că eu nu văd nici o roată...

În sfîrşit, toate au trecut. Cu vremea, fata a început să cunoască vaporul şi să se deprindă cu viaţa de marinar, ba chiar să capete acea nostalgie a călătoriilor, deşi era încă nepermis de zvăpăiată, fapt care a provocat la cîteva zile după sosirea ei pe vapor un accident. În timpul unei furtuni, undeva pe la Capul Bunei Speranţe, fata a alergat la prova, s-a urcat pe bompres, a început să chiuie şi să gesticuleze, apoi şi-a pierdut echilibrul şi-a căzut în ocean. Îngrozit, Vlad a lăsat cîrma vaporului în voia soartei şi-a alergat

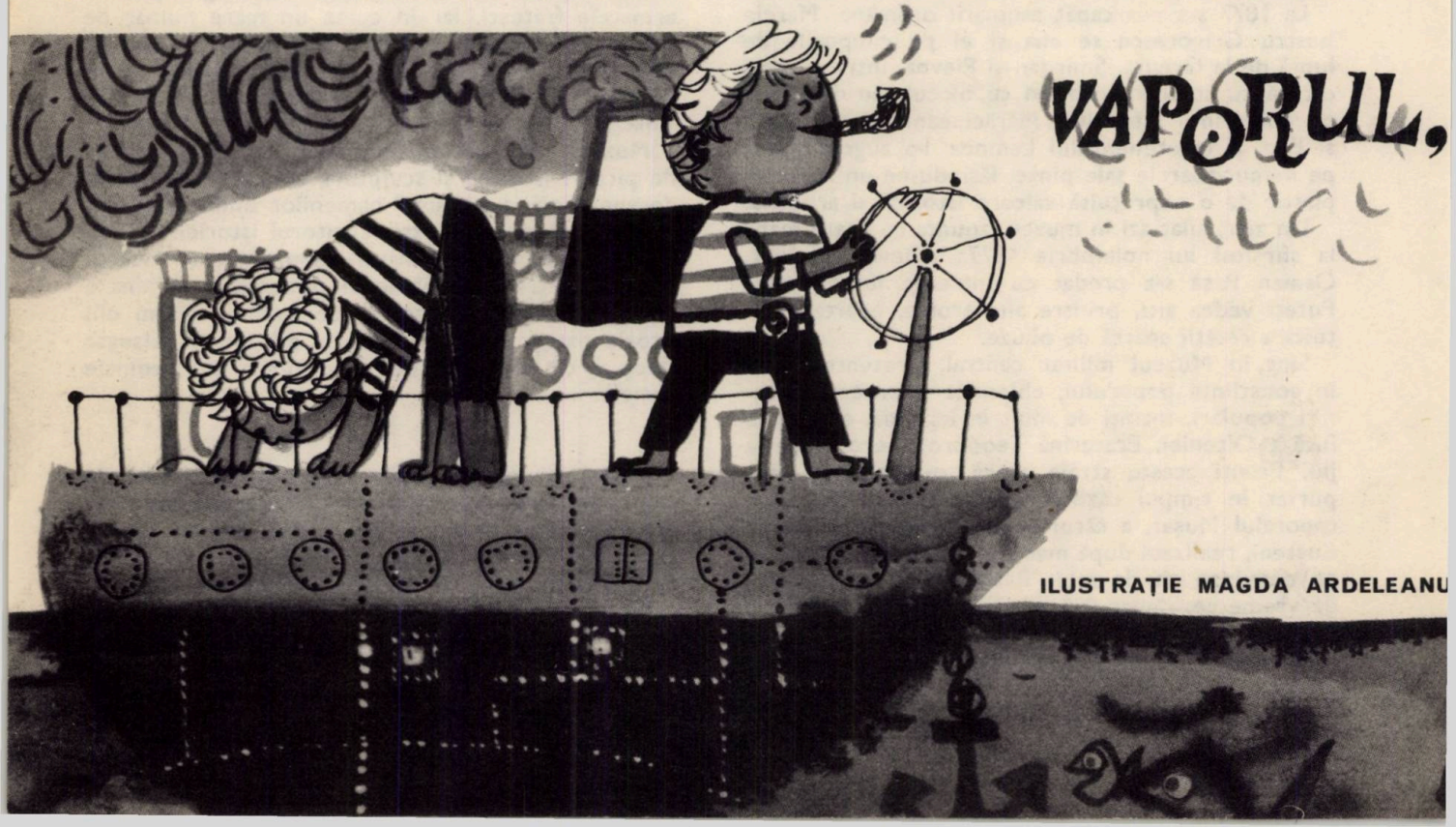

ILUSTRAŢIE MAGDA ARDELEANU

s-o salveze. Fata zăcea în nisipul moale și suspina încetișor.

— Te-ai lovit rău?

— Îhî, făcu fata.

— Poți să te ridici?

Fata s-a ridicat în picioare și a început să meargă șchiopătînd.

— Hai, vino aici, dă mîna, i-a spus Vlad și s-a aplecat, a prins-o de mîini și a ajutat-o să urce. Cînd fata a ajuns sus, Vlad a trebuit s-o apuce de subsuori și s-o tragă pe punte. Fata își lipise pieptul de umerii lui Vlad și el i-a simțit inima bătînd. S-a îndepărtat repede și a intrat în cabină. De acolo a început s-o privească mereu.

O vedea cum aleargă și sare cu mlădieri de pisică peste obstacolele de pe coverta.

O vedea cum se cațără din nou în vîrful provei și stă acolo în echilibru, în timp ce vîntul îi flutură rochița subțire de stambă.

Vedea cum flutură părul fetei, desfăcut în aripi subțiri și molatice.

— Gata, s-a făcut noapte, se auzi de undeva glasul subțire al lui Petrache, voi dormiți că eu stau de cart.

Și atunci tot echipajul, în afara marinarului care făcea de cart, s-a dus să se culce la pupa, pe coverta încinsă de soare. S-au lungit cu mîinile sub cap, cu spatele unul la altul. Dar numai după puțin timp, fata s-a ridicat și s-a așezat în fața lui Vlad.

— Tu chiar dormi? a întrebat ea.

— Nu dorm.

— Pe vapoarele adevărate căpitanul doarme și el noaptea?

— Cred că doarme și el.

Apoi au tăcut. Se priveau în ochi și clipeau.

— Cum te mai cheamă afară de «căpitan»?

— Vlad, a răspuns el încet.

— Pe mine Maria, știai?

— Nu.

Apoi s-au auzit lipăind pe punte tălpile goale ale lui Petrache, care venea să-i anunțe că s-a făcut ziuă.

De fapt se înserase.

Fata s-a ridicat și-a spus:

— S-a făcut tîrziu, eu plec. Tata mă așteaptă să mergem acasă.

A sărit de pe vapor și-a început să alerge peste cîmp. Și părul îi flutura în șuvițe, care se învolburau.

— Mai vin eu și mîine, strigă ea de departe.

— Mi-e foame! scînci și Petrache, ridicîndu-și bretelele de la pantalonii prea largi.

Vlad a ajuns acasă pe cînd se înserase de-a binelea. Bătrînul aprinsese un foc de vreascuri în fața căsuței, agățase deasupra flăcărilor un ceaun și acum ședea pe o buturugă dus de gînduri și fumînd dintr-un țigaret de trestie.

Au mîncat în tăcere, gîndind fiecare la ale lui.

— Hai la culcare, a spus în cele din urmă bătrînul.

Băiatul se codi. A mai rămas pe afară, prefăcîndu-se că stinge focul, apoi s-a urcat pe vîrful cel mai de sus al stîncii.

Stătea nemișcat și asculta vîntul. «E o prostie să-ți fie frică» — gîndea el. Și într-adevăr nu-i era frică. Era prima dată cînd se urca acolo noaptea și nu înțelegea de ce făcuse asta.

S-a lungit în iarba moale, care-l gîdila pe gît ca niște șuvițe din părul lung și mirosind a cimbru sălbatic al fetei.

A doua zi, echipajul s-a îmbarcat din nou pe vapor. Fata a venit ca de obicei mai tîrziu, după ce vaporul plecase, așa că s-a urcat din mers. Vlad a văzut-o fugind și făcîndu-le semne de departe. Cînd a ajuns pe punte era veselă și-a început să alerge, și părul îi flutura în șuvițe subțiri.

— Hei, căpitane, unde mergem azi? a întrebat ea.

Întrebarea i s-a părut lui Vlad copilărească. N-a răspuns. A intrat în cabina de comandă, ferindu-se de ascuțișurile fiarelor ruginite. Fata stătea pe o balustradă de la prova și privea la el, așteptînd comenzile.

Vlad a încercat să pună mîna pe roata mare și grea a timonei. Dar în cabină nu mai era nici o roată. Erau numai niște fiare îndoite și mîncate de rugină. Dispăruse și telegraful, așa încît Petrache aștepta degeaba în sala mașinilor comanda «Cu toată viteza înainte».

Vlad s-a uitat atunci peste întinderea de păpuriș din fața vaporului. Vîntul legăna crestele firelor de papură și flutura părul fetei.

A ieșit din cabină și-a privit în jur.

Dunărea.

Sălcii.

Nisipul.

Și acolo unde stăteau ei se afla o epavă, scheletul ruginit și scîlciat al unui fost remorcher.

S-a îndreptat încet spre fată și s-a așezat alături. Vîntul bătea dinspre ea și cîte o șuviță din părul fetei îl atingea pe obraz. Mirosea a cimbru sălbatic.

— Știi ce? vorbi el încet. Eu nu pot astăzi să mă joc. Mai bine mergem să-ți arăt cetatea...

Uimită, fata a ridicat din umeri, dar pentru că Vlad sărise de acum pe nisip și-o aștepta a coborît.

Se depărtau încet.

Petrache rămăsese pe vapor și se lupta mai departe singur cu roata mare și grea a timonei.

COPILĂRIA ȘI FATA

de MIHAI CARANFIL

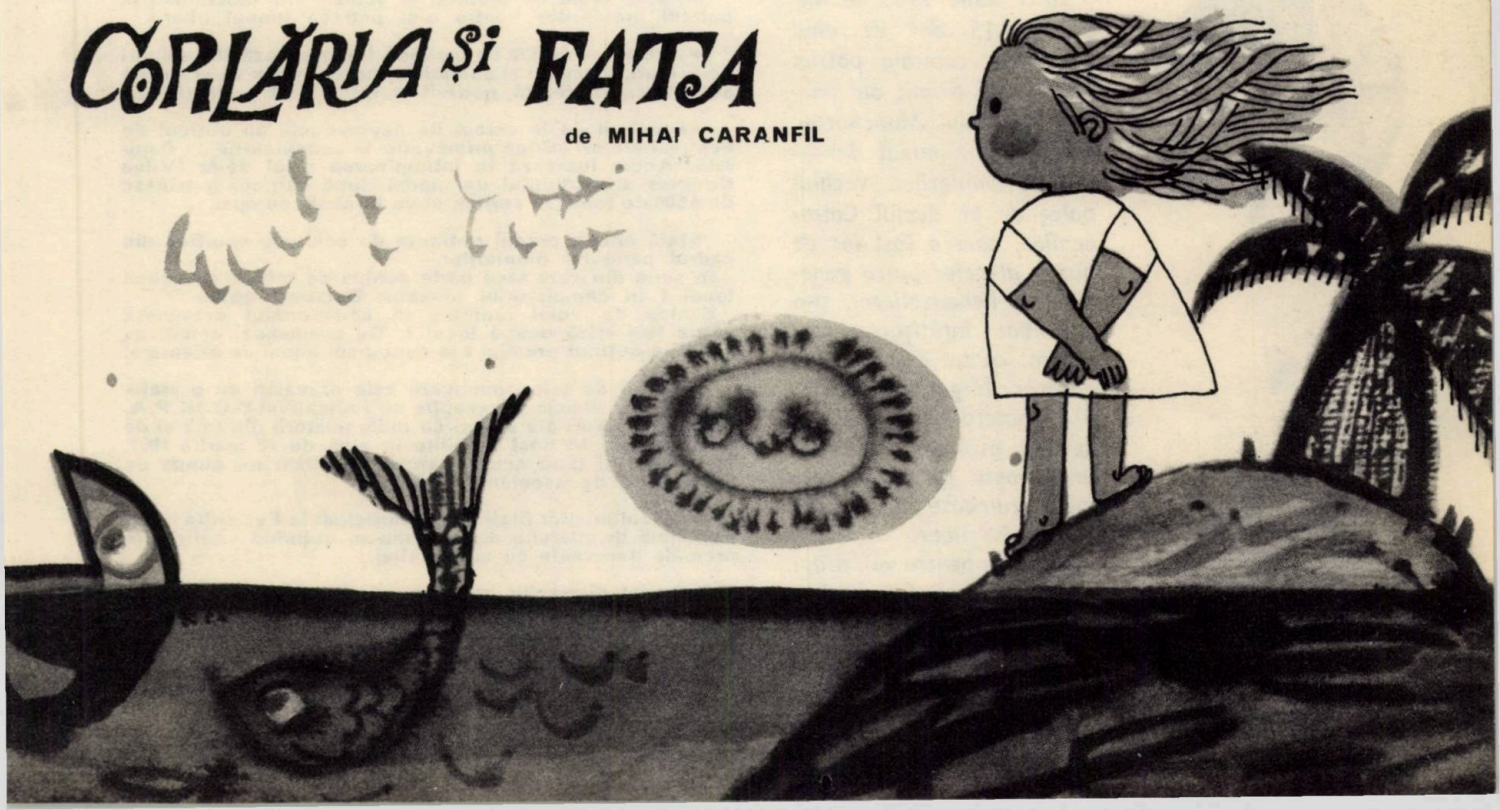

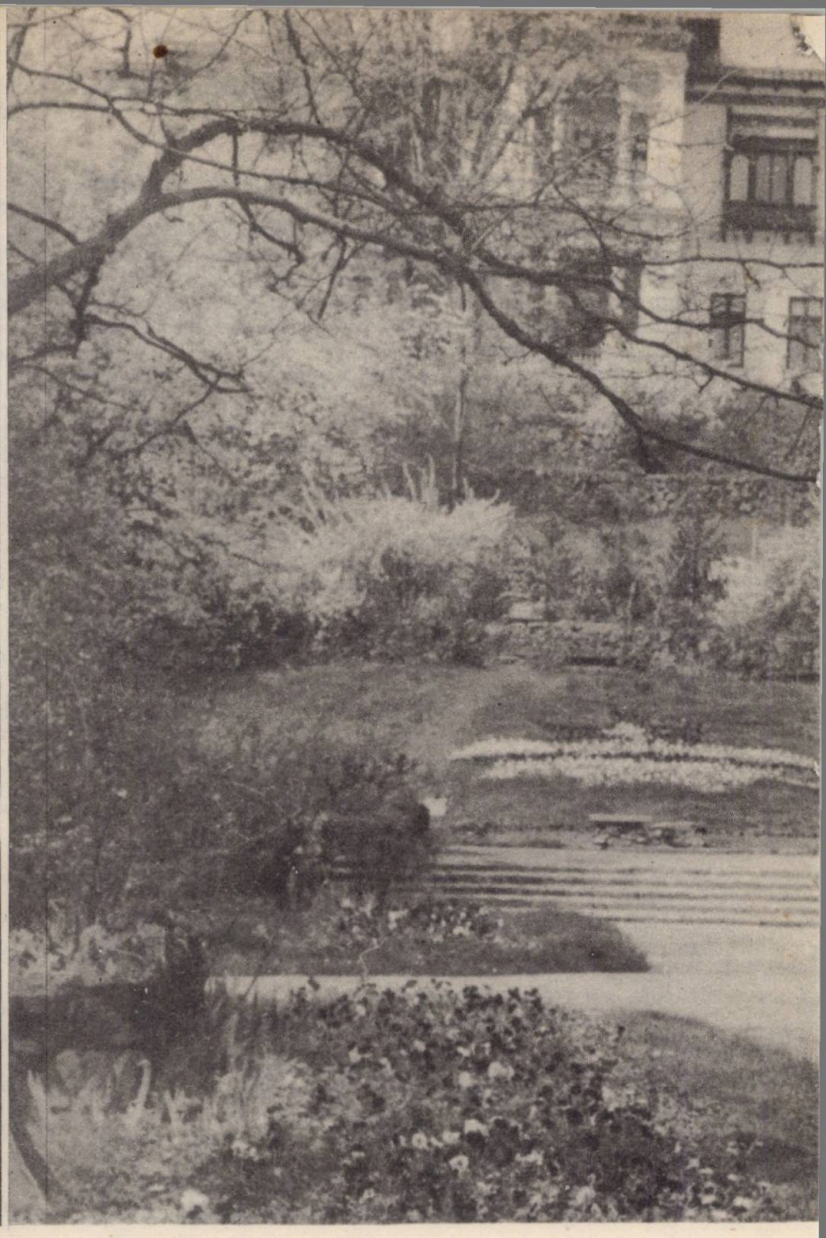

La 1 iunie 1965 se împlinesc 15 ani de cînd copiii din capitala patriei noastre au primit din partea Partidului Muncitoresc Român un minunat dar — palatul pionierilor. Vechiul palat de pe dealul Cotrocenilor, care a fost loc de huzur al celor patru generații de hohenzollerni, și-a schimbat înfățișarea. Înzestrat cu tot ceea ce este necesar, lărgit cu noi clădiri, palatul pionierilor a devenit o mare instituție, unde copiii își petrec cele mai frumoase clipe din timpul lor liber.

Spicuim pentru voi, dragi cititori, cîteva date despre palatul pionierilor.

• Peste 13 000 de pionieri și școlari vin săptămînal la palatul pionierilor pentru a-și petrece timpul liber.

• În cele peste 320 de încăperi funcționează 300 grupuri de cercuri. Pionierii și școlarii au posibilitatea să-și aleagă activitatea preferată potrivit dorințelor și înclinațiilor.

• Pionierii de la cercul de navomodele au obținut de nenumărate ori «Cupa primăverii» la concursurile pe Capitală. Acum lucrează în întîmpinarea celui de-al IV-lea Congres al partidului un model după cargoul românesc de 4 500 de tone. În curînd, el va fi lansat pe apă.

• Iată cîteva premii obținute de echipele sportive din cadrul palatului pionierilor.
În seria din care face parte echipa de fotbal, ea ocupă locul I în campionatul orașului București-copii.
Echipa de volei junioare în campionatul orășenesc ediția 1964—1965 ocupă locul I. De asemenea, cercul de turism a obținut premiul I la concursul anual de orientare.

• Cercul de telecomunicații este prevăzut cu o stație de radio cu emisie și recepție cu indicativul Y.O.3K.P.A. Primele legături ale stației cu radioamatorii din țară și de peste hotare au fost stabilite în ziua de 20 martie 1957. De atunci și pînă acum, cercul a realizat un număr de peste 5 000 de asemenea legături.

• Cercul micilor filateliști a participat la Expoziția internațională de filatelie de la Monaco, obținînd unul dintre premiile decernate cu acest prilej.

• Parcul distractiv, așa cum îl arată numele, este un loc al veseliei. Leagănele, balansoarele și toboganul îi îmbie pe copii să se joace.

UN LOC AL COPILĂRIEI FERICITE:

PALATUL PIONIERILOR

• Revista cercului literar ce poartă titlul «mlădițe literare» a ajuns la numărul 44. În acest răstimp, zeci de pionieri și școlari au publicat din creațiile lor, lucrări în versuri și proză.

• Micii cititori de la palatul pionierilor au la dispoziția lor o bibliotecă, ce cuprinde un număr de peste 35 000 de volume. Aici au loc nenumărate întîlniri între copii și scriitori, poeți de renume ai țării noastre.

• Trei autobuze mari, încăpătoare stau la dispoziția copiilor pentru drumeții.

• Pe terenurile de sport ale palatului pionierilor, peste 10 000 de copii participă anual la activități sportive, spartachiade, crosuri, ansambluri de gimnastică.

• În timpul verii, la bazinul din parcul palatului pionierilor mii de copii învață să înoate.

• Stațiunea micilor naturaliști de la palatul pionierilor este o construcție modernă, cu săli și laboratoare spațioase.

În serele stațiunii, micii naturaliști au obținut în timpul iernii 10 kg de roșii la metrul pătrat. În cîmp, vara, ei obțin recolte bogate și soiuri foarte bune de roșii. Astfel, prin încrucișare, au obținut soiul N 10 x Bizon, care dă fructe timpurii mari și foarte gustoase.

• În livada stațiunii, merii și perii sădiți și îngrijiți de copii vor da anul acesta rod.

• Tot în cadrul stațiunii, pionierii cultivă flori, îngrijesc albine și viermi de mătase.

• În fiecare an, primăvara, au loc la palat tradiționalele serbări ale păsărilor și ale florilor, iar iarna serbările și carnavalul în jurul pomului de iarnă.

• Peste 1 700 de pionieri au plecat anul trecut în expediții și excursii pentru cunoașterea frumuseților și bogățiilor patriei noastre.

★

Palatul pionierilor, palat al primăverii, este pe drept cuvînt numit un loc al copilăriei fericite.

În aceste zile, cînd întreg poporul se pregătește să întîmpine marele sfat al comuniștilor, Congresul al IV-lea al partidului, în cercurile palatului pionierilor domnește o mare animație. Se fac pregătiri pentru adunarea: «Partid iubit, îți mulțumesc copiii țării, pionierii», pentru serbarea în jurul focului de tabără intitulată: «Te cîntăm, copilărie fericită», pentru spectacolul de teatru și cel de balet. De asemenea, pionierii și școlarii au lucrat o hartă mare în relief a R.P.R., pe care vor fi însemnate marile realizări ale patriei noastre în anii puterii populare. Harta va fi electrificată.

Prin purtarea lor, prin faptele lor, copiii țării aduc mulțumiri fierbinți partidului pentru copilăria lor fericită.

FIUL LUI ROBINSON

de VASILE MĂNUCEANU

Ilustrații de IACOB DEZIDERIU

VALENTIN *(plimbîndu-se gînditor prin fața cortinei):* Locul meu pe punte, vreau să zic pe puntea vajnicei noastre clase, a fost totdeauna în banca a cincea, în rîndul dinspre sobă. Un loc liniștit, ferit de curenți, de cicloane și taifunuri. Cum se face atunci că am fost tîrît în această singuratică și extraordinară aventură? Ce-i drept, după toate cîte s-au întîmplat, eu îmi explic astăzi faptele destul de bine. Mai rămîne însă să le înțelegeți și voi. De aceea, am să vă istorisesc totul, de la început... Așadar, într-o minunată după-amiază de toamnă, cu ceață și vînt, am auzit soneria de la intrare. N-am apucat însă nici măcar să schițez gestul de a deschide, că în odaie și-a făcut apariția cea mai ciudată făptură pe care mi-a fost dat s-o văd și care s-a năpustit spre mine răcnind cu duioșie... *(Pe ultimele lui cuvinte își face apariția Robinson Crusoe așa cum ni-l închipuim cu toții.)*

CRUSOE *(vrînd să-l îmbrățișeze):* Fiul meu! În sfîrșit te găsesc, dragul meu fiu!

VALENTIN *(uluit):* Scuzați-mă, mi se pare că e o confuzie. Eu...

CRUSOE: Da, tu! Bucuria bătrîneților mele! De cînd te caut...

VALENTIN: Dar nu v-am văzut în viața mea! Deși... drept să spun, îmi păreți oarecum cunoscut...

CRUSOE: Sîngele apă nu se face, fiul meu!

VALENTIN: Totuși, îmbrăcămintea asta ciudată... Pantalonii ăștia de blană... Umbrela asta comică, de piele... Aha, știu acuma: vă duceți la carnaval! Dovada cea mai bună e bărboiul ăsta fals... *(Îl trage de barbă, Crusoe țipă.)* Vai, scuzați-mă...

CRUSOE: Te iert pentru că îmi ești mai drag decît lumina ochilor, fiul meu. Dar află că e cea mai veritabilă barbă din lume: barba lui Robinson Crusoe!

VALENTIN: Cum, dumneavoastră sînteți...

CRUSOE: Robinson Crusoe în carne și oase, dragul meu. Am bătut atîta drum numai și numai ca să te fac stăpînul moștenirii ce ți se cuvine: sălbatica și fermecătoarea mea insulă.

VALENTIN: Nu pricep nimic! De unde și pînă unde...

CRUSOE: Dar e cît se poate de limpede. O dată ce ești fiul meu, trebuie să-mi iei locul, să duci mai departe strădaniile mele. Am și eu dreptul, ca orice bătrîn, să mă odihnesc, să-mi citesc jurnalul pe-o bancă, în parc...

VALENTIN: Sigur c-aveți dreptul, vai de mine! Dar de unde ați scos că sînt moștenitorul dumneavoastră? Nu cred să existe nici o rudenie între noi. Eu m-am născut la Pitești și...

CRUSOE: Și cu toate astea există o legătură foarte puternică, dragul meu. Spune-mi, de cîte ori, în ultima vreme, au răsunat în clasa voastră aceste cuvinte: «Singur Valentin nu și-a desenat la botanică. Singur Valentin a întîrziat azi. Singur Valentin n-a rezolvat problema». Singur, singur, singur... Nici n-ai idee ce mîngîietoare au fost pentru auzul meu asemenea vorbe. Inima mi s-a umplut de mîndrie și mi-am spus imediat: Iată moștenitorul meu!

VALENTIN: Bine, dar eu... eu nu...

CRUSOE *(blajin):* Știu ce te îngrijorează. Adevărat, traiul pe insulă nu-i de loc ușor; un Robinson e pîndit la tot pasul de primejdii. Dar sînt singur... vreau să spun sigur că vei duce cu cinste mai departe faima numelui meu.

VALENTIN *(încurcat):* Vă mulțumesc pentru încredere, dar mi se pare că nu sînt tocmai pregătit...

CRUSOE: Asta să n-o spui nici măcar la examen, fiul meu.

VALENTIN *(alarmat):* Dar n-am destule cunoștințe pentru...

CRUSOE: Nici o grijă; le vei căpăta,

dragul meu, le vei căpăta...

(Robinson Crusoe dispare, încîntat. Valentin mai zăboveşte cîteva clipe, apoi pleacă şi el, încet, aiurit, dînd din mîini. Cortina se ridică, lăsînd să se vadă un crîmpei din insula pustie: un soare de carton care face cu ochiul, un palmier tot de carton, cactuşi, cîteva tufişuri improvizate. Valentin zace sub palmier, ca şi cînd atunci ar fi naufragiat. În culise îşi face apariţia, cu fereală, o broască ţestoasă. Îl priveşte pe Valentin, plină de curiozitate. Se retrage apoi şi vorbeşte ascunsă.)

ŢESTOASA: Hei, tinere, tinere!

VALENTIN *(uitîndu-se în preajmă):* Cine mă strigă?

ŢESTOASA: O făptură care nu-ţi vrea decît binele.

VALENTIN: Dar unde te-ai ascuns? Nu văd pe nimeni.

ŢESTOASA: Mă vei zări îndată. Mai înainte însă trebuie să-mi răspunzi la cîteva întrebări: spune-mi, îţi place supa de broască ţestoasă?

VALENTIN: Nici pomeneală! Trebuie să fie ceva asemănător cu untura de peşte.

ŢESTOASA: Nu tocmai, dar n-are a face. Răspunde-mi: porţi ochelari cu rame de os?

VALENTIN: Nu port nici un fel de ochelari. Poate că de asta nici nu te văd.

ŢESTOASA: Fii pe pace, ai să mă vezi îndată, fiindcă eşti un băiat cumsecade. Iată-mă-s! *(Apare în scenă.)*

VALENTIN: O broască ţestoasă!

ŢESTOASA: Da, sînt chiar împărăteasa broaştelor ţestoase. Port în carapacea mea nouă sute nouăzeci şi nouă de primăveri şi aş putea să-ţi fiu străbunică. Fii fără grijă însă; nu te voi pune nici să-mi tai lemne, nici să-mi cari apă, nici să m-ajuţi la traversat. Mă descurc eu şi singură, mai ales că pe aici nici nu sînt stopuri. Vreau doar să-ţi dau cîteva poveţe la venirea ta pe insula pustie.

VALENTIN: Mai bine mi-ai face rost de cîteva unelte, dragă străbunică. Tata Crusoe s-a aprovizionat de pe epava corăbiei, dar eu n-am nici un Ferometal prin vecinătate.

ŢESTOASA: Nu te îngrijora, dragul meu. Apele de lîngă ţărm mişună de rechini.

VALENTIN: Aoleu! Mulţumesc de-ncurajare...

ŢESTOASA: Pentru puţin, dragul meu. Ai face bine să le cauţi prietenia, fiindcă printre ei trăiesc peştele-ciocan, peştele-ferăstrău...

VALENTIN: Dar vreun peşte-brichetă nu există? Tare mi-e teamă că nici măcar n-o să am cu ce face focul.

ŢESTOASA: Secretul focului ţi-l va dezvălui altcineva, tinere. Fiindcă o insulă pustie nu e niciodată atît de pustie pe cît pare... *(Se aude în depărtare un tam-tam.)* De altfel se pare că cei despre care vorbeam au şi sosit... Adio, dragul meu! *(Tam-tamul creşte, strigăte guturale. Îşi fac apariţia doi sălbatici nu prea sălbatici.)*

VINERI: Slăvit să fii stăpîne atotputernic şi prea-nţelept! Ia-ne sub ocrotirea ta!

MARŢI: Apără-ne prea bunule şi prea învăţatule şi-ţi vom sluji cu credinţă pînă la sfîrşitul orelor noastre.

VALENTIN: Vă ocrotesc cu plăcere, dar nici măcar nu ştiu cine sînteţi.

VINERI: Numele meu e Vineri, stăpîne.

MARŢI: Iar eu sînt Marţi, fratele lui mai mic.

VINERI: Amîndoi am văzut lumina soarelui şi a lunii în colibele celor din străvechiul neam al algebrilor...

VALENTIN: Curios, ce coincidenţă! Marţi şi Vineri am avut totdeauna Algebra. În fine, spuneţi-mi ce primejdie vă paşte de sînteţi atît de înspăimîntaţi?

VINERI: Turmele noastre pasc liniştite, stăpîne, dar vrăjmaşii pe noi ne urmăresc, să ne înfulece. Abia am scăpat din mîinile lor!

VALENTIN: Cu alte cuvinte, nişte canibali fioroşi. Nu cumva şi voi sînteţi antropofagi?

MARŢI: Nu ştim ce e aceea, stăpîne, dar nu sîntem. Tribul nostru e cel mai paşnic din arhipelag.

VALENTIN: Şi cine sînt cei care vă prigonesc cu atîta înverşunare?

MARŢI: Ne e frică să le pomenim şi numele, stăpîne. Cine ştie ce primejdie s-ar mai putea abate asupra noastră.

VALENTIN: Haide, spuneţi, nu vă fie frică. Acuma sînteţi cu mine. Ei, cine vă asupreşte?

VINERI: Cei din tribul corigenţilor, puternice stăpîne. În tot timpul anului nu se ating de noi, ba chiar ne ocolesc. Dar cînd se apropie sărbătoarea pe care ei o numesc «a tezelor», se îndîrjesc cumplit asupra noastră.

MARŢI: Strigătele lor de război sînt mai fioroase decît răgetul leului. Cu prilejul praznicului pomenit au căzut jertfă mulţi fii ai algebrilor, sintacţilor şi altor triburi paşnice. Le place mai ales rasolul...

VALENTIN: Hm, da, am auzit despre aceste obiceiuri crude. Şi cum vă apăraţi de ei?

VINERI: Cu mare greutate, luminate stăpîne. Noroc că noi ştim să citim urmele. Vrăjmaşii lasă adesea urme de cerneală de la vestitele lor fiţuici...

MARŢI: Ocroteşte-ne, stăpîne!

VALENTIN: Fie. Deocamdată însă trebuie să ne căutăm un adăpost temeinic.

VINERI: Cît mai degrabă, stăpîne. Trebuie să ne clădim şi o colibă. Curînd va începe să cadă apă din cer.

VALENTIN: Aha, vreţi să spuneţi c-o să plouă. Dar de nins, ninge vreodată pe-aici?

VINERI: Nu-ţi înţeleg cuvintele, slăvitule...

VALENTIN: Adică zăpadă, pricepeţi?

MARŢI: O, cît de învăţat eşti, prea puternicule!

VALENTIN *(tuşeşte):* Bine, bine. Hai să pornim la drum. *(Vrea să plece spre stînga.)*

VINERI *(speriat):* Nu într-acolo, stăpîne, acolo e Tabu, e primejdie mare!

VALENTIN: Nu pricep! Ce fel de primejdie poate fi? Nu văd decît nişte pomi.

VINERI: Acolo se află un loc care din bătrîni se cheamă luminişul Recreaţiei Mari.

VALENTIN: Ei şi? Cu atît mai vesel...

MARŢI: Ba nu-i de loc vesel, stăpîne. Acolo îşi au sălaşul şapte palmieri fără doi palmieri plus patru palmieri fără şase palmieri.

VALENTIN: Ce-i asta, o ghicitoare?

MARŢI: Nu, stăpîne, aşa e graiul nostru, înflorit.

VALENTIN: Ce năpastă... va să zică şapte fără doi, plus... Aha, deci acolo sînt trei palmieri. Ei şi?

VINERI: Cum «ei şi», stăpîne? Cînd sună clopoţelul vrăjit, acolo se stîrnesc vijelii, grindini şi vîrtejuri cumplite. Palmierii se încaieră cu pumnierii şi e vai şi-amar de cei care se încumetă pe-acolo. Mulţi s-au ales cu cucuie şi cu tot felul de zgaibe şi vînătăi vrăjite.

MARŢI: De aceea, stăpîne, eu zic s-o luăm înspre poiana de colo, unde creşte pîlcul arborilor de cauciuc.

VALENTIN: Arbori de cauciuc? Minunat! Am să fac cîteva prăştii pe cinste. Şi pe urmă... pe urmă, da, o minge de fotbal. Cea mai grozavă minge din lume...

VINERI: Slăvite şi înţeleptule stăpîn, iartă-ne sărăcia minţii, dar pentru prima oară auzim de aşa ceva. Ce înfăţişare are acest lucru care se cheamă minge?

VALENTIN: Mingea este... cum să vă spun... ceva, aşa, rotund. Da, rotund. Cît se poate de rotund. Pricepeţi?

MARŢI şi VINERI *(umiliţi):* Nu, stăpîne.

VALENTIN: Uf, greu o mai scot la capăt cu voi. Mingea este... *(fericit.)* este o sferă. Ştiţi ce este o sferă?

MARŢI şi VINERI *(şi mai umiliţi):* Nu, slăvite stăpîne.

VALENTIN: Ei bine, sfera este ceva rotund. Rotund din toate punctele de vedere. Vedeți, și bușteanul de colo e rotund, dar nu e o sferă. V-ați lămurit?

MARȚI și VINERI: Buștean, stăpîne.

VALENTIN: Mai precis, sfera este corpul geometric al cărui volum se află înmulțind... adică, nu, împărțind... ăăă... mai bine s-o lăsăm baltă.

VINERI: Înțeleaptă vorbă, stăpîne. În baltă vom prinde pești durdulii.

MARȚI: Și raci mustăcioși...

VINERI: Și vom pregăti un ospăț nemaipomenit!

(Se depărtează cîntînd împreună cu Marți):

Melc, melc, codobelc,
Scoate coarne boureşti
Şi te du la baltă,
Şi bea apă caldă,
Şi te suie pe buştean,
Şi mănîncă leuştean,
Şi să vii la anul,
Să împarți bușteanul,
Și să-l înmulțești,
Sfera s-o găsești...

VALENTIN *(din nou în fața cortinei):* Marți și Vineri se dovediseră niște tovarăși veseli și cumsecade. În celelalte zile însă mă plictiseam teribil. Singurătatea începuse să mă apese. Curînd însă numărul supușilor mei de pe insulă crescu într-un mod neașteptat. Întîi m-am pomenit cu Luni și cu Joi, doi sintacți foarte simpatici, dacă nu puneam la socoteală faptul că la fiecare trei cuvinte pomeneau cîte ceva despre subiecte, predicate, atribute, și-mi făceau tot felul de complimente, unele drepte, altele mai puțin drepte. Ceva mai tîrziu și-au făcut apariția Miercuri și Sîmbătă, doi reprezentanți ai tribului botanicilor, în al căror grai pestriț se amestecau totdeauna cîteva graminee, solanee sau cucurbitacee... Eram, așadar, șapte cu toții. O populație numeroasă și însuflețită. Supușii mei îmi dădeau ascultare în toate și mă cinsteau. Pe mine însă mă rodea fără încetare o nemulțumire ascunsă. *(Cortina se ridică. Același decor. Valentin pășește în mijlocul supușilor săi, de astă dată șase la număr, care stau cu brațele încrucișate, sub palmier.)*

VINERI: Privește, stăpîne! Marele munte ascuțit fumează... *(Zgomote depărtate, eventual joc de lumini.)* Auzi tunetele? În inima muntelui ascuțit sălășluiește un spirit atotputernic, care din cînd în cînd își aprinde pipa și tușește de se cutremură insula...

MIERCURI: Îndată va începe să arunce din sălașul lui flăcări și fum...

VALENTIN: Fleacuri! Nu-i altceva decît un vulcan, dragă Miercuri.

VINERI *(uimit):* Vulcan?!

VALENTIN: Așa e, uitasem că voi nu știți. Vulcanii sînt... cum să vă explic... niște fenomene cît se poate de naturale. În interiorul globului pămîntesc se află o zonă numită... numită... în sfîrșit, ceva, așa, cu sferă...

VINERI: Știm, stăpîne: baltă!

VALENTIN: Nu, nu...

MARȚI: Buștean, stăpîne!

VALENTIN: Nu, nici una, nici alta.

MARȚI și VINERI: Acuma știm, slăvitule; adică da, adică nu. Mare e înțelepciunea ta!

VALENTIN *(înfuriat, strigă):* Ajunge, isprăviți odată!

LUNI: Cu ce ți-am greșit, stăpîne?

VALENTIN: Vă bateți joc de mine, asta e!

MARȚI: Noi, stăpîne? În veci n-am cuteza una ca asta!

VALENTIN *(abătut):* Uite ce e, să lăsăm gluma. M-am săturat să mă tot tămîiați, așa, degeaba. La început parcă-mi plăcea, dar acuma... *(Între timp, unul dintre sălbatici, Joi, înaintează aplecat către latura scenei, examinînd ceva pe jos, cu deosebit interes. Rămîne încremenit, apoi începe să se agite.)*

JOI: Stăpîne, vino repede să vezi! Am descoperit... am descoperit...

VALENTIN: Liniștește-te și spune deslușit.

JOI: Am descoperit... am descoperit...

VALENTIN: Nu cumva ai descoperit perpetuum mobile?

JOI: Nu, stăpîne, ceva și mai înfricoșător...

LUNI *(aplecîndu-se și el):* Urme, stăpîne, urme tainice!

VALENTIN: Mare scofală! Insula e plină de urme.

JOI: Drept ai vorbit, stăpîne, insula e plină de urme, dar nu ca acestea.

VALENTIN: Și prin ce se deosebesc urmele astea misterioase?

MARȚI *(care s-a aplecat și el, cercetînd solul):* Urmele au graiul lor, stăpîne; ele vorbesc singure vînătorului iscusit. Iată, de pildă, urma aceasta. Ce ne spune ea?

URMA 1 *(din culise):* Sînt o urmă de rinocer, pentru că am copita mare și despicată.

MARȚI: Vezi, stăpîne? Iar cea de dincolo grăiește:

URMA 2 *(din culise):* Eu sînt o urmă de urs, pentru că am ghearele încovoiate și tocite la vîrf de cît m-am cățărat în copaci, după scorburi cu miere...

JOI: ...Și așa mai departe, stăpîne. Numai urmele tainice pe care le-am aflat adineauri se încăpățînează să tacă.

MARȚI: Sînt niște urme vrăjite, stăpîne. Privește, nu au nici măcar degete.

VALENTIN: Păi, cum să aibă degete dacă sînt niște urme de pantof!

VINERI: Dar nimeni dintre noi nu poartă așa ceva. Iar acoperișurile de piele care-ți ascund slăvitele picioare n-au asemenea cucuie în talpă...

VALENTIN: Asta cam așa e. Înseamnă că cineva dă tîrcoale adăpostului nostru. Ale cui să fie oare urmele?

(Între timp, Miercuri, care începuse să dea semne de neliniște, ascultă cîteva clipe cu mîna pîlnie la ureche, apoi iese grăbit din scenă, urmat de Sîmbătă.)

LUNI: Urmele nu pot fi decît ale unor dușmani. Eu cred că ar fi timpul să părăsim insula.

MARȚI: Eu, stăpîne, aș zice să tăiem cinci copaci, fără trei copaci, cu alți nouă copaci, fără patru copaci...

VALENTIN: Adică șapte copaci...

MARȚI: Chiar așa, slăvite stăpîne. Să-i tăiem, să-i scobim și să facem pirogi, cu care să pornim în larg...

VALENTIN: Nu-i rea ideea...

LUNI: Iar dacă spiritele bune ne vor ajuta să plutim...

VALENTIN: Ia mai terminați odată cu superstițiile astea! Pirogile, și în general toate ambarcațiile, plutesc pentru că... plutesc..., în sfîrșit, conform principiului lui Arhimede. E clar?

JOI: Cît se poate de clar, stăpîne. Dar cine e acest Arhimede? Un puternic șef de trib?

VALENTIN: Arhimede a fost un mare învățat. El a descoperit principiul.

LUNI: Care principiu, stăpîne?

VALENTIN: Cum «care»? Principiul lui Arhimede. *(Didactic.)* Un corp scufundat în apă pierde... pierde... da, de fapt, ce pierde?

VINERI: Pierdem vremea, stăpîne. Eu zic să ne apucăm de treabă.

MIERCURI *(intră gîfîind, urmat de Sîmbătă):* Stăpîne, stăpîne, ne amenință primejdie mare! Dinspre arhipelagul întunecos se apropie de noi șapte pirogi fără patru pirogi, plus cinci pirogi, fără șase pirogi...

VALENTIN: Adică două în total.

SÎMBĂTĂ: Lăudată să-ți fie înțelepciunea, întocmai așa. Iar vîslașii lor sînt... mi-e și frică să le rostesc numele...

VALENTIN: Nu cumva sînt cei din tribul corigenților?

MIERCURI: Ba da, stăpîne, sîntem pierduți! *(Ceilalți dau semne de groază.)*

VALENTIN: Fiți fără teamă, prieteni. Le voi ieși în întîmpinare și, cine știe, poate voi reuși să-i îmblînzesc...

(Tam-tamuri și strigăte războinice. Își fac apariția, mîndri și fioroși, cei doi corigenți.)

VALENTIN *(solemn):* Opriți-vă, voi, năvălitori din arhipelagul întunecos! Cu ce drept ați încălcat aceste

ținuturi?

CORIGENT 1: Cu nici un drept. Noi am călcat totdeauna cu stîngul. Sîntem niște ghinioniști fără pereche. Dar, ia ascultă, tu de unde ai mai răsărit?

VALENTIN: Sînt Robinson Crusoe al doilea, stăpînul nemîngîiat al acestei insule. Pe tine cum te cheamă, străinule?

CORIGENT 1: Mă mir că n-ai auzit de mine. Sînt Marele Corigent, iar acesta e tribul meu de războinici. *(Arată spre însoțitorul său.)*

VALENTIN: Hm, nu prea sînteți mulți...

CORIGENT 2 *(cu mîndrie):* Sîntem puțini, dar buni.

VALENTIN: Foarte buni de gură...

CORIGENT 1: Ești cam îndrăzneț, amice. Dar nădăjduiesc că pînă la urmă ne vom înțelege. Ascultă, sfîrșitul trimestrului bate la ușă, iar noi am venit aici să ne ospătăm. Una și cu una fac două...

VALENTIN *(batjocoritor):* Văd că sînteți tari la matematică.

CORIGENT 1: Lasă glumele și ascultă propunerea mea: Hai să-i căsăpim pe prăpădiții ăștia ai tăi de băștinași și...

VINERI: Îndurare, stăpîne, nu ne lăsa pe mîna lor! *(Ceilalți se tînguie, speriați.)*

VALENTIN: Liniște! Nu întrerupeți oratorul!

CORIGENT 1: Mulțumesc, ești foarte amabil. Ziceam să-i căsăpim și să-i facem un rasolaș de toată frumusețea...

CORIGENT 2: Ori o tocăniță, ori mai bine sărmăluțe...

CORIGENT 1: Vorbești prostii! De unde să luăm varză în pustietatea asta?

CORIGENT 2: Am la mine cartea de geografie!

CORIGENT 1: E-n regulă. Ei, ce zici, prietene Robinson?

VALENTIN: Am un singur lucru de zis: Să vă puneți pofta-n cui. Nu primesc propunerile voastre. Mai bine v-ar veni mintea la cap și ați cădea la înțelegere cu prietenii mei. Niciodată nu e prea tîrziu.

CORIGENT 1 *(furios):* Va să zică, așa ți-e vorba? Vrăjitorule, îți poruncesc să rostești marele descîntec!

CORIGENT 2 *(descîntă, cu gesturi misterioase):*

Robinson Crusoe,
Haide, dă-ne voie
Să ne ospătăm,
Să ne îngrășăm,
Să facem rasol,
Că ni-i capul gol
Și trimestrul trece,
Fără nici un zece...

VALENTIN: Hm, ați vrea voi zece, așa, pe nemuncite...

CORIGENT 1 *(șovăitor):* Se dovedește mai tare decît credeam... Vrăjitorule, rostește și mai marele descîntec!

CORIGENT 2 *(desperat):*

Cînd trimestrul trece
Fără nici un zece,
Tu să-l lași să treacă,
Hai cu noi la joacă,
Fără să te sperii
Că la trei materii,
Grabnic și urgent,
Rămîi corigent...
Abracadabra!

Nimic, stăpîne... E mai tare ca o stîncă... Mi se pare că s-a dus pe copcă ospățul nostru...

CORIGENT 1: Și mie mi se pare, vrăjitorule... Cred că ne-a sunat penultimul ceas...

CORIGENT 2: De ce penultimul, șefule?

CORIGENT 1: Fiindcă ultimului i-am stricat eu clopoțelul, să nu mă mai trezească o dată cu găinile...

VALENTIN: Hai, de ajuns cu flecăreala! Mai bine spuneți-mi dacă vă lepădați de bunăvoie obiceiurile voastre crude.

CORIGENT 1: Îndură-te de noi, milostivule Crusoe!

VALENTIN: Hm, îmi face impresia că nu sînteți chiar atît de fioroși cum păreați. Uite ce e: Vă dau răgaz un trimestru întreg. În acest timp va trebui să vă trudiți a deprinde bine de tot, pe îndelete, graiul înflorit și adînc al sintacților, algebrilor și al tuturor triburilor pașnice din arhipelagul săptămînii... Iar la ospețele voastre va trebui să renunțați pentru totdeauna.

(În depărtare se aud trei bubuituri.)

BĂȘTINAȘII: Ce e? Ce se aude? Ce-a fost asta?

VALENTIN *(privind în zare, strigă fericit):* Corabia! Corabia clasei mele! Opriți, prieteni, așteptați-mă!

O VOCE *(amplificată prin megafon):* Nu ne putem apropia de insulă. Curentul ne mînă înainte, spre larg. Vino tu la noi, te așteptăm! Am auzit despre isprăvile tale. Străduiește-te să ne ajungi. Te așteptăm cu bucurie!

VALENTIN: Sosesc, prieteni, sosesc!

— CORTINA —

EXPEDIȚIA

(URMARE DIN PAG. 11)

Cineva din casă ridică un colț al perdelei, apoi se aud uși trîntite și, în vreme ce copiii umblă cam nedumeriți prin ogradă, un bătrînel (cu cojoc înflorit, azvîrlit în grabă pe umăr, altminteri îmbrăcat orășenește) coboară sprinten cele cîteva trepte ale casei, după ce a zăbovit două clipe pe prag cu palma streașină la ochi (grupul venea din direcția soarelui).

— Bună ziua, spune tînărul profesor, negrăit de emoționat. Sînt Dorneanu Nicolae...

— Așa, așa! zîmbește omul. Cu alte cuvinte, îți închipui că nu te mai țin minte.

Se îmbrățișară. Nicolae e fistîcit, neîndemînatic ca niciodată.

— Și dumnealor? arată spre copii bătrînul (și copiilor li se pare în clipa aceea că l-au mai văzut undeva pe bătrîn). Elevii matale, nu-i greu de ghicit!

El însuși este învățător. În anul școlar 1943—1944, satul fiind cuprins de o epidemie de tifos, școala își zăvorîse porțile. Pe masa de cartare a poștei, știrile îngrozitoare de pe front se întîlneau cu vești dureroase din căsuțele risipite pe coastă. Învățătorul cutreiera satul, din ogradă în ogradă, predînd lecția fiecărui elev în parte, uneori la geam, ca să excludă contaminarea. Începea orele la cinci, în zori, și adormea, zdrobit, tîrziu după miezul nopții. Slăbise atît de mult, încît, deși n-avea 40 de ani împliniți, umbla ajutîndu-se cu toiagul.

— Dragii mei, rîde încetișor bătrînul, n-am mai avut atîția oaspeți de la nuntă. Cum să mă descurc?

E înduioșat și fericit și nu-și mai dezlipește privirile de la Nicolae. Dar copiii își dau seama că ceea ce întregește bucuria bătrînului este prezența lor.

Fasciștii au aflat că învățătorul, colindînd din casă-n casă, nu ducea numai noile lecții, ci și cuvinte de îmbărbătare pentru familiile elevilor săi, îndemnuri pe care, la rîndul lui, le primea de la niște oameni pe care nemții grozav ar fi vrut să-i aibă în mîna lor. Pus sub urmărire, învățătorul comunist dispăru la vreme în munți. Atunci, fasciștii îi arestaseră soția. De soarta ei nimic nu s-a mai știut. Pierise poate în vagonul unui tren cu deținuți, poate în lagăr.

— Poftiți pe prispă, în odăi, în cămări, toate-s deschise! Se vor găsi, de bună seamă, și gustări. Mierea vă place? Atunci e bine! se bucură din toată inima bătrînul dascăl.

Trenurile cu trupe fasciste săreau în aer, patrulele trimise în recunoaștere nu se mai întorceau. Copiii erau mîndri că printre îndrăzneții luptători din umbra pădurii de brazi (dimineața, pădurea se vedea și cu ochiul liber) se află și învățătorul lor. Toamna, după eliberare, la școală se ținu examen, și ei își uimiră dascălul — ale cărui mîini miroseau încă a praf de pușcă —, rezolvînd fără greș problemele de aritmetică și povestind ca pe apă bătăliile lui Ștefan cel Mare.

Acesta e omul la care Nicolae Dorneanu și-a adus elevii, în dimineața aceea de vară. În casă soarele se oglindește simplu și clar, fără podoabe de prisos.

— Ce-i cu voi, se miră bătrînul, de ce ați tăcut?

El nu știe că fiecare clipă a vieții lui le este binecunoscută copiilor din povestirile fostului său elev, Dorneanu Nicolae, că fragmente din aceste amintiri li se perindă acum, ca un film, sub pleoapele ușor coborîte. Abia acum Vicu înțelege de ce bătrînul i s-a părut încă din prima clipă cunoscut (fuseseră cît pe aici să creadă că e tatăl lui Dorneanu); omul semăna uimitor cu fostul său elev, mai precis Nicolae semăna cu învățătorul. Nu, nu la înfățișare... Privirile, iată ce au comun. Amîndoi se uită în același fel la om — îndelung, cu stăruință, așteptînd. Vicu se întreabă cum o fi arătînd clasa în care predă bătrînul învățător, și, cînd în minte îi vine propria lor clasă, lucrul i se pare firesc.

Între timp, Nicolae povestește cîte ceva despre el, mușcînd sîrguincios din felia unsă cu miere. E ceva schimbat la Nicolae. Rîde într-una, se miră de orice, aleargă neostenit prin ogradă și prin încăperi, pe urmă se urcă pe acoperișul șurii și ademenește porumbeii. Elevii au ciudata impresie că Nicolae e un coleg de-al lor, ceva mai bine legat. În preajma învățătorului său a redevenit copil.

Seara expediția își ia rămas bun. Marș de noapte — cum le place pionierilor să spună. Mica lor tabără turistică se află la numai doi kilometri. Încheind, ca de obicei, coloana, Vicu Stoenescu rămîne adesea în urmă, scrutînd prin binoclu satul bătrînului învățător.

SPORT

ÎNOTUL

J. RĂDUCANU
asistentă I.C.F.

Înotul este un sport frumos și un exercițiu fizic care contribuie la dezvoltarea armonioasă a corpului.

Orice înotător începător trebuie să cunoască anumite reguli, dintre care cele mai importante sînt:

— nu va sta prea mult pe loc în apă;

— nu se va avînta la apă adîncă;

— nu va intra în apă cu stomacul prea plin sau flămînd, ci după 1/2—2 ore după ce a mîncat;

— nu va face baie singur, fără supravegherea adulților.

Ne propunem ca în trei numere ale revistei noastre să dăm noțiuni generale de însușirea înotului craul și bras.

În acest număr vom prezenta exerciții pregătitoare pentru obișnuirea cu apa, precum și învățarea startului.

Exerciții pregătitoare în apă

1. Mers și alergare în apă cu stropire.
2. Scufundarea și deschiderea ochilor în apă.
3. Căutarea diferitelor obiecte în apă.
4. Stînd în apă pînă la brîu, inspirație; îndoirea genunchilor pînă cînd apa ajunge la nivelul buzelor, expirație pe gură în apă.
5. Aceeași, dar scufundarea pînă cînd apa ajunge la ochi (expirație pe gură și nas).
6. Culcat cu pieptul în apă (apa mică), picioarele întinse, mîinile sprijinite pe fundul bazinului; răsucirea capului la stînga și inspirație, capul înainte scufundat în apă, expirație.

Startul

Se folosește cu precădere în concursurile de înot, fiind procedeul prin care înotătorul execută plecarea în probă.

La comanda «Ocupați locurile!», înotătorul se urcă pe piatra de start, stînd ușor aplecat în față cu privirea înainte și brațele lateral înapoi, cu degetele de la picioare pe muchia startului, pentru a asigura o împingere cît mai puternică (fig. 1).

La comanda «Start!», înotătorul execută o împingere puternică din picioare, o dată cu mișcarea de zvîcnire dinapoi înainte a brațelor (fig. 2—3). Urmează zborul prin aer, cînd corpul înotă-

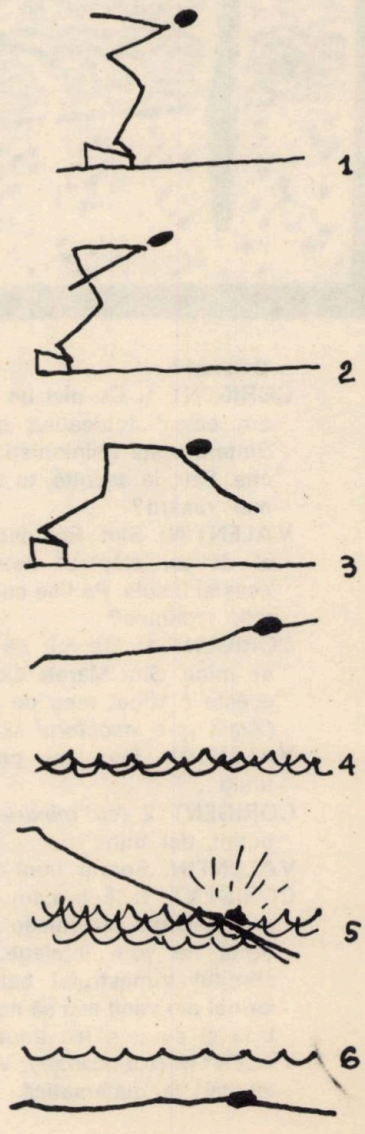

torului trebuie să stea complet întins (fig. 4).

Intrarea în apă (fig. 5) se face cu corpul, brațele și picioarele întinse. Capul se găsește între brațe. Pentru evitarea scufundării prea adînci, este necesară fixarea unui punct pe suprafața apei, pe unde se va efectua intrarea în apă.

Săritura trebuie astfel executată încît, fără a îndoi corpul și fără mișcări suplimentare, el să ajungă pe o linie orizontală la 60—80 cm sub suprafața apei, unde se execută alunecarea.

Poziția corpului în alunecare este întinsă cu brațele înainte și capul între ele (fig. 6).

Ieșirea la suprafață se execută prin mișcarea picioarelor și ridicarea capului la înotul craul și printr-o mișcare completă de brațe și picioare la înotul bras.

PESCARUL

Jucătorii formează un cerc în apă (pînă la nivelul pieptului), fără să se prindă de mîini. Unul dintre jucători, «pescarul», stă în mijlocul cercului, cu o minge legată cu o sfoară de lungimea razei cercului și prinsă de încheietura mîinii. Aceasta este undița pe care «pescarul» o aruncă într-unul din jucătorii din cerc și o reia trăgînd-o de sfoară. Pentru a nu fi prins cu undița, jucătorul asupra căruia este aruncată trebuie să se scufunde. Jucătorul atins — prins cu undița — iese din joc. Jocul continuă pînă cînd majoritatea jucătorilor au fost prinși cu undița.

Se schimbă «pescarul» și jocul se reia.

LA REVEDERE, ȘCOALĂ DRAGĂ!

(URMARE DIN PAG. 3)

ocheanul științei marxist-leniniste, putem explora și peisajul solar al anului 2000. Veți avea atunci vîrsta profesorilor voștri de astăzi și veți fi constructorii experimentați ai comunismului în patria noastră, timonierii săi încercați...

În numele acestui viitor — al doilea — te pregătești, te pregătim azi. Înveți nu pentru nota dintr-un catalog ce va fi trimis la arhivă. Ești disciplinat nu pentru că există o rubrică de observații în jurnalul de clasă sau un colț satiric la gazeta de perete; sau pentru că altminteri mîine-poimîine ai dirigenție sau s-a convocat o adunare cu părinții. Pionierul de azi «ia înălțime» în numele viitorului comunist. Și pentru aceasta exersează zi cu zi, pentru aceasta — fără rugăminți sau amenințări — își scrutează micul viitor — viitorul întîi, datoria de mîine, de azi. Timpul se străbate la pas, cu ora, cu ziua, cu... trimestrul. Ne uităm în orar, în planul zilei, în perspectiva deja trasată... Aceasta este metodica întîmpinării marelui viitor! Clipă de clipă pregătiți, «gata oricînd», cum spuneți voi cu atîta însuflețire în salutul pionieresc.

Veți deveni oameni întregi, părinți, specialiști, mintea și mîinile voastre sînt deja calculate în planurile de perspectivă, dar acest viitor nu vi se deschide brusc ca o ușă forțată de curent. Biografia aceasta nu vi se va dărui ca un rînd de haine de-a gata. E opera voastră proprie, migăloasă, rîvnită cu tenacitate, făurită nu fără greutăți. Sînteți generația cea mai fericită care a trăit vreodată pe pămîntul patriei noastre. Dar voi cunoașteți desigur istoria acestei fericiri și seva ei vine din secole de trudă, luptă și sacrificii. Numele celor care au pierit pentru viitorul pe care îl trăiți voi și care vi se deschide continuu ca un orizont spălat de furtună. Biografia voastră mai cuprinde ceva: recunoștința voastră, angajamentul solemn de a deveni cetățeni de nădejde ai patriei, de a răspunde «prezent» sarcinilor de azi, de a fi mîine acolo unde, sus, din ce în ce mai sus, flutură ca o chemare steagurile de luptă ale Partidului.

Vorbim deseori de eroismul cotidian al oamenilor muncii din patria noastră. Ce reprezintă acesta decît răspunsul conștiinței lor comuniste, noi, la toate împrejurările ivite, zi de zi, în viața lor? Conștiința **datoriei absolute** de a face un **anumit** lucru (și nu altul sau ceva aproximativ) într-o **anumită** împrejurare, și anume acela care corespunde cel mai bine colectivității. Este, probabil, principalul criteriu al valorii acțiunilor noastre. «Și cînd învăț de unul singur, între patru pereți, unde este colectivitatea?» mă veți întreba. Există și se identifică, fără să-ți dai seama, cu întregul tău popor și — poate — cu întreaga umanitate. Babeș-elev, Einstein-elev pentru cine învățau între patru pereți?

Vă bucurați de sprijinul nostru și de dragostea noastră. Voi sînteți propriul nostru viitor, voi preluați ștafeta. Dorim ca mîinile voastre să fie puternice, harnice, curate. De aceea muncim alături, vă sfătuim și... uneori vă certăm. De fapt, deschidem împreună și perfecționăm, profesori și elevi, șantierul cu totul deosebit al propriei voastre conștiințe comuniste, aparatul de bord al zborului spre viitor.

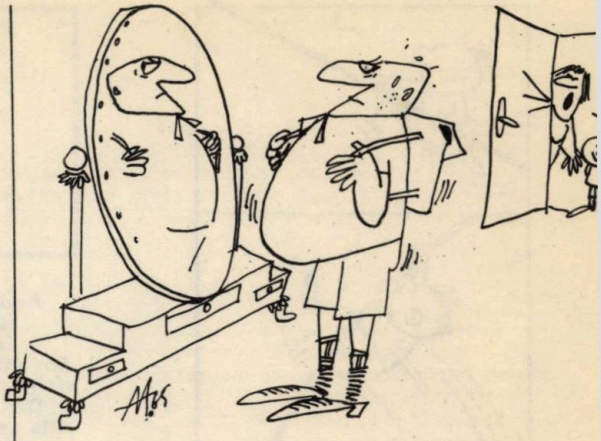

— Grăbește-te, Mitică, că întîrzii de la meditator și doar la anul începe micuțul algebra!!!!

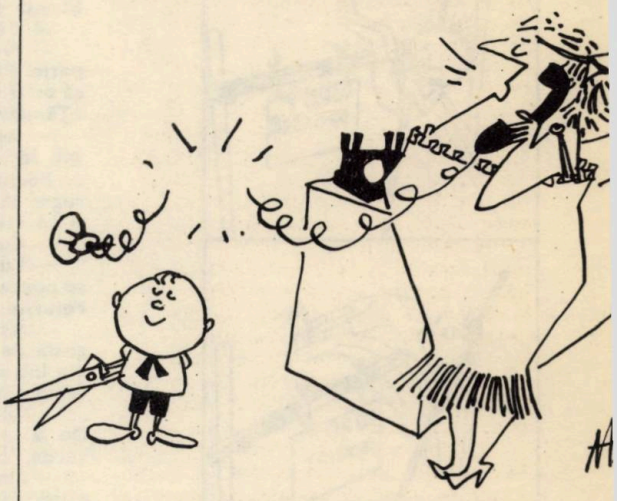

— Și la ce materii spuneați, tovarășe profesor, că e mai slab micuțul???

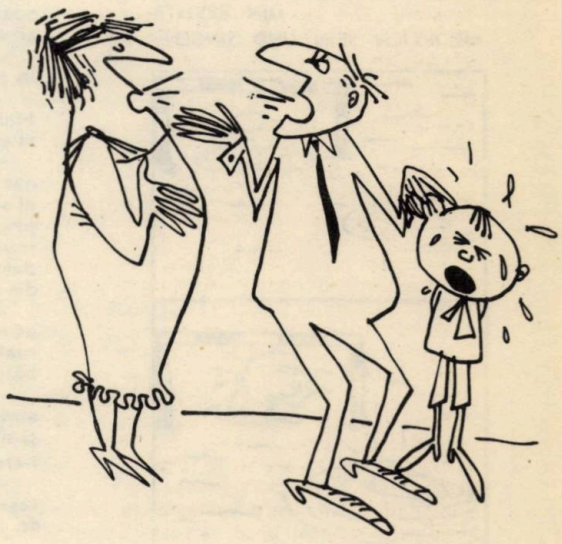

— Nu vrea să spună cine a luat Troia!
— Și ce-ai cu el, săracul, poate n-a luat-o el!!!

DIN CICLUL „ȘCOALA"
de A. ANDRONIC

FĂRĂ CUVINTE

DIN REVISTA «FRÖHLICH SEIN UND SINGEN»

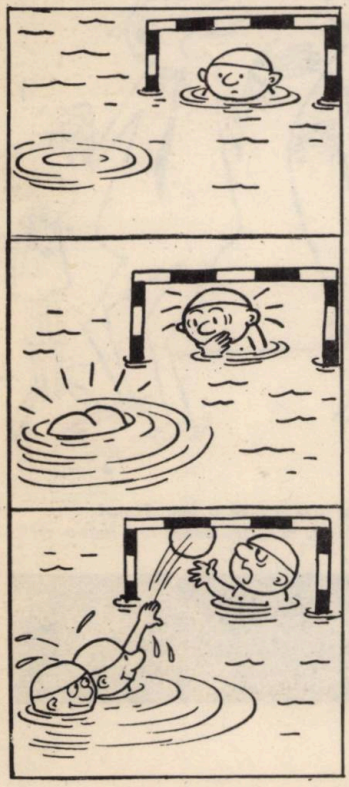

Aşchiuţă şi sufletul său

de ELENA DRAGOŞ

Aşchiuţă, bunul vostru prieten de la televizor, ne-a vizitat într-o zi la redacţie.

— Bun venit, Aşchiuţă, cu ce treburi pe la noi?

— Uite, m-am gîndit să vin pe la «Cravata roşie» să-mi luaţi un interviu. Am văzut că publicaţi în reviste fotografii şi articole despre oameni de seamă, scriitori, actori, pictori, dar la mine nu v-aţi gîndit...

Dar îndată ce a rostit aceste cuvinte uşa se deschise şi în birou îşi făcu apariţia un om scund, cărunt, cu o înfăţişare simpatică.

— Nu l-aţi văzut pe Aşchiuţă? întrebă.

— Cum să nu, am spus eu cu amabilitate, dar în clipa aceea mi-am dat seama că Aşchiuţă se făcuse nevăzut. Am presupus că de frică puştiul s-a ascuns după biroul din faţa mea.

— Cine sînteţi dumneavoastră?

— Nu ştiţi? eu sînt sufletul lui Aşchiuţă, s-a recomandat personajul cel simpatic. Fără mine el n-ar putea vorbi şi nu s-ar putea mişca. Adică vreau să spun că eu îl mînuiesc, şi în clipa aceea adăugă: Sînt actorul Justin Grad, de la Teatrul «Ţăndărică».

— Aşchiuţă! am strigat eu atunci. A venit tatăl... adică nu, sufletul, mă corectai. Ieşi de după birou... haide, lasă mofturile.

Personajul cel simpatic se aplecă şi-l scoase pe Aşchiuţă de după birou. L-am rugat să nu-l certe că venise la noi şi am adăugat că eram bucuroasă de vizită şi că vreau să le solicit un interviu.

— Cui? întrebă personajul cel simpatic.

— Lui Aşchiuţă, adică, bineînţeles, şi dumneavoastră, căci una fără alta nu se poate. V-aş ruga să-mi spuneţi cîte ceva despre naşterea lui Aşchiuţă şi despre rolurile lui de la televiziune.

— Aşchiuţă a fost mai întîi un desen făcut de Ella Conovici, pictoriţă scenografă de la Teatrul «Ţăndărică». Desenul a plăcut, păpuşa a fost lucrată apoi din lut, iar după aceea din lemn sculptat. Băieţaşul acesta, care avea să fie prietenul telespectatorilor mici, a primit apoi numele pe care-l ştiţi.

— Copiii mă îndrăgesc într-atît încît îmi trimit şi daruri, completă Aşchiuţă. De la un copil am primit o frumoasă pălărioară roşie împodobită cu o pană verde, costume naţionale.

— Lasă Aşchiuţă, nu te mai lăuda, spuse personajul cel simpatic, şi apoi către mine. Este adevărat, copiii îşi arată simpatia faţă de el trimiţîndu-i daruri.

Aşchiuţă mai primeşte şi o mulţime de scrisori. Într-o zi a primit o scrisoare de opt pagini de la un copil, pe nume Tică Scurei, care l-a urmărit pe Aşchiuţă timp de 5 ani la televizor. În ziua cînd a împlinit 14 ani i-a scris lui Aşchiuţă scrisoarea de care pomeneam ca să-i mulţumească pentru tot ce a învăţat de la el şi să-şi ia la revedere.

— Aşchiuţă, nu cumva plîngi? l-am întrebat eu, căci păpuşa stătea cu ochii în jos.

— Aşchiuţă e sentimental, îl scuză personajul simpatic, dar nu vă faceţi griji. Hai, Aşchiuţă, povesteşte ceva vesel; gîndeşte-te la scrisorile pe care le-ai primit zilele trecute.

— Am primit veşti de la trei mame ai căror copii erau un leneş, un dezordonat şi un lacom. Mi-au scris cu bucurie că după ce i-am certat la Poşta copiilor ei s-au îndreptat. Mi-au mai scris şi mama unui copil căruia îi plăcea să se joace prin mijlocul străzii şi mama unui băiat care îşi bătea fratele mai mic. Ele îmi mulţumeau, de asemenea, pentru că am contribuit ca fiii lor să se îndrepte tot datorită Poştei copiilor... Spuneţi-mi, mă întrebă Aşchiuţă, nu-i un mare prilej de bucurie pentru mine?

În altă zi, auzind că unor copii nu le place să se tundă, m-am dus la frizeria «Ciufulici» şi, ca să le dau exemplu, m-am tuns. Spre bucuria mea, chiar şi cei mai încăpăţînaţi copii au cerut să fie tunşi şi, cît ai clipi, frizeria s-a umplut de băieţi şi fetiţe.

— Despre vizita la Grădina zoologică nu pomeneşti? întrebă personajul cel simpatic. Şi apoi către mine: are şi motive: n-a dat prea multă dovadă de curaj şi nici n-a vrut să audă cînd i s-a propus să facă o fotografie în cuşca leilor. Abia l-am convins să intre în cuşca unui pui de leu.

— Nu înţeleg de ce rîzi, îi reproşă Aşchiuţă. De ce ai ţinut neapărat să aminteşti de asta? Oare dumitale, care ziceai că eşti sufletul meu, nu ţi-a fost la fel de frică? Nu cumva ne-am influenţat reciproc?

— Aşchiuţă, te rog să fii cuviincios, i-a retezat-o personajul cel simpatic, n-are rost să ne certăm. Între prieteni se cere mai multă înţelegere. N-am vrut să te jignesc, ci să-i distrez puţin pe cititori, care-şi vor aminti de scena aceea nostimă cînd ţi s-a ridicat părul măciucă.

Şi pentru că vorbeam despre prietenia dintre mine şi Aşchiuţă, aş dori din inimă ca ea să dureze cît mai mult, spuse personajul cel simpatic, punîndu-şi pălăria şi ridicîndu-l pe Aşchiuţă în braţe, spre mulţumirea mea, a lui şi sper a... telespectatorilor.

— Tovarăşe Grad, un moment, am strigat, vreau să vă întreb dacă doriţi să transmiteţi ceva cititorilor noştri.

— Le urez să încheie anul şcolar cu bine şi vacanţă plăcută!

PEŞTERA AURIE

-TEXT - I. BĂIEŞU

-ILUSTRAŢII

DURES 65

Profesorul Vulcănescu îngăduie fiilor săi gemeni să întreprindă în vacanţă o excursie în Africa. Cu ajutorul robotului Sincron, băieţii încearcă să smulgă taina peşterii aurii.

Se trezesc de dimineaţă în peştera necunoscută. În jurul lor e o lumină orbitoare.

Cei doi îşi pun ochelari de protecţie.
— Am impresia că visez.

Peştera e mai frumoasă azi. De unde atîta lumină?

Pornesc în explorarea peşterii. Cercetează perete cu perete.

Le apare în faţă un lac cu ape liniştite, care strălucesc orbitor. Şi apa are această lumină ciudată!...

— Unul dintre noi trebuie să intre în lac, să cerceteze, să ia probe.

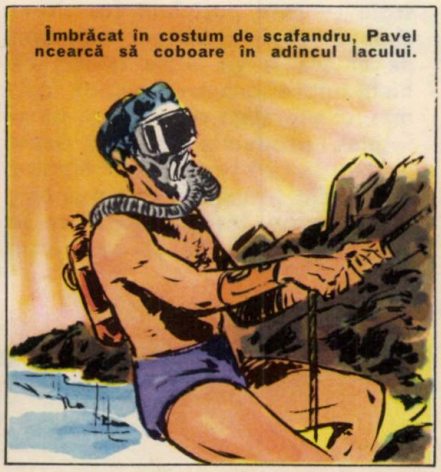
Îmbrăcat în costum de scafandru, Pavel ncearcă să coboare în adîncul lacului.

Surpriză. Nu poate coborî. Apa îl ţine la suprafaţă.

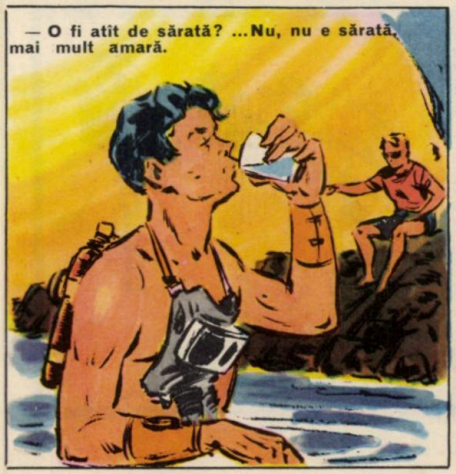
— O fi atît de sărată? ...Nu, nu e sărată, mai mult amară.

— Cum o să ieşim de aici? întreabă Petre.
— Nu ieşim pînă nu descoperim totul.

— Sincron ne poate salva, încearcă să iei legătura cu el.
— Aparatul s-a stricat în cădere.

(CONTINUARE ÎN PAG. 32)

FOLDUREX

de C. BORDEIANU

Ați auzit vreodată de foldurex? Probabil că nu. Pentru că nu e nici nume de om, de plantă sau de animal și s-ar putea multora să nu le spună nimic. Dar pentru specialiști și ciobanii de la G.A.S. Valea lui Mihai, regiunea Crișana,

cuvîntul are un înțeles deosebit și este legat de îmbunătățirea rasei de oi merinos transilvănean, pe care ei le întreprind. Oile din această rasă, crescute și îngrijite de ei, dau în medie cîte 10 kg de lînă fină, din care se fac cele mai bune stofe pentru haine. Vom înțelege ușor ce realizare excepțională este aceasta dacă urmărim fiecare literă care alcătuiește cuvîntul foldurex. Iată, F înseamnă finețea firelor de lînă, care nu depășește 23—24 de microni în grosime (de la matematică știm că un micron reprezintă o miime de milimetru). Firele atît de subțiri au însă și alte însușiri: au dese ondulații, mult apreciate de muncitorii din industria textilă, iar lungimea lor ajunge uneori pînă la 8 și 9 cm.

Să mergem, în continuare, pe... firul foldurexului. O înseamnă desimea lînii pe corpul oilor, iar U reprezintă uniformitatea ei. Crescătorii de la Valea lui Mihai caută ca lîna oilor îngrijite de ei să fie cît mai deasă și cît mai uniformă pe fiecare cm p din suprafața de piele a animalului. Cu cît este mai deasă și mai uniformă, cu atît producția de lînă este mai mare. Amintim în treacăt că R înseamnă randamentul la spălare al lînii și Ex reprezintă extensibilitatea firelor. În munca lor perseverentă, ciobanii de la Valea lui Mihai au izbutit să selecționeze berbeci care valorează multe zeci de mii de lei. Brigadierul Alexandru Copani ne prezintă un berbec care a dat pînă la 25,3 kg de lînă la o singură tundere. Știți ce înseamnă aceasta? Că în decursul vieții sale un asemenea berbec produce lînă pentru a se fabrica stofe cu care poți îmbrăca cîteva clase de copii. Berbecul prezentat de el are la gît niște falduri de piele impresionante, care, de fapt, măresc suprafața corpului și, bineînțeles, producția de lînă. Acest berbec de rasă transmite urmașilor multe din însușirile sale deosebit de prețioase. Într-un singur an se pot obține de la el cel puțin

ȘTIINȚĂ

1 000 de miei. De aceea, unii spun că un asemenea animal are valoarea aurului. Și au dreptate. Merită toată prețuirea și admirația specialiștii și ciobanii de la această gospodărie, care, cu pasiune și pricepere, cu ajutorul metodelor științifice, au selecționat oi de asemenea valoare.

DIN TAINELE ADÎNCURILOR MĂRII

de I. SABETAY

În zilele acestea calde de vară, revăzînd marea, ar părea fără rost întrebarea cum a dus-o ea în lunile de iarnă. Cum s-o ducă? Marea e... mare, ce-i pasă ei de iarnă! Ea nu îngheață și... n-are copaci, nici iarbă. Și totuși mările, și printre ele mai ales cele din zona tempe-

DIN REVISTA POLONEZĂ «SWIEZSZCZYK»

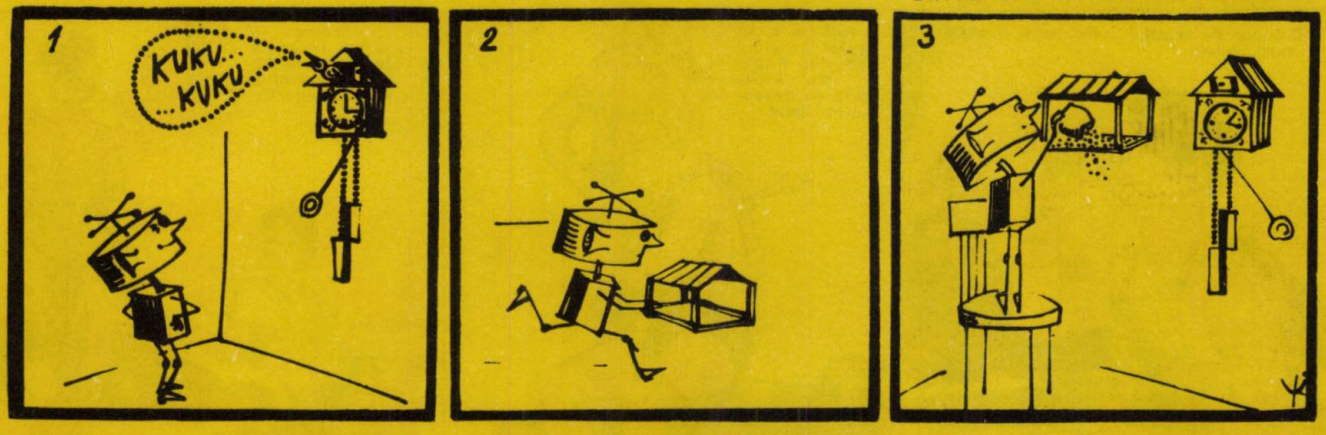

rată, își au și ele povestea lor de iarnă, precum și primăvara lor.

Marea este supusă și ea schimbărilor vremii. Cînd toamna este pe sfîrșite se micșorează cantitatea de lumină care cade pe suprafața ei, căldura primită de la soare se împuținează și, o dată cu aceasta, încep să lipsească substanțele chimice care constituie materia primă a plantelor: azotații și fosfații. Astfel, în straturile apropiate de suprafață ale mării, planctonul —

o aglomerare de plante mici — începe să se rărească, aproape dispare. Din plancton se hrănesc animalele micuțe, îndeosebi copepodele, iar acestea constituie alimentația peștilor mici. Acest lanț al vieţuitoarelor mării începe să sufere din cauza condițiilor grele ale iernii. Copepodele care n-au fost înghițite de pești mor și cad în straturile adînci ale apei. Acolo se descompun și din ele se eliberează prețioase substanțe chimice — azotați și fosfați — pe care le-au consumat, înghițindu-le, cînd trăiau planctonii. Ce folos însă că aceste substanțe chimice rămîn în adîncuri, unde nu pătrunde lumina soarelui și, ca atare, nu pot fi folosite de plante.

O dată cu venirea primăverii, în lunile martie-aprilie, straturile de deasupra încep să se încălzească și să fie din belșug luminate. Dacă ar fi cineva care să vînzolească straturile de apă, să le aducă la suprafață pe cele aflate în adîncime, cele două condiții ale dezvoltării vieții plantelor — lumină și nutrienți chimici — s-ar afla reunite și plantele ar putea începe să crească și să se înmulțească. Natura are grijă să rezolve această problemă. Iată că se ivește cineva care să răscolească apele. Sînt furtunile de iarnă. Ele lucrează la gigantica operă a ridicării spre suprafață a straturilor de adîncime, bogate în nutrienți chimici. Și nu e un lucru de loc simplu. Straturile care conțin aceste substanțe nu se află imediat sub stratul de la suprafață. O furtună schimbă treptat stratul de deasupra cu altul de dedesubt. Următoarea furtună schimbă un alt strat cu unul și mai adînc și așa mai departe. Astfel, încetul, cu încetul, pînă la aprilie totul este pregătit: există în straturile de apă de la suprafață și lumină suficientă, și căldură, și nutrienți chimici. Atunci încep să se dezvolte cu o iuțeală fantastică micuțele plante microscopice rămase din anul precedent. Este greu să ne închipuim cît de febrilă este această acțiune de înmulțire. Pe uscat sîntem obișnuiți cu ritmul înfrunzirii si înmuguririi copacilor, care durează de-a lungul cîtorva săptămîni. Dar la suprafața mării în zece zile populația plantelor poate să crească de cîteva sute de ori. Din zece punctulițe microscopice de viață se nasc cîteva mii! Animalele micuțe ieșite din larvele lor încep să se hrănească cu aceste plante, iar la rîndul lor servesc drept hrană peștilor.

Primăvara înseamnă pentru apele mărilor o creștere uriașă a fenomenelor de viață, avînd ca rezultat

producerea unor cantități enorme de materie vie care întrec de multe ori tot ce realizează uscatul de pe întreg globul într-o primăvară.

Problemele folosirii mărilor și oceanelor pentru alimentarea omenirii sînt din ce în ce mai intens studiate de savanți din zeci de țări.

Se prevede că marea va putea oferi în viitor omului o mare cantitate de alimente care vor înlocui cu succes carnea, legumele etc.

COCOȘILĂ

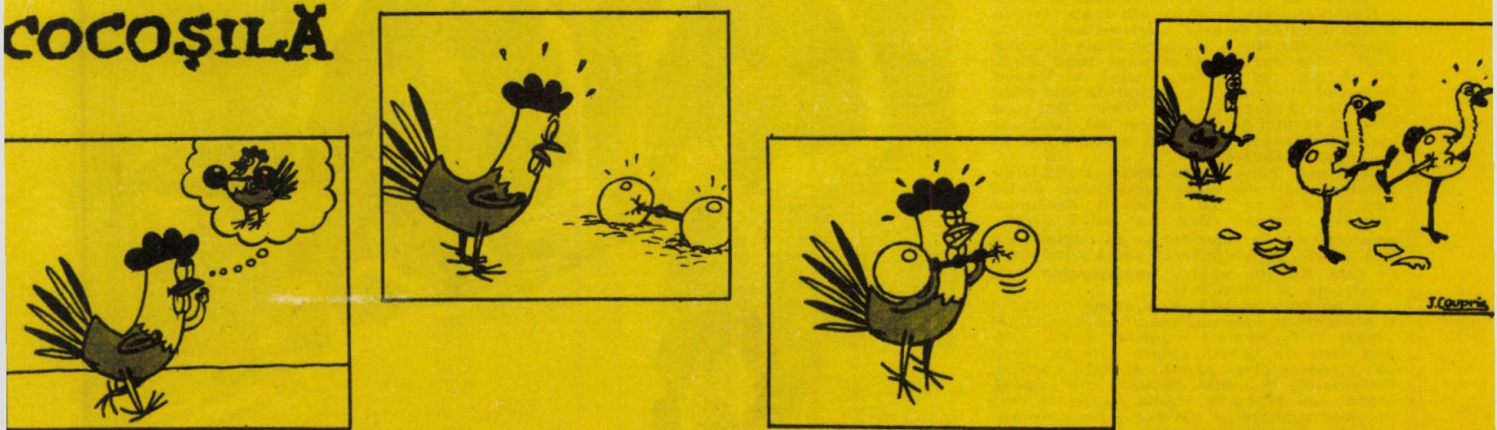

DIN REVISTA FRANCEZĂ «VAILLANT»

1

CERCUL DE PICTURĂ AL COPIILOR DIN LUPENI

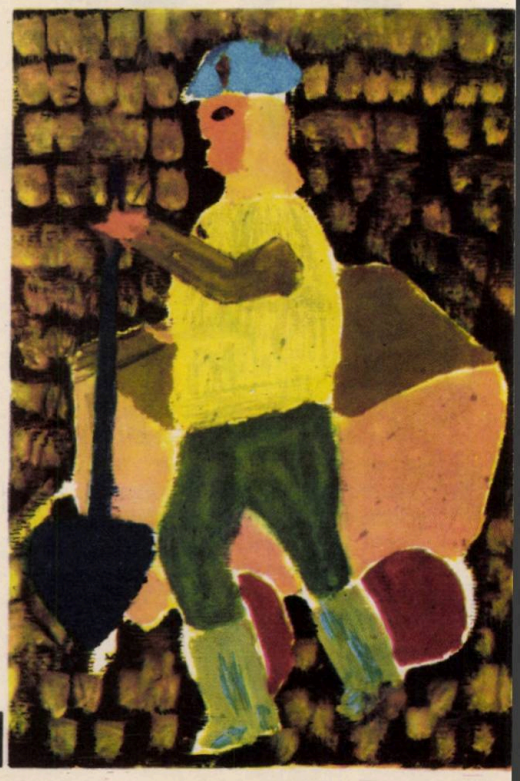

2

Într-un plic obișnuit, o invitație la fel de obișnuită ca atîtea altele sosite la redacție: «Vă rugăm să participați la cea de-a 10-a expoziție cu lucrări ale copiilor din Cercul de arte plastice din Lupeni, laureat al bienalelor republicane de artă plastică din anii 1960 și 1962». Invitația era însoțită de o gingașă surpriză: 14 desene neașteptat de frumoase, semnate de tot atîția pionieri. Poșta ne aducea, deci, o dată cu obișnuita invitație și un colț din expoziția copiilor din îndepărtatul oraș al minerilor de la izvoarele Jiului. Nimeni dintre părinții acestor copii n-a izbutit în copilărie să aibă bucuria de a putea trimite undeva o astfel de invitație. Nici în vis n-au auzit copiii de odinioară de cercuri de pictură pentru ei. Azi însă pariez că oricare dintre voi știe cu precizie ce este un cerc pionieresc. Copii talentați, fruntași la învățătură poți întîlni cu miile activînd în astfel de cercuri, la casele pionierilor, în școli, pe lîngă cluburi sau cămine culturale. În ele se răsfrînge ca într-o oglindă fermecată căldura dragostei partidului și guvernului nostru pentru ocrotirea și dezvoltarea florilor talentului celor mici. Aici se dezvoltă artiștii și savanții de mîine, cei care vor zbura primii spre stele, cei care vor scrie epopeea comunismului sau vor înălța piramidele păcii eterne.

Cercul pionieresc din Lupeni a organizat pînă acum 10 expoziții. Și acestea numai în orașul lor. Unele lucrări ale micilor pictori din Lupeni au putut fi văzute și în București, la expozițiile republicane ale copiilor din anii trecuți, iar altele au trecut chiar hotarele țării, pînă la Londra, în Anglia, sau Geneva, în Elveția, la Moscova, în U.R.S.S., sau la Leipzig, în R.D. Germană, și chiar mai departe, la Delhi, în India.

Expoziția recentă am vizionat-o la Clubul minier din Lupeni. Pe membrii cercului i-am găsit la casa pionierilor din oraș. Aici tînărul profesor de desen Caceu Dan ne-a oferit o surpriză:

— Știți? Și eu am activat în acest cerc...

La care conducătorul cercului, artistul plastic Tellman Iosif, care era și el de față, ținu să completeze:

— Adevărat. Acum nouă ani, pe cînd abia începuse să deseneze, tovarășul profesor era pionier... De altfel, și alți foști pionieri colegi de-ai săi de cerc — printre care fiii de mineri Crișan Maria, Hornung Maria și Csatai Emil — sînt absolvenți ai unor școli medii de pictură, iar Costea Simion și Maurer Ioan sînt studenți la Institutul de arte plastice «Ion Andreescu» din Cluj... Dar mai bine să vorbim de pionierii de azi, cei 35 de membri ai cercului. Poftiți la expoziție să le vedeți desenele!

Cele mai bune recomandări ale micilor artiști amatori sînt înșeși lucrările lor, dintre care o parte au fost trimise la concursul redacției noastre «Cea mai bună creație personală» și le reproducem în paginile de față. Priviți, aceste tablouri parcă prind viață în fața ochilor noștri, impresionînd prin frumusețe și simplitate.

Ele ne aduc în față, cu ajutorul penelului și al culorilor, cele mai specifice imagini din orașul de la poalele muntelui Straja. Chipuri dîrze de mineri, pentru care au servit ca «modele» chiar părinții și frații copiilor, funicularele și gurile de mină din Lupeni, blocul sau blocurile noului cartier în care locuiesc ei, priveliști din excursiile și drumețiile din împrejurimile Văii Jiului... Schițe și tablouri vii, care ne încîntă și emoționează...

I. STRAUȚ

3

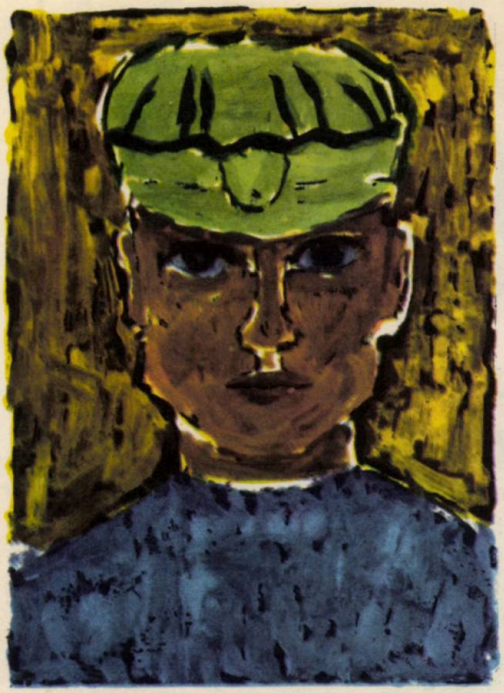

4

5

6

PENTRU CONCURSUL „CEA MAI FRUMOASĂ LUCRARE"

7

1. RÎPAN NICOLAE, *clasa a V-a, Şcoala nr. 1*

2. NEMEŞ PETRU, *clasa a VI-a, Şcoala nr. 1*

3. SÎLCEANU IOAN, *clasa a VI-a, Şcoala nr. 2*

4. BUCUR SIMONEL, *clasa a VI-a, Şcoala nr. 1*

5. MEDREA ELENA, *clasa a V-a, Şcoala nr. 2*

6. PLOPEANU DOREL, *clasa a VI-a, Şcoala nr. 1*

7. MESTEACĂN DAN, *clasa a VI-a, Şcoala nr. 1*

8. CIOLOCA MARIANA, *clasa a V-a, Şcoala nr. 1*

8

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Alexandrescu Mircea din Ploiești ne întreabă: Am avut hepatită acum 3 luni. Ce trebuie să fac?

Răspuns: Respectă regimul alimentar recomandat de medic, el fiind corespunzător stadiului bolii. De asemenea, evită gimnastica, sportul și orice fel de efort fizic mai mare. Poți face plimbări pe jos, nu prea lungi.

Dormi noaptea cel puțin 10 ore, iar după-amiaza dormi — sau măcar te odihnești — 3 ore.

Leonte Daniela din București: Ce înseamnă «un caz acut» și «un caz cronic»?

Răspuns: Un caz acut este o îmbolnăvire care apare destul de repede și a cărei evoluție durează de la cîteva zile pînă la cîteva săptămîni.

Un caz cronic este o îmbolnăvire a cărei evoluție este îndelungată: săptămîni, luni sau ani, uneori chiar toată viața.

Ioanițescu Elvira din București: Ce este «un caz patologic»?

Răspuns: Caz patologic înseamnă un caz de boală. Acest termen vine de la cuvîntul grecesc «pathos», care înseamnă suferință.

DESPRE TETANOS

Tetanosul este o infecție gravă a organismului care apare ca o complicație în urma unei răni.

Ca multe alte boli, tetanosul este produs de un microb, bacilul tetanosului. În organismul omului microbii pătrund prin răni murdărite de pămînt, prin înțepături de spini, bălegar, așchii sau cuie ruginite, în care se găsește bacilul tetanosului. O dată pătrunși în organism, mai ales dacă rana este adîncă, cu părți zdrobite, microbii tetanosului se înmulțesc rapid. Ei secretă o toxină puternică, adică o substanță otrăvitoare, care pătrunde în sînge și se fixează pe nervi și pe mușchi, provocînd boala.

De la pătrunderea microbului în corp și pînă la apariția bolii trece un timp variabil: de la 4 la 21 de zile sau chiar mai mult.

Cum se manifestă tetanosul?

Boala începe prin înțepenirea treptată a mușchilor. Mai întîi înțepenesc mușchii fălcilor (de aici vine și denumirea populară de fălcăriță), apoi mușchii cefei, mușchii cu care se face înghițirea, mușchii spatelui, ai pieptului (cu care se face respirația), mușchii abdomenului, ai membrelor. Treptat, corpul înțepenește în întregime. Pe acest fond de încordare generală apar des, la cea mai mică încercare de mișcare, la cel mai mic zgomot sau la lumină mai puternică, contractări ale mușchilor și mai intense (spasme musculare), sub formă de accese, foarte dureroase pentru bolnav. Toate acestea sînt însoțite de sufocări și febră ridicată, pînă la 40 de grade și chiar mai mult.

Bolnavul suferă cumplit: nu se poate mișca, are dureri îngrozitoare în mușchi, este înspăimîntat de pericolul sufocării, nu poate înghiți, deci nici nu se poate hrăni, nu poate bea, deși simte o sete arzătoare, are insomnii. Și în tot acest timp, mintea bolnavului este limpede, el este perfect conștient de suferința și pericolul bolii sale. Boala netratată duce în mod sigur la moarte.

Cu cît tratamentul începe mai din vreme, cînd microbii n-au apucat să secrete o cantitate prea mare de toxină, cu atît sînt mai multe șanse de vindecare. În cazul rănilor mari, pline de pămînt, sau în cazul înțepăturilor adînci, cu spini și cuie ruginite — spre a se preveni boala —, este indicat să se facă o injecție cu ser antitetanic. Bineînțeles, medicul este cel care ne spune cînd este necesar să se facă acest ser. Boala însă poate fi prevenită din vreme.

În țara noastră s-au luat măsuri pentru protejarea sănătății populației (mai ales a copiilor) împotriva tetanosului prin vaccinarea cu anatoxină.

De asemenea este necesar să acordăm o mare atenție curățeniei.

În urma acestor măsuri, cum și a răspîndirii cunoștințelor de igienă la populația rurală, în țara noastră tetanosul a devenit o boală cu mult mai rară decît în trecut.

CUM SĂ NE PURTĂM:

LINIȘTE ȘI ODIHNĂ

«Între orele 15 și 17 se păstrează liniște!» Este o regulă valabilă pentru toți. «Am să mă odihnesc», «am să lucrez», «am să citesc... în ceasurile acestea de liniște» — te gîndești. Dar...

Pe strada mea se adună un grup destul de măricel de copii care se joacă. Că se joacă n-ar fi nimic. Asta e doar treaba lor. Să se joace. Mai ales în vacanță. Însă între a te juca și a emite strigăte care ar trezi invidia oricărui trib războinic primitiv este o diferență.

Și nu numai de joc e vorba, dar atunci cînd vor să-și cheme un prieten sau să comunice ceva mamei li se pare firesc să pună toată strada în picioare, strigînd de zece-douăzeci de ori la rînd și pierzînd de trei ori mai mult timp.

— Mamăăăă!!!

Sau:

— Neluleee!!!

Cînd ar fi mult mai simplu să sune la ușa respectivă sau să se deplaseze și să comunice personal ce au de spus.

— Nu facem dinadins, mi-a răspuns stînjenit într-o zi unul dintre copii, căruia i-am făcut observație.

Sînt sigur de asta. În focul jocului poți uita că nu trebuie să faci gălăgie. Și motivele care te îndeamnă să pui frîu gălăgiei sînt multe. În casele de pe strada pe care voi vă jucați făcînd zgomot sînt bătrîni, dintre care unii bolnavi, copii mici, care trebuie să doarmă mai mult, oameni care muncesc, care vin tîrziu de la serviciu și vor să se odihnească. Unii studiază, alții învață pentru examene, iar alții poate că nu se simt bine. Toți aceștia au nevoie de liniște și de odihnă. Nici una, nici alta nu-s posibile dacă voi nu veți încerca să contribuiți la ele, străduindu-vă să fiți mai stăpîni pe tendințele de a face zgomot. Aceasta va folosi nu numai celor mari, dar și vouă, pentru că, fără să vă dați seama, vă faceți singuri rău. Țipetele și strigătele nestăpînite au o acțiune dăunătoare atît asupra sistemului vostru nervos, cît și asupra vocii și auzului. Coardele vocale se congestionează, datorită efortului necesitat de strigăte, gîtul intră într-o stare de iritație permanentă, din cauza asta răciți și vă îmbolnăviți ușor, iar glasul devine răgușit și neplăcut. Obișnuit numai cu țipete și strigăte puternice, auzul pierde din finețe și sunetele ușoare delicate sînt cu greu sau de loc auzite.

Deci mai multă liniște! E mai bine și pentru voi, și pentru cei din jurul vostru. Există o sumedenie de jocuri nezgomotoase, precum există pe fiecare stradă sau în imediata apropiere părculețe și locuri anume amenajate pentru copii. Mai există numeroase terenuri de sport și case de cultură, unde vă puteți petrece timpul liber în mod variat și plăcut, menajînd odihna și liniștea atît a celor din jur, cît și a voastră.

Cît despre liniștea obligatorie între orele 15 și 17, despre care am vorbit la început, trebuie respectată cu strictețe. Este un drept al fiecărui cetățean la odihnă, și voi, pionieri și școlari, trebuie să ajutați la aceasta, căci și voi sînteți viitori cetățeni.

O. LĂZĂRESCU

BALENA ALBASTRĂ

Cel mai uriaș monstru marin este balena albastră, care atinge o lungime de 33 m și o greutate de 120 de tone. Inima sa cîntărește 600—700 kg, iar ficatul 1 000 kg. Balena albastră are 8 000 litri de sînge, iar lungimea intestinelor e de peste 4 km. Ea se deplasează cu o viteză de 40 km/oră, putînd trage cu 14 km/oră un vas de 300—350 de tone, ale cărui mașini lucrează în «forță» în direcție contrară. Într-o singură inspirație, balena albastră înghite 14 000 litri de aer; la expirație, jetul de apă atinge 12 m înălțime. Puiul ei nou-născut are 6—7 m lungime, cîntărește 6 tone și crește zilnic cu 60—70 kg.

MOZAIC

CÎTĂ APĂ CONSUMĂ PLOPII

S-a constatat că apa consumată de o pădure de plopi în timp de un an ar permite alimentarea cu apă a unui oraș cu 25 000 de locuitori.

CÎNTECUL PĂSĂRILOR

Cîntecul păsărilor are perioade. Mierla, de pildă, nu începe să cînte decît după ce a trecut furtuna. Cinteza, muscarul, vrabia și graurul cîntă exact la aceeași oră și la același grad de luminozitate. Păsările, în general, cîntă imediat ce se trezesc din somn, ceea ce explică primele note scoase care par stinse și adormite.

ȘTIAȚI CĂ...

...Există unele categorii de melci care au 30 000 de dinți, cifră record pentru întreaga lume animală?

...În Sahara, diferența dintre temperatura solului și a aerului este de 15—20°? O șopîrlă așezată pe un tufiș înalt de 75 cm nu pare de loc incomodată, dar moare în două minute dacă este pusă pe pămînt.

PRIMA STAȚIE SEISMOGRAFICĂ SUBMARINĂ

În ultimul timp, cercetătorii au constatat că la mari adîncimi, în mări și oceane, se produc mișcări ale scoarței, foarte puternice. Pentru a se ajunge la concluzii științifice riguroase, s-a așezat în largul coastelor californiene, la 185 km sud-est de Punta-Arena, la o adîncime de 3 000 m, prima stație seismografică submarină din lume. Aparatele funcționează automat și transmit, prin cablu, date stațiilor seismografice de pe coasta Americii a Oceanului Pacific.

SĂ RÎDEM PUȚIN

DISTRATUL

Un distrat intră într-o frizerie să se tundă și se cufundă în lectura ziarului. După ce l-a tuns, frizerul l-a întrebat:
— Vă place cum v-am tuns?
Distratul își ridică pentru o clipă privirile spre oglindă și răspunse, continuîndu-și lectura:
— Puțin mai lung, te rog!

D-ALE LUI PĂCALĂ

Păcală era soldat. Și cum într-una din zile avea liber și avea și ceva bani, se duse la teatru.
În timpul reprezentației adormi. Cînd se trezi, un actor zicea pe scenă:
— Iată, cinci zile de cînd sîntem aici.
— Aoleu, strigă Păcală, sărind de la locul lui, și eu care nu aveam decît o zi permisie... Să știi că m-a dat dezertor!

GHICITORI

Cine zboară mereu, mereu, fără odihnă și răgaz?
(Vîntul)

Cine are coadă, dar nu dă din ea?
(Lingura)

Este o casă fără ușă. Ce-i?
(Ou)

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

(URMARE DIN PAG. 25)

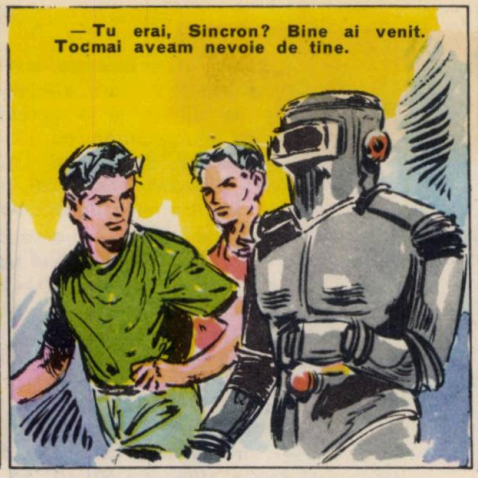

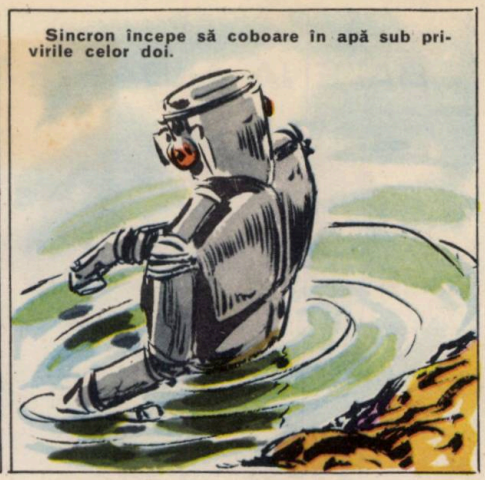

(VA URMA)

SIBIU
CRAVATA ROSIE
Biblioteca oraș
Sibiu 2

CRAVATA ROȘIE

Nr. 8
1965

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.C.

Cîntec de August

de **MIHAIL COSMA**

— Spune, soare-n zilele aceste
Ce-ai văzut prin lume mai frumos?
— Am văzut Carpații ca-n poveste
Coborînd spre Dunăre, în jos!

Am dorit să ies pe-o zare plină,
Să-mi aprind lămpașul printre fagi,
Dar în orice iezer o lumină
Oglindesc Carpații noștri dragi.

O privire-am vrut de dimineață
Să arunc spre Munții Făgăraș
Și-mi sclipi cu zorile în față
De pe Argeș marele baraj.

Străbătînd și dealuri și cîmpie,
Aur de belșug am admirat
Și-ntîlnii mereu în drumeție
Cînt pionieresc, înflăcărat.

Dup-o zi în mîndra noastră țară
Poposii în iarbă lîngă flori,
Colo sus, pe sonde, către seară,
S-au aprins puzderie de sori.

— Spune, soare, crainic drag al verii,
Unde-ți duci tu mîine tolba cu scîntei?
— Am să vin cu voi, cu pionierii.
Defilînd de August 23.

Partidul Comunist Român

de **GH. D. VASILE**

Din tot ce-a fost mai bun sub soare
Pe-acest meleag cu grai bătrîn,
A prins aripi strălucitoare
Partidul Comunist Român.

Noi sîntem fiii celor care
În țară-s liberi și stăpîni;
Copilăria ne-o veghează
Partidul Comunist Român.

Cu tot ce-i mai curat în inimi
Fac legămînt ca să rămîn
Oștean sub steagul care-l poartă
Partidul Comunist Român.

Urare

de **VIOLETA ZAMFIRESCU**

Hotar păstrînd iubirea și mîndria,
Tu ai și Griviția și Putna și Posade,
Bărbați eroi, văzduh scris cu balade,
Republică Socialistă România.

Pe drumul cald trasat spre viitor
Să te petreacă tinerețea și vecia
Și Dunăre de frumusețe, zbor,
Republică Socialistă România.

PLENARA C.C. AL U.T.M. DIN 4 AUGUST 1965 A ADOPTAT HOTĂRÎREA CA ORGANIZAȚIA REVOLUȚIONARĂ DE TINERET DIN PATRIA NOASTRĂ SĂ POARTE DENUMIREA DE

Uniunea Tineretului Comunist

Denumirea de Uniunea Tineretului Comunist este îmbrățișată cu căldură de masele tineretului din țara noastră, evocă glorioasele tradiții de luptă revoluționară ale tineretului condus de Partidul Comunist Român pentru libertate, independență națională și progres social, corespunde pe deplin caracterului și scopului organizației, simbolizează idealurile comuniste în spiritul cărora ea este chemată să educe tînăra generație a țării.

Cu mare însuflețire, participanții la plenară, în numele celor aproape 2 200 000 uteciști, au adresat Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, o telegramă în care se arată că Uniunea Tineretului Comunist nu-și va precupeți forțele pentru a cinsti acest glorios nume, a îndreptăți marea încredere pe care i-o acordă partidul, de principală rezervă și ajutor al său în educarea comunistă a tineretului și mobilizarea lui la lupta întregului popor pentru înfăptuirea măreților planuri stabilite de partid.

Ilustrație: A. STĂNESCU

În anii noștri

Acum 21 de ani, în neuitata zi de August 23, partidul comuniștilor din țara noastră a organizat, condus și înfăptuit insurecția armată victorioasă. Au trecut 21 de ani de cînd poporul nostru, sub cîrmuirea încercatului său conducător — partidul —, respiră aerul deplinei libertăți. Pămîntul românesc, pentru înflorirea căruia și-au dat viața cei mai buni fii ai săi, și-a desferecat cu dărnicie, în fața omului liber, comorile sale. În acești ani, ani de muncă și luptă, de biruințe istorice, am alungat pentru totdeauna umbra sărăciei, am urmat cu încredere cuvîntul partidului. Cu brațele și mintea noastră, sorbind puterea lui, puterea partidului, înțelepciune din înțelepciunea lui, am urcat treaptă cu treaptă pe însoritul drum al socialismului.

Din România trecutului, urgisită și ținută în întuneric, exploatată nemilos de capitaliști și moșieri, am făurit o patrie în care stăpîni sînt cei ce muncesc. Azi, cînd sărbătorim cea de-a 21 aniversare a eliberării patriei noastre de sub jugul fascist, inimile ni se umplu de mîndrie și ce negrăită bucurie ne încearcă privind la patria noastră, stimată de întreaga lume, Republica Socialistă România.

Cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, eveniment ce va rămîne în istoria poporului nostru înscris cu litere de aur, marchează încă o etapă pe drumul vieții noastre noi, ne apropie tot mai mult de piscurile înalte ale civilizației. de societatea comunistă.

Urmînd neabătut învățătura marxist-leninistă, partidul nostru a pus în centrul politicii sale industrializarea socialistă a țării, transformînd România într-o țară cu o industrie înfloritoare, în continuă dezvoltare.

Cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român a dezbătut și stabilit sarcinile pe care să le cuprindă viitorul nostru cincinal care va începe la 1 ianuarie 1966.

În aceste directive se precizează ce înnoiri se vor produce și de aci înainte la orașe și sate, cît au să se dezvolte industria, agricultura, știința și cultura, acordîndu-se însă și pe viitor aceeași grijă dezvoltării pe mai departe a industrializării socialiste, «**...baza progresului întregii economii, a dezvoltării multilaterale a societății socialiste, factor hotărîtor al asigurării independenței și suveranității naționale**»*.

La acest congres s-a mai discutat și fixat, de asemenea, planul de zece ani pentru dezvoltarea energeticii (1966—1975).

Cu adîncă mulțumire, părinți și elevi deopotrivă, ne-am oprit îndelung asupra acelor cuvinte din raportul C.C. al P.C.R. la cel de-al IX-lea Congres care se referă la învățămînt.

«**Școala, principalul izvor de cultură și factor de civilizație, va cuprinde în țara noastră în următorii cinci ani aproape un sfert din populație.**

...Ținînd seama de nevoile de cadre medii ale economiei naționale, se vor înființa licee industriale, agricole, economice, pedagogice...»

În acest scop se vor investi peste 3,5 miliarde de lei. «**Se vor construi din fondurile statului peste 4 000 săli de clasă pentru școlile de cultură generală, profesionale și tehnice, vor fi date în folosință internate cu o capacitate de circa 54 000 de locuri**».

Începînd din această toamnă vor primi manuale gratuite nu numai elevii din clasele I—VIII, ci și cei mai mari, din licee.

Iată, dragi cititori, fundalul luminos pe care veți putea înscrie cele mai nobile visuri de viitor.

Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român trezesc în fiecare dintre noi dorința de a învăța cu pasiune, pe deplin conștienți că patria are nevoie de constructori din ce în ce mai capabili.

După exemplul comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii, al părinților și fraților voștri mai mari, care vor da viață tuturor hotărîrilor celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, și voi, pionierii și școlarii, străduiți-vă să cinstiți munca lor, grija și dragostea cu care sînteți ocrotiți, printr-o comportare demnă și prin rezultate frumoase la învățătură.

Viitorul vă așteaptă cu noi și noi frumuseți!

Bucurați-vă de roadele celor 21 de ani glorioși spre care ne-a călăuzit Partidul Comunist Român, învățătorul, conducătorul nostru iubit.

*NICOLAE CEAUȘESCU, Raport la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

6896

FOCURILE VECHI ȘI NOI ALE REȘIȚEI

Banatul te cucerește mai întîi cu nesfîrșitele-i holde de grîu, deasupra cărora, liberă, privirea poate rătăci în voie. Apoi te subjugă cu munții săi, care cheamă privirile spre înălțimi tot mai semețe, copleșindu-le cu peisaje atît de diverse și neașteptate : piscuri înverzite și pereți mohorîți de stîncă, alături de pajiști pline de flori și peșteri înfricoșătoare, prăpăstii adînci și văi luminoase.

Cîndva, aici, în Banat, la Timișoara, ardea tronul incandescent al lui Doja. Astăzi ard vîlvătăi în cetatea de foc a Banatului : Reșița, realitate tulburătoare și, totodată, simbol al puterii muncitorești, al forței creatoare eliberate. O vale ce se îngustează și dă într-o căldare stîncoasă, cu acoperiș de cer albastru asediat fără încetare de flăcări veșnic vii. Parcă însuși Prometeu, furînd focul zeiesc, l-ar fi adus de-a dreptul aici, ca să retopească și să dea o formă nouă lumii. Așa ți se înfățișează de la prima vedere coșurile, furnalele și cuptoarele Reșiței, cetatea de foc din îngusta și stîncoasa vale a Bîrzavei.

Valea aceasta e un leagăn al siderurgiei care confruntă secole și epoci. Păstrează urmele unor cuptoare de două milenii. Aici, prin părțile acestea, s-au făurit : sabia dacă, lancea ostașilor romani, toporul cu care s-au tăiat copacii pentru podul de peste Dunăre al lui Traian. Tînărul muzeu al Reșiței a adunat obiectele ce evocă îndeletniciri din antica Berzovie (Bocșa Română de mai tîrziu), din minele și cuptoarele din acele timpuri : cuie de fier făurite de romani, medalii, zale, unelte felurite. Deasupra lor se poate citi aprecierea lui Engels cu privire la rolul revoluționar pe care l-a jucat fierul de-a lungul istoriei, ca cea mai importantă dintre toate materiile prime.

Meșterii din orașul focului veșnic, cu frunțile brobonite de sudoare, au vegheat încă din secolul trecut la nașterea industriei oțelului și a celei constructoare de mașini. Ei au făurit prima noastră locomotivă cu aburi (modelul ei fusese tras cu boii din portul Orșovei pînă pe valea Bîrzavei, acum o sută de ani).

În a doua jumătate a secolului trecut, inima Reșiței bătea în același ritm cu Comuna din Paris. Simpatizînd cu comunarzii, muncitorii reșițeni și-au trimis delegații lor pînă în inima Franței.

Reșița n-a bătut pasul pe loc în decursul vremurilor. Devenise încă în secolul trecut o citadelă a industriei. La Reșița se fabricau încă de pe atunci excelente locomotive cu aburi. Trebuiau însă distruse și topite în marele cuptor al istoriei lanțuri, sîrma ghimpată, coroana regală și cătușele pentru ca fierul și oțelul să-și îndeplinească și la noi misiunea revoluționară. Iată, de la această retopire au trecut doar cu ceva peste două decenii și fierul și oțelul au ajuns peste tot prezente, sub forma tractoarelor, combinelor, camioanelor, strungurilor, liniilor de mașini automate, locomotivelor diesel-electrice, cu rol hotărîtor în viața țării, în dezvoltarea ei.

Ar fi greu să numeri la repezeală în valea Bîrzavei coșurile noilor fabrici răsărite în anii de după eliberare, nemaivorbind despre noile hale ale uzinei constructoare de mașini, despre furnalele ridicate în locul celor vechi, de dimensiuni de cîteva ori mai mari. Vulcani moderni, cu cupole de fier, se înalță deasupra văii prin munca creatoare a omului. Sînt cele două cuptoare înalte, creații ale proiectanților și constructorilor români. Noua oțelărie s-a ridicat în așa fel deasupra celei vechi încît focul să nu se stingă. Unde înainte cuptorul cel mai mare era de 60 de tone, acum numai oala de turnare are o capacitate de 130 de tone. Dar, pe lîngă oțelul obișnuit, dezvoltarea industriei constructoare de mașini cerea și oțeluri speciale. Construirea noii hale pentru asemenea oțeluri, ridicată lîngă cea veche, modernizată, este o altă realizare a Reșiței, unde se produc metale ce satisfac cele mai înalte exigențe și unde se asigură de ani de zile diferitele sortimente necesare fabricării locomotivei diesel.

Culmea creației de ieri a Reșiței — locomotiva cu aburi — va deveni în curînd obiect de muzeu.

Maiestatea sa aburul, minunea secolului trecut, este înlăturată tot mai mult de scînteia electrică. La Reșița, în locul unei vechi fabrici de poduri, s-a construit o hală nouă, numai metal și sticlă, care pare mai mult un uriaș atelier de creație cu mai multe etaje. Aici lucrează adevărați sculptori în oțel. Munca lor migăloasă, de mare precizie, pe drept cuvînt poate fi numită artă. Aici sînt făurite noile creații ale Reșiței, turbinele românești, inima viitoarelor hidrocentrale. Muncitorii, aplecați deasupra paletelor de oțel ale turbinelor, aidoma sculptorilor, dăltuiesc cu uneltele lor copia fidelă a modelului, fără să greșească nici o zecime de milimetru. Așa se întîmplă că pe rîurile țării oțelul reșițean ajunge să smulgă apelor sute de mii de kilowați — forță și lumină. Aproape întreaga salbă a noilor hidrocentrale construite pe Bistrița în ultimii ani funcționează cu turbine fabricate la Reșița.

Dar mîndria cea mai de seamă a Reșiței socialiste rămîne totuși uzina în care se făuresc motoarele diesel, sufletul locomotivelor diesel-electrice de 2 100 cai-putere care se asamblează la Craiova. Aceste motoare, alcătuite din mai bine de zece mii de piese fiecare, sînt fabricate aici. În hala dieselelor lucrează fără zgomot mașini automate. Peste tot te întîmpină o curățenie și o ordine de farmacie. Sînt abia cinci ani de cînd a pornit de aici la drum motorul primei locomotive. După cum reiese și din recentele Directive ale celui de-al IX-lea Congres al partidului, în țara noastră o tot mai mare parte din transporturile pe căile ferate vor fi desfășurate cu ajutorul locomotivelor diesel-electrice. În ultimii cinci ani, inginerii români au perfecționat construcția motorului cu un patent nou, legat de arborele cotit, care a adus inventatorilor Premiul de Stat și statului peste 20 milioane de lei economii anuale. Nu de mult, la Reșița s-a terminat motorul primei locomotive diesel-electrice românești livrate peste hotare. Aceasta e o confirmare a rezultatelor muncii constructorilor reșițeni, înălțată la nivelul cel mai înalt pe plan mondial.

Vechea Reșiță era unul dintre orașele cele mai ciudate ale țării. În umbra furnalelor înălțate într-o vale strîmtă, vechiul oraș cînd apărea, cînd dispărea la cotiturile văii. Străzile se pierdeau modeste printre «vulcanii» ce fumegau necontenit. Deasupra acoperișurilor tuna și fulgera fără-ncetare; lumini străfulgerau, macarale duruiau, pîcle de aburi pluteau în înălțimi, iar prin gurile nesățioșilor uriași lava metalică se revărsa necontenit, fierbinte. Prometeii care munceau din greu, scăldîndu-se în mii de scîntei pentru ca focul să nu se stingă niciodată în orășelul acesta sugrumat de cuptoare, n-aveau unde să găsească un cămin adevărat. O mare industrie fără oraș — aceasta era în realitate vechea Reșiță. Exploatatorilor, de altfel, le convenea de minune. Muncitorii erau aduși și duși cu trenul din satele împrăștiate pînă departe în munți. Muncitorii celei mai mari uzine din vechea Românie erau siliți să ducă o viață de pribegie, fiind mereu pe drumuri, parcurgînd zilnic distanțe ce nu se mai terminau. Unul dintre oțelari, locuitor al orașului nou ce se construiește, povestea că mai bine de cincisprezece ani a fost «navetist» cîte opt ore pe zi. Tot timpul său de odihnă și-l petrecea pe tren.

— Nu-i loc pentru construcții, repetau pe vremuri domnii. Oare chiar să nu fi fost?!

Iată, azi, o atracție a văii Bîrzavei o constituie chiar orașul muncitoresc modern ce se naște aici, unde «nu era loc». Imaginea noului oraș ce se întinde pe lunca secată a Bîrzavei s-a integrat azi în peisajul reșițean, la fel ca hala modernă, elegantă, a Uzinei de motoare diesel.

Din lumea vulcanilor de foc, din huruitoarea împărăție fără de astîmpăr a fontei și oțelului ți se deschide o poartă prin care ajungi la verdeață, lumină și flori, unde te întîmpină liniștea, aerul curat, bulevardele largi, clădiri zvelte și luminoase, vitrine îmbietoare, magazine amenajate cu gust. Bîrzava, rîul închis în valea cea strîmtă, trage parcă hotar între două lumi. În înserare, flăcările furtunoase ale focului veșnic din furnalele din jurul rîului se transformă mai sus în jocul de lumini blînde ale neonului.

POEZII DE DAN DEŞLIU

Plajă

Aici,
între apă şi cer,
totul e simplu şi clar:
valuri vin,
valuri pier,
valuri din valuri răsar...
Tolănit pe nisip
în amiaza senină,
eşti un fir de lumină
fără umbră şi chip,
un fel de fulg
de pasăre măiastră
plutind între ceruri şi ape
spre visul mereu mai aproape
de inima noastră...

La umbră

Umblă omul ce umblă
la cîmp, la grădină,
prin colbul ca jarul,
rîvneşte cînd şi cînd
niţică umbră,
şi-l mai ajută
salcîmul, stejarul
— plopul, nu,
că el n-are de unde —
şi cînd i-a trecut oboseala
se-ntoarce iar la treabă
şi pătrunde
tot mai adînc
cu dorul şi migala...
Dar cîte unul
parcă nu se-ndură
să schimbe umbra pe căldură:
mereu la adăpost o să-l găseşti,
pe iarbă, pe cuptor, pe divan,
cu mult mai trîndav
şi mai fără rost
decît orice motan,
că nici şoareci nu-nhaţă,
nici nu toarce abia auzit...
Şi-aşa stă la umbră, o viaţă,
şi p-ormă se-ntreabă
de ce-o fi trăit!

Ploaie de vară

— Ce-i de făcut, nu ştiu:
simt că mă coc!
oftează mărul timpuriu.
Şi ar mai fi pîn'la soroc!
Norule, pasăre ciudată,
tu, care nu poposeşti niciodată
şi străbaţi şi cunoşti
lumea toată,
spune-mi, rogu-te,
unde şi cum
să-mi caut scăpare,
că-mi face florile scrum
pîrdalnicul soare!
Te-aş ruga, zău aşa,
în genunchi,
dar nu pot — de trunchi!
...La glasul durerii
şi-al adevărului,
norul, săracul, inimă bună,
se face negru,
trăsneşte şi tună
şi plînge de milă...
de florile mărului...

Înnoptare

Către seară, pămîntul, răzbit
de vîlvătaia miezului de vară,
se-ntinde, ca românul obosit,
cu faţa spre Steaua Polară.
După atîta lumină
şi larmă
are şi el dreptul
să doarmă,
cu florile şi stîncile şi ogoarele,
cu palatele şi gîzele sale,
şi cu a toate izvoditoarele
făpturi de felul meu
şi-al dumitale...
Însă, cînd să ne spună
«somn uşor»,
se-aprinde peste deal
un reflector
rotund şi rumen,
în formă de lună...
Atunci pămîntul scoate binişor
un nor
şi-l întinde pe cer...
Noapte bună!

Veşnică vară

Zi şi noapte
clocoteşte oţelul în şapte
cuptoare mai mari decît cel
în care-i închise Verde-Împărat
pe Harap şi pe prietenii săi,
năzuind să-i omoare...
Printr-un ciob de ochean afumat
poţi privi cum se zbat ne-ncetat
într-un vîrtej de spuză
şi dogoare
nălucitoarele văpăi,
limbi de balaur,
capete de zmeu
(retezate, firește)
şi aşchii şi fîşii de curcubeu...
Şi chiar dacă afară viscoleşte
sau cad alene ploi putrezitoare,
la noi, la cuptoare,
e vară mereu!

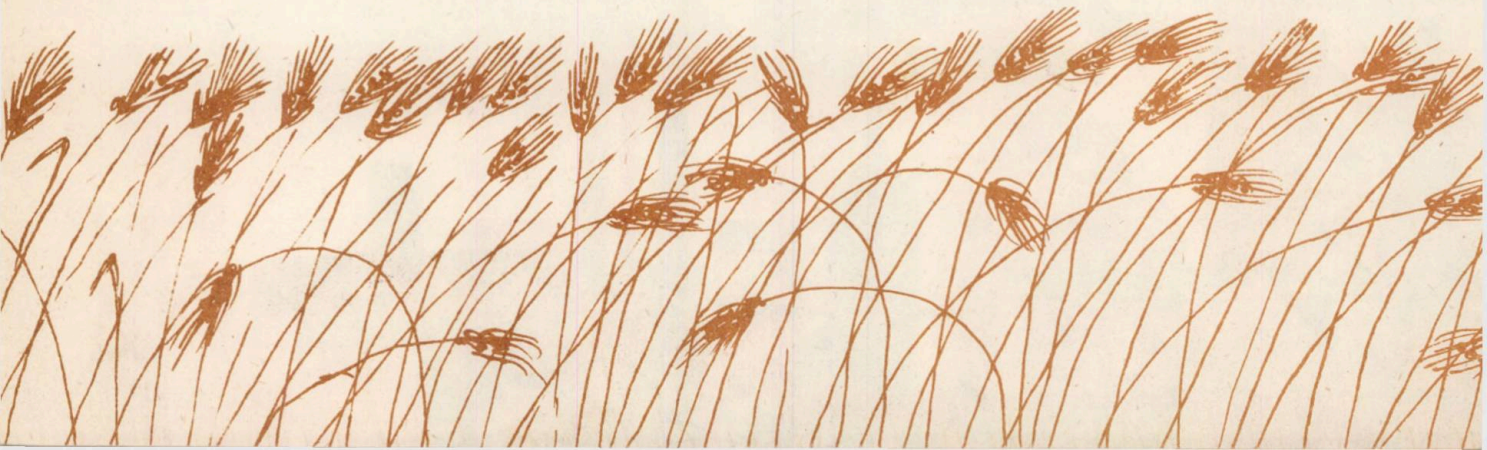

Amintiri despre eroii mei

de **ION BĂIEȘU**

Aș vrea, dragi prieteni, să vă povestesc cîteva amintiri despre primele mele reportaje, din vremea cînd începusem să lucrez ca ziarist.

Așadar, îngăduiți-mi să fiu puțin duios și puțin nostalgic cînd scriu aceste rînduri.

Acum vreo cinsprezece ani eram aproape un adolescent și mergeam cu emoție și sfială într-un sat din Moldova, un sat oarecare din părțile Tîrgului-Frumos, ca să scriu despre oamenii de-acolo. Am ajuns noaptea, ploua, era beznă, drumurile se înecaseră sub noroaie. Am întrebat pe cineva de secretarul de partid și mi s-a spus că e la o ședință. L-am găsit la sediul cooperativei agricole, împreună cu vreo douăzeci de bărbați și o femeie, discutînd. Secretarul, un bărbat tînăr, înalt și solid, cu părul blond și cu ochii albaștri, vorbea calm, avea mișcări blînde, zîmbea des, omenos și asculta pe fiecare înclinînd din cap. Spre miezul nopții, cînd s-a terminat ședința, m-a poftit la el acasă, ca să mănînc și să dorm.

— Numai să mă ierți, matale, că la mine e cam strîmt.

Ajuns la el acasă mi-a fost dat să văd cu uimire că omul ședea cu nevasta și cinci copii într-o singură cămăruță a unei vechi coșmelii. Alături, din noapte, ne priveau ochii negri ai ruinelor casei pe care și-o ridicase cu un an în urmă. Ce se întîmplase? În zilele acelea se înființase cooperativa agricolă de producție din sat. În fruntea ei fusese aleasă o femeie, a doua președintă din țară după Maria Zidaru din Păulești. Dușmanii satului, cîțiva bezmetici, se juraseră însă înainte de adunarea generală că dacă se va întîmpla această «rușine», ca o femeie să conducă cooperativa, se vor răzbuna cumplit. Cooperatorii, în frunte cu secretarul de partid, nu se speriaseră de aceste amenințări, dar în seara următoare casa secretarului de partid arsese pînă în temelie. Mă așteptam să-l aud pe omul acesta povestindu-mi nenorocirea lui îndurerat, jelindu-se.

— Lasă c-o să fie bine, mi-a spus el blînd și liniștit. Îmi fac eu altă casă. C-așa-s oamenii la început, nu le vine să se despartă de obiceiurile lor vechi și păcătoase. Ei cred că o femeie e bună numai ca să crească plozi și să facă mîncare. Cu vremea or să-și dea ei seama.

A doua zi mi-a fost dat să văd partea cea mai emoționantă și tulburătoare a acestei întîmplări: aproape întreg satul se adunase în curtea secretarului. Fiecare avea o unealtă, o grindă sau o roabă cu cărămizi, niște cuie sau niște țigle, fiecare venise să dea acestui om o mînă de ajutor ca să-și ridice casa la loc.

— Lăsați, le spunea el emoționat, nu trebuie...

Fără prea multe cuvinte, oamenii au pus mîna cu toții și în cîteva zile i-au ridicat o casă nouă. Altceva nici nu trebuia să mai aflu despre omul acela, gestul satului mă copleșise și-mi amintesc că am scris rîndurile acelui reportaj cu mîna tremurînd de emoție.

La Combinatul metalochimic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din Baia Mare am cunoscut un tînăr care salvase în împrejurări foarte grele, riscîndu-și viața, un cuptor de topit metalul. Am stat mult de vorbă cu el acasă, în balcon. Mi-a povestit întîmplarea cu toate amănuntele, făcînd scheme pe hîrtie, calculînd secundele și minutele în care a acționat, ajungînd din nou la concluzia că numai așa trebuia procedat. Nici o clipă însă n-a adus vorba despre el, nu și-a scos în nici un fel în evidență meritele personale și a fost pur și simplu uimit cînd l-am întrebat dacă a primit pentru fapta lui o primă specială.

— Pentru ce să primesc primă? Dacă eu eram de față acolo, cînd s-a întîmplat, nu era normal să încerc să salvez eu cuptorul?!

La plecare m-a rugat să nu scriu despre el în ziar. Nu dintr-o falsă modestie, ci dintr-un motiv foarte omenesc: soția lui era în spital, gata să nască, și n-ar fi vrut ca ea să afle tocmai în acele momente că el și-a pus viața în pericol.

De la Baia Mare îmi amintesc că plecasem la Teliuc, cunoscuta localitate de unde se trimite minereu de fier pentru furnalele hunedorene. Și aici se petrecuse o faptă deosebită. Într-o noapte (era iarnă), unul dintre cablurile funicularului care transporta vagonetii cu minereu la Hunedoara se rupsese. Reparația trebuia făcută foarte urgent. Unul dintre lăcătușii de serviciu, un băiat de 20 de ani, pe nume Simion, n-a mai așteptat venirea celorlalți lăcătuși, a maiștrilor și inginerilor, s-a urcat singur pe stîlpii înalți de 40 de metri, s-a legat cu centura de siguranță și a început să meargă pe cablu, ținîndu-se în mîini, spre locul accidentului. Ajuns acolo, a început să repare cablul. Mîinile i se lipeau de fierul înghețat, vîntul sufla cumplit de rece, dedesubtul lui se căsca o prăpastie de 40 de metri, dar el nu înceta nici o clipă să lucreze. Cînd au sosit ceilalți i-au strigat să coboare, dar el s-a făcut că nu-i aude. La un moment dat cablul a căzut cu el cu tot vreo zece metri, dar Simion a rămas agățat ca o pisică, după care a continuat să lucreze. Cînd a terminat, a coborît și a plecat acasă fără să spună nici un cuvînt. De altfel toată lumea îl știa că e un om foarte scump la vorbă. Așa mi-a spus și taică-su cînd m-am dus la el acasă.

Am stat de vorbă cu Simion și mi-am dat seama că el face parte dintre acei oameni care pun preț în primul rînd pe fapte, care vorbesc numai atunci cînd e nevoie și foarte rar despre ei înșiși. În clipele acelea supreme, el știa că funicularul trebuia reparat cît mai urgent posibil, furnalele nu puteau să aștepte, s-a urcat și s-a apucat de treabă. Iar peste cîteva zile, la ședința în care a fost primit în rîndurile candidaților de partid, atîta a spus:

— Mă cunoașteți toți, vă dați seama dacă merit sau nu. Eu ce să vă mai spun?

În zecile de carnete de notițe pe care le păstrez se află biografiile și faptele altor zeci și sute de asemenea oameni, care nu pot fi uitați. Nu pot uita niciodată chipul lui Ștefan Tripșa, oțelarul de la Hunedoara, care în fața cuptoarelor pare un vrăjitor din poveste, nu-l pot uita nici pe cunoscutul crescător de animale Constantin Adochiței de la Coțușca, care a format în jurul lui o adevărată școală de îngrijitori de animale. Și nici pe Sabri Emurla, președintele cooperativei agricole din Cobadin, de 15 ani neîntrerupți în fruntea satului, pe Roșu Gheorghe din Coțofeni, care la 18 ani s-a hotărît să termine școala medie și, din șef de echipă, să ajungă agronom în satul lui, nu-i pot uita pe nici unul dintre cei care m-au emoționat cu faptele lor simple și sincere și pe care m-am străduit să le fac cunoscute tuturor cititorilor.

Despre unii dintre ei am să vă vorbesc, poate, în cîteva reportaje viitoare.

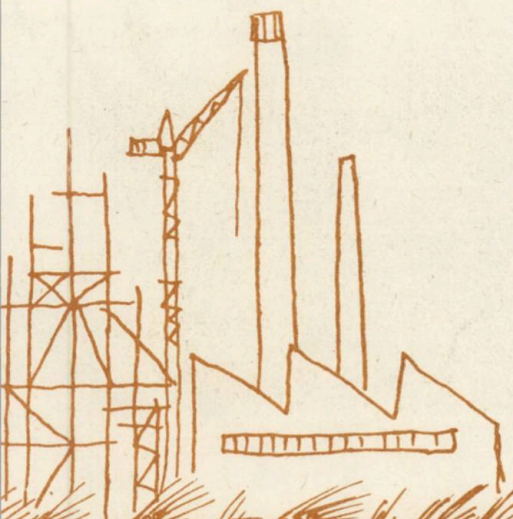

Ilustrație: GH. CERNĂIANU

ZILE

REZUMATUL PRIMEI PĂRȚI

O fetiță vine să-și petreacă vacanța de vară la niște rude într-un sat de pe Dunăre.

În gară ea constată cu uimire că nu-i așteptată. Pînă în sat are însă de străbătut un drum lung și necunoscut. Singură nu se va putea descurca. Un băiat pe care întîmplător îl întîlnește în gară și care avea același drum cu ea refuză s-o întovărășească. Fetița se ia totuși după el. După multe insistențe, băiatul admite s-o ajute să-și găsească rudele. Dar apele Dunării cresc și drumul devine plin de primejdii.

— Și acum ce facem? îl întrebă sfioasă ea, uitîndu-se nedumerită în jur... Peste tot e numai apă.

Băiatul potrivi colivia cu sticleți într-un smoc de nuiele fragede ce crescuseră ca o perie pe un ciot bătrîn și-i răspunse cu același aer întunecat:

— Apele au ajuns la digul cel mare. S-au oprit în el... și cresc încet, încet... îl iau cu asalt. Vor să treacă peste el.

— Și este lung digul?

— Vreo douăzeci de kilometri.

— Cît? făcu uimită ea... douăzeci de kilometri? Și este înalt?

— Înalt, înalt... se enervă băiețașul... are vreo șapte metri.

— Șapte metri înălțime? se minună fetița... și este departe.

— Oho! făcu celălalt plictisit... vreo jumătate de oră de înotat printre sălcii.

Ceva alunecă printre ramurile salciei unde se aflau cei doi și căzu, sfărîmînd apa galbenă și încremenită, în cercuri mari de lumină.

— Ce-a fost asta? întrebă cu o ușoară tremurare în glas fetița... Ce-o fi căzut?

— N-a căzut nimic..., răspunse într-o doară celălalt. O fi sărit vreun crap... Și-apoi, lasă-mă puțin. Trebuie să mă gîndesc, nu?

Băiețelul își puse palmele pe genunchi și rămase îngenuncheat ca o statuie. Se gîndea. În liniștea ciudată a pădurii de sălcii se auzea zbîrnîitul aripilor sticleților ce se zbăteau în colivie. Fetița se mută de cîteva ori de pe o cracă pe alta, schimbă locul valizei, își potrivi băscuța galbenă și-apoi, pierzîndu-și răbdarea, se întoarse spre el.

— Hei, băiatule...

Acesta își frămînta enervat mîinile, dar tăcu.

— Știi, spuse ea încet, adineauri n-a fost un crap care a sărit...

Băiețelul oftă și se întoarse spre ea.

— Ba a fost un crap...

— N-a fost un crap...

Un ușor zîmbet de dispreț flutură pe buzele băiatului.

— Ascultă, fetițo, de ce te bagi dacă nu te pricepi?

— N-a fost un crap.

— N-a fost un crap? întrebă el pe același ton. Și atunci, mă rog, ce-a fost?

Fetița se roși și adăugă bîlbîindu-se ușor:

— Mi-au... mi-au căzut sandalele în apă.

— Sandalele?

— Da... vrei să mi le-aduci tu?

El o privi înciudat și oftă din nou:

— Bine. Ți le-aduc. Unde-au căzut?

— Acolo.

— Nu te mai astîmperi odată...,

Ilustrație: MAGDA ARDELEANU

DE VACANȚĂ (III)

de **PETRE LUSCALOV**

bombăni băiatul, scoțîndu-și cămașa. Tare mai ești împiedicată și-ți turuie gura ca o moară...

Scoțîndu-și tenișii albaștri, băiețelul sări din salcie și căzu ca un bolovan în apă, stîrnind valuri mari, ce se sparseră într-o legănare leneșă în frunzișul sălciilor înecate din jur. După cîteva clipe, care-i părură fetiței nesfîrșite, apăru ținînd deasupra capului perechea de sandale, în timp ce înota înapoi spre salcie, cu o singură mînă. Se cățără sprinten lîngă ea și-i aruncă sandalele în poală, în timp ce stropii de apă se scurgeau zgomotos prin frunziș.

— Poftim. Le-am adus.

— Vrei să mi le-atîrni tu de craca de-acolo? E soare... și eu n-ajung. Aici nu se usucă.

— Pe craca de-acolo? scrîșni el.

— Da... te rog.

Luîndu-i sandalele din mînă, băiețelul se cățără sprinten în vîrful salciei și atîrnă sandalele pe o crăcuță, la soare.

— Mai vrei ceva? o întrebă el răstit de sus. Soarele... Soarele de pe cer, nu-l vrei?

— Nu, nu, spuse veselă fetița. Hai coboară... și fii atent să nu cazi.

— Știi ceva? Tu stai aici. Eu mă duc înot pînă la dig și mă întorc cu ajutoare.

— Dar n-o să rămîn singură aici!

— Îți las colivia... cu sticleți...

— Nu rămîn singură..., se-apără fetița. Merg și eu cu tine.

Băiețelul făcu ochii mari și o privi o clipă năucit.

— Vrei să înoți cu mine pînă la dig?

— Desigur, spuse zglobiu fetița... mare lucru să înotăm pînă la dig... tu-mi arăți calea și eu te urmez.

— Și valiza?

— O lăsăm aici... Venim și-o luăm mîine cu o barcă... N-aveți organizație de pionieri în sat și tabără?

— Ba da...

— Atunci care-i problema? Mă duc la președintele de unitate, vorbesc cu el și pe urmă ne întoarcem cu ajutoare. Într-un cuvînt, mă descurc eu... Hai, sărim în apă!

Băiețelul o măsură cîteva clipe neîncrezător și plictisit și-apoi privi într-o doară spre colivia cu sticleți.

— Știi că și eu pot să înot? continuă ea cu o însuflețire neașteptată... Am învățat astă iarnă cu tăticu... la bazin... Am urmat cursuri de perfecționare.

Băiatul o privi o clipă piezîș, fără să se miște și apoi pufni ironic.

— Hm, astă iarnă.

Fetița zîmbi șters.

— Nu mă crezi? La Floreasca... E un bazin acoperit. Tăticu a fost campion republican de înot... la două sute fluture. N-ai auzit de el?

Băiețelul nu-i răspunse. Rupse o crăcuță de salcie și o aruncă în apă, urmărind-o cu privirea cum se îndepărtează, încet, încet, plutind pe un șuvoi nevăzut.

— Păcat că nu-l cunoști..., continuă să turuie pe un ton zglobiu fetița. Toată țara îl cunoaște. A luat medalia de bronz la Jocurile olimpice de la Roma. Ai fost vreodată la Roma?

Băiețelul oftă și ridică ochii spre cer. Apoi îi închise încet, resemnat.

— Ai auzit de Vîltori?

— Nu.

— Și vrei să înoți pînă la dig?

— Ce sînt vîltorile? întrebă nedumerită fetița.

Băiatul clătină din nou din cap.

— Cît vezi cu ochii pînă la dig sînt numai sălcii și apă... și înoți... înoți... cînd deodată..., spuse băiatul cu ochi strălucitori, întinzînd mîna, spre adîncurile pădurii... de acolo... țîșnește un șuvoi... lat de vreo cincizeci de metri... la început lin, nici nu-ți dai seama că este el... cînd ajungi pe mijlocul lui, zbori ca o coajă de nucă... ca o săgeată... te izbești în sălcii... în rădăcini... te încurcă în crăci uscate, dese ca peria... încerci să ieși și nu mai poți... Așa sînt vîltorile cînd se revarsă Dunărea!

Fetița se întoarse spre el.

— Eu sînt gata..., adăugă ea. Curaj! Ce stai? Eu sînt o fetiță și tot nu mi-e frică... Ce-ai îngălbenit așa?

— Eu...

— Tu...

— Ei, taci, spuse el mîndru, sfidător. Dar știi că ești grozavă. Eu să îngălbenesc! Ce vorbești! În apă, atunci!

— Adică, stai..., strigă fetița... vrei să vezi dacă valiza stă bine? E închisă?

Băiatul se scărpină după ceafă, oftă, se întoarse spre valiză și verifică încuietorile și-o scutură bine. Valiza părea înțepenită.

— Stă bine? îl întrebă de jos fetița.

— Stă!

— Pune și colivia pe ea. Bravo... așa! Așa..., comenta fetița. Bravo! Știam eu că ești un băiat de treabă!

— Mare belea pe capul omului, gemu băiatul.

— Nu... nu... nu..., striga ea... Vino...

Băiețelul coborî din salcie și își dădu drumul în apă. Fetița îl urmă.

Acum înotau amîndoi, unul lîngă celălalt, printre scorburile mari de sălcii, care abia se mai vedeau din apă. Deasupra lor, sălciile își ridicau pămătufurile uriașe, verzi, întunecate, prin care lumina soarelui abia se strecura, căzînd în stropi grei, fosforescenți, verzi, aurii, în adîncul apei. De pe o crăcă un iepure cenușiu, scăpat de la înec, îi urmărea nemișcat, cu ochii lui roșii sticloși. Se opriră de cîteva ori cînd pe o salcie, cînd pe alta, să se odihnească. Păsările cîntau în frunziș. Soarele dogorea. Jur-împrejur, crengile de salcie, cu frunzele înecate în apa gălbuie, părînd niște pete de cerneală, bolboroseau un cîntec, ciudat și neînțeles.

— Mai avem mult? îl întrebă fetița, tremurînd ușor, încălzindu-se la soare în timp ce stăteau pe o salcie.

— Privește, digul este acolo, spuse băiețelul, arătîndu-i departe, printre sălcii, o spinare neagră de pămînt ce abia se deslușea prin aburii ce pluteau peste apă.

— Și dincoace? întrebă aproape în șoaptă fetița. Ce-i arătarea aia ce-aleargă pe apă atît de repede? adăugă ea, arătînd cu mîna spre o namilă ce apăruse în fața lor, după un pîlc de sălcii.

Băiețelul privi o clipă în direcția arătată de fetiță și-apoi spuse încet, întunecat:

— E un tufan bătrîn și uscat. Acolo-i vîltoarea... Îl duce la vale ca pe un pai! Ține-te bine, fetițo... acolo-i vîltoarea!...

(VA URMA)

Trecătorul care se oprește la Mărășești și intră în mausoleul eroilor este cuprins de o adîncă smerenie în fața mormintelor celor ce și-au dat viața pentru patrie în războiul din 1917—1918. Printre aceste morminte simple, mereu acoperite de flori proaspete, se află și cel al unei fetițe în vîrstă de 12 ani, Maria Zaharia, căzută eroic la 6 august 1917 la Mărășești.

Ascultați povestea ei.

EROINA DE LA MĂRĂȘEȘTI

de **M. RADINA**

...Toată noaptea bătuseră tunurile nemțești ca niște uriașe ciocane de foc. Cîteva obuze căzuseră chiar pe casele pădurenilor. De spaimă, mama Măriucăi sărise din pat, blestemînd amarnic dușmanul care alungase liniștea acestor locuri și adusese negură peste întreaga țară.

În dimineața aceea caldă de vară, Măriuca o porni spre lunca Pădurenilor, fie din curiozitate să vadă tunurile ce se auzeau atît de aproape și care nu se zăreau din sat, fie să-și întîlnească tovarășii de joacă. Se strecură printre lăstare, printr-un lan de porumb, cu gînd să ajungă la sălcii, în luncă. De data aceasta însă, Măriuca găsi lunca pustie. Copiii se aflau cine știe pe unde, izgoniți de tunurile nemțești care se auzeau prin apropiere.

Măriuca se așeză pe iarbă să aștepte. Deodată, o bubuitură, apoi un șuierat prelung o făcură să sară din loc. Peste cîteva clipe, o explozie zgudui pămîntul din temelii. Măriuca își dădu seama că trăgeau tunarii noștri și că n-avea de ce să se teamă. Pornind prin luncă, auzi alte bubuituri, alte șuierături, alte explozii. Bună plată le mai dădeau dușmanilor artileriștii români!

De undeva de aproape, nu-și dădu seama îndată de unde, cineva vorbea:

— Fulgerul... Fulgerul...

Măriuca nu desluși toate vorbele soldatului pe care-l descoperi în cele din urmă cățărat într-un copac ceva mai încolo.

— Fulgerul... Fulgerul... Tunurile inamicului sînt amplasate pe măgura cu doi stejari...

Fata înțelese, din felul cum s-a schimbat glasul soldatului, că se bucura de proiectilele trimise spre pozițiile nemțești după indicațiile sale.

— Fulgerul... Lungiți tirul...

Dar ce-i asta? O detunătură surdă și vocea din pom amuți ca retezată de un cuțit. Crengile pomului trosniră și soldatul se prăbuși chiar la picioarele ei. În cădere, casca îi fu dată la o parte, dînd la iveală urma unui glonte care-i străpunsese gîtul.

Măriuca rămase cu mîna la gură, ca împietrită. Dar nu pentru mult timp. Înfrîngîndu-și spaima, se aplecă și întoarse cu fața în sus pe cel căzut. Soldatul era slăbuț, puțintel la trup. Avea chip frumos și era tînăr, un copilandru. Ochii i-au rămas deschiși, erau albaștri ca apa Siretului în pragul zorilor, cînd se scaldă seninul cerului în unde.

Fata se uită fără să vrea, în sus, printre crengi. Și deodată se întrebă de ce nu mai trage artileria românească? Oare din pricină că nu mai este soldatul acolo, în pom, ca s-o conducă? Vru să se convingă. Se ridică sprintenă de lîngă cel căzut și începu să se cațăre cu repeziciune printre ramuri. Aproape de vîrf zări un binoclu agățat, iar alături, legat cu sîrmă de trunchiul gros, un aparat telefonic al cărui receptor încă se mai clătina, atîrnînd de fir. Duse receptorul la ureche și auzi un glas care repetă într-una:

— Aici Fulgerul... Aici Fulgerul...

Prinse curaj și strigă și ea în pîlnie:

— Aici Măriuca Zaharia din Pădureni... Pe soldat l-au împușcat nemții...

La celălalt capăt al firului se auzi o exclamație de uimire, apoi o voce întrebă:

— Cîți ani ai tu, fetiță?

Măriuca răspunse și continuă:

— Trageți cu tunurile. Am să vă spun eu unde sînt nemții.

— Bravo ție, ești o fată vitează. Privește bine în față și spune-ne dacă obuzele cad pe măgura cu doi stejari. O vezi?

— O văd.

Măriuca duse binoclul la ochi și-l îndreptă în direcția celor doi stejari. Se sperie și-l lăsă repede jos. Măgura venise atît de aproape, mai-mai s-o poată atinge cu mîna. În clipa următoare îl duse iar la ochi și nu-l mai lăsă. Privind îndelung, văzu o mulțime de soldați dușmani furnicînd în jurul tunurilor.

Iar trăgeau tunurile românești. Fata vedea bine exploziile, fumul negru ce acoperea, pentru cîteva clipe, poziția dușmanului, obuzele se spărgeau însă la poalele măgurii.

— N-au căzut pe măgură, strigă ea în pîlnie. S-au spart la poale. Trageți oleacă mai departe.

— Bine. Vom trage. la seama cu atenție și spune ce vezi.

Loviturile următoare explodează chiar sub coroanele stejarilor.

— Au căzut lîngă stejari... Nemții care au mai rămas vii fug... Mai trageți o dată...

Alte proiectile fulgeră, șuieră înfricoșător și alte trăsnete se abat pe măgură.

Dar... un obuz veni dinspre nemți și trecu chiar pe lîngă copacul în care se afla urcată ea. Își dădu seama că trăgeau nemții.

— Coboară imediat din pom, fetiță! Îndată să cobori..., se auzi un glas în receptor.

Ea ar mai fi vrut să le spună doar atît: că tunarii noștri au tras de minune și că aproape toți nemții de pe măgură erau praf și pulbere... Cînd o bubuitură năprasnică îi tăie glasul, îi luă auzul și-i așternu ceață pe ochi. Cineva parcă scutură puternic copacul. Cădea lin, ca într-o joacă, și parcă o purta cineva pe brațe și o tot învîrtea, o tot legăna, amețind-o de-a binelea. Apoi o lăsă jos, pe iarbă... Așa i s-au stins ultimele licăriri de viață.

călăuza plutonului

de PETRU VINTILĂ

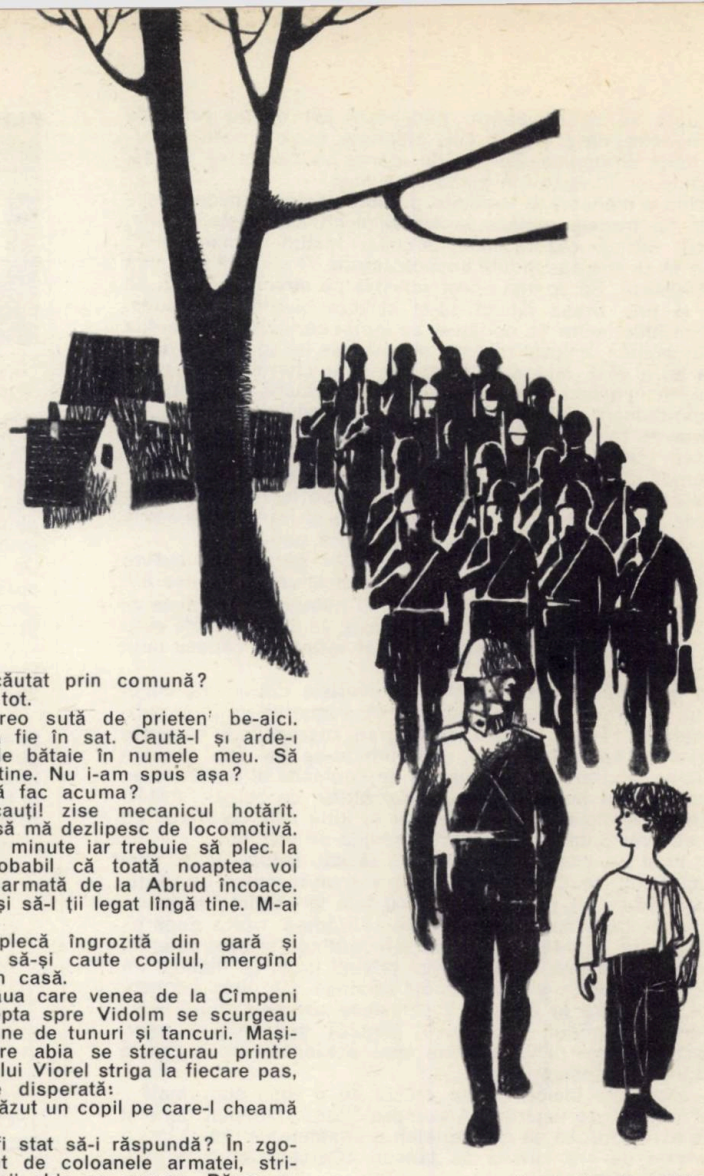

Ilustrație: D. NEGREA

Copilul ieșise în uliță, atras de zgomotul pe care-l făceau plutoanele vînătorilor de munte ce se adunau ca să plece pe linia frontului. Erau primele trei plutoane aduse cu trenul de la Alond. Ofițerii își chemau oamenii, dădeau ordine în stînga și-n dreapta. Comandantul companiei desfăcuse harta militară pe iarbă, în marginea șoselei și dădea ordine oamenilor de legătură. Pe ulița satului nu era țipenie de civil. Oamenii care veniseră dinspre Vidolm cu trenul se vedeau acum departe de sat, urcînd spre pădure. Satul părea pustiu dacă nu puneai la socoteală ostașii care așteptau, încolonați, ordinul de plecare. Numai copilul lui Lupșa Victor stătea și se uita la ei cu mirare tăcută. Apoi, deodată, căpitanul își ridică privirea ațintită pînă atunci asupra hărții și spuse:

— Cine-i din partea locului și cunoaște drumul spre stîna lui Mihuț?

Nu-i răspunse nimeni.

— Eu știu unde-i stîna lui Mihuț, zise copilul care se afla la cîțiva pași. Vin mereu pe aici.

— Tu?! se miră ofițerul.

— Sînt din Vidolm.

— Și te-ai refugiat aici?

— Da. Tata e mecanic de locomotivă și a plecat cu trenul la Alond ca să aducă armata încoace...

— Zici că știi bine locurile?

— Și cu ochii închiși pot merge.

— Cîți ani ai?

— Doisprezece... aproape patrusprezece, spuse copilul, îmbătrînindu-se cu doi ani într-o secundă.

Ofițerul zîmbi, îi puse mîna pe umăr, apoi zise către sublocotenentul care comanda un pluton.

— Iată călăuza plutonului tău. Ai grijă de el.

Copilul se gîndi o clipă să se repeadă acasă și să-i spună mamei sale unde pleacă, dar se răzgîndi, temîndu-se că n-o să-i dea drumul. Plutonul o luă în direcția ordonată. Copilul mergea în frunte, lîngă sublocotenent.

Timp de un ceas sau două, nimeni din casă nu observă lipsa copilului, dar, după aceea, pe neașteptate, cineva întrebă cu mirare:

— Unde-i Viorel?

— S-o fi dus să-și vadă prietenii din Sălciua.

Mai trecu un ceas și, văzînd că nu apare de nicăieri, porniră în căutarea copilului, dar unde intrau și întrebau de Viorel căpătau același răspuns:

— Nu l-am văzut.

Mamă-sa alergă la gară. Avu noroc. Bărbatul ei tocmai sosise cu trenul de la Alond și privea din cabina locomotivei cum se dădeau jos soldații din vagoane. Soția lui îi spuse cu sufletul la gură:

— A dispărut Viorel. A ieșit din casă și n-a mai venit de vreo patru ceasuri. Parcă a intrat în pămînt.

— L-ați căutat prin comună?

— Peste tot.

— Are vreo sută de prieteni be-aici. Trebuie să fie în sat. Caută-l și arde-i o mamă de bătaie în numele meu. Să stea lîngă tine. Nu i-am spus așa?

— Ce mă fac acuma?

— Să-l cauți! zise mecanicul hotărît. Eu nu pot să mă dezlipesc de locomotivă. Peste zece minute iar trebuie să plec la Alond. Probabil că toată noaptea voi transporta armată de la Abrud încoace. Să-l cauți și să-l ții legat lîngă tine. M-ai auzit?

Femeia plecă îngrozită din gară și începu iar să-și caute copilul, mergînd din casă în casă.

Pe șoseaua care venea de la Cîmpeni și se îndrepta spre Vidolm se scurgeau lungi coloane de tunuri și tancuri. Mașinile sanitare abia se strecurau printre ele. Mama lui Viorel striga la fiecare pas, cu o voce disperată:

— N-ați văzut un copil pe care-l cheamă Viorel?

Cine ar fi stat să-i răspundă? În zgomotul făcut de coloanele armatei, strigătele femeii abia se auzeau. Părea cu totul ciudat ca, în acele împrejurări, o femeie să alerge disperată printre coloanele de tancuri și să întrebe de copilul ei. Toată noaptea îl căutară fără nici un rezultat. Spre ziuă, pe neașteptate, un copil rănit la picior fu adus cu un transport de răniți la postul de prim-ajutor de la dispensarul comunei. Cînd îl dădură jos din mașină, sanitarii se uitară la el cu mirare grozavă.

— De unde-ai răsărit, puiule? îl întrebă un doctor în timp ce-i curăța și pansa rana.

Unul dintre ostașii răniți, aduși cu același transport, zise:

— Îmi permiteți să raportez, domnule căpitan medic. A fost rănit cînd am luat contact cu inamicul la cota 545.

— Dar ce-a căutat cu voi?

— A fost călăuza plutonului nostru.

— Din ce unitate ești?

— Plutonul întîi, compania a patra, batalionul unsprezece.

— Ești din Divizia 3 munte?

— Da, să trăiți.

Căpitanul medic termină de pansat rana copilului și, întors către un furier care completa fișele răniților, zise:

— Ce trecem în fișa acestui rănit?

Furierul zise cu un glas firesc:

— Eu trec batalionul unsprezece din Divizia 3 munte.

— Cum să treci asta? E vorba de un copil! Cîți ani ai, băiatule?

— Cincisprezece, minți copilul cu hotărîre.

— Cincisprezece? Ei, în sfîrșit, trece-l în Divizia 3 munte. Și așa este o simplă formalitate. Au să se descurce ei la spitalul de etapă. Oricum, trebuie evacuat la spital.

— Vă rog ceva, dar să nu vă supărați, zise Viorel către căpitanul medic.

— De ce să mă supăr? Numai să nu-mi ceri ciocolată sau vreo jucărie, că n-am așa ceva.

— Vă rog s-o căutați pe mama aici în sat, la unchiul Toader Bistrean. Să știe că-s plecat la spital.

Mama lui Viorel fu anunțată și ea veni într-un suflet.

— Ce-ai făcut? începu ea să-l bocească, prăbușită peste brancarda pe care Viorel stătea lungit, acoperit cu o pătură.

— N-am vrut să te supăr, dar a trebuit să plec. N-am avut timp să spun că plec.

— Cîți ani are eroul dumitale? întrebă doctorul.

— Abia a împlinit doisprezece, zise mama lui Viorel.

— Mda?! răspunse căpitanul medic, zîmbind, apoi adăugă repede: Lasă, că pînă se însoară îi trece.

Mamă-sa îl petrecu pe Viorel pînă ce targa fu urcată în mașina sanitară. Din ușa mașinii îi spuse:

— Doamne, ce-are să-ți facă tatăl tău cînd are să audă!...

— N-are să-mi facă nimic. Îl cunosc eu pe tata. Are să zică: «Țandăra nu sare departe de brad».

Apoi mașina plecă spre Cîmpeni, în timp ce dinspre Cîmpeni veneau într-una, neostenit, coloane de tunuri și chesoane, mașini blindate și tancuri, companii întregi de vînători de munte cu armele în bandulieră. Dincolo de Vidolmul eliberat, cerul clocotea în focul luptei. Hitleriștii mîncau o bătaie zdravănă.

podul

de PETRE LUSCALOV

Lupta se dădea pentru pod, care atît pentru armatele noastre, cît şi pentru cele hitleriste, avea o mare importanţă strategică. Zdrobiţi în marea bătălie de pe Mureş, tascıştii se retrăgeau în grabă spre vest.

Printr-o manevră de învăluire, grosul trupelor inamice fusese prins de trupele române şi sovietice într-un cleşte de fier. Divizii întregi căzură în încercuire. Înaltul comandament german se află pus în faţa unei catastrofe. O singură speranţă îi rămăsese. Să spargă acest «cleşte» pe direcţia podului de fier şi prin breşa făcută să-şi salveze diviziile încercuite. Planul hitleriştilor se sprijinea pe faptul că, încheind operaţia de încercuire, trupele române şi sovietice îşi continuau ofensiva spre vest, lăsînd în urma lor doar cîteva unităţi mici, care să lichideze diviziile hitleriste încercuite. Deci înaltul comandament german aruncă asupra podului de peste rîu divizia de tancuri «Steaua Nordului», cu misiunea să cucerească podul de peste rîu şi să acopere ieşirea diviziilor hitleriste din încercuire. Din zorii zilei, Batalionul 111 de infanterie care apăra podul se angajase într-o luptă crîncenă cu divizia de tancuri «Steaua Nordului», care se repezise de cîteva ori, ca un gigantic pumn blindat, asupra podului.

Unul după altul, atacurile blindatelor germane fuseseră respinse. Dar pentru apărătorii podului situaţia devenea din ce în ce mai critică. Printre tancurile hitleriste incendiate ce ardeau în faţa podului în vîlvătai uriaşe, se dădeau lupte corp la corp. Soldaţii din Batalionul 111 de infanterie cădeau unul după altul.

În timp ce canonada artileriei hitleriste cutremura malul rîului, printre gropile de obuze îşi făcu apariţia un tînăr sublocotenent român, ce se tîra din greu, rostogolindu-se peste cadavrele soldaţilor ucişi, strecurîndu-se pe sub tunurile antitanc sfărîmate, spre punctul de comandă al batalionului. După ce sări într-o tranşee, într-o ploaie de bulgări, tînărul ofiţer îşi scoase casca şi, privind în jurul său, îşi şterse cu mîneca vestonului gura uscată, mînjită de pămînt.

În jurul lui, claie peste grămadă, zăceau soldaţii ucişi, sfîrtecaţi de obuze. Ceva mai departe, sub un receptor, ce atîrna, legănîndu-se pe un fir, zăcea cu faţa la pămînt un maior, probabil comandantul batalionului. Tîrîndu-şi casca după el, tînărul ofiţer ajunse lîngă maior şi, încordîndu-şi toate puterile, îl întoarse cu faţa în sus. Apoi, privind la el, îşi înăbuşi un strigăt, muşcîndu-şi buzele pînă la sînge. Un obuz german, care explodase în tranşee, îi smulsese comandantului batalionului amîndouă picioarele. Maiorul mai respira uşor. Deschise încet ochii, aţintind spre sublocotenent o privire tulbure, înceţoşată:

— Domnule maior, spuse acesta cu o voce sugrumată... Sînt ofiţerul de legătură Alexandru Vlad... Domnul general Coman vă ordonă să mai rezistaţi o jumătate de oră...! Într-o jumătate de oră, divizia de tancuri «Carpaţi» va fi la pod, domnule maior.

Un zîmbet straniu flutură pe buzele maiorului, care îi răspunse din greu:

— Domnule sublocotenent, regret că nu pot executa ordinul domnului general Coman... Dar aici toţi sînt morţi... Batalionul 111 de infanterie nu mai există... Crede-mă, domnule sublocotenent, că şi-a făcut datoria pînă la capăt... Nemţii vor...

Maiorul tresări şi aţinti deodată spre el o privire fixă şi sticloasă.

— Domnule maior... gemu tînărul ofiţer scuturîndu-l... Domnule maior... răspundeţi...

Maiorul tăcea. Murise. Sublocotenentul îl lăsă pe comandant încet la pămînt şi-apoi, ridicîndu-se brusc, azvîrli casca şi strigă:

— Eei, răspundeţi... Nu mai este nimeni pe aici? De ce tăceţi? Răspundeţi! Cu faţa răvăşită, clătinîndu-se ca un om beat, sublocotenentul porni orbecăind prin tranşee. Se sui pe parapet şi, dînd la o parte un soldat ucis, se culcă lîngă o mitralieră grea. Cu mîna încremenită pe trăgaci, aştepta. În faţa lui, pe cîmpie, auzi un huruit îndepărtat şi apoi prin norii de fum deslusi linia neagră, compactă a diviziei de tancuri germane care se apropia. Era divizia de tancuri «Steaua Nordului», care ataca din nou podul. Acum, huruitul şenilelor grele de oţel ajungea pînă la ei ca un vuiet îndepărtat ce creştea încet, încet, acoperind tot orizontul. Şi el era singur. Tancurile hitleriste se apropiau. Tînărul ofiţer deslusea turelele lor înalte şi enormele guri de tun cu boturile aţintite spre cer. Îşi încleştă mîinile pe trăgaciul mitralierei grele şi-apoi le lăsă să cadă neputincioase în jos. Zidul compact de oţel se apropia vuind. Şenilele învăluite în fumul albastru al motoarelor se învîrteau, se învîrteau, muşcînd cu colţii pămîntul uscat. Deodată ochii sublocotenentului străluciră. Şopti înfrigurat:

— Trebuie să-i opresc... o jumătate de oră... pînă soseşte divizia de tancuri «Carpaţi»... Atunci podul este salvat... dar cum? cum?... Tancurile hitleriste se apropiau duduind de pod. Pămîntul se cutremura sub şenilele lor grele. Deodată ochii sublocotenentului străluciră.

— E singura soluţie... şopti el după cîteva clipe de gîndire... E singura soluţie...

Cu mîini tremurătoare îşi ridică casca ce zăcea alături de el, şi-o şterse de pămînt, îşi potrivi diagonala şi o porni singur, peste cîmp, spre tancurile hitleriste care se apropiau. Ajungînd la o sută de metri de el, zidul de tancuri se opri. Dar înalt şi drept ca o flacără, tînărul ofiţer se opri şi el şi aştepta. Un tanc se desprinse din zidul de oţel şi înaintă încet, încet spre el, parcă ferindu-se de o cursă. Apoi se opri fixîndu-l cîteva clipe pe tînărul ofiţer cu ochii orbi şi ciudaţi ai mitralierelor grele.

— Hai, ieşiţi afară! strigă pe un ton poruncitor sublocotenentul, făcînd semn cu mîna echipajului să ridice capacul turelei. Repede, că n-am timp de pierdut!

Peste cîteva clipe capacul turelei se deschise şi capul unui general neamţ, cu faţa slabă şi uscată, îşi făcu apariţia. Apoi generalul ieşi cu totul din turelă, făcîndu-i semn cu mîna înmănuşată să se apropie de el. Cînd tînărul ofiţer se opri în faţa lui, generalul îl întrebă pe un ton rece, politicos, într-o românească stricată:

— Vă rog, cine sînteţi dumneavoastră?

— Sînt reprezentantul comandamentului trupelor române

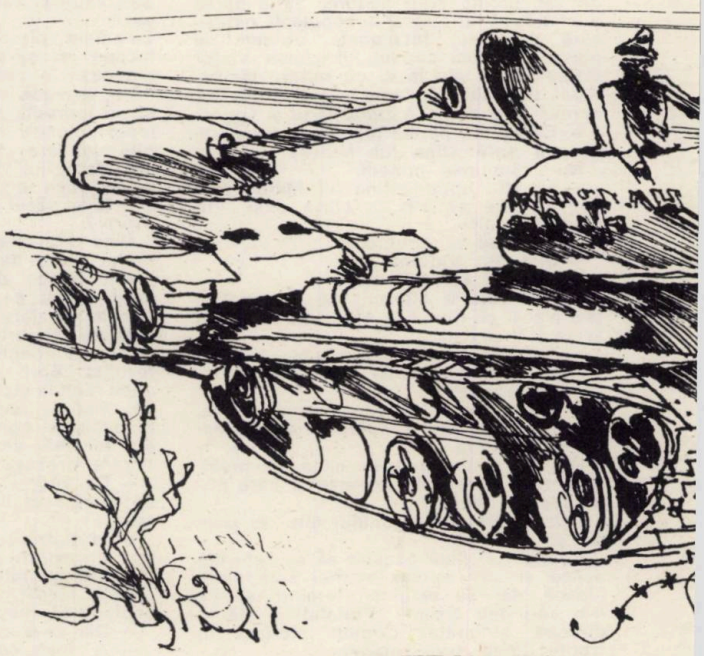

Ilustraţie: DEÁK ION — Cluj

care apără podul, raspunse tînărul ofiter.

— Şi ce doriţi? întrebă linistit generalul neamţ.

— Misiunea mea are la bază considerente umanitare, domnule general, răspunse dîrz sublocotenentul... Comandamentul român vrea să evite o vărsare de sînge inutilă... Aţi pierdut partida... Jumătate înconjuraţi! Singurul lucru pe care l-aţi putea face este să vă predaţi imediat şi fără condiţii. Altfel vă vom nimici pînă la unul!

Generalul hitlerist aţinti asupra tînărului o privire grea, pătrunzătoare.

— Ciudat, spuse el, în timp ce un zîmbet dispreţuitor îi flutură pe buze. Eu credeam că practic nici nu mai existaţi... şi cînd colo poftim: un biet sublocotenent îmi cere să-i predau, nici mai mult nici mai puţin, decît o armată de tancuri... Colo-

sal, domnule! Mi se pare că visez... Nu-i așa, Hans? adăugă el, adresîndu-se cuiva din interiorul tancului.

Un colonel hitlerist, roșcovan și deșirat, își făcu apariția:

— Herr general... spuse acesta... Eu propun pur și simplu să-l strivim sub șenile pe porcul ăsta obraznic...

Colonelul neamț își duse mîna spre pistolet. Generalul îl liniști cu un gest.

— Pentru asta mai avem timp. Împușcăturile nu mai rezolvă nimic, Hans... Ne-am retras elastic... și acum a sosit timpul să gîndim elastic... Apropie-te, domnule.

Tînărul ofițer se apropie.

— Indiferent dacă existați sau nu, vorbi generalul hitlerist, eu sînt grăbit. Propuneți comandantului dumneavoastră o soluție echitabilă pentru ambele părți. Să descopere podul și să ne lase să trecem în liniște. Îi dau zece minute de gîndire.

O sudoare măruntă, rece, îmbroboni fruntea tînărului ofițer. «Zece minute... și peste o jumătate de oră divizia de tancuri «Carpați» va fi aici». Zece minute. Zece minute...

— Ei, de acord? îl întrebă zîmbind generalul hitlerist. De acord, domnule sublocotenent?

— Nu sînt împuternicit să tratez cu dumneavoastră această chestiune, răspunse dîrz și întunecat tînărul ofițer... Trebuie să raportez domnului comandant.

Generalul hitlerist îi arătă ceasul și-i spuse cu același zîmbet politicos și uscat.

— Aveți zece minute pentru asta, domnule... Puteți pleca. Sublocotenentul se întoarse brusc și o porni peste cîmp spre pod.

Ofițerii fasciști coborîră în tanc. Capul turelei se închise.

— Unde-i «Steaua Nordului», urlau în telefon hitleriștii... De ce nu atacă podul? Cine a oprit la pod «Steaua Nordului»? Pentru numele lui dumnezeu, ce se întîmplă! A înnebunit Stein? De ce nu atacă? De ce stă?

— Raportați... Raportați... Raportați...

În tranșee, tînărul ofițer își privi ceasul de mînă. Cele zece minute acordate de generalul hitlerist trecuseră. Sublocotenentul își încordă auzul. Nimic nu tulbura liniștea adîncă ce învăluise podul și pădurea de sălcii. Peste cîteva clipe tancurile hitleriste vor porni la atac, vor trece podul, dînd o lovitură nimicitoare din spate trupelor românești, care înaintau spre vest.

Deodată, o voce răsună în receptorul ce atîrna pe fir, legănîndu-se deasupra maiorului ucis.

— Allo... Allo... Podul... Aici «Ciocîrlia»... Allo... Podul... Sublocotenentul se repezi și apucă îngrijorat receptorul. Strigă cu o voce nefirească:

— Allo... da... Aici Podul... Ordonați... ordonați...

— Divizia de tancuri «Carpați» se îndreaptă spre pod... continuă vocea din telefon... mai mențineți podul cîteva minute... cu orice preț... cu orice preț...

Tînărul ofițer dădu drumul receptorului și ridică privirea. Prin spărturile de fum se vedea cerul limpede și albastru și sus, sus de tot, discul incandescent din aur pur al soarelui de vară.

— Cu orice preț... șopti el! și înțelese că el trebuie să moară. Acesta era prețul victoriei.

Sublocotenentul se aplecă și scoase din rănița unui ostaș ucis o grenadă antitanc, pe care o vîrî în porthart. Apoi ieși din tranșee și o porni spre tancurile hitleriste care îl așteptau tăcute, cu boturile negre căscate spre cer. Știa că merge la moarte sigură. Cu dinții încleștați, călcînd rar și apăsat, prin bulgării uscați de pămînt, el se îndreptă spre tancul generalului hitlerist. Se opri la cîțiva pași de el, cu picioarele desfăcute, proptite puternic în pămînt. Tancul masiv, cu tunul lui enorm, spînzurat în văzduh, îl fixa tăcut, cu ochii orbi și siniștri ai mitralierelor grele. Apoi capacul turelei se desfăcu încet, și generalul hitlerist apăru, aruncîndu-i tînărului ofițer o privire ironică:

— Ei, ce se aude, tinere domn? V-ați hotărît să predați podul?

— Da... răspunse sec sublocotenentul.

— O-la-la! jubilă generalul... privind undeva în turelă. Ce-ți spuneam, Hans? Și privind din nou spre sublocotenent îl întrebă: sînteți purtătorul unor instrucțiuni?

— Da, spuse tînărul ofițer român ducînd mîna la porthart... Am adus pentru dumneavoastră un mesaj special... Vă rog să-l primiți... Este răspunsul nostru.

Și smulgînd grenada antitanc din porthart sublocotenentul strigă cu un glas tunător, ce păru că face să vibreze carcasele de oțel ale tancurilor:

— Trăiască România! Moarte ocupanților hitleriști! Și-aruncă grenada. O explozie formidabilă cutremură tancul hitlerist, făcîndu-i să-i plesnească șenilele, și o flacără orbitoare țîșni în văzduh...

...Zburînd în goana fantastică a șenilelor, divizia de tancuri «Carpați» se revărsa peste pod, desfăcîndu-se într-un larg evantai peste întreaga cîmpie. Podul fusese salvat.

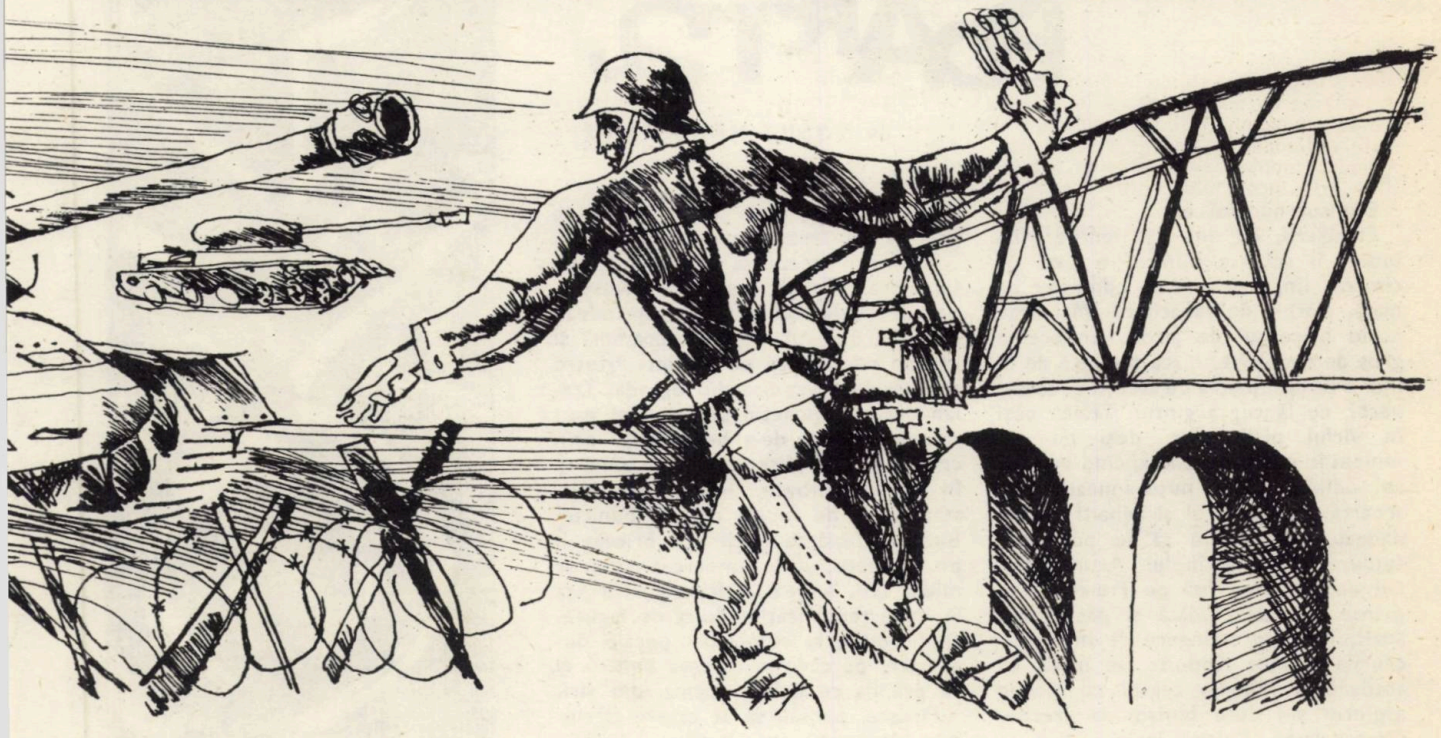

*

La Marele stat-major al Armatei române, generalul de armată Coman spunea peste cîteva zile subordonaților săi:

— Operația de lichidare a trupelor hitleriste care se retrăgeau spre vest a fost încheiată cu succes... Divizia de tancuri germane «Steaua Nordului» a fost nimicită. Rămîne, domnilor ofițeri, de lămurit un mister... un mare mister... Ce anume a oprit Divizia de tancuri germane «Steaua Nordului» timp de o jumătate de oră în fața podului de peste rîu? Fiindcă, practic, nu mai exista nimeni acolo. Și această jumătate de oră a pecetluit soarta întregii bătălii. A fost o greșeală... o mare greșeală a tacticii hitleriste... Sau dacă nu a fost asta... atunci ce a fost?

SAT ROMÂNESC

de **VIOLETA ZAMFIRESCU**

Sat românesc, sat căutat
De păsări, de livezi și flori,
Cu porți sculptate și pridvoare
Frumos lucrate...
Nu cobori,
Tu soare,
Voievod senin!
Să odihnești cîte puțin?!

E drumul lung
Pe care-l faci să vezi orașe și copaci,
Oceanele cum strălucesc...
Dar vrem,
Oriunde ochii-i porți,
Să nu uiți satul românesc.

POARTA

de **VASILE MĂNUCEANU**

Bunicul nu mai era.

Ochelarii, cu una din lentile știrbită — îi scăpase bunicul o dată pe ciment, lîngă puț —, se odihneau pe masă, alături de tabacheră. Mai erau acolo briceagul de altoit, un creion gros de tîmplărie, niște semințe de in într-o pungă, piatra de ascuțit și ceasul vechi, cu lănțug argintiu. Traian păși în vîrful picioarelor, deși nu era nimeni în odaie. Altădată, cînd bunicul se odihnea aici după-amiezele, pe scoarța vișinie, și el și ceilalți nepoți dădeau buzna, fără să le pese că-i tulbură tihna bătrînului. Acum bunicul nu mai era, însă pe Traian îl cuprinse o sfială ciudată și păși abia auzit. Privi cu strîngere de inimă lucrurile frumos rînduite pe masă, ca totdeauna. Mîngîie ceasul cu lănțug argintiu și-l duse binișor la ureche. Ceasul ticăia liniștit înainte.

La capul patului era o carte groasă și dintre filele ei ieșea un semn împletit din mătase albastră; semnul pe care i-l dăruise Oara bunicului de ziua lui. Bunicul nu sfîrșise cartea. Traian o frunzări cîteva clipe, apoi, pe nesimțite, începu să citească paginile de la semn înainte. Citi o pagină, două, trei. Nu înțelese mare lucru. Puse cartea la loc. Sigur, dacă bunicul ar fi isprăvit de citit, ei, nepoții, l-ar fi sîcîit cu întrebările și el le-ar fi tălmăcit răbdător, cît se poate de simplu, tot ce scria acolo, oricît de greu ar fi fost. Bunicul știa multe.

Un rățoi începu să facă gălăgie sub fereastră. Cerul era încă albastru, dar frunzele ofilite se desprindeau una cîte una sub degetele toamnei și cădeau șovăielnice pe pămînt. Printre zgomotele obișnuite din ogradă, Traian deslușì pocnetul sec al unei nuci care se dăduse de-a berbeleacul prin crengi și nimerise cu coaja zbîrcită în vreun bolovan. Acolo, sub nuc, stăteau ei de multe ori cu bunicul. Bunicul desfăcea nucile cu briceagul, pe îndelete, și le împărțea tuturor miejii albi, fragezi și lăptoși. Tot așa le împărțea bucățile dulci de fagure, cînd umbla la stupi, ori perele busuioace, pe care le culegea pentru ei, cu prăjina cu ocheț, tocmai din vîrf.

Firește, puteau să se cațere ei singuri în pom, nu-i oprea nimeni, puteau să-și desfacă ei singuri nucile, dar parcă nu era tot una.

Și pe urmă, poveștile serilor ce aveau să vie și care rămăseseră nespuse... Rămăseseră nejucate jocurile pe care le născoceau ei și la care-l luau părtaș, cu voie sau fără voie. Căruțul pe care-l începuse bunicul pentru Ștefana rămăsese neisprăvit. Zbîrnîitoarea lui Săndel, așișderea.

Cei trei pruni mici din fața casei așteptau încă să fie altoiți. Sub poliță, pe blănile geluite, puse pe capre,

așteptau tesla și rindeaua și burghiul. Bunicul lipsea de peste tot. Și cel mai mult le lipsea lor, nepoților.

*

Tustrei feciorii lui Ioniță Gogu aveau gospodăriile vecine, iar bătrînul se statornicise la cel mai mare dintre ei, la Gheorghe. Aici se strîngeau, zi de zi, fie vară,fie iarnă, dînd năvală pe poartă, ori de-a dreptul peste uluci, toți cei șapte nepoți: Traian, Aurică, Săndel, Filofteia, Oara, Ștefana și Mihăiță. Traian era într-a șasea, Aurică și Oara primiseră și ei, de curînd, cravata de pionier, ceilalți erau mai nevîrstnici. Îl iubeau însă toți deopotrivă pe bunic.

Pif-paf-puf... Bunicul fuma sub nuc, și ei măsurau plutirea leneșă a fumului din care se desfăceau chipurile poveștii. Îl urmau în grădină pe bunic și se uitau cu ochi mari la migala lui iscusită. Bunicul îi vorbea pomișorului ca unei făpturi, pe cînd așeza mugurele sub coaja tînără și lega crestătura cu ațe de tei. Cînd scotea ramele din stupi și le privea în zare, albinele îi lăsau în pace, și pe ei și pe bunic, și zumzăiau liniștite, răbdătoare. Cînd lucra bunicul cîte-un scăunaș ori cîte-o poliță, le plăceau grozav fîșîitul rindelei, hîrjoana fulgilor de lemn întortocheați și nu se mai dezlipeau de lîngă el. Bătrînul le potrivea rindeaua în palmele încă nedeprinse, învățîndu-i s-o plimbe apăsat pe netezișul scîndurii. Pliveau împreună straturile de zarzavat, împreună dregeau băncile prispei, băteau cercuri la cîte o putină, dichiseau afumătoarea, ciopleau șița...

Bunicul spunea la toate: «Iaca, o să facem cutare... Iaca, făcurăm cutare...» Adică ei, toți. Și nu se îndoiau o clipă că lucraseră laolaltă, cu același sîrg, cu același spor. Fiindcă lîngă bunic nu se mai simțeau de fel neîndemînatici, mici. Cu bunicul puteau orice, se socoteau gospodari în toată firea. Știau dinainte cîte mai sînt de făcut și le chibzuiau, le puneau la cale, sub nuc, pe cînd bunicul pufăia și dădea din cap, încuviințînd.

Iar acum bunicul nu mai era. Rămăseseră atîtea povești nespuse, atîtea jocuri nejucate și, mai ales, atîtea treburi începute ori plănuite numai.

*

Stăteau sub nuc. Tăceau. Unul dintre ei scrijela fără folos un bețigaș, cu briceagul ascuțit de bunic. Din nuc cădeau foi galbene.

Poate s-ar fi jucat. Poate ar fi căutat pe sub magazie vreun cuibar de bibilică răzleață. N-aveau chef. Îi copleșea nerostul acelei zile. Nu era numai mîhnirea după dragostea pierdută a bunicului. Prinseseră, pe nesimțite, aripi. Puterile, priceperea lor li se păruseră firești și depline. Iar acum își pierduseră încrederea. Înțelegeau abătuți că numai în închipuire împliniseră atîtea treburi. Că în toate fusese mîna bunicului, sufletul lui. Parcă șovăia la un hotar nevăzut îndrăzneala lor abia înfiripată.

În șipcile porții se auzi un zgreptănat. Pe Moacă, dulăul, care umblase teleleu pe uliță, îl aducea foamea acasă. Se necăji mult pînă să-și facă loc înăuntru. Balamalele scîrțîiră și poarta se trînti iar, închizîndu-se cam într-o rînă. Se gîndiră toți la vorbele bunicului: «Iaca, o să dregem noi și poarta. Îi punem și streașină, sus, să fie frumoasă, să se cunoască mînă de gospodari vrednici.»

Streașina de plop era gata. Bunicul o împodobise cu flori și cu păsări, săpate cu dăltița în lemnul moale. Lemnul prinsese acum o gălbeneală, ca frunzele vechi, iar în magazie așteptau o legătură de șipci, menite să le înlocuiască pe cele stricate.

Negăsind altceva la repezeală, Moacă se înfrupta lacom din troaca porcilor. Altădată s-ar fi pomenit cu vreo pietricică; cineva l-ar fi certat, fără îndoială, povățuindu-l să-și aștepte tainul de oase. Dar copiii n-aveau timp de el. Se apropiaseră de ușa magaziei, unde stătea rezemată streașina de plop. O întorceau, își plimbau degetele pe semnele săpate de bunic. O floare n-avea miez ca celelalte, o rîndunică rămăsese fără aripă. Traian luă de pe poliță dalta subțire, călită de bunic, și scrijeli încet, temător, lemnul moale. Rîndunica țîșni într-un zbor stîngaci încă. Traian întări crestătura.

— Ia uite, a ieșit frumos, se bucură Tia.

Înțelegîndu-se numai din gînduri, din ochi, cărară streașina pînă la poartă. Să vadă cum ar veni. Doi dintre ei se cățăraseră pe niște butuci, ținînd streașina sus. Oara se trase cîțiva pași înapoi și privi, umbrindu-și ochii cu palma, așa cum făcea bunicul, deși soarele firav n-o stînjenea. Era frumoasă streasina. venea bine deasupra porții, dar poarta era veche, înnegrită de ploi, cu șipcile strîmbe.

— Săndele, adu tesla! hotărî Traian.

Scoaseră cu greu balamalele; cuiele ruginite scîrțîiau grozav, împotrivindu-se. Culcară poarta pe pămînt, desprinseră șipcile vechi.

— Cuiele! Unde-or fi cuiele de șiță?

— Sînt pe grindă, într-o ulcică albastră, sări Aurică. Ce, ai și uitat?

Cu ferestrăul mic, de mînă, Traian scurta șipcile. Le însemnase cu creionul de tîmplărie. «Sfîrr-hîrr, sfîrr-hîrr...» — mîrîia ferestrăul. «Poc-poc, poc-poc» — îi răspundea tesla.

Mihăiță, cel mai mic, șterpelise clondirul cu gaz din bucătărie și ungea balamalele, mîndru de ispravă. Lălăia un cîntec pe care-l învățase de la bunic:

Am o pipă și-un ciocan,
Și-un ciocan, și-un ciocan,
Și-o căldare de bostan,
De bostan, de bostan...

Moacă se fîțîia printre ei, înveselit, fîlfîindu-și ca un steag coada mițoasă, plină de mărăcini. Săndel îl alungă:

— Marș de aici! Ia uite cum se bagă...

— Vrea să ne fure meseria...

Razele soarelui băteau pieziș în streașina ridicată pe stîlpi. Pe fruntile copiilor se iviseră broboniteă de apă. Mihăiță sărea ca un mînz și cînta: «Am o pipă și-un ciocan, și-un ciocan...» Traian prindea balamalele la loc. «Bum-poc, bum-poc» — răspundea ecoul din zidul casei de peste drum.

— Dați-mi alt cui, că ăsta s-a strîmbat.

— Pune-ți pofta-n cui! Îndreaptă-l...

Aurică și Tia băteau șipcile. Aurică ținea cuiul cu stînga, ochea și dădea vîrtos.

— Vezi să nu dai în clește! îl necăji Oara.

În aceeași clipă băiatul își duse la gură degetul lovit și se uită la ei atît de mirat, încît toți izbucniră în rîs. Rîdeau din toată inima.

Îl uitaseră pe bunic?

Nu!

cîntec

de **AL. ANDRIȚOIU**

Cireșe și căpșuni, voi dulci culori,
ați fost și voi odată două flori,
cu seve care vin din rădăcină.
Și noi sîntem tot flori de primăvară,
dar fructe vom fi mîine-n scumpa țară.
Ne dă partidul seva și lumina.

Lumina lui mie-n inimă, deplină.

ÎN ÎMPĂRĂȚIA PURCEILOR

de C. BORDEIANU

Desene: I. TEODORESCU

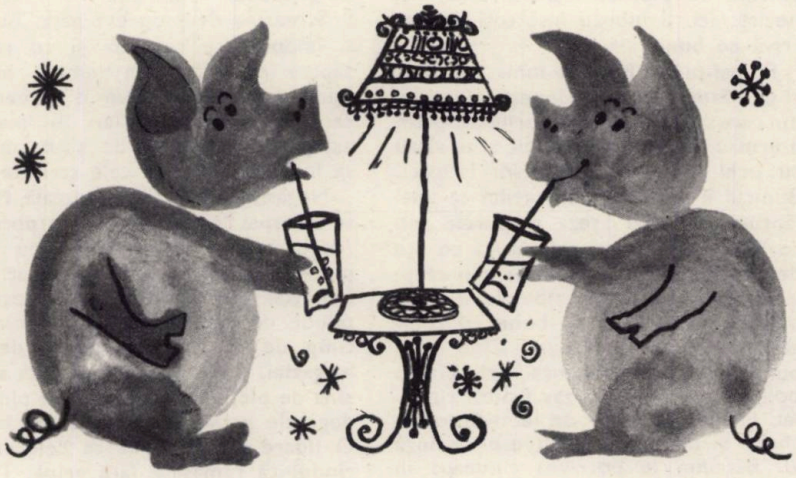

În iarnă, cînd afară era un ger de crăpau pietrele, un lot de purceluși dolofani aleși de la ferma unei gospodării de stat au fost urcați în camioane, apoi într-un vagon de cale ferată și au pornit într-o călătorie de sute de kilometri. Capătul călătoriei nu era altul decît Combinatul de îngrășare a porcilor de la Călărași. Purceii se bucuraseră de o atenție deosebită la plecare. În urechi aveau prinsă cîte o mică, foarte mică tăbliță, pe care scria un număr. Asta însemna că într-un registru se aflau înscrise fel de fel de cifre, care arătau cîtă hrană consumă, cît au crescut în greutate, cine le-au fost părinții. Se vede că erau niște purceluși plini de noroc, căci ei se puteau număra printre primii locatari ai marelui combinat de la Călărași.

Purcelușii, la drept vorbind, erau de mărime respectabilă. O dată sosiți la combinat, au fost duși în niște adăposturi cum nu s-au mai făcut pentru neamul porcinelor de cînd este lumea lume. Aici, împreună cu alți semeni de-ai lor veniți de la alte ferme, au fost repartizați în compartimente luminoase, cu aer încălzit și împrospătat în permanență. La combinatul de la Călărași sînt adevărate minuni, create de mîna și mintea omului. Aici hrana vine pe conducte ca apa, din niște bucătării imense, înalte de 26 de metri. Este destul ca un muncitor să apese pe o manetă și în jgheaburi curge hrana așa cum țîșnește apa din robinet.

Să intrăm în interiorul unei maternități, unde mamele își alăptează purceii. Peste tot domnește o curățenie ca de farmacie, întreținută zilnic cu ajutorul furtunurilor cu jeturi de apă sub presiune. Purcelușii nou-născuți au la dispoziție nelipsitele becuri infraroșii pentru încălzire, adăpători automate și un nutreț combinat, cu gust dulce, care îi îndeamnă să mănînce pe întrecute. În felul acesta ei cresc repede, încît numai după 35 de zile pot fi despărțiți de mame, luînd calea crescătoriei. Aici te afli în adevărata împărăție a purceilor. Calculați și voi: 6 000 de scroafe, cîte se află la combinat, care dau fiecare cîte 22 de purcei pe an. Pentru creșterea lor s-au construit nu mai puțin de 1 080 de boxe.

În această împărăție a purceilor întîlnim și alte noutăți. Pentru prima dată în țara noastră, într-o mare crescătorie de porci nu se mai folosește nici un kilogram de paie pentru căldura adăpostului. Acestea își găsesc alte întrebuințări, mai utile, printre care și transformarea lor în hîrtie pentru cărți și caiete la Combinatul de celuloză de la Călărași. Înlocuirea paielor a devenit posibilă datorită utilizării unui bun sistem de încălzire a boxelor de locuit.

Uriașul combinat de creștere a porcilor de la Călărași are în total 63 de construcții. Toate acestea sînt legate între ele nu numai prin drumuri și alei asfaltate, străjuite de flori multicolore, ci și printr-o rețea nevăzută de canale subterane. Acestea colectează apele reziduale din fiecare adăpost. Pentru a ne da seama de proporțiile acestui sistem de canalizare, este suficient să amintim că lungimea totală a conductelor însumează 25 de kilometri. Trebuie să recunoaștem că aceasta este o lungime impresionantă. În total în combinat se folosesc 3 000 metri cubi de apă pe zi, cam tot atît cît apa unui iaz. Poate că unii își vor imagina că apa cu care se curăță adăposturile este dusă în Dunăre. Nicidecum. Ea este luată în primire de 10 pompe puternice și transportată prin alte canale spre cîmpurile din jur, pentru irigații. Menirea ei este de a contribui la sporirea rodniciei ogoarelor. De fapt sistemul întreg de pompare al combinatului poate fi asemuit cu o inimă uriașă, a cărei funcționare nu se oprește niciodată.

Iată deci cît de mare și modern este acest Combinat de îngrășare a porcilor de la Călărași. Poate sînteți curioși să aflați cîtă carne se va obține aici? Cifra este de-a dreptul impresionantă: 12 000 000 kg de carne, la un preț de cost mai mic cu 30—40 la sută decît se realizează în crescătoriile obișnuite. Datorită mecanizării lucrărilor, un muncitor poate îngriji 2 760 de porci, obținînd 320 000 kg de carne pe an. Munca sa nu este istovitoare, deși are în grijă un număr atît de mare de animale. După cum am văzut, hrana vine pe conducte, iar curățenia se face în mod automat. În schimb muncitorilor li se cere să aibă multe, foarte multe cunoștințe pentru a putea supraveghea și mînui feluritele mașini și instalații, să urmărească cu ochi ageri starea de sănătate a animalelor, creșterea lor în greutate. De aceea, cu toate că unii muncitori au fire argintii pe la tîmple, ei învață necontenit, pentru a putea îndeplini cît mai bine munca de mare răspundere care le-a fost încredințată. În țara noastră se construiesc, și mai ales se vor construi în viitor și alte combinate de creștere a porcilor, asemănătoare cu cel de la Călărași. În toate acestea vor lucra muncitori și specialiști bine pregătiți. Poate că mulți dintre cei care sînt astăzi de vîrsta pionierească după ce vor părăsi băncile școlilor vor avea prilejul să lucreze în asemenea combinate moderne.

UN PALAT DE STICLĂ

de ing. EUGEN JIANU

Aici, chiar în preajma Aradului, s-ar părea că bătrîna cîmpie și apă a Mureșului, ostenite după lungul drum străbătut, nu mai au ce-ți povesti.

Și iată că, deodată, ochii călătorului se deschid mari de uimire: din pămînt parcă răsare o pălărie uriașă de sticlă, scăpărînd în lumina soarelui, în toate culorile curcubeului. E un palat de sticlă care acoperă aproape douăzeci de hectare.

Aici e împărăția verii celei fără de sfîrșit unde au fost înfrînte gerul, seceta, viforniţele...

...Sînt serele gospodăriei agricole de stat Aradul Nou; cele mai noi, mai moderne și mai mari sere din țara noastră. Sere aproape în întregime mecanizate și electrificate, care, într-un an de zile, asigură două pînă la cinci recolte de trufandale: de la roșiile dolofane pînă la salata verde, cea înfoiată în fustele-i crețe, și castraveții verzi lungi de o jumătate de metru!

Afară, omătul s-a așternut aidoma unei plapume groase de două-trei palme peste cîmpie, jur împrejur; gerul face să trosnească lemnele, iar aici, în sere, oamenii în halate subțiri, albe, cu mînecile suflecate culeg roșiile — cîte 3 și 4 vagoane pe hectar!

Roșiile de Arad, la fel ca și alte legume, sînt apreciate nu numai de consumatorii din țara noastră, dar și de peste hotare. În vitrinele din Oslo și Stockholm, din Varșovia sau Praga se pot găsi legume proaspete exportate de la noi.

Și fiindcă acuma tot am făcut popas prin partea locului, hai să cercetăm serele Aradului, mai pe îndelete!

...Stîlpii puternici de oțel, înalți o dată și jumătate cît omul, și arcade tot din oțel, alcătuind, laolaltă, o dantelărie albă de metal, sprijină pereți și acoperișuri făcute pe de-a-ntregul din sticlă. Așadar, sera noastră e o casă de sticlă, astfel că lumina și căldura soarelui — atît de drămuite iarna — pot pătrunde nestingherite.

Un corp de seră — adică o încăpere — are șase hectare. Într-o asemenea lărgime lucrările solului — de la arat și pînă la prășit — se pot face în întregime mecanizat cu niște mașini speciale, care, de departe seamănă cu roabele și care se numesc motocultivatoare.

Iar în noiembrie, cînd cîmpurile sînt mușcate de brumele tîrzii, aici, în sere, începe primul cules, ce se sfîrșește în ianuarie. Atunci începe cel de-al doilea cules care durează pînă în vară. Din iunie și pînă în octombrie, roșiile ieșite din răsadurile crescute în seră se vor pîrgui direct, afară, în cîmp.

Se poate întîmpla ca, aflîndu-te în seră, să vezi deodată deschizîndu-se singure ferestrele largi. Ce s-a întîmplat? Ce mîini nevăzute au făcut-o, și de ce?

Faptele sînt acestea: aparate gingașe de măsurat compoziția chimică a aerului au cerut primenirea încăperii. Altfel roșiile ar fi început să pălească, să se asfixieze. Așa că ascultînd de îndemnul aparatelor, ferestrele se deschid automat, prin pîrghii comandate electric, și tot automat se vor închide.

Afară e frig. Înăuntru însă delicatele legume au nevoie de căldură și umezeală potrivită. Trebuie să facem oare focul? Nu! Serele noastre au o sursă de căldură pe măsura lor. Aici, sub cazane uriașe, pufăind aidoma unor locomotive, care nu se îndură să o ia din loc, arde un foc nestins. Se folosesc brichete din deșeuri de lemn, de cărbune, motorină și țiței etc. Din cazanele acestea pornește prin țevi apa caldă, care străbate în lung și-n lat pămîntul serelor. Ca să nu le atingă fierul plugului, cînd se ară, țevile sînt îngropate la 50—60 cm adîncime, prelungindu-se apoi de-a lungul pereților.

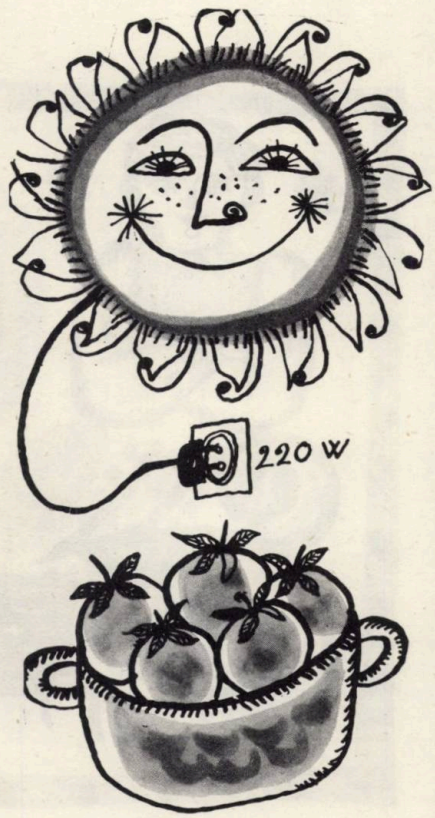

Termometrele, care măsoară zi și noapte temperatura dinăuntru, deschid automat caloriferele de îndată ce s-ar ivi primejdia ca legumele să sufere de frig. Și în orice colț al serei te vei afla, temperatura va fi aceeași, potrivită cu grijă pe măsura cerințelor zilnice ale legumelor. Nici mai frig, nici mai cald.

În afară de căldură, legumele au nevoie și de apă. Seceta nu le prieste; s-ar veșteji repede la căldură fără apă. Asigurarea umidității aerului, ca și irigarea solului, se face tot automat. La un semnal care dă de veste că plantele au nevoie de apă, se deschid automat pulverizatoarele. Gata! Începe ploaia, fină, măruntă, care va să țină exact atîta cît e nevoie.

Iarna nopțile sînt lungi, zilele pot fi cețoase. Roșiile au nevoie însă de lumină. Mult soare ca să se pîrguiască pe îndelete. În atare împrejurări, solarimetrele și celulele fotoelectrice dau alarma: «azi roșiile n-au avut soare» și automat se aprind lămpile fluorescente, becurile de raze ultraviolete etc., care înlocuiesc soarele.

Roșiile sînt... mîncăcioase. Altfel n-ar crește atît de repede și de mari. Pentru a asigura «hrana» necesară dezvoltării unor roșii dolofane, pămîntul din seră trebuie la rîndul său hrănit. I se dă, în soluții sau prafuri, azot, fosfor și potasiu. Mai intră în «lista de bucate» și bor, fier, mangan, acesta din urmă în cantități mult mai mici.

Uneori pentru a împiedica zăpușeala e nevoie de adierea unui vînticel. De unde să-l iei printre pereții de sticlă? Dacă ai deschide ferestrele ar pătrunde viforniţa de afară. Pentru rezolvarea unor asemenea probleme există ventilatoarele. Și treaba e făcută tot electric. Potrivind viteza de rotație a paletelor, se obține în seră zefirul primăverii. Unde mai pui că ventilatoarele bîzîie chiar ca bondarii.

Oameni în halate albe — ingineri, tehnicieni — privegheaza cu ochi veșnic atenți, ca recoltele să fie bogate.

Acum afară e cald și grădinile ne dau din belșug legume, dar toamna, iarna și la începutul primăverii serele sînt singurele care ne aprovizionează.

ROXANA

de **EMILIA CĂLDĂRARU-POPP**

O cheamă Roxana. În clasă însă, mai pe față, mai pe la spate, i se spune «Ursuza». Nu știu de cînd i s-o fi spunînd așa, în orice caz, în toamnă, cînd m-am mutat în cartierul blocurilor, printre primele fete despre care mi-au vorbit noii mei colegi a fost și «Ursuza».

— O urîcioasă. Cu cleștele-i scoți o vorbuliță. O auzi numai la lecții și la adunări.

— O tocilară. N-o vezi niciodată cu mingea în spatele blocurilor sau cu fetele în părculeț, la plimbare. Nu știe decît să stea cu nasul în cărți. Numai 10 pe toată linia.

— O zgîrcită. O dată n-a luat bilet la teatru sau la film. Nu-și cumpără nimic, nici bomboane, nici cornuri, nici măcar un mărțișor de 1 martie.

— O tipicară. Își numerotează foile la caiete, să nu le poată rupe.

Dar și fără aceste «recomandări» am avut foarte repede prilejul să constat singur că «Ursuza»... e ursuză.

Era primul meci în care demonstram băieților de la blocuri calitățile mele de portar. Jocul era în toi. În strigătele încurajatoare ale băieților, descriind traiectorii îndrăznețe, mingea zbura de la echipă la echipă cu viteze «supersonice». Cînd, deodată, chiar deasupra noastră, la cel de-al treilea etaj al blocului turn, se deschise o fereastră și o voce cunoscută interveni cu gravitate.

— Băieți, acuma gata, vă rog să plecați. Am de scris un referat.

«Referat», auzi la ea, «referat» — pufnirăm noi în rîs.

«Ursuza, tot ursuză» — mi-am spus eu în silă și am plecat să dau o raită printre blocuri, să cunosc cartierul.

A trecut de atunci un an de școală. Ieri a fost serbarea de sfîrșit de an, azi a fost adunare cu activul unității privind plecările în tabără, iar după adunare..

Îmi reamintesc a mia oară cum s-au petrecut lucrurile și tot nu-mi vine să cred că așa s-au petrecut.

Plecasem de la adunare împreună. (Din clasa noastră numai eu și ea făceam parte din conducerea unității.) Mergeam spre casă agale și rar schimbam cîte o vorbă. Ce poți vorbi cu o «ursuză» într-o zi cînd inima ți-e plină de bucurie, așa, pentru că e vacanță, pentru că, alături, apa șopoteste molcom, pentru că lumea se plimbă pe chei în grupuri vesele, pentru că teii sînt în floare, pentru că...

Schimbam, așadar, din cînd în cînd banalități:

— Ai mai fost în tabără?

— Da, am mai fost o dată.

Pe urmă tăceam.

— Bunicii tăi stau la munte?

— Da, în vacanța de vară plec întotdeauna la ei. Și pe urmă, două săptămîni, cu părinții, la mare.

Și iar tăceam.

— Nu crezi că vi s-a fixat cam repede plecarea? Ieri s-a terminat școala, mîine, gata, plecați în tabără.

Și atunci ea, în loc să-mi răspundă, s-a oprit și mi-a spus vorbele acelea uimitoare:

— Dă-mi ceva ca amintire.

— Ce... amintire? am îngăimat eu năuc, nevenindu-mi a crede că am auzit bine.

Cred că mi-a înțeles uimirea, pentru că mi-a răspuns cu aceeași seriozitate.

— Orice, știu și eu, uite, chiar și crenguța aceea de tei căzută pe bancă.

Am simțit că mă ia amețeala.

— O amintire. Hm, asta-i bună. Ce avem noi doi să ne amintim?

«Chiar așa — îmi spuneam de-a dreptul indignat —, auzi ce-i trece prin minte. Ca și cînd eu și ea, «Ursuza» clasei...»

— Credeam... credeam... bîigui ea.

Apoi dintr-o dată mă privi drept în ochi și izbucni în lacrimi:

— De ce, de ce atunci tot ce-ai făcut?

Și fugi.

«Ursuza» plîngea. «Ursuza» știa să plîngă. N-am mai văzut-o plîngînd. De ce tocmai acum? Ciudată ființă. Și ce-a vrut să spună cu vorbele acelea: «De ce atunci tot ce-ai făcut?» Ce-am făcut? Toată noaptea și treaz și în vis m-am întrebat. Îndată se-arată zorii și eu încă nu m-am lămurit pe deplin. Să recapitulez, așadar, încă o dată: ce împrejurări m-au pus față în față cu «Ursuza»?

Îmi amintesc că de cîteva ori cînd am fost la biblioteca școlii am găsit-o acolo. Mai erau și alți colegi și printre ei și «Ursuza». Era întotdeauna atît

Ilustrații: IACOB DEZIDERIU

de cufundată în catalogul de cărți, încît mi s-a întîmplat chiar să mă întreb dacă m-a observat. M-am convins însă că mă văzuse, cînd, într-o recreație, mi-a întins o foiță:

— Eu mi-am făcut liste cu toate cărțile bibliotecii. Aici sînt toate cărțile despre exploratori și călătorii. Ca să nu mai cauți prin toate fișele.

Într-o zi, pe negîndite, i-am făcut «Ursuzei» o vizită acasă. Băieții cărora le-am arătat colecția mea numismatică mi-au spus că și «Ursuza» ar avea una. Știau asta numai din auzite, pentru că «Ursuza» neavînd, bineînțeles, nici o prietenie nimeni din clasă nu fusese vreodată la ea acasă. Eu însă, care de cîte ori aud vorbindu-se despre cioburi și monede vechi parcă mă furnică în vîrful degetelor, nu m-am putut opri să nu alerg de îndată în blocul vecin, unde știam că locuiește «Ursuza», și să nu sun la ușa apartamentului ei.

Mi-a deschis o femeie încruntată, care, după ce m-a descusut, a strigat:

— Roxanooo, vezi că te caută.

Cam neplăcut surprins de această primire și stingherit de cele cîteva silabe îngăimate prin care «Ursuza» își exprimase uimirea în fața vizitei mele neașteptate, a trebuit totuși, nemaiputînd da înapoi, să străbat, în urma ei, cele trei încăperi ale apartamentului, pînă în colțul unde — în spatele unui paravan — un divan, o etajeră și o măsuță formau, pe cît am înțeles, împărăția «Ursuzei». Îmi amintesc dezordinea din odăi și hărmălaia stîrnită de cîțiva copii mici, care se hîrjoneau prin odăi. După toate astea, mica insulă a ordinii păstrate, nu știu cum, în dosul paravanului — care altădată aș fi luat-o drept o dovadă în plus că «Ursuza» e o tipicară — mi s-a părut de-a dreptul odihnitoare.

Cît ai clipi, «Ursuza» a scos dintr-un sertar niște cutii, pe care le-a înșirat pe măsuță după o precisă categorisire: monede preistorice, din epocile elenistică, romană, feudală etc. Avea o colecție nu atît de bogată ca a mea, dar mai bine organizată. Erau și cîteva monede de valoare, și mai ales două monede bizantine, exemplare după care eu jinduiam de mult.

— Colecția e pentru fratele meu. Peste doi ani i-o predau. Nicușor, vino puțin.

A apărut un băiețel mic, firav și, spre surprinderea mea, «Ursuza» i-a spus cu un glas pe care nu i-l cunoșteam:

— Nicușor, el e Ștefan, colegul meu. Are o colecție de monede. Într-o zi o să mergem să i-o vedem. Lecțiile ți le-ai terminat? Bine, atunci coboară jos, la cofetărie, și ia-ți bomboane, adăugă ea, întinzîndu-i o hîrtie de 3 lei.

Peste cinci minute, de după paravan apăru femeia care-mi deschisese ușa:

— Unde l-ai trimis?

— Jos, la...

— După bomboane, crezi că nu l-am văzut cînd a trecut strada la cofetărie? Iar ți-a dat tat-tu bani?

—Mi-a dat la leafă 15 lei.

— Bravo, eu port grija casei și tu...

«Ursuza» o privea fără să spună nimic. Scoase din buzunar 4 lei și-i întinse fără s-o privească.

— Atîta mai am.

Mă simțeam îngrozitor că a trebuit să asist la această scenă și, neștiind ce-ar trebui să spun, tăceam stînjenit. Tăcea și «Ursuza». Stătea în marginea divanului, cu mîinile uitate pe măsuță, și eu nu mă puteam opri să nu-i privesc mîinile lungi și palide, niște mîini de care ți se face milă și-ți vine să le mîngîi. Dacă n-ar fi fost ale «Ursuzei». Față de «Ursuza» n-am putut face altceva decît s-o întreb:

— E mama ta?

— E mătușa mea. N-am mămă.

— Uf, că rea trebuie să fie.

— Cine, cine ți-a dat dreptul să spui ceva de ea?... Pleacă imediat. Și să nu mai vii.

Chiar să mă fi chemat nu m-aș mai fi dus. Prea era apăsătoare atmosfera în casa aceea.

A doua zi, la școală, «Ursuza», în treacăt pe lîngă banca mea, mi-a lăsat în față un plic împăturit:

— Am văzut că-ți place.

După toate cele întîmplate, intrigat, am desfăcut plicul care conținea ceva greu și am descoperit... o monedă bizantină.

Nu puteam primi moneda «Ursuzei». Ar fi trebuit să-i dau și eu una și nu-mi convenea să scot din colecție o monedă de valoarea celei bizantine. Și totuși, o monedă bizantină nu găsești pe toate drumurile. Să pierd o asemenea ocazie? Dacă «Ursuza» ar accepta să-i dau în schimb două-trei monede de mai mică valoare... În definitiv, ea nici nu știe dacă eu am sau nu monede de valoare egală cu a ei. O să-i spun că n-am.

După ore, în așteptarea dirigintei, care ne oprise pe cîțiva pentru o comunicare, m-am apropiat de «Ursuza» și i-am spus:

— Nu pot primi moneda. Nu am ceva la fel de valoros să-ți dau în schimb.

«Ursuza» s-a mirat:

— Dar nici nu m-am gîndit la un schimb.

Imediat a intrat în clasă diriginta. A întrebat care din noi — toți cei șase pe care ne oprise și care eram buni la Limba română — se oferă să scrie impresii despre spectacolul «Apus de soare», ce urma să-l vedem a doua zi, sîmbătă. Ne-am oferit toți... afară de «Ursuza». Privind-o cum își face de lucru pe sub bancă, băieții își dădeau coate: iar nu și-a luat zgîrcita bilet. Aș fi putut să le spun de ce nu și-a luat. Aș fi putut să le spun de ce nu-și ia de obicei. Dar era îndoielnic că ar fi putut înțelege ceea ce și eu am înțeles după ce, întîmplător, am văzut cum trăiește «Ursuza» acasă. Mi-a venit însă altă idee. Era, de altfel, și un mijloc de a mă achita față de «Ursuza» pentru moneda ei. În drum spre casă am scos, așadar, din buzunar biletul pe care îl luasem pentru vărul meu și i l-am întins «Ursuzei».

(CONTINUARE ÎN PAG. 30)

ÎN VIZITĂ LA

ȘTRANDUL TINERETULUI

de prof. R. VOICILOIU

În cele ce vă vom relata mai jos, dragi copii, vă vom povesti despre activitatea ce se desfășoară la Ștrandul tineretului în timpul verii, unde mii de copii fac primii «pași» în tainele învățării înotului, iar alții își desăvîrșesc pregătirea sportivă în vederea participării la competiții.

Condițiile pe care partidul și guvernul țării noastre le creează pentru a vă face o copilărie fericită, luminoasă au ca scop final și dezvoltarea unui tineret desăvîrșit și din punct de vedere fizic, din rîndurile căruia celor mai talentați le revine sarcina de a cuceri recordurile și de a atinge cele mai înalte culmi ale măiestriei sportive.

O vizită într-o zi însorită la ștrandul sugestiv denumit «al tineretului» îți produce o impresie de neuitat.

Aleile largi, străjuite de bătrîni arbori, răspîndesc încă de la intrare o răcoare plăcută, reconfortantă. verdele peluzei ce înconjură bazinele și albastrul apei continuu frămîntată de trupurile micilor înotători sau viitori înotători sînt imagini ce nu redau decît o parte din frumusețea reală a acestei minunate baze sportive.

Numeroasele bazine, de diferite dimensiuni, sînt destinate după mărime sau adîncime pentru începători sau avansați, pentru înot, sărituri și polo.

Vestiarele moderne, dușurile, punctul sanitar și bufetul bine asortat — sciipitoare de curățenie — completează în chip de «accesorii» necesitățile unei activități la nivelul celor mai înalte pretenții.

CUM POȚI OBȚINE BREVETUL DE ÎNOTĂTOR?

Primul contact l-am luat cu grupele de începători. Participanții: copii de la vîrsta de 5 ani și chiar mai tineri. Trebuie să vă spunem că înotul se învață de la cea mai fragedă vîrstă și specialistul afirmă că este mult mai ușor atunci.

Grupele tovarășilor profesori Virginia Grozescu și Ștefan Zablău se află în plină activitate. După lecția de învățare a mișcărilor pe uscat urmează confruntarea cu mediul acvatic. Cei mai curajoși nu au nevoie de colacii salvatori, se acomodează uimitor de repede, iar pentru cei «sperioși», metodele, tactul și măiestria pedagogică a tovarășilor profesori își spun cuvîntul.

Tovarășii profesori ne împărtășesc din bucuriile muncii lor:

Tovarășa Virginia Grozescu este încîntată de faptul că întreaga grupă care recent a terminat ciclul de inițiere a obținut brevetul mult dorit, iar tovarășul profesor Ștefan Zablău este mulțumit de a fi remarcat cîteva elemente de perspectivă.

Viitori campioni? Poate.

Doar aici și-au făcut debutul mulți dintre actualii sportivi de performanță.

DE VORBĂ CU PERFORMERII

Tovarășul antrenor Stroescu, totodată și șef al catedrei de atletism de la Școala sportivă de elevi nr. 1, este în plin program cu grupa de performanță.

Aici nu mai există tracul debutului. Elevii execută cu siguranță starturi și înoată distanțele indicate de tovarășul profesor în diferite stiluri. Corectările sînt făcute pe loc și fiecare antrenament aduce în plus o îmbunătățire a tehnicii de înot, a vitezei și rezistenței. La sfîrșitul antrenamentului am stat de vorbă cu tinerii înotători.

Surorile Gabriela și Florentina Ioncel au învățat să înoate în cadrul centrului de inițiere din anul 1961.

— Prima mea satisfacție, ne-a spus Gabriela, a fost locul II ocupat în cupa «Scînteia pionierului», la ștafeta 4—33 mixt, dar împreună cu sora mea Florentina ne pregătim să realizăm performanțe la nivelul condițiilor ce ne sînt oferite.

Colega lor, Eugenia Botezatu, elevă la Școala medie nr. 3 «I. Neculce», în clasa a IX-a, ne declară:

— Practic, înot tot din anul 1961, cînd m-am înscris la cursul de inițiere la grupa tovarășului profesor R. Stănescu. Am fost sfătuită să mă pregătesc în continuare. Deocamdată un prim succes este faptul că dețin recordul republican la 50 m spate.

Mă voi pregăti în continuare cu aceeași seriozitate pentru a obține rezultate cît mai înalte.

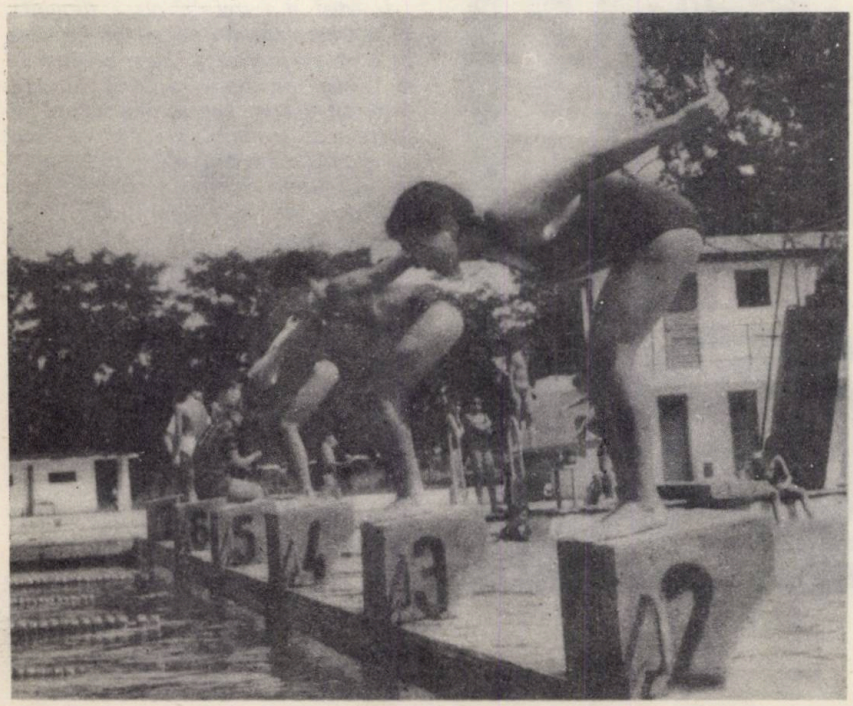

LA PESCUIT

de ȘTEFAN LUCA

Desen: IACOB DEZIDERIU

În zorii zilelor de vară îmi place să ies cu undițele. E plăcut, soarele e prietenos, frunzișul sălciilor e tînăr și iarba fragedă. Stau ceasuri întregi pe malul apei și încerc să prind acel pește fantastic pe care de mic copil rîvneam să-l agăț în cîrlig. Încă n-am izbutit, dar nădăjduiesc.

Astfel, într-o dimineață, m-am pomenit cu Nicu, Tudorel și Marcela.

În ziua aceea l-am cunoscut mai îndeaproape pe Tudorel. Un băiețaș frumușel, foarte vioi, ager în mișcări. Avea ochi negri, cum i-aveau și Nicu și Marcela. După ochi, păreau frați. Tudorel vorbea degajat, punea întrebări și se arăta uimit de tot ceea ce întîlnea. S-au înșiruit lîngă mine pe malul apei. Fiecăruia i-am dat cîte o vargă mlădioasă de alun, prevăzută cu tot ce e necesar. M-am instalat la locul meu și am aruncat departe, aproape de celălalt mal, cîrligul cu nadă. Poate că a trecut un sfert de oră, poate mai mult. Țineam degetul pe firul subțire întins, așteptînd să simt zvîcnirea familiară a peștelui încercînd nada.

Atunci s-a petrecut un soi de minune. Clipe din acestea se cheamă de neuitat în îndeletnicirea cu undița. Nicu agățase un pește adevărat, nu o nimica de un deget, ci un clean puternic, năbădăios, vrednic de-un cîrlig serios. Îl aruncă pe mal dintr-o smucitură, destăinuind astfel ce mare fericire a dat peste el. Am simțit că sub aparență de copil tăcut, liniștit, meditativ se află un om pasionat. Peștele nu încăpea în gălețică. Le-am oferit plasa.

În clipa aceea Tudorel se întoarse spre mal, trase undița brusc și strigă:

— Mie nu mi-a dat băț bun.

Își aruncă unealta jos și se așeză mai departe, între două tufișuri de răchită.

Mai tîrziu auzii un plescăit.

Cineva arunca în apă cu pietre. Mi-am lăsat undița pe mal, dîndu-i fir, și am alergat pe cărare în sus spre rîpă. Nu era nimeni sau cine a aruncat s-a ascuns undeva. După cîteva minute, cu mîinile în buzunare, apăru Tudorel:

— Ați mai prins?

Am înțeles că el aruncase. Marcela l-a săgetat cu ochii ei negri

— De ce-ai azvîrlit cu piatra?

— Eu?!!

Am continuat. Într-un tîrziu, Tudorel, plictisit, s-a lăsat păgubaș și ne-a anunțat că pleacă.

— Îi e ciudă.

— Hai să pescuim, le-am propus. Acum a plecat.

Schimbînd arar cîteva cuvinte, ne-am apucat de pescuit și n-am avut norocul să aducem la mal vreun exemplar prezentabil.

La întoarcere, pe Tudorel l-am găsit în fața grădinii gospodăriei de stat. Ne aștepta. Nu se hotărîse să meargă mai departe. Șapca și-o ținea strîns în mînă. Fără îndoială că ascundea ceva în ea.

— Ce-ai acolo? l-am întrebat.

— Nimic.

*

A doua zi eram din nou în așteptarea acelui pește legendar. Se pare că numai eu îl visam, pentru că micii mei prieteni se mulțumeau și cu exemplarele lungi de-un deget. Aruncau grijulii, nesupraveghind pluta. Marcela și Nicu se învățaseră să pună momeala pe cîrlig. Nu-mi mai cereau concursul. Tudorel pescuia și el. Prinsese un peștișor, ca îndată ce a aruncat sub o salcie aproape de mal să agațe o mreană frumușică. Îl cucerise de-acum îndeletnicirea undițului și sînt convins că pentru el timpul își accelerase viteza, adică ceasurile i se părură, ca și mie, mai scurte.

De sus, de pe cărare, venea un bărbat spătos, cu o pălărie de paie pe cap, într-o cămașă albastră decolorată și pantaloni de doc. În mînă ținea o săpăligă de plivit. Își ceru iertare pentru că ne-a tulburat fără voie. Coborînd malul, ne spuse:

— Ieri un băiat a smuls niște gulii, apoi, ca-n glumă, a dezrădăcinat o varză și niște roșii. Nu l-am văzut de aproape, că de l-aș cunoaște știu eu ce i-aș face. Asta-i.

Din privirea pe care mi-a aruncat-o am înțeles că vizita lui în acel ceas al zilei avea un anume rost. Ca să știm și noi, ne aduse la cunoștință că grădina de care el răspundea e a secției gostat, că are vreo zece hectare și că, dacă lui îi cere frumos un copil, fie cine-o fi, îi dă cu bucurie și roșii, și gulii.

— De ce să calce pe straturi, să strivească vrejurile? Mai mare paguba. De ce să nesocotești munca oamenilor? Și-apoi, cum se cheamă o asemenea faptă?

Nimeni n-a rostit nici un cuvînt. Deși nu trăgea de mult nici un pește, Tudorel părea ținuit la locul lui. Nu-i vedeam decît pălărioara alb-albastră, cu cozoroc larg. Aș fi vrut să-i zăresc obrajii. Grădinarul îmi făcu cu ochiul.

— Nu-i nimic. Am reparat, cu săpăliga, stricăciunile. Acum mă duc să văd cum stau vinetele.

O luă pe cărare, dispărînd după sălcii. Nici Marcela, nici Nicu nu se mișcară. În treacăt am băgat de seamă că se simțeau stînjeniți.

Tudorel nu mai pescuia. Pluta, lăsată în voie, se încurcase în rădăcini, lîngă mal. Nu încerca s-o descurce. Se pare că privirea îi rătăcea pe oglinda apei, în neștire. Eram sigur că obrajii îi ardeau în flăcări și că-i dăduseră lacrimile. Prima pornire a fost să-i atrag atenția asupra plutei, asupra pericolului de a i se agăța cîrligul. Pe urmă am prețuit discreția micuților mei prieteni, care păstrau tăcere, ferindu-se de comentarii, de învinuiri. Am revăzut scena de ieri, înțelegînd că în șapca strînsă, ascunsese agoniseala aceea rușinoasă. Tudorel intenționat a rămas în urmă.

Într-un tîrziu, Marcela mă întrebă:

— Oare cît costă stricăciunile?

— De ce?

— Ca să se ducă bunicul la gostat să plătească.

Nu știu dacă Tudorel a auzit. Marcela vorbise pe șoptite. Era primul schimb de cuvinte după penibila scenă, legată de vizita grădinarului. Tudorel și-a ridicat privirile. Buzele îi tremurau ușor. Aveam înaintea ochilor parcă alt obraz, altă înfățișare decît a copilului de ieri.

Atunci am rostit destul de tare, ca să fiu auzit:

— Tu crezi, Marcela, că acesta e cel mai de seamă lucru? O sumă de bani poate însemna o reparație adevărată?

Cînd mi-am aruncat privirile înapoi am auzit un plîns înăbușit. Asistam, sînt convins, la un început de reparație.

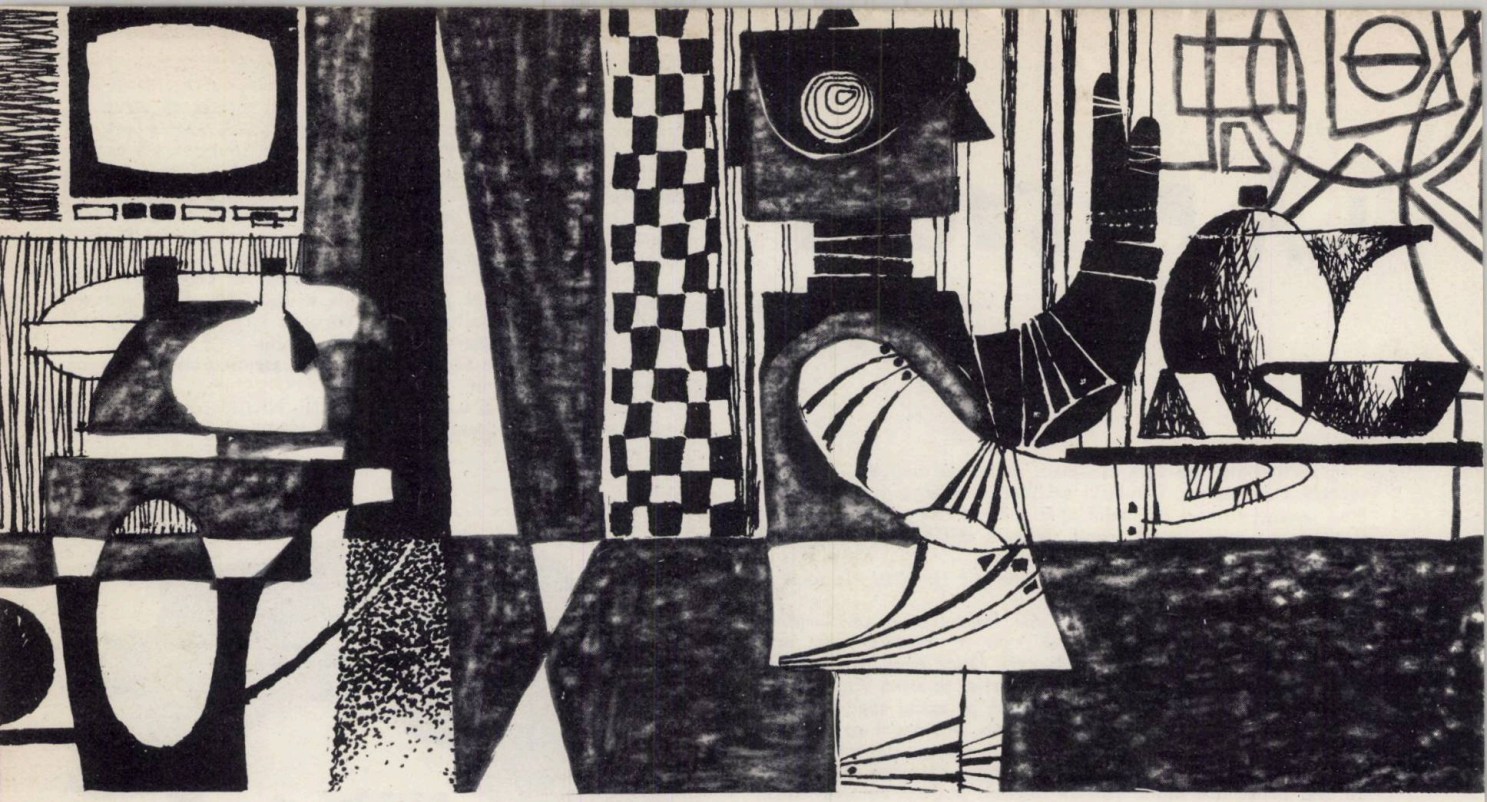

JOCUL DE-A CIBERNETICA

povestire ştiinţifico-fantastică

de **VIORICA HUBER**

Ilustraţie: D. NEGREA

De vreo două săptămîni, Vlad stătea toată ziua cu nasu-n cărţi şi nu se mai ţinea de pozne ca altădată. Răspundea monosilabic la întrebările celor mari, antrenamentul de zbor şi fotbal aerian nu-l mai pasiona. Numai cu Aster, colegul şi prietenul său, de care era nedespărţit, avea îndelungi şi tainice discuţii. Chiar şi lecţiile le lăsa pe planul doi. Dacă n-ar fi fost bravul U-Pici, micul său robot, atît de intransigent pe chestii d-astea, s-ar fi dus şi la şcoală cu temele nerezolvate. Cică, uita să şi le facă! Noroc că nu uita U-Pici! Acesta era, pe drept cuvînt, alarmat. O dată chiar luase televideofonul în laboratorul culinar, ca să nu-l vadă şi să-l audă băiatul, şi comunicase părinţilor, la institut, destul de supărat:

— Alo, alo, aici U-Pici, U-Pici! Vlad nu vrea să-şi facă problemele la matematică.

— Dar cu ce se ocupă? se interesase tata.

— Se tot uită la mine ciudat. Se uită **altfel** decît înainte, raportase robotul. Mă ciocăneşte şi mă întreabă lucruri ciudate.

— Ce anume te întreabă?

— Mă întreabă pe unde se încarcă tranzistorii mei. Şi cum funcţionează.

— Lasă-l să întrebe, zise tata. Băiatul a crescut, e curios, vrea să ştie cum eşti alcătuit.

— Însă, insistă robotul, asta nu trebuie să ştie copiii. Şi apoi scoate mereu din cinematecă banda cu basmele străvechi ale lui Creangă.

— U-Pici, nu da atîta importanţă detaliilor, interveni mama cu voce aspră. Lasă-l pe băiat în pace, să se joace cum vrea el, să asculte basme. Numai lecţiile să şi le facă.

Părinţii închiseseră rîzînd aparatul. Singurul om care ar fi înţeles oarecum îngrijorarea lui U-Pici era Vlad cel mare, adică unchiul băiatului, tînărul inginer cibernetician, din creierul căruia se născuse U-Pici şi încă 30 de tipuri de roboţi din ce în ce mai perfecţionaţi.

Deseori, cînd venea la părinţii lui Vlad cel mic, inginerul le spunea fel de fel de noutăţi despre stadiul lucrărilor sale. Băiatul îl rugase mai de mult să-l ducă şi pe el în laboratorul său cibernetic, dar Vlad cel mare nu fusese de acord. Zicea că mai e timp. Pînă într-o zi cînd, tam-nesam, se pomeni cu nepotu-său la institut.

— Am venit să mă ajuţi să construiesc nişte păpuşi automate, nişte mici roboţi din plastic, turui nepotu-său.

— Şi nu poţi să mai aştepţi cîţiva ani?

Vlad protestă indignat şi-l lămuri că avea nevoie urgent de aceşti roboţi. Peste o lună urma să fie serbarea de sfîrşit de an şi fiecare băiat venea la şcoală cu o surpriză, cu un joc inventat de el, cu ceva pregătit sau lucrat special pentru acel eveniment şcolar. El, Vlad, voia să pună în scenă, împreună cu Aster, prietenul său, un basm străvechi. Aster, cu sprijinul bunicii lui, care era regizoare la Interteleviziune, urma să fixeze pe microbenzi rolurile , vocile, programul sonor al roboţilor, iar el trebuia să aleagă «eroii» pentru piesa lor, să-i construiască.

Fără să rîdă nici un pic pe sub mustaţă (de altfel, nici n-avea), Vlad cel mare îi dădu cîteva sfaturi şi se angajă să-l ajute.

Inginerul ceru apoi la discoteca şcolii de fizică un anumit manual de popularizare a ciberneticii şi-l împrumută nepotului pentru studiu. Acestea se petrecuseră cu vreo două săptămîni în urmă. De atunci Vlad cel mic era absorbit cu totul de treburi.

Alegerea lui şi a lui Aster se oprise la un basm de acum cîteva sute de ani, intitulat «Harap Alb». Se hotărîseră să reproducă în jocul lor cibernetic cîteva momente şi cîteva personaje: pe Flămînzilă, Ochilă, Păsări-Lăţi-Lungilă şi Gerilă. Voiau să-i învie, transformîndu-i în nişte roboţei cu program redus — aşa cum mai văzuseră şi la teatrul de păpuşi automate. De aceea Vlad citea mult (şi nu numai lectura recomandată la cursul al II-lea de fizică, pe care-l urma la şcoală) şi stătea încuiat în odaia de studiu ore întregi, fără să-i dea voie lui U-Pici să intre să-l controleze.

Într-o zi micului robot i se întîmplă ceva inadmisibil, ceva cu totul nemaiîntîlnit în cariera sa domestică. Venise ca de obicei dimineaţa, în odaia lui Vlad, aducîndu-i tava cu micul dejun. Băiatul se sculase singur, mult mai devreme ca de obicei şi potrivea cu penseta nişte fire, într-un fel de tablou electric, un nou joc, după cum i se păruse robotului.

— Lasă jocul şi mănîncă, îl invită U-Pici.

— Nu mi-e foame. Şi dacă vrei să ştii, nu mă joc! spuse Vlad nepoliticos.

— Mănîncă, te rog, insistă U-Pici dulce, dar hotărît, stînd neclintit, cu tava în mîini, în faţa băiatului şi privindu-l fix, cu ochişorii săi rotunzi şi fosforescenţi.

Dintr-o mişcare greşită a băiatului laptele zbură de pe tavă şi, conform legii gravităţii, căzu îndărăt, însă exact pe tabloul electric la firele căruia lucra Vlad.

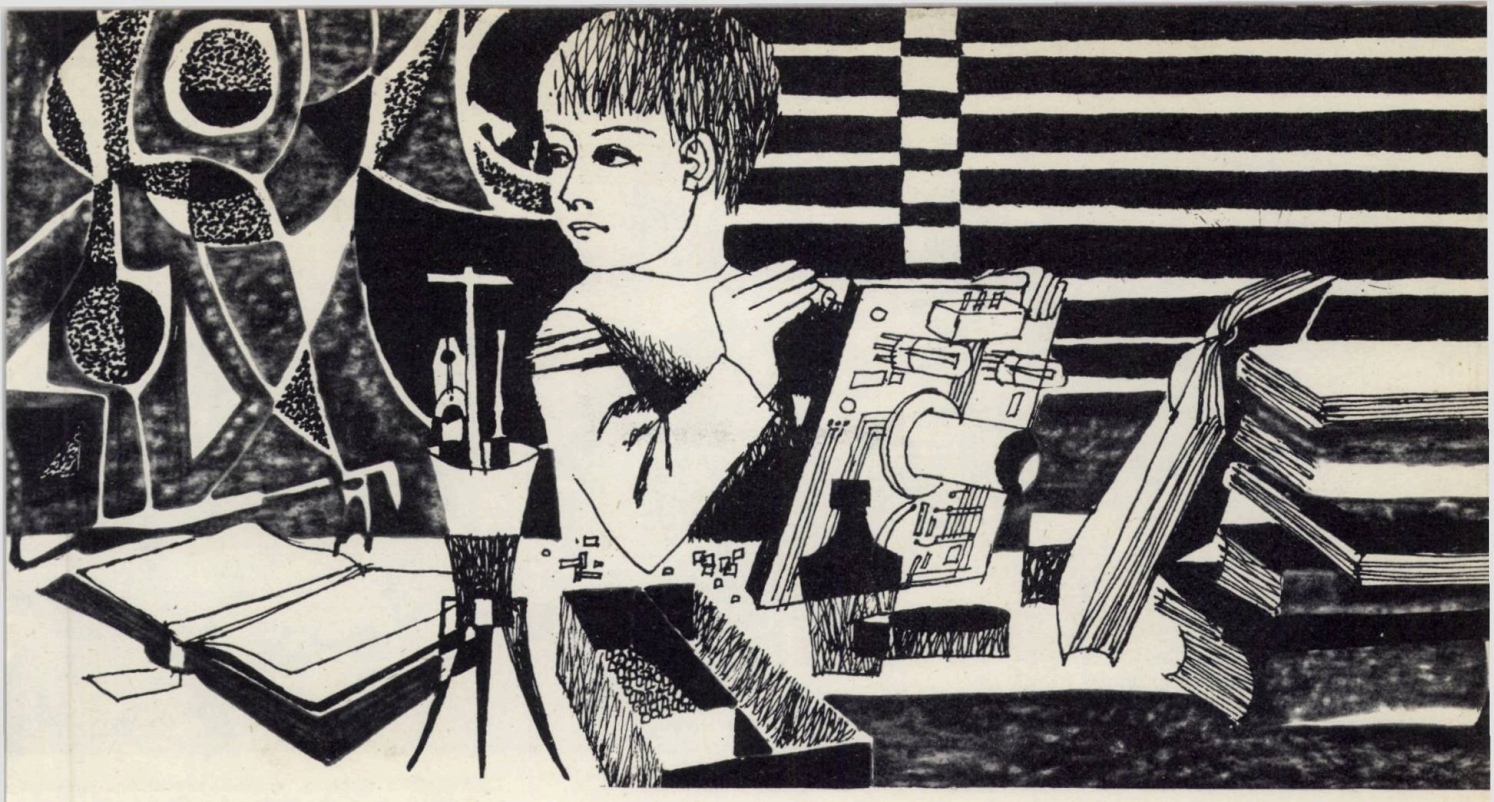

— Vezi ce-ai făcut? țipă el. Ai răsturnat tava și mi-ai prăpădit munca! Poftim de mai lucrează acum la Flămînzilă!

— Flămînd, a flămînzi, flămînzilă... asta înseamnă că ți-e foame, hîrîi surprins robotul. Atunci de ce-ai răsturnat tava?

— N-am răsturnat-o eu, ci tu, și drept peste schema lui Flămînzilă! Gura... Ai înțeles?

— Nu ți-am răsturnat-o peste gură și n-am înțeles schema, mormăi U-Pici.

— Ah, ești un robot înapoiat! Nici cele mai simple asociații logice nu știi să faci! se supără Vlad. Îți spun că ai distrus niște fire din Flămînzilă, robotul meu cel mic, la care lucram tocmai acu!

Băiatul părea foarte mîhnit și aproape gata să plîngă.

Ochii lui U-Pici începură să se rotească și antena din creștet îi vibră puternic. Așa își manifesta el totdeauna curiozitatea. Înregistra atunci ceea ce vedea sau auzea, cu mai multă precizie, ca să nu uite, prin toate sistemele lui de semnalizare cu care-l înzestrase constructorul său.

— Vlad știe să facă mici roboți? zbîrnîi cu voce tare, ca de obicei cînd era surprins. Hm... Nu cred. Copiii nu știu să facă roboți. Numai ciberneticienii știu.

— Ba eu știu.

— Tu te joci, spuse mai departe U-Pici, însă nu știi cibernetica.

— Ba nu mă joc, se înfurie deodată băiatul. Și dacă mă mai superi mult, o să te deconectez, ca să taci și să nu-mi mai faci teorii.

— Nu-mi place cum vorbești.

— Nici mie nu-mi place cum vorbești tu, U-Pici. Ar trebui să-l rog pe unchiu să-ți schimbe piesele.

— Tu ești copil și o să stai la colț, zise ferm robotul și-l prinse pe băiat de guler, tîrîndu-l doi pași, cu sila.

Supărat, Vlad se smulse din mîna lui U-Pici, îl apucă iute de pîlnioara-ureche din dreapta și o răsuci ca pe o cheie. Robotul înțepeni. Ochișorii săi fosforescenți se stinseră. Antena vibră lung. Din difuzor se auzi un hîrîit stins. Vlad îi oprise funcționarea.

O clipă băiatul rămase descumpănit. Nu prea știa ce trebuie să facă. Apoi, cu multă grijă, apăsă pe butoanele ascunse la pieptul robotului, sub învelișul protector din plastic colorat și care imita cu măiestrie o haină, îi îndepărtă reverele și dezveli o placă de iridiu, care cedă simplu la apăsare, lunecînd iute într-o anvelopă și descoperind o secțiune din interiorul mecanismului cibernetic. Se vedeau acum țesătura miilor de tranzistori, mai subțiri decît firul de păr, dintr-un material strălucitor, și cîteva mosoare cristaline mai mari. Firele se încîlceau în mod prea complicat pentru cunoștințele lui Vlad, așa că, după ce le admiră îndelung, renunță la «operație» și se grăbi să închidă la loc porțiunea descoperită. Îl răsuci pe U-Pici de urechea stîngă (știa că aceasta e comanda simplă de reîncărcare a robotului), dar acesta nu reacționă în nici un fel. Rămase nemișcat, stins și mut. Băiatul încercă de mai multe ori aceeași mișcare, fără vreun rezultat. Vru să vorbească prin T.V.F. cu unchiul său, să-l întrebe cum să-i repare pe U-Pici, însă nu-l găsi. Luă atunci enciclopedia lor casnică și cercetă cu atenție schema pîlnioarei acustice a robotului domestic. Găsi, în sfîrșit, un buton de rezervă, chiar în fundul «urechiușii» din plastic.

— Uf, bine că am descoperit comanda! mormăi bucuros băiatul și-i vîrî lui U-Pici degetul în ureche, răsucindu-i-o în același timp.

— E simplu ca bună ziua, mai zise Vlad.

Într-adevăr, de data asta o nimerise. Robotului i se aprinseră ochii, antena îi vibră din nou puternic, apoi U-Pici se ridică atent și disciplinat.

— Acum te-ai cumințit? întrebă rîzînd băiatul.

— Poftim? spuse politicos, dar foarte încet robotul.

— Te întreb dacă ți-a venit mintea la loc, acum, rîse iarăși Vlad. Hai, U-Pici dragă, te rog lasă-mă să lucrez.

— M-ai sufănat boante nău cu agest jog. cofiii mu tnebuie să se joage cu tnanzistonii mei.

— Cu ce? cu «tnanzistonii» tăi? făcu Vlad tăvălindu-se de rîs. Ce-ai pățit, ești bolnav?

— Muu, mu, zise sumbru robotul. Mu am mivig, adigă sînt în penfectă stane. De ge rîzi meneu? Vlad continua să rîdă cu lacrimi.

— Ești foarte caraghios, dragă U-Pici. Mă distrezi minunat. Te rog pleacă acum.

Robotul plecă, ascultător, deși bombănind ceva neînțeles. Totdeauna, formulele de politețe, chiar și acest «te rog» simplu spus îi declanșau un reflex de supunere. Se duse în laboratorul culinar să pregătească masa. Dar aici constată uimit că uitase să gătească. Nu mai știa ce trebuia să pregătească de mîncare băiatului.

«Ulei mu e bun pentnu cofil. Vitavine? hîrîia el, în timp ce cotrobăia prin rafturi, alarmat că nu-și amintește nici măcar ce fel de vitamine să amestece. Formă numărul institutului, prin T.V.F. Era ocupat. Încercă apoi la un aparat simplu, un fel de telefon-alarmă, de care nu se folosea decît în cazuri deosebite.

Soneria zbîrnîi ca o sirenă și, la sfîrșit, avu legătura cu părinții. Cu un glas slab, puțin mai hîrîit decît de obicei, robotul transmise:

— Alo, S.O.S., aigi U-Pigi, U-Pigi. Mă asgultați? Vlad mu e cuvinte. Tnebuie să intenveniți ungent, ungent... unge... ungen... unge... ung... uuu... uuu...

Apoi nu se mai auzi în aparat nimic. Difuzorul robotului slăbise pînă la zero și U-Pici însuși rămase nemișcat.

(FRAGMENT)

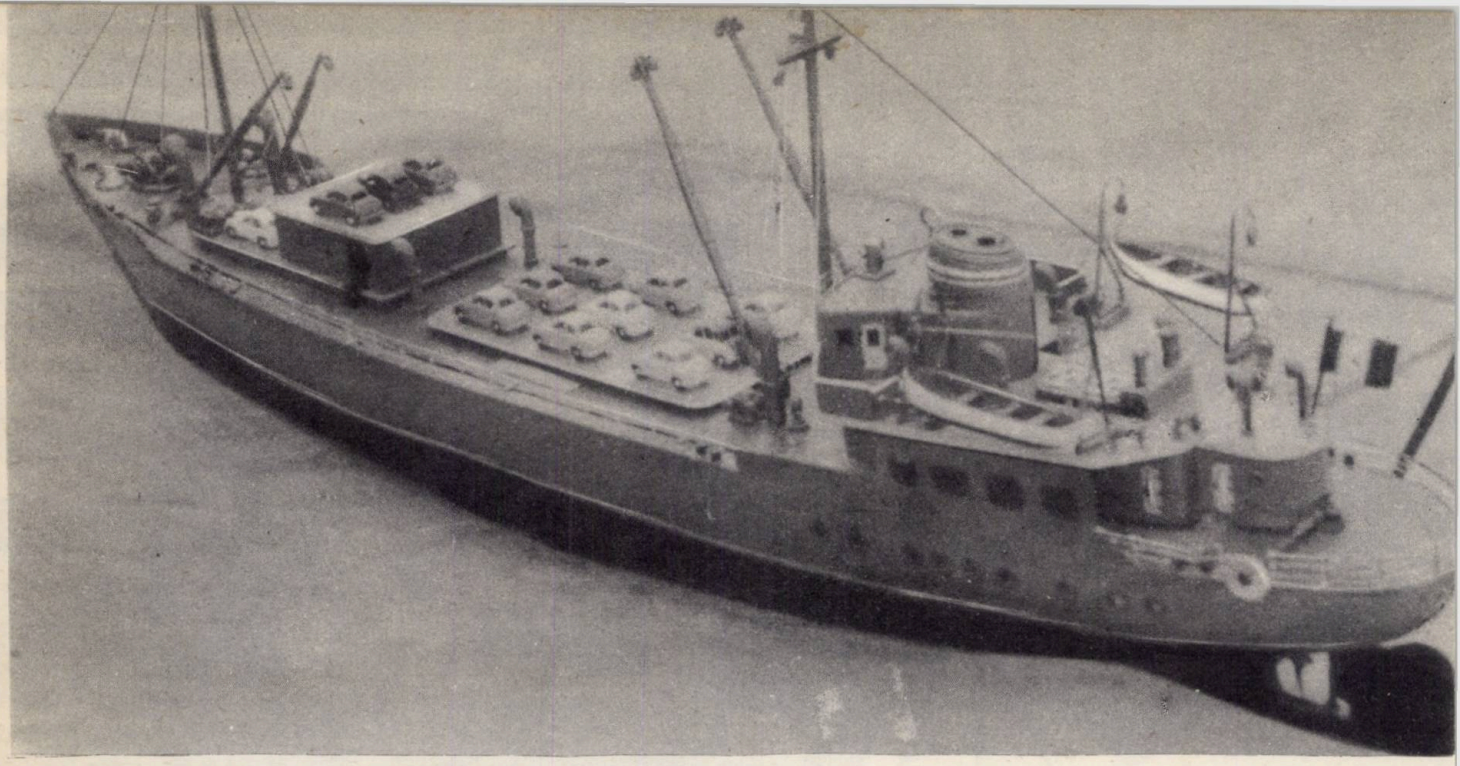

«MACHETA UNUI VAPOR ROMÂNESC»

CERVEANU ION, cl. a VII-a, cercul de navomodele, Casa pionierilor din Giurgiu. Lucrare dotată cu premiul I.

REZULTATELE CONCURSULUI: „CEA MAI FRUMOASĂ LUCRARE"

PREMIUL I

Cercul de arte plastice, Lupeni; **Cercul «mode şi flori»** Casa pionierilor, Brăila; **Cerveanu Ion,** cl. a VII-a, cercul «navomodele», Casa pionierilor, Giurgiu.

PREMIUL AL II-LEA

Cercul «mîini îndemînatice» de la Şc. gen. de 8 ani, Muncelul de Sus, reg. Iaşi; **Cercul de «artă populară»,** Casa pionierilor, oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej; **Roban Sanda,** cl. a VII-a, Bucureşti; **Tiplea Cornel,** cl. a VI-a, Casa pionierilor, Baia Mare.

PREMIUL AL III-LEA

Balaş Viorica, cl. a V-a, Bucureşti; **Barbu Gheorghe,** cl a VIII-a, com. Corbu, reg. Argeş; **Doroftei Paul,** cl. a IV-a, Bucureşti; **Iacobescu Iulian,** cl. a IV-a, com. Fieni, reg. Ploieşti; **Ionescu Doru-Alexandru,** cl. a VI-a, Bucureşti; **Marian Al. Doina,** cl. a VIII-a, com. Orteleac, reg. Cluj; **Mogobăţ Ion,** cl. a VI-a, com. Marginea, reg. Suceava; **Motriuc Olga,** cl. a VII-a, com. Turţ, reg. Maramureş; **Moraru Mircea,** cl. a VII-a, Bucureşti; **Moraru Vladimir,** cl. a VII-a Bucureşti; **Matei Gheorghe,** cl. a VII-a, Tazlăul de Sus, reg. Bacău; **Mihăescu Ion,** Caracal; **Nicolae Nicolae,** Casa de copii şcolari, Bucureşti; **Oprescu Ion,** cl. a VII-a, com. Băduleşti, reg. Argeş; **Stănescu Dan,** Bucureşti; **Vasilescu Janeta,** cl. a VIII-a, Casa de copii şcolari, Bucureşti.

MENŢIUNI

Adăscăliţei M., cl. a VI-a, Casa pionierilor, Roman; **Andrei Valentina,** cl. a VII-a, Tg.-Jiu; **Avădănii Mihai,** cl. a VIII-a, com. Tupilaţi, reg. Bacău; **Baciu Maria,** cl. a VI-a, Casa pionierilor, Botoşani; **Barbu Marian,** cl. a V-a, Iaşi; **Barbacaru Florin,** cl. a VI-a, Bucureşti; **Barz Petru,** cl. a V-a, Casa pionierilor, Baia Mare; **Bălan Constanţa,** cl. a VII-a B, Tg. Jiu; **Băleanu Nicolae,** cl. a IV-a, Bucureşti; **Băndilă Viorel,** cl. a IV-a, Bucureşti; **Bittner Natalia,** cl. a VI-a, Bucureşti; **Bobescu Ion,** cl. a VI-a, Timişoara; **Boca Valer,** cl. a VI-a, sat Glod, reg. Hunedoara; **Bogdan Doina,** cl. a VI-a, Oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej; **Boroneant Constanţa,** cl. a VIII-a, Arad; **Bondrea Violeta,** cl. a IV-a, Constanţa; **Buru I. Ion,** com. Pieleşti, reg. Argeş; **Capră Mariana,** cl. a VII-a, com. Spineni, reg. Iaşi; **Cheche Jan,** cl. a IV-a, Palatul pionierilor, Bucureşti **Ciodosu Adrian,** cl. a V-a, Bucureşti; **Ciudesni Ana,** cl. a VIII-a, Tulcea; **Cochinescu Mihai,** cl. a VII-a, Timişoara; **Codruţ Lucia,** cl. a VII-a, com. Humuleşti, reg, Bacău; **Crăciun Elisabeta,** com. Ciocăneşti, reg. Suceava; **Creţoiu Costel,** cl. a V-a, Bîrlad; **Cute Viorica,** cl. a VII-a, Bucureşti; **Dantiş Adela,** cl. a VII-a, com. Paltin, reg. Galaţi; **Dănăţan Elena,** com. Nistru, reg. Maramureş; **Davitoiu Ioan,** cl. a VII-a, Palatul pionierilor, Bucureşti; **Dîrvaru Alexandrina,** cl. a VI-a, Botoşani; **Dobreanu Mihaela,** cl. a IV-a, Deva; **Dorneanu Vasile,** cl. a VII-a, sat Ţîrdeni, reg. Bacău; **Doroftei Rodica,** cl. a VII-a, Bucureşti; **Dragomir Virginia,** cl. a V-a, Palatul pionierilor, Bucureşti; **Duca Miron,** cl. a VI-a, com. Boianu Mare, reg. Crişana; **Filip Paul,** cl. a VIII-a, Casa pionierilor, Turda; **Gavrilean Gheorghe,** cl. a VIII-a, Gura-Humorului; **Gavriluţ Ovidiu,** cl. a VII-a, com. Vadul Crişului, reg. Crişana; **Gălbinaş Doina,** cl. a V-a, Piteşti; **Găuran Dan,** Casa pionierilor, Ploieşti; **Gerendi Anico,** cl. a VI-a, Cluj; **Ghineţ Iosif,** cl. a VII-a, Botoşani; **Ghiţă Adrian,** cl. a VII-a, Casa pionierilor, Turda; **Ghiţă Ion,** com. Valea Mare, reg. Argeş; **Grigorescu Daniela,** cl. a VIII-a, Casa pionierilor, Ploieşti; **Hagiu Nicolae,** cl. a VII-a, Ploieşti; **Hamza Liviu,** cl. a VIII-a, Tulcea; **Iancovici Cornelia,** cl. a IV-a, Tr.-Măgurele; **Ifrim Marcel,** cl. a VII-a, com. Alex. Vlahuţă, Iaşi; **Iaru Florin,** cl. a IV-a, Bucureşti;

Dragi prieteni,

Iată-ne la capătul concursului «Cea mai bună creație personală»! Sîntem siguri că ați așteptat nerăbdători rezultatele. Dintre cele 4 500 de lucrări valoroase care s-au primit în cadrul acestui concurs au fost premiate și menționate după cum urmează:

«PE LITORAL»
MIHĂESCU ION, cl. a VII-a, Caracal.
Lucrare dotată cu premiul III.

«UN COLT DE BĂRĂGAN»
Cercul de mode și flori, Casa pionierilor din Brăila. Lucrare dotată cu premiul I, pe colectiv

Ion D. Gheorghe, cl. a VIII-a, com. Balaciu, reg. București; **Iorgu Angela,** cl. a VIII-a, Tg.-Jiu; **Ivan Constantin,** cl. a VII-a, Iași; **Laur Rodica,** cl. a VI-a, Casa pionierilor, Botoșani; **Lăcătușu Elena,** com. Laloș, reg. Oltenia; **Lucian Ileana,** cl. a VII-a, com. Sighetul-Marmației, reg. Maramureș; **Mocuță Elisabeta,** cl. a VII-a, Arad; **Mihăilescu Maria,** cl. a VI-a, Oțelul Roșu, reg. Banat; **Miron Livia,** cl. a V-a, Sinaia; **Mustață Tudor,** cl. a VII-a, com. Laloș, reg. Oltenia; **Manole Ioan,** Bîrlad; **Neagu Dan,** Tr. Măgurele; **Neagu Mirela,** cl. a VII-a B, Tg.-Jiu; **Neagă Gheorghe,** cl. a VIII-a, Casa pionierilor, Turda; **Nica Ion,** cl. a VII-a, com. Șîrna, reg. Ploiești; **Novac N. Olga,** cl. a VIII-a, com. Ciocănești, reg. Suceava; **Olea Mariana,** com. Zlatna Pătrîngeni, reg. Hunedoara; **Olea Teodora,** com. Zlatna Pătrîngeni, reg. Hunedoara; **Pal Gheorghe,** cl. a IV-a, Casa pionierilor, Oradea; **Pascu Petre,** cl. a V-a, Casa de copii Siliștea, reg. București; **Pavel Maria,** cl. a VI-a, Palatul pionierilor, București; **Pietraru Petru,** cl. a VIII-a, com. Liteni-Roșcani, reg. Suceava; **Popa Lilia,** com. Cozia, reg. Iași; **Popa Horia,** cl. a VII-a, Ludoș, reg. Hunedoara; **Popovici Gheorghe,** cl. a VI-a, com. Ciocănești, reg. Suceava; **Pînzaru Teodora,** cl. a V-a, sat Bucșoaia, reg. Suceava; **Puriu Ștefan,** cl. a VI-a, com. Liteni-Roșcani, reg. Suceava; **Rădulescu Doina,** cl. a VI-a, Gura-Foii, reg. Argeș; **Roșu Gh. Mihai,** cl. a IV-a, Curtea de Argeș; **Sgarbură Viorica,** cl. a VII-a, Tg.-Jiu; **Scutaru Lucia,** cl. a IV-a, Casa pionierilor, Botoșani; **Silea Eugen,** cl. a IV-a, Constanța; **Stancu Pia,** com. Loman, reg. Hunedoara; **Stoenescu Lucia,** cl. a VII-a, Casa pionierilor, Oradea; **Sulea Ion,** cl. a VII-a, Tg.-Jiu; **Șandor Vasile,** cl. a VI-a, Anina, reg. Banat; **Șerbeniuc Irina,** cl. a VII-a, București; **Tănăcui Ion,** cl. a VII-a, Casa de copii școlari, Tr.-Severin; **Tăutu Mihai,** cl. a VII-a, Gura-Humorului; **Timb Lia,** cl. a VI-a, Arad; **Toma Ion** cl. a IV-a, Brăila; **Trifan Lacrimă** cl. a VI-a, Hunedoara, **Trifan Ion,** cl. a VIII-a, Tulcea; **Trifan Ladislau,** cl. a IV-a, Casa pionierilor, Oradea; **Turcuman Vasile,** cl. a VIII-a, Botoșani; **Vădvan Nicolița,** cl. a VIII-a, Tg.-Jiu; **Vlad Eugenia,** Casa pionierilor, Botoșani; **Vlad Simona,** cl. a VI-a, com. Bălțești, reg. Ploiești; **Weissman Mariana,** cl. a VII-a, București; **Zamfir Marin,** cl. a VII-a, com. Grindu, reg. București; **Moțoi Ina,** cl. a VII-a, București.

O parte din lucrările premiate și menționate au apărut în numerele precedente și vom continua publicarea lor în revistele următoare.

Vă mulțumim pentru participare, vă dorim succes și vă invităm să pregătiți noi lucrări pentru concursul nostru care se va desfășura în fiecare an sub același titlu. Viitorul concurs va avea loc între 1 octombrie 1965 și 30 martie 1966.

SAHARA

de **AUGUSTIN BUMBAC**

Cu mii de ani în urmă, în pustiul Sahara existau o vegetație luxuriantă, o savană deasă, cursuri bogate în apă, lacuri pline cu pești tropicali ale căror urme se văd și acum în apropiere de Biskra, o faună variată și mulți oameni. Savanții au descoperit numeroase probe în sprijinul acestei ipoteze. Cele mai importante sînt descoperirile făcute în apropiere de frontiera algeriano-maliană la Asselar, unde s-au găsit un om-fosilă ce datează din perioada paleoliticului superior și numeroase așezări omenești din neolitic, răspîndite pe întreg teritoriul deșertului. Se apreciază că uneltele descoperite în Sahara, datînd din neolitic, sînt cele mai numeroase din lume. Frescile fotografiate în 1956—1957 de expediția condusă de Henri Lohte demonstrează existența unei culturi remarcabile. Figurile descoperite sînt clasificate de specialiști în patru perioade. Primul grup de gravuri înfățișează animale care prin excelență au nevoie de vegetație bogată și apă — elefanți, hipopotami, crocodili, girafe. Specialiștii le-au apreciat la o vechime de 7 000 de ani. Al doilea prezintă perioada păstoritului, apariția vitelor domestice cornute mari, aproximativ cu 3 000 de ani înaintea erei noastre. Grupul al treilea înfățișează oameni înarmați, călare pe cai, ce datează cu 1 200 de ani î.e.n., iar ultimul grup ilustrează începutul transformării Saharei în deșert, aproximativ începutul erei noastre — acest grup reprezentînd cămile. Istoricii romani de la care au rămas primele documente scrise relatează despre întemeierea în regiunea Sahara a unui regat negru, apoi în nordul ei a unor state care și-au pierdut independența o dată cu venirea romanilor. Salustius povestește despre rezistența îndîrjită opusă cuceritorilor de băștinași.

Urmează apoi — în anul 640 — trecerea istmului Suez de către arabi, impunînd islamismul, care cu timpul a devenit dominant în nordul Africii.

Am pornit spre sud de la Oran cu trenul. Străbăteam o regiune pitorească pînă la Perrégaux, patria portocalilor. La numai cîteva ore de drum, după o vegetație bogată de un verde închis, începe zona denumită Sahel, năpădită de tufe și mai ales de alfa — o plantă asemănătoare cu pipirigul, ce se folosește la fabricarea celulozei. Atlașii saharieni — munții în zona cărora intrăm apoi — sînt de un roșu cenușiu, dar nuanța lor se schimbă de foarte multe ori în timpul zilei. În Sahara culorile sînt fascinante, schimbîndu-se uimitor. În cursul unei singure zi, dimineața, la o oră după răsăritul soarelui, priveliștea apare senină și strălucitoare în frumusețea ei. Pe măsură ce temperatura crește, pămîntul, munții, nisipul se amestecă într-o adevărată învălmășeală, culorile deschise țipător, pe care nu le poți descrie, supără ochiul neobișnuit. Prin aceste locuri, așezările omenești sînt rare. La început peisajul acesta nou este interesant, dar cînd călătorești zeci de kilometri fără să se schimbe decît forma stîncilor el devine obositor. La vreo 300 km de Bechar începe o rețea de sîrmă ghimpată instalată pe stîlpi metalici cu izolatori. Nedumerit, mă adresez unui vecin, care îmi explică că vom merge pe acest coridor fortificat pînă la punctul terminus al liniei. Ceea ce nu se vede sînt cîmpurile de mine care mai provoacă și astăzi multe victime. Aceste fortificații ridicate de colonialiști au rămas din timpul luptei pentru independență. Ele aveau scopul de a proteja drumul de atacurile patrioților algerieni. Vecinul, un om încă tînăr, originar din aceste locuri, îmi descrie «pe viu» unde au avut loc lupte, povestindu-mi dinainte pe unde vom trece. Modest, îmi precizează:

— Am participat și eu.

De fapt, această precizare avea s-o aducă de foarte multe ori în discuție.

— Pe vremea aceea trenurile între Oran și Bechar făceau cîte o săptămînă, îmi spune el, iar uneori se întîmpla să nu ajungă la destinație. A fost o luptă grea, dar am izbîndit.

Căldura sufocantă din timpul zilei slăbește din intensitate, soarele ce dogorîse puternic se apropie de orizont. Apusul este de o frumusețe inegalabilă. Cerul se împurpurează. Totul se colorează într-un roșu aprins, sîngeriu, dar nici nu ai timp să admiri în voie această furie de culori că se și înnoptează. Mai departe nu avem posibilitate să contemplăm peisajul, pentru că praful răscolit de curentul produs de tren intră prin cele mai minuscule crăpături. Este o pulbere roșcată, atît de

fină încît nu te poți apăra de ea. O simți în gură, în ochi, peste tot. În restul drumului am căpătat cu toții culoarea ei. Temperatura a scăzut simțitor, oamenii încep să se îmbrace gros.

În Sahara diferențele de temperatură dintre zi și noapte sînt de 30—40 de grade, în timp ce între vară și iarnă doar de 25 de grade. Noaptea ea oscilează în jurul a 8—10 grade, rareori sub 0.

Ajungînd la Bechar ești întîmpinat mai întîi de o veritabilă pădure de palmieri. Orășelul nu este altceva decît o oază. Construit ca mai toate orașele din sud, mai mult în lățime, casele au o arhitectură specifică. Majoritatea sînt în formă de fortăreață, cu acoperișuri plate sau o ușoară boltă, cu gratii mari la geamuri și uși masive, țintuite. În mijlocul orașului, tradiționala piață — la Bechar ea este pătrată. De jur împrejur, o sumedenie de prăvălii, unde găsești de la ac pînă la cele mai complicate aparate. Cîteva cafenele în care localnicii sau turiștii savurează în tihnă o ceașcă de cafea, trăgînd concomitent din narghilea. Pe trotuare, sau de-a dreptul pe nisip, întîlnești, din loc în loc, oameni ce-și expun mărfurile: plante și rădăcini tămăduitoare, dar mai ales curmale, pentru că Sahara este patria curmalilor. Nu departe de piață, prin mijlocul oazei, curge un pîrîiaș anemic. Un baraj nu prea mare îl stăvilește, pentru ca puțina apă ce o are să nu se risipească în nisipurile fierbinți ce încep în estul orășelului. Oamenii își aduc aici oile și caprele pentru a bea apă și tot de aici se ia uneori și pentru consumul casnic. În ultimul timp însă s-au săpat cîteva puțuri pentru apa potabilă, care asigură necesitățile orașului.

Pe cît de seacă este suprafața deșertului, pe atît de multă apă are în adîncime. În Sahara există în unele locuri adevărate mări subterane. Dacă acestea sînt însă la mare adîncime, 2 000—3 000 m, temperatura ei este destul de ridicată — peste 60 de grade. De cele mai multe ori, apa din adîncimi se află la o mare presiune. Este nevoie de o întreagă uzină pentru ca acest lichid atît de prețios să poată astîmpăra setea sau iriga plantațiile și grădinile.

Dar, în afară de acest peisaj exotic, Becharul este unul dintre regiunile bogate ale Saharei. În împrejurimile sale se găsesc mari zăcăminte de cărbune, cupru, fier, mangan. Pornind pe șoseaua către Beni Abes, am întîlnit primul miraj. În depărtare se zărea un grup de palmieri ce făceau impresia că sînt înconjurați de apă. Tremurul aerului fierbinte creează fenomenul cunoscut sub denumirea de fata morgana. Probabil că mirajul s-a datorat și setei ce nu mi-o puteam astîmpăra, deși golisem cîteva butelii de apă de «Evian» (termometrul nu arăta decît 37°). Setea era produsă din cauza aerului uscat îmbibat cu praf. Iarna prin aceste locuri sînt numeroase furtuni de nisip, denumite ghiblis. Aceste adevărate uragane fierbinți trec urlînd deasupra deșertului. Oamenii, animalele, plantele se ascund, se ghemuiesc și se pleacă pentru a scăpa de suflarea lui fierbinte, care usucă tot ce-i iese în cale. Munții și pietrele stau însă neclintite, tari. Doar dunele se mișcă în fața ochilor tăi: în timpul nopții, dunele pot face un salt înainte, să acopere sau să îngroape o casă sau o grădină, să șteargă un drum sau o turmă, dar și să elibereze o ruină îngropată de milenii.

În timpul verii, vînturile sînt rare. Aerul stă parcă nemișcat. Cele mai puternice vînturi nu depășesc viteza de... trei metri pe secundă, dar în schimb temperatura cunoaște adevărate recorduri: la prînz ea oscilează în jurul a 50° în regiunea marelui erg occidental, ca, de fapt, în toate celelalte, iar nisipul 60—70°. În aceste locuri viața a încremenit. Nu găsești nici o vietate. Deși se spune că unde există nisip și piatră sînt și șerpi, în Sahara lucrurile nu par a fi adevărate. De fapt, tuaregii, locuitorii din sudul deșertului, au un proverb pe cît de adevărat pe atît de semnificativ: «pustiul începe acolo unde se termină purecii...» În schimb, în oaze aceste viețuitoare sîcîitoare sînt cu milioanele și este imposibil să te poți apăra de ele, ca și de muște. Muștele sînt o adevărată calamitate, răspînditoarele unui întreg șir de boli, dintre care cea mai cumplită este trahona — o boală de ochi care duce la orbire. Ele sînt acceptate ca o fatalitate, deși indigenul le alungă din cînd în cînd cu un evantai făcut din scoarță de cînepă sau tei — maruah —, făcîndu-și în același timp vînt pentru a se răcori. Cei mai înstăriți se apără cu un «useș», confecționat din barba uriașă a «uadanului», țapul de deșert.

Am fost întrebat de multe ori: «Ai văzut lei, elefanți, cămile sălbatice în Sahara?» Nu, aceste animale trăiesc mult mai la sud, acolo unde începe savana. Ceea ce întîlnești în deșert sînt doar scorpioni și șoareci. Toate însă în apropierea oazelor. Scorpionii, de exemplu, nu rezistă mult timp în pustiu, deși le place căldura. Ei sînt cei mai neplăcuți locuitori ai deșertului. Nu atacă niciodată omul, dar se apără cu acul otrăvit. Mărimea lor variază de la o unghie pînă la o mînă de copil, iar înțepăturile sînt foarte dureroase, uneori chiar mortale.

BOGĂȚII FABULOASE

În ultimii ani, bogățiile Saharei au început să fie luate în serios de către guvernul Algeriei democratice și populare. Să arătăm evoluția doar a unui singur centru petrolier: Hași-Messaoud. În 1959 s-au extras acolo 1,3 milioane de tone de petrol. Un an mai tîrziu, producția a crescut la 6,5 milioane, iar pentru 1965 se prevăd 50 de milioane de tone.

Sahara nu are însă numai petrol, ci este tot atît de bogată în zăcăminte de fier, a cărui concentrație depășește 50 la sută. În apropiere e frontiera marocană; la Gara Djenilet se găsește un zăcămînt evaluat la 3 milioane de tone, iar mai la sud, la Guettara, un alt depozit de 1 000 000 tone de minereu de mangan, cu o concentrație de 40 la sută. În pîntecele munților Hoggar se găsesc cositor, nichel, wolfram și uraniu. Și nu trebuie să uităm că cercetarea Saharei este abia la început.

Pentru a ușura punerea în valoare a acestor fabuloase bogății, guvernul a luat o serie de măsuri care vor duce la înflorirea Saharei, la creșterea bunăstării poporului. S-a construit o conductă de petrol pînă la portul Arzev, în apropiere de Oran. La acestea trebuie adăugate tratativele pentru construirea unei șosele ce va străbate Sahara de la nord la sud, făcînd legătura cu Republica Niger și Republica Mali. Datorită fabuloaselor sale bogății, Sahara va recăpăta cu timpul într-adevăr înfățișarea unei lumi aparte, dar nu din cauza falsei imagini create în jurul ei de tot felul de legende, ci datorită hărniciei și priceperii oamenilor care trăiesc pe aceste meleaguri.

Ilustrație: D. DOBRICĂ

MOZAIC

„MATEMATICIENELE"

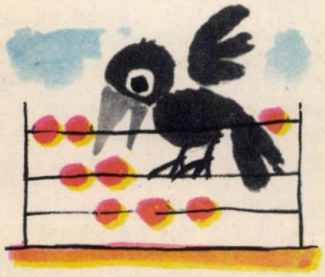

Ciorile știu să numere pînă la 7. Într-o colibă instalată într-un mare copac plin de cuiburi de ciori a intrat un om. Ciorile n-au revenit la cuiburi decît după ce omul a coborît. Experiența a continuat pînă la 7 oameni și ciorile n-au revenit la cuiburi decît după plecarea celui de-al șaptelea om. Cînd a intrat în colibă și al optulea om ciorile nu l-au mai socotit — au revenit la cuiburi după plecarea celui de-al șaptelea om.

MUSCA... SUPERSONICĂ

Există o specie de muscă denumită CEPHENOMYIA, care bate toate recordurile de viteză la zbor: 1 300 km pe oră, depășind deci viteza sunetului, care este de 1 224 km pe oră.

PROVERBE

- **Pentru orice lacăt se găsește o cheie.**
- **În vizuina lui, șoarecele e totdeauna isteț.**
- **Cine nu vrea să-și audă copilul plîngînd va plînge el mai tîrziu.**
- **Nu totdeauna oratorul cel mai bun are dreptate.**

CĂRĂBUȘUL ATLET

Un cărăbuș, care cîntărește 0,32 grame, poate tîrî după el o greutate de 57 de grame, deci de 178 de ori greutatea sa proprie. Prin comparație, un om ar trebui să poată tîrî... 12 500 kg.

	A					
a	5	6	11	13	7	5
b	9	1	8	10	1	14
c	14	8	1	10	7	3
d	14	7	10	1	7	1
e	2	13	5	1	17	1
f	15	16	14	10	1	4
g	15	1	15	1	7	1
h	12	11	7	1	10	1
			B			

STAȚIUNI BALNEOCLIMATERICE

ARITMOGRIF

a) Frumoasă stațiune pe litoral; b) Localitate cu ape minerale pe Valea Oltului, în regiunea Brașov; c) Stațiune balneoclimaterică în Moldova, bogată în ape minerale; d) Pitorească stațiune pe Valea Prahovei; e) Încă o stațiune climaterică pe Valea Prahovei; f) Stațiune balneoclimaterică pe Valea Oltului în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară; g) Plajă, rudă cu Mamaia; h) Aici, aproape de Brașov, s-a creat un minunat complex sportiv; A—B) stațiune balneoclimaterică, bogată în ape minerale, în regiunea Argeș.

LEUL BOLNAV, ȘACALUL ȘI HIENA

legendă africană

Șacalul și hiena se încăieraseră odată și de atunci rămaseseră dușmani de moarte.

După un timp, s-a întîmplat să se îmbolnăvească leul. Atunci toate animalele s-au dus la el să-i ureze grabnică însănătoșire.

Hiena, băgînd de seamă că șacalul lipsește, s-a strecurat la căpătîiul leului și i-a șoptit:

— Toate animalele au venit să te vadă, numai unul n-a vrut să vină: șacalul. De ce te-o fi dușmănind oare?

Leul s-a încruntat și a trimis-o pe hienă să-l aducă numaidecît pe șacal la el.

— Tu de ce n-ai catadixit să vii să mă vezi, l-a întrebat el pe șacal, îmi dorești oare sfîrșitul?

— Da' de unde, Măria ta! Cum am auzit că ești bolnav, am și alergat la un vraci vestit ca să-l întreb ce leac este în stare să te vindece.

— Lasă asta. Spune-mi mai degrabă ce leac a zis vraciul că e bun pentru mine?

— Un singur leac este pe lume pentru boala asta, mi-a spus vraciul. Să prindă Măria sa hiena, s-o jupoaie și să se bage în pielea ei cît e caldă încă; apoi se face bine.

Leul i-a urmat sfatul întocmai, iar șacalul se bucura și șoptea: «Cine întinde cursă altuia, cade singur în ea».

PEȘTERA AURIE

— TEXT — I. BĂIEȘU.

— ILUSTRAȚII —
RADU DULDURESCU

DURES 65

Fiii gemeni ai profesorului Vulcănescu, însoțiți de robotul Sincron și un leu, au pătruns într-o peșteră. După ce Pavel, unul dintre ei, bea din apa otrăvită a lacului care izvora din peșteră și este salvat de la moarte, apare în fața lor un uriaș necunoscut. Prieten sau dușman?

Călătorii noștri se apropie cu precauție de necunoscut.

— Sînteți exploratori? îi întîmpină el prietenește.

— Eu sînt profesor. De 10 ani cercetez peștera aceasta.

Noii veniți murmurară ca pentru sine:
— Atunci trebuie să cunoașteți și altă intrare...

— A doua intrare se confundă cu gura de scurgere a riului subteran...

— ...Peștera aceasta era considerată sfîntă de strămoșii noștri. Aici se pedepseau vinovații, azvîrlindu-i în apa otrăvită...

După ce au făcut mai bine cunoștință au întins împreună masa.
— Nu vom pleca de aici pînă nu-i vom descoperi toate misterele!

— Să citim acum manuscrisele expediției de acum o sută de ani, găsite aici...

Deodată o explozie neașteptată ridică o trombă uriașă de apă din mijlocul lacului.

— Ce-a fost asta?! exclamară toți într-un glas, lipindu-se de perete.

— Se confirmă o presupunere a mea. Sîntem pe craterul unui vulcan.

(VA URMA)

CÎTEVA SFATURI PENTRU EXCURSIONIȘTI

Greșeli mici – neplăceri mari

Gata, pornim? Atunci, la drum! Și rucsacurile sînt săltate cu energie pe spate. Apă am luat, ciorapi de schimb, hrană, ceva de ploaie, lanterna și... zahăr. Da, neapărat zahăr. Dar de ce atît de mult? Hai să vă spun de ce. Mersul pe jos și mai ales urcatul cer mușchilor noștri mari sforțări și deci o mare cheltuială de energie. Pentru a se contracta, fibrele musculare consumă o substanță chimică organică numită glicogen, pe care organismul îl fabrică din principala substanță de «ardere» care rezultă din digestie: glucoza.

Or, nevoia mare de glucoză se acoperă lesne, masiv, rapid și fără digestie grea prin folosirea zahărului care se desface extrem de repede în glucoză. Pentru acest motiv este foarte indicat ca la aproximativ 3—4 ore să luăm 3—4 bucățele de zahăr cu foarte puțină apă. Și, fiindcă am ajuns la apă, sper că nu mai e nevoie să vă reamintesc pericolul mare de a face o congestie pulmonară dacă beți apă fiind transpirați, mai ales dacă e rece, cum este de obicei la munte. Mai bine răbdați puțin de sete că nu se întîmplă nimic și așteptați să beți la sfîrșitul repausului. Ei, dar și cu repausul e o poveste! Nu trebuie nici cu el să ne lăsăm ispitiți și, nici una, nici două, să ne trîntim pe iarbă la prima senzație de oboseală! Adaptarea organismului la un nou ritm, de activitate sau de repaus, se face lent. Pentru aceasta, este bine, prin urmare, să facem această trecere cît mai rar posibil.

Dacă nu sînteți prea antrenați, este bine la început să faceți o scurtă oprire, de 5 minute, după 3—4 km. Apoi e bine, la început, după primii 8 km să vă odihniți efectiv 1/2 oră. Nu uitați să mergeți totdeauna cu pas egal, ritmat cu respirația, fără grabă și fără vorbă.

Evitați să faceți marșuri dezbrăcați la piele pînă la brîu în zilele cu arșiță. Rămîneți cel puțin în cămașă, deoarece soarele vă mărește oboseala și vă face să pierdeți multă apă prin transpirație.

Și acum un ultim sfat prietenesc. Păziți-vă de apucătura prostească a unora de a face performanțe în viteză și kilometri!

Asemenea ambiții fără rost devin aici nesportive și strică prin istovire însuși rostul unei excursii frumoase.

Dr. SORIN STĂNESCU

(URMARE DIN PAG. 19)

ROXANA

— Ce-i asta? m-a întrebat ea.

— Un bilet la «Apus de soare».

— Dar de ce?

— Eu nu te-am întrebat cînd mi-ai dat moneda.

Dacă n-ar fi trebuit să urmăresc spectacolul cu toată atenția, din pricină că, pînă la urmă, asupra mea căzuse alegerea dirigintei, aș fi urmărit cu același interes ecourile cu totul neașteptate pe care le avea spectacolul pentru vecina mea de la teatru. Abia de mai răsufla, iar ochii, mari, mari cum nu-i mai văzusem, nici nu clipeau. Numai mîinile n-aveau astîmpăr, frămîntînd într-una, în fel și chip, o batistă mică. Cînd s-a aprins lumina, a oftat, mi-a spus scurt: «Mulțumesc» și a fugit la fete. Cînd am ieșit afară ploua. Noi, băieții, ne-am scos hainele și le-am dat fetelor, care aproape toate erau în rochițe subțiri și dîrdîiau. Eu i-am dat-o «Ursuzei», ca nu cumva să răcească tocmai cînd eu o invitasem la teatru. Noi, cei de la blocuri, am plecat împreună. După colț era blocul în care locuiam, și eu îmi spuneam că, iată, scap repede de compania «Ursuzei», dar am trecut de intrarea blocului și am continuat să merg spre capătul străzii, spre locuința ei. De ce? Nu știu. Poate fiindcă mi-a fost peste mînă să-i iau «Ursuzei» haina și s-o las în ploaie cînd mai avea puțin și ajungea acasă, poate fiindcă, așa cum mergea, cu doi pași înaintea mea, părea zgribulită în haina ce atîrna pe ea. Din toate părțile «Ursuza» îmi părea tare mică și neajutorată, nemaipăstrînd nimic din ariciul pe care-l cunoșteam. De altfel era tristă. Ciudat, nu mi-o putusem niciodată închipui tristă. Ea știa să fie ursuză, nu tristă. Și totuși, în seara aceea, cînd eu am întrebat-o, așa, ca să avem ce discuta, ce are de gînd să devină cînd va fi mare, ea mi-a răspuns cu o tristețe adevărată.

— Totul e cu semn de întrebare.

— Cu notele tale ar fi păcat să renunți la învățătură.

Și, după o pauză, continuă:

— De fapt pe mătușa trebuie s-o conving. Ea nu vrea, și pe mătușa tata o ascultă întru totul... Dar de ce-ți spun ție toate astea? Te plictisesc, nu-i așa?

— Nu, dar poate că nu e bine să...

Mergea prin ploaie, și era tristă, și-mi părea rău de ea...

Îmi amintesc... îmi amintesc... «Ursuza» descoperise de mult că avem amintiri. Și acestea care mi-au revenit în minte adineauri și poate încă multe altele pe care încă nu mi le-am reamintit. Dar oare eu, aseară, cînd i-am spus cuvintele acelea, chiar nu știam că avem amintiri? Știam. După cum știam că «Ursuza» e o fată care n-avea nimic din aceea pe care mi-o descriseseră colegii. De ce m-am încăpățînat să iau drept adevăr ceea ce aflasem de la ei, cînd eu o cunoscusem altfel? Fata pe care o știam eu nu era «Ursuza», ci Roxana, cea care nu-și deschidea inima oricui, dar care față de mine și-o deschisese, pentru că, într-un fel sau altul, mă apropiasem de ea, îi cunoșteam mai bine viața. Dar nu mă apropiasem sincer. Sau poate — abia acum îmi dau seama — n-am vrut să recunosc niciodată față de mine însumi că tot ce mă lega de Roxana era sincer și frumos. Ar fi însemnat să o recunosc și față de ceilalți. Și cum era să înfrunt rîsetele pe care le-ar fi stîrnit prietenia mea cu «Ursuza» și impresia care apăsa asupra Roxanei?

A trebuit ca ieri Roxana să fugă de mine plîngînd, a trebuit să-mi pun atîtea întrebări pentru ca, în sfîrșit, să-mi pot spune cu toată inima ceea ce știam de mult: Roxana e o colegă minunată, o prietenă bună.

Trebuie să i-o spun și ei. Trebuie să-i dau floarea de tei pe care mi-a cerut-o ca amintire. De-aș mai găsi floarea acolo, pe bancă.

...Alerg spre gară. Mai sînt 15 minute și trenul pleacă. Unde, unde s-o găsesc pe Roxana în furnicarul acesta?

Trenul pionierilor n-are sfîrșit. Alte și alte vagoane și peste tot părinți și copii care-și iau rămas bun și se strigă la ferestre și-și spun tot felul de lucruri, pe care, iată, acum, în ultimele minute, și-au amintit că trebuie să și le mai spună neapărat. Și eu trebuie să-i spun cuiva ceva, neapărat. Dar Roxana nu e la nici o fereastră. Pe ea n-o conduce nimeni. O strig la fiecare geam. În sfîrșit, un grup de fete gălăgioase strigă:

— Roxana, Roxana, te caută cineva.

Dar la fereastră apare o fată înaltă, tunsă băiețește, care începe să turuie:

— Eu, pesemne, sînt altă Roxana! Nu cred că pe mine mă cauți. Ce, parcă numai o Roxană...

Nu pot suferi fetele gălăgioase. Acum, mai mult ca întotdeauna.

— Roxana, Roxana!

Două cozi cu funde albe se zăresc la geamul care dă spre partea cealaltă a trenului, către linii. Inima-mi bate puternic.

— Roxana.

Dar ea nu mă aude.

În sfîrșit, iat-o!

— Roxana.

Tresare și mă privește uimită.

Locomotiva șuieră, trenul se pune în mișcare.

— O să-ți scriu, Roxana. Să-mi scrii și tu.

Alerg o dată cu trenul și-i întind crenguța de tei.

— Ia-o. Ca amintire.

Roxana zîmbește. Ce frumos zîmbește Roxana.

ȘOIMUL CARPAȚILOR

de ȘTEFANIA HORVATH
E. OȘTEANU

ÎN URMĂ CU 55 DE ANI, LA 17 IUNIE 1910, S-A RIDICAT PENTRU PRIMA OARĂ ÎN VĂZDUH CU AVIONUL FĂURIT DE EL AUREL VLAICU, FIU DE SEAMĂ AL PATRIEI NOASTRE, GENIAL CONSTRUCTOR DE AVIOANE ȘI PILOT CURAJOS. POVESTIREA DE FAȚĂ EVOCĂ AMINTIREA LUI.

—IA PRIVEȘTE, DANE!... DACĂ I S-AR PUTEA MONTA UN MOTOR ȘI O CÎRMĂ CA SĂ SE-NDREPTE ÎNCOTRO ȚI-E VOIA, S-AR PUTEA ZBURA. PROFESORUL DE FIZICĂ AVEA DREPTATE. E O COPILĂRIE SĂ TE OCUPI DE REALIZAREA UNUI PERPETUUM MOBILE. AVIONUL ÎNSĂ POATE FI REALIZAT! ZBOARĂ ȘI PĂSĂRILE, ZMEUL ZBOARĂ ȘI EL... NUMAI CĂ TREBUIE SĂ MAI ÎNVEȚI MULTĂ FIZICĂ, GEOMETRIE!

ZMEUL AR TREBUI PREVĂZUT CU NIȘTE LOPEȚI ÎN GENUL ACESTORA. ELE S-AR ÎNȘURUBA ÎN AER, TRĂGÎND DUPĂ SINE TOATĂ CONSTRUCȚIA.

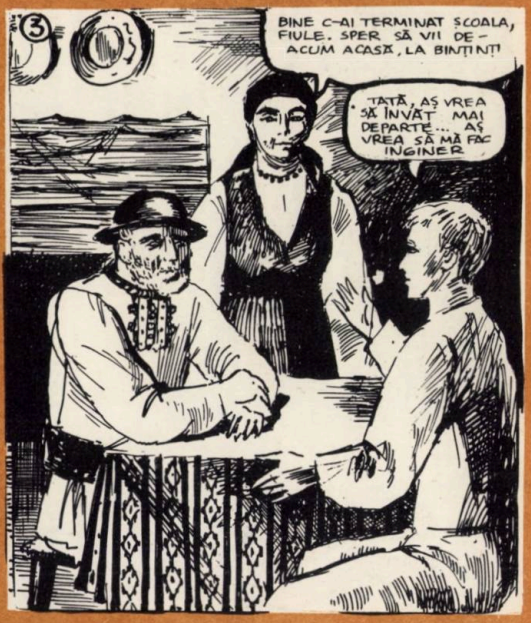

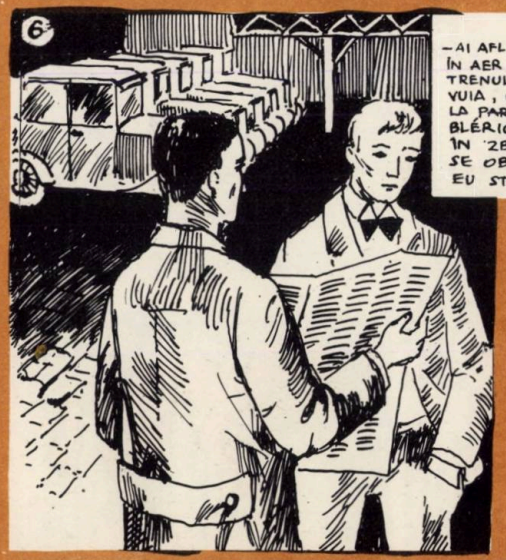

—AI AFLAT? SANTOS-DUMONT S-A RIDICAT ÎN AER CU UN APARAT PE CARE AU MONTAT TRENUL DE ATERISAJ REALIZAT DE TRAIAN VUIA, UN INVENTATOR ROMÂN CARE TRĂIEȘTE LA PARIS. IAR UN ALT FRANCEZ, UNUL BLÉRIOT, PLĂNUIEȘTE SĂ TRAVERSEZE ÎN ZBOR CANALUL LA MANCHE... SE OBȚIN NOI ȘI NOI REALIZĂRI, NUMAI EU STAU MEREU PE LOC...

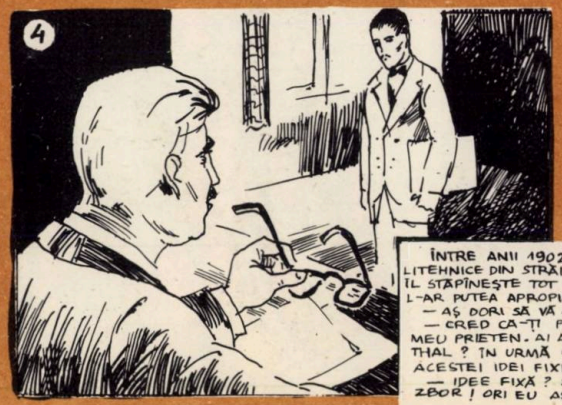

ÎNTRE ANII 1902 ȘI 1906 VLAICU ÎNVAȚĂ LA INSTITUTE POLITEHNICE DIN STRĂINĂTATE. DORINȚA DE A CONSTRUI UN AVION ÎL STĂPÎNEȘTE TOT MAI MULT. CITEȘTE, ÎNVAȚĂ TOT CEEA CE L-AR PUTEA APROPIA DE EL.

— AȘ DORI SĂ VĂ CER UN SFAT, DOMNULE PROFESOR.

— CRED CĂ-ȚI PIERZI VREMEA DE POMANĂ, TÎNĂRUL MEU PRIETEN. AI AUZIT, DESIGUR, DESPRE OTTO LILIENTHAL? ÎN URMĂ CU ȘAPTE ANI ȘI EL A AJUNS VICTIMA ACESTEI IDEI FIXE.

— IDEE FIXĂ? S-A PRĂBUȘIT DOAR LA AL 2000-LEA ZBOR! ORI EU AȘ VREA SĂ FĂURESC UN AVION CU MOTOR.

—CINCI OPPEL-URI ABSOLUT IDENTICE ÎȘI IAU STARTUL, DAR UNA DIN MAȘINI DEPĂȘEȘTE CU MULT PE CELELALTE PATRU! FORMIDABIL, CE VITEZĂ! AICI SE ASCUNDE CEVA INEXPLICABIL...
—LA CARBURATORUL CELEI DE A CINCEA MAȘINI A LUCRAT INGINERUL ROMÂN, TÎNĂRUL ACELA, CARE MEȘTEREȘTE MEREU CEVA...

(VA URMA)

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

VENTURILE LUI TICĂ • AVENTURILE LUI TICĂ • AVENTURILE LUI TICĂ

Ilustrații: G. BURSCHI

Soare. Plajă. Vînt și Mare.
Toți din tabără-s la joc.
Numai Tică tihnă n-are,
Ca pescar o ia din loc.

Sus pe stînci o placă mare:
«Stop! Scăldatul strict oprit!»
«Zonă pentru pescadoare»
S-ar putea mai explicit?

Dar lui Tică nici că-i pasă.
Subacvaticul pescar,
O săgeată-n pușcă-ndeasă...
Casca-n cap... se-aruncă-n valuri
De pe stînca de calcar.

Printre alge și meduze...
Tică-al meu privește cum —
Lat, țepos și fără buze,
Cu ochi mari — de buburuze —,
Trece-un pește, ca un fum.

Ptiu! Și apa ce adîncă!
Cum să tragi exact în el?
Iată un crăcan pe-o stîncă!
Tică-a rezemat săgeata
Și-ochește-ncetinel!

— Zdrang!
Priviți cum zboară
Tică..
Parcă de pe-un cal arab,

Peste cap... căci lancea mică,
A-nhățat-o strîns
crăcanul!
Ce mai namilă de crab!

Ametit după ispravă
Și sărind din val în val,
După-o coadă de chefal
Tică dă peste-o epavă..

Ce din apa sclipitoare
Scoate-un colț și-un mic catarg.
— Ce-ar fi să mă-ntind în larg
Și să dorm puțin la soare?

Clocot, tunet și vîltoare,
Ce mai spaimă, ce mai chin!
Ca o minge Tică sare,
Insula sub el dispare...
Ce-a fost asta? Submarin!

Iar e Tică între ape...
Ce se-ntîmplă? În ciopor...
Mii de pești se-ascund să scape
De un monstru-ngrozitor,
Iată-l vine! E aproape...

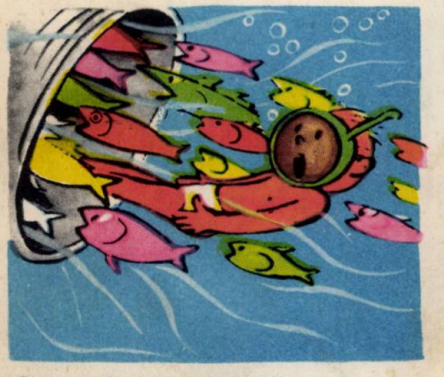

Și ce gură! Nu-i scăpare!
Strigă Tică: — Ajutoor!
Zvîrle pușca și dispare,
Tras ca de-un aspirator,
De balena-aceasta mare...

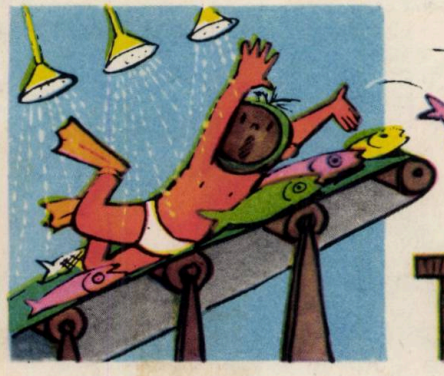

Cu calcani și cu scrumbii,
Prins în dușuri, alb de sare,
Tică-ajunge printre vii
Pe o bandă transportoare...

Care-l ține și nu-l lasă,
Pînă sus pe punte. În gol...
Ți-l aruncă mototol,
La selecționeri în plasă!

— Ho! Ho! Ho! Am prins pescarul!
Muncitorii rîd de zor...
Numai Tică-i alb ca varul
— Ce-a fost asta?
— Pascador!

Lei 2,50 | 41 014

CRAVATA ROȘIE

Nr. 9
1965

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.C.

BIBLIOTECA
STAT

În acest număr urmăriți 4 povestiri în imagini:

■ **MÎNDRU PĂUNAȘ ȘI TOMA ALIMOȘ**

■ *ȘOIMUL CARPAȚILOR*

■ AVENTURILE LUI TICĂ

■ PEȘTERA AURIE

SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATALOG

BINE AȚI VENIT!

de prof. MIRCEA SÎNTIMBREANU

Tradițional, gătite sărbătorește, în aceste zile toate școlile de pe meleagurile patriei rostesc aceleași cuvinte. De milioane de ori. Fiecăruia dintre voi. Unii — «bobocii» — văd semnele pe frontispicii și, fără să le deslușească încă, le înțeleg. Căci dacă în prima zi de școală există cuvinte potrivite, acestea trei sînt cele mai nimerite. Un discurs ale cărui puține cuvinte se vor repeta zi de zi, oră de oră, un an întreg, cu aceeași caldă și emoționantă prospețime — chiar dacă a doua zi nu le vom mai găsi la vedere. Le vom afla în schimb în vocea dascălilor care strigă catalogul, în veselul vostru «prezent», în cărțile ce vă așteaptă nou-nouțe pe fiecare pupitru, în planșe, hărți și aparatura laboratoarelor...

Vor fi mereu prezente izvorîndu-și melodia din ființe și lucruri pe vastul portativ al trimestrelor, al obiectelor, al drumului vostru spre lumină.

E o emoție netulburată de nici un gînd ascuns, pe care am dori-o nestinsă, nealterată, niciodată.

Începe un drum nou. E un drum care urcă și urcușul nu e niciodată ușor. Nu e un secret, iar dacă îl reamintim acum este doar pentru a vă asigura că noi, dascălii, știm bine acest lucru, că vom fi mereu aproape de voi, că puteți să vă sprijiniți cu toată nădejdea pe dragostea și experiența noastră. Nu vă privim doar ca pe niște școlari, ci ca pe ființe apropiate și dragi, a căror creștere ne este încredințată, creștere pe care o socotim cea mai însemnată misiune a vieții noastre.

Fie aceste rînduri lunare un modest semn — printre nenumăratele altele — că sîntem alături de voi, că bariera catalogului este mereu și poate fi oricînd ridicată — deși nu înlăturată.

Ne numiți «tovarăși» și în acest cuvînt am vrea să regăsiți de fiecare dată adevărul adevărat despre relațiile noastre. Îngăduiți, așadar, și în acest an unui tovarăș mai vîrstnic să vă însoțească rîndurile și gîndurile. El nu pretinde să netezească drumul și urcușurile sale, ci doar să-i limpezească țelurile.

Aici, în aceste coloane, o dată pe lună vom poposi la sfat ca în jurul unui bivuac de campanie. Apoi vom porni mai departe, mereu mai departe. Căci zările spre care sînteți chemați și unde veți înfige purpuriul steag al prezenței voastre sînt necuprinse, cele mai luminoase zări spre care a fost chemată cîndva vreo generație de tineri în toată istoria acestui popor.

Inscripția de pe fruntea școlilor voastre din aceste zile este și în acest sens un cald «bun venit!»

Ți-aș scrie numele

de HORIA ARAMĂ

Ți-aș scrie numele cu flori
pe spații largi, să te citească
planetele-n rotirea lor
pe-nalta osie cerească.

Ți-aș scrie numele cu-n far
pe-albatrosul ce-l aduce seara,
cu oameni ți l-aș scrie iar
ca pe un stadion cît țara.

Ți-aș scrie numele pe hărți
cu steaua din privirea noastră,
cu milioanele de cărți
și școli cu soarele-n fereastră.

Cu inimi ți l-aș scri - apoi
pe ceru-ntins ca o cîmpie.
Dar tu ești inima din noi,
în veci frumoasă Românie.

O CARTE CU LITERE DE AUR

de PETRE GHELMEZ

Am citit în vara aceasta o carte extraordinară, cu litere numai și numai din aur. Pe nerăsuflate am citit-o. Din scoarță în scoarță, fără s-o las măcar o clipă din mînă, pentru că în fiecare pagină eroul principal eram eu. Tot ce citeam despre mine vorbea, mie mi se adresa direct. Vecinul meu a citit-o și el și mi-a spus că acela despre care se vorbește în această carte este chiar el. Vecinul vecinului meu m-a încredințat că el este eroul acestei cărți minunate, că despre viața lui se vorbește acolo. Muncitorii unei uzine mi-au spus la fel. Țăranii cooperatori pe care i-am întîlnit mai apoi mi-au spus că și ei au citit această carte și că despre viața lor este vorba în paginile ei și despre niște visuri ale unor bunici de-ai lor care se numeau Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu sau Nicolae Bălcescu... Muncitorii, inginerii și tehnicienii de la altă uzină mi-au spus că ei sînt eroii acestei cărți și frații și părinții lor care au luptat împotriva burgheziei la Lupeni în 1929, la Grivița în 1933... sau care, cu arma în mînă, sub conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist Român, au pornit la luptă eroică pentru zdrobirea cotropitorilor hitleriști la 23 August 1944.

Studenții pe care i-am întîlnit mi-au declarat că ei sînt aceia despre care se vorbește în paginile cărții. Elevii au susținut că despre ei este vorba și despre școala lor, și despre învățătura lor, și despre părinții lor, și despre frații și surorile lor.

Am aflat mai apoi din ziare că, la fel ca și mine, milioane și milioane de oameni din patria noastră citiseră această carte cu litere de aur pe nerăsuflate și fiecare își găsise în ea propriile gînduri și aspirații. Fiecare era încredințat că despre el se vorbește în paginile ei și fiecare era profund îndreptățit să creadă aceasta: cartea cu litere de aur, legea fundamentală a patriei noastre, Constituția Republicii Socialiste România, pe care Marea Adunare Națională a votat-o la 21 august 1965, «reflectă împlinirea aspirațiilor de libertate ale tuturor celor ce muncesc, ea reprezintă Carta libertății și suveranității naționale, a înfloririi națiunii socialiste, a egalității depline în drepturi pentru toți cetățenii patriei fără deosebire de naționalitate, a afirmării multilaterale a demnității și personalității omului, constructor al socialismului, făuritor conștient al propriei sale istorii».

Demnitate înseamnă libertate. Demnitate înseamnă muncă. Demnitate înseamnă învățătură, dreptul de a visa și certitudinea că visurile tale cele mai îndrăznețe se vor realiza. Partidul Comunist Român și statul nostru socialist asigură din an în an condiții tot mai bune pentru ca toate acestea să se împlinească. Așa cum ați aflat din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, «școala, principalul izvor de cultură și factor de civilizație, va cuprinde în țara noastră în următorii cinci ani aproape un sfert din populație». Începînd chiar din toamna aceasta veți primi manuale școlare gratuit nu numai voi, elevii din școala generală, ci și colegii voștri din licee. Se vor crea noi școli medii și profesionale. În următorii cinci ani se vor construi din fondurile statului peste 4 000 săli de clasă, internate cu o capacitate de circa 54 000 de locuri. Se va dezvolta învățămîntul superior în care mulți dintre voi vă veți desăvîrși studiile.

Ce minunate lucruri sînt toate acestea și ce deosebire enormă marchează ele față de un trecut nu prea îndepărtat, cînd milioane de fii ai acestui popor harnic și inteligent erau nevoiți să rămînă analfabeți!

Recitiți încă o dată, cu atenție, această minunată carte și veți vedea și mai limpede cît de bine se potrivește ea fiecăruia dintre voi. Atît acum, la vîrsta cînd cea mai importantă sarcină pe care o aveți este învățătura și iarăși învățătura, cît și mai tîrziu, cînd voi înșivă vă veți număra cu cinste printre constructorii vieții noastre luminoase despre care vorbesc nemuritoarele litere de aur ale constituției socialiste.

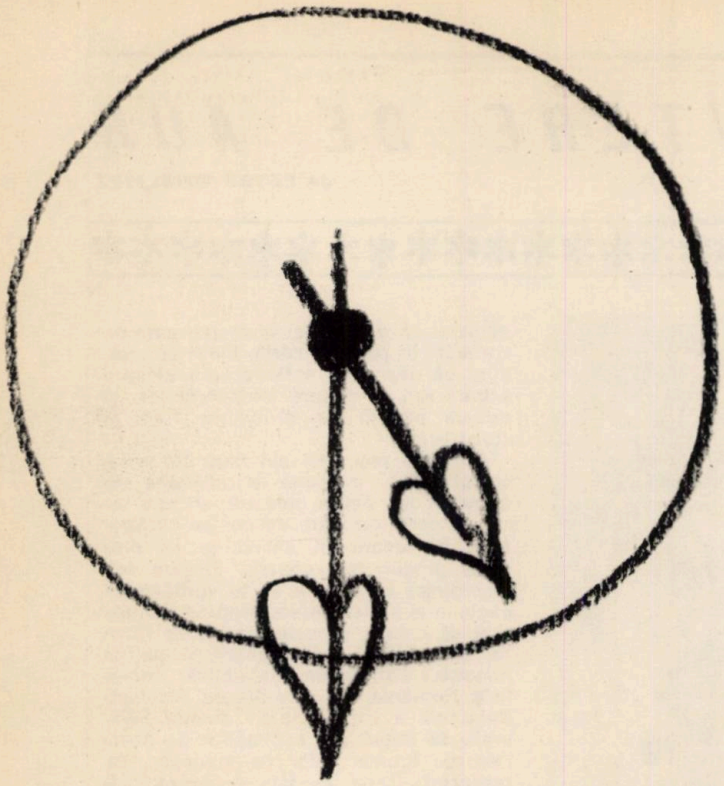

ȘTIȚI CUM SĂ VĂ ÎMPĂRȚIȚI TIMPUL?

de **MIHAI STOIAN**

Pentru începutul anului școlar, am întreprins o anchetă în rîndul unor pionieri și școlari. Scopul ei: împărțirea cît mai corectă a timpului.

Am stat de vorbă cu 50 de fete și băieți în vîrstă de 13—14 ani. Prima întrebare pe care le-am pus-o a fost următoarea:

CUM VĂ ÎMPĂRȚIȚI TIMPUL?

M-am ales cu 50 de «orare» (împărțite nu numai pe timpul de școală, ci și pe rest, inclusiv somn, masă etc.). Am ales unul dintre ele, pe care îl reproduc, însă nu neapărat ca exemplu:

Elevul DAN HARALAMB (clasa a VIII-a B)

• Ora 7 — scularea; 7—7,15 — gimnastică; 7,15—7,30 — spălarea; 7,30—8 — masă; 8—10 — lecții; 10—12 — joacă, vizite la prieteni etc.; 12—12,30 — masă; 12,30—13 — recapitularea lecțiilor mai grele din ziua respectivă; 13—13,15 — drumul spre școală; 13,30—18,30 — ore de școală; 18,30—18,45 — drumul spre casă; 18,45—22 — televizor; 22—22,15 — duș; 22,15—

22,30 — masă; 22,30—23 — citit în pat cărți ușoare; 23 — stingerea luminii.

L-am întrebat pe elevul Dan Haralamb dacă programul pe care mi l-a furnizat era scris de el dinainte ori l-a pus pe hîrtie în mod special, ca să răspundă astfel la întrebarea mea.

— Acum l-am făcut, mi-a

replicat Dan. Dar eu îmi împart timpul chiar așa. Nimeni nu mi-a cerut să-l am scris pe hîrtie înainte.

Din cei 50 de elevi chestionați:

• 42 — n-au program scris;
• 8 — au program scris.

Desigur, e prea mic numărul acelora care își împart timpul cu grijă, chibzuindu-l așa cum își chibzuiesc părinții timpul lor de muncă și studiu. Argumentul că **nimeni** (adică părinții, pesemne, sau instructorul de pionieri, profesorii) n-a pretins să existe un astfel de program nu stă în picioare. La 12—13 ani, elevul care foarte curînd va trece în școala medie sau profesională trebuie să capete serioase deprinderi de organizare — care să-l ajute, în perspectivă, la însușirea materiilor dificile și numeroase care-l așteaptă.

Acelorași 50 de elevi le-am dat spre completare un chestionar cu următoarele șase întrebări:

1. CUM VĂ ÎNCEPEȚI ZIUA?

«Cîntînd» **(Vasile Sandu)**; «Deschid fereastra, fie iarnă, fie vară, și fac gimnastică» **(Ion Răduță)**; «Deschizînd ochii» **(Sergiu Vasilescu)**; «Îmi fac lecțiile neterminate de cu seară, fără să mă dau jos din pat» **(Ileana Popa)**; «Citesc» **(Sanda Radu)**.

Constatăm din răspunsuri, în primul rînd, că un prea mare număr de elevi nu fac dimineața, imediat după sculare, gimnastică. Despre însemnătatea gimnasticii de dimineață s-a vorbit destul (și vrem doar s-o comparăm cu «încălzirea motoarelor» pe care orice avion o face înainte de a

decola). Iată și cifrele:

• fac gimnastică de dimineață — 12
• nu fac gimnastică de dimineață — 38.

La întrebarea noastră «De ce nu faceți gimnastică în fiecare dimineață?» ni s-a răspuns, printre altele: «Mi se pare plictisitor să te scoli, în fiecare zi, la oră fixă, să așterni un pled pe jos, să deschizi fereastra, să faci aceleași mișcări» **(Mircea Albu)**; «Dac-ar fi să mă gîndesc c-o să fiu sportiv sau măcar cosmonaut, poate c-aș face. Dar așa... Eu vreau să mă fac chirurg» **(Vlad Moldovan)**; «Am făcut o vreme, dar rîdea de mine sora mai mare, așa că m-am lăsat păgubaș» **(Barbu Popescu)**.

Motivele mi se par neserioase. Cît îl privește pe Vlad Moldovan, care vrea să se facă

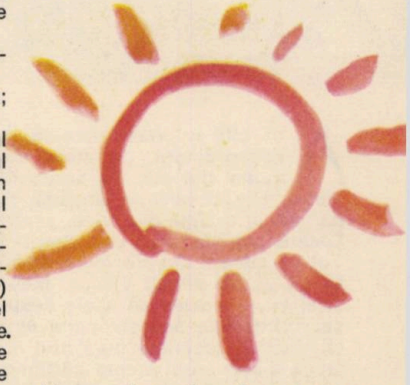

chirurg și crede că nu are nevoie de o condiție fizică specială, trebuie să-i atragem atenția că greșește. Multe operații — de cîte 3—4 și chiar 8—9 ore — impun medicului

chirurg nu numai deplina stăpînire a profesiunii sale, ci și o deosebită condiție fizică. În general, credem că la cei mai mulți dintre elevii chestionați este vorba despre comoditate, precum și de lipsa răbdării necesare în formarea oricărei deprinderi.

2. VĂ FACEȚI LECȚIILE IMEDIAT DUPĂ ORELE DE ȘCOALĂ SAU A DOUA ZI?

- își fac lecțiile imediat după orele de curs — 26
- își fac lecțiile a doua zi — 24.

Deși diferența dintre cele două categorii este mică, socotesc necesar să arăt că, după părerea mea, este absolut necesar ca elevul să nu se apuce de lecții imediat după ce a terminat orele de școală. Odihna,distracția sînt necesare relaxării creierului, în mod special, deoarece în creier se naște oboseala. Cînd scoarța cerebrală obosește, elevului respectiv îi vine foarte greu să rezolve normal problemele ce i se pun. Ba mai mult chiar: oboseala te face și nestăpînit! Așadar, stînd să-ți faci numaidecît lecțiile după orele de școală, ești neodihnit, ai impresia că mintea nu-ți merge, te chinui pe scaun fiindcă n-ai

răbdare să stai locului. Munca și odihna trebuie să fie bune surori — una s-o urmeze întotdeauna pe cealaltă. Asta ajută la refacerea energiei care există de obicei în celulele scoarței cerebrale. Mai este potrivit să adăugăm: o muncă pe care-o faci cu deosebită plăcere, cu pasiune, te obosește mult mai puțin decît alta pe care-o faci fără destulă tragere de inimă (observația asta cred că ați făcut-o și voi, fiindcă e sigur că învățați mai ușor la materiile care vă pasionează, chiar dacă ele sînt mai grele). În orice caz, asta nu înseamnă să lași lecția nefăcută cum trebuie.

3. ÎN AFARA ÎNVĂȚĂRII PROPRIU-ZISE, MAI FACEȚI ȘI O REMEMORARE ÎNAINTE DE A INTRA ÎN CLASĂ?

- Nu — 45;
- Da — 5.

Poate că unii din elevi îi privesc cu superioritate și ironie pe colegii lor — destul de puțini — care simt nevoia ca înainte de a intra în clasă să revadă la iuțeală lecția pe care au avut-o de învățat pentru ziua respectivă. Rostul rememorării e simplu, te ajută să-ți simplifici lecția, să cunoști punctele cele mai importante, pentru ca atunci cînd, eventual, profesorul te întreabă, pe baza schemei pe care o ai în minte, să-ți poți desfășura subiectul. Este limpede însă că elevii noștri nu cred în binefacerile

rememorării și se mulțumesc să învețe o singură dată, atît (recomandabil este — dacă ne luăm după experiența reușită a celor 5 elevi — ca atunci cînd faci rememorarea — reîmprospătarea, cum vrei să-i spui — să ai în caietul maculator schema lecției, clar scrisă pe pagină). În felul acesta ne dezvoltăm și memoria vizuală, care vine — la nevoie — în sprijinul memoriei de celălalt tip.

4. CÎTE ORE PE ZI CONSUMAȚI LA TELEVIZOR?

Televizorul e un bun mijloc de lărgire a cunoștințelor în toate domeniile, dar e de condamnat abuzul, sînt de condamnat elevii care stau cîte 2—3—4 ore — aproape zilnic — nemișcați, în fața micului ecran. Timpul acesta ar putea să fie tot atît de bine folosit pentru sport, și este surprinzător faptul că în București, de exemplu, prea puțini juniori fac sport în mod organizat, permanent:

- **atletism** 0,74 la sută;
- **gimnastică** 0,33 la sută;
- **natație** 0,32 la sută.

Din cei peste 180 000 de elevi bucureșteni, doar 2,33 la sută practică sportul cu regularitate, fiind legitimați în cadrul cluburilor.

Faptul că privești un meci de

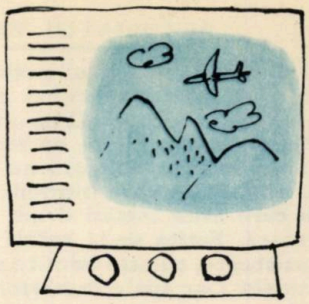

fotbal sau de rugbi la televizor nu înlocuiește sportul, mișcarea. În cadrul odihnei care se impune oricărui om care muncește cu mintea, odihna activă — sportul este hotărîtoare.

5. FACEȚI ZILNIC BAIE, DUȘ?

- zilnic — 12
- la două zile — 30
- săptămînal — 8

Întrebarea noastră nu ascunde nici un sîmbure de glumă. Am pus-o numai și numai în vederea dezvăluirii încă unui aspect care trebuie să stea în atenția elevului.

Baia este antitermică, reglează cu alte cuvinte procesele de ardere din corp, calmează totodată și face o gimnastică a vaselor de sînge, lucru extrem de important pentru cei care nu se mișcă destul în aer liber. Baia, dușul înlătură și stările de oboseală.

6. LA CE ORĂ VĂ CULCAȚI?

- ora 22 — 20
- ora 23 — 24
- ora 24 — 6

Din 50 de elevi chestionați, 6 se culcă după miezul nopții. E grav? Medicii spun că da! De ce? Dar întîi să vedem ce fac ei pînă la ora 23 sau 24, «Citesc cărți de călătorie care, deși mă atrag, mă ajută să adorm ușor» **(Andrei Motroiu)**; «Ascult muzică de operă, slăbiciunea mamei și-a mea» **(Rodica Luscan)**; «Nu fac nimic special, dar nici nu mă culc. Ai mei se culcă tîrziu» **(Mihai Oniga)**; «Îmi fac lecțiile pînă noaptea tîrziu» **(Andrei Paraschiva)**; «Noi avem des musafiri și eu, fiindcă nu mai sînt mică, iau parte la distracția celor mari» **(Liliana Pașcanu)**; «Visez cu ochii deschiși» **(Gheorghe Barbu)**; «Am laborator de chimie. Lucrez» **(Constantin Bianu)**; «Nu mă pot desprinde de televizor» **(Horia Frecea)**.

Prea mulți elevi se culcă la ore tîrzii. Ei citesc, ascultă muzică, învață, se distrează. Și nu țin seama de faptul că **somnul de seară,** nu cel **de noapte,** cel dintre ora 21 și ora 24 e mult mai sănătos. Seara te culci fiindcă ai ajuns la gradul maxim de oboseală; ca să reziști apoi treaz și după pragul acesta este nevoie să-ți încordezi întregul sistem nervos, întregul organism. Ceea ce se consumă între 21 și 24 uzează organismul mult mai mult decît efortul fizic obișnuit. Oboseala care te cuprinde la aceste ore este neplăcută, te împiedică apoi să adormi ușor și profund (ceea ce nu ți se

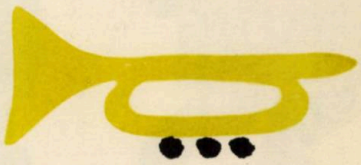

întîmplă dacă te culci seara la ore potrivite). A doua zi, cel care s-a culcat tîrziu și și-a obligat organismul să facă eforturi prea mari are o gîndire slabă, o memorie slabă, poate să pară că e un elev slab pregătit, deși a învățat lecțiile cum trebuie. Încercarea de a-i imita pe părinții care se culcă tîrziu n-are nici un rost.

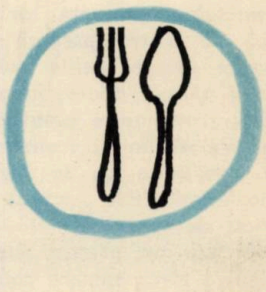

*

Este uimitor faptul că numai în două din cele cincizeci de chestionare am găsit — la o fată și la un băiat — consemnat și timpul că ajută în gospodărie. Și ceilalți 48?!

Timpul depinde de fiecare dintre noi. Încă din școală este bine să-l împărțim, să-l chibzuim cu atenție. Orele, chiar minutele, sînt ca niște obiecte pe care trebuie să te deprinzi a le așeza în ordine, nelăsîndu-le la întîmplare. Cu cît împarți mai atent timpul, cu atîta ai impresia că el e mai cuprinzător, pentru că ai vreme de toate: și de lecții, și de distracții, și de lectură, și de sport. Timpul — un prieten.

ZILE

REZUMATUL PRIMEI PĂRȚI

O fetiță vine să-și petreacă vacanța de vară la niște rude într-un sat de la Dunăre.

În gară, ea constată cu uimire că nu-i așteptată. Pînă în sat are însă de străbătut un drum lung și necunoscut. Singură nu se va putea descurca. Un băiat pe care întîmplător îl întîlnise în gară și care avea același drum cu ea refuză s-o însoțească. Fetița se ia totuși după el. După multe insistențe, băiatul admite s-o ajute să-și găsească rudele. Dar apele Dunării cresc și drumul devine plin de primejdii.

Ilustrație: MAGDA ARDELEANU

Băiatul își dădu drumul de pe salcie și o porni înotînd într-acolo. Fetița îl urmă. Pe măsură ce înaintau, apa devenea mai limpede. Draperiile grele și tulburi de mîl se lăsau din ce în ce mai în adînc, deschizînd deasupra lor ochiuri de apă de o transparență ireală. Prin aceste uriașe lentile verzi, cei doi copii zăreau dedesubt pădurea înecată, trunchiurile bolovănoase și negre ale sălciilor cu frunzișurile moarte și despletite ce se legănau încet, moale, mîngîiate parcă de degetele de sticlă ale apei.

În fața lor, printre sălcii, se ridica digul a cărui spinare cenușie de pămînt părea să înfrunte liniștită apele.

Băiatul se opri și începu să calce apa, așteptînd să se apropie fetița. Ea îl ajunse și, întorcîndu-se pe spate, îl întrebă nedumerită:

— Ce s-a întîmplat?

Dîndu-și la o parte părul ud, ce-i cădea pe ochi, băiatul spuse repede:

— Bagă de seamă. Sîntem la Vîltori!

— Aici... Aici sînt Vîltorile?

— Da... aici.

Ea se uită nedumerită în jur și adăugă cu răsuflarea întretăiată.

— Dar aici totul e liniștit... și apa, și sălciile... uite... Am și ajuns la dig... În cinci minute sîntem acolo. Să mergem...

Celălalt își mușcă buzele și spuse întunecat:

— N-am ajuns la dig... Abia sîntem la Vîltori. Acum ai să înoți lîngă mine... și ai să faci ce-ți spun eu... auzi? Altfel n-o să mai ieșim niciodată de aici. Fetița îl privi îmbufnată și neîncrezătoare.

— Ce tot spui. Am să înot și singură... Digul este aproape... Degeaba mă sperii, că tot nu mi-e frică.

Și, răsucindu-se brusc în apă, începu să înoate spre dig.

— Fetițo! Stai! strigă băiatul... Nu o lua într-acolo. Sînt sălcii uscate! Stai! Stai! Nu pe acolo... Stai!

Veselă, zglobie, fetița înotă spre dig, ocolind frunzișurile sălciilor și crăcile uscate care îi ațineau calea.

— Înapoi! strigă disperat băiatul, ținîndu-se după ea, înapoi, îți spun!

Totul fu zadarnic. Trecînd pe sub frunzișul unei sălcii înalte, fetița ieși în limpezișul apei și strigă bucuroasă privind spre digul din fața ei:

— ... Vino-ncoa! Am ajuns la dig. Uraaa! Am ajuns la dig!

Deodată fetița încremeni. O clipă i se păru că o mînă uriașă de sticlă, cu degete reci ca de gheață o înhață de picioare și, ținînd-o strîns, o trăsnește la vale.

— Băiatule! Băiatule! țipă ea. Ce se întîmplă?

Digul zbura. Sălciile zburau. Prinsă în șuvoiul sălbatic al apei, ce se rotea în vîrtejuri amețitoare, fetița înota zăpăcită și speriată, lovindu-se de crăcile uscate ce se repezeau la ea s-o înhațe. Înotînd voinicește, gîfîind, băiatul o ajunse din urmă, țipînd cu un glas ascuțit, nefiresc:

— Înoată la stînga! La stînga! Ocolește sălciile. Ferește sălciile! Acum zburau amîndoi pe creasta înspumată a șuvoiului. Deodată în fața lor apăru o salcie uscată ce-și desfăcea brațele deasupra apei ca o uriașă caracatiță albă; șuvoiul îi împingea pe cei doi copii într-acolo cu o viteză amețitoare.

— O salcie în față! strigă băiatul. Dacă ne prinde dedesubt, sîntem pierduți!

— O văd! O văd! șopti fetița, privind la salcia uscată care se apropia... Uite-o, se apropie... se-apropie...

Băiatul se răsuci de cîteva ori în șuvoi privind în jur, căutînd parcă o scăpare, apoi se apropie înotînd de fetiță și strigă:

— Ascultă, fetițo... cînd ajungi la salcie, sări din apă în sus... Trebuie să sărim printre crengile ei... m-auzi?

— Da... da... strigă fetița, înotînd de zor... Salcia! Vine salcia!

Într-adevăr, acum salcia era aproape. Crengile ei albe și noduroase, uscate și încolăcite se întindeau lacome spre cei doi copii, care soseau, împinși spre ea de șuvoiul sălbatic, clocotitor al

DE VACANȚĂ (IV)

de **PETRE LUSCALOV**

apei.

— Gata! Sări! urlă băiatul, sărind din apă și aruncîndu-se cu capul înainte, printre crengile sălciei. Fetița sări și ea în aceeași clipă după el. Răsună un zgomot asurzitor de crăci rupte, o ploaie de crenguțe se zbătu în apă și-apoi se făcu liniște. Apele clocotitoare goneau la vale. Băiatul apăru primul din adîncimi și, scuturîndu-și capul, strigă speriat, privind în jur:

— Fetițo, unde ești? Fetițo! Răspunde. Răspunde.

Salcia se depărta văzînd cu ochii. Și atunci băiatul înțelese. Salcia își înhățase prada. Sărind din apă pînă la brîu, băiatul strigă spre salcia care rămînea în urmă.

— Așteaptă-mă... Ține-te bine de crengi... mă-ntorc.

Încurcată în salcie, ca într-o plasă, cu mîinile încleștate de o cracă, fetița îl auzea, dar nu putea să-i răspundă. Șuvoiul clocotea, bolborosea, vuia în salcie, se umfla, se opintea în ea, căutînd s-o smulgă, s-o vîre dedesubt, în adîncimi. Craca de care se încleștase fetița se arcuia încet, cînd scufundînd-o, cînd ridicînd-o pe fetiță deasupra. Pentru o clipă, ea zări băiatul și strigă cît o ținea puterile.

— Aici sînt, băiatule! Aici!

Ajuns în dreptul ei, băiatul își desfăcu brațele și se azvîrli în șuvoiul clocotitor. În cîteva clipe, tăind piezîș creasta înspumată a șuvoiului, el veni ca o săgeată în salcie și se prinse din zbor de o altă cracă pe jumătate înghițită de apă.

— Ce bine că ai venit, șopti bucuroasă fetița. De-ai ști ce frică mi-a fost... Nici nu pot să mă mișc... și mă dor mîinile. Ce-o să ne facem?

Băiatul se gîndi o clipă și apoi spuse simplu:

— Eu am să rămîn aici și tu ai să ajungi la dig.

— Cum... cum o să ajung la dig?

— Uite așa, bine..., răspunse celălalt morocănos. Te urci pe spatele meu ca pe o trambulină și sări peste salcie.

— Și tu?

— Eu rămîn. N-am de pe ce să-mi iau avînt și vîrtejul m-ar tîrî sub salcie.

— Ce tot vorbești, șopti înăbușit fetița, privind îngrozită cum cioturile aduse de curent se învîrtejeau și se sfărîmau în bucăți de trunchiul sălciei pe care se aflau ei. N-am să plec, n-o să te las aici singur! Apa crește și... n-are cine să te ajute să ieși din crăcile astea!

— Nu... Nu știu ce tot vrei de la mine! se răsti băiatul la ea. De aici poate să scape numai unul... numai unul... pricepi? Unul pleacă și altul rămîne... Asta-i situația!

— Nu se poate, strigă înăbușit fetița, în timp ce lacrimile îi străluciră în ochi. Eu nu plec fără tine... Rămîn aici.

Băiatul o privi supărat.

— Și nu te mai văicări atît! Urcă sus pe spinarea mea și gata. Urcă! N-auzi? Prinde-te de craca aceea...

— Da, da...

— Pune un picior și apoi celălalt! Împiedicată mai ești! Parcă n-ai mîncat de o lună... Pune-l o dată... Așa!

— L-am pus, l-am pus, scîncea fata.

— Și acum sări! Sări o dată, țipă mînios băiatul. Se rupe craca. Sări!

Fetița sări peste crăcile sălciei în apă și dispăru în șuvoiul clocotitor. Apoi, apărînd la suprafață, începu să înoate spre dig.

În cîteva clipe fu acolo. Tremurînd de spaimă, cu părul despletit, ea urcă digul pustiu. Dincolo nu era nimeni. Lanuri nesfîrșite de grîu se legănau în vînt, tălăzuind galben pînă sub zări. Departe se zăreau acoperișul de țiglă roșie al unei ferme de stat și un turn de apă, cenușiu, șezînd în văzduh pe un picior lung și subțire ca un cocostîrc. Deodată fetița tresări. În zare se vedea apropiindu-se un camion mare.

Fetița o porni în fugă spre el, strigînd cît o țineau puterile.

— Aici! Veniți aici! Repede... repede!

După cîteva clipe, camionul se opri, scrîșnind din frîne și din cabină sări jos un bărbat înalt, cu părul cărunt, în cisme galbene și cu o pălărie de paie albă pe cap. Zărind fetița, se repezi bucuros la ea cu brațele întinse.

— Corina! Cum am primit telefonul din gară am plecat spre tine.

— Unchiule..., strigă fetița și se repezi cu ochii în lacrimi la el. Unchiule Ștefan, adăugă ea, arătînd cu mîna spre salcie... acolo... acolo...

— Ce-i acolo, Corina? Ce s-a întîmplat?

— Acolo... acolo... e băiatul... l-a prins salcia... l-a prins salcia.

Bărbatul cu pălărie albă se întoarse spre camion și strigă cu un glas puternic.

— Hei tovarăși, barca! E cineva prins la Vîltori!

Abia atunci observă fetița oamenii din mașină. Erau țăranii cooperativei din Cegani. Cu mișcări repezi, precise, ei coborîră o barcă lungă și subțire din camion și, ținînd-o pe umeri, trecură în fugă digul. În cîteva clipe o lansară pe apă și porniră în plescăitul greu al lopeților spre salcia uscată și albă. Fetița văzu barca ocolind salcia, dispărînd cîteva minute, ca să apară din nou. Deodată scoase un țipăt de bucurie. Printre colectiviști, în barcă, stătea prietenul ei, prinzătorul de sticleți. Cîteva bătăi de lopată, și barca se ciocni de dig. Toți coborîră în tăcere. Coborî și băiatul. Veselă, fetița se repezi la el.

— Ce bine că ai scăpat și tu!

Dar băiatul nici n-o băgă în seamă. Își scoase cămașa și o stoarse cu putere de apă, după care o scutură de cîteva ori, privind cu coada ochiului întunecat spre ea. Apoi, azvîrlindu-și cămașa pe umăr, începu să coboare digul și intră în lanul de grîu.

— Hei tu, băiete..., strigă omul cu pălărie albă, ai putea să ne mulțumești că te-am scos de acolo... sau măcar să ne spui bună ziua la plecare. Ce zici?

Băiatul smulse un fir de grîu și, mușcînd din el, îl privi pe omul cu pălărie albă, cu un ochi închis și altul orbit de soare.

— Bună ziua...

Și-o porni tăcut prin grîu, mai departe.

— Cine-i băiatul ăsta? întrebă mirat omul cu pălărie albă, întorcîndu-se spre fetiță, unde l-ai găsit? Cum a ajuns cu tine?

— Am să-ți povestesc tot, unchiule, spuse fetița, privind după băiatul care se pierdea prin lanul de grîu...

SFÎRȘIT

PE VALEA SUHEI

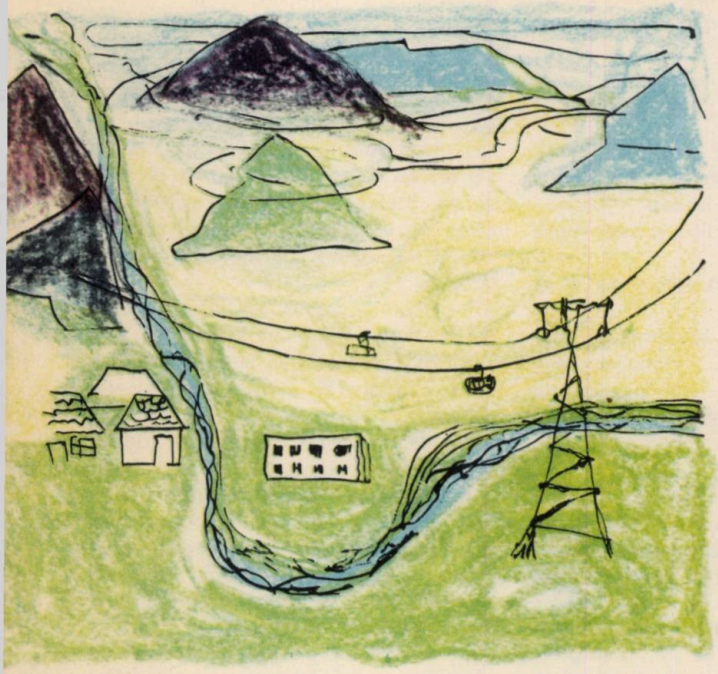

Trăiesc pe o vale frumoasă, cu munți falnici, ce împrejmuiesc satele Frasin și Bucșoaia ca un amfiteatru, cu case mari și luminoase, cu școli noi, oameni harnici și gospodari. De sus, de la Ostra pînă la Frasin curge apa Suhei, care se izbește de malurile îndiguite, venind vijelioasă la vale. În fiecare primăvară ea își umflă apele, căutînd să iasă din albia ei. Este învinsă însă de forțele omului, care i-au pus în cale diguri. Iarna ea scade și îngheață aproape în întregime. Pînă nu de mult, Ostra era un sătuc pierdut printre munți. Oameni specialiști, trecînd prin acest sătuc, au descoperit aici, în zilele noastre, un zăcămînt valoros. Acest zăcămînt poartă numele de baritină. S-a deschis o mină și astfel Ostra a început să devină un orășel. Se construiesc blocuri pentru muncitori. Casele mici dispar, parcă ar intra în pămînt. Pentru prima dată, minerii din micul orășel și-au ales un deputat în Marea Adunare Națională, cel mai bun tovarăș dintre ei, artificierul Toader Grămadă.

De la Ostra, la vale, pornește o șosea asfaltată, unde autocamioanele și tractoarele cu remorci circulă cu produse lemnoase aduse din pădurile de brad și molid, de la izvoarele Suhei. Tăietorii de lemne lucrează cu mașini și unelte mecanizate. Brazii și molizii sînt doborîți cu ferăstraiele electrice, apoi sînt încărcați automat în remorci. Dacă brazii și molizii se găsesc la o depărtare mare de punctul unde trebuie să fie încărcați, atunci funicularul înlesnește transportul materialului lemnos la vale.

Am vizitat împreună cu tatăl meu o cabană pentru muncitorii forestieri. Pe jos, preșuri în culori vii. Paturile acoperite cu pături moi, verzi și albastre. Masa din mijlocul camerei dezvăluia o față de masă înflorată cu modele naționale. În colț, un aparat de radio, o bibliotecă și un raft cu ziare multe. Ce plăcut e să stai într-o astfel de casă înconjurată de brazi și molizi și să te odihnești după orele de muncă!

Asemenea cabane forestiere se găsesc foarte multe pe aici. La fiecare drum ce duce spre un punct de încărcare a lemnului, întîlnești cîte o cabană, două pentru muncitorii forestieri.

De la Ostra pornește o șosea pînă la Stulpicani. Aici se află o școală medie și un cămin cultural date în folosință anul trecut.

Dacă îți continui drumul, vei vedea un sătuc numit Doroteia, apoi, coborînd pe valea Suhei, începi să intri în comuna Frasin. De la cel mai îndepărtat colț al Frasinului pînă în centru toate casele au lumină electrică. De asemenea, aici se află un magazin cu autoservire. Pe șosea, spre stînga, vei vedea fabrica «Constantin Ivănuș». Mergînd mai departe pe șosea, intri în satul Bucșoaia. Imediat la intrare vezi clădirea unde vara se organizează tabăra de pionieri și școlari. Tabăra are 14 solare, o cantină mare și un club cu bibliotecă, unde elevii pasionați pentru literatură pot citi în liniște. Aici își petrec vacanțele în fiecare an cîteva mii de elevi.

La ieșirea din satul Bucșoaia se află o stație de transformare a curentului electric. De aici se poate vedea seara sonda 910. Luminile sondei par atîrnate de un fir invizibil agățat de vreo stea. Pe lîngă sondă trece șirul stîlpilor de înaltă tensiune care pornește tocmai de la Bicaz și se continuă pînă la Ostra și mai departe.

PÎNZARU TEODORA
clasa a V-a, comuna Frasin, regiunea Suceava

EXCURSIE-ORȘOVA CAZANE ADA-KALEH

Trenul ne-a lăsat în gara Orșova. Abia se lumina de ziuă, dar în oraș activitatea începuse. Străzile erau măturate și stropite. O parte din case, proaspăt văruite, își admirau hainele noi în pavajul umed. Altele își așteptau nerăbdătoare rîndul.

Venisem să văd aceste locuri atrasă de vestea că ele vor lua curînd o altă înfățișare. Era anul I înaintea marelui eveniment: începerea construirii Hidrocentralei de la Porțile de Fier.

Cînd va începe vîrtejul construcției, aci se va mișca din loc totul — apa, munții, casele, orașele, oamenii.

În dimineața aceea senină stăteam și priveam locul viitoarelor bătălii cu natura. Imaginația mea alerga înainte cu cîțiva ani. Dar în jur nimeni nu se grăbea. Orșova se trezea în acea dimineață la fel ca în oricare alta.

M-am îndreptat direct spre Dunăre. Poate voi găsi aici ceva din clocotul viitorului șantier.

Liniștea își lăsa parcă o mînă grea pe umerii mei și mă silea să mă așez pe o bancă, lîngă parapetul încă pustiu.

Soarele nu se ridicase deocamdată destul de sus, abia își scotea capul îmbujorat de emoție de după vîrfurile dealurilor înalte. Dunărea arăta ca o oglindă metalică. Fața era atît de liniștită încît se puteau număra sărîturile peștișorilor.

Călătorind pe Dunăre, am ajuns acolo unde ea întîlnește munții ce i se ridică stavilă la Cazane, măreață împreunare de ape și stînci. Aici, totul apare îndrăzneț. Dunărea a sfidat Balcanii și Carpații, stîncile sfidează cerul, iar noi sfidăm, cu vaporul pe care călătorim, și Dunărea și stîncile. Din vîrful lor ne salută, de pe malul iugoslav, balizele care se pleacă sau se ridică, făcînd semne misterioase, pricepute doar de căpitanul vasului, aflat pe punte. Navigația prin aceste locuri e anevoioasă și cere anumite precauții. Vaporul pe care mă aflam pufăia și scrîșnea mai tare. Era ca o fiară sălbatică ajunsă deodată în captivitate. Cu eforturi vizibile, vasul înainta în susul venerabilului fluviu.

Pupa era prevăzută cu un umbrar. Aici am botezat vasul, poate pentru a doua oară, spărgînd, din greșeală, o sticlă de... apă minerală.

Vaporul își urma cursul mai departe, spre punctul cel mai frumos, la Cazanele Mari.

Îmi amintesc de cuvintele lui Vlahuță care lăudau și cîntau frumusețea fluviului în aceste locuri.

La un moment dat, pereții stîncoși ce mărginesc Dunărea se trag ca o cortină. Cortina se trage din ce în ce mai mult.

Covorul de apă se lărgește. Intrăm într-o zonă de dealuri cu coame prelungi. Dealuri verzi, dealuri cafenii, mai înalte sau mai joase.

...A doua zi am pornit spre insula Ada-Kaleh. Panglica asfaltată a șoselei era mărginită de duzi bătrîni.

Încă de la debarcader ne-au primit rămășițe ale zidului cetății ce înconjura Ada-Kaleh din timpuri străvechi.

Cetatea datează de peste 500 de ani. Primul ei constructor a fost Ioan de Huniade. Turcii, care au cucerit-o puțin timp după aceea, au distrus-o și apoi au refăcut-o spre a se sluji de ea.

În zidurile exterioare sînt cazematele. Joase, cu bolți mari, rotunde, ce seamănă cu niște cripte funerare.

Orășelul Ada-Kaleh este tot atît de vechi ca și cetatea. Căsuțele sînt mici și albe. Par niște ciupercuțe ale căror umbrele, acoperișurile, strălucesc în soare. Verdeața se întinde de la o căsuță la cealaltă, formînd adevărate umbrare.

Străduțele sînt foarte înguste.

Ne-am preumblat îndelung prin Ada-Kaleh cu privirile mereu ațintite spre Dunăre. Fluviul, smerit, își încetinește aici mersul. Pare că admiră această cetate, odinioară falnică. «Oare atît de repede se schimbă lumea?» — se întreabă bătrîna Dunăre, în trecerea ei prin aceste locuri.

«Se schimbă» — e răspunsul care vine ca un ecou dintre munții din jur. «Și încă ce schimbări vei mai vedea!»

În toamna anului trecut, conducătorii României și Iugoslaviei au pus în apropiere piatra de temelie la construcția barajului marii hidrocentrale de la Porțile de Fier.

Din acea zi se înscrie pe răboj anul I al noii ere în care vor intra Porțile de Fier.

Aș vrea ca peste cîțiva ani să mă întorc să scriu și eu o modestă filă la cronica noii istorii ce se făurește pe Dunăre.

ROBAN SANDA
clasa a VIII-a, București

ARBORI CELEBRI

de I. STRĂUȚ

Codrul și frunza lui sînt nelipsite în cîntecul și poezia noastră populară. El este nedespărțit de imaginea patriei, a fost martorul unor evenimente dramatice din istoria acestui pămînt. Există copaci, deveniți nemuritori, monumente vii ale naturii, dar totodată monumente istorice, ocrotite de legile țării.

Anii copilăriei multor generații au fost legănați de poezia legendei stejarului din Borzești, care evocă figura de neuitat a lui Ștefan cel Mare. Legenda este murmurată peste veacuri la fel de proaspătă pe plaiurile Moldovei, prin luncile de pe apa Trotușului, unde acest arbore își are înfipte adînc rădăcinile.

Frate bun stejarului din Borzești îi este alt uriaș al codrului, vestitul gorun al lui Horia, care își înalță și azi fruntea verde sub cerul Țării Zarandului, pe malul Crișului Alb, la Țebea. De sub poala sa, crăișorul moților și-a îndemnat la luptă armata de iobagi români și unguri acum aproape două veacuri, cînd durerea poporului s-a revărsat în tumultul revoltei de la 1784, împotriva nedreptăților și împilărilor. Tot aici, la rădăcina acestui copac gigant cetluit în fier și beton, pentru a rezista vremurilor, se află așezată, între două tunuri de cireș, lespedea mormîntului altui conducător al moților — Avram Iancu, figură centrală a revoluției de la 1848 din Transilvania.

E o tradiție ca în fiecare primăvară elevii școlilor din Țebea, Brad și Mesteacăn să asculte lecțiile profesorilor de istorie despre răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan, sub acest gorun.

...Deseori, în grup sau singuri, pot fi văzuți copii sau oameni cu părul nins urcînd dealul Hurezanilor, din apropierea comunei Vladimiri din Gorj. Ei se opresc cu emoție, descoperindu-și creștetul în semn de înaltă cinstire, sub ramurile umbroase ale unui ulm uriaș, împrejmuit cu gard de șipcă, lăsînd gîndurile să le zboare ca niște lăstuni spre vremurile tulburi ale anului 1821, cînd acest copac a fost martorul unor evenimente intrate în istorie. Bătrînii locului povestesc că sub acest ulm secular au jurat pentru prima dată pandurii lui Tudor Vladimirescu să «izbăvească norodul de tagma jefuitorilor».

De istoria furtunoasă a poporului nostru este legată de asemenea existența seculară a stejarului lui Mihai Viteazul din comuna Grădiștea-Vlașca și a stejarului lui Matei Basarab din comuna Plătărești, regiunea București.

Un venerabil arbore, declarat recent de Academia Republicii Socialiste România monument al naturii, se află chiar în mijlocul Bucureștilor, pe strada Batiștei, colț cu Dr. Praporgescu. Este un dud pe care abia-l cuprind patru oameni. În anul 1864, pe vremea cînd lua ființă Universitatea din București, dudul din strada Batiștei tocmai împlinise 100 de ani.

Comisia monumentelor naturii a Academiei a declarat de asemenea ocrotit de lege un stejar de peste 300 de ani din comuna Duboz, în centrul cîmpiei Banatului. El este unică și prețioasă mărturie a codrilor nesfîrșiți care se întindeau odinioară pe aceste meleaguri, în locul holdelor aurii de azi.

Aproape 150 de ani numără în pletele argintii și vestitul «tei sfînt» al lui Eminescu, de pe dealul Copoului din Iași. Aci se odihnea adesea nefericitul poet și își împărtășea durerile cu prietenul său nedespărțit, Ion Creangă. La orele înserării, susurul frunzelor teiului ieșean îngînă poate versuri ale marelui nostru poet, în amintirea clipelor cărora le-a fost martor tăcut și tainic. Le murmură mai ales în acele zile cînd zeci de școlari, înfiorați de amintirea Luceafărului, îi cinstesc memoria, organizînd aici recitaluri de poezie, adevărate serate Eminescu. Atunci, peste grădina verde a Copoului, versurile se înalță molcome și recheamă din amintire întreg peisajul eminescian, îndemnînd la meditare.

Sînt clipe cînd natura se înfrățește cu omul. Asemenea momente sînt și acelea cînd ai prilejul să te apropii de unii martori ai istoriei ca acești arbori celebri. Ei nu sînt singuri. Uneori o pădure întreagă poate să-ți povestească despre trecut, cum e bunăoară vestita Dumbravă Roșie din părțile Sucevei, sădită zice-se de Ștefan cel Mare pe locul unde a cîștigat o grea bătălie, cu mari vărsări de sînge. La prezența lor seculară se adaugă însă atîția copaci tineri, sădiți de oamenii zilelor noastre ca niște mesageri spre viitor. Așa este Stejarul Prieteniei din Parcul Herăstrău, sădit de participanții la Festivalul mondial al tineretului și studenților din București. Aflat nu departe de Piața Aviatorilor, el ar putea să povestească nepoților și strănepoților noștri, dacă ar avea grai, ca un bătrîn unchеș, nu despre bătălii tragice și clipe de restriște, ci despre zilele luminoase pe care le trăim noi, despre lupta pentru pace și socialism.

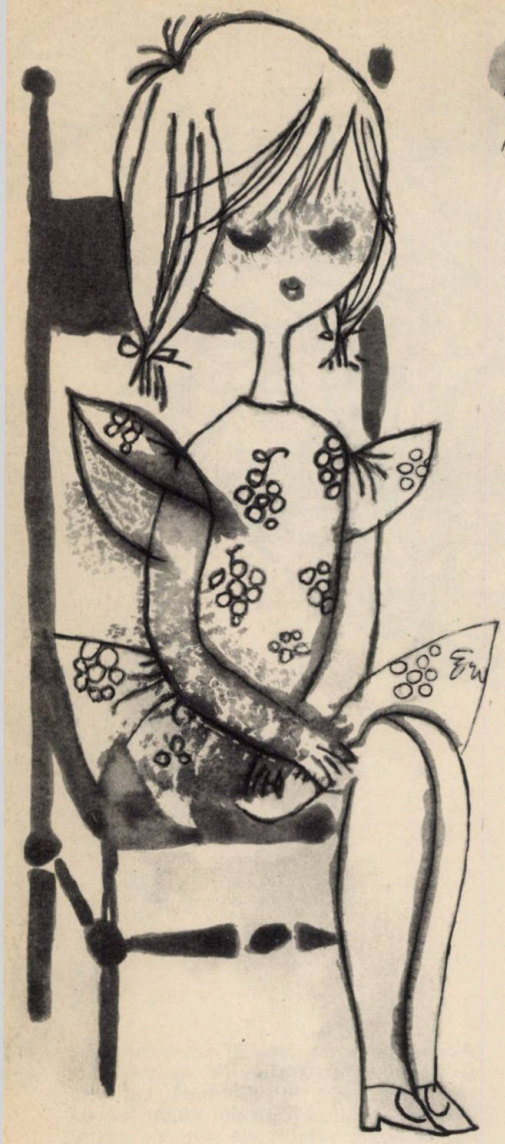

ROCHIA CU BOABE DE STRUGURE

de **VASILE MĂNUCEANU**

Săndel își aduse aminte de niște planuri pe jumătate părăsite. Părăsite nu din lene, ci din cauza greutăților întîmpinate. Îi plăceau peștii și se gîndise să-și facă și el un acvariu. Pe Arhimede, primul lui pește, un pietroșel prins pe Răstoacă, îl ținuse într-un borcan mare de murături. Pesemne însă că pietroșelului nu-i priise borcanul, ori nu-i plăcuse mîncarea, ori că-i schimbase apa prea des. Într-o zi își dăduse ultima suflare sub ochii grei de mîhnire ai lui Săndel. Pe urmă Săndel se decise să-și facă un acvariu. Ușor de zis. Ușor și de făcut, pînă la un punct. La cooperativă existau tot felul de geamuri, iar Tudorică, vînzătorul, ți le tăia cu diamantul, pe măsură. Găsise el și cine să-i facă scheletul de fier. Vorba e însă că bucățile de sticlă trebuiau lipite între ele cu un ciment special, de care Săndel încă nu știa cum să facă rost. Nu l-ar fi făcut mare, l-ar fi făcut mic de tot, cît o cutie de pantofi; dar chiar așa mic, cum să-l facă fără ciment?

Deodată acvariul se transformă în rachetă superfotonică și decolă din mintea lui cu iuțeală năprasnică. Scîrțiise poarta. În poartă se ivi, numai pe jumătate, Irina, colega lui de clasă și de bancă, Irina, cu părul ei neastîmpărat și caraghios, ca un pumn de paie galbene, subțiri. Săndel ieși de sub zarzări și înaintă cu pași înceți, aproape gravi, de gospodar.

— Intră, Irina!

Fata intră și abia acum văzu că are o rochie nouă, semănată cu boabe mari de razachie și cu mînecile scurte, umflate, ca două aripioare de lăstun. «A venit să mi-o arate, să se laude, așa-s fetele» — chibzui repede Săndel și se hotărî să nu bage nimic de seamă, să rămînă nepăsător, să nu-i cînte în strună. «Da, să nu-i cînt în strună» — repetă el expresia pe care o auzise cîndva la taică-său, apoi o pofti politicos în casă, în odaia mare.

Se așezară pe scaune, cît mai țepeni; credeau amîndoi că așa cere buna-cuviință. Săndel se strădui să-și amintească ce fac ai lui cînd au musafiri, cum se poartă, ce spun. Văzîndu-i fața serioasă, încordată, Irina fu gata să izbucnească în rîs, dar băiatul o privi cu severitate și ea se stăpîni cît putu mai bine. Se întreba de ce e el așa, de ce e ea așa, de ce sînt amîndoi așa, altfel, cu totul altfel decît la școală, unde rîdeau de orice fleac, se hîrjoneau și chiar se păruiau, mai în glumă, mai în serios, cînd vreunul din ei zdruncina banca, dezlănțuind ploi de cerneală pe caietele celuilalt.

Anișoara, sora mai mare a lui Săndel, le aduse două bucăți de fagure, pe farfurioare, și apă rece.

— Ia, o îmbie Săndel, mănîncă, e bună, de salcîm. Și sublinie cu un gest calitatea deosebită a mierii.

Mîncară în tăcere, delicat. Săndel, simțind că tăcerea nu se mai poate prelungi, se chinuia să găsească, în calitate de gazdă, un subiect de conversație potrivit, serios. De la fagure îi rămăsese un bulz mic de ceară, pe care îl modela între degete.

— Știi, mă gîndisem să-mi fac un acvariu.

— Daaa? se miră fata, și căpița aurie, nesupusă, din creștet, luă o atitudine adînc întrebătoare, interesată.

— Da. Dar nu am ce-mi trebuie. Aș avea nevoie de un ciment special, cu care se lipește sticla. Nu știu unde să găsesc.

Fata țistui mărunt, cu sprîncenele înălțate, împărtășindu-i supărarea.

Apoi discuția lîncezi. Irina se foi ușor pe scaun, netezindu-și cutele rochiei. «Aha, vrea să-mi atragă atenția, să mă silească să-i laud rochia» — se alarmă Săndel și privi fix în tavan. Dar fata oftă încet și se ridică de pe scaun:

— Eu plec. Trebuie să plec...

Dezamăgit, băiatul se ridică și el. Îi veni în ultima clipă o idee de care se simți foarte mîndru:

— Te conduc. Dacă-mi dai voie...

— Sigur, cu plăcere.

Vorbeau ciudat, parcă erau alții, nu ei, colegii de bancă, și fetei îi veni din nou să rîdă, dar se opri la vreme.

Mergeau lipăind prin praful moale, abia încălzit de soarele firav al toamnei, mergeau alături, gravi, tăcuți, și fiecare se gîndea cît de ciudat e totul.

Dintr-o curte ieși un dulău mare și lățos, cu înfățișare fioroasă. Săndel aproape se bucură, pregătindu-se să smulgă o ulucă, o creangă, un băț, ceva. Avea pentru prima oară prilejul să dea piept cu o primejdie adevărată, s-o apere pe fata de lîngă el. Dar dulăul, după ce adulmecă o prună terciuită, se întoarse și plecă nepăsător, fîțîindu-și alene coada lungă, plină de mărăcini.

În dreptul fîntînii lui Vlad, fata se opri:

—Mi-e cam sete.

Săndel se grăbi să scoată apă. Roata mergea greu, afurisit de greu, dar băiatul se opinti din răsputeri, nelăsînd să se vadă sforțarea uriașă pe care trebuia s-o facă. Trase ciutura pe ghizdul fîntînii și o aplecă cu amîndouă mîinile, pentru ca fata să poată bea. Vru apoi să bea și el, dar ciutura se clătina mereu, lovindu-i bărbia. Fata luă apă în pumni:

— Hai, bea.

Închise ochii, fără să știe de ce, și bău. Irina rîse și își scutură palmele ude în părul lui scurt, țepos. Lui îi plăcu, dar se prefăcu burzuluit, socotea că nu e momentul pentru astfel de glume:

— Ia termină! Știi...

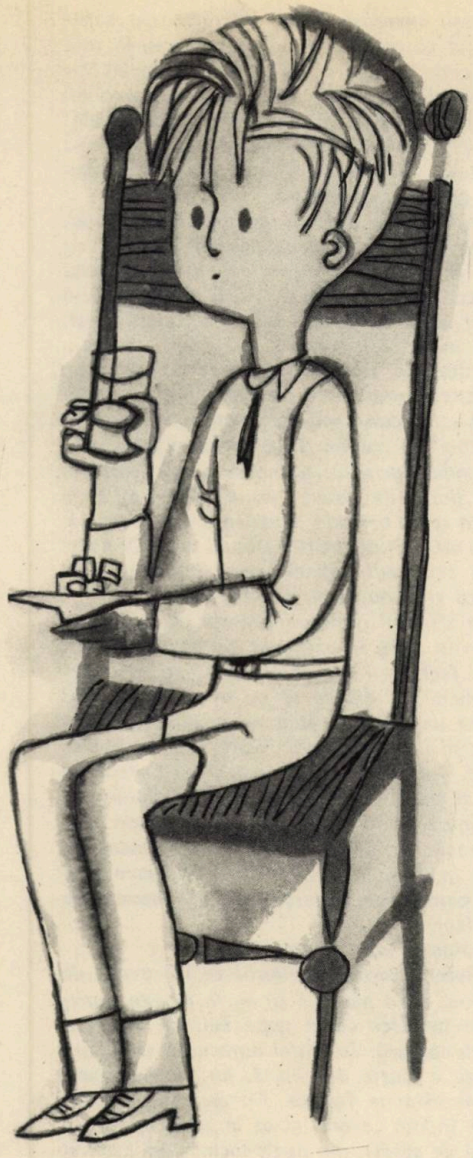

Își vîrî mîinile adînc în buzunare și se întoarse morocănos cu spatele, ca și cum ar fi vrut să plece.

— Te-ai supărat? tremură glasul fetei.

— Nu.

— Ba te-ai supărat...

Săndel ridică din umeri. Făcu cîțiva pași.

— Ce faci, pleci? Ziceai... Ziceai că mă conduci.

— Am treabă.

Și Săndel se mai uită o dată peste umăr, bărbătește, mustrător. Dar lacrima care se ivise în ochiul fetei îi nărui toată dîrzenia. Se întoarse de-a binelea:

— Glumesc. Ce, tu nu știi de glumă? Hai să mai stăm puțin aici, pînă trece camionul ăla. Face un praf, mamă-mamă!

Apoi, deodată:

— Ia uite ce rochie frumoasă ai tu! Cu struguri... Nici nu văzusem că ți-ai făcut rochie nouă. S-o porți sănătoasă!

Scurta poveste a unui trapez.

Mai întîi a oftat. A oftat cît se poate de încet. Cu toate astea, foaia de hîrtie s-a mișcat, abia simțit, ca legănată de vînt, iar băiatul care scria s-a mirat, fiindcă toate ferestrele erau închise. El n-avea de unde să știe că oftase trapezul.

S-a întîmplat însă că eu știam. Cunoșteam cu de-amănuntul tristețea și regretul trapezului: marele lui regret că nu s-a născut trapez de circ.

Ce frumos ar fi fost atuncea totul... S-ar fi legănat grațios sub cupola ametitor de înaltă a manejului, scăldat în fulguirea de aur a reflectoarelor. S-ar fi legănat, da, în tactul alămurilor din orchestră, barele și corzile i-ar fi vibrat armonios sub mușchii de oțel ai acrobaților, iar tunetele de aplauze ale spectatorilor încîntați l-ar fi răsplătit în fiecare seară.

Spre mîhnirea lui însă, se născuse trapez într-o problemă de geometrie, oarecare. Îl înconjura o familie numeroasă de semne și cifre tăcute, politicoase, risipite ca niște pinguini albaștri pe zăpezile hîrtiei.

Ciuda și nemulțumirea îl năpădeau așa cum năpădesc furnicile cîte o buturugă bătrînă, în pădure. Tocmai se pregătea să-i descrie această stare sufletească și băiatului în caietul căruia se afla problema de geometrie, cînd îl acoperi fără veste, încet și mîngîietor, plapuma moale și pufoasă a unei sugative. Apoi caietul se închise. Într-un tîrziu, plictisit și mohorît, trapezul nostru ațipi.

Se deștepta tocmai a doua zi dimineața, în murmurul viu al unei clase. Caietul se afla deschis, pe bancă, și lumina care se strecura printre mușcatele din fereastră îl gîdila plăcut.

Se întinse de-i trosniră toate cele patru laturi. Căscă, apoi privi plin de curiozitate împrejur. N-avu însă timp să privească prea mult. În clasă se făcu liniște. Trapezul se simți ridicat fără grabă, cu caiet cu tot, și purtat printre cele două șiruri de bănci. Poposi tocmai pe catedră.

Nu răsunară acorduri triumfătoare și vesele de orchestră.

Nu izbucniră ropote de aplauze.

Reflectoarele nu inundară clasa cu lumina lor orbitoare.

Nimic din toate acestea.

Numai creionul roșu din mîna profesorului desena chiar acolo, lîngă trapez, un 10 mare și frumos. Dar trapezul din povestea noastră are destulă vreme să audă cuvîntul blajin și mulțumit al profesorului. Văzu, de asemenea, cum obrajii băiatului înfloresc de bucurie ca doi maci luminoși.

Și i se făcu deodată rușine pentru tot ce gîndise mai înainte.

V.M.

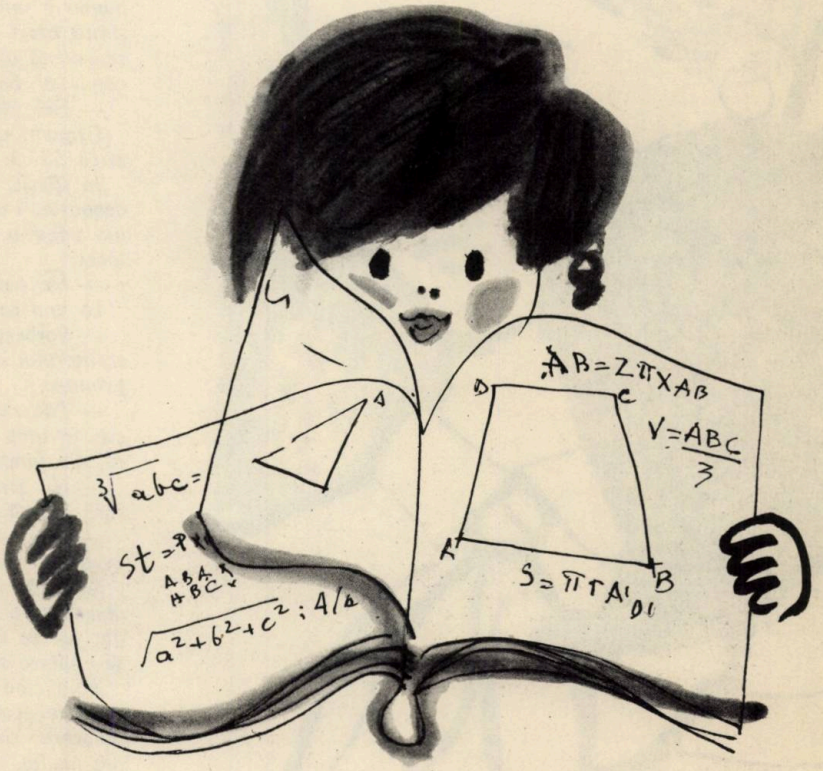

Cravata roșie de pionier

de **EMILIA CĂLDĂRARU-POPP**

*

În recreație, a venit tovarășa Nina, instructoarea superioară, și ne-a anunțat că, după ore, să ne strîngem în sala mică de festivități, unde clasele a VII-a (A, B, C și D) vor avea întîlnire cu un scriitor pentru copii. Pe mine (probabil fiindcă nu de mult am cîștigat concursul literar pe școală) m-a ales în prezidiu și mi-a dat sarcina ca, în final, să-i spun scriitorului cîteva cuvinte de mulțumire și să-i dau flori. Cu asta m-a pus în încurcătură.

Ei da, e o veche meteahnă a mea să rod capetele cravatei. Nu știu cum am deprins eu obiceiul ăsta urît (nu pot să nu recunosc că e urît), fapt e că, de cîțiva ani, nici o cravată a mea nu rămîne cu capetele întregi. Aș fi preferat de-o mie de ori să-mi rod unghiile, ca alți băieți din clasă, deși, bineînțeles, și ăsta e un obicei îngrozitor. Dar decît cravata... Și totuși nu mă pot dezvăța. De cîte ori mă concentrez asupra unei lecții sau citesc vreo carte pasionantă sau — mai ales atunci! — cînd scriu ceva, mă pomenesc... uf! nici nu vreau să rostesc verbul «a roade». Cîte necazuri mi-a dat! Mi-a făcut odată Sandu, caricaturistul nostru, un «portret» și mi l-a agățat de hartă, în hazul tuturor. Altădată, la o serbare, «m-a luat în țepi» brigada artistică a școlii. Acasă, cu tata și mama am mereu «discuții» pe tema asta. De fapt, în ultimul timp, am avut mai puține. S-au plictisit cu toții să mă mai cicălească și m-au lăsat într-ale mele.

Evenimentul de la sfîrșitul orelor, întîlnirea cu scriitorul, m-a pus însă din nou în mare încurcătură. Se poate să apari în fața unui scriitor (scriitorii, se știe, sînt atenți la toate) cu o cravată ca a mea? E limpede că nu se poate. Atunci? Să împrumut cravata unui coleg? Abia au mai uitat să mă ia peste picior și eu să le reamintesc? N-are nici un rost să scormonesc lucrurile. Tocmai azi, cînd am și eu prilejul să fiu personajul nr. 1 al clasei. Există o altă soluție. Soră-mea, Steluța. Azi după-amiază e la școală, în sala de sport. Are antrenament. În treacăt fie spus, e grozavă soră-mea. Un nod de om — abia în clasa a III-a —, dar de-acum a și participat la două campionate interșcolare de natație, ba a apărut și la televizor.

În recreația următoare, am alergat la ea.

Are un obicei nesuferit soră-mea. Vorbește îngrozitor de tare și turuie într-una. Cînd mă duc cu ea la muzeu sau la patinaj, toată lumea întoarce capul după noi. Eu mă simt prost, ea însă nici nu observă. De altfel nimeni nu se supără pe ea, fiindcă Steluța e foarte drăgălașă, iar, pe deasupra, mama o îmbracă întotdeauna frumos. Ca de obicei, m-am simțit prost cînd, de îndată ce am intrat în sală (se știe ce rezonanță are o sală de sport), am auzit tocmai din celălalt capăt al bazinului:

— Hei, Neluțu, pe mine mă cauți?

Oricum, așa, dintr-o dată, să-și întoarcă ochii spre tine circa 50 de fetițe e cum să spun...

În sfîrșit, am trecut și peste asta și, luînd-o pe soră-mea deoparte, i-am spus despre ce e vorba. Pentru prima oară am văzut-o rămînînd o clipă tăcută, apoi răspunzîndu-mi încet:

— Nu pot, Neluțule! Zău, cravata nu pot să ți-o dau! La una ca asta nu mă așteptam.

— Vorbești serios? Gîndește-te și tu, cum să apar în fața scriitorului cu cravata asta a mea... A ta e nouă, abia ai primit-o...

— Păi, da, tocmai de aceea. E prima mea cravată și... știi, în timp ce mi-o lega la gît tovarășa Nina, nu știu dacă tu, din fundul sălii, ai observat că eu...

— Nu știu ce-am observat, observ însă acum ce fel de soră am. O dată apelez și eu la tine...

— Neluțule, nu te supăra. Dacă ar fi vorba despre altceva, da, cu dragă inimă, însă cravata...

Începuse iarăși «să-și dea drumul», să mă năucească cu obișnuitul ei torent verbal, așa încît, simțind că atenția celor din jur se îndreaptă din nou asupra noastră, am preferat să-i întorc spatele și să plec.

Abia cînd am ajuns în vestiar am știut exact pentru ce venisem acolo. Zeci de pardesie, pachețele, cămăși, fustițe, pulovere, căciulițe stăteau înșirate în cuiere. Și deasupra lor, multe, nenumărate cravate roșii. Eu însă căutam una

anume. Nu mi-a fost greu să descopăr jacheta Steluței. (V-am spus doar că mama o îmbracă frumos și că întotdeauna Stela are ceva deosebit, ca, de exemplu, jacheta asta roșie, cu margine gri, de vinilin.) Cravata ei era în buzunar, împăturită frumos. Dacă m-ar fi văzut cineva cum cotrobăiam prin buzunarul jachetei, privind temător în stînga și-n dreapta, ar fi putut crede că sînt un hoț. Dar am avut grijă să prind un moment cînd în vestiar nu era nimeni. Am lăsat în buzunarul jachetei cravata mea cea cu colțuri... se știe cum... și am zbughit-o în clasă.

N-aș fi bănuit că se va întîmpla ce s-a întîmplat. Credeam că totul se va rezolva acasă, cu o mică ceartă, în fața mamei: soră-mea strigînd că sînt un neobrăzat fiindcă i-am luat cravata fără să-mi dea voie, eu pretinzînd sus și tare că pentru onoarea clasei și a familiei noastre am făcut-o, iar mama, căutînd, ca întotdeauna, să împace lucrurile. S-a întîmplat însă altfel.

Eram spre sfîrșitul întîlnirii cu scriitorul. Ne vorbise despre planurile viitoarelor sale cărți, apoi începuse să ne citească o povestire. Ascultam atent, cînd, dintr-o dată, de sus, de pe scenă, am observat în sală o mișcare abia zărită, dar care mie nu putea să-mi scape, fiindcă o cunoșteam mult prea bine: se transmitea ceva de la bancă la bancă, prin sistemul cunoscut la noi în clasă sub numele de «poșta pe sub mînă». Mișcarea pornise de undeva dinspre rîndul de lîngă ferestre și se deplasa cu repeziciune spre dreapta, apoi spre băncile din față, pînă cînd se opri — de necrezut! — la tovarășa Nina, așezată printre copii în banca a doua. Pe furiș, tovarășa Nina a desfăcut sub bancă un plic sau un pachețel, sau cam așa ceva, și pe față i s-a întipărit un fel

Ilustrații: IACOB DEZIDERIU

de mirare. N-am mai avut cînd să mă întreb ce să însemne toate astea, fiindcă scriitorul tocmai terminase de citit, ceea ce însemna că eu trebuie să aduc degrabă, din spatele scenei, buchetul de flori și să i-l dau oaspetelui, însoțindu-l de cele cîteva cuvinte de mulțumire, pe care, de teamă să nu le încurc, le învățasem pe dinafară. Judecînd după aplauzele pe care le-a cules micul meu discurs și după emoția care se citea în ochii scriitorului, puteam socoti că rolul meu se încheiase cu bine și că deci tovarășa Nina se putea ridica să spună: «cu aceasta, copii, întîlnirea noastră cu tovarășul scriitor s-a terminat». Tovarășa Nina s-a ridicat... dar a spus altceva:

— Tovarășe scriitor, aș vrea să vă mai reții doar cîteva minute. Știu bine că pionierul de lîngă dumneavoastră, da, cel care v-a mulțumit în numele nostru, nu v-a spus tot ce ar fi vrut să vă spună. Știu că tare ar fi vrut să vă mai spună următorul lucru: «Tovarășe scriitor, mă ispitește și pe mine condeiul și hîrtia. Unii, chiar spun că încercările mele literare n-ar fi lipsite de calități. Tare m-ar bucura să le vadă un scriitor adevărat, care să-mi dea unele îndrumări».

Cu totul nepregătit pentru întorsătura pe care o luaseră lucrurile, m-am ridicat în picioare — fiindcă despre mine era vorba —, dar n-am știut ce trebuie să spun sau dacă trebuie să spun ceva și am rămas cu ochii fixați fără rost pe buchetul de flori pe care abia îl dăruisem. M-a scos din încurcătură scriitorul, care mi-a adresat imediat o întrebare directă.

— Ce scrii? Versuri, proză?

— Proză... adică... descrieri de natură.

— Descrieri de natură... Da sînt frumoase și pot fi un bun exercițiu literar. În general însă scriitorii — gîndește-te, de exemplu la clasici — folosesc descrierile de natură pentru a crea o anumită atmosferă, pentru a sublinia o stare sufletească într-o anumită împrejurare în care se află eroul. O povestire ai încercat vreodată să scrii?

— N-am îndrăznit.

— Încearcă. Săptămîna viitoare am aici o întîlnire cu copiii din clasele mici. Ai prilejul să-mi aduci povestirea. Ceva din viața de școală, o amintire din vacanță, o întîmplare cu tîlc... și, bineînțeles, cu oricîte descrieri de natură dorești, încheie zîmbind.

— O să încerc... vă mulțumesc.

...Eram atît de năucit de cele întîmplate, pluteam într-un asemenea ocean de fericire, că nu m-am dezmeticit de-a binelea decît după ce mi-am auzit numele repetat de un adevărat cor de glasuri.

— Nelu, Nelu. E a lui Nelu.

Mi-au trebuit vreo două minute ca să pot face o legătură între tot ceea ce se întîmplase de la plecarea scriitorului. Știam că, în timp ce-l conduceam spre ieșire, tovarășa Nina spusese copiilor să mai rămînă pentru «o lămurire». Și tovarășa Nina începuse cam așa: «Copii, în timpul întîlnirii cu tovarășul scriitor, m-am pomenit că primesc un pachețel. Mare mi-a fost mirarea cînd, desfăcîndu-l, am găsit în el... o cravată roșie. Dar și mai mirată am fost cînd am citit pe pachețel aceste cîteva cuvinte foarte ciudate: «Cineva din clasa a VII-a a pierdut această cravată».

— Nelu, Nelu. E a lui Nelu, răspunse un cor de glasuri. Mă și mir cum de n-am intrat în pămînt de rușine cînd mi-am dat seama despre ce este vorba.

— De unde știți voi că e a lui Nelu? întrebă tovarășa Nina.

— E mototolită. E roasă. Are colțurile mîncate, răspunse iarăși un amestec de glasuri.

— Eu văd că Nelu are cravată. Și încă una nouă, frumoasă, se împotrivi tovarășa Nina, privindu-mă stăruitor.

«Oare ce și cît știe tovarășa instructoare? mă întrebam. Oare Stela i-o fi scris numai atît cît a citit ea? Să-mi facă Stela una ca asta!»...

Din sală se auzea un murmur nedeslușit, toți așteptau să audă ce o să spun. Am spus ceea ce, de fapt, toți știau dinainte că voi spune:

— E a mea... cravata.

— Atunci cum se explică?

— E o poveste... am îngăimat.

— O poveste cu tîlc, mi se pare, sublinie tovarășa Nina, în așa fel încît un nou val de roșeață îmi împurpură obrajii.

— Tocmai ce ți-a cerut tovarășul scriitor, ținu să-mi amintească o fată din fundul sălii, ca și cînd ar mai fi fost nevoie.

Lucrurile ajunseseră la un asemenea punct încît singurul răspuns pe care-l mai puteam da era acesta.

— O să spun totul în povestire.

— Nu știu de ce cred că va ieși o povestire interesantă și instructivă... mai ales pentru autor, încheie tovarășa Nina și încheie adunarea.

...Cînd mi-e foarte rușine de ceva, mi se face dintr-o dată o sete grozavă. Cinci pahare de sifon am băut, în colț, la «Răcoritoare», după ce am plecat de la școală. Dar nu mi-am putut potoli setea. Poate după ce voi scrie povestirea?...

mașinile știu singure ce au

Pe tabloul înalt din hala largă, zeci de cadrane, aliniate vertical și orizontal, dau de veste în fiecare clipă despre tot ceea ce se întîmplă în măruntaiele mașinilor. Ace zvîcnesc din cînd în cînd, ici și colo se aprind luminite verzi, roșii, albe... Încet, lin, fără întrerupere, un sul de hîrtie se desfășoară, în timp ce o penită se mișcă ba la stînga, ba la dreapta, înscriind fără încetare linii grațioase.

Din cînd în cînd, un om notează într-un registru cîteva date. Și iar privește... Ne aflăm la tabloul de comandă al unei mari uzine. De aici este dirijat întreg procesul de fabricație. Mașina face totul. Omul doar dirijează și supraveghează. Acestea sînt uzine care funcționează automat.

Cuvîntul acesta, automat, cu toată familia sa bogată: automatizare, automatică etc., nu reprezintă nici un mister. Denumirea provine din vechea limbă greacă, în care autos înseamnă «singur, eu însumi»; iar maomai vrea să spună «mă mișc». Automat este deci un obiect care se mișcă singur, fără să intervină omul.

Numeroase mașini automate se întîlnesc astăzi pe rampele de lansare a navelor cosmice, în fabrici, acasă la noi, pe stradă... Vi se pare că exagerez? Veți vedea că nu pentru că automatizarea începe să pătrundă pretutindeni! Dar, înainte de a privi în prezent, hai să răsfoim puțin paginile prăfuite ale vechilor tomuri: chiar și acolo vom întîlni cîte ceva în legătură cu automatizarea!

«TEATRUL AUTOMATELOR»

Una dintre primele cărți despre tehnică a fost scrisă de vestitul învățat Heron din Alexandria, în secolul I al erei noastre. Această carte se numește «Teatrul automatelor».

Unul dintre aceste automate era instalat la templele în care mulțimea venea să se roage zeilor. Lucrurile se întîmplau cam așa:

Porțile templului erau zăvorîte.

— Zeii așteaptă jertfe! spunea preotul.

Omul aducea atunci o oaie, un berbec sau un alt animal tînăr, pe care-l așeza pe piedestalul din fața templului și-l înjunghia.

— Vom vedea dacă zeilor le-a plăcut jertfa! spunea preotul.

Dacă zeilor le plăcea jertfa — ceea ce se petrecea întotdeauna cînd greutatea animalului era suficient de mare —, ușile se deschideau singure. «Automat». Lumea credea că e o minune și se închina cu evlavie.

Explicația se găsește în cartea lui Heron: greutatea animalului acționa o pîrghie, ascunsă sub piedestal, care împingea porțile templului!

Primele mecanisme automate care au fost construite pentru a aduce direct foloase au fost... ceasurile. Cu întreaga lor familie de ornice și pendule, acționate de arc, greutăți sau apă, ceasurile constituie mecanisme automate: într-adevăr, este limpede că ele funcționează fără intervenția omului, arătînd în fiecare moment ora exactă.

Înainte de revoluția franceză (1789), în Franța făcea senzație un ceasornicar elvețian — Pierre Jacques Druot — care, împreună cu fiul său, Henri, construiau tot felul de jucării automate care și astăzi ne încîntă. Astfel, întorcînd un arc, se puneau în mișcare niște figurine înfățișînd muzicanți: aceștia cîntau din diferitele lor instrumente, înclinîndu-și grațios capetele, în timp ce dansatorii — tot niște păpuși — se mișcau în ritm!

MAȘINILE AUTOMATE

Să închidem însă colbuitele volume de istorie și să ne aruncăm privirile în jurul nostru.

Să intrăm într-o fabrică de produse metalice. Iată o mașină în care la un capăt pătrund vergele lungi de fier. La celălalt capăt al mașinii ies șuruburi, gata făcute. Mașina lucrează singură: nici un om nu taie vergeaua lungă de fier în bucăți și nici nu face șanțurile șuruburilor. Înăuntrul mașinii se găsesc dispozitive care îndeplinesc singure aceste operații. Mașina este, așadar, complet automatizată.

După aceea muncitorul fixează bucățile de fier într-un strung special, care taie ghiventurile, sub conducerea atentă a omului.

Aceasta este muncă mecanizată. După cum se vede, prin mecanizare se înțelege înlocuirea efortului muscular prin acțiunea unor mașini, aparate sau mecanisme. Omul are acum sarcina de a manevra, de a deservi, de a comanda, declanșa, controla și întreține mașinile respective. Omul este, așadar, «inima» mașinii. În același timp, oboseala sa fizică este înlăturată.

— Bine, dar atunci care este deosebirea între mecanizare și automatizare? veți întreba voi.

— Se poate uneori ca mașinile să fie astfel construite încît ele să înceapă singure să funcționeze, să se oprească după ce își termină treaba, ba chiar să și controleze dacă ceea ce au executat este bine făcut. În acest caz, este vorba despre automatizare.

— Și omul? Ce rol are în acest caz omul?

— Omul este cel care supraveghează mersul unui mare număr de mașini automatizate. El nu mai face nici un efort muscular. Astfel, cîțiva oameni pot supraveghea o fabrică întreagă, urmărind indicațiile unui număr mare de cadrane și de înregistratoare automate. În loc să mai muncească cu brațele, omul muncește acum cu mintea: trebuie să fie foarte atent, să reacționeze repede la indicațiile de pe tabloul de comandă... Și, bineînțeles, se cere o pregătire superioară pentru a face față unei munci atît de deosebite.

MIȘCARE NEÎNTRERUPTĂ

În industrie, în zilele noastre, sînt foarte răspîndite diferite mașini care lucrează automat.

Vreți să vedem, împreună, cum funcționează, de pildă, o mașină ce fabrică sticlărie?

În mașina automată este adusă sticla topită. Dedesubtul ei circulă pe o bandă de transport (un fel de covor în mișcare neîntreruptă) un șir de forme de pămînt.

Pe măsură ce fiecare formă de pămînt ajunge în dreptul unui tub, din tub curge, automat, o cantitate fixă de sticlă topită.

După aceea, banda se mișcă, luînd cu ea forma umplută și aducînd în dreptul tubului alta goală. Forma umplută ajunge acum în dreptul unui piston, care coboară pînă în fundul ei și, apăsînd sticla topită, o face să se subțieze și să se modeleze. În faza următoare, sticla fierbinte este scoasă din forma de pămînt și introdusă într-o altă formă, curată, cea definitivă. În această formă este insuflat aer, care face ca sticla să capete înfățișarea pe care am dorit s-o aibă.

Așadar, mașina face totul: ia cantitatea precis măsurată de sticlă, o modelează, construiește. La capătul benzii de transport apar produsele, terminate.

— S-ar putea face și altfel?

— Fără îndoială. Gîndiți-vă la truda muncitorului care lucra sticla odi-

care de făcut

de LEONID PETRESCU

nioară, suflînd în tuburi sticla topită pentru a-i da forma dorită.

Sînt multe exemple de mașini automate care lucrează astăzi în fabricile din țara noastră: mașinile care asigură turnarea firelor de relon și rolan de la Săvinești, o bună parte din operațiile de fabricare a băilor și radiatoarelor la noua fabrică din București, operațiile de fabricare a cauciucului sintetic la Borzești, prepararea multor substanțe chimice de la Combinatul chimic «Victoria», fabricarea acidului sulfuric și superfosfaților la Năvodari etc.

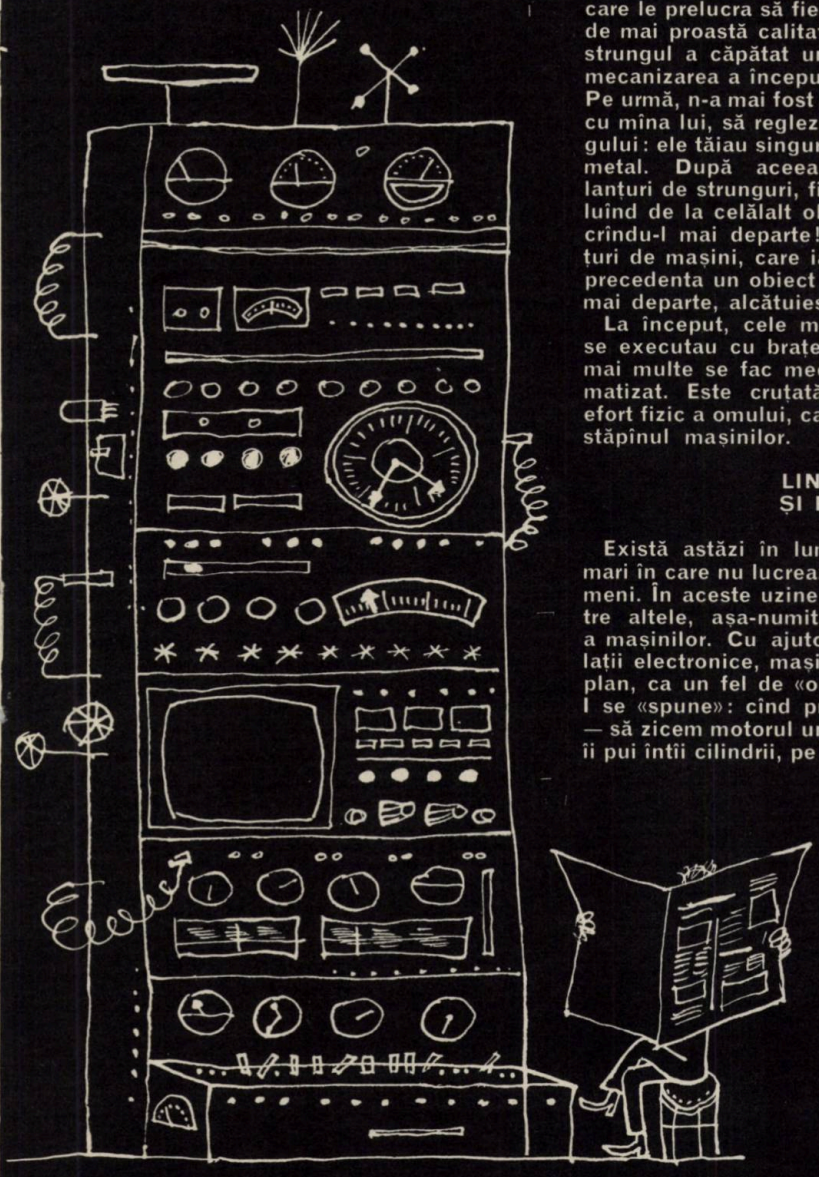

Automatizarea nu poate fi introdusă dintr-o dată peste tot. Mașinile automate au mecanisme complicate, a căror construcție este foarte pretențioasă. Să urmărim, de pildă, evoluția strungului. Strungul, la început, era acționat de picior, iar gradul de iscusință al omului făcea ca obiectele pe care le prelucra să fie mai reușite sau de mai proastă calitate. După aceea, strungul a căpătat un motor — deci mecanizarea a început să se extindă. Pe urmă, n-a mai fost nevoie ca omul, cu mîna lui, să regleze cuțitele strungului: ele tăiau singure cît trebuia din metal. După aceea, s-au aranjat lanțuri de strunguri, fiecare dintre ele luînd de la celălalt obiectul și prelucrîndu-l mai departe! Astfel de lanțuri de mașini, care iau fiecare de la precedenta un obiect și-l prelucrează mai departe, alcătuiesc linii automate.

La început, cele mai multe munci se executau cu brațele. Astăzi, cele mai multe se fac mecanizat și automatizat. Este cruțată cheltuiala de efort fizic a omului, care devine astfel stăpînul mașinilor.

LINII AUTOMATE ȘI PROGRAMARE

Există astăzi în lume unele uzine mari în care nu lucrează decît 2—3 oameni. În aceste uzine se aplică, printre altele, așa-numita «programare» a mașinilor. Cu ajutorul unor instalații electronice, mașinii i se face un plan, ca un fel de «orar» al elevului. I se «spune»: cînd primești obiectul — să zicem motorul unui automobil — îi pui întîi cilindrii, pe urmă îi montezi bujiile, apoi ai grijă de pistoane etc. Fiecare operație are prevăzut un interval fix de timp. La sfîrșit, mașina controlează singură rezultatul operei sale, și dacă nu e mulțumită, dacă produsul are vreun defect, îl repară tot ea.

PRIVIND ÎN VIITOR

Cu pași mari ne apropiem de timpul cînd cea mai mare parte a muncilor vor fi automatizate.

Astfel, în raportul la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 se arată că în țara noastră mecanizarea și automatizarea vor fi și mai mult dezvoltate.

Un loc principal în politica partidului și guvernului îl va ocupa în continuare înzestrarea industriei noastre cu instalații la nivelul tehnicii avansate.

De exemplu, în minele de unde se extrag cărbune și minereuri, o bună parte din munca făcută cu brațele va fi executată de mașini care vor tăia cărbunele (haveze) și-l vor încărca în vagonete. În exploatarea lemnului sau în turnarea metalului pentru a obține din el mii de produse folositoare, se va dezvolta, de asemenea, mecanizarea, ca și în multe alte domenii.

Automatizarea va fi folosită pe scară mult mai mare în prelucrarea țițeiului, pentru a extrage din el nenumărate produse utile, de la medicamente la fibre sintetice. De asemenea, în industria sticlei (așa cum am arătat mai înainte), în cea alimentară, în transporturile pe calea ferată se va dezvolta automatizarea. Mașinile folosite în diferite industrii, printre care și cea textilă, vor fi automatizate.

În acest fel, munca omului va fi mult ușurată și se vor obține produse de calitate superioară, în cantitate mare, îndestulătoare. În asemenea condiții, muncitorii și tehnicienii trebuie să aibă multe cunoștințe, să posede capacitatea nu numai de a conduce asemenea mașini, dar și a le perfecționa mereu.

Oamenii de știință, muncitorii și tehnicienii s-au angajat să-și concentreze toate eforturile pentru perfecționarea continuă a utilajelor fabricate în țara noastră pentru producția unor mașini moderne necesare industriei noastre.

ISPRĂVILE LUI Mîndru Păunaş si ale prietenului său Toma Alimos

TEXT: D. ALMAŞ
Ilustraţii: I. DEÀK — Cluj

(ERA ÎN VARA ANULUI 1470)

Alexandru, feciorul lui Şendrea, portarul Sucevei, şi prietenul său Toma se întrec la tragerea cu arcul.

1

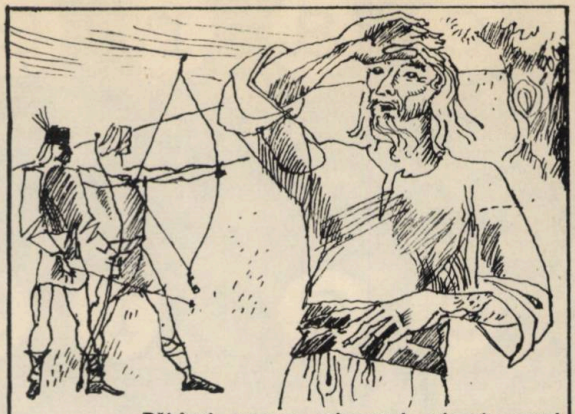

Bătrînul Grigore prisecarul priveşte cerul.
— Stolul ăsta de stăncuţe vesteşte o mare nenorocire.

2

Alexandru s-a înfăţişat la tatăl său, portarul Şendrea:
— Tată, moş Grigore prisecarul spune că vin tătarii.
— Hai să-l vestim pe Vodă.

5

Dintre boieri, vornicul Manea se arăta neîncrezător:
— Tătarii? Vorbe!...

8

— A, tu ai adus vestea asta, Mîndru Păunaş?
— Da, Măria ta; dar pe mine mă cheamă Alexandru
— Eu vreau să-ţi spun Mîndru Păunaş.

9

— Trimite Şendrea iscoadă să afle adevărul despre tătari

10

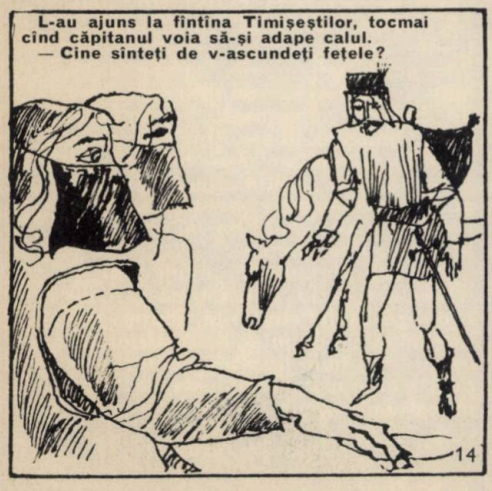

L-au ajuns la fîntîna Timişeştilor, tocmai cînd căpitanul voia să-şi adape calul.
— Cine sînteţi de v-ascundeţi feţele?

14

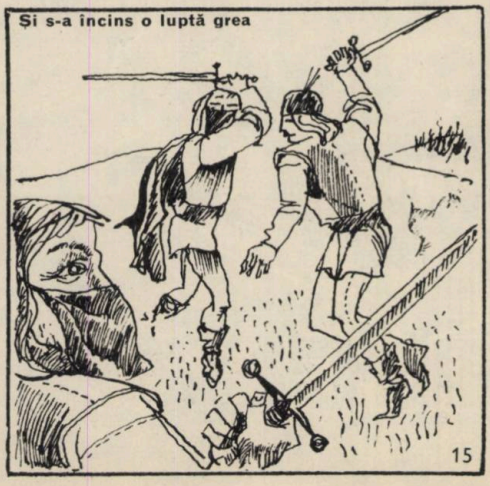

Şi s-a încins o luptă grea

15

3
Bătrînul alergă spre flăcăi:
— Duceți-vă, degrabă, la curte și vestiți pe Ștefan Vodă că vin tătarii lui Calga Han, de la Crîm. Am văzut stăncuțele ce zboară totdeauna înaintea hoardei tătărești.

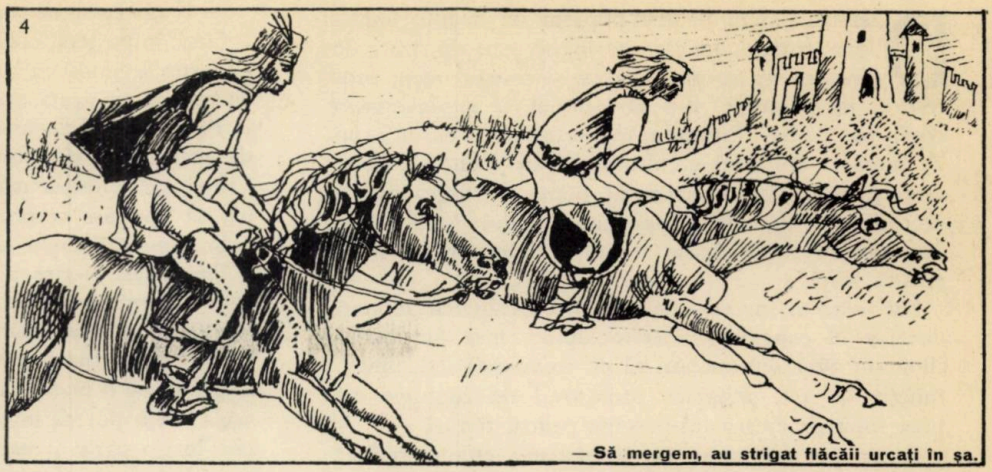
4
— Să mergem, au strigat flăcăii urcați în șa.

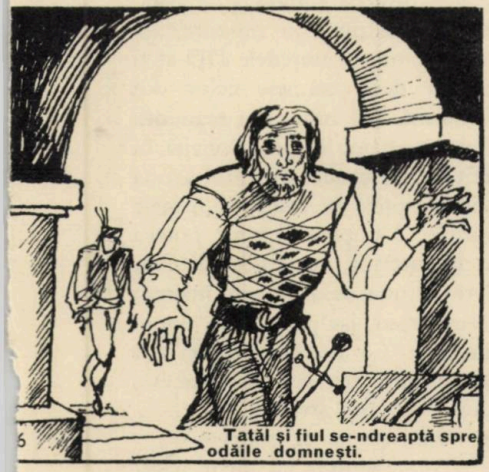
6
Tatăl și fiul se-ndreaptă spre odăile domnești.

Ștefan Vodă se află la sfat tainic cu cîțiva boieri.
— Ce-i Șendrea? Dai buzna de parc-ar veni tătarii.
— Cu adevărat vin, măria ta!
7

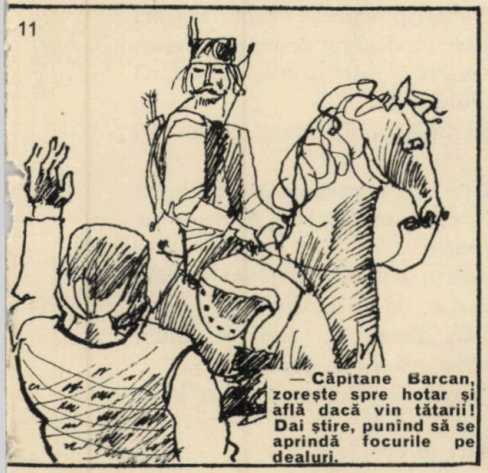
11
— Căpitane Barcan, zorește spre hotar și află dacă vin tătarii! Dai știre, punînd să se aprindă focurile pe dealuri.

Ieșind din Suceava Barcan întîlni doi călăreți cu fețe acoperite cu valuri negre.
12

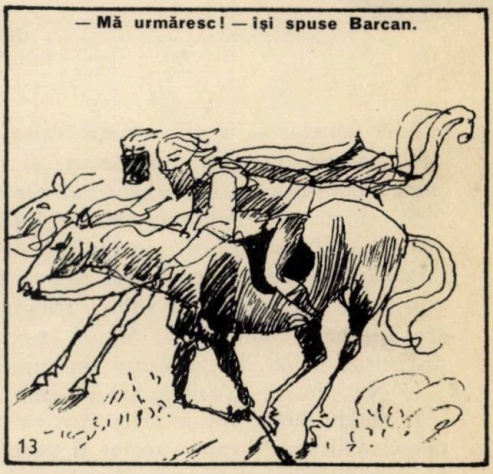
— Mă urmăresc! — își spuse Barcan.
13

— Aistia sîntem!
16

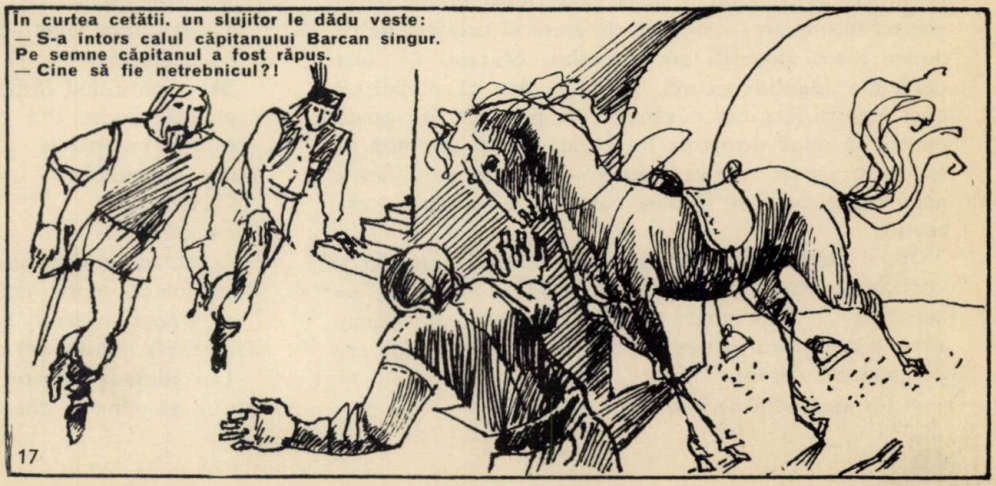
În curtea cetății, un slujitor le dădu veste:
— S-a întors calul căpitanului Barcan singur.
Pe semne căpitanul a fost răpus.
— Cine să fie netrebnicul?!
17

(VA URMA)

acțiunea „DD"

de ION MARINA
Ilustrații: D. NEGREA

Deși instalasem pentru popasul de noapte numai două corturi, în care se înghesuiau douăzeci de pionieri, mi se părea că eu și colegul meu, profesorul de zoologie, n-o să izbutim să supraveghem copiii pas cu pas. Pornisem într-o expediție cu un grup de pionieri obișnuiți cu drumurile de munte — băieți unul și unul. La ora aceea de popas se simțea puțină dezordine — atît cît își puteau îngădui niște băieți care promovaseră clasele a șaptea și începuseră să se creadă mari.

Nu fusesem investit de nimeni cu calitatea de conducător al expediției noastre alpine, însă din prima clipă am avut sentimentul că eu trebuie să îndeplinesc funcția de șef, deoarece profesorul de zoologie era prea robit de eterna lui pasiune pentru fluturi.

Acum pot mărturisi: tot timpul m-a chinuit o frică absurdă, pe care mă străduiam s-o ascund... La o vîrstă cînd băieții născocesc orice și scotocesc totul e un act temerar să te afli, printre stînci și prăpăstii, cu douăzeci de pirați și mușchetari, și indieni... Eram mereu cu ochii pe ei, organizînd totul în amănunt.

Și totuși... În dimineața cînd trebuia să coborîm în sat, Dinu și Dan lipseau. Se înțelege că m-am alarmat. Cercetările mele au stabilit că cineva i-ar fi văzut în zori ieșind din cort și plecînd cu frînghia și tîrnăcopul. La întrebarea «încotro?», Viorel, singurul martor al dispariției celor doi, ridicase din umeri.

— Nu știu, că eu atunci am adormit.

Se făcură multe presupuneri. Atît eu cît și băieții cunoșteam destule locuri care ar fi putut să-i ispitească pe fugari. Nici acum — după ce a trecut vreme de la această întîmplare — n-aș fi în stare să precizez de ce dintre toate direcțiile am organizat căutarea în zona defileului Dîmbovicioarei. Poate pentru că numai cu o zi înainte făcusem o excursie la peșteră. Sau poate pentru că după dispariția lui Dinu și Dan începură să se contureze în mintea mea și să capete semnificații niște reacții pe care le observasem la ei în timpul excursiei.

Întîi: Dinu și Dan fuseseră tot timpul împreună și oarecum separați de ceilalți. Al doilea: aveau un aer misterios și înfrigurat; parcă găsiseră... sau căutau ceva. La intrarea în peșteră, Dan se cățărase — de ce? pe peretele abrupt.

— Fii atent, întoarce-te! i-am strigat eu.

— E agil ca un rîs carpatin, a răspuns Dinu în locul lui.

Cînd, în peșteră, colegul meu, profesorul de zoologie, povestea legenda cu haiducii ce se ascundeau odinioară de poteră, în grota aceea fără fund (în care se vedeau într-adevăr urmele unui cuptor afumat și ale unui pat de piatră) cei doi ascultaseră cam distrați.

Poate că indiciile acestea reconstituite m-au determinat să hotărăsc cercetarea spre peșteră.

Și iată-ne din nou la peștera Dîmbovicioara.

Prima descoperire, uluitoare, fu făcută exact în direcția spre care presupuneam că Dan o pornise. Era o inscripție. Două inițiale, DD, subliniate de o săgeată cu vîrful spre peșteră, fuseseră săpate în stîncă, grosolan, parcă în grabă, cu o unealtă nu îndeajuns de ascuțită. În locul acela era o potecă îngustă și incertă. Manevrai o răsucire într-o parte și văzui șirul ce se formase în spatele meu. Pornii mai departe spre direcția arătată de săgeată. Întreaga coloană de pionieri se puse în mișcare. La început nu mi-a trecut prin minte că inițialele DD ar fi putut să reprezinte altceva decît numele celor doi fugari. Cînd însă, gîndindu-mă mai bine, îmi reamintii că noi zărisem acest semn în alt loc la prima vizită în peșteră, înțelesei că inscripția era veche. Misterul acesta îmi dădu senzația că mă aflu în plină aventură, pe urmele unei întîmplări neverosimile. La gura peșterii poteca era îngustă, dar, cotind în interior, se lărgea, de fapt se transforma într-o galerie întunecoasă, în care înaintai îndoit de mijloc. Aerul era umed, iar pe stîncile alunecoase bocancii călcau nesigur. Cu toate că piatra era udă, încercai să mă așez undeva, ca să mă odihnesc, dar în clipa următoare un băiat îmi strigă:

— Tovarășe profesor, uitați-vă pe ce stați!

Sării în sus, speriat. Era o stalagmită cu vîrful teșit, avînd în partea luminată inscripția aceea veche. Săgeata nu se mai cunoștea. Urmării cu degetul desenul literelor. Împreună cu mine se lăsaseră și băieții în genunchi, să examineze de aproape dublul D.

— Ei s-au iscălit, cu tîrnăcopul, spuse cineva cu convingere.

Pentru mine însă era clar că o asemenea scrijelitură fusese executată de mult, cu o unealtă care în orice caz nu era un tîrnăcop, dar tăcui.

Nu aveam nici un indiciu concret că Dinu și Dan trecuseră pe acolo. Întrebai ce fel de încălțăminte purtau fugarii, dar nimeni nu știa. Băieții îmi sesizară gîndul și căutară urme, însă strădania fu în zadar.

— Să-i strigăm, avu cineva o idee pe care o încuviințai.

La un semn copiii țipară în cor.

— Dane-e-e...

După cîteva clipe auzirăm ecoul:

— ...eee.

Mi se păru însă că bolta peșterii modificase e-ul acela acut care ieșise din piepturile copiilor într-un *a* ce răsunase îndepărtat. Cerui copiilor să strige celălalt nume, nearticulat.

— Dinu-u-u.

— ...aaa

Copiii mă priviră uimiți. Mă trezii explicîndu-le, fără competență, teoria deformărilor acustice.

— Uneori curenții de aer..., vibrațiile... transformă sunetele în modul cel mai straniu, ca adineauri...

Dar dintr-o dată fui contrazis în presupunerea mea de un răspuns la chemarea noastră cu «hei» prelung,

răspuns înfricoşător, amplificat de pereţi, ca şi cum ar fi ţîşnit din ei. Nu mai era nici o îndoială: fugarii se aflau acolo. Unde? Nu ştiam, însă erau acolo şi trebuia să ajung numaidecît la ei. O stare febrilă puse stăpînire pe fiecare dintre noi. Le-am cerut cu severitate băieţilor să rămînă pe loc, iar eu m-am pregătit să pornesc singur... Mi-am verificat lanterna, mi-am controlat dacă aveam în buzunar cutia cu chibrituri şi m-am afundat în galerie. Senzaţia de necunoscut (poate ar trebui să spun frica?) îmi turnase parcă plumb în vinele picioarelor. Curînd trebui să mă aplec atît de mult, încît, pe alocuri, înaintam aproape în genunchi. Pe fundul galeriei curgea un fir de apă ce dispărea undeva. Judecînd după viteza şuvoiului, galeria urca într-o pantă de aproximativ zece grade. Din cînd în cînd se stîrnea un curent intens, însoţit de un vîjîit asurzitor. Ar fi fost suficient atît, ca să deduc că mă aflam într-un fel de horn, care ajungea undeva la suprafaţă.

Deodată am zărit, cam la patruzeci de metri în faţă, o pată ce strălucea fosforescent. Inima mi se strînse şi o clipă ezitai. Nu înţelegeam ce fenomen se putea produce acolo. Înaintai totuşi prudent, pînă cînd îmi dădui seama că în locul acela era capătul galeriei, cu pereţii ei uzi, asupra cărora se proiecta lumina soarelui.

În aceeaşi clipă auzii:

— Aici, tovarăşe profesor, veniţi.

Glasul lui Dan avea o intonaţie neobişnuită, gravă.

Ieşii la suprafaţă. Îmi acoperii ochii cu palmele.

— Veniţi să vedeţi descoperirea noastră.

Dinu şi Dan îmi arătară într-o tufă de ienuper o mitralieră ruginită, aproape îngropată în pămînt.

— Cu neputinţă! exclamai eu. E o mitralieră din timpul celui de-al doilea război mondial.

Dedesubt se căsca prăpastia pe fundul căreia curgea Dîmbovicioara. Drumul Rucărului se vedea pînă departe, alb şi drept. De douăzeci de ani ţeava mitralierei îl mai pîndea încă, încremenită la datorie.

...Am lăsat-o acolo, pe poziţie...

Am luat cu noi o cutie de tablă, ciuruită de vreme, care zăcea, ferită de ploi, într-o adîncitură a stîncii. Fusese o ladă de cartuşe. Servantul care o cărase se prăbuşise, poate, fulgerat de un glonţ, aici, în peşteră.

Pînă la corturi, băieţii au căpătat din partea tuturor o porţie de mustrări binemeritate. Ei ne mărturisiră că mai fuseseră în aceste locuri cu părinţii lor şi că atunci, ca şi acum, fuseseră atraşi de faptul că literele săpate în piatră coincideau cu iniţialele lor, «Dinu» şi «Dan».

La corturi, am deschis cu grijă capacul cutiei. Era goală. Doar cîteva resturi putrezite, pe care băieţii le bănuiau a fi rămăşiţele unui document.

— Un carnet, nu-i aşa, tovarăşe profesor? mă întrebă Dinu.

— Da, încuviinţai eu. Discutam între noi şi ne închipuiam un fel de jurnal în care soldatul fără nume a scris pînă la ultimul său ceas.

Cum s-au petrecut lucrurile atunci n-am putut descoperi. Am aflat în sat că în vara anului 1944 cîţiva soldaţi români blocaseră, în zona aceea, retragerea unei unităţi fasciste. Acţiunea s-a numit «DD», însemnînd, poate, «Defileul Dîmbovicioarei». Nimeni nu ştia mai mult. Dar fiecare dintre noi vedeam parcă aievea desfăşurarea luptei, ca pe o pagină de istorie reînviată în inimile noastre.

SĂRBĂTORINDU-L PE

VASILE ALECSANDRI

de VICTORIA ANA TĂUȘAN

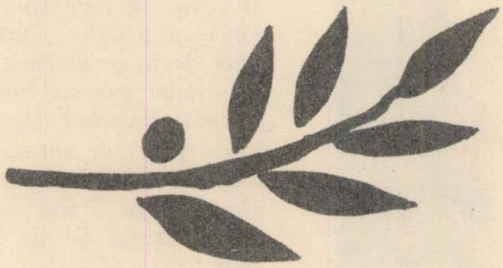

Puțini dintre scriitorii noștri din trecut au avut o copilărie atît de senină ca a lui Vasile Alecsandri. Părinții poetului au avut grijă ca, încă de la o vîrstă fragedă, Vasile Alecsandri să aibă o educație aleasă. În amintirile sale de mai tîrziu, poetul evocă nostalgic anii de joacă și zburdălnicii, pe bunul său prieten Vasile Porojan — fiul unui țigan rob de pe proprietatea tatălui său. Împreună cu acest prieten, zilele din casa natală de la Mircești treceau vesele, așa cum ne apar ele din paginile de amintiri ale poetului.

Întîiul învățător al poetului, după obișnuința acelor vremuri, a fost călugărul Gherman. Același dascăl l-a avut și Mihail Kogălniceanu, care a însoțit o vreme patriarhala copilărie a lui Vasile Alecsandri. Apoi, după deprinderea cititului și a scrisului, viitorul poet începu învățarea limbii franceze și, așa cum însuși Alecsandri ne spune, «un pic de nemțească, un pic de grecească și ceva istorie și ceva geografie pe deasupra». În 1834 Vasile Alecsandri fu trimis la Paris. Ca prieten, în această perioadă l-a avut și pe Alexandru Ioan Cuza, acela care avea să devină mai tîrziu întîiul domnitor al Principatelor Unite.

Părinții săi ar fi vrut să-l vadă ajuns doctor sau avocat. Dar Vasile Alecsandri nu era atras de învățarea anatomiei, dar nici de aplicarea legilor. El simțea o mare dragoste pentru poezie și teatru, pentru arta scrisului. Îl găsim pe Vasile Alecsandri în 1840 la conducerea Teatrului din Iași, împreună cu Kogălniceanu și Negruzzi. Aici Alecsandri se poate dedica literaturii. Teatrul nostru era la începuturile lui. Lipseau piese scrise de autori români. Cele ce se jucau erau mai ales traduceri din autorii străini. După primele sale piese de teatru, printre care «Iorgu de la Sadagura» și «Farmazonul din Hîrlău», Vasile Alecsandri devine foarte repede cunoscut. La Iași își citea poeziile în cercurile literare, și faima sa creștea mereu. Poetul poartă însă mereu vie dorința de a călători, de a vedea locuri vestite pentru monumentele antichității. El admiră frumusețea Veneției și, poate, dulcea legănare a cîntecelor gondolierilor, pătrunse în poeziile sale de început, aducînd o notă aparte. În perioada din preajma anului 1848, V. Alecsandri se află în străinătate, purtînd în suflet necontenit dorul pentru meleagurile natale. El a cîntat, ca nimeni altul înaintea sa, peisajele moldovenești, și de atunci generații după generații s-au încîntat citind pastelurile luncii de la Mircești. Poetul, care pînă în 1883 colindase aproape întreaga Europă, rămîne legat cu mii de fire lăuntrice de țara sa, la care revine mereu, mai îmbogățit sufletește. În multe dintre aceste călătorii, Vasile Alecsandri s-a făcut purtătorul de cuvînt al intereselor patriei sale. Ca diplomat el duce mesaje de stat, se întîlnește la Paris cu Napoleon al III-lea, la Torino cu regele Italiei, Victor Emanuel, precum și cu alți conducători de state din Europa acelor vremuri.

În țară, pretutindeni era întîmpinat cu o admirație nemaicunoscută de poeții pînă la el, fiind numit «regele poeziei».

Alecsandri ne-a lăsat mai multe volume de versuri: «Doine», «Pasteluri», «Legende» și altele, la care s-au adăugat piesele sale de teatru, prețuite mai ales pentru că deschideau drumul creației autorilor dramatici la noi.

De zeci de ani, generații de elevi au ascultat cadența lină ori tumultuoasă a poeziilor lui Alecsandri. Cine va uita «Iarna», care evocă atît de bine venirea acestui anotimp chiar în locurile copilăriei poetului:

«Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare adunate-n cer grămadă...»

Din ciclul «Ostașii noștri», închinat luptătorilor din războiul de independență de la 1877, vor rămîne mereu vii versurile din «Peneș Curcanul»:

«Plecat-am nouă din Vaslui
Și cu sergentul zece
Și nu-i era, zău, nimănui
În piept inima rece...»

Cea mai mare parte a activității sale Vasile Alecsandri a dedicat-o teatrului, care ducea o mare lipsă de repertoriu național. Printre piesele sale se remarcă unele de o mare forță emoțională, cum sînt: «Fîntîna Blanduziei», «Despot-Vodă», «Ovidiu». Jucînd în aceste piese, mulți actori de frunte ai teatrului românesc au contribuit la formarea primului public. Și dacă în «Coana Chirița la Iași» sau «Două fete și-o neneacă» Alecsandri își rîdea de boierimea snoabă, care se chinuie a vorbi franțuzește, «fiindcă așa-i cu modă», în «Ovidiu» sau «Fîntîna Blanduziei» Alecsandri s-a dovedit a fi un autor dramatic care știe să reînvie viața personalităților ilustre, să creeze atmosfera din timpuri îndepărtate.

Nenumărați au fost actorii care au dat strălucire scenei teatrului interpretînd roluri din piesele lui Alecsandri. Era atunci obiceiul ca rolurile feminine să fie interpretate de actori travestiți, adică îmbrăcați femeiește. Rolul «Coanei Chirița» l-a interpretat cu strălucire Matei Millo. De la Matei Millo, rolul a fost mereu preluat, încît și astăzi, la Teatrul național din Iași, același rol este jucat de actorul Miluță Gheorghiu, artist emerit. Dar cît de mare diferență între publicul de azi și cel care pentru prima dată a ascultat cupletele Coanei Chiriță! Dacă acum se rîde și se aplaudă la scenă deschisă felul în care V. Alecsandri a știut să satirizeze moravurile boierimii, atunci, tocmai pentru că boierimea forma publicul teatrelor, piesa a fost fluierată. Boierii, simțind că de ei a vrut să-și rîdă autorul, au părăsit sălile.

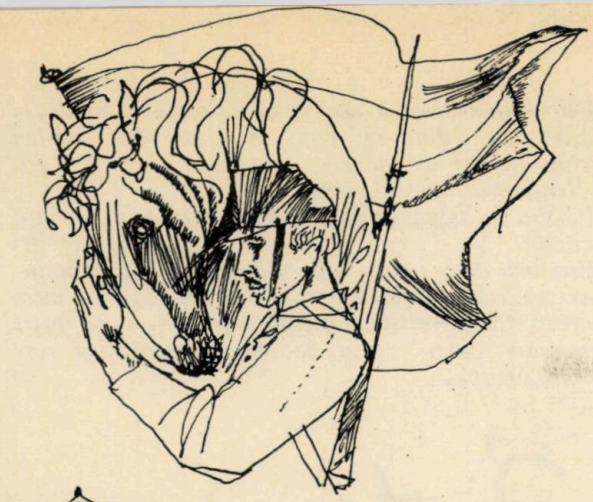

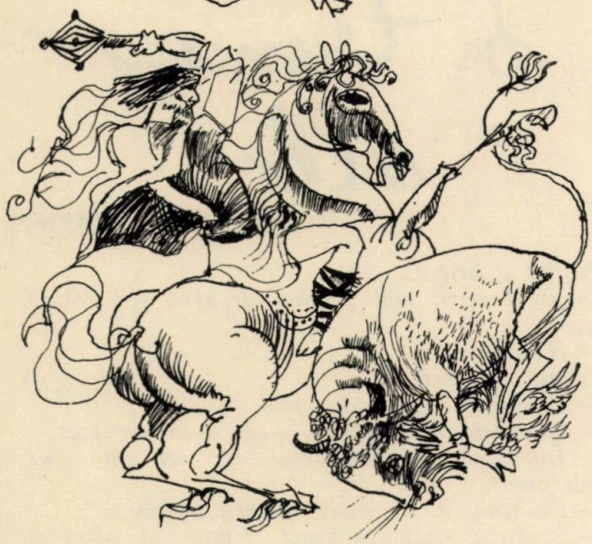

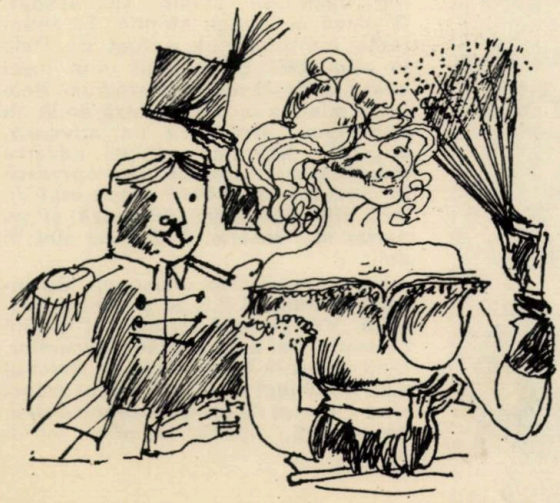

În afara operei poetice și dramatice, Alecsandri a lăsat o proză bogată — povestiri, însemnări de călătorie.

Vasile Alecsandri a iubit poporul și creațiile acestuia. Lui îi datorăm o culegere bogată de balade și cîntece populare, printre care se află neîntrecută în frumusețe balada «Miorița». De la Alecsandri, ea ne-a rămas așa cum o cunoaștem și azi:

«Pe-un picior de plai,
Pe-o gură de rai...»

Frumusețea limbii din operele lui Vasile Alecsandri ține de epoca în care a scris poetul, contribuind la formarea limbii literare a poporului nostru.

În amintirile sale, Alecsandri readuce imaginea prietenilor din copilărie, de pildă a neuitatului Vasile Porojan. Paginile sale de evocare au o frumusețe care le așază mereu în cărțile de citire ale întîiilor noștri ani de școală.

Vasile Alecsandri era socotit poetul cel mai de seamă al vremii sale. În ultimii săi ani de viață apare Eminescu, care avea să urce poezia pe culmi nebănuite. Vasile Alecsandri salută apariția acestui astru nou:

«E unul care cîntă mai bine decît mine?
Cu-atît mai bine țării și lui cu-atît mai bine...
La răsăritu-i falnic, se-nchină-al meu apus».

Sărbătorirea lui V. Alecsandri înseamnă o recunoaștere a talentului și personalității sale, iar pentru noi un sentiment de mîndrie.

Iată o mărturie despre Vasile Alecsandri, lăsată în «Amintirile» sale de marea actriță Aristitza Romanescu:

«De altminteri, pentru Alecsandri, care de cînd m-a văzut întîi și pînă a dispărut mi-a fost prieten, am avut o admirație pe care moartea sa mi-a prefăcut-o în cult. De cîte ori trecea prin București descindea la Broft sau la Bulevard și mă chema să-mi citească ce scrisese în lipsă. Îmi făgăduise un rol în «Desrobirea țiganilor», o piesă cu un subiect care-l ispitea. Multe versuri mi-a citit. Un «Imn către soare» mi-a atras mai ales admirația. Cînta soarele, ca tot ce poate fi mai binefăcător pe lume; căci, ca și lui Goethe, îi plăcea mult lumina. Odată, întrebîndu-l ce număr are odaia în care sta la hotel, mi-a răspuns: «unde vei vedea mai multă lumină, acolo să intri».

Știați că...

Vasile Alecsandri s-a născut în drumul de refugiu spre munții Bacăului, într-o căruță, în timpul răzmeriței de la 1821?

Au fost mai mulți frați și surori: Prohira, Smaranda, Teodosie (care au murit înainte de nașterea poetului) și apoi Catinca, Vasile și Iancu? Deci Vasile Alecsandri era al cincilea copil în casa tatălui său, care se numea tot Vasile Alecsandri.

În 1878 Vasile Alecsandri a luat «premiul cîntecului latin» pentru poezia sa «Cîntecul gintei latine», la concursul ținut în Franța, la Montpellier?

Ființa cîntată de Alexandri în «Steluța» și în atîtea alte poezii de dragoste era Elena Negri, sora scriitorului C. Negri?

În rolul lui Ovidiu, din piesa cu același nume, a jucat regretatul actor George Vraca?

Mărturii despre V. Alecsandri au lăsat marii actori ai scenei românești care au trăit în timpul său: Aristitza Romanescu, Matei Millo, Elena Teodorini și alții?

În trening alb

de **TUDOR OCTAVIAN**

Parcul era bătrîn și liniștit. Puștiul trecea zilnic pe aici, simțea cum copacii trăiesc, cum cresc ierburile de apă și se simțea foarte puternic.

Era, într-adevăr, un puști și mulți ani avea să rămînă neschimbat. Toți copiii creșteau, unii deveneau niște lungani, alții, dimpotrivă, se îngrășau. Oricum, creșteau. El rămînea subțiratic și scund. E drept ca oasele i se întăreau, dar genunchii rămîneau osoși și nervoși, coatele la fel; la gît tendoanele vibrau sub pielea fină și ochii, în umbra arcadelor adînci și curate, ochii, imperceptibil oblici, cu pleoapele groase, între care tresăreau, ardeau cele două puncte mari, ochii erau foarte hotărîți.

Puștiul trecea zilnic prin parcul vechi, simțea cum cresc copacii și se simțea foarte puternic.

Într-o dimineață, cînd era tocmai pe pod și se grăbea să traverseze parcul să ajungă la școală, văzu un om alergînd.

Alerga cu pași mari, cu mișcări precise și frumoase. Se pierdu repede între copaci și abia la capătul lacului din parc se zări din nou.

Puștiul îl urmări și-i ieși înainte la celălalt capăt al lacului.

Alergătorul se apropia. Purta un trening alb. Era tînăr, nu mult mai înalt decît el. Alerga cu pași mari și regulați. Avea o respirație șuierătoare, egală, fața îi era transpirată, totuși nu se oprea.

Puștiul trebui să plece la școală. De sus, de unde începeau casele, privi către lac. Îl mai văzu o dată.

La școală povesti copiilor:

— Am văzut un alergător adevărat. Se antrena. Este extraordinar! După-amiază se gîndi din nou la omul cu treningul alb, cu fața transpirată și respirația șuierătoare care alerga.

Dimineața puștiul spuse mamei:

— Ieri am văzut un alergător adevărat. Să-ți arăt cum alerga. Și-i arătă.

— Bine, spuse mama. Dar să nu întîrzii.

Se grăbi să ajungă în parc. Omul nu se vedea. Îi păru rău. Aşteptă cîteva minute, dar omul nu se vedea. Trebui să plece.

— Azi nu l-am mai văzut, spuse colegilor.

— Tata are acasă reviste cu sportivi, îi spuse un prieten. Mîine le aduc și vedem cine este.

Puștiul aşteptă cu nerăbdare ziua următoare. Spera să-l vadă.

Se sculase foarte devreme și plecă spre școală. În parc era o liniște grozavă.

Din pămînt ieșeau aburi. O creangă se rupse, o cioară zbură dintr-un pom în altul, dar liniștea rămînea la fel de mare.

Alergătorul nu se vedea.

Puștiul se așeză pe iarbă să aștepte, apoi deodată îl văzu.

Era îmbrăcat tot în alb. Făcea salturi, întinzîndu-și tot corpul, rotea brațele, se apleca din mers și iarăși făcea salturi. Alergă cîțiva zeci de metri cu mișcări foarte repezi, se opri, respiră și-și roti din nou brațele.

Puștiul îl urmări.

Omul îl zări, ridică mîna dreaptă și-l salută. Spuse:

— Salut.

Puștiul răspunse.

— Ce faci? îl întrebă omul.

— Te-aşteptam, răspunse, și ieri te-am aşteptat.

— Într-adevăr, spuse omul, ieri nu am venit. N-am putut.

— De-acum ai să poți? întrebă puștiul.

— Trebuie, răspunse omul. Vreau să alerg în fiecare zi. Altfel n-are nici un sens.

— Ca la școală. Dacă lipsești o săptămînă sau chiar cîteva zile, nu mai merge.

— Adevărat.

— Și-ți folosește? stărui puștiul.

— Mă antrenez. Am să alerg la un concurs internațional și vreau să cîștigăm. Sîntem o echipă de sportivi.

— O să fie foarte frumos.

— Da, vom reprezenta țara acolo. Vreau să cîștigăm și știu ce am de făcut. Îmi trebuie voință, multă voință.

— Trebuie să plec acum. Mă duc la școală, spuse puștiul.

FACEȚI CUNOȘTINȚĂ CU

PELÉ

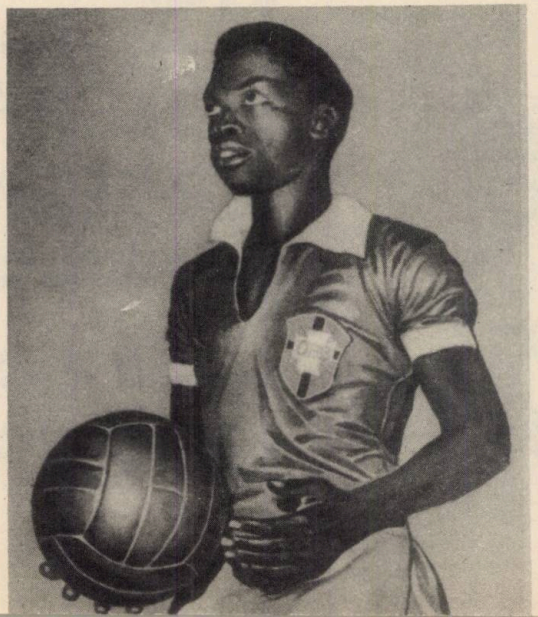

Rio de Janeiro, marele oraș brazilian. Ne aflăm într-unul din holurile vestitului stadion «Maracana». O placă ne atrage atenția. Ea amintește uluitorul gol marcat de Pelé în anul 1961 cu prilejul unui meci care s-a desfășurat pe stadion. Pelé preia mingea în plină viteză de la un coechipier. Driblează un adversar, doi, trei. Apărarea echipei adverse încearcă cu disperare să-l oprească în careul de 16... Pelé scapă însă de încă trei adversari, driblează și pe portar și... înscrie. Tribunele sînt în delir.

Vara anului 1965. Moscova. Se înfruntă echipa U.R.S.S. și echipa Braziliei. Voi cu toții ați urmărit meciul transmis pe ecranele televizoarelor. L-ați văzut la lucru pe Pelé. Balonul pare un obiect viu și ascultător atunci cînd e purtat de el. Cu o tehnică fină, desăvîrșită, lipsită de orice fel de

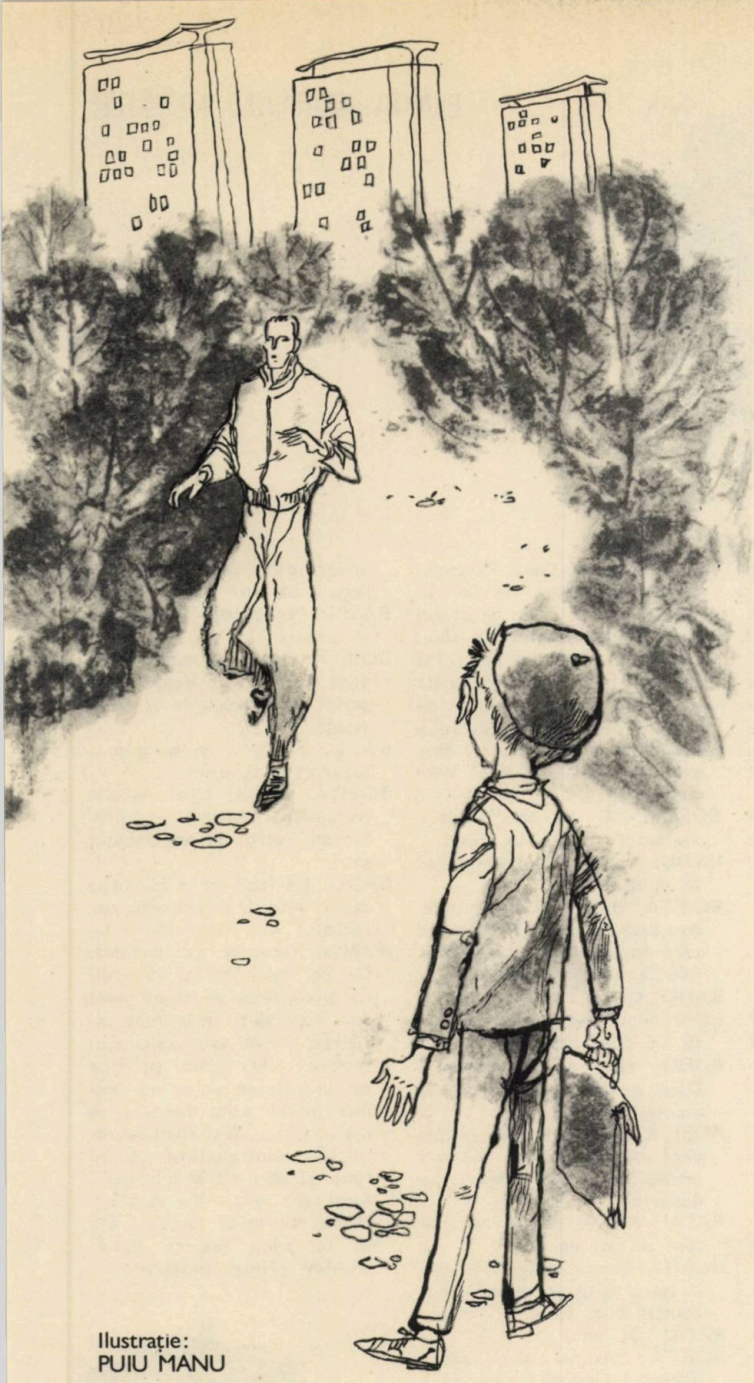

Ilustrație:
PUIU MANU

— Pe mîine.

În ziua aceea, colegul de bancă adusese revistele și le cercetară. În revistă erau fotografiați mulți sportivi, unii chiar pe o pagină, dar pe el nu-l văzu nici într-o poză mai mică.

— Înseamnă că nu este, spuse într-un fel aproape triumfător prietenul puștiului. Înseamnă că nu e nimic. Puștiul nu știu ce să-i răspundă. Îi părea rău pentru alergător.

— Poți să-mi dai revistele pînă mîine? îl întrebă. Acesta i le dădu.

Dimineața îl întîlni pe alergător. Spuse de departe :

— Salut.

Cînd fu aproape, puștiul scoase revistele și-l întrebă :

— Unde ești tu?

Alergătorul le cercetă și îndoi pagina la o poză în care se vedea o echipă de sportivi.

— Acesta sînt eu, spuse și-i arătă un chip mic care nu se deosebea de celelalte.

— Și care este campionul? întrebă puștiul.

Alergătorul rîse :

— Aici nu e nici un campion. Dar eu aș vrea să fiu.

— Știi, spuse puștiul, am avut un concurs la școală...

— Ai ieșit primul.

— Nu prea, mărturisi, sînt cel mai mic.

Alergătorul dădu din umeri :

— Nu-i nimic. Poți să ieși primul! Trebuie doar să te antrenezi.

— Cît?

— Depinde, spuse, depinde : trebuie să vrei și să perseverezi. Să alergi în fiecare zi. Bineînțeles, spuse, la început trebuie s-o iei foarte ușor. Și apoi, treptat, să atingi performanțe. Acum plec, spuse. Mîine mai vorbim.

Și se depărtă alergînd, cu pași regulați, elastici.

În după-amiaza aceleiași zile, după ce-și termină lecțiile, puștiul se întoarse în parc. Făcu cîtva timp mișcările pe care omul acela le făcea la început și porni să alerge în jurul lacului.

Alergînd, se descheie întîi la cămașă și slăbi nodul cravatei sale roșii. Alerga ușor, elastic și cravata îi juca la gît.

Dimineața, în parc alerga un om în trening alb care se putea vedea de departe, iar după-amiaza era împreună cu el și puștiul, prietenul său.

---

brutalitate, Pelé pătrunde în dispozitivul de apărare al adversarilor și cu vestita lui lovitură, «folia secca» (frunză uscată), marchează gol și deschide scorul. E greu de spus ce este această «folia secca», lovitură al cărei secret se pare că îl deține numai el. Mingea lovită într-un anume fel descrie o traiectorie curioasă, derutantă, întocmai unei frunze uscate smulse de vînt, și se oprește de obicei în plasa porții adverse.

Dar cine este Pelé, idolul a milioane de iubitori ai jocului cu balonul rotund?

Un orășel brazilian pierdut în mijlocul plantațiilor de cafea: Bauru. Aci s-a născut și a crescut în mijlocul familiei sale de oameni muncitori, plantatori de cafea, cel ce va deveni vestitul Pelé. În localitatea Bauru se găsea, firește, și o echipă de fotbal, pretențios intitulată «F.C. America». Pelé, care avea pe atunci 13—14 ani și al cărui adevărat nume este Edson Arantes do Nascimento, juca în echipa locală. Talentul lui excepțional a fost curînd remarcat, și Pelé este achiziționat de echipa clubului profesionist din Santos. Pe atunci avea vîrsta de 15 ani. După un singur an, Pelé promova în echipa națională a Braziliei.

Să ne imaginăm un interviu cu Pelé.

— Care a fost momentul cel mai emoționant al carierei dumitale fotbalistice?

— Meciul din vara anului 1958 de la Stockholm, unde am cucerit de la suedezi titlul de campioni mondiali. Am jucat atunci și apoi în sute de alte meciuri, alături de marii Didi și Garincha. Întoarcerea noastră la Rio a fost o adevărată sărbătoare națională.

— Cum te pregătești? Sau lași totul în seama talentului?

— În fotbal, ca și în orice altă ocupație, talentul nu înseamnă nimic fără o muncă severă de pregătire necontenită. În ceea ce mă privește, am un program foarte strict. Scularea la 7 dimineața, culcarea devreme. Dimineața — masaj, exerciții de gimnastică, antrenament pentru controlul mingii (uneori cu două mingi deodată); după-amiază — antrenament colectiv, pase, jocuri la două porți «fără a privi balonul», ci numai plasamentul jucătorilor și, printre acestea, exersez «folia secca».

Pînă în anul 1964, Pelé avea la activul său... 500 de goluri marcate în întîlniri oficiale, întrecînd recordul celebrului fotbalist italian Piola. Din '64 pînă acum a trecut vreme, iar Pelé a mai marcat multe goluri și... continuă să marcheze!

A. V.

SECRETUL

de OCTAV PANCU-IAȘI

Doi băieți, în fața cortinei: Georgică și Bobiță. Georgică explică ceva în șoaptă lui Bobiță. Acesta îl aprobă mereu, clătinînd din cap.

GEORGICĂ *(în sfîrșit, cu glas tare):* Și nu uita, Bobiță! Ce ți-am spus trebuie să fie o surpriză pentru toată clasa. Pricepi?

BOBIȚĂ: E limpede!

GEORGICĂ: Asta înseamnă că afară de noi doi nu trebuie să mai știe nimeni. Știi, cred, ce înseamnă un secret?

BOBIȚĂ: Ei, na! Secretul e... secret.

GEORGICĂ: Orice s-ar întîmpla, nu spui la nimeni!

BOBIȚĂ *(cu un ton mai moale):* Cum adică orice s-ar întîmpla? Ce? Se poate întîmpla ceva?

GEORGICĂ: Nu. Așa vine vorba...

BOBIȚĂ *(fericit):* A, așa... Atunci n-ai nici o grijă!

GEORGICĂ: Bine. Te las. *(Face doi pași spre ieșire, dar se întoarce.)* Ține minte: secretul! *(Iese din scenă.)*

BOBIȚĂ *(imitîndu-l batjocoritor pe cel plecat):* Ține minte... Dar ce, un secret e ceva care se poate uita? *(Hotărît.)* O să-l păstrez, n-avea tu grijă... Poate să se întîmple orice! *(Jucînd.)* Să vină doi pirați, să mă lege, să mă ducă pe o insulă pustie și să-mi pună un pistol între coaste: «Secretul sau viața!» «Viața!» aș răspunde. De la mine nu veți afla nimic. Ha, ha! Degeaba! Nu mă tem de pistoalele voastre!... Sau să vină Gigi să mă roage: «Îți împrumut bicicleta pentru toată vara numai spune-mi și mie secretul»... «Vezi-ți de treabă, băiete, nu mă cumperi pe mine cu o bicicletă». «Îți dau pe deasupra trei Australii triunghiulare cu canguri»... «Cu canguri, zici?» «Da, uite, ți le aduc chiar acum...» «O, cîtă naivitate! Poți să-mi aduci întreg clasorul și pe deasupra și un vagon cu canguri vii. Secretul nu-l afli de la mine». Sau să vină Radu și să-mi propună: «Spune-mi secretul și-ți vezi visul cu ochii. Gata. Părăsești banca rezervelor. Te fac, în echipa clasei, titular pe postul de mijlocaș măturător.» «Nu, drăguțule. Rezervă mor. Mă las de fotbal pentru toată viața, îl joc numai pe cel cu nasturi și nu divulg secretul.»

RADU *(apare din spate și-l bate pe umăr):* Ce-i cu tine? Vorbești singur?

BOBIȚĂ: A, tu erai! Mda... vorbeam singur. Am ceva...

RADU: Cum adică ai ceva? Nu te simți bine?

BOBIȚĂ: Ba da. Mă simt bine. Am însă ceva... Un secret pe care nu pot să mi-l spun decît mie. De asta vorbeam singur...

RADU: Ce fel de secret?

BOBIȚĂ: Uite ce e: nu încerca să mă tragi de limbă...

RADU: Nici nu mă gîndesc. Dacă e secret, e normal să nu mi-l spui!

BOBIȚĂ: Eu, să-ți spun drept, dacă mi-ai promite că-l vei păstra, aș putea... așa... pe departe...

RADU: Nu, te rog să nu mi-l spui în nici un fel.

BOBIȚĂ: De ce, dragă? Nu ești în stare să ții un secret? N-ai voință? N-ai tărie?

RADU: Ba, am.

BOBIȚĂ: Atunci să-ți spun. *(Repede.)* Georgică zicea că...

RADU: Nu. N-are rost. Nu vreau să aud.

BOBIȚĂ: Mă rog... *(Pauză.)* Dacă tu crezi că-i mai bine așa... Să te frămînți, să te perpelești că nu știi secretul, numai ca să se zică despre tine că ești tare...

RADU: Puțin îmi pasă ce-o să se zică despre mine!

BOBIȚĂ: *(fericit):* Păi, așa te vreau, frate. Ți-l spun și terminăm. *(Grăbit.)* Georgică zicea că împreună cu Petruț...

RADU: Încetează!

BOBIȚĂ: Eu încetez... dar să știi că voiam să-ți fac un serviciu... Ascultă! Georgică...

RADU: Nu vreau să ascult. Păstrează secretul pentru tine și lasă-mă pe mine în pace!

BOBIȚĂ: Bine... *(Pauză.)* Ce-ar fi să-ți dau niște mărci?... Am o Costarica portocalie cu arbori de cacao... o frumusețe... un vis!

RADU: Nu pricep de ce n-o ții pentru tine...

BOBIȚĂ: Mie nu-mi mai trebuie. Și-ți mai dau pe deasupra și seria cu acvariul de la Constanța... Vrei?

RADU: Nu știu ce să spun... Sigur că le-aș primi...

BOBIȚĂ: Bravo! Ura! Ascultă *(turuind)*, Georgică s-a întîlnit cu Petruț și au discutat să...

RADU: Ce faci? Iar o iei de la capăt? Mărcile le primesc, dar secretul nu vreau să-l știu.

BOBIȚĂ *(aproape cu lacrimi):* De ce, mă? De ce nu vrei? Ce ți-am făcut eu să nu vrei? Am vrut să-ți împrumut bicicleta... Am vrut să-ți dau timbre... Mă port cu tine ca un prieten și tu nu poți nici măcar atîta lucru... să mă asculți... să-ți spun secretul. Că n-am altcuiva cui să-l spun. Sandu e plecat la bunici... Anca are lecții de vioară... Numai tu mi-ai rămas... De ce te porți așa cu mine? Hî-hî-hî *(Plînge în hohote.)*

AVENTURILE LUI TICĂ • AVENTURILE LUI TICĂ

de **PETRE LUSCALOV**

Ilustrații: G. BURSCHI

Azi e prima zi de școală...
Sună, zbîrnîie de zor... zîrrr!
Un ceas deșteptător...
Tică buimăcit se scoală!

Iată-l parcă-ar fi obuz
Cu servieta Tică zboară,

Și se-agață — sus — de scară
Clandestin pe troleibuz...

Ce urmează, e fatal...
Tică țipă — Tică zbiară,
Și dispare-ntr-un canal...

Doi borfași deschid în
beznă...
O servietă de furat...
Și se ceartă, și se bat
Stînd în apă pînă la
gleznă.

A-nhățat servieta Tică
(A crezut că e a lui)
Fug borfașii-n urma lui!
— Stai că trag!
Să mori de frică!

Drept între parașutiști
Sare Tică din canal...
Ia priviți-l în ce hal!
— Fugi! De vrei să mai exiști!

Vin borfașii!
O parașută...
Tică o-mbracă-n zbor
Și se urcă-ntr-un planor...
— E pierdut, sută la sută!

Ce mai loopinguri! Ce salturi!
Ce viraje-n înălțimi!
Și deodat' se vede pus
Tică-al meu cu fundu-n sus!

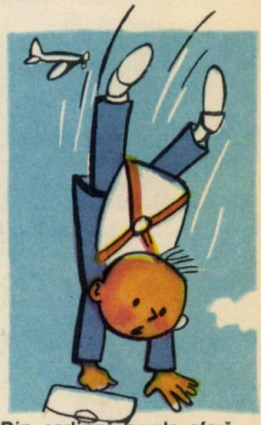

Din carlingă smuls afară
Tică prin abis coboară...
Cade greu, din nor în nor...
— Parașutăăăă... Ajutoor!

Cade Tică, se prăvale...
Cînd deodată îi iese în cale...
Înălțat în mod festiv
Un balon roșu, captiv.

Nenorocul îl veghează,
Poc! Balonul explodează!

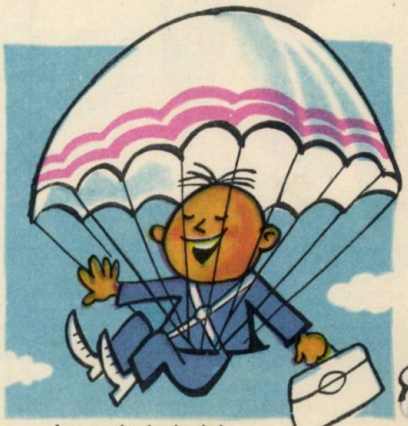

La explozie inelul,
A zburat... să fie vis?
Parașuta s-a deschis...
Ride-acum, de noi, mișelul!

Dar de tot ce a făcut,
O să dea el socoteală!
Călătorul... clandestin,
A aterizat la... școală!

Mozaic

Știați că...

...struțul poate fugi timp de zece ore neîntrerupt cu o viteză de 25 km pe oră?

...foca se cufundă în apă pînă la o adîncime de 350 m?

...sfrînciogul roșu este singura pasăre care își face provizii de hrană de pe o zi pe alta? După ce s-a săturat, adună insecte și le înfige în țepii salcîmilor pentru «masa» următoare.

...dinții rechinului pot tăia chiar o plasă de oțel?

CITIȚI PE ÎNTUNERIC?

Se poate citi în întuneric? Recent a fost realizat în S.U.A. un aparat pe bază de tranzistori, cuprinzînd un obiectiv, un tub de conversiune a imaginilor, o baterie de un volt și jumătate și un proiector cu raze infraroșii, toate mici și ușor de purtat. Cine folosește acești ochelari poate citi în plin întuneric ca și cum ar folosi o lampă electrică de buzunar.

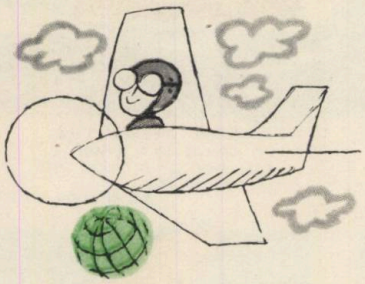

STRĂNEPOTUL LUI JULES VERNE

Jean Clos Los, strănepotul lui Jules Verne, în vîrstă de numai 15 ani, a parcurs cu avionul exact același drum pe care l-a parcurs și eroul romanului «80 de zile în jurul lumii». Călătoria însă a durat numai 80 de ore.

ALMANAH DIN... 1630

De curînd, Biblioteca regională din Iași a achiziționat o interesantă lucrare: un almanah de istorie tipărit în limba latină în... 1630. Este vorba de o lucrare care s-a tipărit în foarte puține exemplare la Leyda (Olanda) de către tipografii olandezi Abraham Elzevor și Bonaventura.

Interesant de reținut este faptul că pe coperta cărții sînt imprimate portretele a trei personaje, iar unul este Mihai Viteazul, ceea ce demonstrează prestigiul de care se bucura voievodul român și peste granițele țării.

Lucrarea cuprinde, de asemenea, variate date cu privire la starea social-politică din acea vreme în Țările Române.

SCĂDEREA VOLUMULUI LUNII

Din spațiul cosmic Luna este bombardată de o ploaie de meteoriți, care smulg zilnic din suprafața lunară o masă de aproximativ 600 kg.

Satelitul Pămîntului, pierzînd zilnic din masă 600 kg, va deveni mai mic cu 1/10 decît acum, e drept însă că abia după... 40 de trilioane de ani.

MONOVERB CU... ELEVI

(2-6)

Într-o zi, Păcală mîna o căruță încarcată cu saci. La barieră îl oprește un controlor.
— Ce ai în saci? îl întreabă.
Păcală îi șoptește funcționarului ceva nedeslușit la ureche.
— Cum? Ce-ai zis? face acesta nedumerit.
— Am ovăz, domnule, șoptește Păcală.
— Ai ovăz, am înțeles. Dar de ce nu vorbești mai tare?
— Să nu m-audă caii, dom'le, răspunde Păcală.

D-ALE LUI PĂCALĂ

FILME DIN ANUL 1912

În istoria cinematografiei românești anul 1912 figurează ca o dată importantă, deoarece în această perioadă s-au turnat trei filme. După scenariul scriitorului Emil Gîrleanu s-a realizat un film avînd ca inspirație «Cetatea Neamțului» de Vasile Alecsandri, cu actori de la Teatrul Național din Craiova. Cam în aceeași perioadă, Lucia Sturdza-Bulandra a turnat filmul «Amorul fatal», iar Grigore Brezeanu, «Războiul independenței».

Pictorul spaniol Diego-Rodriguez de Silva Y Velasquez s-a născut în 1599 la Sevilla și a trăit la Madrid, la curtea regelui Filip al IV-lea. În calitate de pictor al curții, el a zugrăvit un șir întreg de regi, infante și «granzi de Spania», dar fără a-i înfrumuseța, ci așa cum erau în realitate. Acest realism s-a îmbinat la Velasquez cu o remarcabilă artă a compoziției (adică a așezării ființelor și lucrurilor pe pînză, într-un tot echilibrat, armonios) și cu un neîntrecut simț al culorii, ceea ce au făcut din el unul dintre cei mai mari coloriști ai tuturor timpurilor. Dintre cele 34 de portrete ale lui Filip al IV-lea pictate de el unul se află la Muzeul de artă al Republicii Socialiste România din București, unde este admirat de toți cei care recunosc într-însul măiestria marelui artist.

O POVESTE ADEVĂRATĂ

LECȚIA LUI VELASQUEZ

de **ANDA BOLDUR**

În anul acela, toamna venise în Castilia mai repede ca de obicei. De o săptămînă încheiată ploua fără oprire și nici o rază de soare nu mai străpunsese zăbranicul cenușiu ce învăluia palatul Escorial, cufundat într-un somn adînc.

În după-amiaza uneia din acele lungi zile mohorîte, regele Filip, al patrulea cu acest nume înscăunat pe tronul Spaniei, privea căscînd de la o fereastră a palatului învolburarea norilor deasupra crestelor pleșuve ale Sierrei Guadarrama. În spatele lui, înclinat într-o atitudine respectuoasă, primul ministru încerca să-și ascundă toropeala ce începuse să-l cuprindă și pe dînsul.

— Întotdeauna, dragă Olivares, vorbi într-un tîrziu regele, m-am întrebat de ce o fi ales bunicul meu această văgăună ca să-și dureze reședința. Totul e aici atît de sumbru, de plicticos...

— Răposatul Filip al II-lea a fost un domnitor mare și înțelept, răspunse dregătorul. Făcîndu-și ca un vultur cuibul în mijlocul acestor munți, el s-a gîndit să-l pună la adăpost de eventualele atacuri vrăjmașe și îndrăznesc să cred că bine a chibzuit. De altfel ideea de a clădi aici Escorialul aparținuse, cum bine știți, augustului său părinte Carol Quintul.

— Tot ce se poate, spuse regele posac. Numai că ei nu prea stăteau pe acasă, nu prea aveau timp să se plictisească: cînd nu erau la război erau la vînătoare sau în vizită prin vreuna din capitalele lor, apoi mai asistau la cîte o execuție...

— Da, păcat! încuviință primul ministru. Dar să ne gîndim totuși, să găsim ceva. Cam ce ar putea să distreze pe alteța voastră?

— Ei, mi-ar plăcea să dau și eu baluri, să dansez, să joc teatru... cum face vărul nostru, regele Franciei. Însă mie nu-mi îngăduie eticheta! Lumea întreagă petrece, numai regele Spaniei moare de urît, pufni el mînios.

Cîteva zile mai tîrziu, avu loc un sfat de taină în care Filip al IV-lea, îndemnat de bunii lui sfetnici, hotărî să stoarcă supușilor săi noi dări menite să umple vistieria statului, secătuită de nesăbuitele-i cheltuieli. La sfîrșit, cînd ceilalți dregători plecară și regele rămase singur cu primul ministru, acesta, care era mare meșter în măguleli, se apropie și-i spuse:

— Adineauri, plimbîndu-mi ochii prin această măreață sală a tronului, mai bogată și mai somptuoasă decît toate cîte sînt în Europa, m-am gîndit că îi lipsește totuși o podoabă.

— Ce fel de podoabă? întrebă Filip curios.

— Un portret al majestății voastre, unul mare și frumos care să-l imortalizeze pe iubitul nostru suveran într-o atitudine impunătoare...

Regele zîmbi măgulit și își umflă pieptul.

— Ideea ta ne place, rosti el.

— Dacă majestatea sa ar binevoi să pozeze în fața unui pictor, urmă ducele, am putea găsi unul.

— Nu uita însă că toți marii regi au fost pictați de mari artiști, obiectă Filip. Străbunul meu Carol I-a avut pe venețianul Tițian, Henric al VIII-lea al Angliterei pe germanul Holbein, Carol I Stuart pe flamandul Van Dick... Dar eu pe cine am? Fiindcă îți dai seama că nu-mi pot încredința chipul pe mîna oricărui mîzgălitor de culori.

— Am auzit că la Sevilla trăiește un tînăr pictor deosebit de înzestrat. E drept că e necunoscut, dar am putea încerca...

— Și cum se numește această rara avis*? se interesă suveranul.

— Diego Rodriguez de Silva y Velasquez.

— Bine. Trimite-i vorbă să se prezinte de îndată.

O săptămînă mai tîrziu, Velasquez, însoțit de soția sa Juana și de cele două fetițe, Francisca și Jgnacia, sosi la

* *în limba latină, pasăre rară.*

Madrid. Lăsîndu-şi familia într-un han din marginea oraşului, străbătu în galopul calului cele cîteva leghe care despărţeau capitala de reşedinţa regelui. Acesta binevoi să-l primească şi, satisfăcut se vede de felul în care se înfăţişa tînărul sevilian, îi oferi funcţia de pictor al curţii.

— Deocamdată rămîi numai de probă, iar mai tîrziu, dacă vom fi mulţumiţi de tine, te vom angaja definitiv cu o simbrie de doisprezece *reali* pe zi, în bani şi bucate, cît primeşte şi bărbierul meu.

Diego Velasquez, sfios ca toţi artiştii, mai ales cînd au douăzeci şi trei de ani, nu îndrăzni să spună că avea o familie de întreţinut şi că simbria pomenită era peste măsură de mică.

Chiar de a doua zi închirie pentru Juana şi fetiţe o locuinţă sărăcăcioasă, în apropierea porţii Alcala, iar el se instală în atelierul ce-i fusese desemnat la Escorial. Era nerăbdător să înceapă. În aşteptarea «augustului» său model se pregăti de lucru: luă o pînză mare, de in, o întinse bine pe un cadru de lemn, o bătu în ţinte şi o urcă pe şevalet; apoi îşi curăţi pensulele, paleta, amestecă vopselele...

Într-un tîrziu sosi şi Filip, care, după ce îşi manifestă dorinţa să fie imortalizat călare pe calul său preferat, înţepeni într-o atitudine semeaţă, de bună-seamă îndelung studiată în faţa oglinzii. Cînd regele se retrase, în locul lui fu adus calul, un armăsar arab de toată frumuseţea, negru, şi atît de focos, încît Boabdil, sclavul maur care-l ţinea de căpăstru, abia putea să-l stăpînească.

Azi aşa, mîine aşa... Velasquez picta cu tragere de inimă deoarece, ca orice artist, îşi iubea arta. Treptat se împrieteni cu Boabdil, care era ager şi isteţ de n-avea pereche, şi, ca să-i facă plăcere, îl pictă şi pe el, dar într-ascuns, şi nu în atitudinea umilă a unui sclav, ci într-aceea mîndră şi semeaţă de om iber, pe care ar fi avut-o dacă lumea nu s-ar fi împărţit în acele vremi nedrepte în stăpîni şi robi.

În timp ce lucra, lui Velasquez îi plăcea să stea de vorbă cu modelele sale. În virtutea obişnuinţei i se întîmpla să-i spună chiar şi calului să nu se mai mişte sau să nu mai ciulească urechile. Odată, din greşeală, i se adresă regelui:

— Lasă botul în jos!

Filip holbă ochii.

— Iertare sire, îngăimă Velasquez în clipa următoare. Am crezut că vorbesc cu calul!

Regele se încruntă şi se gîndi să-l pedepsească pe loc, azvîrlindu-l în beciul umed al Escorialului sau dîndu-l pe mîna Inchiziţiei. Dar, cum ţinea mai înainte de orice să-şi vadă portretul gata, şi cum în afară de sclav şi de cal nu mai asistase nimeni la această crimă de lezmajestate, întoarse capul şi se făcu a nu fi auzit.

O lună mai tîrziu, de ziua lui Filip al IV-lea, portretul ecvestru fu expus în faţa bisericii San-Filipe el — Real, iar locuitorii Madridului fură poftiţi să defileze prin faţa lui şi să-l admire.

Regele era încîntat. Atît de încîntat, încît... chiar de a doua zi îi comandă lui Velasquez un nou portret — de astă dată unul care urma să-l înfăţişeze la vînătoare. Cînd acesta fu gata voi altul, apoi altul... Ajunsese o adevărată patimă. Aşa cum tînărul Narcis din mitologie, îndrăgostit de propriul lui chip, se oglindea neîncetat în unda rîului, tot astfel şi regele Filip voia să-şi vadă mereu imaginea înfiripîndu-se sub penelul pictorului.

Numai că acesta începuse să se cam satureze de augustul său model. Dar n-avea încotro. Mai picta el ce e drept, pe ici pe colo, cîte o natură moartă, cîte o fată de la curte — o *menina* —, cîte un subiect mitologic sau o scenă din viaţa trudită a oamenilor sărmani, dar trebuia să o facă într-ascuns căci îl ştia pe rege gelos.

— Blestemat fie ceasul în care m-am băgat de bunăvoie la stăpîn, se gîndea pictorul cu amărăciune, pregătindu-şi paleta pentru un nou portret. Ba încă la un stăpîn care nu numai că e rău şi prost, dar pe deasupra mai e şi zgîrcit. Ce fel de rege e ăsta care nu face nici o deosebire între a picta o barbă sau a rade o barbă — de vreme ce pe mine şi pe bărbierul lui ne plăteşte la fel?...

Isprăvind şi cel de-al treizecişitreilea portret al suveranului, Velasquez fără să-i ceară îngăduinţa, se apucă să-l picteze pe Adrian Paledo Pareja — un ostaş bătrîn şi viteaz.

Dar nici nu apucase bine să-l schiţeze că Filip, înştiinţat pesemne de vreo slugă vicleană, intră val-vîrtej în atelier.

— Cum, amirale, eşti încă aici? se încruntă el.

— Da, sire, răspunse amiralul mirat.

— Înseamnă că a uitat Olivares să-ţi comunice: pleacă de îndată la Barcelona şi ieşi cu flota în larg.

— Dar... de ce, înălţimea voastră? îndrăzni celălalt.

— Fiindcă aşa este vrerea noastră! îi tăie vorba Filip.

Şi ieşi trîntind uşa.

Era o palmă atît la adresa oşteanului, cît şi la aceea a artistului. Primul o înghiţi, neavînd încotro; al doilea hotărî să răspundă cu armele lui.

Cîteva zile mai tîrziu, Filip îi trimise vorbă pictorului său că vine iarăşi să-i pozeze şi curînd se ivi însoţit de întreaga-i suită. Dar cînd ajunse în mijlocul atelierului rămase locului înmărmurit: într-un colţ, lîngă o draperie, stătea, sfruntîndu-l cu un zîmbet liniştit, dispreţuitor, bătrînul Pareja.

— Ce înseamnă asta, amirale?' izbucni regele tremurînd de furie. Ai îndrăznit să-mi nesocoteşti porunca?! şi păşi ameninţător spre el.

Dar în clipa în care ajunse lîngă dînsul nu mai văzu decît lucirea umedă a unei pînze proaspăt pictate.

Descumpănit, uluit, Filip îşi întoarse ochii miopi spre artist.

— L-am isprăvit şi fără model! îl lămuri acesta, cu răceală.

În urma acelei întîmplări, Filip a înţeles că nimeni şi nimic nu-l va putea opri vreodată pe pictorul său să picteze şi ceea ce îi place. El l-a reţinut pe Velasquez în continuare în temniţa lui aurită de la Escorial, unde a pictat regi antipatici, infante palide, bufoni trişti şi din cînd în cînd cîte ceva pentru sufletul lui. În 1660, el închide ochii pentru totdeauna, iar credincioasa lui soţie Juana moare de jale o săptămînă mai tîrziu. Astfel a trecut prin viaţă, lăsînd în urma lui tablouri de o frumuseţe nepieritoare, acela pe care compatrioţii lui îl numeau în limba lor «el pintor de la veridad» — pictorul adevărului.

PEȘTERA AURIE

- TEXT : I. BAIESU
- ILUSTRAȚII : RADU DULDURESCU -

REZUMAT: Profesorul Vulcănescu a îngăduit fiilor săi gemeni să întreprindă cercetarea unei misterioase peșteri din Africa. Însoțiți de robotul Sincron și de un leu îmblînzit, cei doi pătrund adînc în peșteră, după multe peripeții. Aici descoperă un loc misterios, de culoare aurie. Apa lacului e otrăvită și unul dintre băieți se intoxică. El este salvat datorită sfaturilor primite prin radio de la un medic specialist. Cercetările continuă. Celor doi li se alătură un profesor negru.

— Să nu ne pierdem calmul, spune profesorul negru. Nu e nici un pericol.

Sincron filmează superba fîntînă arteziană din mijlocul lacului mort.

Dintr-o dată, apa se liniștește brusc.
— În sfîrșit, s-a făcut iar liniște. Putem studia documentele.

— Să cercetăm documentele expediției de acum o sută de ani.

— Iată și o hartă a peșterii, spune Pavel. Asta e cea mai prețioasă.

Harta le oferă o surpriză.
— După cum se vede aici, peștera mai are încă o aripă spre miazăzi.

— Da, și eu sînt convins că peștera este mai mare decît bănuim noi acum, spune profesorul negru. Trebuie să cercetăm în direcția asta.

Echipa de exploratori, cu ajutoarele lor, își iau bagajele și pornesc să descopere noua aripă a peșterii.

Iată-i ajunși în fața unui perete înalt, la locul unde pe hartă se indică intrarea în noua aripă.

Ciocănesc peretele cu ciocane speciale, îl detectează cu aparatele. Nimic.

— Să se fi înșelat oare înaintașii noștri?

—VA URMA-

CE STIM DESPRE

RACHETELE GEOFIZICE

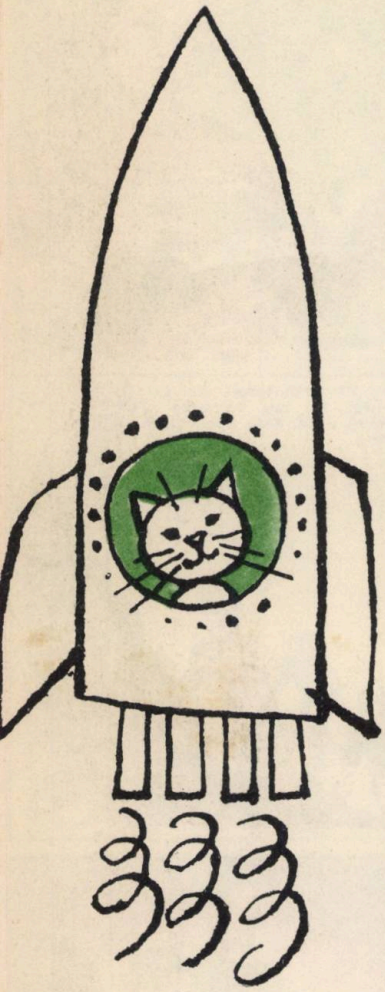

Rachetele geofizice se deosebesc de rachetele care lansează sateliții artificiali în primul rînd datorită vitezei mai mici pe care o ating. Precum se știe, pentru ca un obiect, respectiv o rachetă, să poată deveni satelit al Pămîntului trebuie să atingă viteza de 8 km pe secundă. Cînd viteza e mai mică, racheta nu se instalează pe o orbită, nu devine deci satelit artificial al Pămîntului, ci se ridică pînă la o înălțime oarecare (cîteva sute de kilometri uneori), atinge un punct maxim și recade apoi pe Pămînt, aidoma unei pietre pe care o aruncăm în sus.

Să vedem acum la ce servesc aceste rachete geofizice?

În primul rînd, cu ajutorul lor, oamenii de știință cercetează atmosfera care înconjură Pămîntul pînă la înălțimi la care nu pot ajunge baloanele meteorologice obișnuite. Apoi rachetele geofizice au adus un mare folos progresului cosmonauticii. Cu mult înainte încă de a se lansa primii sateliți artificiali a fost necesar să se facă o seamă de cercetări pentru a se cunoaște cum rezistă organismele vii la vibrații, zgomote, imponderabilitate, spațiul restrîns de pe rachetă.

De aceea, multe dintre rachetele geofizice au avut la bord și pasageri... Bineînțeles, primii călători pe bordul unor rachete geofizice n-au fost oameni, ci animale. De pildă, în mai 1949 au zburat pînă la înălțimea de 110 kilometri doi cîini. După aceea, s-au înălțat, pînă la 200, 300 și chiar mai mulți kilometri, tot soiul de alte ființe: maimuțe, pisici, iepuri, șoareci etc. O adevărată menajerie care călătorea cu viteza fulgerului deasupra scoarței pămîntești!

Cum s-ar spune, rachetele geofizice au fost «laboratoarele de experiență» înainte de lansarea sateliților artificiali în spațiul cosmic.

Lansări importante de rachete geofizice s-au făcut în Uniunea Sovietică (printre care cea din iunie 1960, care avea la bord doi cîini și iepurele de casă «Steluța». Această rachetă s-a ridicat la 208 km înălțime). În S.U.A., la o lună după istoricul zbor cosmic al lui Iuri Gagarin, s-a lansat (la 5 mai 1961) o rachetă geofizică avînd la bord pe cosmonautul Alan Shepard.

Firește, în momentul de față se pune întrebarea: după lansarea atîtor sateliți artificiali nu s-ar putea spune că rachetele geofizice sînt oarecum... inutile?

Cîtuși de puțin! Lansările de rachete geofizice se fac și astăzi și se vor continua mereu. Cu ce scop? În primul rînd, pentru verificarea continuă a modului de funcționare a diferitelor aparate și instalații care sînt folosite apoi pe rachetele cosmice. De asemenea, cu ajutorul lor se experimentează noi procese pentru a asigura viața și siguranța călătorilor cosmici. Dat fiind că aceste rachete se întorc imediat pe Pămînt, oamenii de știință își pot da seama ușor de lipsurile unor procedee și le pot lesne îndrepta.

După ce a atins înălțimea maximă, racheta revine spre Pămînt. Dacă ea ar cădea liber, fie că ar lua foc prin frecare cu atmosfera, fie că s-ar zdrobi, izbindu-se de sol. De aceea s-a imaginat următorul sistem: racheta conține o capsulă prevăzută cu parașute. În această capsulă se găsesc toate aparatele de cercetare. Ajunsă în straturile atmosferice, printr-un mecanism special, capsula este aruncată afară din rachetă, iar parașutele se deschid, permițînd capsulei să coboare lin, la sol, cu aparatura intactă.

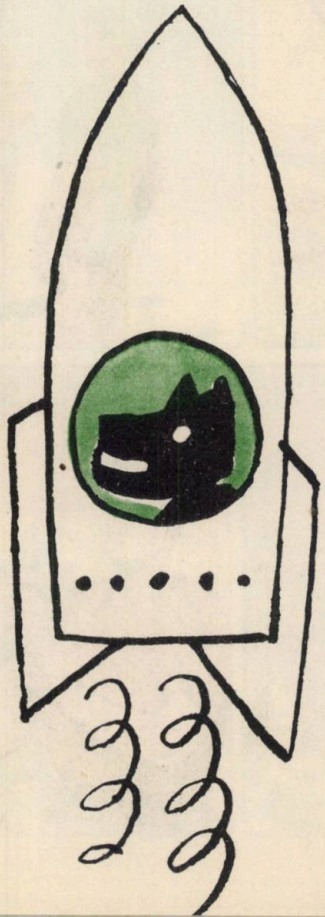

AUTOMOBILUL ELECTRIC

În ultimul timp s-au făcut experiențe cu un automobil electric. Acest automobil, pus în mișcare de două motoare electrice, primește energia necesară de la niște acumulatoare așezate sub perna șoferului. Deocamdată se fac experiențe — mai ales în Anglia — și s-a ajuns ca automobilul să poată străbate distanța de 100 km fără să fie nevoie de reîncărcarea acumulatoarelor electrice. Interesantă este așezarea roților: una în față, una în spate și două lateral. În acest fel, automobilul va putea să se rotească în jurul său și va putea fi parcat pe un spațiu oricît de îngust. Un alt avantaj al noului vehicul este că nu elimină gaze de ardere, ca automobilele cu benzină.

CUM SE MĂSOARĂ ZGOMOTUL

Zgomotele sînt măsurate în decibeli. Vocea șoptită are cam 20 de decibeli (notați, pe scurt, db); vocea tare are 60 db, vocea strigată la 15 cm de ureche 80—90 db; sunetele devin neplăcute la 100 db. Ele încep să fie dureroase pe la 120—130 db. La 140 db, timpanul se sparge! O motocicletă fără dispozitivul de atenuare a zgomotelor dă cam 100 db, iar un motor de avion 110 db.

ȘOIMUL CARPAȚILOR

de ȘTEFANIA HORVATH
E. OSTEANU

Ilustrații: ARKOSSY ISTVAN

REZUMAT: AUREL VLAICU, FECIORUL UNOR ȚĂRANI DIN BINȚINȚI, VREA SĂ CONSTRUIASCĂ UN AVION. EL ÎȘI POATE REALIZA VISUL NUMAI ÎNVĂȚÎND. SE ÎNSCRIE LA INSTITUTE POLITEHNICE DIN STRĂINĂTATE, APOI, LA RECOMANDAREA UNUI PRIETEN, SE ANGAJEAZĂ LA UZINELE DE AUTOMOBILE „OPPEL", CA INGINER. DIRECTORUL UZINEI AUZISE DESPRE MODELELE LUI VLAICU ȘI AR FI VRUT SĂ TRAGĂ CÎT MAI MULTE FOLOASE DIN PRICEPEREA ȘI TALENTUL TÎNĂRULUI INGINER.

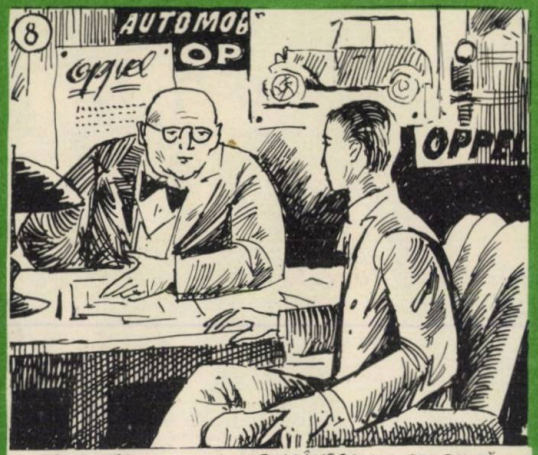

– PRODUCȚIA AVIONULUI ROMÂNESC NU PREZINTĂ INTERES PENTRU NOI. AM FI DISPUȘI, ÎN SCHIMB, SĂ CUMPĂRĂM PLANURILE AEROPLANULUI ȘI CARBURATORULUI REALIZATE DE DUMNEATA, IAR DE LA ÎNTÎI SĂ-ȚI MĂRIM SALARIUL.
– LA ÎNTÎI NU VOI MAI FI ÎN GERMANIA. SIMT CĂ N-AM DREPTUL SĂ VÎND ACESTE PLANURI. PRIMUL AVION ROMÂNESC TREBUIE SĂ APARȚINĂ POPORULUI ROMÂN.

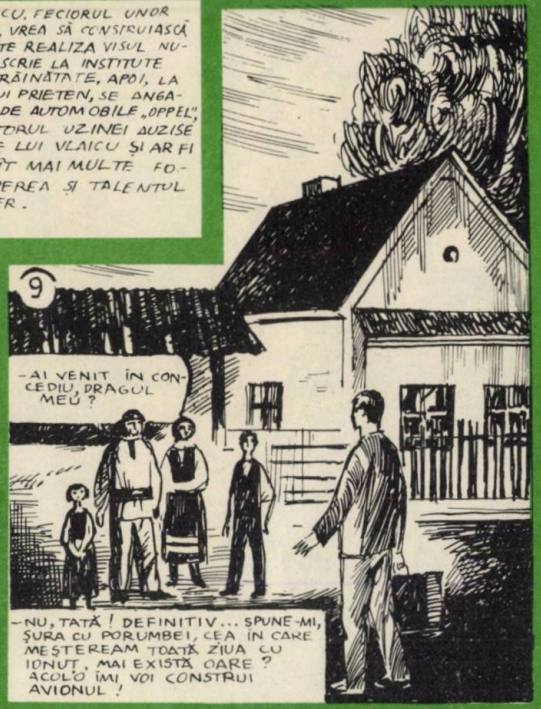

PĂRINȚII LUI VLAICU FĂCUSERĂ MULTE DATORII. ÎI ÎNDUREKA FAPTUL CĂ FECIORUL LOR SE ÎNTORSESE SĂRAC DIN STRĂINĂTATE. SE APUCASE, FERMECAT PARCĂ, DE AMINTIRILE COPILĂRIEI MEȘTERIND FĂRĂ ÎNCETARE LA CÎTE CEVA. NUMAI FRATELE SĂU, ION SE BUCURA CĂ SÎNT DIN NOU ÎMPREUNĂ. CONSTRUIESC AMÎNDOI O BARCĂ ÎN CARE MONTEAZĂ MOTORAȘUL CUMPĂRAT DE VLAICU ÎN GERMANIA. URMĂRESC ZBORUL PĂSĂRILOR, PLĂNUIESC ENTUZIAȘTI CONSTRUCȚIA AVIONULUI.

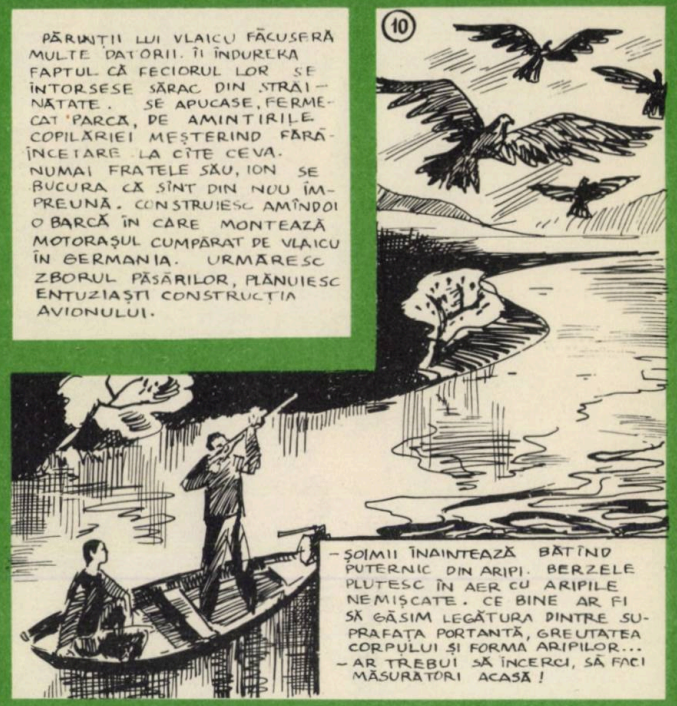

VLAICU TERMINĂ MODELUL ȘI-I MONTĂ TREI ROTIȚE PE CARE SĂ RULEZE LA ATERIZARE ȘI CARE SĂ-L FEREASCĂ DE O ÎNFRÎNARE BRUSCĂ. O DATĂ ÎȘI PUSE CEASORNICUL DE BUZUNAR PE MICUL JILȚ AL „PILOTULUI", ÎNSOȚIND ZBORUL MODELULUI CU URMĂTOARELE CUVINTE:
– FII ATENTĂ, PASĂRE DRAGĂ! SÎNT OM SĂRAC ȘI NU POT SĂ-MI CUMPĂR ALT CEASORNIC, AȘA CĂ SĂ AI GRIJĂ DE EL!
ȘI, SPRE SURPRINDEREA CELOR PREZENȚI, ASCULTĂTOR, MODELUL DESCRIIND CÎTEVA CERCURI ÎN ZBOR, ATERIZĂ CU CEASUL NEVĂTĂMAT.

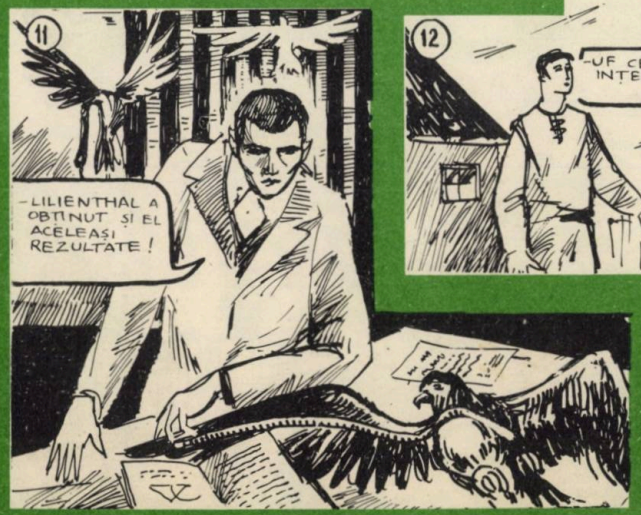

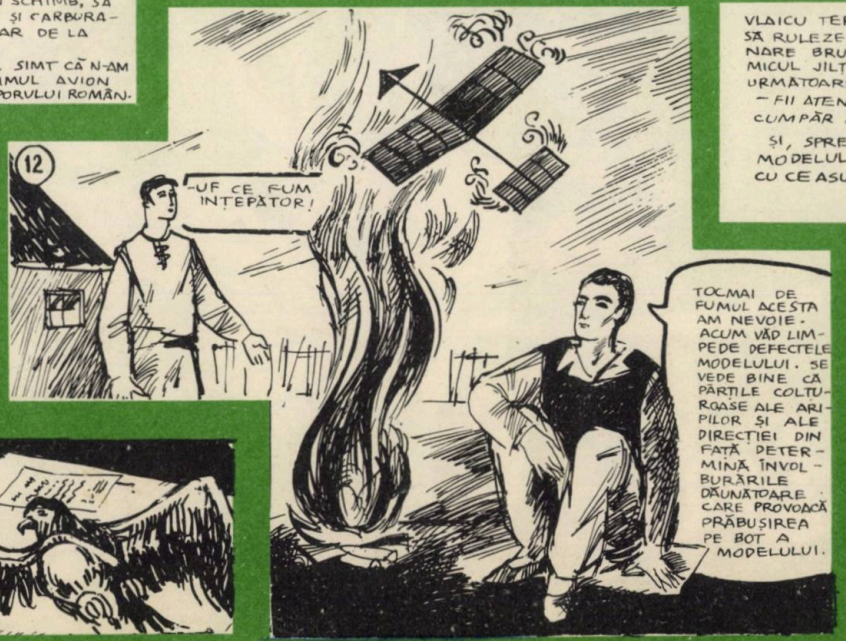

VA URMA

BIBLIOTECA

GEOLOGIE
GEOGRAFIE
ISTORIE
ROMÂNĂ
MUZICĂ
BOTA
DESEN
FIZICA
CHIMIE
MANUALE
GRATUITE
ED. FIZICĂ
BOTANICĂ
SEMINTE
DESEN
ST. NATURII
URSUL CAVERNELOR
41 014
LEI 2,50

În acest număr urmăriți 4 povestiri în imagini:

MÎNDRU PĂUNAȘ ȘI TOMA ALIMOȘ

◆

SOIMUL CARPAȚILOR

◆

PEȘTERA AURIE

◆

AVENTURILE LUI TICĂ

◆

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 10
1965

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.C.

Frumoasă ești, patria mea!

de **MIHAI CARANFIL**

Da, sînt convins. Chiar dacă unii dintre voi sînt gălățeni get-beget, chiar dacă foarte mulți dintre voi ați fost la Galați în excursie, nu știți despre acest oraș cu 112 000 de locuitori lucrurile pe care le știu eu și asta pentru că mie mi-a venit ideea să mă interesez despre el nu ca un turist oarecare și nici ca un locuitor al lui. Eu am vrut să aflu în ce fel a influențat industria orașului dezvoltarea lui. Oricît vi s-ar părea de plicticos acest fel de a privi orașul, nu vă grăbiți să părăsiți rîndurile de față, pentru că, veți vedea, e tot atît de interesant să cunoști astfel de lucruri pe cît e de atrăgătoare o plimbare pe noile esplanade[1] care te duc de la Dunăre spre blocurile noi și frumos colorate...

Așa cum crește el acum și devine mare și modern, orașul este ca o grădină care în fiecare dimineață este acoperită de mereu mai multe flori. Mereu apar străzi noi, cartiere noi, spații verzi, esplanade.

Dar totul, absolut totul, de la cea mai mică formă la cea mai importantă modificare, este urmarea dezvoltării industriale a orașului, urmarea faptului că au apărut uzine și fabrici noi sau renăscute.

Între o apariție și alta, între dezvoltarea unui domeniu și a altuia, între o fabrică nouă și microraioanele noi care apar este cea mai strînsă legătură și o să vedeți de ce.

Să facem puțină istorie.

Galațiul s-a dezvoltat încă din evul mediu ca centru comercial, care făcea legătura între Moldova și țările levantine pe Dunăre și Marea Neagră.

Tîrziu a început și dezvoltarea industrială a orașului, și, pentru că era vorba de un port mare la Dunăre, au apărut întîi ateliere care se ocupau de construcții navale. Pe urmă s-au dezvoltat manufacturile — mici fabrici de țesături, de lumînări, de lanțuri, de conserve... Așa a crescut și populația orașului și de aceea a crescut orașul ca întindere...

Dar în 1940, un cutremur de pămînt a distrus o mare parte din clădirile orașului. Și, după cum se spune, o nenorocire nu vine niciodată singură, în 1941 a izbucnit războiul. Războiul a trecut prin oraș, l-a incendiat, l-a ținut sub bombardamente și nu s-a lăsat pînă nu l-a adus în stare de ruină. Vechiul centru comercial al orașului, cartierul portului și alte zone locuite din oraș au dispărut atunci cu totul.

Prima grijă a puterii populare instaurate în țară — ca urmare a luptei Partidului Comunist Român — a fost să șteargă urmele războiului. Rănile de pe trupul sfîrtecat al orașului Galați s-au cicatrizat greu. În primii ani de după război abia au putut fi nivelate vastele spații acoperite de dărîmături. Au luat naștere astfel mari piețe și parcuri.

Un prim plan de reconstrucții a început să fie pus în aplicare prin anii 1955—1956. Atunci s-au ridicat primele blocuri, dintre cele care alcătuiesc acum ansamblul arhitectonic din actualul centru.

Era un șantier al muncii patriotice. Cetățenii orașului, brigadierii, săpînd fundațiile noilor blocuri, trebuiau să scormonească vechile temelii ale orașului și uneori se cutremurau de emoție în fața unor obiecte casnice, a unui bibelou sau a unei perechi de ochelari găsite între dărîmăturile unei foste clădiri.

Oamenii munceau atunci pentru ca pe locul acela viața să-și înnoade firul din nou, să apară alte case, mult mai frumoase, în care viața să fie mai bogată și mai veselă.

Galațiul mostenise o oarecare industrie: un șantier naval care construia vase de lemn, pescărești, și efectua reparații, un grup de ateliere C.F.R., o fabrică textilă, un laminor mic de tablă, cîteva fabrici mici de conserve, de cuie, de frînghii, de lumînări și alte cîteva ateliere și fabricuțe.

După naționalizare, după trecerea principalelor mijloace de producție în mîna poporului, semnele dezvoltării au început să devină evidente. Nici nu începuse bine reconstrucția orașului și unele din aceste unități industriale luaseră amploare. În locul atelierelor C.F.R. lua ființă, prin construcții noi, prin reutilare și lărgire, Uzina mecanică. Șantierele navale se unificaseră și treceau acum la un proces de producție superior. Utilajele se măreau, numărul muncitorilor creștea...

Așadar, reconstrucția, blocurile noi de locuințe care se ridicau în centru aveau scopul dublu, de a lecui rănile orașului și de a le oferi oamenilor, părinților și copiilor locuințe frumoase, moderne, confortabile.

O dată începută această operație ea avea să atingă repede proporțiile de astăzi. Pe baza vechiului plan de sistematizare început în anul 1954, a fost reconstruit centrul orașului. În urma Congresului al VIII-lea al partidului, prin directivele care au fost elaborate atunci, industria orașului Galați avea să capete proporții cu mult mai mari și asta a atras după sine o nouă sistematizare. Pe vremea aceea, arhitecții nu puteau să prevadă însă în totul cît de mult va crește orașul.

Directivele Congresului al VIII-lea i-au dăruit orașului Galați proiectul unui mare combinat siderurgic, ca și construcția laminorului nou de tablă. Tot în această perioadă a fost considerabil dezvoltat șantierul naval de pe cala căruia au început să fie lansate la apă mari vase de transport maritim

Pe pămîntul Galaților

1 Teren plat, larg și deschis în fața unui edificiu.

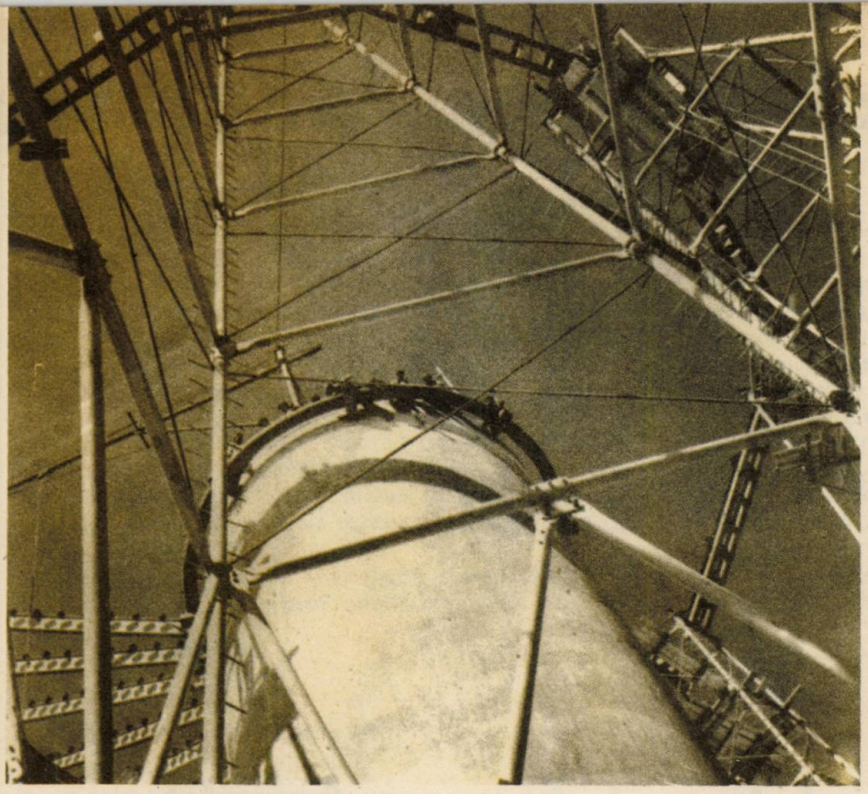

Pe cerul Galaților

— cargouri, motonave.

Orașul propriu-zis, așa cum arăta el atunci, era, în raport cu această dezvoltare industrială, neîncăpător, întortocheat. Vechiul oraș făcea față cu cinste necesităților unui simplu port la Dunăre. Dar nu era pregătit să găzduiască un mare centru industrial.

La Galați au sosit din nou arhitecții. Într-un an de zile (1961—1962) a fost gata noul proiect de sistematizare. Amplasarea combinatului siderurgic în imediata vecinătate a orașului impunea mai întîi o serie de legături rapide între combinat și oraș, între combinat și celelalte zone industriale. Noul proiect cu străzile, cu bulevardele pe care le prevede ține seama tocmai de aceste necesități. Deci întîi legături directe prin oraș între zonele industriale și apoi... Apoi, combinatul siderurgic, laminorul nou, dezvoltarea șantierului naval, construcția unor fabrici noi pentru deservirea nevoilor populației aveau să-i aducă orașului un număr mai mare de locuitori. Așadar arhitecții au proiectat un mare număr de locuințe. În afară de asta, arhitecții au mai trebuit să aibă în vedere aspectul general, estetica unui mare oraș industrial. Cartiere vechi, urîte, și pe alocuri insalubre, trebuiau să dispară.

În 1961, ziarele au răspîndit în țară vestea despre «prima cupă» pe care au săpat-o excavatoarele pentru construcția noului combinat. În același timp s-au turnat primele fundații ale noului cartier Țiglina I.

Trecerea planului de sistematizare de pe hîrtia de calc în realitate trebuia să țină pasul ritmului în care creștea viața industrială a orașului.

La Combinatul siderurgic au fost date în folosință atelierul de întreținere mecanică și electrică, forja, modelăria (ca bază intermediară pînă la intrarea în funcțiune a combinatului). Toate celelalte construcții sînt în plină desfășurare...

La șantierul naval s-a dat în exploatare cheiul nou de armare a vaselor și urmează să intre în producție anul acesta cala nouă de lansare, precum și o instalație modernă de tăiere a tablelor prin trasaj optic. Cum să vă spun eu, e greu să explici, este vorba de tot ce poate fi mai modern în tehnica construcției vapoarelor... Șantierul va ajunge la o producție anuală de 10 cargouri de 4 500 de tone și patru nave de 10 000 de tone.

Vorbeam de zone industriale. Deci o zonă industrială: șantierul naval. A doua: combinatul siderurgic. A treia: una nouă, care abia se naște. Se află în construcție o fabrică de produse lactate, cu o producție de 800 hl pe zi, o fabrică de pîine pentru capacitatea de 80 de tone zilnic, o autobază modernă, o fabrică de băuturi răcoritoare (600 de sticle pe oră).

Toate acestea înseamnă o creștere a numărului locuitorilor și de aceea au apărut într-un timp atît de scurt cartierul Țiglina (unul dintre cele mai frumoase, mai masive și mai moderne cartiere noi pe care le-am văzut), centrul nou, masiv și elegant al orașului. blocurile de la grădina publică, cele de pe Bd. Republicii 71, 73, cele de pe strada Traian...

Dar se nasc și alte cartiere și alte străzi. Se naște cartierul Țiglina II, se naște microraionul 2 Mazepa.

Planul construcțiilor pentru sistematizarea orașului are prevăzute 38 de microraioane, împărțite în cele 7 cartiere ale orașului.

Prin urmare orașul se află acum în metamorfoză. E o mișcare extraordinară. E ca pasărea Phoenix care a renăscut din propria-i cenușă. E ca și cum peste orașul distrus de război s-ar fi abătut un șuvoi de apă vie.

Industrializarea este această apă vie care trezește totul la viață, la înflorire veșnică.

Pînă în 1975 orașul va fi înconjurat de cele 3 zone industriale masive, care vor produce atunci cu întreaga capacitate proiectată. El va avea în plus o faleză modernă pe malul Dunării, centrul orașului se va muta la capătul dinspre Dunăre al unei magistrale Nord-Sud. În oraș va exista un vast parc de cultură și odihnă, un teatru nou pentru 1 200 de spectatori, noi policlinici și spitale, noi cinematografe, școli; în fiecare din cele 38 de microraioane vor exista complexe comerciale, cluburi, case de cultură.

...Și... visătorii spun că e posibil cîndva ca orașele Galați și Brăila să devină unul singur, pe baza altor combinate industriale care se vor înălța între ele.

Apa vie a industrializării dezvoltă energii nebănuite și totul are ca bază de pornire planurile elaborate de Partidul Comunist Român.

În apele Galaților

6896

scrisori către ucenicii

Dragii mei,

Copilăria voastră, miraculoasă pînză de păianjen, în care strălucesc și tremură stropi de apă și soare, ea, care încă vă-nfășoară, dar care-ncepe ușor, spre 13, 14 ani, să se destrame, ea e însăși poezia. Încă nu vă dați seama că ați trăit și mai trăiți pe tărîmul domniței străvezii și atotputernice Poezia.

Unii rămîn, într-un fel tainic, pentru toată viața, slujitorii și favoriții ei. Acești copii, binecuvîntați ai soartei, văd mai limpezi, mai strălucitoare arătările firii, legăturile ascunse dintre lucruri, aud foșnete pe care urechea obișnuită le discerne mai rar, mai confuz.

Acești fericiți păstrează și la 70 de ani ca un altar neprihănit ungherul sfînt de prospețime, de sensibilitate neobișnuită a sufletului.

Unii dintre ei, nu prea mulți, izbutesc să dea și glas, formă, expresie scrisă celor trăite, simțite, gîndite cu intensitate și pasiune.

Dar aceasta presupune, pe lîngă darurile pe care firea ți le-a hărăzit, o muncă necurmată, plină de devotament, o dăruire, o uitare de sine, o luptă înverșunată cu greutățile meșteșugului, nebănuită de începători într-ale scrisului.

Versurile voastre, pe care «Cravata roșie» le publică, respiră naivitate; se aud în ele ecourile unor lecturi; sînt versuri cuminți, școlărești. Dragostea de patrie și de partid, curată, sinceră, le dă prospețime, căldură.

Fie ca izvoarele acestea vii să vă însoțească pururi pașii de-a lungul drumului vostru.

MARIA BANUȘ

Țara mea

Floare-albastră din răzoare,
am o țară ca o floare,
în care-i conducătoare
marea clasă muncitoare.

Crește țara mea bogată
de partidul drag vegheată
și-i frumoasă țara mea,
alta-n lume nu-i ca ea.

Unduiesc mări înverzite
pe ogoarele-nfrățite,
turle răsucesc spre zori
cîntece de muncitori

în orașele ce cresc
pe pămîntul românesc
mai frumos ca niciodată,
mai bogat ca niciodată.

RODOCEA ALEX.
clasa a VII-a Sibiu

Într-o zi de primăvară

Ce frumos este afară
Într-o zi de primăvară!...
Să asculți cum rîndunica
Glăsuiește, mititica,
Dimineața cînd se scoală.
Să privești peste ogoare,
Cum ară mii de tractoare
Pentru rod bogat de pîine,
Pentru astăzi, pentru mîine...
Și din zori pînă-n amurg
S-asculți apele cum curg
Îngînînd cînt, ce ne place,
«Pentru dragoste și pace»
Ce frumos este la țară
Într-o zi de primăvară!

AURELIAN PETRESCU
clasa a VII-a comuna Boișoara
reg. Argeș

Asfințit

Soarele s-a strecurat
Printre crengile de brad
Și s-a aplecat să-mi spună
Seară bună.
În odăjdiile-i toate
A plecat apoi cu grabă,
Că mai are multă treabă
Dincolo de munți sau poate
Dincolo de zarea plină.
Și fără să prind de veste
L-am zărit, hăt, sus pe creste
Împărțind dar de plecare
Munților la fiecare:
Cîte-o rază
Luată de acasă,
Topită în oale
Cu aurul moale,
Ceața aurie
De pe-o farfurie
A aprins-o-n stele
Și-a făcut mărgele,
Apoi mi s-a oprit
Curat și fericit
O clipă
Și a asfințit...

DOROFTEI RODICA
clasa a VIII-a București

POVESTE FĂRĂ CUVINTE

de AL. GIUGARU

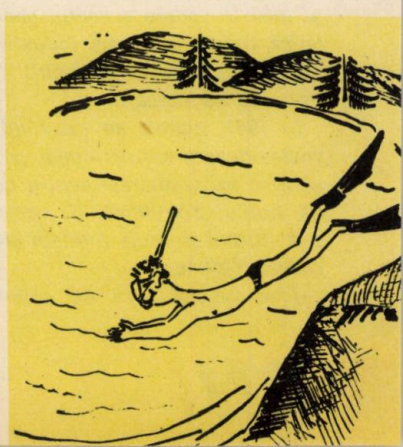

stibului și ai penelului

MINĂ

KOCH GHEORGHE
cl. VIII — Lupeni

O EXCURSIE ÎNTR-UN SAT PLĂCUT

PURICE ȘTEFAN
cl. VII—Liteni: Reg. Suceava

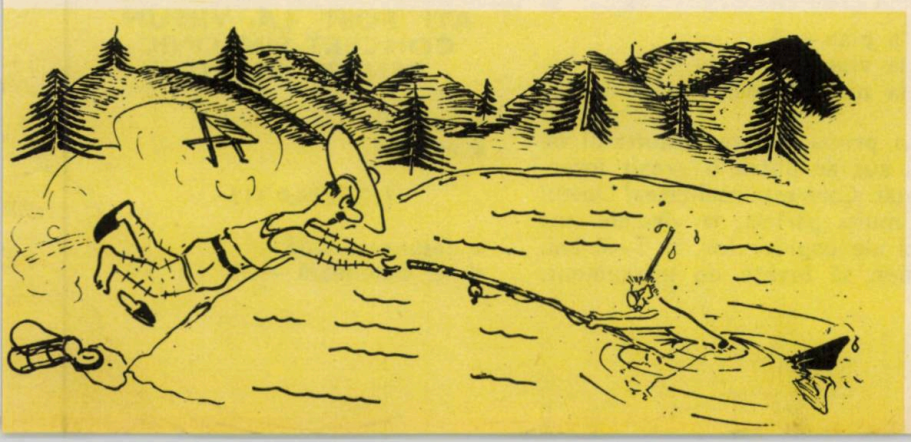

Am început să desenez la vîrsta cînd încep să deseneze toți copiii, fără deosebire, adică la vîrsta cînd prinzi a sta «copăcel» și poți ține în degetele micuțe și neastîmpărate o aschie de cărbune sau un bulgăraș de cretă.

Pentru cei care vor cu tot dinadinsul să intre în tainele desenului și ale picturii, materialul absolut indispensabil, chiar din primele clipe și care nu va trebui abandonat pînă la sfîrșitul vieții de artist, e așa-zisul «carnet de schițe» și creionul sau stiloul.

Folosiți-vă de zilele lungi și frumoase ale lunilor de vară ca să lucrați cît mai liber și cît mai spornic. Indiferent unde vă veți afla: în oraș sau la țară, la munte sau la baltă — natura e pretutindeni interesantă și instructivă.

Pictura — ca orice artă — este în primul rînd o meserie.

Natura e supremul învățător. Însă de aici nu rezultă că școala ar fi nefolositoare. Natura nu-ți dezvăluie intimile ei frumuseți decît foarte încet. Așa de încet, încît de multe ori o viață de om nu ajunge să le cuprindă, să le înțeleagă, necum să le tălmăcească într-o formă de artă... Meșteșugul de a tălmăci, prin ajutorul culorii sau al pietrei, acea vibrație sufletească provocată în noi de natură, nu se poate învăța decît în școală. Căci meșteșugul sau tehnica — cum se spune astăzi — e o acumulare de procedee, de sforțări migăloase, de mii de ani transmise, mereu îmbunătățite, din generație în generație, și ajunse, la gradul de perfecțiune, pînă la noi.

De la candela timidă, care clipocește și năzuie, pînă la artistul care, vîlvătaie impresionantă, creează e cale lungă. Totul aici se clădește pe muncă, pe disciplină și pe oroare de tot ce este «chiul»... Am cunoscut în tinerețile mele elemente foarte «talentate», în care își puseseră mari nădejdi atît profesorii cît și familia. Erau socotiți viitoare glorii... Încetul cu încetul nu s-a mai auzit nimic de ei... Ei nu și-au dat seama că un viitor artist nu este decît un instrument imperfect, care trebuie șlefuit cu deosebită atenție și răbdare ca să poată suna frumos și original. Șlefuirea aceasta ți-o desăvîrșești muncind din greu, onest și fără curmare.

N. TONITZA

«Scrieri despre artă», Editura meridiane, 1962.

CE VĂ PLACE MAI MULT?

Anchetă de **MIHAI STOIAN**

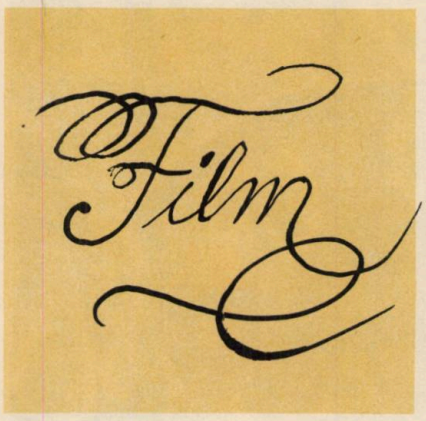

Ne-am continuat investigația, cercetînd — de astă dată — un teritoriu mai puțin precis delimitat (măcar în aparență) pentru elevii de 13—14 ani: lumea artei, a literaturii. Întrebările noastre au urmărit să scoată în evidență preocupările diferite ale acestei vîrste.

- teatrul — 18
- cinematograful — 24
- spectacolul muzical — 8

Iată și cîteva răspunsuri:

«Nu-mi place teatrul, fiindcă simți că oamenii nu plîng de-adevărat și nici nu rîd de-adevărat, ci se prefac» (Mircea Cazacu); «Îmi place teatrul mai mult decît cinematograful. Ai de-a face cu oameni vii, și asta te emoționează» (Alex. Mogoș); «Filmul te poate plimba pe oriunde, și prin vis dacă vrea. Eu prefer filmul» (Lucreția Petruț); «De ce să aleg cînd pot să-mi placă toate?» (Elena Sfetescu); «Muzica grea pe scenă e mai de înțeles decît ascultată la radio sau pe discuri, însă nu pot spune că mă dau în vînt după ea» (Romulus Iorga); «Cinematograful, dar filmul să fie cu peripeții» (Aurel Cuza).

Preferința pentru film este de înțeles, căci cinematograful e mai universal, iar la vîrsta de care ne ocupăm interesul pentru lărgirea orizontului este maxim. Ne supără însă rezerva pe care elevii chestionați o arată în general față de spectacolul muzical, față de muzică.

Marele savant Einstein spunea: «Există o pasiune pentru muzică. Această pasiune este în special proprie copiilor și la cei mai mulți se pierde cu vîrsta...»

VĂ AJUTĂ MUZICA LA CEVA?

- mă odihnește — 12
- mă distrează — 18
- îmi stimulează gîndurile — 8
- mă obosește — 2
- mă obligă să mă mișc (adică să dansez) — 10

E adevărat, muzica te și odihnește, te distrează, dar rostul ei principal este să trezească în tine sentimente, gînduri, să te facă mai sensibil, mai atent la ceea ce se întîmplă în jur.

LA CE INSTRUMENT CÎNTAȚI?

- la pian — 5
- la vioară — 8
- la nici un instrument — 37

La prima vedere, rezultatul de mai sus ar putea fi greșit interpretat. Care este realitatea? Destul de mulți părinți, la vîrstele mai mici ale copiilor lor, la 5—8 ani, îi pun să învețe un instrument. Orele de studiu la copiii care nu simt o chemare specială pentru interpretarea muzicii devin ore chinuitoare. Apoi, cu timpul, studiile se răresc — dintr-un motiv sau altul — și așa se ajunge la situația că din 50 de elevi de 12—13 ani peste 40 au încercat, la anii mai mici, să învețe un instrument, însă pe drum au abandonat.

Este obligatoriu pentru viitorul inginer, doctor, agronom etc. să știe să cînte la vioară ori la pian? Nu este... Dacă elevii claselor VII–VIII–IX și-ar urmări, ei singuri, formația — cultura — muzicală, nu fiind neapărat interpreți, ci ascultători de muzică simfonică, de operă etc., cîștigul ar fi evident. Nu este necesar ca orice copil să ajungă un virtuos al pianului sau al viorii, tot așa cum **este** obligatoriu pentru un elev de 13—14 ani să știe **cum** se ascultă muzica și **ce anume** vrea să spună, să transmită într-un limbaj muzical ascultătorului.

AȚI FOST LA VREUN CONCERT SIMFONIC PENTRU ELEVI?

- da — 8
- nu — 42

DESENAȚI?

- desenează —15
- nu desenează — 35

AȚI VIZITAT VREO EXPOZIȚIE DE PICTURĂ, VREUN MUZEU?

- da — 18
- nu — 32

Reproducem și cîteva răspunsuri în care elevii chestionați încearcă să explice ce anume urmăresc să vadă atunci cînd privesc o pictură sau un desen: «În primul rînd mă interesează dacă sînt și copii în scena aia, să văd dacă seamănă cu mine sau nu și ce li se întîmplă» (Ion Berceanu); «Știu ce înseamnă legile de perspectivă și urmăresc să le descopăr aplicate» (Aurica Ciomac); «Culorile mă atrag. Dar dacă-s țipătoare nu-mi plac» (Angel Băiculescu); «Cînd merg la muzeu, și eu merg des, îmi plac atmosfera de acolo, liniștea și respectul oamenilor care trec încet, încet prin fața tablourilor aproape în vîrful picioarelor» (Violeta Enache).

*

Pînă aici am urmărit felul în care fetele și băieții de 13—14 ani înțeleg și gustă muzica (nu numaidecît cea ușoară, de dans), desenul și pictura. Rezultatele s-ar putea aduna în cîteva cuvinte: a) copiii încep prea tîrziu să deseneze și prea puțini învață de timpuriu culorile și armonia lor; b) elevii frecventează insuficient expozițiile și muzeele, iar atunci cînd o fac nu au destule cunoștințe ca să «stea de vorbă» cu pictura, cu desenul; c) același lucru se întîmplă și cu muzica așa-zisă «grea», elevii de vîrsta respectivă mulțumindu-se să asculte și să danseze pe muzică ușoară, muzica de operă, simfonică, părîndu-li-se imposibil de pătruns.

CE FEL DE CĂRȚI CITIȚI?

- de călătorii — 16
- de aventuri — 13
- istorice — 12
- de orice fel — 9

Din chestionarele completate se observă că elevii de 13—14 ani înțeleg mai ușor și deci mai bine literatura, firește și ca urmare a învățămîntului.

CÎT TIMP PE ZI FOLOSIȚI PENTRU CITIT ÎN AFARĂ DE LECȚII?

- citesc zilnic — 32
- nu citesc zilnic — 18
- citesc o oră — 17
- citesc două ore — 12
- nu citesc egal în fiecare zi —21

«Am făcut o socoteală: dacă citesc două cărți pe săptămînă, într-o lună citesc opt, într-un an — 96, în cincizeci de ani — 4 900. La 63 de ani o să am citite aproape 5 000 de cărți. E o sumă. Totul e s-o începi din timp, fiindcă tot mai rămîne enorm de mult necitit» (Victor Gănescu); «Citesc pe apucate» (Sofia Rădulescu); «Ca să am zilnic timp de citit, sacrific din orele de somn. A doua zi sînt mulțumită de mine c-am citit, dar sînt și foarte obosită» (Paula Moldovan); «Am biblioteca mea personală, de vreo 60 de cărți. Fac economii la tot ce se poate» (Traian Volf); «Tata m-a învățat să nu citesc nimic fără să fac o **fișă.** Ce înseamnă o fișă? O jumătate de filă de caiet: sus, în stînga, scriu autorul, în dreapta titlul cărții și apoi tot ce îmi place și, bineînțeles, numele fiecărui personaj. La ora asta, comoara mea cea mai de preț este plicul cu fișe de lectură, peste o sută» (Ioan Neacșu); «Cărțile mele căpătate în dar de la tata sau primite ca premiu sînt toate semnate cu numele meu și numerotate. Am ajuns la 64, clasate pe feluri de cărți» (Dinu Cazacu).

CE ÎNȚELEGEȚI PRIN «A FI FRUMOS»?

«A fi frumos înseamnă a fi frumos și-atît» (Anica Marinescu); «Frumusețea fără deșteptăciune e ca mîncarea fără sare» (Gh. Nemeș) «Ce-mi plăcea mie înainte, la zece ani, nu-mi mai place acum, la treisprezece. N-aș ști să dau o definiție: ce înseamnă frumosul» (Horia Siviceanu); «Ce-i plăcut, simpatic devine și frumos. Mircea Crișan, de exemplu» (Margareta Neacșu); «M-am gîndit și cu cît m-am gîndit mai serios, cu atît mi-am dat seama cît e de greu să spui ce înseamnă a **fi frumos.** Mie, cînd văd ceva frumos și sînt însoțită, nu-mi place să spun: **Vai, ce frumos!** Frumosul nu trebuie arătat cu degetul, ci simțit» (Profira Ganea).

*

Desigur că o «definiție» a frumosului e greu de dat, dar tot atît de adevărat este și faptul că elevii întrebați de noi nu se descurcă încă destul de sigur în călătoria prin teritoriul acesta bogat, plin de satisfacții și mister: arta, literatura. Formîndu-ți cu un ceas mai devreme, cu o zi mai devreme deprinderea de a asculta muzică **de toate felurile,** de a privi **cum trebuie** un tablou, de a citi cît mai **sistematic,** ajungi ca la tinerețe să stăpînești un mare bagaj de cunoștințe și, în plus, să simți, să înțelegi arta și literatura.

Vîrsta eroilor reportajului nostru anchetă este cea mai potrivită pentru pașii care pun temelia acestui drum.

Desen: BENEDICT GĂNESCU

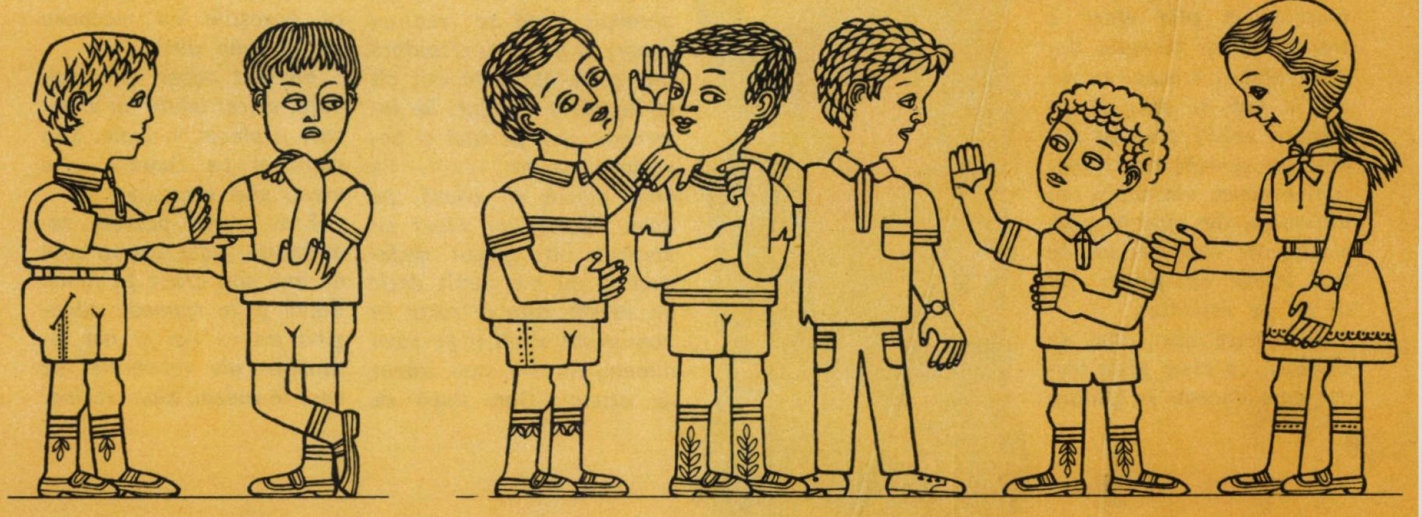

Vapoare

Erau veri lungi, cu mult soare și cu multe întîmplări. Copiii satului trăiau vara în baltă, păzeau bostănăriile dintre sălcii pe malul Dunării sau păzeau vitele și dormeau în colibe de papură, în poloage de pînză și în ceardacuri. În locul acela malul Dunării devenea vara un sat al copiilor, cu rînduielile și cu obiceiurile lui, cu viața lui străbătută de întîmplări felurite, cu fericirile și cu dramele lui.

Dunărea curgea molcom, în rotogoale de apă gălbuie, clipocind și săpînd în malurile de lut, ducînd toată vara în jos, cine știe către ce depărtări, trunchiuri de salcie, crengi, coji de pepeni, paie și fel de fel de alte lucruri ca semn al atîtor locuri pe unde umblase. Și toată această trecere neostenită se săvîrșea sub privirile copiilor, a căror imaginație era astfel răscolită și pusă la treabă.

Nimic însă nu-i copleșea mai mult pe copii și nu le înfierbînta mai mult imaginația decît vapoarele care treceau pe Dunăre și nu opreau niciodată.

Se iveau pe apă, de după cotiturile Dunării, după ce mai întîi își anunțau venirea printr-un fir subțire de fum ce se isca în depărtare și se apropia printre pădurile de sălcii. Treceau pe mijlocul Dunării cu sunetul acela înfundat al mașinilor cu aburi și al motoarelor în plin efort, o trecere totuși înceată, dar neîntreruptă, treceau cu valul în cap și stîrnind pe Dunăre valuri care se năpusteau și măturau malurile. Treceau «la deal» sau «la vale», din cînd în cînd, o dată, de două ori sau de mai multe ori pe zi, fel de fel de vapoare...

...Vapoare mari, albe, de călători, ca niște gîște uriașe care duceau în spinare oameni fericiți, oameni care stăteau la mese, fumau și beau și căpitani cu uniforme și chipie albastre, sprijiniți în coate de balustrade... Balta se umplea atunci de muzica unduioasă de pe vapor și parcă de parfumul cucoanelor... Cine erau acești oameni, din ce lume nemaivăzută veneau și unde se duceau cu fericirea lor?

...Vapoare negre și puternice, remorchere cu coșuri de fum și cu cabine colorate, cu alămuri lustruite, care străluceau orbitor în soare. Remorcherele treceau mîndre și duduind puternic, plecate nici vorbă la drumuri lungi, din care nu se opreau niciodată.

...Vapoare mici de lemn, sărăcăcioase, mirosind a catran, cu motoare care pîrîiau și tușeau. Vapoare pe coverta cărora aproape întotdeauna stătea cîte un om dezbrăcat pînă la brîu și cînta din armonică ori spăla puntea...

...Vapoare care treceau mereu în sus și în jos și nu opreau niciodată...

Și niciodată copiii din baltă nu le văzuseră altfel decît așa: mergînd, venind de la un capăt al lumii și ducîndu-se spre celălalt, iar aici unde stăteau ei era pămîntul cu oameni obișnuiți, cu viața așa cum a lăsat-o dumnezeu...

Numai cîțiva dintre copiii mai mari, flăcăiandrii care știau bine să înoate, cei care puteau să treacă Dunărea cu hainele în cap, au văzut vapoarele mai de aproape. Cînd se ivea un vapor, ei porneau cîteodată înot și se apropiau atît cît le îngăduia curajul. Se întorceau apoi pe mal și povesteau ce-au văzut. Pe unul dintre ei, odată, pe Savu Plopea, un vapor cu zbaturi l-a apucat dedesubt și nu s-a auzit decît un strigăt care a trecut în zbor peste sălcii și pe Savu nimeni nu l-a mai văzut de atunci. Dar, după ce spaima și grozăvia au trecut, întîmplarea n-a făcut decît să întărească în sufletele copiilor părerea cum că vapoarele nu sînt făcute pentru ei și că așa sînt pedepsiți cei care nu-și văd de treaba lor.

Întîmplarea asta copiii au uitat-o repede. Ei au continuat să se emoționeze ori de cîte ori trecea un vapor.

Cînd se zărea în depărtare firul subțire de fum al vaporului, copiii părăseau totul și alergau la Dunăre. Părăseau pînă și jocul de-a Terente banditul și alergau printre sălcii, zgîriindu-se în rugii de mure. Pe malul Dunării rămîneau încremeniți în aceeași poziție și priveau... unii îmbrățișîndu-și genunchii goi, unii ținîndu-se de bretelele pantalonilor, alții în picioare, cu mîna streașină la ochi, într-o contemplație mută, adunați la un loc, dar visînd de cîte unul singur, răscoliți de dorința de a se afla acolo pe vapor și de a pleca într-o lungă călătorie sau măcar să atingă alămurile strălucitoare ale vapoarelor.

După ce vaporul trecea, ei se trezeau și porneau înapoi resemnați, tîrîndu-și încet picioarele desculțe prin praf.

Seara, copiii se adunau la cîte o colibă ca să stea de vorbă și să-și spună povești în fața focului care-i apăra de țînțari. Multe povești se nășteau atunci, dar cele mai frumoase erau cele ale lui Marin Potlog pentru că poveștile lui începeau întotdeauna așa:

«A fost odată ca niciodată, a fost odată un vapor care a plecat în lume. Și-a mers el pe Dunăre, și-a mers, și-a mers...»

Erau niște povești neobișnuite, niște povești cum nu mai sînt altele pe lume. Copiii și le spuneau adăugînd mereu noi și noi întîmplări ale vapoarelor pe care le vedeau ziua trecînd.

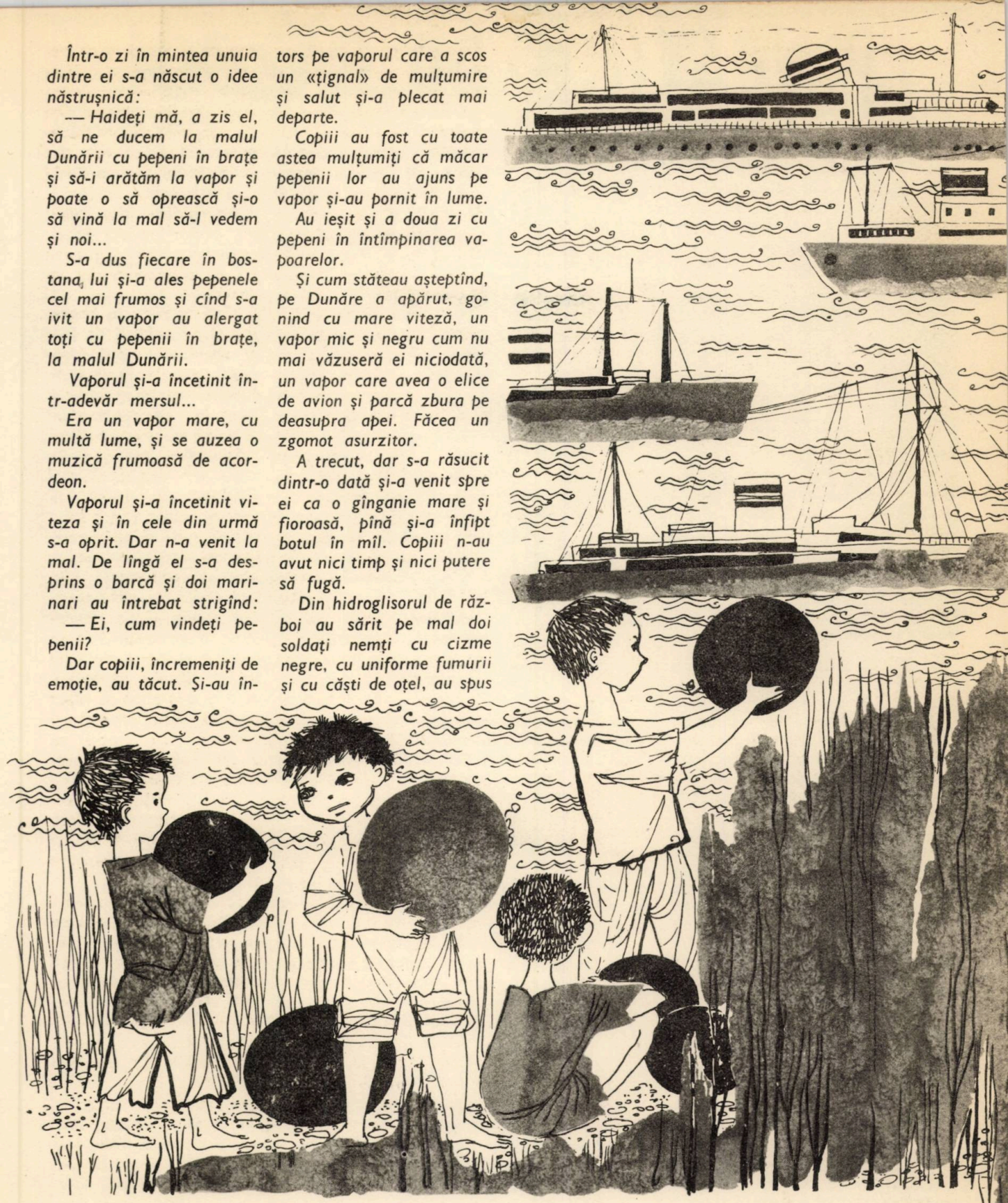

Într-o zi în mintea unuia dintre ei s-a născut o idee năstrușnică:

— Haideți mă, a zis el, să ne ducem la malul Dunării cu pepeni în brațe și să-i arătăm la vapor și poate o să oprească și-o să vină la mal să-l vedem și noi...

S-a dus fiecare în bostana lui și-a ales pepenele cel mai frumos și cînd s-a ivit un vapor au alergat toți cu pepenii în brațe, la malul Dunării.

Vaporul și-a încetinit într-adevăr mersul...

Era un vapor mare, cu multă lume, și se auzea o muzică frumoasă de acordeon.

Vaporul și-a încetinit viteza și în cele din urmă s-a oprit. Dar n-a venit la mal. De lîngă el s-a desprins o barcă și doi marinari au întrebat strigînd:

— Ei, cum vindeți pepenii?

Dar copiii, încremeniți de emoție, au tăcut. Și-au întors pe vaporul care a scos un «țignal» de mulțumire și salut și-a plecat mai departe.

Copiii au fost cu toate astea mulțumiți că măcar pepenii lor au ajuns pe vapor și-au pornit în lume.

Au ieșit și a doua zi cu pepeni în întîmpinarea vapoarelor.

Și cum stăteau așteptînd, pe Dunăre a apărut, gonind cu mare viteză, un vapor mic și negru cum nu mai văzuseră ei niciodată, un vapor care avea o elice de avion și parcă zbura pe deasupra apei. Făcea un zgomot asurzitor.

A trecut, dar s-a răsucit dintr-o dată și-a venit spre ei ca o gînganie mare și fioroasă, pînă și-a înfipt botul în mîl. Copiii n-au avut nici timp și nici putere să fugă.

Din hidroglisorul de război au sărit pe mal doi soldați nemți cu cizme negre, cu uniforme fumurii și cu căști de oțel, au spus tins doar pepenii spre marinari și-au tăcut.

— Ni-i dați așa degeaba? Frumos din partea voastră!

Marinarii au încărcat pepenii în barcă și s-au întors pe vaporul lor negru și urît si ambalînd motorul la maximum au ceva într-o limbă de neînțeles, apoi le-au smuls copiilor pepenii din brațe, s-au urcat pe vaporul lor ieșit în larg și s-au dus...

A rămas în urma lor vîntul stîrnit de elice și groaza care-i împietrise pe copii și nu-i mai părăsea.

Mulți ani au trebuit să treacă pentru ca în mintea copiilor de atunci să redevină vapoarele ceea ce fuseseră cîndva...

de **MIHAI CARANFIL**

Ilustrație: ANGI PETRESCU

POVESTIRE DE RĂZBOI

PETRE LUSCALOV

Soldatul înainta de-a lungul sîrmei de telefon, tîrîndu-se din greu printre bolovanii mari de piatră rostogoliți de pe povîrnișul. În jurul lui, stîncile înalte, întunecate și umede își avîntau spre cer piscurile tăioase de cremene.

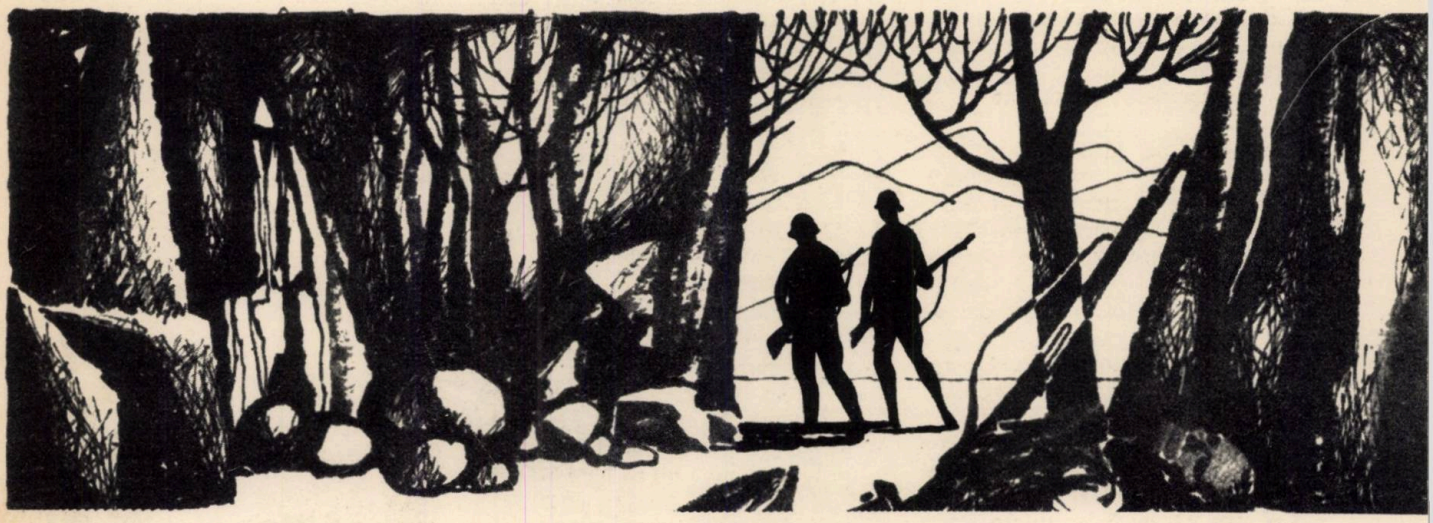

Ici-colo, pe stînci, cîte un arbore pipernicit și uscat se răsucea în văzduh, ca un strigăt înăbușit, halucinant spre cer. Bubuitul exploziilor, țăcănitul mitralierelor, totul se amesteca într-un vuiet asurzitor ce se apropia, se depărta, se multiplica în pereții de piatră, hohotea în văgăuni, se stingea brusc, o clipă, ca apoi, cu un hohot prelung, să cutremure munții. Ostașul se tîra tăcut pe sîrma de telefon. De sub casca de oțel, sudoarea îi curgea pe obraji, ocolind gura, strîngîndu-se pe bărbia țepoasă. Ochii lui înfundați în orbite, de oboseală și nesomn, cercetau înfrigurați stîncile din jur. Undeva acolo sus, pe stînci, pîndea moartea. Era al treilea soldat trimis în decurs de o oră în spatele frontului să repare firul telefonic, tăiat de explozia unui obuz. Nici unul dintre cei doi nu se întorsese. Fuseseră uciși.

Între stînci sus se aciuase un lunetist hitlerist. Metodic și precis, împușca pe oricine încerca să repare firul telefonic. Și el trebuia reparat cu orice preț. Trecînd peste munți, Batalionul IV vînători de munte români căzuse în spatele frontului german, undeva în Apuseni, și se angajase într-o luptă pe viață și pe moarte.

— Lichidați breșa din spatele frontului! strigau în telefon guralivii hitleriști. Întregul front se prăbușește. Pierdem Apusenii.

Ca niște ulii, hitleriștii se năpustiră asupra unității românești care se apăra eroic, respingînd unul după altul atacurile infanteriei hitleriste. Dar deodată situația deveni critică. Munițiile erau pe sfîrșite.

— Economisiți cartușele! Păstrați cartușele! Nu mai sînt cartușe! s-auzeau peste tot ordine... Muniție! Muniție! Muniție!

— Reparați firul telefonic! Cereți diviziei să trimită muniții! vorbea comandantul batalionului, acoperind bubuitul exploziilor, obuzelor hitleriste. Trebuie să rezistăm pînă la venirea tancurilor. Și ostașii plecau să repare firul unul după altul.

Ajuns la capătul firului telefonic rupt, soldatul se opri, răsuflînd din greu, și, scoțînd un clește din raniță, își șterse încet bărbia udă cu mîneca vestonului. Și deodată, ridicînd privirea în sus spre stînci, văzu un ochi rece și strălucitor de șarpe fixîndu-l din pereții de piatră. Soldatul azvîrli cleștele și apucă pușca. O detunătură cutremură văzduhul. El simți cum un deget bont de fier i se înfige în frunte și se prăvăli moale într-un gol de întuneric.

— Alo! Alo... divizia! strigă în receptor comandantul batalionului, un ofițer înalt și voinic, cu fața neagră de fumul exploziei. Alo, divizia... Alo, divizia! adăugă el, aruncînd receptorul și întorcîndu-se spre un sergent ce stătea lîngă el... Ce se întîmplă, Pătrașcule? N-ați reparat firul?

— Domnule maior... răspunse sergentul, privindu-și ceasul... Acum un sfert de oră l-am trimis pe al treilea. Cred că a fost ucis.

— Ucis? De ce? strigă comandantul. Ce se întîmplă acolo?

— Cred că acolo se află un lunetist... spuse liniștit sergentul, ștergîndu-și cu dosul palmei fața plină de sînge, ...și îi curăță pe toți.

Explozia unui obuz îi acoperi pe amîndoi într-un nor de praf.

Comandantul scuipă și continuă:

— Dracu' să-l ia... Băieții au terminat muniția... mai rezistăm cel mult o oră... «Tăcutul» trăiește?

— Cred că da, domnule maior.

— Cheamă-l la mine!

Peste cîteva minute se prezentă la comandant soldatul poreclit «Tăcutul». Era un flăcău cu o înfățișare ciudată. Înalt, slab, deșirat, cu barba țepoasă. Avea ochii mari, cenușii, spălăciți, cu pleoapele ușor căzute ce îi dădeau o înfățișare somnoroasă. Comandantul îi explică situația, după care îl întrebă nerăbdător:

— Ei, ce spui?

«Tăcutul» închise ochii și rămase așa, cîteva clipe. Apoi îi deschise și, scoțînd pușca de pe umăr cu o mișcare înceată, greoaie, deschizînd închizătorul armei, spuse flegmatic:

— Am nevoie de cîteva cartușe.

— Dă-i cartușe, Pătrașcule! spuse comandantul, răsuflînd ușurat... Caută în cartușiera celui de colo...

«Cel de colo» era un soldat

mort, ce zăcea răsturnat peste o ladă de muniții goală, cu brațele larg desfăcute, parcă vrînd să îmbrățișeze în moartea lui tot cerul.

Sergentul scotoci în cartușiera mortului și găsi trei gloanțe.

— Ajunge! spuse morocănos «Tăcutul» sergentului, luînd cartușele din mîna lui și vîrîndu-le în încărcător, și-acum dați-mi și-o «momeală».

Comandantul înțelese pe loc despre ce este vorba și ordonă sergentului:

— Pătrașcule... ai să mergi în fața lui...

Sergentul se făcu alb la față. Știa că merge la moarte sigură. Izbi din călcîiele cizmelor și spuse cu o voce răgușită, nefirească:

— Am înțeles, domnule comandant.

Maiorul îl bătu prietenește pe umăr:

— Hai, hai Pătrașcule... Du-te! Și nu-ți fie teamă... «Tăcutul» nu-și greșește ținta niciodată.

Și, ridicînd binoclul ce-i atîrna de gît, comandantul batalionului privi spre pozițiile hitleriste.

Cei doi părăsiră în liniște tranșeele. Sergentul mergea la cîțiva pași înainte și «Tăcutul», cu pușca în mînă, în spatele lui. La stînga și în dreapta lor se înălțau stîncile întunecate și mute. Iar jos, pe pămînt, printre bolovani, sub picioarele lor șerpuia firul telefonic verde.

După o stîncă găsiră primul ostaș ucis, zăcea rezemat cu spatele de stîncă, cu bărbia în piept, părînd că se uită în casca ce-i căzuse dreaptă între genunchi. Sergentul îl privi înfiorat:

— Uite-l pe Mărcuș...

«Tăcutul» aștepta, cu pușca în mîini. În ochi îi licărea o lumină ciudată.

— E Mărcuș, mă, Mărcuș..., spuse sergentul în timp ce porneau mai departe... De ce taci? O porniră mai departe.

— «Tăcutule»! îl chemă încet sergentul în timp ce pășea înainte. «Tăcutule», n-auzi?

— Da, domnule sergent..., îi răspunse morocănos acesta, mergînd cu privirea în pămînt.

— De ce nu te uiți în sus?

«Tăcutul»călca greoi printre bolovani.

— De ce să mă uit în sus, dom'le sergent?

— Cum de ce? șopti înfrigurat sergentul privind neliniștit în sus... spre stînci... În mine o să tragă lunetistul întîi... Ție ce-ți pasă? Și dacă trage în tine? Dacă trage în tine?

Deodată sergentul se ghemui fulgerător lîngă o stîncă și strigă:

— O umbră! Colo!... lîngă copacul ăla!

«Tăcutul» rămase în picioare, cu mîna încleștată pe pușcă, ținînd privirea în pămînt.

— Nu-i nici o umbră, dom'le sergent... E o tufă de jnepi! spuse el, domol.

— O tufă? se liniști sergentul, ridicîndu-se, o tufă, zici?

— Dacă zic...

— Atunci să mergem!

— Să mergem...

Acum se apropiau. Apoi îl zăriră pe al doilea... În jurul lor, stîncile se ridicau din ce în ce mai amenințătoare. Firul verde de telefon șerpuia, șerpuia...

— «Tăcutule»...

— Da, dom'le sergent...

— Vezi că în buzunarul stîng am o scrisoare.

— O scrisoare, dom'le sergent.

— E pentru nevastă-mea. Dacă mor, s-o dai la poștă. La divizie!

— De ce să mori, dom'le sergent?

— «Tăcutule»...

— Da, dom'le sergent...

— La ce te gîndești?

— La nimic, dom'le sergent.

— La nimic?

— La nimic.

— Bine...

Mergeau mai departe printre stînci în hohotul exploziilor și pîrîitul mitralierelor de-a lungul firului telefonic.

— Dom'le sergent, îl strigă încet «Tăcutul», mergînd cu privirea în pămînt.

— Ce-i, «Tăcutule»?

— Îl vezi?

— Pe cine, mă?

— Lunetistul...

Sergentul se opri și întrebă speriat:

— Pe cine?

— Pe lunetist, dom'le sergent... mergeți înainte... și uitați-vă în jos!

Sergentul porni. Întrebă înăbușit:

— Unde e? Sus?

— Nu. Sus e un geam spart. Nu-i nimeni sus. Geamul e momeala lui!

Ajunseră în dreptul firului telefonic rupt.

— Nu-i nimeni sus? țipă sergentul ca scos din minți. Atunci unde e? Unde e? Unde e?!!

— De ce țipați, dom'le sergent? l-aici lîngă noi!

Și, răsucindu-se fulgerător, «Tăcutul» își descărcă pușca în direcția unei stînci ce se afla la cîțiva pași de ei, drept în hitleristul care îi pîndea. Cu un urlet, hitleristul scăpă pușca și, bătînd aerul cu mîinile, se prăbuși la pămînt. Casca i se rostogoli, zăngănind printre pietre, și apoi se opri.

— Gata, dom'le sergent. Cum ordonați? Să repar firul telefonic?

Sergentul își scoase casca și-și șterse fruntea îmbrobonată de sudoare cu mîneca vestonului.

— Repară-l...

*

În zori unitățile de tancuri românești pătrunseră prin brești făcută de Batalionul IV vînători, ce înainta în spatele dispozitivului de apărare german din Apuseni. Întregul front hitlerist se prăbuși. Munții Apuseni fură eliberați.

Ilustrație: D. NEGREA

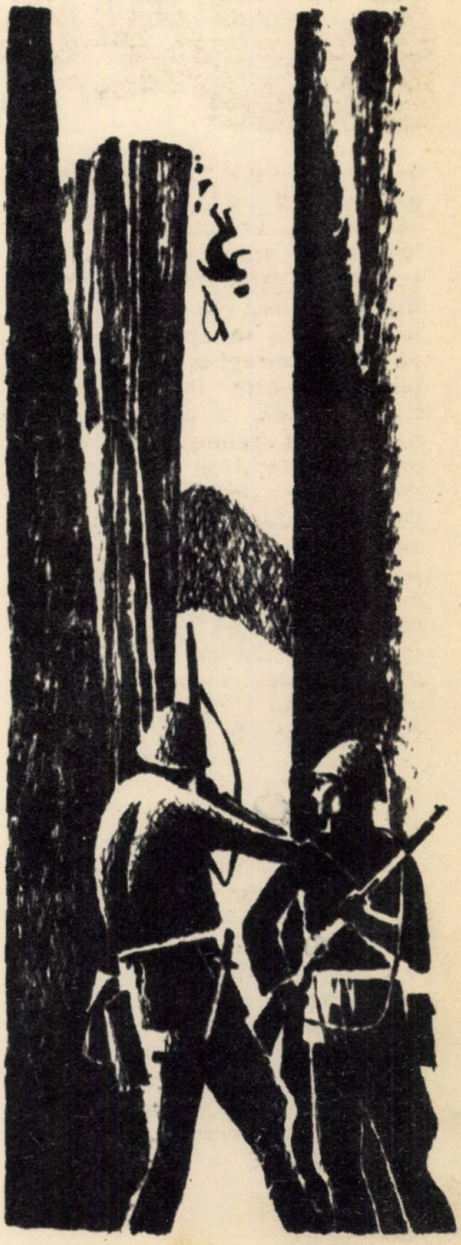

SALCIA NEAGRĂ

de **FĂNUȘ NEAGU**

Ilustrație: OCTAV GRIGORESCU

Balta Crucii e despărțită de Dunăre printr-o fîșie de pămînt lungă și îngustă. Locul e mlăștinos, cresc mlada și stuful, numai într-o parte, la dreapta, e o stîncă de piatră, măsurînd vreo cincizeci de stînjeni, pe care s-a clădit cherhanaua. Cufundarii și privighetorile de apă duc trai liniștit în vecinătatea porumbeilor prăsiți de paznic într-un turn de scîndură, pe patru picioare, ca un prepeleac. Sălcii verzi, ca niște movile de iarbă ofilită, mărginesc cărarea ce duce în baltă. Printre ele, la mijloc, se zărește una cu trunchiul negru, ars și cu ramurile ciuntite de flăcări.

— Moș Cozma, l-am întrebat odată pe paznic, ce s-a întîmplat cu salcia de colo de s-a făcut tăciune? A lovit-o trăsnetul?

Bătrînul lucra alături la o luntre, turna catran peste cîlții îndesați cu cuțitul în crăpăturile de la pupă. A ridicat către mine doi ochi albaștri-aurii și m-a privit lung.

— Trăsnetul, zici? Nu, eu i-am dat foc. Salcia asta este furca de care s-a spînzurat băiatul meu cel mare și am vrut s-o fac scrum. Dar n-a apucat să se mistuie toată, a venit o ploaie mare, cum a fost acum două zile, și a stins focul. Povestea s-a petrecut în patruzeci și patru, vara...

— N-am știut, i-am zis, că în afară de Mihail ai mai avut un băiat. Acum aud asta.

— Am avut. Dincă-i zicea, Dincă Șchiopu, fiindcă nu călca bine cu piciorul stîng; cică-i erau vinele înnodate. Dar dacă-l strigai pe numele pocit se zvîrlea în gîtul tău ca lupul...

...Era, cum ți-am spus, în patruzeci și patru, vara, cînd nemții își rupeau spinarea pe tot frontul. În luna iunie au fost ploi mari la noi. Ploua în fiecare zi, Dunărea crescuse, sărise peste maluri, înecase totul.

Mihail, băiatul cel mic, care avea pe atunci doisprezece ani, se îmbolnăvi de friguri și zăcea colo pe podețul de scînduri sub un vraf de bulendre.

Într-o seară a venit și Dincă aici. El nu locuia la cherhana, sta în Brăila.

— Măi Delacruce, zice Strogov, tare s-a mai îngrășat Dincă al tău. Îi prieste traiul leneș de la oraș. Ia uită-te la el, zice, îmbracă mereu cămăși albe, a pus la mînă ceas cu brățară de aur și fumează numai țigări cumpărate de la vameșii portului...

Dincă rîdea parcă l-ar fi gîdilat pe burtă.

Atunci aud că bate cineva în ușă. Deschid și o văd pe nevasta lui Strogov, în picioarele goale, cu fusta udă și plină de nămol și cu basmaua legată pe toată fața să se apere de țînțari. Strogov iese afară, schimbă două vorbe cu nevastă-sa și iată că mă cheamă și pe mine.

— Frate Delacruce, zice, am o rugăminte la tine.

— Dacă nu-mi ceri bani, spune-o... Bani n-am de unde să-ți dau.

— Nu, zice, e un om pe care trebuie să-l ascunzi aici, un partizan. La mine și la Roșioru nu poate să mai tragă că i-au luat urma. Aici, zice, n-o să-i dea nimănui prin cap să-l caute, că la o cherhana, de, știe oricine, se vîntură lume multă, nu poate să se oploșească acolo un fugar...

— Un partizan?! Ăsta, zic, ce fel de om mai e?

Strogov rîde și apoi mă lămurește:

— E unul din ăia, frate Delacruce, care e împotriva stăpînirii nemțești și a boierilor. Ai mai văzut vreo doi pe la mine.

Îi văzusem, vorbisem cu ei și-mi plăcuse ce spuneau, căci și eu aveam un dinte împotriva boierilor — ei m-au scos din pămîntul meu de-am pribegit prin lume calic pînă m-am pripășit în baltă —, dar nu i-am dat răspuns numaidecît lui Strogov, l-am lăsat să aștepte și am trecut înăuntru să mă sfătuiesc cu Dincă, să văd el cum crede că e bine să fac. Că, de, Dincă era purtat prin lume. Prostia mea!

— Primește-l, zice Dincă după ce stă și se socotește, dar, vezi, zice, să nu te dea de gol mucosul de Mihail, că iese rău de tot, îți pune cîrmuirea gîtul pe tăietor.

— Mihail, zic, e băiat cuminte, știe să-și țină gura. Mie de tine, zic, mi-e să nu trăncănești.

— Atunci, face el, de ce mai stai la îndoială? Primește-l!

Atunci mă întorc la Strogov și-i zic:

— Adu-l aici.

— Da'garantezi că Dincă...

— Garantez.

Pe omul adus de Strogov l-am ținut aici două zile și două nopți. Într-o sîmbătă, după asfințit, cînd plecaseră pescarii, stam cu el și cu băiatul cel mic colea pe podețul de scînduri și cătrăneam odgoane. Deodată, cum stam noi și lucram, auzim glasuri pe fluviu.

— Mihaile, tată, îi zic băiatului, ia suie-te tu pe turnul porumbeilor și vezi cine vine.

Băiatul, ca o pisică, într-o clipă a și fost sus. Veneau doi c-o luntre, dar cine erau, n-a știut să-mi spună.

— Du-te, îi zic partizanului, în hamac și fii liniștit. Dacă e cu primejdie, o să-ți dau de știre tușind. Atunci să iei luntrea pe care am legat-o sub sălcii și să te pierzi în baltă. Da' să ții tot prin umbra stufului și să nu scoți vîslele din apă.

Oaspeții mei erau doi de la siguranță, un comisar și un sergent. Cum au pus piciorul în prag m-au și luat la întrebări.

— Unde e, zice, licheaua care se ascunde aici? Să nu minți că-ți torn saramură de ardei în ochi.

— Domnule comisar, răspund, la noi nu s-a pomenit decît saramură de pește. Și mă apucă așa o tuse măgărească de ai fi zis că acuș-acuș îmi dau sufletul.

Comisarul mă ia, mă sucește și, cînd vede că nu poate să scoată nimic de la mine, o dată îmi dă una cu pistolul în frunte de mă lungește la pămînt. Mihail începe să țipe. Sergentul se repede, îi înfige mîna în gît și strînge de-l face pe băiat să scoată limba ca un cîine pe căldură. Au întors totul cu dosul în sus, dar n-au găsit decît pește, plase, frînghii, sare și catran... «Dacă nu vorbesc — mă gîndeam — n-au ce să-mi facă» și mă uitam

cu groază la băiat. Era o gîgîlice de om, avea doisprezece ani, de unde să ia puterea să îndure bătăi și cazne? A tăcut, dar vai de el cît a pătimit!

În noaptea aceea ne-au luat de la cherhana și ne-au dus la Brăila să ne arunce într-o hrubă rămasă de pe vremea turcilor. Patru săptămîni am stat în mormîntul ăsta îngropați de vii. Sus ne-au chemat o singură dată... De la Dincă, de la Nichita Strogov și de la Petrea Roșioru n-am avut nici o veste tot timpul.

Peste patru săptămîni, în a doua jumătate a lunii august, ne-au dat drumul.

— Hei, moșule, îmi zice gardianul la ieșire, de acuma, gata, fug nemții, pui mîna pe cherhana. Ai să dai peste bot cui îți place.

Cu Mihail de mînă am luat-o încet pe străzile orașului. Era dimineață, răsărea soarele, de sus curgea o lumină galbenă care ne orbea. Priveam în jur ca niște căței cărora abia li s-au limpezit ochii și nu pricepeam decît atît că nemții fug. Peste tot era o învălmășeală, o harababură cum numai atunci se putea vedea. Coloane de-ale nemților plecau printr-o barieră spre cîmpie și se întorceau năucite la altă barieră, ca acolo să-și dea seama că nu-i nici o nădejde de scăpare — acuma înțelegeau și ei că în război moartea are două coase.

Aproape de prînz am ajuns la cherhana cu o luntre împrumutată de la un lipovean. Am aprins focul și am fript pește. După-masă i-am zis băiatului:

— Mihaile, du-te de-l vestește pe Strogov și pe Roșioru că ne-am întors. Spune-le să vină aici cu niște tutun.

Și mă dau după un lăstăriș de plop, la umbră, și, deodată, mă trece un fior de gheață prin șira spinării. După lăstăriș era un mormînt cu cruce înfiptă la căpătîi. Pe cruce, numele mortului era scris cu o țintă înroșită în foc: Vasile M. Bălăceanu, m. în anul 1944 luna iulie.

Vasile Bălăceanu era numele omului pe care-l adusese Strogov la mine să-l ascund. Odihnească-se în pace, zic, și mă retrag spre cherhana, înfricoșat. Oare ce se întîmplase în lipsa mea? Cînd și unde au pus mîna pe Bălăceanu? Oh, ticăloșii, n-au avut îndurare de tinerețea lui.

Stam, mă gîndeam și-l așteptam pe Mihail. Dar a trecut un ceas, două, se lăsa seara și el tot nu se înapoia.

Mă pregăteam s-o iau pe urma lui, cînd îl văd că răsare din stufăriș, rupt, zbîrlit, cu fața și picioarele însîngerate, ud tot, înspăimîntat și cu ochii căutînd mereu îndărăt, de parcă ședeau să-i sară în spinare toți șerpii din baltă. Dau fuga, îl iau în brațe, îl duc pe nisip la soare și-i cer să-mi spună ce-a pățit.

Dincă era cu pricina, el îl adusese pe băiat în starea în care se afla. Să vezi. Cînd îl trimisesem pe Mihail la Strogov și la Roșioru, Dincă era în baltă, la vînătoare. Pîndea. Și s-au întîlnit, au dat nas în nas pe o cărare, lîngă un plop.

— Hei, zice Dincă, v-ați întors? Sînteți teferi?... Unde e tata? Stai și povestește-mi... Tata, zice, să nu se supere, să nu-i pară rău că a stat unde-a stat, mai tîrziu o să-i folosească.

Mihail, uluit, se oprește, dar nu apucă să deschidă gura că o bubuitură, ca de tun, îi face pe amîndoi să se trîntească cu fața la pămînt. Ce era? Un remorcher suind din josul Dunării, în cercetare, dăduse peste o mină plutitoare, lăsată de nemți. Dincă se dezmeticește cel dintîi și sare în picioare. Vasul, cu prova fărîmată, se împotmolise, la cîțiva stînjeni de malul dinspre noi, în coasta foltanului.

— Băiete, zice Dincă, aici e rost de pradă.

Auzi, oamenii sînt rupți în bucățele, și el, ca hoții de drumul mare, cu gîndul la pradă! (Atunci m-am convins că el și nu altul făcuse și denunțul acela atît de rușinos).

Zice și o dată ridică cocoașele puștii și trimite o ploaie de alice asupra punții pe care mai erau în viață doi marinari. Oamenii, buimăciți de explozie și împroșcați cu foc din desișul de mladă, au sărit într-un hîrb de luntre și și-au dat drumul la vale. Dincă a tras iar. Se încălzise. Pe urmă s-a dezbrăcat și a cărat cu spinarea la mal lucrurile de pe vas... Dincă era copilul meu, sînge și carne din mine, cum să iasă din el un ucigaș?!

— Scoală-te, îi zic lui Mihail, și du-mă acolo...

— Ferește-te, zice Mihail, că ești cu mîinile goale și Dincă nu știe multe... Dacă punea mîna pe mine, cînd am fugit să-ți spun, mă băga cu capul în nămol.

Avea dreptate. Am intrat în cherhana, am luat cornul pe care-l vezi atîrnat lîngă ușă și am sunat lung de trei ori. N-a trecut nici un sfert de ceas, și Strogov și Roșioru au apărut pe cărare. Erau nedumeriți, nu știau cine-i cheamă. De altfel, și ei șezuseră ascunși în baltă de frica siguranței două săptămîni. Cînd ieșiseră prima oară la lumină îl găsiseră pe Bălăceanu mort și-l îngropaseră. În două vorbe le-am spus ce se întîmplase și le-am cerut o pușcă. Roșioru a dat să meargă și el.

— Nu, zic, asta ne privește pe noi, pe mine și pe Mihail, voi rămîneți aici și păziți malul. Nu lăsați nici o luntre să se apropie. E un singur vad prin care Dincă ar putea să iasă la Dunăre, păziți-l!

Și am plecat cu băiatul cel mic. Se înnoptase. Nu vorbeam. Mihail, bolnav, tremura din toate oasele. Am dezbrăcat flaneaua

și l-am înfășurat strîns în ea. Cînd am fost în coada foltanului ne-am oprit. Dincă era acolo. Săpase o groapă, ca acelea în care păstrează țăranii orzul, și cobora în ea cu o foaie de cort lucrurile furate de pe vas. Se mișca înapoia a două trunchiuri de sălcii groase și n-am putut să mă stăpînesc, i-am strigat să iasă în cărare. Dar el s-a ferit.

— Tată, zice, nu fă prostii, întoarce-te la cherhana și fii cuminte. Nu te apropia, zice, că știi că nu-mi tremură mîna cînd ochesc.

Mi s-a urcat sîngele la cap, degetul s-a lipit singur pe trăgaci și a apăsat. M-am zvîrlit numaidecît în stuf, asta a fost scăparea mea, căci în clipa aceea a bubuit și pușca lui.

— Mihaile, băiatule, îi zic celui mic, are luntrea cu el?

— O are, zice, a priponit-o pe fluviu, în dreptul vasului pe care l-a prădat.

— Du-te, tîrăște-te pînă acolo și dă-i drumul pe apă. Cînd isprăvești fluieri o dată scurt. Nu ne scapă el.

Dincă a prins de veste, dar era prea tîrziu și, îngrozit, a dat să scape în baltă. Era treaba la care mă așteptam, așa că atunci cînd a zvîcnit am ochit și am tras. A răcnit înfundat, ca o vită cînd o înjunghii și a căzut în apă, greoi, ca un bolovan. Am dat fuga să pun mîna pe el, dar m-am oprit să ridic întîi arma care-i scăpase din mîini, așa că a avut vreme să se strecoare în stufăriș. Am intrat după el. Am tras. Dincă s-a prăvălit în apă și n-a mai ieșit. Am plecat cu Mihail acolo unde așteptau Strogov și Roșioru.

Am stat cu ei pe iarbă pînă după miezul nopții. N-am vorbit. Ei nu m-au întrebat și eu nu le-am spus nimic. Cînd luna a pierit în negura de sub nori ne-am sculat. Știam că trebuie să vie furtuna și am plecat cu toții la cherhana. Sus, pe muchea stîncii, Strogov ne-a oprit.

— Frate Delacruce, zice, parcă atîrnă un om acolo între sălcii, și dă fuga să vadă.

Era Dincă. Cum ieșise din baltă și de ce a venit să se spînzure aici, asta n-am să fiu în stare să ți-o spun niciodată. Suflet șubred, fricos, laș, asta a fost el totdeauna. Strogov și Roșioru l-au scos din știreang și l-au întins, după cuviință, pe pat. Eu am luat chibritul și un șomoiog de cîlți îmbibat cu catran și m-am dus să dau foc salciei. A ars pînă a venit ploaia și apoi s-a stins. S-a făcut neagră, ca un tăciune, dar tot în picioare stă. A avut, pesemne, rădăcini adînci și vînoase.

CĂLĂTORIE ÎN ANUL 1970

de **LEONID PETRESCU**

Zilele trecute m-am întîlnit cu Exploratorul Timpului. Ochii săi cenușii și strălucitori sclipeau, iar fața sa, de obicei palidă, era roșie și animată...

Cum, nu știți despre cine este vorba? Ba da, văd că ați ghicit: eroul celebru al nu mai puțin celebrului roman «Mașina Timpului» de scriitorul englez H.G. Wells. O mașină care, după cum știți, putea călători nu numai în dreapta și stînga, ca automobilele, în sus sau în jos, ca avioanele și submarinele, dar și în timp: în trecut sau în viitor.

— Bună ziua, am spus eu. Aș vrea să vă rog ceva...

— Bănuiesc, mi-a răspuns Exploratorul Timpului. Vreți să călătoriți cu mașina mea.

— Exact. De unde știți?

— Dar nu era greu de loc de ghicit. De cînd Wells mi-a descris aventurile, nu este om care, la un moment dat, să nu dorească să-mi folosească invenția. Unii vor să meargă în trecut, să afle cum trăiau oamenii pe atunci. Alții vor să călătorească în viitor...

— Ei bine, eu sînt printre aceștia din urmă.

— Și în ce epocă vreți să ajungeți? Peste o sută de ani? Sau poate peste o sută de secole?

— A, nu, sînt mult mai modest. Vreau să călătoresc peste cinci ani, în țara mea — România.

Exploratorul Timpului mă luă de mînă și mă conduse pînă la el acasă. Acolo merserăm de-a lungul coridorului spre laboratorul său. Îmi amintesc bine de lumina tremurătoare, dansul umbrelor în sala întunecoasă. În laborator am zărit celebra mașină: cuprindea părți din nichel, din ivoriu; altele fuseseră tăiate cu ferăstrăul sau cu pila într-un cristal de stîncă.

Ne-am instalat amîndoi într-un fel de scaun destul de incomod. Exploratorul Timpului apăsă pe o pîrghie... și în jurul nostru începură să se petreacă lucruri fantastice. Noaptea veni într-o clipită, apoi urmă ziua, după aceea încă o noapte... mereu mai repede, soarele răsărea și apunea, întunericul urma luminii, și lumina întunericului...

— Stop! zise Exploratorul Timpului. Cadranul meu indică anul 1970. Putem cobori!

CUM VOM CĂLĂTORI...

Am privit în jurul meu.

— De fapt, unde vrei să mergi? m-a întrebat eroul lui Wells.

— Direct la gară. Să cutreier țara.

...La gară am cerut un bilet pentru Turnu-Severin. Voiam să văd Dunărea...

— Nu vreți și un bilet pînă la Brașov? m-a întrebat casierul.

— Pînă la Brașov? Nu, deocamdată.

— Păcat! Ați fi călătorit pe linia electrică...

— Cum asta?

— Poftiți pe peron... și veți vedea.

De la București, o linie dublă electrică pornea către Nord. Linia dublă Brașov—București era acum complet electrificată. Între Brașov și București circulau locomotive care-și luau energia din sîrma atîrnată deasupra lor la fel ca tramvaiele. Viteza lor era mult sporită, nu mai aveau nevoie de cărbuni sau de alt combustibil.

Din trenul sosit chiar atunci începură să coboare călătorii. Privirea îmi fu atrasă de un bărbat înalt, care semăna... ba nu, era chiar el! Bunul meu prieten Ștefan! Încărunțise... ei, dar nu era de mirare, trecuseră cinci ani de alaltăieri, cînd îl văzusem ultima dată!

— Ai călătorit bine? l-am întrebat.

— Splendid!

— Linia asta electrificată aduce multe foloase!

— Și asta nu-i încă totul, a spus el. Doar știi că se lucrează din plin la electrificarea altei linii. Craiova—Caransebeș—Cîlnic. Și mai sînt și alte lucrări importante. Știi, de pildă, că în acest an locomotivele cu aburi sînt ca și detronate?

— Cum asta? întrebă Exploratorul Timpului.

— În ultimii ani, zise Ștefan, adresîndu-ni-se, căile ferate s-au modernizat din ce în ce mai mult. Bătrîna locomotivă cu aburi și-a trăit traiul! Azi, în anul 1970, pe căile noastre ferate trenurile sînt trase mai mult de locomotive cu motor diesel sau locomotive electrice. Mai puțin de un sfert din locomotivele existente sînt cu aburi. Și ele vor dispărea curînd, fiți siguri!

— Dar ce vină au locomotivele astea?

— Ce vină? Hm! Auzi? zise Ștefan, zîmbind amuzat. Păi, să numărăm... vinile locomotivelor cu aburi: unu, sînt greoaie; doi, consumă mult combustibil — lemn, cărbune — pentru ca să dea putere mai mică decît alte mașini; randamentul lor este scăzut — ăsta-i punctul trei; patru, sînt murdare, pentru personal, călători și împrejurimi; cinci...

— Bine, bine, am zis eu, ca să nu lungim povestea. Am înțeles. Și spui că acum...

— Da, da, acum locomotivele diesel trag majoritatea trenurilor, nu numai pe liniile principale, dar și pe cele secundare. Cît despre vagoanele noi, ce să mai vorbim, le-ai văzut? Elegante, confortabile. Și pe urmă, în stațiile principale toate manevrele sînt acum mecanizate sau chiar automatizate...

— Te rog să ne scuzi, am spus eu, dar trebuie să luăm trenul. Îți mulțumim pentru explicații...

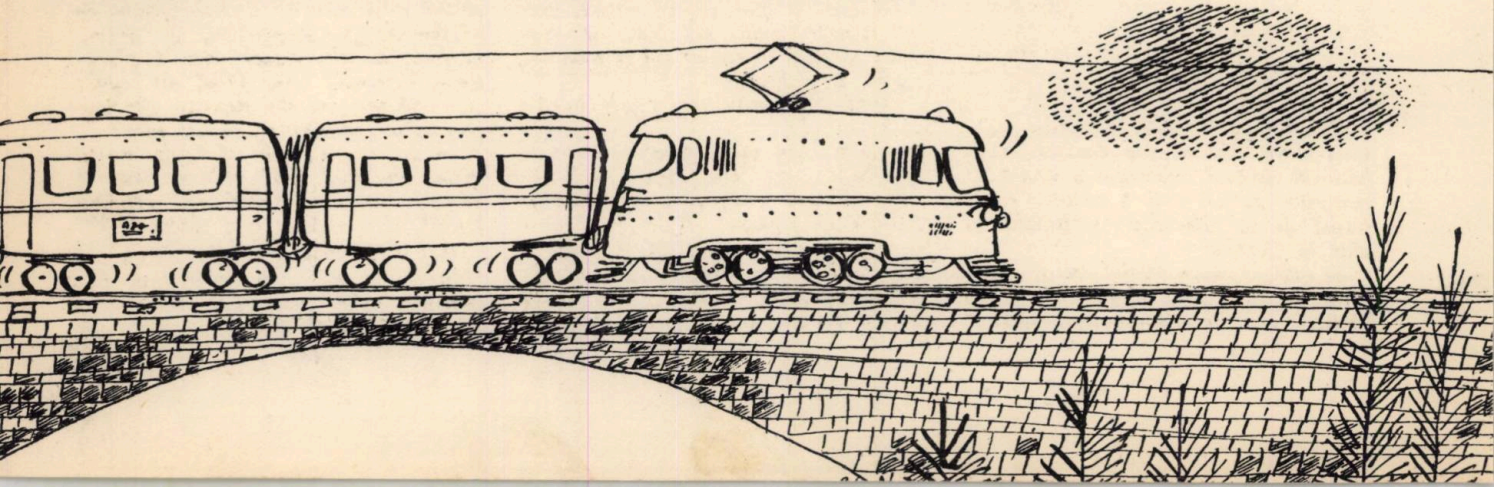

am ajuns la Dunăre...

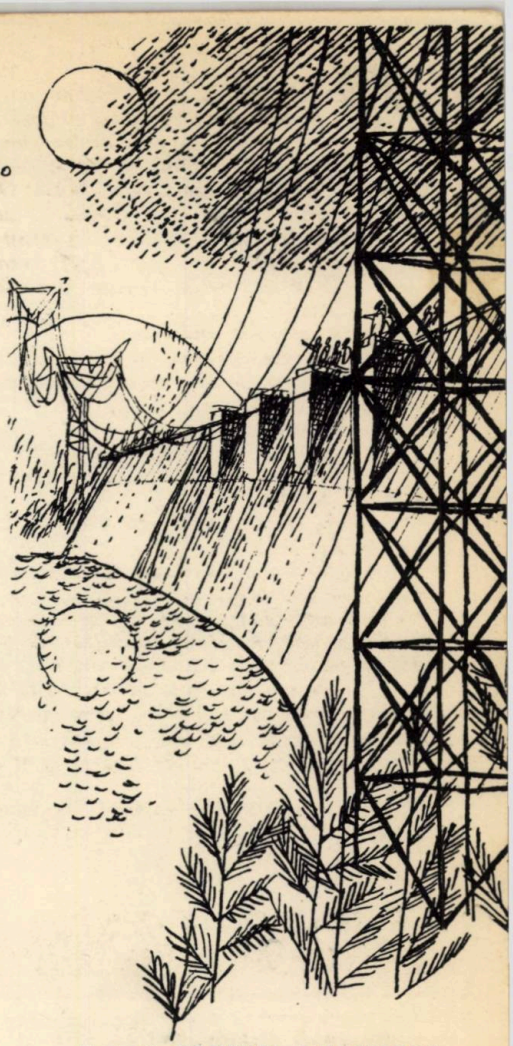

Portul Turnu-Severin era în mare forfotă. Bătrîna Dunăre își rostogolea furioasă apele. În port, utilaje moderne, mecanizate, încărcau și descărcau mărfurile de pe vase.

— Să vizităm noua mare! propuse Exploratorul Timpului.

— Ce mare? am întrebat eu, uimit.

Drept răspuns, Exploratorul Timpului îmi arătă cu degetul un ziar, care stătea uitat pe o bancă. După cîte scria acolo, dincoace de Porțile de Fier se crease o mare... marea Dunării... Era, desigur, un fel de-a vorbi, avîntat, al reporterului entuziasmat. Merita s-o vizităm...

Cînd am ajuns acolo, am rămas cu gura căscată! Așa ceva nu se putea imagina. Bătrînul Vlahuță ar fi rămas mut în fața unui spectacol atît de grandios. Închipuiți-vă un zid uriaș, înalt de zeci de metri, care se ridica în fața fluviului. Înnebunit, acesta ocolea barajul, încercînd — fără succes — să-i spargă împotrivirea. În dreptul acestui zid se afla un lac imens, «marea», despre care vorbea reporterul în ziar. Era lacul de acumulare al barajului, vestitul baraj al nodului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, construit de țara noastră în colaborare cu Republica Socialistă Federativă Iugoslavia.

— Construcția este aproape terminată, îmi spuse un muncitor care mă vedea admirînd grandioasa lucrare. Cea mai mare parte a lucrărilor au fost executate. Cînd apele adunate în acest imens lac vor fi puse la treabă, ele vor acționa mașini generatoare de electricitate care vor furniza... știți cît?

— O putere instalată pe partea românească de peste 1 milion de kilowați-oră. Asta înseamnă a zecea parte din întreaga producție de energie electrică a țării noastre!

— Așa cum era prevăzut în Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român.

— Și asta nu este încă totul! continuă omul. Știți că pe rîurile interioare din țara noastră se construiesc astăzi numeroase alte hidrocentrale? Fără să punem la socoteală Hidrocentrala «Gheorghe Gheorghiu-Dej» de pe Argeș, care a fost pusă în funcțiune în 1966, multe alte hidrocentrale electrice se construiesc sau sînt gata construite pe rîurile Lotru, Sebeș, Someș, Siret, Olt, Criș... Vor da în total o putere de aproape 1,5 milioane de kilowați!

...Peisajul era impresionant, dar nu aveam destul timp la dispoziție pentru a-l admira. Am plecat mai departe, folosind în acest scop un elicopter...

Ilustrații: **POMPILIU DUMITRESCU**

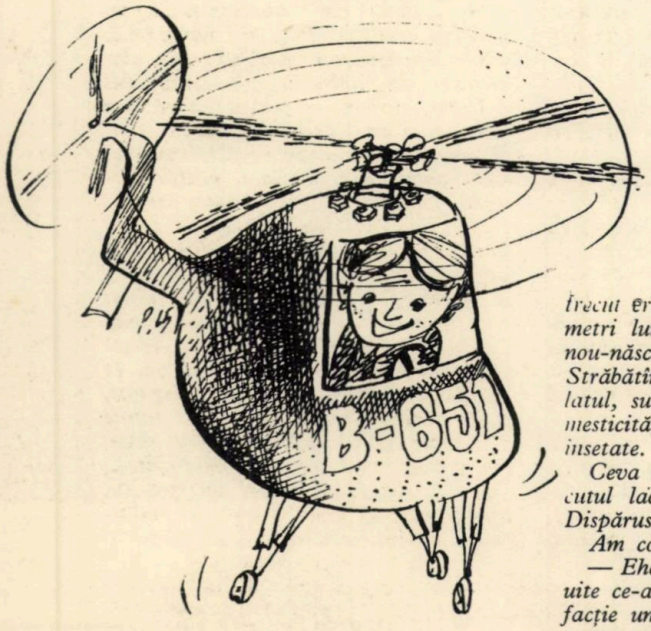

PĂMÎNTUL NOU-NĂSCUT...

Cunoșteam de mult, vizitasem adeseori lunca oltenească a Dunării, străbătusem această împărăție a apelor, a pădurilor de sălcii și a bălților ce se întind de la Ghidiciul Calafatului și pînă la Corabia.

Și iată că acum ochilor mei li se înfățișa un peisaj nou: cîmpii întinse acoperite de grîu, terenuri noi acolo unde în trecut erau ape! Un dig de 32 de kilometri lungime apăra aceste pămînturi, nou-născute, de revărsările Dunării. Străbătînd pămîntul de-a lungul și de-a latul, sute de canale aduceau apa domesticită, bună să alimenteze plantele însetate.

Ceva mai departe, am căutat cunoscutul lac Potelu. Ia-l de unde nu-i! Dispăruse cu totul!

Am coborît binișor, pînă într-un sat.

— Ehei, a fost muncă multă, dar uite ce-am obținut! ne-a spus cu satisfacție un om. Terenuri noi și mănoase pentru agricultură!

— Și unde s-au mai făcut lucrări de acest fel?

— Păi... în toată țara, acolo unde era nevoie. În anii 1966—1970 s-a amenajat pentru irigații o suprafață de 400 000 de hectare! A fost, de asemenea, apărată de inundațiile Dunării o suprafață de aproximativ 1,5 milioane de hectare. Multe pămînturi s-au născut în acest fel pe cuprinsul patriei noastre!

— Și cereale se produc în cantități cu mult mai mari?!

— Cum să nu se producă! Dacă avem mașini mai multe, tractoare la dispoziție, combine moderne și mașini noi, se înțelege că avem și producție mai mare de cereale! Avem pentru agricultură îngrășăminte de calitate superioară, semințe din cele mai bune...

Am mai fi rămas multă vreme în acest sat modern, cu lumină electrică pe străzi și în case, cu zeci de antene de televizoare pe acoperișuri, cu cinema modern, cu cinemascop, dar Exploratorul Timpului mi-a făcut un semn:

— Să mergem mai departe. Spuneai că vrei să colindăm prin toată țara?

— Da, și n-aș vrea să lipsim multă vreme din anul 1965 pe care acum îl petrecem în anul 1970... Complicată treabă, dar cîte surprize plăcute!

Așa încît, luîndu-ne rămas bun de la Dunăre, pe care, din elicopter, o zăream profilîndu-și grațioasă silueta, am pornit mai departe...

ISPRĂVILE LUI

Mîndru Păunaș

ȘI ALE PRIETENULUI SĂU

Toma Alimoș

REZUMAT: Aflînd că tătarii se apropie de hotarele Moldovei, Mîndru Păunaș și Toma Alimoș vin la curtea domnitorului să-i dea de știre. Domnul Moldovei trimite iscoadă pe căpitanul Barcan, care este ucis de doi călăreți cu fețele acoperite. Vornicul Manea caută să împrăștie cu viclenie bănuielile despre moartea lui Barcan și năvala tătarilor.

Text: D. ALMAȘ
Ilustrații: I. DEÀK — Cluj

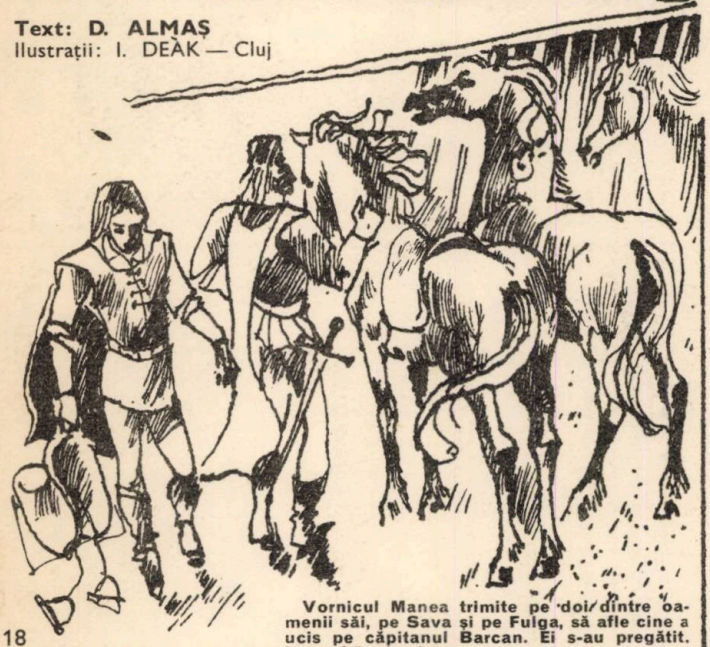

Vornicul Manea trimite pe doi dintre oamenii săi, pe Sava și pe Fulga, să afle cine a ucis pe căpitanul Barcan. Ei s-au pregătit, în grabă, de drum.

18

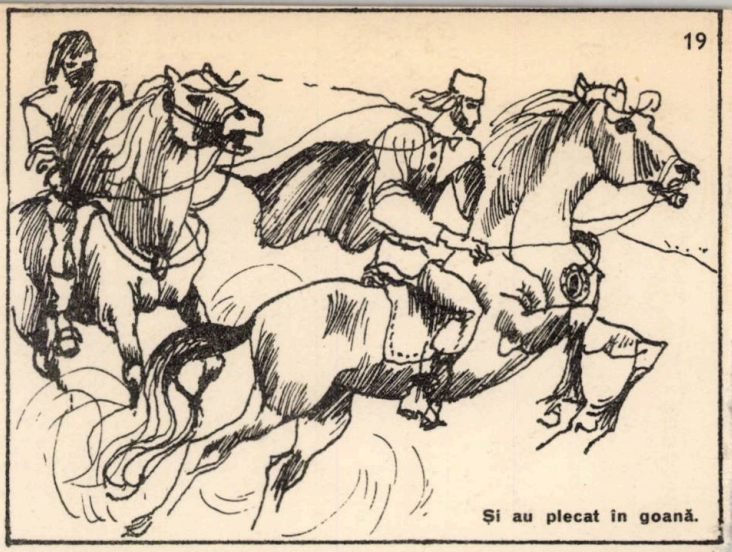

Și au plecat în goană.

19

Ei, și dacă nu l-aș mai supăra pe măria sa cu vești proaste?!

22

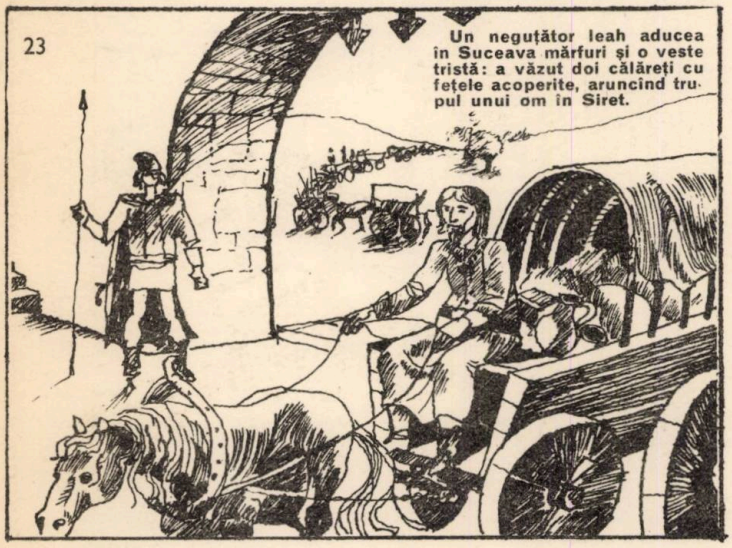

Un negustător leah aducea în Suceava mărfuri și o veste tristă: a văzut doi călăreți cu fețele acoperite, aruncînd trupul unui om în Siret.

23

— Acesta-i unul dintre călăreți? întreba Manea arătîndu-l pe Luca Arbore.
— Nu pot ști. Aveau fețele acoperite.

24

ȘTEFANE, MĂRIA TA!

de VINTILĂ ORNARU

În tăta criptei tale lung privesc
Și vitejia-ntreagă ți-o slăvesc...
Te-aud, Măria ta, cum stai la sfat
Cu meșterii ce-atîtea au durat,
Cetăți cît piatra munților de tari
Să-ți apere Moldova de tătari,
De turci, de leși, de lacome noroade
Ce s-asmuțeau norodul să ți-l prade...
Te văd pe cal, în negura genunii,
Viteaz dînd piept cu hoarda semilunii...
Stejarii-și umflă coama-n Sucevița
Să-ți șteargă de pe fruntea grea arșița...
Vasluiul se lățește pe-ndelete
Să-ți stîmpere sfîșietoarea sete..
Prisăcile, la Podul-nalt, dau miere
Să ia din ea plăieșii tăi putere...
La Războieni, cireșii cad în drumuri
Și se prefac în nemiloase tunuri...
Mi se topesc în focul vetrii coase
Ca să renască-n paloșe tăioase...
Din codrii deși, Cosminul îți trimete
Stejarii rînduiți în cete, cete,
Armate de arcași și de plăieși

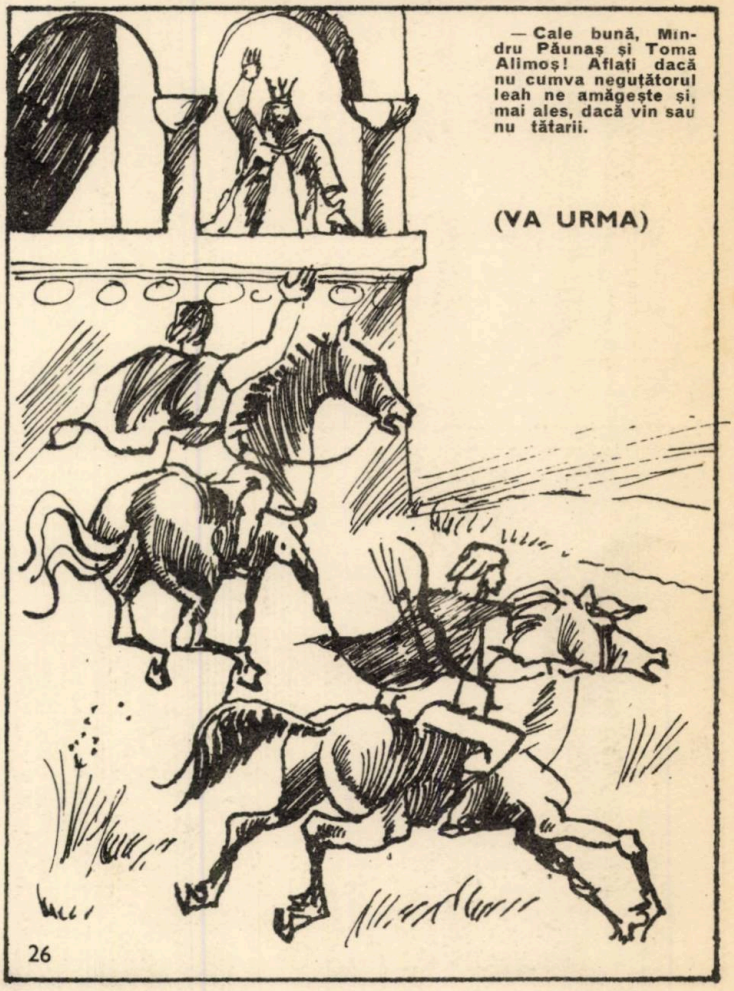

Ce îți urmară pilda fără greș...
Și nu putea Moldova-altfel să fie
La vremea-aceea neagră de urgie...
...Cît te-a durut, Măria ta, că-n loc,
Să-nalți și să zidești, ai stat în foc!

În fața criptei tale lung privesc
Și vitejia-ntreagă ți-o slăvesc
Și parcă mă umbrește-un fel de nor
Că nu ți-am fost și eu de ajutor,
Că n-au pornit săgeți din arcul meu,
Măria ta, atunci, la greul greu;
Că nu ți-am fost eu spadă-n bătălie
Ori vreun aprod ce scara să ți-o ție
Ori vraci să-ți mîntui rănile ivite
În toiu-ncrîncenărilor cumplite...
Dar printre noi dac-ai veni cumva
Te-ai veseli deplin, Măria ta...

Și cu norodul ai cinsti pahare...
La noi se-arată vreme mai cu soare,
Se-nalță fapte-n cronici să se-nsamne
Cum n-ai visat nici tu, Ștefane Doamne!
Si-n toate cele ce acum se fac
E și ceva din marele tău veac.

Dormi liniștit! Moldova ta, străbune,
E azi pe mîini destoinice și bune!

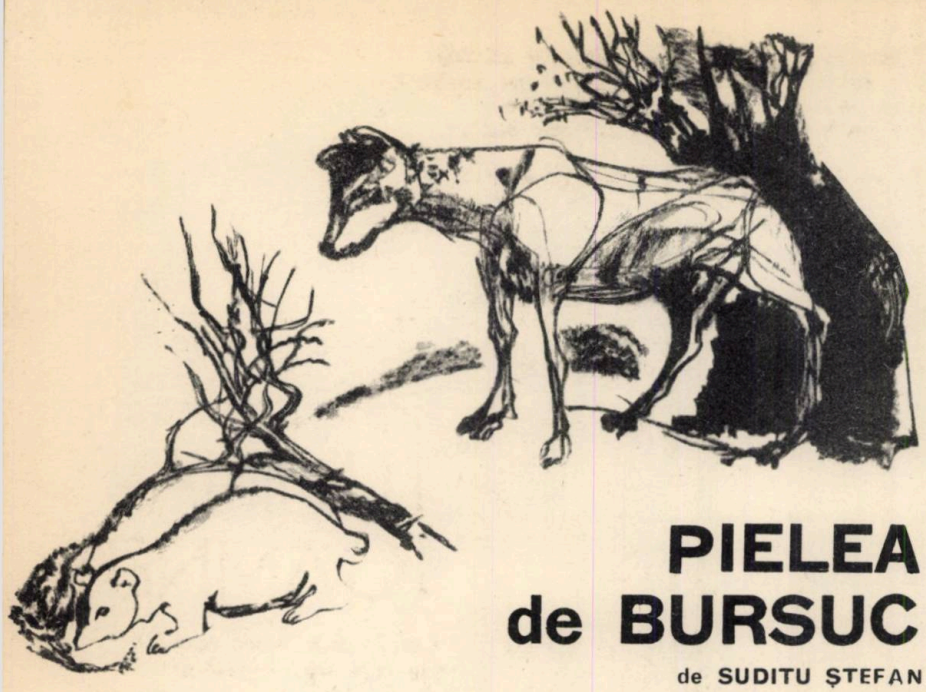

PIELEA de BURSUC

de **SUDITU ȘTEFAN**

Toma, de la masa lui de scris, își privește atent mama. Ea stă în pat și împletește un fular din lînă roșie. Obrazu-i, de obicei fraged și îmbujorat, devenise de vreo cîteva zile palid. Degetele i se mișcau domoale pe andrele, fără vlagă. Pervazul ferestrei era presărat cu sticluțe de doctorii și cutioare cu alifii.

— Te mai dor genunchii, mamă?

— Mă înjunghie cînd și cînd, răspunse ea cu o vagă indiferență, deoarece nu voia să stinghereasă de la treburi pe cei din jur cu boala sa.

— Și nu te mai duci azi la puierie?

— Nu... nu cred.

— Dacă n-are cine să îngrijească puii acolo? N-or muri de frig?

— Are cine merge în locul meu... O să-mi treacă și genunchii... Am răcit și-atît. O să-mi treacă.

— Mămico! Tovarășa profesoară de educație fizică are niște pantaloni... grozavi. Fă-ți și tu o pereche. Și să-i căptușești în dreptul genunchilor cu piele de bursuc. Am auzit că-i bună la ger.

— E adevărat. Și untura lui e bună pentru reumatism. Dar de unde luăm bursucul? Crezi că-i ușor să pună omul mîna pe el?

Toma nu răspunse. Se foi nerăbdător în scaun. O bucurie tainică îi împurpură chipul. Bursucul, căruia îi pusese ieri ochi, poate că acum se zbate prins. O dorință arzătoare de a pleca acolo puse stăpînire pe el. Strînse cărțile și caietele cu mișcări gingașe și ieși afară. Își luă un băț bun de corn, cu verigă de fier la cap. Îl chemă pe Samson, cîinele ciobănesc, cel roșcat și voinic, și plecă. În față, pe coama dealului, cîțiva brazi își ridicau în văzduh siluetele zvelte, ca niște rachete cosmice gata să zboare spre astre. Dincolo de ei începea pădurea. Cerul era senin. Soarele roșietic ardea blînd, împrejmuit de o ușoară pîclă. Zările, atît spre Munții Buzăului, cît și spre Bărăgan, erau și ele tivite cu neguri cenușii. Nu moină. Nu zăpadă. Nu vînt. Ger liniștit și plăcut. Toate acestea îi strecurau băiatului în suflet încîntare. Faptul că își va putea ajuta mama îi da senzația fericită că nu mai e chiar copil, că începe a deveni om. Cîinele, cuprins parcă de aceeași bucurie, alerga înainte, culcîndu-și urechile pe ceafă. Apoi se întorcea tot așa, ca și cînd ar fi zis: «Hai mai repede!»

Satul dispăru îndărăt, undeva în vale. După ce pătrunsese puțin în pădure, băiatul coborî pe o potecă îngustă într-o văioagă. Samson nu-și mai găsea locul de nerăbdare să ajungă mai curînd la vizuină. Trăgea cu urechea la zgomotele pădurii. Foșnete îndepărtate, nedeslușite nu-i dădeau astîmpăr. Adulmeca aerul încoace și-ncolo, apoi scheuna ușor. Băiatul, cu bățul strîns în mîini, încordat, porni cu pași de pisică spre măluțeiul sub care locuiau bursucii. Dădu la o parte crengile dese ale unui alun și i se deschise o priveliște surprinzătoare. Doi bursuci. Unul neclintit, proptindu-se pe picioarele scurte, trăgea înapoi ca să scape de strînsoarea sîrmei de la gît. Celălalt, mai rotofei, negru-cafeniu, se rotea încet împrejurul celui captiv, neștiind cum să-l salveze. Într-un moment de emoție, inima băiatului încetă parcă să mai bată. Dar în clipa următoare, Samson se și repezise spre bursucul liber (pe cel legat nu-l zărise). Cîinele săgetă după el în salturi uriașe, mîrîind furios, și-l ajunse. Animalul, deși nu prea iute, îi scăpa, așa cum îți fuge argintul viu printre degete. Cînd să pună colții pe el, i se furișa pe sub pîntec, aci încordîndu-se, aci destinzîndu-și trupul dolofan. Lui Toma îi veni să rîdă. Era hazlie încăierarea dintre cele două vietăți care în curînd se făcură nevăzute într-o leasă de mărăcini aflată la mică distanță. Atunci băiatul se apropie cu inima zvîcnind de bursucul prins în capcană. Sălbăticiunea se învîrtea, dar nu putea să scape din strînsoarea sîrmei. Toma îl zgîndări cu bățul. Bursucul se smuci și sîrma se rupse. Buimăcit, bursucul se îndreptă, mai mult rostogolindu-se, spre aceeași leasă de mărăcini. Băiatul nu se așteptase la un asemenea rezultat. Privea cu obidă la leasa înaltă pînă la brîu unde dispăruseră cele două sălbăticiuni. Din mijlocul ei se auzeau mîrîiturile îndîrjite ale lui Samson. Se apropie și desluși anevoie în mărăcinis cîinele, care era pe jumătate intrat în gaura de rezervă a bursucilor ce ducea spre culcușul lor. Chemă cîinele cu trei fluierături scurte. Samson apăru ciufulit, obosit, cu labele zgîriate. Nici nu avu curajul să-și privească stăpînul, ca și cînd bursucul pe care-l urmărise îi jucase un renghi.

O porniră înapoi spre sat. Cîinele pășea înainte, legănîndu-se domol, iar după el mergea Toma, posomorît. «Așadar, planurile i se spulberaseră. Nu putea să-i ducă mamei blana de bursuc». Dealurile crenelate, cu pomi, pădurea, nimic nu-l mai încînta ca la venire. Brazii din vîrful dealului nu mai păreau rachete, ci niște banali arbori lipsiți de poezie. Unde a greșit de i-a scăpat bursucul? Of, blestemata de sîrmă, s-a rupt ca și cînd ar fi fost un putred curmei de tei. Boala mamei îl durea. Știa că doctorul îi dă leacuri bune, dar el voia o blană caldă pentru genunchi.

Nici nu-și dădu seama cînd a ajuns în sat.

La o răscruce de drumuri stătu în cumpănă. Îi era parcă rușine să meargă acasă așa, cu mîna goală. Îi veni ideea să treacă pe la taică-său, care lucra la atelierele cooperativei agricole. Merse pe lîngă saivanele lungi și printre magazii pînă la o clădire de cărămidă roșie de unde se auzea larmă de ciocane. Intră cu sfială. Tatăl, un om înalt, masiv, frumos, fileta la strung un șurub complicat. Toma se apropie de el.

— De ce ești așa de mohorît, băiete? Ce ai? îl întrebă tatăl, măsurîndu-l din cap pînă în picioare.

— N-am nimic.

Strungarul își reluă lucrul, cu ochelarii de protecție ridicați pe fruntea bombată, cu licurici de sudoare.

— Tăticule, toate animalele sînt ca... bursucii?

— Nu chiar. Numai cele sălbatice. Îs viclene și precaute. Și fiindcă veni vorba de bursuci, ieri am fost prin pădure după niște lemne pentru mînere de șurubelnițe. Acolo găsesc un bursuc căzut în capcană.

Omul fileta mereu, calm, și povestea.

— Și? întrebă cu sufletul la gură Toma.

— Îi pusese ochi vreun drac de copil să-l prindă și să-l chinuiască.

— Și? întrebă din nou băiatul, plin de curiozitate, cu ochii dilatați.

— Cum aveam un cleștișor în buzunar, am gîtuit sîrma în așa fel încît să se mai țină numai oleacă. Cînd s-o prezenta strengarul la vizuină, bursucul o s-o ia la sănătoasa.

Și tatăl, urmărind șurubul argintiu, mai repetă șăgalnic, cu satisfacție.

— Să vezi ce necaz pe el cînd o tuli-o viezurele.

Toma tropăi de cîteva ori neliniștit pe dușumea. Obrajii îi ardeau. Din colțurile genelor îi izbucniră lacrimi, lacrimi de amărăciune. În zadar se străduia să le zăgăzuiască izvorul cu batista.

Strungarul se apropie cu fața îngrijorată.

— Ce ai, mă? Ești bolnav?

— Nu, zise copilul cu glasul sugrumat de ciudă. Mămica e bolnavă. Bursucul era pentru ea. Să-și facă genunchiere... din blana lui. Am vrut să-l prind și... l-am scăpat...

— Nu plînge, băiete. Vocea tatălui devenise calmă, mîngîietoare. Liniștește-te, mama o să se facă sănătoasă, grăi tatăl și puse mîna pe umărul fiului. I-am comandat de la oraș genunchiere de lînă, și-apoi avem doctorii bune. La vară mama o să facă și băi. Doctorul spune că n-avem pricină de îngrijorare. Toma privea mișcările precise și dibace ale tatălui, ascultă vorba lui caldă și încet, încet se liniști.

PASTEL

poezii de **ION PETRACHE**

Toamna-i o fată bună la suflet, dar ciudată:
Stă zile-ntregi pe gînduri, sau plînge supărată,
Apoi deodată rîde cu soarele-n privire
Și-i saltă-n hohot bluza de borangic subțire.

Se joacă de-a pictura pe ierburi și pe frunze
Și nimeni n-o întrece în jocuri de culori.
Cînd c-un șiroi de lacrimi, cînd c-un surîs pe buze,
Amestecă vopseaua pe fructe și pe flori.

Cui n-o cunoaște bine, îi pare că-i o joacă,
Dar nu-i pe lume meșter care-ar putea s-o facă;
Muind penița-n soare, în brumă și în ploi,
Din coloritul verii a scos nuanțe noi.

Desen de **FLORICA CORDESCU**

LUMINA TOAMNEI

Cerul cade peste case,
De nori negri-mpovărat.
Doar a fum și-a lut miroase
Aerul înlăcrimat.

Nici o minge nu mai joacă,
Nici un zmeu în zbor nu pleacă;
Numai ploaia în băltoacă
Joacă sîrba și se-neacă.
Au pălit grădinile,
Au orbit luminile.
Soarele pe la apus
Plapuma în cap și-a pus...

Pleci la școală, vii acasă,
Mama-n curte nu te lasă;
Și de te-ar lăsa, ce-ai face
Prin noroi și prin băltoace...?
Cerne ploaia, las-să cearnă!
Nu-i nici vară, nu-i nici iarnă,
E ceva pe la mijloc...
Nimeni n-are chef de joc!

Stai, că nu-i adevărat...
Chiar azi noapte s-au săltat,
'Nalte, mari ca niște steme,
Curajoase crizanteme.
Poartă pălării de nea
Și au chip frumos de stea,
Iar noroiul păcătos
Le privește trist de jos:
Cum sînt ele mîndre-acum,
Să le-atingă n-are cum.

Bruma, ploaia nu le strică,
Și tulpina subțirică
Se mlădie după vînt,
Cînd spre cer, cînd spre pămînt.
Dau din plin flori după flori,
Nu se tem de frig și nori.
Chiar cînd ninge și îngheață,
Ele tot rămîn în viață.
Dacă le aduci în casă,
Zile-ntregi domnesc pe masă
Și-n mirosul lor se-mbină
Toamna, ploaia din grădină,
Iarna care o să vină
Și-o frîntură de lumină...

BĂIATUL, VIOARA ȘI PRIETENUL

de **SANDU ALEXANDRU**

Din bucătărie se auzeau zgomote dintre cele mai plăcute și veneau mirosuri ispititoare. Mirel intră radios, dar mama îl pofti fără diplomație afară:

— Vezi-ți de exercițiile tale. Încă nu e ora șase!

Se înapoie în odaia lui, plonjînd de la ușă drept în pat. Se ridică însă numaidecît, amintindu-și că purta costumul cel nou. «Asta-i viață!» — oftă Mirel. Luă vioara, executînd cu arcușul un salut de spadasin. Gîndul de a începe exercițiile nu-i făcea întotdeauna plăcere. Dar îndată ce se apuca uita că exersează. Pur și simplu, cînta, asta era cea mai mare bucurie a lui.

Îl trezi soneria. «S-a făcut șase?!» Aruncă o privire în oglindă («Nu arăt rău...») și alergă să deschidă.

— La mulți ani, Mirel!

— Să ajungi ca Enescu!

— Sănătate și talent, băiatule!

Intrară zgomotoși tocmai din pricină că erau stingheriți de solemnitatea de neocolit a primelor momente. Între timp, mama îmbrăcase o rochie frumoasă, bleumarin cu garnituri albe și-și strînsese părul într-un coc de zile mari. Părea mai emoționată decît fiul ei. Se învîrtea stîngace în jurul oaspeților și cînd politicosul Dan Popovici vru să-i sărute mîna se zăpăci și o ascunse la spate. Erau colegii lui Mirel — unii de la școala generală de 8 ani, alții de la școala populară de artă. De fapt, bucuria acestei zile era cu deosebire a mamei. La început, Mirel nu avusese de gînd să-și serbeze în felul acesta ziua de naștere, dar mama insistase. Era mîndră de el, de stima cu care îl înconjurau colegii, de tot ce era în legătură cu băiatul.

Pe masă apărură darurile. Cărți, discuri și... o cravată, o frumoasă cravată argintie. Asta stîrni hazul tuturora, dar Sanda Oprescu (ea adusese cravata) explică foarte serioasă:

— E drept, Mirel încă n-a purtat cravată, dar, avînd în vedere că azi împlinește 14 ani, nu văd ce l-ar împiedica. Și cum băieții nu prea au gust cînd e vorba să aleagă astfel de obiecte, m-am gîndit să-i fac eu serviciul acesta!

La cererea generală, Mirel probă cravata, care îi venea foarte bine, dîndu-i o înfățișare cu totul nouă.

— Acum vă rog să serviți, spuse mama, tăind cu îndemînare tortul. Pe urmă o să-l punem pe băiatul meu să ne cînte.

— Nu e cazul, protestă Mirel.

— De ce? o sprijini Dan Popovici, cu glasul lui bine timbrat. Știu că Mirel a pregătit ceva de Händel, pentru concertul de sîmbătă. Propun să ne prezinte bucata în primă audiție!

Fiecare se întrecea în a descrie măiestria lui Mirel, nefăcînd economie la superlative (cu o lună în urmă, el obținuse premiul întîi la un concurs republican). Lui Mirel îi străluceau ochii. Din cînd în cînd arunca fără convingere cîte un «Exagerați, zău așa», dar se vedea cît de colo că era într-o foarte bună dispoziție. Dan Popovici aminti cîteva nume celebre — Enescu, Menuhin, Oistrah — pe care le puse în legătură cu Mirel. Pe ascuns însă îi făcu Sandei un semn care ar fi putut fi tradus prin «Paște, murgule, iarbă verde!»

Atunci se auzi soneria. Mirel bănuia cine poate fi și strîmbă discret din nas. Era Vicu Sima, dintr-a VII-a, unul dintre cei mai buni prieteni ai lui, coleg de clasă. Singurul lucru cu care nu se împăca la Vicu era gura lui cam slobodă și o anumită siguranță de sine a cărei cauză Mirel n-o înțelegea. Vicu, un băiat obișnuit, elev cu note de mijloc, nu strălucea prin nimic și totuși față de Mirel găsea că își dădea aere. Culmea, inexplicabil era că Mirel îi simțea superioritatea!

— Săru-mîna, tanti! Să trăiți, stimați contemporani! răcni Vicu Sima. Dar ce-i aici, un tort?!

Coborî vocea oftînd:

— Au, grozav mă doare! Chiar acum vin de la doctor.

— Dar ce ai? se speriară.

— Ceva grav...

— Ți-a prescris medicamente?

— Da. De trei ori pe zi, cîte o felie de tort la ore fixe!

Rîzînd cu lacrimi, îl invitară să dea curs «rețetei». Vicu ceru să fie liniște.

— Mai întîi discursul! Cum s-ar spune, Mirel s-a făcut băiat mare! La mulți ani, vino să te pup, ține cadoul pe care ți l-am adus și zi frumos «mersi»: e un bilet pentru gala de box de duminică.

Ilustrații: GETA BRĂTESCU

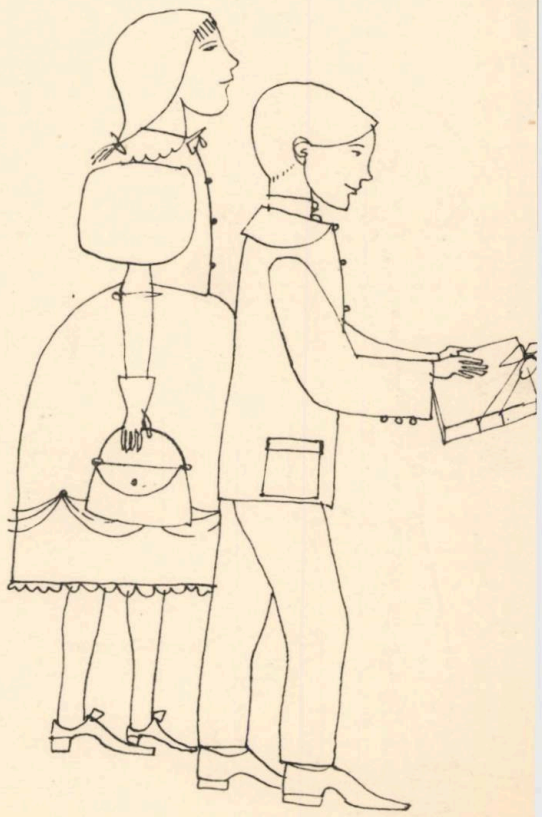

— Mirel! Nu știam că-ți place boxul! spuse cu admirație Sanda.

— Aiurea, habar n-are! rîse Vicu.

— Cine te-a informat? se înroși Mirel.

— Parcă nu te cunosc! În afară de scîrțai-scîrțai la vioară ce mai știi? Mi-am zis, hai să-l mai scot în lume, că prea stă între patru pereți!

— Adevărat! exclamă mama. De cîte ori nu i-am spus: mai ieși și tu, fă puțină mișcare!

— Păi nu! conchise Vicu cu gura plină. Aoleu, tanti, e formidabil tortul, să-mi scrii și mie rețeta, să i-o dau mamei.

Mirel făcu o mutră acră. Ca de obicei, Vicu începuse prin a-i vorbi ca unui școlar mic.

Mama, în schimb, era foarte bucuroasă de prezența lui Vicu. Găsea că e un băiat dezghețat și sincer. În afară de asta, știa că e foarte săritor. Adesea, cînd Mirel era ocupat cu studiile lui (și era ocupat întotdeauna), Vicu o ajuta la tîrguieli, iar cînd se defecta ceva (fierul de călcat, o priză) pe el îl chema. Băiatul venea cu «trusa de campanie», cum își numea el gentuța de pînză în care ținea sculele, și în cîteva minute reparația era gata.

— Mirele, ce-i mutra asta de om care caută un bilet în plus? îl surprinse Vicu. Mai bine cîntă-ne ceva, să dansăm!

— Nu știu să cînt muzică de dans! răspunse morocănos Mirel.

— Foarte rău.

— Îți place muzica de dans? spuse de sus Dan Popovici. Găsesc că e un gen minor.

— N-ai dreptate! interveni Sanda. Și mie îmi place. Dar nu la vioară, ci cu orchestra de jazz — saxofon, baterie și așa mai departe.

— Vai, se îngrozi Dan Popovici, tu, care studiezi harfa...

Invitată de Vicu, Sanda făcu o reverență elegantă. Între timp, cineva găsise la radio o melodie potrivită. Începură să danseze. Se mai formă o pereche. În cele din urmă, Dan Popovici invită și el o fată. În atmosferă apăruse ceva vesel, intim și odihnitor. Numai Mirel continua să fie posac, din pricină că încetase să mai fie în centrul atenției.

— Îți dau voie să dansezi și cu Mirel! îi spuse Vicu, între două melodii, partenerei sale.

Înciudat, Mirel se prefăcu a nu fi auzit, și lucrul acesta o jigni pe Sanda, care în mod demonstrativ declară că Vicu dansează surprinzător de bine. Adevărul era că surprinzător de bine dansa... Dan Popovici, în vreme ce Vicu evolua destul de neîndemînatic.

— Un ou! Tanti, aveți un ou? ceru Vicu. Stimați spectatori, începe senzaționalul nostru număr de iluzionism și prestidigitație! Persoanele slabe de inimă sînt rugate să părăsească sala. Așadar, acesta e ou! Mulțumesc! Aș mai avea nevoie de o bască! Dane, adu-mi, te rog, basca ta. Mulțumesc! Acum, putem pregăti omleta! Sper că oul e proaspăt, tanti?

— Stai, sări Dan, doar n-ai de gînd să-l spargi în basca mea!

Dar Vicu tocmai asta făcuse! Numai că în loc de albuș și gălbenuș din coajă căzu un... trandafir roz, de toată frumusețea, pe care Vicu îl oferi, cu o plecăciune cavalerească, Sandei. Adevăratul ou fu descoperit în... buzunarul lui Mirel, pe care Vicu îl dojeni:

— Se poate? De ce-l ascunzi? Puteai să-l spargi din neatenție și era păcat de costum!

«Ah cum l-aș mai trimite la plimbare pe măscăriciul ăsta!» — gîndi Mirel, furios. Colegii însă petreceau de minune.

La căderea serii, invitații își luară rămas bun. Mirel adresă fiecăruia în parte invitația de a veni la concert, omițîndu-l, ca din întîmplare, numai pe Vicu.

*

Publicul era alcătuit mai cu seamă din cursanții școlii populare de artă și din rudele acestora. Mai asistau profesorii și cîțiva critici muzicali de la Radiodifuziune, venise, cu magnetofonul, o echipă de redactori și tehnicieni. Cînd sosi rîndul lui Mirel, crainicul îl anunță cu precizarea «laureat al concursului republican». Izbucniră aplauze. «Ce tînăr e!» — se auzi o șoaptă. Cei de la Radiodifuziune declanșară magnetofonul. Se făcu liniște. Vioara lui Mirel își începu povestea. Execuția lui Mirel era ireproșabilă, după cum ireproșabile erau ținuta și mișcările lui.

Și deodată simți o neliniște. Din penumbra sălii, o pereche de ochi îl fixau cu ironie. Era Vicu. Cu siguranță că el, pentru care muzica era ultimul lucru ca importanță pe lumea asta, venise la concert ca să aibă de ce rîde. Mirel se gîndi că ar merita o lecție. Îl privi sever, ba chiar înclină puțin din cap, pentru ca Vicu să-și dea seama că a fost observat. Uitînd și de colegii care îl admirau (unii nu fără invidie) și de profesori, și de critici, Mirel începu să cînte *numai pentru Vicu*. Cu indignare. Cu mînie. Cu șiretenie. Atrăgîndu-l subtil pe drumul liniei melodice. Învăluindu-l în rețeaua fină a armoniei. Niciodată nu cîntase așa. «Extraordinar! — șopti uluit profesorul clasei de vioară. Îl cunosc de mult, îl apreciez, dar nu l-aș fi crezut capabil de atîta forță. Pînă acum a fost un elev cu aptitudini. Mi se pare că începe să devină artist...»

Se petrecuse și cu Vicu ceva. (Sala, spectatorii, scena dispăruseră. În locul lor se făcuse un cîmp cu iarbă mărunță și deasă, o întindere nesfîrșită la capătul căreia soarele se vedea ca o portocală gigantică și pe cîmpie erau numai Vicu și Mirel alergînd spre acest soare calm, și uneori cîmpia era mărginită de plopi ca niște semne de exclamare, iar alteori de valurile mării, care ar fi vrut să ajungă pînă la ei, dar băieții le-o luau întotdeauna înainte cu un pas). Nu sînt sigur că Vicu vedea toate astea, dar arăta ca și cum le-ar fi văzut. Îi datora foarte mult lui Mirel. Dar și Mirel ar fi trebuit să-i fie recunoscător. Niciodată nu cîntase atît de frumos ca acum.

Cînd aplauzele redară lucrurilor înfățișarea de mai înainte, Mirel se gîndi că va avea nevoie ca întotdeauna în sală să fie Vicu, dar cum de nu observase? În sală fuseseră patru sute ca Vicu.

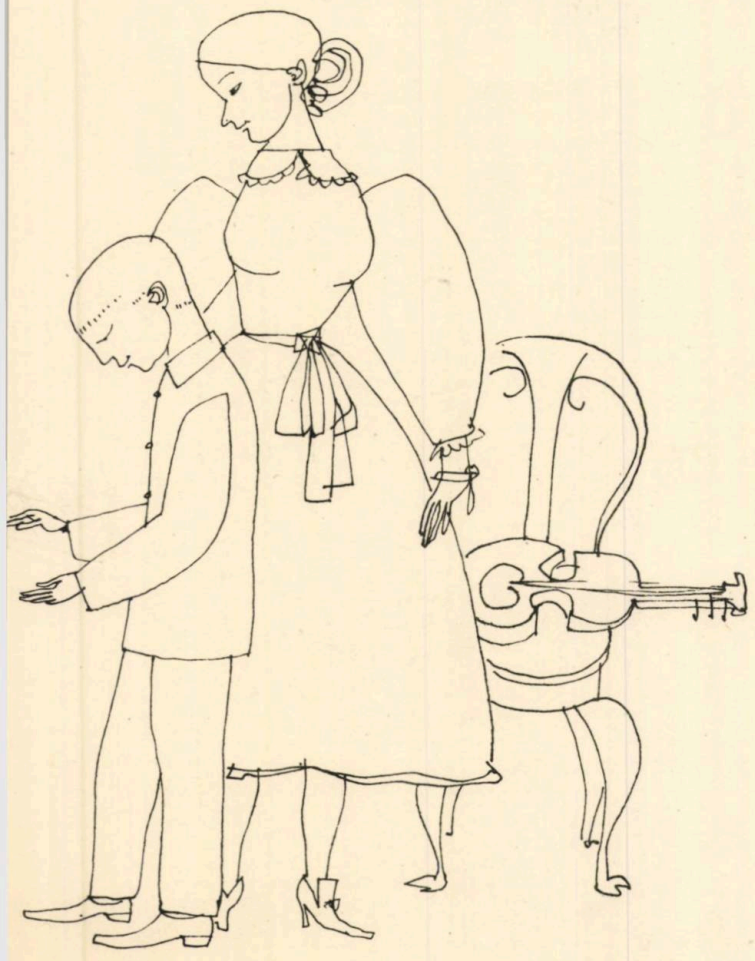

TAINA SFINXULUI DE PE MARTE

de **VIORICA HUBER**

Cea de-a patra expediție terestră pe Marte descoperise la marginea marelui crater cu nisip roșu, radioactiv, care fusese cîndva, neîndoios, albie de ocean, un Sfinx foarte asemănător cu cel străvechi de pe Pămînt, numai că-l întrecea de zeci de ori în mărime și splendoare. Ca și Sfinxul terestru, cel de pe Marte avea trup de leu și cap de om, dar nu era cioplit în granit, ci turnat într-un aliaj sau metal necunoscut, foarte dur, inalterabil și strălucitor ca un munte de gheață sau de diamant. Cu labele enorme înfundate în nisipul roșu al planetei pustii, colosul privea enigmatic spre orizont, dincolo de deșert, cu fruntea înălțată spre cer și ochii ațintiți spre răsărit.

Copleșiți de surpriză și admirație, cosmonauții îl contemplară vreme îndelungată. Sfinxul își schimba culoarea, reflectînd luminile din jur. La răsăritul și apusul soarelui se făcea purpuriu ca și discul solar; noaptea în schimb, sub razele palide ale celor doi sateliți ai lui Marte, era argintiu-verzui și părea fosforescent. Cel mai mult îi intriga însă pe pămînteni ochii aurii ai Sfinxului, care se dovediră a fi, ziua, niște lentile uriașe, iar noaptea niște faruri puternice, inepuizabile. Exploratorii stabiliră că, de fapt, **ochii** Sfinxului erau acumulatoare de energie solară, care ziua funcționau neîntrerupt, după cum și noaptea răspîndeau lumină, neîntrerupt.

Dar oare numai lumina o răspîndeau? Și de ce? Pentru cine? Ce se afla, sau se aflase odinioară, dincolo de oceanul devenit acum un vast și arid crater pe care Sfinxul îl domina din înălțimea lui, de mii, poate de milioane de ani? Și cum se explica asemănarea izbitoare dintre acest colos și anticul Sfinx?

Pe Marte, pămîntenii nu dăduseră înainte de nici o urmă a vreunei civilizații apuse.

După multe și multiple cercetări, astronauții precizară că acest colos marțian nu avea numai acumulatoare de energie solară și lumină proprie, ci și o sursă care emitea periodic unde radio.

La răsăritul și la amurgul soarelui, cînd Sfinxul se învăpăia, oglindind lumina astrului solar, dinăuntrul lui porneau vibrații stranii, cu frecvențe foarte mari, pe care aparatele electronice, special construite de astronauții pămînteni, le captară și le amplificară apoi distinct.

Se auzea atunci, în casca de radiorecepție, un fel de glas amplu, ca un vuiet de valuri oceanice sau de furtuni eoliene, uneori urmat de o melopee și de grupuri de sunete, care se repetau la un anumit interval. Așadar, Sfinxul **cînta!** De mii, de milioane de ani poate, el cînta! Pentru cine? Și ce spunea cîntecul său? Nimeni nu știa, deocamdată.

Cîteva expediții terestre veniră după aceea anume pentru a-i dezlega misterul. Ciberneticienii construiră în acest scop automate care să-i poată «traduce» și interpreta «glasul». După un răstimp de cercetări și de lucru intens, oamenii izbutiră în sfîrșit să transforme vibrațiile emise de Sfinx într-un fel de limbaj inteligibil pentru pămînteni. Colosul «vorbea» într-adevăr, repetînd într-una doar un singur **Meer,** cum spunea el în limbajul său straniu și încîntător. Acest Meer era, de fapt, un fel de fragment dintr-un imn, epos sau chiar mesaj adevărat, pe care aparatele electronice l-au tradus și l-au ordonat după aceea, numindu-l și **Cîntecul Exodului spre Stele.** Cînd soarele răsărea, punînd în funcțiune radiosursa Colosului marțian, se auzea la început o tălăzuire monotonă, ceva ca un murmur de ape, poate o șoaptă, o invocare... Apoi semnalele deveneau din ce în ce mai clare, mai ritmice și mai inteligibile și Sfinxul prindea să-și intoneze cîntecul reluînd uneori pasaje confuze și refrenuri ciudate, invocînd ființe și simboluri necunoscute pămîntenilor:

«Sînt unul dintre cei zece Irri cu glas solar», spunea el la anumite perioade de timp întocmai unui semnal de emisie, ușor de recunoscut. După aceea adăuga mereu același refren: «Dacă voi, cei așteptați, veți reveni cîndva din constelația învecinată, mă veți găsi neschimbat, așa cum m-au lăsat aici străbunii voștri, cei din urmă savanți de pe străvechea noastră planetă Arr, odinioară minunată și strălucitoare, acum, vai, dispărută pentru totdeauna. Dacă veți veni îndărăt, mă veți găsi aci, neschimbat, ca o mărturie eternă a științei și puterii celor de demult, din epoca Marelui Exod spre Stele... Dacă veți reveni... Dacă...»

Din alăturarea și studierea unor astfel de refrene și a numeroase alte fragmente transmise de Sfinx, pămîntenii aflară povestea ori chiar istoria reală a unei planete necunoscute, vecină cu Marte, căreia vechii ei locuitori îi spuneau «strălucitoarea și minunata Arr».

Se pare că planeta Arr fusese cîndva — cu mii de ani înainte ca Pămîntul însuși să fie populat cu ființe rationale — leagănul unei uimitoare civilizații umane, singura în sistemul nostru solar. Ea stăpînea foarte multe din legile și tainele universului, folosea energia nucleară și putea efectua, cu ajutorul unor nave cosmice, lungi zboruri și cercetări interplanetare.

În acea vreme de demult, în jurul Soarelui nostru, căruia Sfinxul îi spunea Micul Astru Galben, mai pe scurt MAG sau «Tatăl Vieții», gravitau zece planete. În ordinea depărtării lor de Soare «minunata și strălucitoarea Arr» era a 5-a, adică se găsea undeva în spațiul dintre corpurile numite de noi, pămîntenii, Marte și Jupiter, cam în zona asteroizilor.

Marea și strălucitoarea planetă a 5-a, cum mai era numită Arr, a dispărut în urma unei explozii lăuntrice cumplite, sfărîmîndu-se în sute și mii de bucăți. Asteroizii de astăzi, care circulă și acum pe orbitele lor stranii în jurul Soarelui — par a fi martorii acelui cataclism îndepărtat.

Catastrofa nu se petrecuse însă dintr-o dată, ci în cîteva etape, la distanță de sute de ani una de alta. Explozia finală, care a dus la distrugerea definitivă a planetei a 5-a, fusese însă prevăzută și descrisă de savanții de pe Arr cu mult timp înainte de a se produce. Locuitorii nu luaseră în serios acele sumbre previziuni, ci sperau că minunata lor lume va scăpa, va supraviețui. Dar, într-o bună zi, ca un avertisment la tragicele prefaceri și evenimente cosmice ce se apropiau, planeta începu să devină radioactivă, într-un ritm lent, însă cu neputință de stăvilit. «Marea și strălucitoarea Arr» **murea,** sub ochii îngrijorați ai locuitorilor săi, murea pe încetul, clipă de clipă, pierzîndu-și atmosfera, apa și viața și acumulînd o imensă energie care urma să se dezlănțuie la un moment dat.

Sfîrșitul se apropia. Omenirea de pe Arr luă hotărîrea eroică de a-și părăsi străvechiul pămînt și de a-și căuta un alt corp astral pe care să-și clădească o nouă existență, a doua lume Arr.

Mai întîi, savanții cercetară cu atenție spațiul înconjurător. În sistemul celor zece planete ale lui MAG, în familia lor solară, se găseau două mici corpuri cerești care ofereau condiții prielnice pentru dezvoltarea vieții. Acestea erau (tot în ordinea depărtării lor de Soare) planeta a 3-a și a 4-a, adică Pămîntul și Marte.

Oamenii de știință de pe Arr ar fi putut grăbi evoluția celor două mici astre învecinate, transformîndu-le mai întîi atmosfera și clima, în așa fel încît cei de pe Arr să poată locui acele globuri tinere și pustii. Dar, pe atunci, majoritatea savanților credeau cu tărie că explozia și distrugerea planetei lor, cu neputință de înlăturat, ar putea avea urmări directe și catastrofale pentru întregul sistem al lui MAG — ar putea dezlănțui chiar un lanț de explozii în Soare, poate însăși dilatarea și transformarea lui. Din pricina acestei teorii înspăimîntătoare, dar probabile, proiectul amenajării și apoi al colonizării celei de-a 3-a sau a 4-a planete a Soarelui nostru a fost

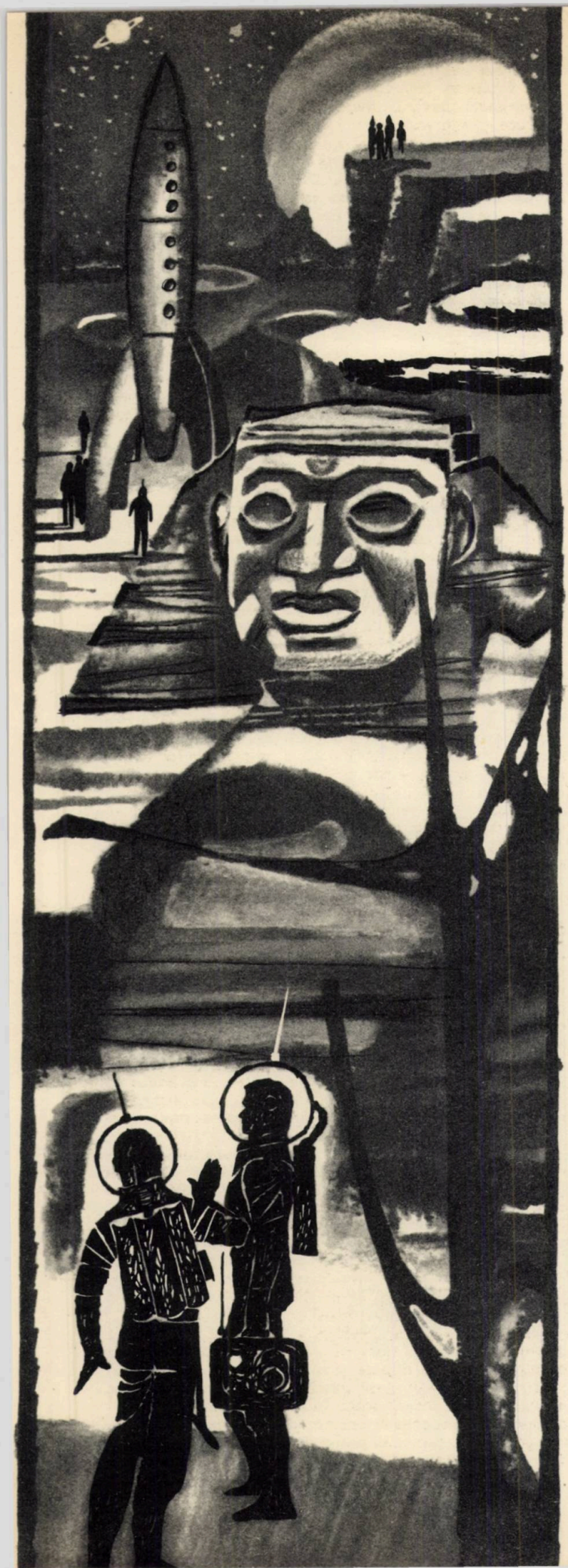

părăsit de la bun început. În schimb, cu toții luară hotărîrea de a pleca în altă constelație.

Așa începu epoca pregătirii **Marelui Exod spre Stele,** despre care povestea colosul găsit pe Marte. Cîteva generații de savanți și de cercetători, mii de specialiști și milioane de oameni lucrară nebunește timp îndelungat la înfăptuirea cutezătorului lor plan. În acea etapă fuseseră construite și pregătite pentru zbor o sută de mii de piramide zburătoare, gigantice, niște astronave imense, care puteau zbura cu o viteză apropiată de cea a luminii. Piramidele zburătoare erau înzestrate cu o forță de propulsie necunoscută pămîntenilor, numită de Sfinx «Marea energie solară» și care trebuia să le ajungă cosmonauților pînă la țința călătoriei lor, adică vreme de peste 4 ani-lumină.

Tot în aceeași perioadă a pregătirii Exodului celest, în afara celor o sută de mii de astronave neînchipuit de uriașe, pe Arr au mai fost construite piramide mici, tot zburătoare, însă destinate unor călătorii mai scurte, unor misiuni eroice și cercetări științifice speciale, ce trebuiau să fie efectuate pe planetele sistemului nostru solar, **după plecarea marilor astronave și chiar după catastrofă.**

Cînd vremea fixată pentru pornire sosi în sfîrșit, toată populația de pe Arr se îmbarcă în cele o sută de mii de imense piramide, în afara unei grupe restrînse de savanți, ce aveau să plece peste cîtva timp cu micile piramide, în misiunile speciale. Giganticele astronave porniră una cîte una, cu iuțeala fulgerului...

Pe cerul înstelat, ele alcătuiră curînd o constelație nouă — ce se îndepărta din ce în ce, ca un stol de păsări fantastice, luminoase, călătorind spre alte țărmuri astrale.

Pe străvechiul pămînt primejduit al lui Arr mai rămaseseră o vreme cei cîțiva savanți. Ei înregistrară cu emoție semnalele și veștile primite de la frații lor porniți în marea călătorie spre alte lumi. Totul mergea precis, așa cum fusese calculat și hotărît mai dinainte. Astronavele cele uriașe aveau să-și atingă ținta, într-o anume zi. Dar și catastrofa planetară se făcea acum din ce în ce mai simțită. Vulcanii se redeșteptară și începură să scuipe foc și gaze otrăvitoare. Mările și apele deveniseră toate radioactive, solul se uscă, se cutremură și se crăpă. Atmosfera, supraîncărcată cu radiații vătămătoare vieții, deveni opacă, amenințătoare.

Atunci, cei din urmă savanți de pe Arr își părăsiră patria. Se împărțiră în grupe restrînse, se urcară în piramidele mici, zburătoare și porniră spre ținta lor. Fiecare astronavă piramidală trebuia să debarce pe o altă planetă a lui MAG. Dacă planeta nu oferea condiții pentru coborîre, exploratorii aflați în piramida cea mică trebuiau să se oprească pe un alt satelit al planetei, sau să nu se mai oprească de loc, transformîndu-și propria lor navă într-un satelit artificial perpetuu al corpului astral asupra căruia trebuiau să întreprindă cercetări științifice, pînă în cea din urmă clipă a vieții lor. Acești ultimi savanți de pe Arr construiseră cei zece Irri «cu glas solar», de fapt niște puternice stațiuni de radioemisie-recepție, prin care erau veșnic în legătură cu celelalte astronave mici, dar și cu frații lor plecați în Marele Exod spre Stele. Aci se oprea primul mesaj, primul **Meer** cîntat de colosul metalic de pe Marte.

Sfinxul făgăduia să-și reia emisiunea la apusul lui MAG, cînd urma să povestească mai departe cele întîmplate.

Pămîntenii așteptară în zadar continuarea mesajului anunțat. Cînd MAG coborî sub orizontul planetei pustii, colosul se împurpură iarăși, dar din tainica sa sursă se auziră doar un vuiet neclar și un murmur monoton: «Dacă ei se vor întoarce... Dacă...» atît. Ceva se defectase pesemne în minunata lui construcție interioară.

Arzînd de curiozitate, exploratorii pămînteni începură să caute febril în deșertul marțian piramida de care vorbea limpede cîntecul. O detectară într-adevăr îngropată în nisip — spre surpriza și entuziasmul tuturor. Dar nu îndrăzniră să se apropie de ea și s-o dezgroape, fiindcă în jurul vechii astronave piramidale exista o puternică zonă de radiații primejdioase.

Descoperirea ulterioară a unui alt Irr, de data aceasta pe planeta Venus, avea să aducă alte lămuriri în plus.

DRUMUL SPRE IDEAL

(Convorbire cu patru elevi premiați la Olimpiada de matematică de la Berlin)

POPA EUGEN

BUCUR LILIANA

VOICULESCU DAN

ȘTEFĂNESCU ION

Drumul spre ideal este o problemă care, mai ales acum, în clasa a VIII-a ne preocupă. Ce vom urma? Ce drum ne vom alege? Cum vom face ca să devenim cît mai folositori patriei; în fond, aceasta fiind idealul tuturor. Drumul spre ideal s-ar putea asemui cu un urcuș pe munte pe care îl cucerești cotă cu cotă. Un pisc o dată atins, începe lupta pentru altul mai înalt. Bineînțeles, e o problemă complexă pe care n-o putem lămuri în întregime dintr-o dată și numai în paginile revistei. De aceea ne-am și propus să mai dezbatem această problemă și în alte numere ale revistei noastre.

Ne-am oprit în pagina de față la o convorbire cu patru elevi dintre cei 8 care au participat la Olimpiada de matematică de la Berlin. Să facem prezentările. Vă rog să veniți mai aproape de microfon și să vă spuneți numele.

— Popa Eugen, clasa a IX-a, Școala medie nr. 3 Iași.

— Voiculescu Dan, clasa a IX-a, Școala medie nr. 2 București.

— Bucur Liliana, clasa a XI-a, Școala medie nr. 3 Sibiu.

— Ștefănescu Ion, clasa a XI-a, Școala medie nr. 1 București.

Redactorul: Regretăm că nu sînt de față și ceilalți colegi ai voștri. Sper însă că vom avea o convorbire frumoasă și în patru... Desigur că doar în aparență convorbirea este în 4. Pentru că, vă dați seama, ea va fi urmărită în paginile revistei de mii de cititori, cei mai mulți dintr-a VIII-a, care se gîndesc de pe acum la alegerea unui drum în viață, la alegerea unei profesiuni. Și acum să revenim la invitații noștri. Fără îndoială, aveți multe de povestit despre Olimpiadă, nu?

Popa Eugen: Foarte multe. A fost frumos, mai ales că din 8 cîți au plecat 7 s-au întors cu premii.

Redactorul: Respectiv 4 premii II și 3 premii III.

Bucur Liliana: ...Plus diploma specială acordată colegului nostru Bădescu Alexandru, care, din păcate, nu se află aci, pentru felul interesant în care a dezlegat una dintre probleme.

Redactorul: Deci, o victorie frumoasă. A aduce o victorie patriei este, desigur, un ideal spre care năzuie orice cetățean tînăr sau vîrstnic.

Voiculescu Dan: Iertați-mi nerăbdarea, dar mă interesează cele spuse de dumneavoastră în legătură cu drumul spre ideal. Participarea noastră la Olimpiadă și rezultatele pe care le-am obținut au constituit un moment important din viața noastră și poate un început modest pe drumul atingerii unor țeluri înalte. Dar pînă la acest moment a fost un drum înainte. Și de aici înainte ne așteaptă un suiș care, fără îndoială, ne va duce pe fiecare, dintre noi la alegerea unei profesiuni, la specializarea noastră în domeniul matematicii.

Redactorul: Să vorbim atunci, mai întîi, despre drumul străbătut pînă aici de voi, tineri matematicieni.

Ștefănescu Ion: A fost un drum greu, dar plăcut pentru noi. Am învățat mult din ceea ce este cuprins în manual, dar am dezlegat și un mare număr de probleme suplimentare.

Popa Eugen: Și asta cu pasiune.

Redactorul: Așadar sînteți matematicieni convinși.

Voiculescu Dan: Desigur, aveți și dovada... vie, ca să spunem așa. Știu că sînt mulți care nu numai că nu sînt pasionați de matematică, dar nutresc chiar o adîncă antipatie față de ea. Unor asemenea elevi nu le poți spune: «matematica e frumoasă». Poate că ei, cîndva, din lene de a gîndi, au pierdut un exercițiu, o problemă mai dificilă, de fapt o verigă, o cheie. Apoi s-au lăsat păgubași și acum nu se pot urni decît cu greu.

Bucur Liliana: Este adevărat că, la început, matematica cere un efort. Trebuie voință și perseverență ca să învingi neplăcerea de a-ți obliga mintea să facă un efort. Dar apoi cîtă bucurie simți cînd dezlegi orice problemă, orice exercițiu!

Ștefănescu Ion: Interesant, dar pe mulți neiubitori ai matematicii îi auzi: «matematica nu mă interesează. M-ar pasiona fizica atomică, fizica electronică». Unii visează să devină cosmonauți, dar nu știu să rezolve o ecuație simplă.

*

Redactorul: Bine, trebuie să tragem atunci concluzia că matematica e singura voastră pasiune?

Popa Eugen: Cred că ați înțeles greșit. Matematica este pasiunea noastră și o apărăm ca atare. Dar pe lîngă ea mai avem pasiuni.

Voiculescu Dan: În ce mă privește, îmi place mult și muzica: Beethoven, Wagner, Enescu. E tot o pasiune.

Bucur Liliana: Pasiunea mea pentru matematică se împarte cu cea pentru literatură.

Redactorul: Cum ați descoperit frumusețea matematicii și cînd a început să vă pasioneze?

Popa Eugen: Cred că îndrăgesc matematica de cînd am început (în clasa a V-a) să dezleg probleme din „Gazeta matematică."

Ștefănescu Ion: Am avut o profesoară excepțională. Sincer să spun eu nu prea străluceam la acest obiect. Profesoara mea a reușit să-mi stîrnească ambiția și în curînd orele de matematică, ce mi se păreau aride, au devenit o adevărată desfătare. Iar pe profesoara noastră o numeam «matematica vie». Ea mi-a deschis gustul pentru matematică, apoi aceasta a devenit pasiune.

Bucur Liliana: Și, trebuie să repet, e nevoie de pasiune pe drumul atingerii unor țeluri înalte.

Redactorul: Da, așa e... poți face un lucru, ca, de pildă, să treci dintr-o clasă în alta fără gînduri mari, ci pur și simplu fiindcă așa ți se cere. Mergi atunci pe un drum oarecare. Dar cînd pornești să-ți atingi un ideal, mergi cu toate forțele, cu conștiința vie și dorința de a deveni un om folositor.

...Drumul nostru spre ideal continuă. Poate unii dintre voi ați și hotărît care va fi acest drum, ce meserii vă veți alege.

Voiculescu Dan: În ceea ce mă privește, m-am hotărît. Pentru mine matematica este știința nr. 1. Treci pe lîngă un bloc, peste un pod, vezi un vapor, vizitezi o uzină automatizată. Toate acestea au la bază calculul matematic.

Este vie în mintea noastră expunerea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al Partidului Comunist Român, la Congresul al IX-lea. Foarte mult a vorbit despre dezvoltarea cercetării științifice. Iată un ideal minunat. Să devii cercetător științific. Cu sfială și modestie declar că aș vrea să devin un cercetător în domeniul cibernetici și voi depune pentru aceasta toată pasiunea.

Bucur Liliana: Vreau să insuflu dragostea pentru matematică la cît mai mulți copii. Voi deveni profesoară de matematică.

Popa Eugen: Eu nu mi-am fixat încă obiectivul. Deocamdată vreau să învăț sistematic și temeinic.

Ștefănescu Ion: Fizica are multe aplicații practice. Aș dori ca tot ce voi realiza în acest domeniu să fie folositor industriei țării noastre.

Redactorul: Te înțeleg. A-ți atinge idealul nu înseamnă numai să devii inginer, doctor, profesor, ci, oricare ar fi meseria, să-ți pui toată priceperea în slujba patriei, a poporului tău.

*

Patru tineri ne-au împărtășit gîndurile lor, idealurile care doresc să le atingă. Ei au siguranța, ca toți tinerii din patria noastră, că sub grija părintească a partidului visurile lor cele mai îndrăznețe se vor împlini.

B. CARAGIALE
și V. AURELIU

— Știi, cu pușca nu-i de joacă...
Spune — unchiul — vînător...
Și luîndu-și tolba pleacă...

Dar cu Tică nu te pui...
O dă jos, sărind, din cui.

Și cu pușca la spinare...
Printre frunzele ce cad...
Prin păduri, din val în val,
Merge-acum la vînătoare.

Cînd deodat' zărește Tică,
Într-un pom o păsărică.

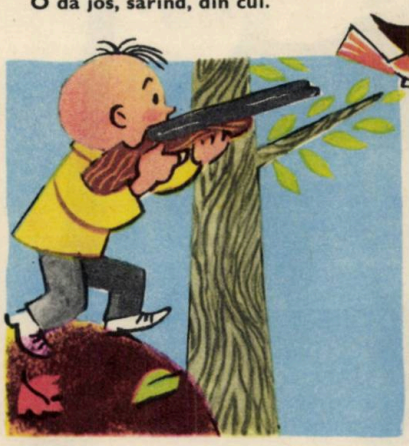

S-o doboare, fără milă,
Ca un hoț, tiptil, tiptil,
Tică urcă pe-o movilă.

Dar movila se ridică...
— Ajutor! Săriți!
Ce frică!

Fuge Tică... după el,
Ca un tanc. Aleargă ursul,
— Cine-o cîștiga concursul?

Sare-o tufă... cade-n coate,
Unui porc mistreț în spate.

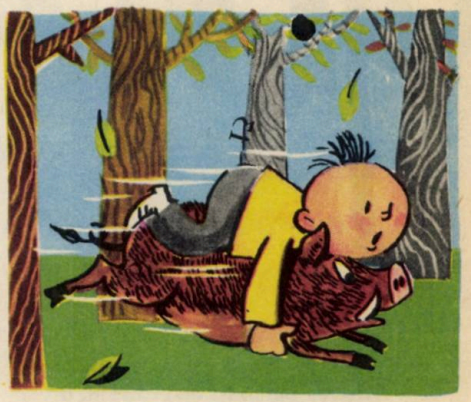

Ce mistreț îngrozitor...
Urlă, gîfîie și zboară
Parcă-i turboreactor...

Pac! o armă îl doboară...

Ia priviți ce salt de clasă...
Face Tică într-o plasă...

Vînătorii-n jurul lui
Rîd de parcă-ar fi la clacă:
— Vezi? Cu pușca nu-i de joacă!

UITUCA

de **MÉHES GYÖRGY**
Ilustrație: LIANA PETRUȚIU

— Catița Șandor!

Mișcată parcă de un resort și, dreaptă ca bradul, curajoasă, o priveam drept în ochi pe tovarășa învățătoare. Voiam să vadă că n-am nimic, dar absolut nimic de ascuns.

— Să-ți văd caietul cu lucrările pentru acasă, ceru tovarășa învățătoare.

— Imediat! i-am răspuns cu vocea răsunătoare. Aplecată, cu mîna în servietă, începusem să caut cu înfrigurare caietul. Răscolisem toată servieta, dar caietul nu era de găsit. Ce-i drept, eu știam că în servietă nu se află, dar tovarășa învățătoare n-avea cum să știe.

Căutam tot mai stăruitor, iar tovarășa învățătoare aștepta. Abia după minute de căutare, cînd servieta fusese întoarsă a cincea oară pe dos vocea blîndă a învățătoarei se făcu din nou auzită.

— Ei, ai găsit caietul, Catița?

M-am îndreptat și întinzînd mîinile goale i-am răspuns foarte tristă:

— Tovarășă învățătoare, cred că am uitat caietul acasă.

Mă uitam la ea cu priviri nevinovate ca de căprioară. Cred că și ochii îi aveam puțin înlăcrimați.

— Of, of, ce nenorocire, spuse tovarășa învățătoare. Și cînd te gîndești că lecțiile ți le-ai făcut, nu-i așa?

Luasem, cred, o poziție cît se poate de corectă și i-am răspuns cu cea mai sigură voce din lume:

— Da, tovarășă învățătoare.

— Mă bucură foarte mult ceea ce spui pentru că, în mod obișnuit, numai cei care nu-și fac lecțiile își uită caietele acasă. Nu-i așa, copii?

Clasa scoase un murmur de aprobare.

— Dar Catița Șandor nu-i dintre acelea, continuă tovarășa învățătoare. Sărmana! Și cînd te gîndești că tocmai acum ar fi avut prilejul să primească un zece. Ce păcat!

— Îmi pare foarte rău, tovarășă învățătoare.

— Hm... hm..., clătina din cap învățătoarea. Și mie îmi pare rău. Dar știi ce, Catița? Tu locuiești aproape. Cinci minute încolo, cinci minute înapoi și ai și primit zecele ce ți se cuvine. Hai, fugi și adu caietul!

— Să fug...? Păi, cum să fug?

— S-a întîmplat ceva? se interesă tovarășa învățătoare.

— Nu... nimic... am bolborosit eu într-o doară, și am ieșit din clasă, apoi de-a lungul culoarelor am trecut în stradă.

Cinci minute-ncolo, cinci minute înapoi... apoi se va afla adevărul. Pentru că din lucrare nu scrisesem nici măcar un rînd. Ba, de ce să mint, îi scrisesem titlul «Despre sîrguință». Dar, pe urmă, m-a chemat Iulica să ne jucăm, iar eu, gîndindu-mă c-o voi scrie seara, m-am dus. Apoi, nu știu cum, am uitat. Nu pricep însă cum am fost atît de ghinionistă ca din cei 31 cîți sîntem în clasă învățătoarea să mă găsească tocmai pe mine.

Așadar, mă duceam, deși fără nici un chef. Deodată mi-a trecut prin minte. Ce bine ar fi dacă s-ar dovedi că eu mi-am făcut lecția. Sau, de pildă, dacă s-ar putea dovedi că filele caietului sînt făcute dintr-o hîrtie specială, lucrarea scrisă cu cerneală simpatică, iar textul stă gata să apară de îndată ce răsfoiesc paginile.

Între timp am ajuns acasă. Ce noroc că toți erau plecați, așa că n-avea cine să-mi ceară explicații în legătură cu neașteptata mea apariție. Caietul era deschis, așa cum îl lăsasem de cu seară, dar, din păcate, nu se întîmplase nici o minune. Se vedea numai titlul lucrării și nimic mai mult. În rest foaia goală și albă...

Am pornit-o spre școală. Fiecare pas mă apropia de clasă, de tovarășa învățătoare, care credea că am scris lucrarea. Parcă o și vedeam întinzînd mîna, luîndu-mi caietul cu o deosebită bunăvoință și apoi spunîndu-mi: «Știu că ești o fetiță bună, am încredere în tine. Tu nu obișnuiești să minți...» Și acum să vedem lucrarea. Cînd am

ajuns cu gîndul la punctul ăsta simțeam că trebuie să se întîmple neapărat ceva care să oprească catastrofa.

Ce s-ar întîmpla dacă, de pildă, strada s-ar despica și-ar apărea o prăpastie largă, largă de netrecut! Asta însă, așa fără să se strice vreo casă, ori să se prăvălească troleibuzele, pentru că, oricum, n-aș fi vrut să se întîmple vreo nenorocire. Deci o prăpastie. Deoparte să fie școala, de alta eu, fluturînd caietul: «Poftiți, tovarășă învățătoare, uitați-vă, caietul este aici!» Dar, vai, tovarășa învățătoare nu-l poate atinge. Ea nu poate ajunge la mine dincolo de prăpastie și-atunci bineînțeles îmi trece zecele în catalog.

Ori... s-ar putea întîmpla astfel: cineva să cadă în rîu. Eu mă arunc în apă tocmai cînd ar fi gata să se înece și îl salvez. Îi fac respirație artificială în uralele mulțimii adunate. Tocmai atunci se apropie și tovarășa învățătoare, iar eu îi spun:

— Din păcate, cînd am salvat viața acestei mame a zece copii, cursul repede al apei mi-a luat caietul...

— Nu-i nimic, îmi răspunde cu lacrimi în ochi tovarășa învățătoare, ai trei de zece pentru această faptă minunată.

Fără îndoială că și în ziare ar scrie:

«FAPTA EROICĂ A CATIȚEI ȘANDOR, ELEVĂ ÎN CLASA A IV-a».

Cred că și tovarășul director mi-ar strînge mîna.

Dar în dimineața acestei zile n-a căzut nimeni în rîu, ba, mai mult, ca să fiu sincer, pe la noi nici nu curge vreun rîu, ci doar o gîrlă prăpădită în care apa nu-ți ajunge nici pînă la genunchi.

Cît despre prăpastie nici vorbă. Și așa uite că n-am încotro... Sui pe scări... o treaptă, încă două, trei... Ce o să spun în clasă?

— Tovarășă învățătoare, ieri mi-a venit rău. Am și leșinat. Tovarășul doctor a spus că din cauza compunerii mi-a venit rău și că îmi interzice de urgență să mai fac lucrările pentru acasă...

Sau:

— Tovarășă învățătoare, mi-am pierdut memoria de tot și am uitat să-mi fac lucrarea. Am uitat și motivul pentru care m-ați trimis acasă. Tovarășul doctor mi-a spus că-i din cauza temelor pentru acasă și mi-a interzis să le mai fac.

Încă zece trepte... încă opt... încă șase... Ah, de ce nu-i clasa noastră undeva la etajul o sută. Aș ajunge cînd ar suna de ieșire. Of... iată, am sosit... Ce să fac?

Să spun adevărul?

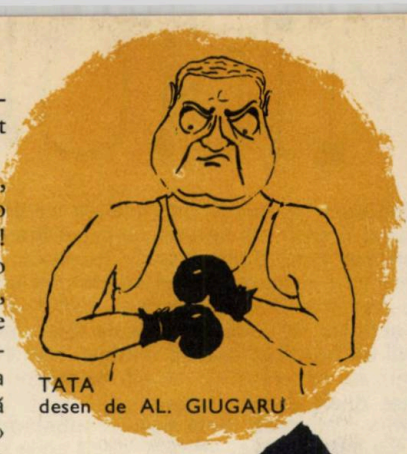

TATA
desen de AL. GIUGARU

„MARK TWAIN CU VALIZA SA"

Ajungînd într-un mic orășel din Anglia, Mark Twain s-a dus la un hotel. Acolo, scriitorul a fost rugat să-și înscrie numele în registru. Twain a deschis registrul și a constatat că înaintea lui sosise în hotel un oaspete de seamă, care scrisese: «Ducele de Butford, cu lacheul său».

Mark Twain a scris dedesubt: «Mark Twain cu valiza sa».

ȘTIAȚI CĂ...

... în prezent se învîrtesc în jurul Pămîntului peste 800 de obiecte artificiale (sateliți, trepte ale rachetelor purtătoare, părți și piese din sateliți și rachete)?

... varza conține de 50 ori mai multă vitamină C decît cartofii și de 200 de ori mai multă ca salata verde?

JOC DE ATENȚIE

Priviți atent un minut desenul de mai jos, apoi acoperiți-l și căutați să răspundeți la întrebările de mai jos:

Ce numere se află în același timp:

a) în cerc, triunghi și pătrat?

b) în cerc și în triunghi?

c) în cerc, dar nu în pătrat?

d) Atît în pătrat, cît și în triunghi?

e) În pătrat și în triunghi, dar nu în cerc?

f) În pătrat și în cerc, dar nu în triunghi?

g) Numai în pătrat?

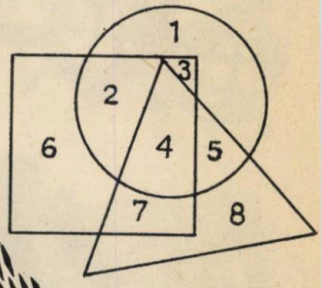

EDIȚIA A DOUA A CONCURSULUI «CEA MAI BUNĂ LUCRARE PERSONALĂ»

Dragi prieteni,

Așa cum am anunțat în numărul 8 — august a.c. al revistei noastre, deschidem cea de-a doua ediție a concursului «Cea mai bună lucrare personală».

Ca și la prima ediție, puteți participa cu poezii, lucrări în proză, desene și picturi, fotografii, obiecte de artă populară (modelaje, cusături, țesături etc.), diferite construcții și machete.

Se vor acorda: TREI PREMII I; CINCI PREMII II; ȘAPTE PREMII III și numeroase mențiuni.

Cele mai bune lucrări vor fi publicate în paginile revistei.

Dragi prieteni,

Trimiteți lucrările voastre pe adresa redacției: «Cravata roșie», Piața Scînteii nr. 1, raionul 30 Decembrie — București, pînă la data de 30 martie 1966.

Vă dorim spor la lucru și succes.

Ai

MONOVERB (3-5)

CS

BIVERB (7, 6)

FARA

CRIPTOGRAFIE (5, 4, 2, 3)

AP $\frac{A}{CR}$

MINUNILE

de LEONID PETRESCU

«Vrăjitorul» își mișcă bagheta sa magică de la dreapta spre stînga. Și iată că dintr-o dată, din aer, se desprind fire albe, care se unesc într-o țesătură fină, aproape total transparentă. Încearcă s-o rupi cu mîna: nu vei izbuti. Cîteva fire sînt în stare să țină suspendat un automobil!

Așa-zisa minune despre care vorbim se realizează la Săvinești. Acolo, din gaz și lichid, se prepară firele de relon, nailon, rolan, care sînt mai trainice decît firul de bumbac sau de mătase, mai călduroase decît lîna și se bucură de însușiri de necrezut: nu se șifonează, nu intră la apă, au o rezistență mult mai mare decît fibrele naturale.

Chimia realizează toate aceste substanțe noi. De fapt, n-ar trebui să ne mirăm. Ce este chimia, de fapt, decît acea știință care se ocupă cu transformarea substanțelor unele într-altele?

Astăzi, în țara noastră, chimia a luat o dezvoltare nemaicunoscută. Pe tot cuprinsul patriei s-au construit numeroase uzine chimice, care produc cele mai variate substanțe. Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român prevăd, de asemenea, construirea altor unități chimice importante, astfel încît în 1970 producția globală a industriei chimice să crească de aproximativ 2,3 ori față de 1965.

Să facem, așadar, o scurtă plimbare printre aceste minuni ale chimiei...

O MIE DE PRODUSE

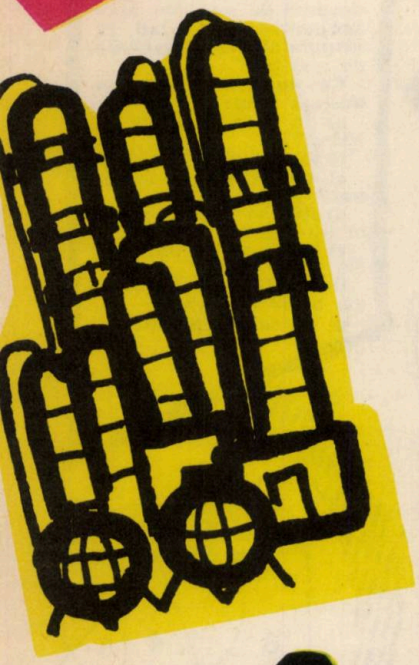

Ce se poate face din gaze naturale și petrol?

O sumedenie de lucruri. Gazele naturale au un mare avantaj: ele reprezintă o materie primă extrem de ieftină. În țara noastră, aceste gaze sînt astăzi folosite în cele mai variate chipuri.

Să luăm un exemplu: știați că România este prima țară din lume care a început să prepare amoniac din... metan? Iar dacă grîul crește mai mare și mai bogat, de vină este și amoniacul obținut din metan. Asta, pentru că acest amoniac e fabricat pentru obținerea îngrășămintelor agricole! Metanul, acest gaz care se degajă din pămînt, era în trecut ars. O mare parte din el se pierdea în aer...

Și uite ce produse importante se pot obține din metan! Să luăm un exemplu. Poate că atunci cînd vedeți un automobil, nu vă gîndiți la metan! Totuși, în cauciucurile sale, acest gaz este prezent, în multiple forme. Într-adevăr, la fabricarea cauciucului sintetic se folosește acetilena obținută din metan. Tot în cauciuc găsiți și negru de fum obținut tot din metan la Combinatul chimic Copșa Mică. De altfel, negrul de fum îl veți regăsi și în sticla de cerneală, în cartea pe care o citiți — e vorba de cerneala de tipar — și în numeroase alte produse.

Să întocmim acum o listă a tuturor transformărilor în care poate apărea metanul? Ar fi mult prea lungă — nu ar încăpea în această pagină. Și totuși, această listă nu li se pare chimiștilor destul de bogată! Ei caută fără încetare noi forme în care ar putea transforma metanul. Aceasta se numește «chimizarea» gazului metan și ea este cercetată, în țara noastră, la Institutul «Chimigaz» din Mediaș. În Directivele celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român se prevede că dezvoltarea industriei chimice din țara noastră va fi orientată, îndeosebi, spre valorificarea cît mai completă a resurselor naturale, accentul fiind pus tocmai pe chimizarea gazului metan, ca și pe cea a produselor petroliere.

Petrolul!

Ce izvor imens de bogății!

Adeseori, te gîndești cu supărare că atîta benzină este arsă fără milă în motoarele automobilelor. Există forme în care din petrol se pot obține bogății de o sută de ori mai mari decît această benzină!

Pe măsură ce industria chimică a țării noastre înaintează, pe aceeași măsură se găsesc noi metode pentru extragerea de substanțe prețioase din petrol. Țițeiul reprezintă, cu adevărat, un nesecat izvor de substanțe chimice extrem de folositoare în cele mai diferite domenii!

AGRICULTURA SE HRĂNEȘTE CU CHIMIE!

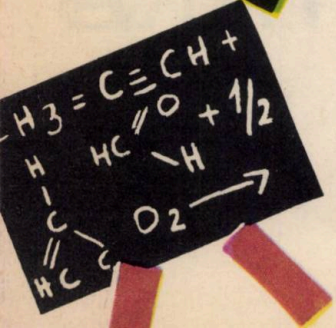

Desigur, intrăm acum în domeniul științifico-fantastic. Asta, pentru că vom imagina discuția între două plante...

— Ai văzut? Adineaori, a plouat peste noi cu praf...

— Habar n-am! Nu este vorba despre praf. Sînt pesticide care au fost împrăștiate cu ajutorul avioanelor.

— Pesticide? Ce sînt astea?

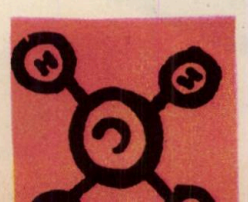

CHIMIEI

— Pesticidele sînt produse chimice care combat dăunătorii: insectele ce ne-ar putea ataca, ciupercile microscopice și multe altele...

Prima plantă strîmbă din nas, dezgustată.

— Drept să-ți spun, mie mi-a plăcut cel mai mult mîncarea pe care o scoatem din sol. Grozav de gustoasă!

— Ai dreptate. Și aici e vorba de chimie. Produse chimice, înțelegi?

— Cum asta?

— Uite ce e. Eu, tu, milioane de plante, ne hrănim, extrăgînd din sol ce ne place nouă mai mult. Așa e?

— Așa e. Grozav de bună hrană!

— Da, dar dacă an de an se extrag din sol substanțele ce ne plac nouă, solul sărăcește. Și atunci, ce se întîmplă?

— Ce se întîmplă?

— Of, nimic nu știi. Chimiștii pun la loc substanțele minerale, prin îngrășămintele organice și minerale.

Să oprim aici redarea indiscretă a conversației dintre cele două vorbărețe și să arătăm că, în realitate, una dintre marile preocupări ale industriei chimice este să fabrice îngrășăminte cît mai concentrate. Printre acestea se află îngrășămintele azotoase, potasice, fosfatice etc. Numeroase uzine chimice din țara noastră produc aceste alimente preferate de plante: cele de la Năvodari, de la Roznov, din orașul Victoria etc.

De asemenea, în țara noastră se prepară pesticida, de exemplu la Uzinele chimice din Turda.

Marea importanță pentru agricultură a acestor substanțe rezultă și din Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, în care se arată că în anul 1970, în comparație cu 1965, se vor produce de 3,8 ori mai multe îngrășăminte. De asemenea, se va crea un larg sortiment de produse chimice pentru combaterea dăunătorilor agricoli...

FIBRE, FIRE CHIMICE, MATERIALE PLASTICE...

Ia lemn. Extrage-i celuloza. Dizolv-o.

Acum, celuloza arată ca un lichid.

Trece-o prin niște găurele fine, foarte fine, și scufundă firicelul moale care iese din aceste găurele într-o soluție specială, întăritoare.

În acest fel ai preparat mătasea artificială!

Lemnul s-a transformat într-un fir foarte fin, rezistent, bun pentru tot felul de țesături.

Încă o minune a chimiei!

Ea se aplică în țara noastră, bineînțeles cu ajutorul mașinilor, la întreprinderi din Lupeni, București etc.

Alte fire nu mai apelează de loc la produse naturale. Din formol, din gaze, din substanțe chimice se obțin vestitele fire chimice, despre care aminteam la începutul acestui articol: relon, rolan etc.

Dar materialele plastice și rășinile sintetice? Astăzi, în jurul nostru, o bună parte din obiectele pe care le vedem sînt construite din astfel de materiale. Clanța de la ușă, caroseria automobilului, uneori roțile motoarelor, lacul de parchete, butoanele și piesele aparatului de radio, mii de alte obiecte sînt fabricate din materiale plastice.

Directivele congresului prevăd că în 1970 se vor fabrica de 2,2—2,6 ori mai multe fibre și fire chimice decît în anul 1965. De asemenea, se vor produce noi sortimente de fibre sintetice de tipul lînă, bumbac sau mătase. În sfîrșit, se vor fabrica de 2 ori pînă la de 2,3 ori mai multe materiale plastice și rășini sintetice.

MAREA BOGĂȚIE A CHIMIEI

Chimia ajută animalele să crească mai mari, mai voinice și să conțină mai multă carne bună de mîncat sau mai multă grăsime — după dorință. Aceasta, cu ajutorul biostimulatorilor și al medicamentelor speciale puse la îndemînă de chimiști!

Chimia fabrică din gaze și din substanțe simple cauciuc artificial, care rezistă mai mult și este mai elastic decît cel natural.

Lacurile, vopselele și cernelurile, a căror producție va fi sporită în anii următori, în țara noastră, sînt de asemenea fiicele chimiei.

Medicamentele care izbutesc să salveze viața omului, să readucă bătăile inimii oprite, să elibereze rinichii, să vindece creierul, toate acestea sînt substanțe chimice...

Iată numai cîteva din minunile chimiei!

PROVERBE AFRICANE

• Oricît ai fi de uituc, gura nu ți-o uiți.

• Două capre nu pot bea apă din aceeași căldare — n-au loc de coarne.

• Înțelepciunea nu șade numai într-o singură casă.

RACHETOPLANUL DE PASAGERI XZ-13

Tăiați din revistă suprafața dreptunghiulară pe care este desenat modelul. Lipiți dreptunghiul pe un carton subțire (copertă de dosar) cu pelicanol subțiat cu apă sau cu guma-arabică, întinzîndu-l bine pe toată suprafața. Lăsați să se usuce punînd deasupra o carte, și peste carte un obiect greu. După ce s-a uscat, decupați cu atenție piesele modelului și îndoiți pe linia punctelor. Asamblați conform schiței de vedere generală.

Pentru a nu sta despicată, coada se lipește cu o picătură de pelicanol.

Dacă reproduceți desenul cu indigo pe cîteva bucăți de carton vă puteți face o întreagă escadrilă de rachetoplane.

(din revista germană «Fröse»)

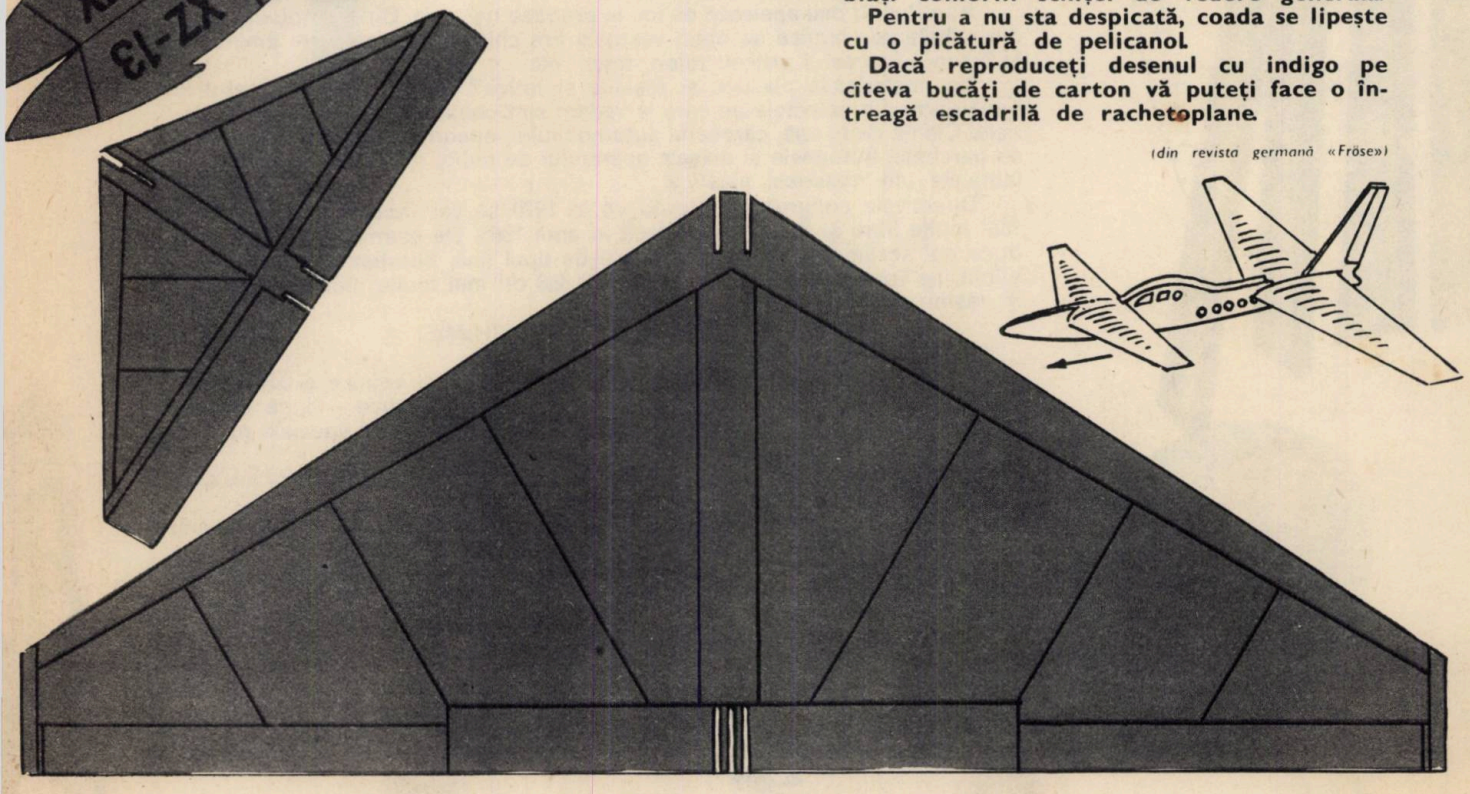

ȘOIMUL CARPAȚILOR

de ȘTEFANIA HORVATH
E. OȘTEANU

Ilustrații: ARKOSSY ISTVAN

REZUMAT: Aurel Vlaicu și-a terminat studiile medii la institutul de la Orăștie și Sibiu, iar studiile superioare la Institutul politehnic din München. Dar nici în institut, nici în Uzinele „Oppel" (unde se angajează ca inginer) n-are posibilitatea să-și construiască avionul. Se întoarce în satul natal unde stîrnește senzație cu modelele realizate.

14

- Băieți! Am hotărît organizarea clubului aeronautic din Orăștie. Pornim prin înscrieri pentru a strînge fondul necesar construirii aeroplanului conceput de talentatul nostru prieten, Aurel Vlaicu.

- Înscrieți-mă și pe mine!

- Contribui și eu la crearea fondului...

15

- Să mai încerc, fiule, poate-poate-oi reuși să mai iau vreun împrumut pe seama pămîntului...

- Banii sînt puțini, nu ajung, încă nu ajung...

16

- Da, dar peste alte trei, pasărea noastră își va lua zborul!

- De șapte zile lucrăm din zori și pînă-n noapte...

17

La prima încercare, modelul a fost tras de prieteni, apropiați, consăteni ai lui Vlaicu.

- Viteza ar trebui să fie mai mare ca să mă ridice și pe mine! Valerica, n-ai vrea să zbori tu? Vei fi prima fată din lume care se va ridica în aer!...

18

- Hi-măi!
- Haida-de!
- Mai repede!

- Ura! Trăiască! Vlaicu zboară!

19

Extraordinar! Zborul îți dă o satisfacție de nedescris! Vă mulțumesc, băieți!

Visul lui Vlaicu era însă avionul cu motor. O mașină cu axul din țeavă de aluminiu, cu aripile acoperite de mătase, fixate cu coardă de pian și care să alerge pe roți de cauciuc...

20

BUCUREȘTI

- Umblă cu noroc!

- Drum bun!

CONTINUARE ÎN Nr. VIITOR

PEȘTERA AURIE

-TEXT. I. BAIEȘU.
-ILUSTRAȚIA:
-RADU DULDURESCU-

Aventurile celor doi fii ai profesorului Vulcănescu se apropie de capăt. Echipajul a cercetat cu mult curaj o bună parte din Peștera Aurie care își dezvăluie tainele treptat.

«Vacanța e pe sfîrșite — și-au spus cei doi frați —, să folosim timpul la maximum. Azi vom coborî din nou în peșteră!» Au coborît.

DURES 65

— Urmele sînt ale unor oameni care au trăit cu o sută de mii de ani în urmă, precizează profesorul.

— Unde duce oare această tainică intrare...

Într-o sală uriașă cu comori nebănuite...

Priviți! Straturi de lut pietrificat, înfățișînd desene cu oameni și animale.

Sincron filmează absolut tot.

— Iată vase de lut și arme...

— În timp ce cercetau ultima sală au înregistrat un mesaj de acasă.

— La revedere, profesore, îți mulțumim. Vom veni la anul să continuăm cercetările.

Elicopterul se ridică în aer părăsind rezervația.

TITAN

— Băieții! Se întorc!

— Fiii mei, sînt mîndru de voi. Mîine veți vorbi în aula facultății despre uimitoarele voastre descoperiri.

SFÎRȘIT

BIBLIOTECA CENTRALĂ

LEI 2,50 41 014

CRAVATA ROȘIE

Nr. 11
1965

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.C.

urmăriți în acest număr:

MÎNDRU PĂUNAȘ ȘI TOMA ALIMOȘ

ȘOIMUL CARPAȚILOR

AVENTURILE LUI TICĂ

BIBLIOT[illegible]TRALĂ

S-au împlinit 48 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, de la istorica zi cînd tunurile de pe «Aurora» au vestit întregii omeniri nașterea celui dintîi stat socialist din lume.

LENIN

de **NICOLAE STOIAN**

Elanuri declanșînd în mii de trepte,
Cuvîntul lui la noi în toate-i viu:
Și-ntr-ale țării planuri înțelepte,
Și-n acest simplu vers pe care-l scriu.

Cu înțelegerea-i de om știută,
Lenin, prietenul apropiat
Cu fiecare, răbdător discută,
Se sfătuiește cînd ne dă un sfat.

Cu-aceeași veche punctualitate,
Modest precum un muncitor de rînd
Zilnic îl văd cînd ceasul muncii bate
La sediul Partidului intrînd.

Neobservat se duce la plenare
Cu membrii Comitetului Central,
Dar deîndată-l simți în fiecare
Ca marea răsunînd în orice val.

Că pentru nimeni nu e datorie
Mai sfîntă cum ne e credința-n el;
Partid al nostru scump, cinstire ție,
Tu-ntotdeauna i-ai rămas fidel.

ÎNVĂȚĂTOAREA

de **ION SEREBREANU**

Tu îi înveți pe oameni chiar de-s mari
Încît în bănci n-ar mai putea să-ncapă,
Bătrînii înțelepți îți sînt școlari
La fel cu prichindeii de o șchioapă.

De pe catedra nalților Carpați,
Cu vocea ta atît de mlădioasă,
Ții lecții de lumină; fii și tați,
Cu soarele sîntem colegi de clasă.

Spre viitor te-nalță îndrăzneț,
Să-ți nesfîrșească slava și mîndria,
Învățătoare, tu cea mai de preț,
Republică Socialistă România!

CÎNTEC PENTRU PARTID

de **AL. ANDRIȚOIU**
Muzica: ION RĂDULESCU

Iubit partid, spre tine năzuiesc.
Tu ești dătător de lumină,
Și soare ești în plaiul românesc,
Peste-albastra lui zare senină.

Prin forța ta ne sînt anii primăveri,
Azi viața ne e frumusețe.
Rostim salut voios de pionier
Spre ale tale victorii măreț.

Constructori de nădejde noi vom fi,
Avem o viață-ntreagă-nainte.
Cu țara-n cîntec toți te vom slăvi,
Mulțumindu-ți din suflet fierbinte.

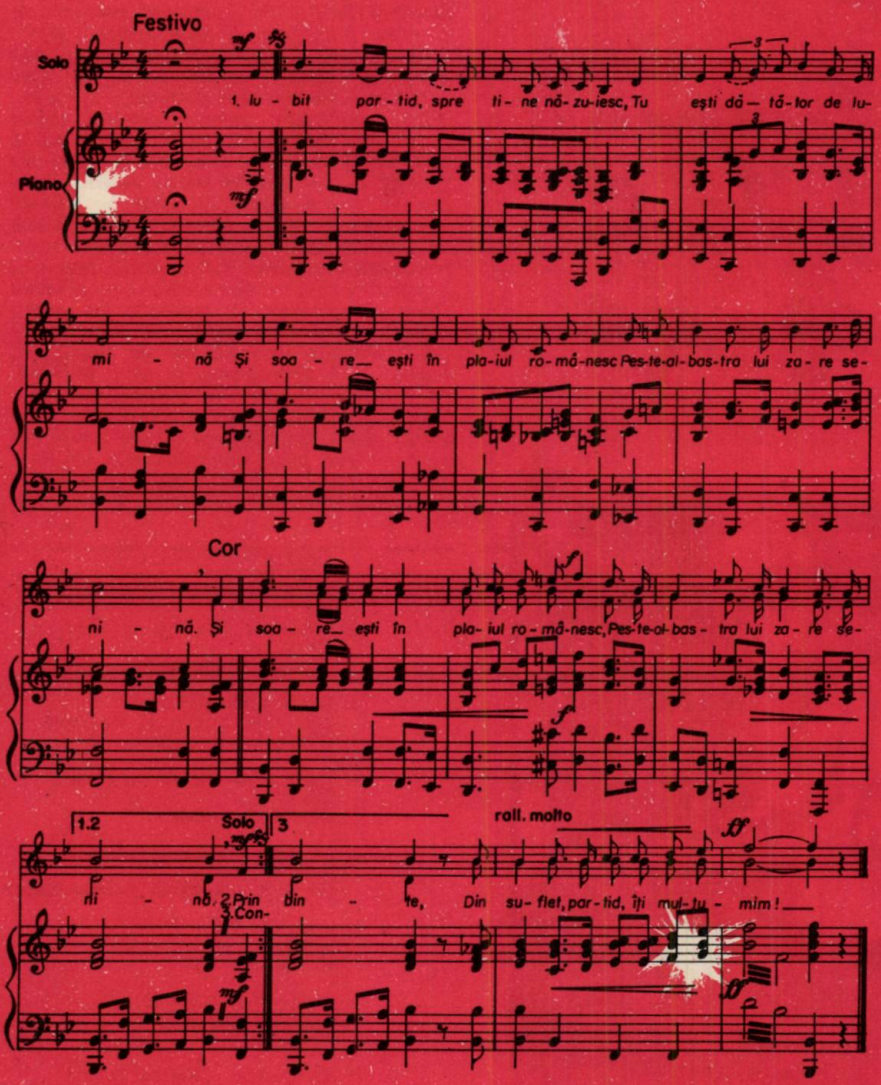

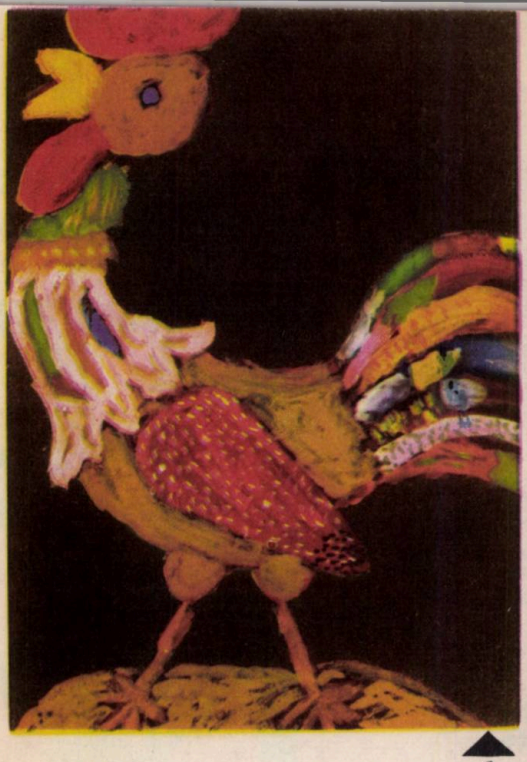

1

2

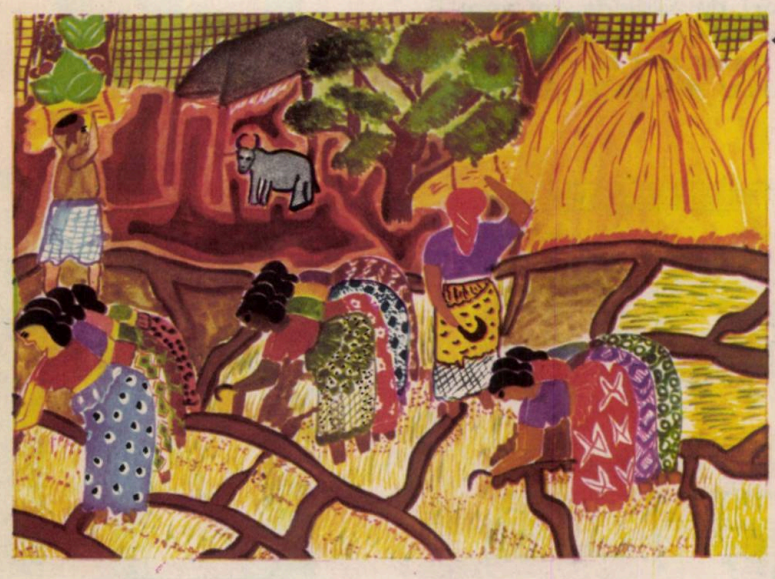

4

6

Copiii desenează şi, «de peste mări şi ţări», au ajuns pînă la noi soliile a sute de mici artişti din douăzeci şi patru de state. Din ele s-a închegat «Expoziţia internaţională de desene ale copiilor şi tineretului şcolar», organizată de Ministerul Învăţămîntului şi Uniunea Tineretului Comunist, expoziţie de o mare frumuseţe şi spontaneitate.

Copiii desenează dintotdeauna; este primul alfabet cu care ei ne comunică, prin linie şi culoare, simţămintele, gîndurile, visurile lor. Fapt semnificativ, semnele acestui alfabet poartă, de foarte multe ori, şi mai cu seamă după vîrsta de 10 ani, felul de a vedea lumea şi viaţa al unui anumit popor. Astfel, uneori nici nu mai e nevoie să citeşti pe etichetă ţara căreia îi aparţine exponatul, într-atît este de evidentă continuarea unei anume tradiţii. Recunoşti de departe rafinamentul desenului şi plăcuta transparenţă a acuarelei, proprii artei japoneze, îmbinate cu înclinaţia lor pentru tehnică într-o serie de lucrări excepţionale (vezi «Fabrica de avioane» de Nagamichi Fujioka — 11 ani); deosebitul simţ decorativ, cu coloritul viu, specific tradiţiei ceyloneze, îl regăsim la micii pictori ceylonezi care ne-au trimis cîteva din cele mai reuşite creaţii din expoziţie (de pildă «Secerătoarele» de Leela Wise Wickrama — 11 ani); după cum fineţea şi poezia stampelor milenare se oglindesc

1. Peter Wunderlich, 7 ani,
   R.D. Germană
   «Cocoşul nostru mîndru»

2. Fernando Rosales, 11 ani,
   Mexic
   «Epoca feudală»

3. Ciordaş Mihai, 13 ani,
   Republica Socialistă România
   «Orăşelul copiilor»

4. Leela Wise Wickrama, 11 ani,
   Ceylon
   «Secerătoarele»

5. Nguyen Anh Lanh, 8 ani,
   R.D. Vietnam
   «O arie naţională pentru flaut»

6. Iakovleva Olga, 12 ani,
   U.R.S.S.
   «8 Martie»

7. P. Havlicek, 12 ani,
   R.S. Cehoslovacă
   «Cerb»

8. Wunderman Charles, 12 ani,
   S.U.A.
   «Oraşul meu»

De peste mări și țări

de OLGA BUȘNEAG

3

în lucrările copiilor și tinerilor chinezi (vezi «Pod de frînghii» de Lo Siao-tzuan — 16 ani). Aceeași continuare a tradiției și o evidentă înzestrare artistică regăsim și în desenele multor copii din U.R.S.S., Uruguay, Norvegia, Israel. Copiii din Anglia, R.P. Polonă, Danemarca, Luxemburg au trimis, de asemenea, lucrări remarcabile, în care recunoști preocupări caracteristice țării lor.

Copiii români se prezintă cu multe desene. Citățm cîțiva participanți care au obținut premii de prestigiu: Iosif Bălănescu — 15 ani, Doroftei Paul — 11 ani, Nora Rottner — 7 ani.

Organizatorii expoziției au avut fericita idee de a rîndui creațiile copiilor pe grupe de vîrstă (între 3 și 17 ani). În felul acesta reiese mai clar caracteristica vîrstei respective. Astfel, dacă preșcolarii preferă lumea basmului și lucrurile viu colorate, la cei mai mari se observă o preocupare accentuată pentru redarea unor scene din mediul cultural și social, ca și pentru înfățișarea lucrurilor conform realității înconjurătoare.

Această expoziție internațională cu tema «Aspecte din viața copiilor și tineretului școlar din patria mea» a avut drept scop nu numai să încurajeze încrederea copiilor în talentul lor, ci, prin cunoaștere reciprocă, să stimuleze ideea păcii, a bunei înțelegeri și colaborării între popoare.

5

8

7

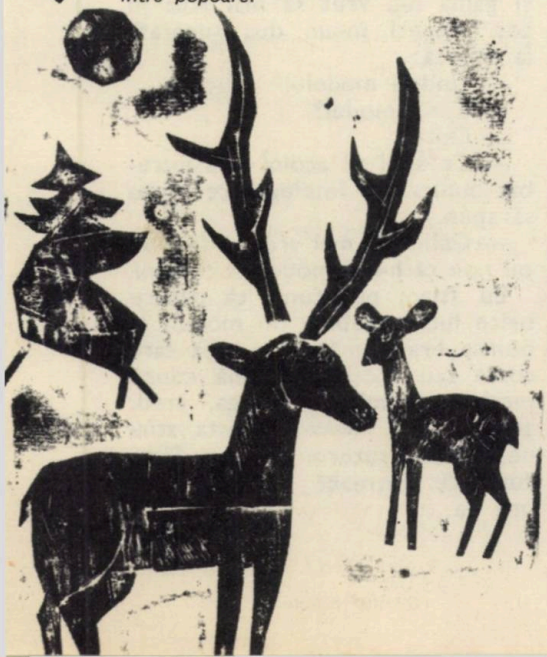

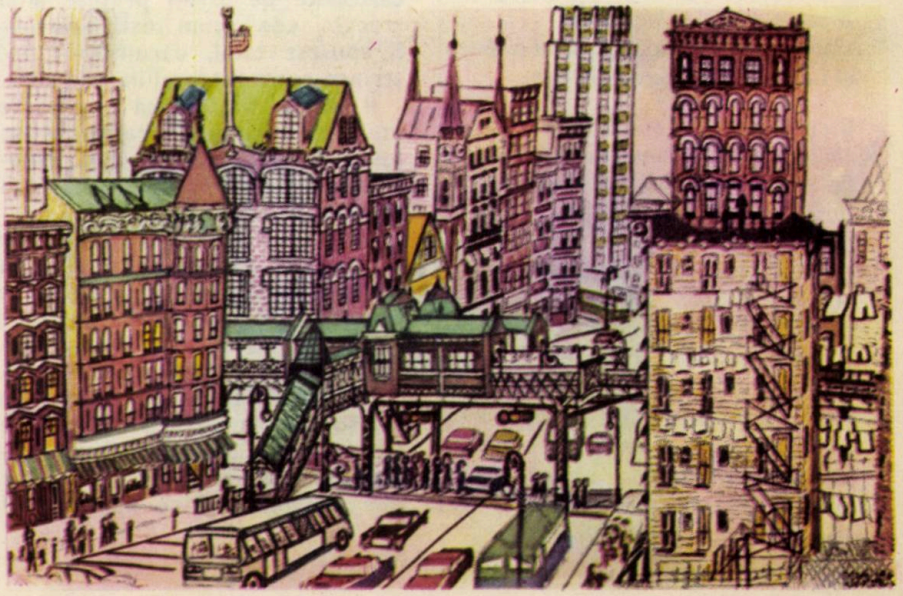

PORTRETELE

de **HORIA ARAMĂ**

O galerie de portrete
mă însoțește orișicînd.
Le-ascund privirii indiscrete,
căci nu-s decît la mine-n gînd.

Profesori sînt. Arată chipuri
încununate cu argint.
Clepsidrele, cernînd nisipuri,
de-aceste chipuri nu se-ating.

M-au învățat și mă învață
sintaxa unei științe noi
ce se numește simplu: viață.
E-un manual cu multe foi.

Cînd dau de greutăți secrete,
eu fac apel în primul rînd
la galeria de portrete,
ce nu-i decît la mine-n gînd.

Au strălucit ca meteorii
pe bolta anilor trecuți.
Dar loc mai au și viitorii
mei dascăli, încă neștiuți.

Căci inima mi-e primitoare.
Cu șapca-n mînă drept salut
mă va găsi, lîngă intrare,
profesorul necunoscut.

ION CREANGĂ

de **ION PETRACHE**

A fost el Creangă dintre cei săraci,
bogat la duh și la închipuire,
stăpîn de feți-frumoși, de zmei și draci,
el i-a făcut să-ți joace după fire.

Cu grea migală el și-a potrivit
cuvîntul ca să-ți sune mlădios.
De snoava și de gluma lui vrăjit
tu cartea i-o străbați nesățios.

Ca să-l pricepi mai lesne ți-a deschis
portița amintirilor, zglobie,
și ai privit cu ochi mijiți de vis
pe Nic-al Petrii din copilărie.

Ades cînd la-ntrebări vei da răspuns,
cu cîte-un basm el o să-ți dea povață
și-ți va șopti în amintiri ascuns:
«Învață, fătul meu, mereu învață!»

La ziua Tinei

de **TITA CHIPER**

Nu era încă atît de tîrziu: Rodica mai putea veni. Și-o închipui urcînd în fugă scările, sunînd agitată, și, înainte de a-i închide ușa: «bauu!» Sau, în sfîrșit, altceva spus cu vocea schimbată, pițigăiat: «Aici stă eleva Vasilescu Tina?» Și pe urmă, bufnind în rîs: «Eu sînt, te-am păcălit!» Ori să sune și pe urmă să se ascundă lăsînd în ușă un pisoi. Ea ar asculta zgomotele coridorului, puțin întunecos, să-i audă răsuflarea grăbită și ar striga: «Hai, hai, vino, Rodica, știu că ești tu».

Rodica era o prietenă veselă, putea veni într-o sută de feluri neașteptate.

Numai să vină azi, oricît de tîrziu, cît mai era ziua Tinei.

În bucătărie mama spăla ceștile și farfuriile mînjite de ciocolată. Apa clipocea zgomotos, așa că Tina trebui să întrebe de două ori pînă să i se răspundă:

— Da, da, nu te speria, au mai rămas cîteva felii și pentru Rodica. Dar de ce n-a venit?

Tina vru să nu știe și dădu din umeri, ieși din bucătărie și se gîndi iarăși cum ar fi putut încă să mai apară Rodica. Pe urmă se înfurie și se trînti pe pat; gata, era obosită, fusese o zi plină și frumoasă. Împlinise 11 ani, și ce bine se distrase: prietenii și colegele îi aduseseră cadouri. Nicu îi dăruise un ursuleț, dar lasă că vine și ziua lui, se răzbună: o să-i aducă o trîmbiță sau un balon roz, vede ea, ceva foarte copilăros. În sfîrșit, cu toate că el va sărbători 12 ani... au dansat și cînd ea a încercat să stingă cele 11 lumînări înfipte în tort au rîs mult fiindcă n-a izbutit dintr-o dată. Oare pozele vor ieși mai frumoase ca în anii trecuți?

Se ridică într-un cot și trase albumul cu scoarțe tari, cu file cartonate pe care-l primise anul trecut: «de acum ești mare — îi spusese tatăl, dăruindu-i-l —, strînge toate fotografiile tale aici».

Îl răsfoia simțind că are foarte mult timp: toate pregătirile se terminaseră, împlinise anii, emoțiile se linișteau, obrajii prea roșii i se răcoreau cu încetul.

...Probabil că vrăbiile nu se temeau pe atunci de ea. Sau ea nu credea că se tem. Voia să le prindă și se apropia de ele, dar, totdeauna puțin prea tîrziu, zburau exact cu o clipă înainte de a le atinge. Bătrînul vecin o chemase și-i șoptise ceva, și ea îl ascultase încrezător. Cînd răsturnase solnița se speriase. I s-a spus chiar că a plîns. În casă se mai rîde și acum cînd cineva povestește:

— Și cum ai să prinzi tu, Tina, vrăbiile cu sare?

— Mi-a spus nenea Gheorghe să le pun sare pe coadă și o să stea...

Dar nu mai știe ce s-a petrecut atunci. Se întîmplau multe pe vremea aceea sau ceva mai tîrziu, dar ea nu știe. I s-a spus cum a uns labele pisicii cu var de îi pare și acum rău: pisica era mică și-și linsese labele crezînd că e lapte, și-i fusese rău sau chiar murise, asta nu i s-a mai spus, dar probabil așa este, fiindcă nu-și aduce aminte. Pe urmă fusese găina bunicii. Nici asta n-ar mai fi ținut-o minte, dar mereu bunica face haz cînd se întîlnesc, iar povestirea a început să-i placă și Tinei și o spune chiar ea cîteodată. «Cînd eram mică m-a dus mama la bunica la țară și bunica avea o găină care se oua în bucătărie, sub masă, într-un coș de paie. Bunica punea totdeauna în coș un ou. Zicea: «să știe găina că are cuibar». Odată, bunica a uitat asta și găina n-a vrut să mai stea în coș. Atunci m-am dus supărată la bunica:

— Unde-i modelul?

— Care model?

— Oul!

— Ce spui tu acolo? m-a întrebat bunica. Nu înțelegea ce vreau să spun.

— Găina nu mai vrea să facă un ou nou că n-are model în cuibar».

Eu știam pe atunci că pentru orice lucru trebuie un model; la bunica era o mătușă a mea care cosea sau croșeta dantelă «după model» și mie-mi plăcea, cred, acest cuvînt. Povestea asta stîrnește hazul tuturor și acum Tina, curioasă, întreabă mereu despre ea:

— Și ce mai făceam?

Afla o mulțime de lucruri: cînd era mică spărsese cutare farfurie sau nu voise să se fotografieze decît dacă i se aduceau toate jucăriile; odată, spune tata, încasase și o urechealâ pentru aceste mofturi. Din paginile albumului o privea o fetiță puțin speriată, cu o rochiță plină de volane, sau alta, cu o minge mare, cu buline, dar Tinei îi este greu să-și aducă aminte cînd avusese această rochie sau minge.

Toate se petreceau într-un timp îndepărtat, «cînd era mică», de care știau numai ceilalți, ei își aminteau și bune, și rele, și Tina se simțea ocrotită de această uitare a sa. Era ca într-un vis; orice ai fi făcut pe urmă te trezeai și nu era adevărat, și dacă visai c-ai făcut ceva rău era minunat că nu e adevărat.

Pe urmă începuse să știe și ea. Da, uite... fotografia asta a fost cînd s-au dus cu vaporașul în parc, pe urmă, dincolo, cînd pierduse mingea. Pe asta și-o amintește bine, era jumătate roșie, jumătate albastră și chiar i-a părut rău fiindcă Nicu se grozăvea că poate să i-o aducă înapoi și nu i-a mai adus-o. Erau pe un cîmp, la marginea orașului, lîngă o cărămidărie părăsită.

— Bagă mingea pe groapa asta, o îndemnase Nicu.

— Și unde ajunge? întrebase Tina.

— Oho, în fundul pămîntului.

— Nu vreau.

— Hai, Tina, nu fi proastă, ți-o aduc eu înapoi, spusese Nicu foarte sigur, merg după ea, o iau și ți-o dau înapoi.

O făcuse numai ca să-l vadă pe Nicu intrînd tocmai în fundul pămîntului, dar el, după ce mingea dispăruse, spusese că nu acum, altădată. O să vină singur, fiindcă nu trebuie să-l vadă nimeni cînd intră în fundul pămîntului.

Acum își amintea de toate: de carnavalurile de la pomul de iarnă, de zilele de școală, de mare, de orice întîmplare de-a ei. Anii ei: îi avea aici, în albumul de fotografii.

Tina se răsuci pe spate și închise albumul. Stătuse mult privindu-l și se făcuse tîrziu, trecut de zece seara. Prietena ei n-avea să mai vie, era sigură acum, și Tina se lăsă în voia tristeții și nu se mai feri să-și aducă aminte de întîmplarea petrecută cu cîteva zile în urmă. Dacă mama ar fi fost prin preajmă și ar fi întrebat-o i-ar fi spus adevărul. Cu toate că ea se străduise mult să creadă că nu e așa.

...Fusese «cea mai frumoasă zi», așa gîndea Tina. Învățătoarea se îmbrăcase ca de sărbătoare, toate fetele erau vesele și nu voiau să intre în bănci, stăteau lîngă catedră, în clasă era multă lumină, o lumină de neuitat și puțin tristă fiindcă era o despărțire. Ziua aceea fusese ultima petrecută cu învățătoarea, căci terminau clasa a IV-a. Buchetul de flori care-l adusese era foarte frumos. Tina, emoționată și bucuroasă, nu spusese nimic; îl întinsese doar învățătoarei, aruncîndu-se de gîtul ei și sărutînd-o. Ziua aceea rămăsese tot timpul «cea mai frumoasă». Tina și-o amintea în cele mai mici amănunte: învățătoarea avea o rochie albastră, lui Marinescu Ecaterina i se vărsase călimara în geantă, dar nu-i păsa, și atunci ea i-a dat o sugativă. Vede și acum, parcă s-ar întîmpla în clipa asta, cum sugativa verde usca pata. O pusese de două-trei ori la rînd, și mai știe cum au ieșit pe ușa clasei, buluc, și au condus-o pe învățătoare pînă acasă. Și Mariana a mințit zicînd că stă tot în partea aceea, și Giușcă a pîrît-o că nu, dar nimeni nu i-a dat atenție.

Ziua fusese cea mai frumoasă, pînă ieri, cînd o invitase pe Rodica la ea.

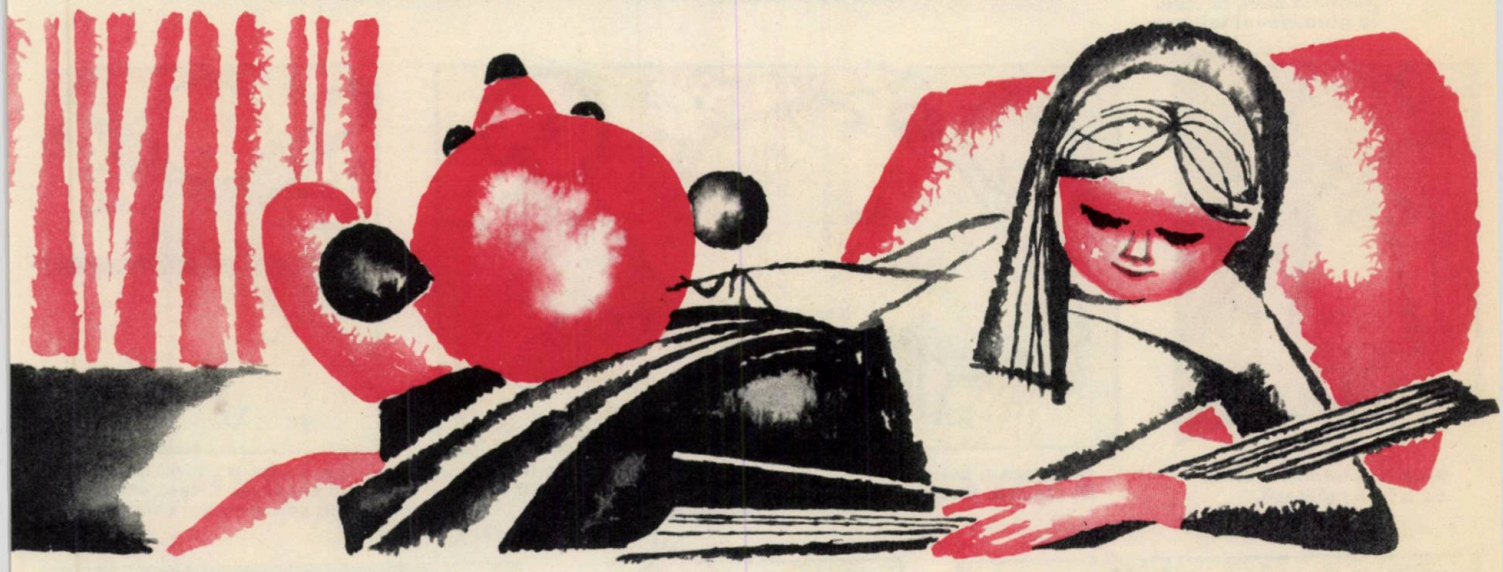

— Nu viu.

Se rugase de ea, se prefăcuse supărată, pe urmă se împăcase și o rugase iar.

Stăruise prea mult, pînă cînd cealaltă spusese:

— Ai uitat că te-am rugat să-i spui tovarășei învățătoare că florile sînt și de la tine și de la mine, adică «de la Tina și de la Rodica», așa am spus și n-ai vrut...

«Ziua aceea» nu mai era cea mai frumoasă, ceva o stricase, și Tinei îi părea rău fiindcă nu se mai putea întoarce, să fie luată de la capăt și trăită fără supărarea Rodicăi, în așa fel încît să nu-i fie rușine niciodată să și-o amintească în întregime, așa cum a fost...

Rămăsese tristă, aproape de lacrimi. Și mai avea puțin pînă să recunoască față de ea însăși că atunci îi făcuse plăcere să se știe că numai «ea», nu și Rodica, dădea buchetul. Se purtase de parcă nici n-ar fi auzit cuvintele prietenei; și nu-și amintise nici după aceea să spună... și credea că nimeni n-o să descopere niciodată.

AVENTURILE LUI TICĂ • AVENTURILE LUI TICĂ •

de PETRE LUSCALOV

Multe a mai pățit și Tică,
Dar poznașului nu-i pasă...
Pune iar ceva la cale,
În ghiozdanul lui, acasă.

Și spre școală-acum pășește,
C-un surîs poznaș, firește.

Într-o bancă vîră-ncet...
Misteriosul lui colet...

Marioara intră-n clasă...
cu o față radioasă.

Se așază-n banca ei
Și capacul îl ridică...

— Aoleu! Săriți! Ce frică!
Ce-a fost asta? O pisică!
Ia priviți ce rîde Tică!

Dar pisica-n zborul ei...
I-a căzut lui Tică-n ceafă...
Din spinare-i sar scîntei...

Ce durere! Ce mai gheare!
Tică fuge ca turbat...
De pisică nu-i scăpare...

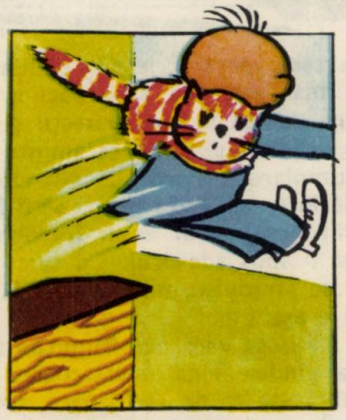

Tică pe fereastră sare...

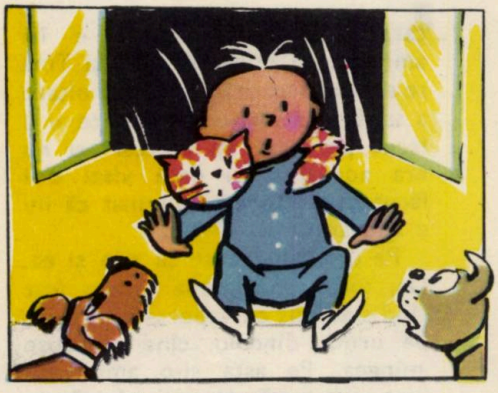

Într-o ceată de dulăi...
Bătăuși, vestiți și răi...

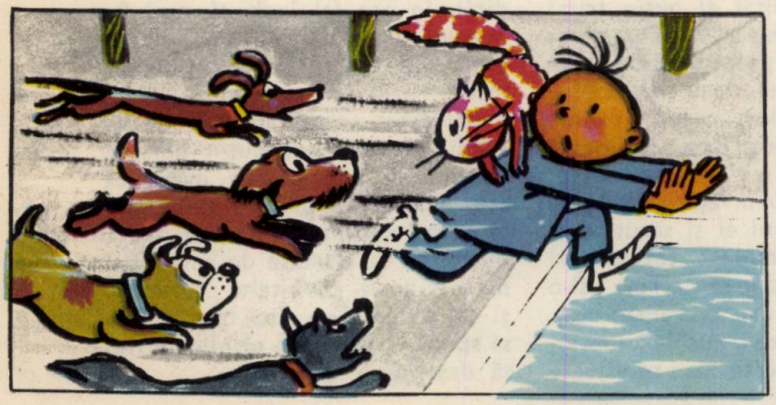

Ce mai spaimă pe pisică...
Dar priviți cum fuge Tică!
Și-apoi cade din senin...

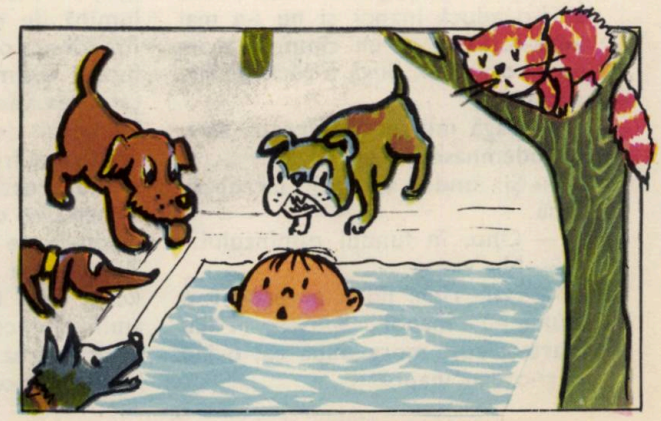

...Pîn'la gît într-un bazin.
Biata mîță stă pe-o cracă...
Dar cu Tică ce-i? Se-neacă?

El gîndește cam așa.
— Cînd sapi groapa altuia...
Sigur nimerești în ea!

FRUMOASĂ EŞTI, PATRIA MEA!

POPAS PE VALEA JIULUI

de MIHAI CARANFIL

CĂRBUNI! Cărbunii, la urma urmei, nu sînt altceva decît frunze, copaci, flori, ierburi, fructe... din cele care au crescut în pădurile gigantice ale începuturilor vieţii pe pămînt. Frunze şi copaci uriaşi, păduri întregi cuprinse de cataclismele geologice ale Miocenului, stratificate între pereţi de stîncă, carbonizate de trecerea mileniilor. Şi nu ştiu cum s-a făcut, cum s-a sucit şi s-a răsucit scoarţa pămîntului că cele mai multe dintre straturile acestea au ajuns să se aşeze vertical, oblic, în fel şi fel de poziţii, rămînînd totuşi paralele, aşa încît munţii cu cărbuni arată ca nişte torturi uriaşe. Un strat de cărbuni, unul de piatră, un alt strat de cărbuni, altul de piatră... Straturi mai groase, straturi mai subţiri, de 1 metru, de 20 de metri, de 80 de metri...

Aşa stau în inima munţilor cărbunii Nu rămîne decît să scobeşti aceste straturi şi să scoţi afară cărbunele. Dar dacă la un tort poţi să scobeşti straturile de cremă chiar şi cu degetul, într-un munte lucrurile se schimbă oarecum. Cu ce aş putea să compar eu o mină de cărbuni? De fapt există o comparaţie gata făcută şi cred că e cea mai bună din cîte se pot face. Ea aparţine scriitorului Geo Bogza («Oameni şi cărbuni pe Valea Jiului»).

«...Prin urmare, minerii nu încarcă vagonetele cu cărbuni dintr-o grămadă mare, care s-ar afla strînsă într-un loc în adîncimea muntelui, ci se aseamănă întru totul cu acei oameni care încep să demonteze o casă scoţînd cărămidă cu cărămidă, zid cu zid, tot mai înspre temelie, cu singura deosebire că în cazul acesta casa a fost înghiţită de pămînt, că odăile nu sînt goale, în aşa fel încît minerul nu se poate mişca decît în spaţiul golit, înaintînd înăuntrul muntelui prin coridorul îngust din care a scos cărămida!»

Vă rog să mă iertaţi că vă plictisesc cu atîtea explicaţii, dar n-o să înţelegeţi mare lucru despre mineri şi despre munca lor eroică dacă n-o să ştiţi măcar în principiu ce este o mină de cărbuni.

Aşadar, nişte straturi de cărbuni oblice, dar mai mult verticale, paralele, coboară în adîncul muntelui. Perpendicular pe ele, o galerie principală, hai să-i zicem tunel, străbate muntele traversînd straturile de cărbuni, aşa cum ai înşira pe o aţă nişte foi de carton. La fiecare strat, din galeria principală, porneşte în stînga şi-n dreapta, paralel cu stratul de cărbune, cîte o galerie transversală. Din aceste galerii transversale, din loc în loc, spre stratul de cărbune pornesc abatajele. Cu treizeci de metri mai în jos, această reţea de galerii se repetă întocmai. La fel şi cu peste alţi treizeci de metri mai în adînc şi tot aşa, din 30 în 30 de metri... pînă la adîncimi de sute şi sute de metri... O vastă reţea de galerii, al căror singur mijloc de a comunica între ele şi cu lumea de afară sînt puţurile perfect verticale, care le uneşte şi pe care încontinuu circulă în sus şi în jos ascensoare, ale căror «colivii» aleargă cu 16 metri pe secundă... Pe aici intră şi ies oamenii, pe aici este scos afară cărbunele şi tot pe aici sînt introduse în mină materiale, scule, maşini şi mai ales lemnul de mină...

Lemn de mină... De ce o fi nevoie ca în fiecare zi să se introducă în mină cantităţi mari de lemn rotund şi drept, trunchiuri întregi de brad? Minerii, săpînd în stratul de cărbuni, nu pot să facă nici un pas înainte fără ca galeria pe care o sapă să fie susţinută de jur împrejur prin «juguri» de lemn pe care minerii le fac din 80 în 80 de centimetri, oprind astfel pămîntul şi piatra muntelui uriaş de deasupra să năvălească în abataj.

Pe galeriile lungi ale minei circulă într-o parte şi-n alta trenuri pitice trase de locomotive electrice sau cu motoare Diesel. Huruitul lor se aude de departe, purtat pe galerii de ecou. Bine, bine — veţi zice voi —, dar voi ştiţi de la lecţiile de geografie că pe măsură ce cobori mai adînc în scoarţa pămîntului temperatura creşte vertiginos, aşa că trebuie să fie în mină o căldură...

Cum aş putea să vă contrazic! Natura e natură! Numai că în mină nu-i chiar aşa de cald. Mergînd pe galerii, te întîmpină un curent de aer răcoros şi curat, cu miros de răşină şi de cărbuni. Briza aceasta este adusă aici prin vastul sistem de aeraj al minei, prin tuburi groase... Ventilatoare uriaşe împing în mină cantităţi imense de aer răcoros şi ozonat şi, în acelaşi timp, absorb aerul viciat, gazul metan...

Dacă în general gazul metan ne este prieten, nu la fel se poate vorbi despre el atunci cînd apare în mină. De aceea, metanul este depistat cu aparate speciale (deşi minerii ştiu să-l dibuiască şi după flacăra lămpaşului cu benzină) şi este evacuat de urgenţă.

În sfîrşit, înainte de a începe să vă povestesc ceva despre o cursă de viteză de-a dreptul pasionantă, care se desfăşoară acum în minele din Valea Jiului, trebuie să vă mai explic un singur lucru.

Dorinţa cea mai arzătoare a minerilor, în ce priveşte meseria lor, este să scoată din adîncul muntelui cît mai mult cărbune, pentru că bulgării aceştia lucitori şi negri sînt o mare bogăţie a patriei. N-o să credeţi, dar fără cărbune nu se poate fabrica oţelul. De asemenea, cărbunele este «hrana» de fiecare zi a locomotivelor cu aburi, a termocentralelor electrice. Din cărbuni se scot o mulţime de substanţe chimice şi chiar un anumit fel de fibre sintetice.

Dar ca să scoată mai mult cărbune, minerii au la dispoziţie un singur mijloc: viteza de avansare.

— Ei, îmi spunea într-o zi vestitul miner de la Uricani, Constantin Sorescu, pe cînd călătoream spre mină cu splendidul său «Fiat-1 300», de-aş putea eu să înaintez în stratul de cărbune cu viteza cu care merge maşina asta pe asfalt...

Poate că odată şi odată, cine ştie...

Dar pînă atunci viteza de avansare a abatajelor rămîne doar în jurul a 100 de metri pe... lună în aşazisele abataje cameră şi în jurul a 30 de metri în abatajele frontale.

Aşadar, cu cît înaintezi mai repede în strat, cu atît scoţi mai mult cărbune... În Valea Jiului se desfăşoară de mai multă vreme o adevărată competiţie de viteză între brigăzile de mineri... S-au stabilit şi cîteva recorduri. Ultimul, încă nedoborît, a fost obţinut în primăvara anului 1964 de către brigada lui Cîşlariu de la mina Petrila. Brigada lui Cîşlariu a parcurs într-o lună 208 metri. Adică, a scos din strat atîta cărbune cît ar încăpea într-un paralelipiped cu laturile de 4X4X208 metri. Paralelipipedul acesta, cu un volum de 3 328 de metri cubi, nu este altceva decît galeria (abatajul) săpată de ei sau, dacă vreţi, spaţiul rămas gol prin dislocarea cărbunelui care a fost smuls din strat, încărcat în vagonete şi scos afară...

Cîşlariu este un miner tînăr, care a învăţat meseria de la un miner bătrîn şi vestit, dar a învăţat-o atît de bine încît a întrecut priceperea bătrînului care, ieşit acum la pensie, se mîndreşte pe toate drumurile cu tînărul pe care l-a crescut şi l-a lăsat

(CONTINUARE ÎN PAG. 13)

Visătorii

Toate satele lumii își au poveștile lor. Copiii le află de la bătrîni și le păstrează în suflet ca să le spună cine știe cînd altora, și mereu, de la unii la alții, întîmplările fiecărui sat rămîn în mintea oamenilor.

Poveștile satului meu încep de la Malul Roșu. Nea Stoica le știe pe toate, dar pe cea pe care o veți afla de la mine nu-l prea lasă inima s-o spună.

...În vara în care s-a isprăvit războiul, pe aici a trecut o coloană nemțească. Oamenii spun că ar fi fost o coloană motorizată, care s-a oprit la Malul Roșu. Unde gîndeau să se ducă, nimeni nu știe. Au intrat soldații în sat de-au prădat curțile și s-au întors la ai lor. Vărsare de sînge nu s-a făcut. Satul era pustiu de lume. Cine știe cum s-a rătăcit pe la ei un copil de vreo șase ani. S-a așezat pe malul șanțului cu o pălărie de floarea-soarelui în mînă și s-a apucat de treabă. L-a văzut un ofițer neamț. A dat ordin să fie adus la el. Copilul a înaintat zîmbind cu pumnii plini de semințe. Ofițerul i-a dat brînci în apă. L-au găsit niște femei din Lacul Turcului, scos de valuri pe o plavie. După cîte s-a aflat mai tîrziu, nemții aveau de gînd să dea foc satului. Mai făcuseră isprava asta și prin alte locuri, pe unde le-a trecut drumul. N-au apucat decît să care butoaiele cu benzină pînă lîngă casele din margine. A doua zi i-au atacat avioanele noastre. Pe cei mai mulți i-a plimbat apa pe urmele copilului. Unii s-au pierdut prin păduri, cine știe în care parte a lumii. În urma lor n-a mai rămas decît amintirea și gropile bombelor vărsate din avioane, de-ți era groază să te-apropii de locul acela. Poate că din pricina asta s-a mutat și drumul.

După cîteva primăveri, gropile au început să-și îndulcească malurile și chiar să-și mai apropie fundul de lumina zilei. Nu se știe cui i-a dat prin minte, dar într-o toamnă, cînd se fac arăturile de grîu, au început să se plimbe plugurile prin preajma lor. Cu tractorul nu se putea umbla. Erau prea dese. Fie că brăzdarele au mai cărat pămînt în ele, fie că s-au îndreptat singure, dar de la o vreme a început să se dreagă fața pămîntului. Aștia mai mici, care acum se duc la școală, așa le-au apucat.

În viața lumii sînt unele întîmplări care se cuvin a fi povestite, iar altele se cer uitate, încă de a doua zi, după petrecerea lor. Numai dacă treaba asta este cu putință. Despre coloana nemțească și dispariția ei, nimeni n-a povestit niciodată, cu toate că nimeni n-a uitat-o.

...După bombardament a rămas răspîndită pe toată întinderea fostei șosele schelăria de mașini arse. Cu timpul, pămîntul s-a curățat și de buba asta. O parte, nu se știe prin ce minune, s-a cufundat în el, acoperindu-se cu țărînă, de înjură tractoriștii și astăzi cînd li se lovește fierul plugurilor de cel al ruinelor.

...Cum vine din sus, dinspre șoseaua națională, Ialomița face un cot în dreptul satului, de parcă ar vrea să-l îmbrățișeze. Malul este înalt și drept, ca și cum apa ar fi știut că aici stau oameni și că nu trebuie să le strice așezările. Chiar în cotul acesta are casă Dumitru Temelie. Curtea lui e împrejmuită doar din trei părți. În spate, loc de gard îi ține apa. Aici a săpat niște trepte în mal, pe unde coboară vara cu căldările să ude roșiile. Păcat că Ialomița n-are pește. Și-ar fi meșterit o luntre. Cu toate astea, vara, cînd vine scăzută, Marin, fecioru-său, fură albia maică-si și-și dă drumul cu ea la vale pînă dincolo de puțul cu plopi. De cîte ori face călătoria asta, închide ochii și se visează căpitan de vapor, străbătînd oceanele lumii. Cine știe cîte se vor mai înfăptui pînă să-și vadă el visul cu ochii. E abia într-a șaptea. Poate că apa asta care deocamdată îi vine numai pînă la genunchi, de blesteamă toate nedreptățile pămîntului cînd urcă împotriva curentului cu albia tîrîș după el, se va transforma într-un fluviu pe care va putea veni fără să simtă cu vaporul încărcat de portocale. Asta-i a doua parte a visului. Portocalele sînt fructele lui favorite. Și poate că satul de astăzi va fi atunci un port de toată frumusețea. N-o să mai rîdă nimeni de el că are case tocmai în margine, de trebuie să plece cu un ceas mai devreme la școală. Asta ca să-i rămînă și vreme de jocă. Atunci o să locuiască în «rada» portului. Așa a auzit că se numește locul unde se odihnesc vapoarele pînă sînt încărcate ori descărcate. Atunci să-l vadă pe Ioniță Dumitru, cu care e coleg de bancă și care zice că se face macaragiu. Stă el cel mai aproape de școală, da' lasă. Atunci o să vină de-acasă tocmai pînă în port, ca să descarce lăzile cu portocale și ce-o mai aduce de pe mări și oceane cu vaporul lui. De bună seamă că Mitu, așa-i spune lui Dumitru, n-o să vină pe jos. De pomană o să se facă Ilie șofer? O să-l aducă pînă la macara într-o mașină tot atît de frumoasă ca aceea cu care au fost în excursie

pe valea Prahovei acum doi ani și pe care scria «O.N.T. Carpați». Dumitru Temelie, tată-său, are un năravː își socotește bucuriile pe degete. Copilul i l-a împrumutat, să-și facă socoteala echipajului. În orele de desen, chiar dacă profesoara le așază pe catedră un vas cu motive naționale, el găsește vreme și pentru un vapor. Închide ochii și-l vede ca într-un vis. În unele nopți îl visează cu adevărat. Tremură sufletul în el de bucurie la gîndul că vara aceasta vor pleca în excursie la mare. Nu se poate să nu-i plimbe și cu vaporul. Marin și-a meșterit dintr-o bucată de scîndură, așa cum s-a priceput el, un «transatlantic» pe care-l ține legat de un țăruș, jos la apă. Într-o zi a chemat-o pe Ileana să i-l arate. «Parcă ar fi un viței priponit», a rîs fata. Din ziua aceea și-a scos-o din suflet. Cînd face socoteala membrilor echipajului, îmbarcarea ei nu e încă sigură. Cu toți a rezolvat. Căpitan de rangul doi, Matache Vasile, un deget apăsat. Mecanic-șef, Banu Dumitru, alt deget urmează. Și-așa pe rînd. Temelie Marin dintr-a șaptea își socotește echipajul pînă la ultimul marinar. La anul va fi în clasa a opta cu o bună parte din echipaj. Poate că peste un an va apăsa fără șovăire un deget și pentru Ileana. Un vapor nu poate călători pe mări și oceane fără medic. Și Berleanu Ileana vrea să se facă doctor. Este adevărat că nu se prea înțeleg ei acum, dar, orice s-ar spune, fata este de departe cea mai bună din clasă. Și nu numai din clasă, dar și din școală. Asta o recunosc toți. Păcat că-l ia uneori la zor cu franceza aia. Pînă la urmă face un efort și tot scoate media nouă. Cînd o să fie căpitan, se schimbă povestea. Tot echipajul o să asculte de ordinele lui. O să-i plătească el într-un fel Ilenei și pentru vițelul priponit, și pentru franceză.

Uneori, Marin merge cu ochii închiși. Și pe malul Ialomiței merge tot cu ochii închiși. I se pare că în față are un ecran uriaș de cinematograf, pe care se vede o apă imensă. De undeva, dintr-un colț, n-are importanță din care, de obicei din stînga, apar mai întîi catargele, apoi coșurile fumegînde, și vaporul crește, cum a învățat la geografie, trece pe dinaintea lui, se micșorează, apoi dispare în cealaltă parte a gîndului. Copilul oftează, zîmbește și deschide ochii. Vede Ialomița ducîndu-se la vale de la stînga la dreapta, la fel cu vaporul lui. De cîteva zile a căzut pe capul lui taică-său să-i cumpere o hartă a lumii. Are de gînd să și-o pună pe peretele din față al casei. Nu se satură cu a școlii. O aduce elevul de serviciu numai la ora de geografie și prea se înghesuie mulți înaintea ei. Așa, s-o aibă acasă atîrnată de perete și să urmărească pe ea cu degetul liniile trase peste albastrul mărilor și oceanelor. Să treacă atunci cînd va voi Ecuatorul și Tropicul Racului, să se oprească la Costa-Rica ori să ocolească Țara de Foc, să-și șteargă nădușeala de pe frunte cînd va pluti pe Mediterană și să-i clănțăne dinții de frig cînd se va apropia țărmul Groenlandei. Și dacă i-o fi poftă, să urce pe Ialomița pînă în fundul grădinii lui. O, de-ar veni o dată vacanța mare! Are un gînd; acum nu și-l poate îndeplini. Apa e rece, și chiar dacă Ialomița ar fi caldă și la începutul lui aprilie, n-ar avea vreme într-o singură zi. La vară, ei, la vară... A și vorbit cu cîțiva din membrii echipajului. Meșteresc o barcă, sau... poate vor lua barca lui Cristea Stănceru,

Ilustrații: MAGDA ARDELEANU

cu care trece lumea de pe malul lor pe celălalt mal. E gata făcută și nimeni n-o să-i afle. S-a mai întîmplat de i-a luat-o apa și-n alte primăveri. E drept că vara apa scade, dar poate că se va întîmpla o minune. Așteaptă o ploaie mare, să creadă Cristea că apa i-a smuls țărușul bărcii... A hotărît ca împreună cu cei mai curajoși marinari să-și dea drumul pe Ialomița la vale, pînă unde se varsă în Dunăre. Deocamdată numai pînă aici; la anul, poate și mai departe... De întors se vor întoarce pe jos, pe malul apei. Au probat poteca în vreo două rînduri. Șerpuiește la un loc cu rîul, de parcă ar fi o apă mai mică, lipită deasupra pămîntului. Au aranjat cine și ce mîncare aduce, ca să le ajungă pe drum. Un singur lucru nu știe cum să-l dezlege: o ia și pe Ileana, ori nu?... De bună seamă că echipajul va avea nevoie de doctor. Poate să se zgîrie vreunul, poate să se lovească, cine știe... În cele din urmă crede c-o s-o ia. Dar dacă se va întîmpla ca și-n vacanță să-l întrebe de franceză, cu toate că el se va strădui să scoată media nouă pe trimestrul trei, o dă jos din barcă și o trimite singură acasă. O privește cum are să se descurce...

Uneori, cînd coboară malul să care apă din Ialomița, să ude roșiile, mîngîie cu privirea scîndura legată de țăruș, «transatlanticul», și-i vorbește tare, ca unei ființe vii.

— Pe tine te leg la spatele bărcii. Să vedem, ce rezultate-mi dai pînă la Dunăre? Dacă naufragiezi, adio!

— Hai, mă Marine, tată, îl îndemnă Temelie uitîndu-se la el de sus.

Băiatul cufundă căldările în apă, se oprințește o dată și pornește să urce scările tăiate în mal. Ultimul drum Marin îl face fără căldări. Își sumete pantalonii pînă la genunchi și trece pe malul celălalt. Picioarele desculțe lasă urme în nisipul umed pînă lîngă barca lui Cristea Stănceru. Aici se oprește, se urcă în barcă, închide ochii și se gîndește în liniște la ale lui.

— Marine... hai la masă, Marine...

Tresare. Ia apa în picioare și fuge.

— Marine... arine... neee...

Și-n serile de vară, și-n cele de iarnă, Temelie Marin se culcă tîrziu. Primul din casă adoarme taică-său, răpus de oboseala de peste zi. Îl aude de la el din odaie zicîndu-i mame-si:

— Deșurubează lumina, Mario, că mă bate la ochi. Astea sînt vorbele lui: pentru aprins, «înșurubează», iar pentru stins, «deșurubează». Marin zîmbește, «lar adormi cu ziarul citit numai pe jumătate, tată». Se pare că și-acesta ar fi un năravː al lui Temelie bătrînul. Seara, trîntit cu capul pe pernă, citește numai primele două pagini: «știrile interne». Dimineața, cînd se dau jos găinile din salcîmi, stă pe prispă, fumează și citește «știrile externe». Mamă-sa adoarme mai tîrziu. Uneori, îi aude vorbind o vreme pe întuneric, apoi se înstăpînește liniștea. Marin își ia cartea și citește: «Magellan în jurul lumii» ori «Viața lui Cristofor Columb». Astea sînt cărțile lui de căpătîi. Iarna cînd suflă Crivățul drept în geamurile casei lor, Marin umblă pînă după miezul nopții pe oceane în furtună, ajutîndu-i pe vestiții călători în cine știe ce împrejurări ciudate. Și tot așa îi zboară gîndurile pînă tîrziu, cînd pleoapele îi cad grele și-l fură somnul.

(VA URMA)

CE ȘTIM DESPRE „PAPURĂ VODĂ"

În basme, în povestirile bunicilor, cît și în folclorul țării noastre întîlnim deseori expresia populară «Papură Vodă». Care-i geneza acestei expresii? A existat oare într-adevăr Papură Vodă? Să întoarcem filele istoriei pentru stabilirea adevărului.

Anul 1659, Moldova. Toată puterea și treburile țării Moldovei erau în seama boierilor hrăpăreți, care ocupau satele cu forța și luau în șerbie țăranii liberi.

Pe lîngă toate acestea, asupra Moldovei s-a abătut o foamete atît de mare, încît poporul sărăcit ajunsese să mănînce papură...

Iată ce scrie despre vremurile acelea cronicarul Ureche:

„Pe vremea lui (a lui Ștefăniță Lupu) a fost în țară o foamete foarte mare, încît poporul mînca papură. Cît mîncau oamenii papură, care o uscau și o măcinau de făcea pîine, și de la aceea foamete porecla țara lui Ștefăniță Vodă, de-i ziceau «Papură Vodă»".

Așadar, Papură Vodă este una și aceeași persoană cu Ștefăniță Lupu, care a domnit între 1659 și 1661.

ILEANA VASILIU

CURIOZITĂȚI din țara noastră

Știți unde este Veneția? Desigur, o să vă grăbiți să răspundeți că se află în Italia! Dar trebuie să știți că și la noi în țară se află o localitate Veneția, care este totodată o renumită stațiune balneară de pe malul drept al Oltului, în raionul Făgăraș.

Și pentru că este vorba despre localități din Italia ce au corespondente în țara noastră, trebuie să știți că Roma, capitala Italiei, nu este singura cu acest nume. La noi în țară se află localitatea Roma, situată la cca. 21 km de Botoșani, pe itinerarul Botoșani—Nicșeni spre Dorohoi.

O altă Romă se află în raionul Cislău, contopită cu comuna Corbu din regiunea Ploiești.

O POVEȘTE DE DEMULT

de **CONSTANȚA NICULESCU**

Adesea, în serile lungi, copiii, culcați în așternutul alb și călduros, întîrzie cu ochii ațintiți pe paginile cărților de povești.

— Nu stinge lumina, mamă! Te rugăm, numai o pagină să mai citim și gata.

Cărțile au pătruns atît de devreme în viața lor, le-au devenit mai dragi decît jucăriile cele mai dragi.

În copilăria noastră rareori ne cădea în mînă vreo carte de povești. Nu pentru că nu ne-ar fi plăcut. Dar nu îndrăzneam să cerem bani pentru cărți cînd știam că abia ne ajungeau pentru pîine. Și totuși poveștile au încîntat pe vremuri și sufletele noastre de copii, atît de dornice să cunoască lumea fermecată a zînelor și a feților-frumoși. De multe ori, în serile tîrzii, ne strîngeam în jurul bunicii, făceam lampa mică și în acei semiîntuneric tulburător îi ascultam — pentru a cîta oară? — basmele și legendele pe care și ea le știa poate de la bătrînii ei. Iar cînd, ostenită, încerca să mai scurteze vreo poveste și să ne culce, tăbăram toți frații pe ea:

— Nu stinge lampa, bunicuțo! Te rugăm, numai o poveste mai spune-ne și gata!

Poveștile copilăriei! Cei mai mici poate cred că vine o vreme cînd cărțile cu povești sînt date deoparte, uitate. Poate, într-adevăr, cînd în rafturi se adaugă una după alta: istoria, algebra, geografia, mai mutăm cărțile de povești în vreun alt raft, în vreun dulap mai vechi. Dar de uitat nu le dăm uitării. Așa cum nu uităm unele întîmplări ale copilăriei...

În urmă cu aproape douăzeci de ani... Eram în prima clasă de liceu cînd bunica a căzut la pat răpusă de o boală grea. Nu era zi în care să nu-mi petrec o oră-două cu ea,

stînd de vorbă, ajutînd-o să mănînce sau să se îmbrace. Cînd mă vedea pe mine, cea mai mică dintre nepoate, în ochii ei triști apărea o luminiță vioaie și parcă întreaga ei ființă se întorcea la viață.

— Ce-ai mai făcut la școală, puica mamei?

Iar cînd îi arătam carnetul cu note bune mă mîngîia pe cap cu mîna ei plăpîndă.

— Bravo mamă! Bine că cel puțin tu ai avut noroc să înveți. Am ajuns și eu să am o nepoată la liceu!

Alteori o interesa ce învăț, se minuna auzind cîte țări sînt pe lume, cum a putut dura un război o sută de ani și cîte altele. Dar mai ales îi plăcea să-i citesc din cărțile mele de lectură. Mă urmărea atentă, se încrunta sau zîmbea, după cum era povestea. Nu știu nici azi cum s-a întîmplat, dar de o vreme îmi petreceam mult timp cu prietenele. Ba ne plimbam comentînd întîmplările de la școală, un film, ba ne pierdeam ore întregi discutînd despre viața nu știu cărui artist. Azi așa, mîine așa, fără să observ, începusem să trec tot mai rar pe la bunica. Într-o zi mă rugă să-i mai citesc ceva. Am alergat și am luat o carte la întîmplare, apoi, răsfoind-o, m-am oprit la «Povestea unui galbăn» a lui Alecsandri, pe care am început să i-o citesc. Pe la mijlocul poveștii au răzbătut de afară vocile tot mai insistente ale fetelor care mă chemau.

— Christi, parcă te strigă cineva, ia vezi!

— Sînt fetele, bunico, mă duc îndată, si am închis degrabă cartea, aruncînd-o aproape pe măsuță.

— Pleci? mă întrebă descumpănită bunica. Și cum se termină povestea? Ce se întîmplă cu Zamfira? O găsește flăcăul ei, scapă de robie?

— O să-ți spun altă dată, bunicuțo. Mă așteaptă fetele.

— Bine, bine, sigur, du-te, mamă, îmi răspunse bunica cu o voce stinsă și cu ochii plini încă de nedumerire sau poate și de tristețe.

Peste cîtva timp muri. Am plîns-o mult și eu și ceilalți frați.

Făcînd curățenie în fosta cămăruță a bunicii, mama a găsit într-o zi cartea și mi-a înapoiat-o.

— E a ta, mi se pare. Tare îi mai plăcea bunicii să-i citești. Și își duse batista la ochi. Am luat cartea. Un colț de pagină era îndoit. Și dintr-o dată mi-au răsunat în minte ca un sfredel dureros întrebările bunicii: «Și cum se termină povestea, și ce se întîmplă cu Zamfira?...» Întrebări care n-au mai primit răspuns.

Păstrez și azi cartea de atunci, îngălbenită de vreme, cu o filă îndoită.

(URMARE DIN PAG. 9)

POPAS PE VALEA JIULUI

să ducă mai departe succesele și tradițiile din brigada lui.

Întrecerea pentru viteze mari de avansare însă nu s-a oprit o dată cu obținerea acestui record. La Uricani, brigada fraților Sorescu — niște mineri tineri, dar vestiți pentru priceperea lor — au hotărît cu multe luni în urmă să stabilească un record de viteză. Și se părea că nimeni nu-i va întrece. Între timp, un miner din brigada lor, tot tînăr și tot foarte priceput, a fost numit șeful unei alte brigăzi.

În noua brigadă, tînărul miner a venit cu toate cunoștințele căpătate de la frații Sorescu și în plus cu hotărîrea de a-i întrece pe cei doi frați. El a organizat munca brigăzii sale în așa fel încît numai cu cîteva luni de zile mai tîrziu vitezele de avansare ale acestei brigăzi erau mai mari decît ale fraților Sorescu.

Mineri vestiți în creșterea vitezelor de avansare sînt mulți. Eu îi cunosc numai pe cîțiva: pe Moise Danciu de la mina Lonea, pe Ion David de la Aninoasa, pe Mihai Brad de la Vulcan, pe Mihai Constantin de la Lupeni și pe alți cîțiva... Între ei este o întrecere neobosită pentru viteze mari, o întrecere care nu e cu nimic mai prejos decît orice competiție sportivă. Doar cu deosebirea că minerii nu se întrec pentru niște performanțe atletice în sine, ci pentru ceva mult mai valoros: pentrù mai mult cărbune.

Fiecare metru străbătut în adîncul straturilor de cărbuni înseamnă zeci de vagonete încărcate cu bulgări negri și lucitori — o materie atît de valoroasă.

Și fiecare metru este parcurs de o brigadă de mineri la capătul unui șir de operații grele pe care trebuie să știi cum și cînd să le faci: ca să dărîmi peretele de cărbune din fața ta nu-i de ajuns să înfigi în el o lopată... Eram într-un abataj la mina Vulcan și tocmai începea un nou ciclu de operații. Minerii se pregăteau să atace o nouă fîșie din front (peretele de cărbune din fața lor). Tovarășul Nicoară, responsabilul de brigadă, m-a lăsat să privesc și s-a dus să-i arate fiecăruia dintre cei șapte ortaci ai săi ce să facă. Întîi a arătat unui miner unde trebuie făcute găuri cu mașina de perforat în stratul de cărbune pentru ca,atunci cînd în găurile acestea se va introduce dinamită, explozia să rupă cît mai mult cărbune. Perforatorul a început atunci să păcăne în mîinile minerului și să-și înfigă burghiul de oțel în strat. Nicoară s-a apucat apoi împreună cu alți mineri să pregătească lemnul pentru armare, pentru jugurile de care vorbeam la început. Și e și asta o artă. Lemnele trebuie plasate într-un anumit fel, și aceasta numai un bun miner știe s-o facă. Între timp, alți oameni încărcau cărbunele pe banda rulantă (care aici se cheamă transportor cu raclete) și-l scoteau astfel din abataj.

Fiecare om avea misiunea lui precisă și Nicoară trebuia să îndrume munca fiecăruia... Abia la sfîrșit, după cîteva ore, cînd a venit artificierul să introducă dinamita în găurile perforate și să provoace explozia și cînd ne retrăgeam cu toții la un loc ferit, a avut timp Nicoară să-mi vorbească:

— Uite vezi, m-ai întrebat care-i secretul avansărilor rapide. Nu-i nici un secret. Cunoașterea meseriei, energia, buna organizare... Era de ajuns să fi încurcat ordinea operațiilor și am fi întîrziat pușcarea cu cîteva ore...

— Grea meserie! am zis.

— Grea? Poate, mi-a răspuns el zîmbind, da-i și frumoasă... Am cîteodată impresia că mă bat cu muntele, ca voinicii din poveste...

— Și-l învingi?

— Îl înving!

*

Asta se petrece în adînc, de-a lungul straturilor de cărbuni care străbat munții din Valea Jiului de la Cimpa la Uricani, cale de peste 60 km. Dar ce e deasupra?

Deasupra e un peisaj pitoresc, sînt păduri și poieni, creste înzăpezite, deasupra e Jiul, care curge învolburat și zgomotos, deasupra sînt orașele înșirate într-o ghirlandă cu denumiri sonore: Lonea, Petrila, Petroșeni. Livezeni, Aninoasa, Vulcan, Lupeni, Uricani. Unele dintre ele sînt orașe vechi, întemeiate pe la mijlocul secolului trecut, atunci cînd au luat aici ființă primele mine de cărbuni. Alte orașe sînt noi, și, dintre ele, cu desăvîrșire nou, e cel care se cheamă Uricani și care are respectabila vîrstă de... 13 ani.

Deasupra minelor se află deci orașe, păduri, ape, instalații industriale: o viață intensă, clocotitoare, așa cum o întîlnim pretutindeni în țară. Minerii merg la lucru, alții după treburi, copiii se duc la școală și la casa pionierilor, cinematografele sînt pline de spectatori, trenuri străbat zi și noapte valea, funiculare leagă un munte de altul cu fire de oțel, coșuri de uzină scot coloane de fum, șantiere mari înalță mereu alte și alte blocuri moderne, școli, magazine, cinematografe, înnoind orașele, îmbogățind și înfrumusețînd mereu viața minerilor...

DELFINUL

POVESTIRE APROAPE FANTASTICĂ

de **A. WEISS**

Ilustrație: D. NEGREA

Pentru noi, bătrînul marinar era un mare mister și cu cît trecea timpul, cu atît curiozitatea noastră se întețea. Auzisem că pereții camerei lui erau acoperiți cu tot soiul de planșe, toate cu delfini. Ne frămîntam mintea cum să pătrundem la el, pînă cînd ne-a venit o idee grozavă. Era de Ziua marinei, anul trecut. «Ce-ar fi să-i ducem un dar?» — a spus cineva. Zis și făcut. Am strîns bani și i-am cumpărat bătrînului o lulea.

Ne-a deschis și ne-a poftit în casă.

— Sînteți niște băieți buni, a murmurat bătrînul, primind pipa și întorcînd-o pe toate părțile cu o nespusă bucurie. Ia te uită! N-am fost uitat de Ziua marinei.

Am început să-l vizităm din ce în ce mai des. Pe zi ce trecea, limba bătrînului se dezlega. Pînă cînd într-o seară s-a hotărît să ne povestească taina delfinilor...

— Puține lucruri se știau despre delfini pe vremea cînd s-a petrecut întîmplarea pe care am să v-o povestesc. De fapt, multă vreme am crezut că am visat, că mi s-a năzărit totul de spaimă. Dar, după cîte am citit despre delfini, încep să mă conving că e posibil ca lucrurile să se fi petrecut aievea.

Delfinii au creierul comparabil cu al omului, spuse el. Și ca greutate și ca număr de circumvoluțiuni. Nu de mult, un învățat american a băgat de seamă că delfinii au tendința să imite vocea omenească. Cu multă răbdare a izbutit să-i facă să rostească peste 30 de cuvinte. Ca pe papagali. Eu cred însă că aici e altceva, mai complicat decît la papagali.

Ați auzit de portul Oponohi din Noua Zeelandă? ne întrebă marinarul dintr-o dată. Știți că aici se află un monument reprezentînd un delfin? E o întîmplare curioasă. Delfinul s-a împrietenit cu copiii. Îi plimba prin apele golfului pe spatele lui. Așa-i că nu vă vine a crede? Într-o dimineață l-au găsit mort pe stînci. L-a surprins refluxul acolo și nu s-a mai putut întoarce în apă. Localnicii îl îndrăgiseră atît, încît l-au îngropat și i-au înălțat un monument pe malul mării. Da, da. Delfinii se împrietenesc cu oamenii.

Urmară cîteva clipe de tăcere.

— Sînt mulți ani de atunci, continuă el. Eram tînăr. Mă îmbarcasem pe un vapor grecesc. O rablă pe care proprietarul o mai și supraîncărcase. Căpitanul era furios și înjura. Cum să ajungi cu asemenea vas pînă la Casablanca? În fine, proprietarul l-a obligat și a trebuit să plecăm. Am trecut prin Bosfor și Dardanele. Ar fi fost bine să ne ținem aproape de țărmul Africii de Nord, dar căpitanul a poruncit să tăiem în linie dreaptă. Nu ne-a venit la socoteală, pentru că, deși scurtam drumul, ieșeam din ruta obișnuită a vapoarelor. Dar căpitanul voia să scape cît mai repede de povară.

La început vremea a fost frumoasă. Mediterana era liniștită și pe cer nu se vedea nici un nor. Rîndunicile de mare zburdau, planînd peste oglinda apei.

Cîrduri de delfini urmau vaporul. Era foarte plăcut să-i privești. Parcă dansau. În timp ce unii se dădeau la fund, alții se ridicau la suprafață. Fiind «mus», făceam toate treburile pe vapor. Printre altele, aruncam și rămășițele de mîncare peste bord. Delfinii au început să mă cunoască. Atunci cînd apăream cu găleata pe bord se apropiau cu mare repeziciune și chiar dacă nu le dădeam nimic se arătau foarte bucuroși să mă vadă. Dintre toți îmi plăcea unul care părea că are sprîncene. Chiar așa-i ziceam: «Sprîncenatul». Uite acolo, planșa aceea de pe perete. Am încercat să-l desenez din memorie. Seamănă destul de bine.

...În a șaptea zi a călătoriei vremea s-a răcit brusc și a început hula. Spre seară s-a întețit. Cineva a răcnit că în cală a pătruns apă. Pereții șubrezi ai vasului supraîncărcat nu rezistau vibrațiilor. Pe bord a început panica. Fiecare căuta să se salveze. În șalupă nu încăpeam toți. Claie peste grămadă, ne înghesuiam și ne striveam pînă ce șalupa veche și prost întreținută s-a răsturnat. Eu am primit o lovitură în cap, am văzut stele verzi, m-am agățat de un obiect și mi-am pierdut cunoștința.

Cînd am deschis ochii, soarele răsărise. Pluteam agățat de una din bîrnele cu scripeți ce susținuse șalupa și care pesemne se rupsese la năvala noastră turbată. Nici urmă de vapor. M-a apucat o spaimă îngrozitoare și am început să urlu după ajutor. După ce am obosit, m-am agățat cît am putut mai bine de bîrna mea, dîrdîind de frig și mut acum de disperare. Mi se părea uneori că aținesc.

Deodată m-am trezit. Cineva mă împingea în piciorul care atîrna în apă. Am tresărit speriat. «Rechinii» — mi-a fulgerat prin minte. Știam că rechinii Mediteranei sînt cu mult mai mici decît cei din oceane și nu sînt primejdioși. Dar dacă sînt flămînzi și mulți, atacă.

În loc de rechini am zărit o formă umflată ca un butoiaș, cu un bot prelung. Apoi, un ochi mic ca de purcel a răsărit o clipă din apă. Un ochi mic și sprîncenat. «Sprîncenatul»! — am strigat și m-a cuprins o mare bucurie, de parcă găsisem un prieten.

Sprîncenatul zburda în jurul meu și se vedea că are poftă de joacă.

«Măi Sprîncenatule! Măi purceluşule!» — îl alintam. Deocamdată nu mă mai simțeam singur. Delfinul părea că mă înțelege. Privit din profil, avea o mutră de parcă zîmbea.

Bîrna pe care stăteam cramponat cu toate puterile era îngustă. Simțeam că mult timp n-am să mai rezist. Brațele îmi amorțiseră. Eram înghețat și flămînd. Nu știu cît timp s-a scurs astfel. Poate că am aținit iar. Cînd am deschis ochii, delfinul nu se mai afla lîngă mine. M-a cuprins o disperare neagră.

Deodată m-am trezit lîngă mine cu o ladă mare. Era lada în care se păstra vesela vaporului. Cine o adusese? Curînd am priceput. Sprîncenatul zburda din nou în jurul meu. De aceea plecase, să aducă lada, de cine știe unde, împingînd-o cu botul. Atunci n-am stat să cuget; nici nu-mi ardea de așa ceva. Dar pe măsură ce vremea trecea îmi vine să cred că a fost un act de INTELIGENȚĂ.

Bătrînul marinar își privi luleaua stinsă, dar n-o mai aprinse, ci o puse pe masă.

— În ladă era, oricum, mai bine, continuă el. Îmi era foame și mai ales sete. Lada nu se mișca din loc și eram în afară de ruta obișnuită a vapoarelor. Am văzut că în apă se aflau mulțime de meduze mici. Am încercat cu ajutorul cămășii să prind vreo cîteva. Erau sărate și mi-au ars limba, așa că a trebuit să le scuip imediat. Sprîncenatul mă privea curios. Deodată dispăru în adîncuri. Reveni curînd, purtînd în botul său

un pește. Se întindea spre mine. MI-L OFEREA. Eram salvat. Deși peștii marini trăiesc în apă sărată, carnea lor e dulce. L-am mîncat așa crud și mi-am mai potolit și setea. Delfinul îmi aducea mereu alții, pînă cînd am izbutit să-mi fac o mică provizie. Sprîncenatul era un prieten de nădejde.

În cea de-a treia zi, spre amiază, am întîlnit o haită de rechini. L-au atacat pe Sprîncenat. Priveam neputincios la drama care se desfășura. «Te-aș lua în ladă, Sprîncenatule, purcelușule! — strigam și-mi curgeau lacrimile din ochi —, dar ai să mori sufocat». Cu puterea disperării am rupt o scîndură din marginea lăzii și am început să izbesc rechinii. Sprîncenatul era rănit. «Fugi! — i-am strigat, fugi! Am să le arunc peștele!» Am început să le arunc peștii din mica mea provizie. Delfinul șovăi o clipă, apoi se strecură pe partea cealaltă a lăzii și dispăru sub apă cu mare viteză, lăsînd o dîră de sînge. Rechinii se aruncau lacomi după peștii pe care-i aruncam și uitară de el.

Ședeam acum trist și singur. Sprîncenatul mă salvase. Da, un delfin m-a scăpat de la moarte, m-a hrănit și apoi s-a sacrificat pentru mine.

Am zăcut multă vreme pe fundul lăzii. Mă gîndeam că ar fi bine ca din scîndura ruptă și cămașă să încerc să fac un fel de catarg cu pînză. Poate că vîntul m-ar fi mînat cît de cît în calea vapoarelor. Eram însă atît de sfîrșit, încît nu puteam nici să mă mișc. Într-un rînd m-am trezit din pricina unor lovituri înfundate. Mi s-a părut că lada merge. Cu greu m-am ridicat în picioare și am rămas uluit. Lada MERGEA împinsă cu boturile unui întreg cîrd de delfini. L-am căutat cu privirea pe Sprîncenat, dar nu se afla printre ei. Atunci mi-a năzărit un gînd năstrușnic: că delfinul a ajuns așa rănit la frații săi și LE-A DAT DE VESTE. Cum? Asta nu-mi puteam explica și, de altfel, nici n-am încercat să-mi explic. Iar delfinii împingeau lada, privindu-mă cu ochii lor mici și veseli.

Nu mai știu cît am plutit așa, pentru că la un moment dat` mi-am pierdut cunoștința.

M-am trezit pe bordul unui vas italian, unde m-am pus pe picioare. După ce mi-am mai revenit, unul dintre fochiști, în cabina căruia mă băgaseră și care știa puțin românește, mi-a povestit că am zăcut multe zile fără cunoștință, că aiuram, că pomeneam într-una de unul «Sprîncenatul» și că tot timpul strigam: «Delfinilor, vă mulțumesc!»

Firește că am tăcut din gură. Pe atunci nici eu nu știam dacă e adevărat sau am visat. Și-apoi, cine m-ar fi crezut?

Bătrînul își scutură luleaua și o umplu din nou.

— De aici pasiunea mea pentru delfini, mormăi el. Aș da toți anii de viață care mi-au mai rămas ca să pot afla adevărul. Am scris unor oameni de știință, fără să le povestesc întîmplarea, bineînțeles. Se pare că toți sînt de acord că delfinii reprezintă un mare mister al naturii. Cîndva poate că au fost mamifere evoluate; poate mai evoluate decît maimuțele... Și s-au întors la viața acvatică din cine știe ce cauze, ca atîtea alte animale.

După clipe de tăcere, bătrînul adăugă:

— Poate dacă nu aflam că știința se ocupă acum de delfini, nu îndrăzneam să povestesc nimănui toate acestea. Mă temeam să nu rîdă lumea de mine.

Nu ne ardea de loc să rîdem de bătrînul marinar. Dimpotrivă, simțeam un respect deosebit pentru el. Iar povestirea lui am crezut-o.

ISPRĂVILE LUI

Mîndru Păunaș

ȘI ALE PRIETENULUI SĂU

Toma Alimoș

Text: D. ALMAȘ
Ilustrații: I. DEÀK — Cluj

REZUMAT: Aflînd că tătarii se apropie de Moldova, Mîndru Păunaș și Toma Alimoș vin să aducă vestea. Ștefan, domnul Moldovei trimite iscoadă pe căpitanul Barcan, care este ucis de doi călăreți cu fețe acoperite. Vornicul Manea caută să împrăștie cu viclenie bănuielile în legătură cu moartea lui Barcan și năvala tătarilor. Trimite doi oameni de-ai săi, pe Sava și Fulga, să afle, chipurile adevărul. În acest timp, la Suceava sosește rănit Luca Arbore, prieten cu Barcan. Manea îl împiedică să vorbească cu Ștefan Vodă. Cu ajutorul mărturiei unui negustor leah, vornicul Manea caută să arunce vina uciderii lui Barcan asupra lui Luca Arbore. Vodă nu se lasă convins și, avînd încredere în Toma Alimoș și Mîndru Păunaș, îi trimite la drum să cerceteze spusele negustorului leah și să aducă vești despre tătari.

În apropiere de Siret, pe urmele lui Mîndru Păunaș și ale lui Toma Alimoș s-au ivit doi călăreți cu fețe acoperite.

27

Ce să facă? Au întors caii și au primit lupta cu călăreții urmăritori.

29

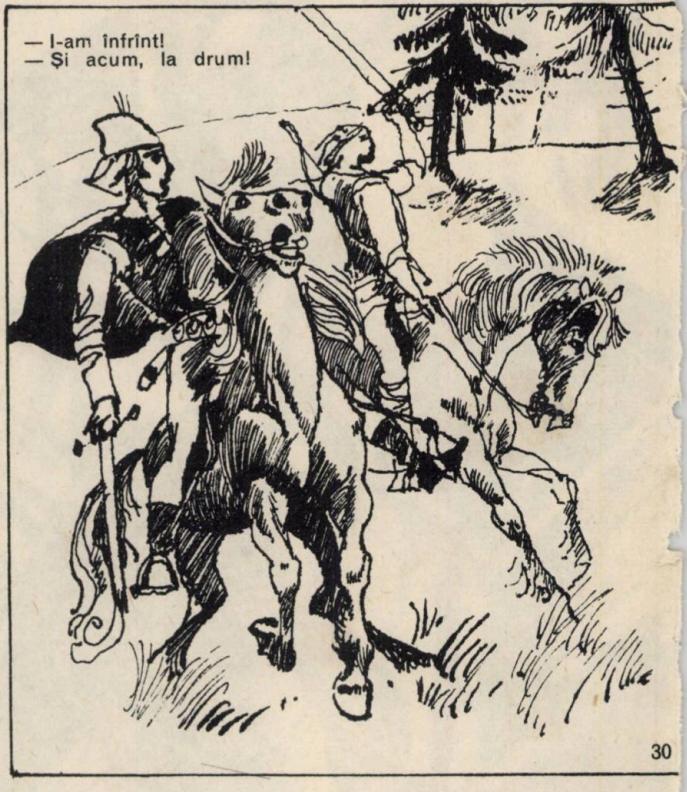

— I-am înfrînt!
— Și acum, la drum!

30

BOGDAN VODĂ ȘI PLUGARII

de I. CALOVIA

Mergeau călări, alături, prin inima codrilor de fagi, la marginea de sus a Moldovei, Vodă-Bogdan și fiul său, Ștefan. Căci se rătăciseră, alergînd după vînat, de tovarășii lor.

— Ce ne facem, Ștefane? zise Vodă-Bogdan, zîmbind în bărbița sa castanie. De va înnopta, ne vor sfîșia fiarele sălbatice...

— N-au voie, măria-ta, că ni-s paloșele ascuțite..., vorbi băiețandrul, urcînd din șa într-un copac.

Vodă-Bogdan opri și el calul.

— Se vede o geană de lumină, mărite doamne! strigă flăcăul de pe creanga cea mai de sus.

— Să mergem într-acolo, fiule. Slujitorii au aprins focuri să ne dea de știre...

Era adevărat. Cînd ajunseră să iasă din codru, suita îi întîmpina cu voie bună.

Au pornit apoi spre cetate cu vînat bogat. Și de cum au dat în cîmpie au văzut niște oameni care arau pămîntul înjugați la pluguri de lemn.

— Bieții oameni! se mîhni Ștefan, văzînd această priveliște tristă.

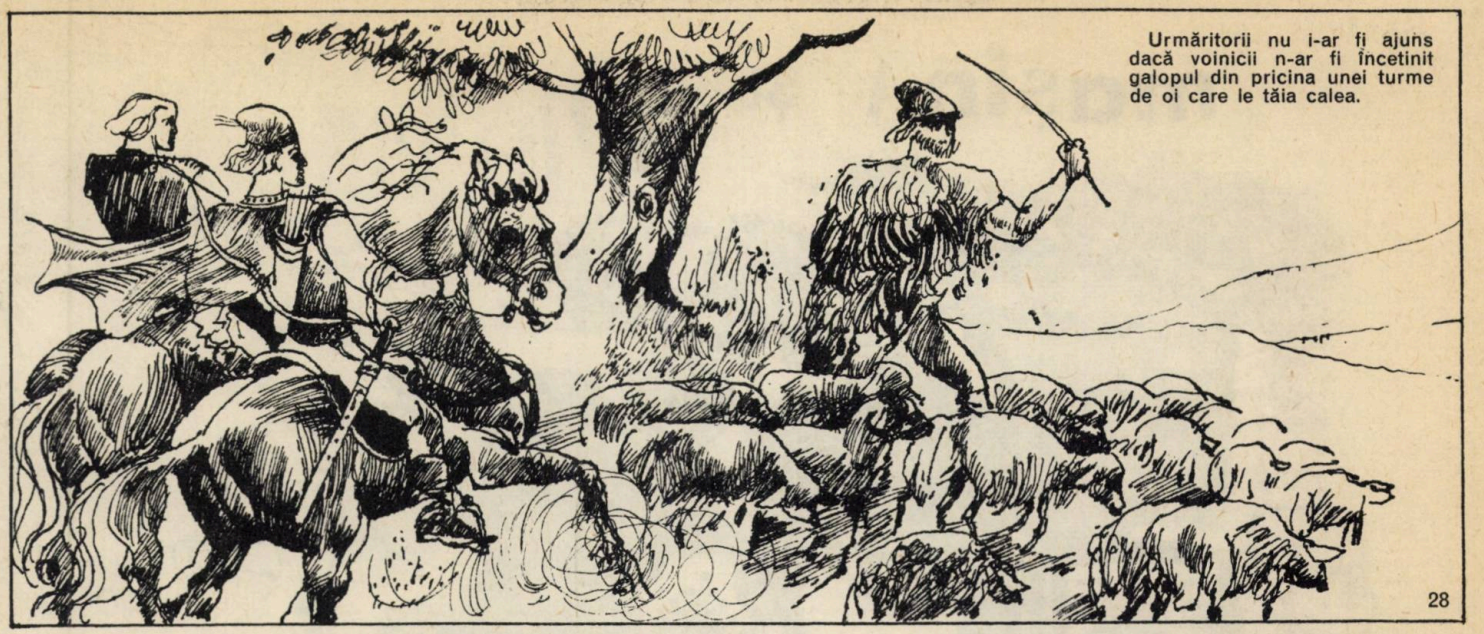

(VA URMA)

Bogdan-Vodă clipi a nedumerire și, cum ajunse aproape de ei, întrebă:

— Oameni buni, da' de ce nu înhămați boii la pluguri?

— N-avem boi, boierule, că stăpînul ne-a luat pînă și cenușa din vatră..., răspunse un țăran, aspru.

— Da' cine e stăpînul vostru?

— Boierul Aron, fratele cel vitreg al măriei sale domnitoru' țării Moldovei.

— Așa?... Fratele măriei sale..., zise încruntat vodă.

— Întocmai! răspunseră țăranii.

Atunci Bogdan scoase o pungă cu galbeni și, dîndu-le-o, glăsui:

— Luați-o să vă faceți rost de dobitoace... «Măria sa» poruncește ca de acum'nainte voi să fiți stăpînii moșiei stăpînului vostru... voi și urmașii voștri... și să spuneți boierului Aron să se teamă de mînia lui vodă, că el a dat poruncă ca voi să fiți *răzeși!*

Și chemînd la sine grămăticul, puse a scrie hrisovul, pe care, cetluindu-l cu pecetea domnească, îl dădu răzeșilor.

Țăranii, însuflețiți de milostiva faptă a domnitorului, strigară ca dintr-un singur piept:

— Trăiască Vodă-Bogdan!

Coconului său Ștefan — domnitorul de mai tîrziu — i se umeziră ochii și, luînd mîna bunului său tată, o sărută.

Și convoiul de călăreți se pierdu în zare.

mașina și minciuna

de ION BĂIEȘU

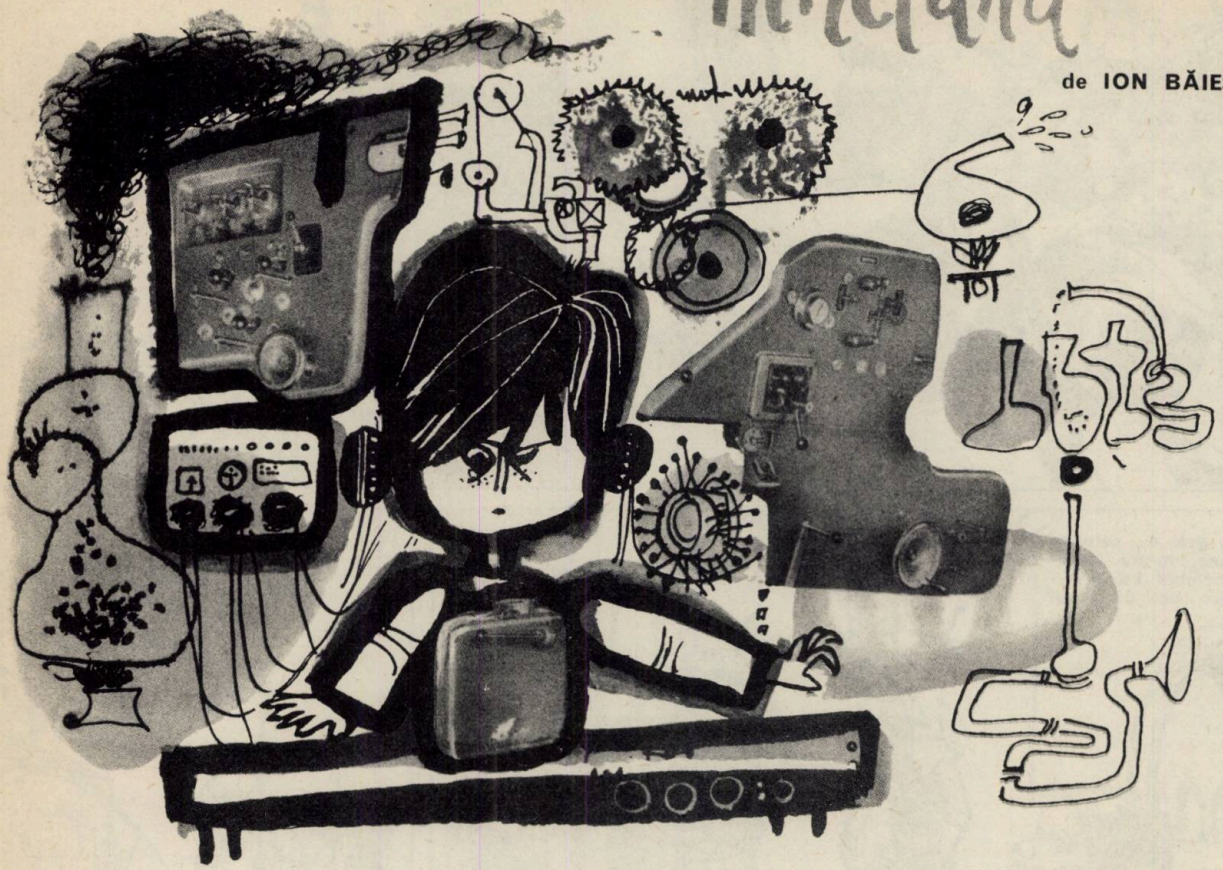

Rexy (citiți Radu) devenise personalitatea cea mai fascinantă din școală... Impunea în primul rînd prin ținuta lui sobră și distinsă, puțin rigidă: întotdeauna excesiv de îngrijit, cu părul strălucitor, cu gesturi fine, lipsite de bruschețe. Numele lui, mai bine zis pseudonimul, straniu și arbitrar, sporea fascinația pe care o trezea printre colegi. Rexy era un băiat cu note excepționale, singurul lui 9 rămăsese undeva în urmă, prin clasa a IV-a. În rest, numai 10. Nu puțini erau invidioșii care puneau aceasta pe seama însușirilor lui supranaturale. Pentru că Rexy, e cazul s-o spunem, era prestidigitator, hipnotizator și inventator. Tehnica prin care obținea el un zece era extrem de simplă: o privire fixă și glacială îndreptată spre profesor și apoi spre clasă, o formulă abracadabrantă șoptită grăbit, după care putea spune orice, chiar și o poezie despre «vine, vine, primăvara», pentru că tot zece lua la matematică, fizică sau oricare altă materie. Era irezistibil.

Dar aceasta nu era totul. Dat fiind faptul că el nu învăța niciodată (nu avea de ce să învețe, pentru că oricum tot zece lua) și avea timp berechet, Rexy s-a apucat să facă invenții. Ce inventa? Tot ce-i trecea prin minte. Casa lui semăna cu atelierele alchimiștilor, acei vrăjitori de pe vremuri capabili să facă aur din nisip și pietriș: învelită într-o sumbră semiobscuritate (nu suporta lumina de loc), o neorînduială totală, cu mii de eprubete și unelte ciudate, vase de metal și sticle etc. Nopți întregi, neștiut de nimeni, Rexy rămînea în atelier și lucra. Nimeni nu știa ce face exact, pentru că lucra închis pe dinăuntru, doar din cînd în cînd părinții auzeau, încremeniți de spaimă, zgomote bizare și înfundate. Totul era învăluit în cel mai desăvîrșit mister.

Lucrurile sînt însă și mai complicate, pentru că adevărul adevărat despre Rexy nu-l știe nimeni. Amănuntele de mai sus erau în întregime relatate colegilor de către Didi, colegul de bancă al lui Rexy și cel mai bun prieten al său. Didi mergea zilnic din om în om și șoptea cu discreție la fiecare ureche «Fiți atenți, azi Rexy mai ia un zece la geografie. Azi-noapte a pus la punct o mașină, nu știu precis despre ce e vorba, dar e toată acoperită de antene ca un arici».

Tragedia adevărată a început însă cu totul pe neașteptate și într-un chip surprinzător.

Într-o zi Rexy, ieșindu-și din rigiditatea și mutenia lui obișnuită, i-a făcut lui Didi amabila invitație de a-i vizita misteriosul atelier. Emoționat și copleșit de încrederea care i se acorda, Didi și-a mărturisit pe loc bucuria și nerăbdarea.

— Deseară, i-a spus Rexy, exact în clipa în care asfințește soarele, vii la mine acasă.

— O să facem o experiență? s-a interesat Didi, fierbînd de curiozitate.

— Probabil.

Exact la asfințitul soarelui, adică la orele 19,36 (amănuntul sporea și el misterul), Didi s-a prezentat la Rexy. Acesta l-a primit, nedezmințindu-și obișnuita ținută, grav și preocupat.

— Am să te rog să-mi faci plăcere să-mi vizitezi ate-

lierul, după care am să-ți spun despre ce e vorba. Să nu fii emoționat.

După care Rexy a deschis o ușă și Didi a pătruns într-o încăpere obscură, în care nu se putea distinge absolut nimic. Singura rază de lumină care pătrundea înăuntru se oprea pe o mînă galbenă și osoasă de mort, atîrnată pe perete. Foșnete abia perceptibile i se strecurau între picioare ca niște șerpi, un obiect de lemn scîrțîia ritmic, o pisică mieuna stins. Îngrozit, Didi îl apucă strîns de mînă pe prietenul său.

— Dacă ți-e frică, îi spuse Rexy, renunțăm și ieșim.

— Nu, nu renunțăm, protestă Didi, învingîndu-și spaimele.

— Atunci să-ți spun drept despre ce este vorba, începu Rexy cu o voce metalică. Ești singurul coleg căruia îi permit să viziteze atelierul meu. Bazîndu-mă pe prietenia ta sinceră, îți fac cinstea de a deveni colaboratorul meu apropiat.

— Mulțumesc, Rexy, spuse Didi gîtuit de emoție.

— Pentru început vom face o experiență mecano-telepatică simplă. Eu am inventat un aparat, o mașină minusculă, pe bază de supertranzistori, pe care am s-o introduc în tine. Operația nu va fi cîtuși de puțin dureroasă. Mai întîi am să-ți crestez puțin pieptul cu o lamă.

— Rexy! strigă Didi înfiorat.

— Nu te speria. Va fi o tăietură extrem de superficială, de 6 mm. Nu vei simți absolut nimic.

Într-adevăr, peste cîteva clipe Rexy făcu operația și Didi nu simți decît o ușoară înțepătură. Mai bine zis o intui decît o simți. Apoi Rexy îl apucă de mînă și-l conduse cu precauție către acea porțiune a camerei în care pătrundea fasciculul de lumină.

— Rămîi nemișcat și privește spre mine, îi spuse Rexy sever. Pentru ca aparatul să intre în funcțiune trebuie să te hipnotizez. Concentrează-te, dar în același timp nu te gîndi la nimic.

Rexy făcu cîteva mișcări rotunde din mîini, rosti o formulă neînțeleasă și îl fixă pe Didi cu o privire glacială și violentă.

— Gata, spuse el după cîteva clipe. Totul e în regulă.

Didi răsuflă ușurat.

— Și acum ce se întîmplă cu mine? întrebă el.

— Dacă experiența mi-a reușit, voința ta va fi total supusă aparatului pe care ți l-am introdus în piept. Adică ori de cîte ori vei spune un neadevăr vei simți o ușoară durere în piept și vei sughița.

Didi simți un fior rece prin șira spinării.

— Rexy, nu înțeleg. Ce fel de experiență e asta?

— Ai să vezi că e foarte interesantă. Știi, pe mine mă preocupă de foarte multă vreme problema minciunii și m-am întrebat mereu cum pot fi oamenii ajutați să scape de ea. Tu fiind singurul meu prieten, am încercat cu tine. Acum du-te acasă pentru că am treabă. Mîine să-mi spui amănunțit cum te simți.

Didi ieși în stradă ametit și profund tulburat. Oare ce-o să se întîmple cu el de acum încolo?

Ajuns acasă, și chiar din primele clipe, maică-sa îl supuse unui sever interogatoriu: unde a fost? cînd are de gînd să se apuce de lecții? unde e carnetul de note pe care susține că l-a pierdut? de ce se îmbolnăvește exact în zilele în care se dau lucrările de control și teze? care sînt acei colegi la care spune el că merge să învețe împreună?

Încercînd să răspundă, Didi se trezi sufocat de zece sughițuri repetate, i se uscă gîtul și începu să-l doară pieptul. Bău o gură de apă, dar cum încerca să explice mai departe sughița. Maică-sa, deși supărată, începu să rîdă. Profund îngrijorat, Didi se retrase în camera lui cu gîndul de a se apuca de învățat. Deschise geografia. «De fapt — își spuse el— , ceva, ceva știu eu, pot să trec peste asta». Un sughiț îi zgudui trupul în aceeași clipă. Speriat, aruncă geografia și luă algebra. Și la algebră avea impresia că știe, dar de sughițat sughița în continuare. Obosit de atîtea sughițuri, se culcă. Dar pînă și în somn continua din cînd în cînd să icnească — hîc, hîc!

Dimineața aproape că uitase de întîmplarea din seara trecută și plecă la școală vesel. Pentru că el era vesel întotdeauna, indiferent de ce i se întîmpla. Cum ajunse în clasă, conform obiceiului, începu să-și informeze colegii cu ultimele noutăți despre Rexy. Dar cum se aplecă spre urechea cuiva începu să sughită și clasa întreagă hohoti de rîs. Speriat, Didi făcu și a doua încercare, dar cu același rezultat.

— Ce rîdeți? se răsti el. Sînt răcit.

Și sughiță.

Profesoara de geografie intră în clasă. Întîmplarea a făcut să fie ascultat chiar el.

— Tovarășă profesoară, spuse el spășit, sînt bolnav, probabil am răcit, sughit tot timpul.

Și, ca dovadă, sughiță dublu. Clasa rîdea îngrozitor. Didi luă astfel cel de-al treisprezecelea patru.

La sfîrșitul orelor plecă singur pe stradă. Cînd ajunse în dreptul casei se răzgîndi și plecă spre Rexy. Intră și se opri în fața lui încremenit, cu o privire tristă.

— Rexy, îi spuse el amărît, te rog scoate-mi mașina. Sînt distrus.

— De ce? întrebă Rexy, așezîndu-se la masă și începînd să mănînce calm.

— Nu știu de ce... Mi-e rușine... toți rîd de mine că sughit.

— Dacă nu minți, nu sughiți.

— Da, dar...

— Dar ce? De ce ți-e așa de greu să nu minți? Tu ești un băiat bun și ai o fantezie de invidiat. Ai putea să scrii romane de aventuri. De ce o risipești?

— Rexy, te rog să mă ierți, despre tine n-am să mai spun nimic...

— Bine, vino să-ți scot mașina.

Rexy îl luă de mînă și-l duse în atelier. Aceeași obscuritate misterioasă, același fîșîit discret și aceleași scîrțîituri ritmice.

— Concentrează-te, îi spuse Rexy și-i puse o mînă pe piept. Gata, spuse apoi.

Didi răsuflă ușurat. Rexy se duse și ridică jaluzelele. Lumina inundă încăperea. Didi privi în jur înspăimîntat. Camera era, pur și simplu, o cameră obișnuită, cu o somieră, o masă și o bibliotecă.

— Unde-i atelierul? întrebă el.

— Ăsta e! răspunse Rexy zîmbind.

— Cum așa? Dar eprubetele și aparatele?

— Care aparate?

— Păi...

Didi rămase încremenit. De fapt, Rexy nu-i spusese niciodată nimic despre aparate și eprubete... De fapt, toate astea și le imaginase el în urma unei discuții cu Rexy despre alchimism și telepatie... Și pentru că el era obișnuit să aducă în clasă în fiecare zi o «noutate», o «bombă», îl transformase pe Rexy într-o ființă cu însușiri supranaturale. Mai ales că avea și obiceiul să ia notele de zece cu o dezinvoltură și ușurință care îl uimeau de fiecare dată pe Didi.

— De fapt, spuse Didi și apoi tăcu.

Apoi se întoarse și plecă îngîndurat. Rexy se așeză la masă și continuă să mănînce, mulțumit.

Desen: MAGDA ARDELEANU

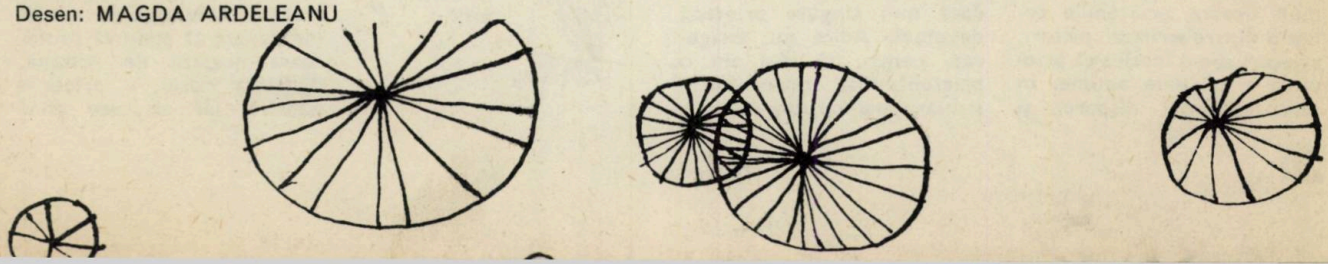

SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATALOG

DESPRE PRIETENIE

Prietenia este izvorul nesecat din care bem cu toții. Anii copilăriei sînt anii în care se leagă prieteniile care durează apoi toată viața.

De aceea, am organizat o mică anchetă cu elevi din clasele a VIII-a și a IX-a.

Iată întrebările și răspunsurile:

1. CE ÎNȚELEGEȚI PRIN PRIETENIE?

- o legătură pe viață — 92 la sută
- o legătură temporară — 8 la sută

«Prin prietenie înțeleg totul: spirit de sacrificiu, devotament» (Ecaterina Pandele); «Dacă n-ai prieteni te simți ca o barcă pierdută în largul oceanului, ori ca Robinson Crusoe; dar și el a simțit nevoia unui prieten și l-a avut pe Vineri» (Ștefania Olănescu); «Eu înțeleg prin prietenie că ai un fel de frate sau soră care nu-s rude de sînge cu tine, dar gîndesc la fel cu tine.» (Anghel Nițescu); «Am să povestesc pe scurt o întîmplare: am fost într-o excursie cu un prieten de-al meu, pe munte. La un moment dat ni s-a părut că auzim un urs pe-aproape. Eu sînt cu un an mai mic decît prietenul meu. El n-a luat-o la fugă pînă nu m-a văzut întîi pe mine la adăpost. Asta-i prietenie!» (Sandu Lemnaru); «Am citit mult despre prieteniile celebre dintre scriitori, pictori, aviatori și-am înțeles că prietenia e o lume anume, în care egoismul dispare, și

răutatea, și frica, tot ce poate ține omul în loc." (Paulina Matei); «În prietenie nu intră sentimentele de proprietate asupra celuilalt, obligația de-a ascunde unul față de altul slăbiciunile, defectele. Prietenia trebuie să fie ca un cristal» (Teodora Ionescu); «Fără prietenie, viața n-ar fi frumoasă» (Elena Vieru).

2. CÎȚI PRIETENI AVEȚI?

- unul — 10 la sută
- doi — 48 la sută
- trei — 14 la sută
- o mulțime — 28 la sută

«Am atît de mulți prieteni, încît nici n-aș putea să fac o listă cu ei toți, fără să sar vreunul. Îmi place ca oriunde mă duc să știu că am un prieten» (Constantin

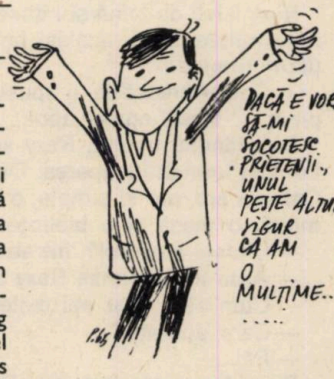

Lungu); «Cel mai bine mă împac cu colega mea de bancă, pe care-o socotesc și prietena mea definitivă. Aș mai putea să mă împrietenesc și cu alții, însă eu cred că prietenia adevărată nu se găsește chiar pe toate drumurile, iar omul nu trebuie să-și împartă sentimentele în stînga și în dreapta» (Floarea Grecu); «Cea mai bună prietenă a mea e sora mea și mă întreb, de multe ori, dacă nu-i singura prietenă devotată. Adică nu, exagerez, pentru că mai am o prietenă, dar m-am mutat și n-am mai văzut-o de vreo trei ani. Eu tot o socotesc prietena mea. Altele n-am» (Lucreția Simion).

3. SOCOTIȚI CĂ EXISTĂ MAI MULTE «TIPURI» DE PRIETENI?

«Prietenul ți-e prieten, fie ce-o fi» (Floreta Pavlovici); «Nu-s de părere că sînt fel

și fel de prieteni. Vreau să zic că, dacă sînt, eu mi-i aleg pe cei care sînt prieteni adevărați, pe ceilalți pot să-i numesc: colegi de clasă, vecini de casă, cunoștințe. Dar nu: prieteni!» (Ana Prie); «Dacă n-ar fi așa, adică să fie tot felul de prieteni și prietenii, ar însemna că oamenii au un mecanism în loc de «suflet», că sînt egali, se comportă egal etc. Nu cred că e rău ca eu să am prieteni mai apropiați și prieteni mai depărtați!» (Maria Nichita); «Nu numărul de prieteni contează, ci calitatea lor» (Ioniță Prodan).

4. CE PRIETENIE POATE EXISTA ÎNTRE PĂRINȚI ȘI COPII?

«Dacă părinții sînt tineri, și eu am norocul ăsta, poate să existe un fel de prietenie între copil și părinți. Spun că trebuie să fie tineri, pentru că am băgat de seamă, la colegele mele care au părinți ceva mai în vîrstă, că acestora le vine mai greu

decît părinților mei să înțeleagă gesturile noastre tinerești, chiar îmbrăcămintea noastră, dansurile» (Sabina Herlea); «Eu așa am fost învățat: părinții-s părinți, prietenii-s prieteni. Una cu alta nu merge. Altfel de respect ai pentru un părinte și altfel de dragoste, și altfel de respect și dragoste pentru un prieten» (Costică Nemeșiu); «Cea mai bună prietenă a mea e mama. Față de ea n-am nici un secret. Cîteodată, cînd îi spun o taină de-a mea, mă apucă, numai o clipă, spaima c-am greșit, dar de fiecare dată îmi dau seama că ea mă înțelege perfect, deși nu mai este tînără» (Lucia Trandafir); «Eu sînt băiat, sînt — zic eu — prieten cu tata. Dar rețineri tot am. Nu mă feresc să-i spun ce pocinoguri am mai făcut, dar n-aș îndrăzni să-i spun chiar tot ce-mi trece prin gînd. La urma urmei nu cred că între părinți și copii trebuie să fie prietenie, ci respect, dragoste» (Stan Mohor).

5. CE PRIETENIE POATE SĂ EXISTE ÎNTRE COPIL ȘI OMUL MATUR?

- poate să existe — 38 la sută
- nu poate să existe — 62 la sută.

«Eu am un prieten mai mare, om de 50 de ani, care e prieten cu tata. Vine la noi, îmi aduce cărți, el mi-a deschis gustul pentru citit și de asta n-am să-l uit niciodată. Pentru el aș face orice» (Iordan Perlea); «Cred că prieten trebuie să fii cu cei de-o vîrstă cu tine, ori de-o vîrstă apropiată. Pe cei mari îi asculți, îi respecți. Prietenia e altceva» (Anatol Udrea). «Nu sînt de acord. Îndrăznesc să spun că profesoara noastră de română, diriginta clasei, e prietena noastră. De ce cred asta?

Fiindcă o iubim, o respectăm, iar dînsa nu numai că ne iubește, dar ne respectă de asemenea. Noi ne gîndim,

încă de pe acum, ca atunci cînd vom merge mai departe, la facultate, să n-o uităm. Dovadă că și în vacanțe îi scriem și ea ne răspunde» (Emilia Mazilu).

6. CÎND SE STRICĂ O PRIETENIE?

«Dacă nu-ți vezi mult timp prietenul, se poate întîmpla ca prietenia să dispară, însă nu, întotdeauna» (Anatol Udrea); «Eu am avut o prietenă cu care m-am certat fiindcă a spus un neadevăr despre mine. Ea a recunoscut pînă la urmă, dar eu n-am mai vrut să mă împac. Nu pot să-i sufăr pe cei care se numesc prieteni și se ceartă și se împacă toată ziua. Prietenia nu îngăduie cearta, neînțelegerea. Așa cred eu!» (Stan Mohor); «După mine, o prietenie nu-i

un obiect, să se uzeze și să-l arunci. O prietenie, dac-ai făcut-o, trebuie să o întreții pînă la moarte. Mai bine deschizi ochii de o sută de ori pînă te împrietenești cu cineva decît să ai pe urmă dezamăgiri. Eu de principiul ăsta sînt» (Gabriela Naghel); «Prietenia se poate însă și strica, și e mai bine să ai tăria s-o strici dacă bagi de seamă că omul pe care te bazezi nu merită încrederea și căldura ta sufletească, fiindcă nici n-a luat prea în serios prietenia» (Costică Nemeșiu); «O prietenie adevărată poate fi rănită, dar nu învinsă» (Ion Prodan); «Prietenia e ca o casă mare, luminoasă și plăcută. Ea se strică atunci cînd vîntul discordiei începe să bată prin odăi» (Elena Vieru); «Legile prieteniei admit, cred eu, și supărarea. Totul e să fii cinstit cînd ai un motiv de supărare pe prietenul tău, lui să-i spui primul și nu întîi altora. Cu timpul, o supărare poate să și treacă,

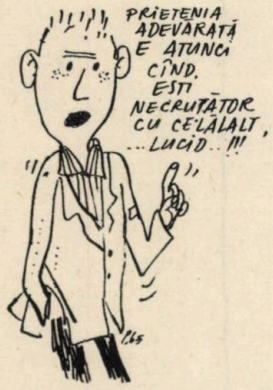

și o prietenie stricată să devină iarăși prietenie. Mi s-a întîmplat. E drept că eu eram vinovatul din cauza căruia se stricase cîndva prietenia» (Iordan Perlea).

8. CUM ȘI DE CE TE ÎMPRIETENEȘTI CU CINEVA?

«Cui îi place să fie singur? Omul așa e făcut: să aibă nevoie de alt om. De-aici se naște prietenia» (Teodora Ionescu);«Cred că prietenia e o floare a mulțumirii, a încrederii reciproce» (Valeriu Șerban); «Mă împrietenesc cu cineva atunci cînd văd că acel cineva admite diferențele de vederi care pot exista între noi... Deosebirile dintre mine și altcineva nu mă îndepărtează de obicei de acel cineva, ci, dimpotrivă, mă apropie... O prietenie de acest fel te îmbogățește atît pe tine, cît și pe celălalt» (Vlad Raicu); «Mă feresc de anumite prietenii. Există prieteni care vor să te acapareze, să fii prieten numai cu ei. Mă împrietenesc în schimb destul de ușor atunci cînd am posibilitatea de a comunica de la suflet la suflet cu un om» (Ștefan Lazăr); «Mă împrietenesc cu oamenii pentru că prieteniile îți fac viața mai frumoasă, fiecare prietenie e ca o zi care nu se aseamănă cu alta» (Paulina Matei).

9. PREFERAȚI PRIETENIA CU FETELE ORI CU BĂIEȚII?

«Mă simt mai bine, mai în largul meu printre fete» (Ecaterina Pandele); «Multe din fetele cu care aș vrea să mă împrietenesc au preocupări mărunte: cum să-și facă o rochie, cum să-și pieptene părul. De aceea prefer prietenia cu băieții» (Radu Namian); «Pe băieți dacă-i asculți, vorbesc toată ziua despre lupte, despre submarine și avioane, despre o mașinărie complicată care știe să socotească, să bată cuie și să te spele dimineața, automat, pe gît și pe urechi!...» (Lucia Trandafir); «Mă împac la fel și cu unii, și cu alții» (Ana Prie).

10. CÎND AVEȚI CEA MAI MARE NEVOIE DE PRIETENII VOȘTRI, LA BUCURIE, LA NECAZ?

- la bucurie — 28 la sută
- la necaz — 72 la sută.

CÎTEVA CUVINTE DESPRE PRIETENIE

Ce este prietenia? Este nevoia omului de a ști că nu e singur și nu va rămîne singur niciodată. De aceea, majoritatea acelora care ne-au răspuns văd prietenia ca fiind o dăruire reciprocă totală, capabilă de sacrificiu.

Este adevărat: copilăria e vîrsta la care se pune temelia multor prietenii viitoare, dar nu numărul de prieteni contează, ci seriozitatea lor, adîncimea lor. Desigur că ideal ar fi să avem cît mai mulți prieteni — și printr-o atitudine corectă, atentă și omenoasă. Iucrul e perfect realizabil.

Deși unii recunosc în răspunsurile lor că există mai multe tipuri de prietenie, răspunsurile cele mai numeroase dovedesc că elevii preferă un singur fel de prietenie: cea în care prie-

tenii se slujesc reciproc.

Despre prietenia dintre părinți și copii părerile sînt destul de împărțite. Totuși este limpede că prietenia dintre părinți și copii, dintre maturi și copii este extrem de prețioasă, fiind una dintre cele mai bune «școli ale vieții».

Cei care au răspuns la ancheta noastră au recunoscut că uneori există, între prieteni, momente dificile în care prietenia e pusă la grea încercare, dar tocmai felul în care se rezolvă un aseme-

nea impas te face să înțelegi dacă prietenia respectivă era foarte strînsă, devotată sau nu.

Răspunsurile la întrebările noastre au arătat că prietenia este comoara veșnic plină, care te face mai drept, mai bun, care te apără de propriile tale greșeli, care te ajută atunci cînd ai îndoieli, înfrîngeri de moment, care îți dă bucurii, momente de veselie.

Prietenia — dar de preț al omului.

cine-i vinovatul?

piesă într-un act pentru teatrul de școlari

de XENIA ROMAN

MIRCEA *(apare în fața cortinei. Către public):* A fost ca un proces. Proces în toată regula, ce mai! *(Gest.)* Și eu — inculpatul. Fiind însă judecat în lipsă... mi s-a încredințat totuși să prezint personajele... *(Explicînd.)* Proprii mei judecători... Adică, colegii... Sînt cinci. Toți elevi într-a șaptea. Toți — pionieri. Ca și mine. *(Cu căldură.)* Știți cum sînt colegii mei? *(Olguța apare cu carnetul de note în mînă. E drăguță, vioaie, plină de energie. Olguța: privire de reproș spre Mircea. Mircea încheie.)* Foarte energică. Din cauza asta... mda... s-au iscat toate cîte au fost. Și tot din cauza asta, nu toți colegii noștri o apreciază.

OLGUȚA *(printre dinți):* Leneșii!

MIRCEA *(zîmbind):* Ai spus ceva, Olguța? *(Olguța tace, cu efort. Mircea, spre public.)* Adică, vreau să spun: nu este întotdeauna prea bine înțeleasă. Unii o cred... chiar rea.

OLGUȚA *(același joc):* Tot leneșii!

MIRCEA: Ai spus ceva, Olguța? *(Olguța tace din nou, vădit cu un și mai mare efort. Mircea, spre public.)* Pînă și gîndurile ei sînt energice. Aproape că se aud. Așa că, precum v-am spus, unii o consideră chiar rea. Și...

OLGUȚA *(izbucnește):* Nu-i adevărat! *(Spre public.)* Nu sînt rea! Dar vreau să fim în frunte! Vreau ca toți din clasa noastră să aibă note mari, pe merit, muncind! Trebuie să cîștigăm întrecerea cu clasa a șasea A! Și cînd văd pe cîte unul că trage chiulul la lecții, fiindcă se duce la meci sau la cinematograf, îmi vine să-l trag de urechi!

MIRCEA *(confidențial, spre public):* L-a și tras! Pe Nicu.

OLGUȚA: Nu-i adevărat!

MIRCEA *(mimică comică de neîncredere):* Olguțo...

OLGUȚA: Numai o singură dată! *(Mircea dă afirmativ din cap.)* Dar de atunci, n-am mai făcut. De atunci... cînd nu merge ceva, mă duc direct la tovarășul diriginte.

MIRCEA: Așa-i, dar, fie vorba între noi, cîteodată ești cam pripită.

OLGUȚA: Dar vreau să se facă dreptate! *(Spre public, fluturînd caietul.)* Am luat nouă, de data asta! Auzi, nouă în loc de zece! Nici nu pricep cum s-a putut întîmpla! *(Mai agitată.)* Ba, cred că da. *(Ca o scuză, în care nici ea nu crede.)* M-am zăpăcit... Oare o fi luat cineva zece? Poate Florin... Sau Radu, în nici un caz... De Nicu, nici nu mai vorbim... *(Cu amenințare în glas.)* Mă întreb: cît a luat Mircea? *(Privire fulgerătoare spre Mircea. Apoi iar se imobilizează.)*

MIRCEA: Ambițioasă foc, Olguța noastră. Și ener... *(Olguța are o tresărire, gata să riposteze.)* Nu, nu mai spun... *(Amuzat, confidențial.)* Vă închipuiți, cînd o afla că Mircea a luat zece!... Ați înțeles, cred, că Mircea sînt eu. *(Apoi, căzînd pe gînduri.)* Sînt și eu curios ce notă o fi luat Florin. *(Florin apare, cu carnetul deschis în mînă. Mircea reia prezentările.)* Florin. Președintele detașamentului nostru de pionieri! Un băiat și jumătate!

FLORIN *(nemulțumit):* Nouă. *(Răsfoind caietul.)* Nu-mi place. Tocmai cînd sîntem în întrecere cu a șasea A! *(Totuși, închide calm carnetul. Se imobilizează. Sandu apare din partea cealaltă.)*

MIRCEA *(publicului):* Sandu! Colegul meu de bancă!

SANDU *(scurt):* Opt!

MIRCEA: ?!

SANDU *(același joc):* Geometrie!

MIRCEA: Opt, măi Sandule? Bravo! Ai spart gheața! *(Sandu: statuie. Mircea revine la public.)* Primul lui opt la geometrie! Pînă acum — cinci, șase... A făcut însă un efort pentru întrecerea noastră. *(Arătînd spre Sandu.)* E bucuros. Deși nu pare. Așa e el: reținut, închis, tăcut. Noi îi spunem «Mutul». De ce? Încercați să-l auziți! *(Pauză. Sandu rămîne tot impasibil și tăcut. Mircea, glumind.)* Nimic! Următorul! *(Apare Nicu, plin de neastîmpăr. Nu-și mai găsește locul. Mircea, amuzat.)* Nicu! «Maestrul detectiv» al clasei, pasionat de mistere...

NICU: *(răsfoiește febril carnetul de note. Zăpăcit, cum e, nu găsește pagina căutată).*

MIRCEA: *(amuzat):* Nerăbdător mai ești, Nicule!

NICU: Te cred! Știi tu ce experiență teribilă trăiesc eu acum? Am aplicat «spiritul de observație» și «deducția logică» la geometrie!

MIRCEA: Cum asta?

NICU: Ei, cum! Habar n-aveam să rezolv problema. Cercuri, tangente, secante... Și o «necunoscută»! Și mi-am zis: ce-ar fi dacă necunoscuta asta ar fi — să zicem — o criminală? Iar eu — normal — un detectiv! Aș lăsa-o să acționeze? Neee! Și atunci, cu spirit de observație și deducție logică... m-am ținut pe urmele ei, de-a lungul drumului, pînă la aflarea rezultatului problemei *(Răsfoiește între timp mai calm carnetul.)* Dar ce s-o mai lungesc... Rezultatul e aici! *(Deschide brusc carnetul. Pauză. Fericit, spre public.)* Opt! Fraților! Opt! *(Apoi se imobilizează.)*

MIRCEA *(amuzat):* Da. Aici nici un gînd ascuns. Opt la geometrie pentru el e un eveniment. E cam slab «detectivul» nostru la materia asta... *(Glumeț.)* Pe lîngă «observația» și «deducția sa logică» trebuie să avem și noi grijă de el, să-l ambiționăm să învețe. *(Reia prezentările.)* Și acum... ea. *(Apare Mioara.)* Pare tristă și absentă. *(Mircea se întoarce spre ea. Cu regret și duioșie.)* Da. Ea e Mioara! *(Cald.)* Ai primit nota, Mioara? *(Mioara rămîne absentă.)* Mioara... teza... Ce notă ai primit?

MIOARA *(tresare. Deschide carnetul, îl închide la loc. Șoptește):* Șapte... *(Iar devine absentă.)*

MIRCEA: Tare e timidă... *(Mai energic.)* Totuși, asta nu m-a împiedicat să fiu cam supărat pe ea. Ba, dacă mă gîndesc bine, chiar foarte supărat. *(Alt ton.)* Așadar, aceștia sînt cei cinci care m-au judecat. *(În timp ce se aude clopoțelul.)* Și totuși trebuie să vă prezint încă un «personaj»... Unul... foarte original... *(Apare o fițuică, fluturînd prin aer, invizibil mînuită dinapoia cortinei pe o sîrmă.)* Fițuica... Ea, capul răutăților! Punctul de plecare! *(Fițuica se joacă pe lîngă el.)* Ce vrei de la mine? *(Fițuica se apropie de buzunarul lui.)* Ah, da... Așa e... *(O bagă în buzunar.)* Așa a început povestea... *(Lumina se stinge. Clopoțelul sună mai tare. Zgomotul pupitrelor, sugerînd ridicarea copiilor în picioare. Vocea profesorului: «La revedere, copii!» — «La revedere, tovarășe profesor!» O ușă care se închide. Vacarm care crește, apoi se îndepărtează. Lumină. Se deschide cortina. Decorul clasei. În scenă, cele șase personaje ale piesei. Mioara își adună cărțile în servietă. Sandu și Mircea, la pupitrul lor, examinează împreună teza lui Sandu. Olguța, la locul ei, enervată, bate cu degetele în pupitru. Florin se pregătește de plecare. Nicu scrie ceva pe tablă.)*

FLORIN *(spre Mioara):* Mioara, ce-i cu caietul tău de notițe la geometrie?

MIOARA *(ca din vis):* Ce să fie?

FLORIN: Ți l-am văzut cam jerpelit și de cîteva zile nu-l mai ai de loc.

MIOARA: A... Am uitat să-mi cumpăr. Dar eu îmi iau notițe...

FLORIN: Pe ce? Pe ziar? Pe şervetele de masă?
MIOARA: Aşa... pe foi volante de caiet dictando.
NICU *(a scris pe tablă: «Trăiască nota şapte!» Strigă):* Florine!
FLORIN *(enervat):* Şterge-o numaidecît! Asta îţi doreşti tu în întrecerea cu a şasea A? *(Nicu se supune şi şterge tabla. Florin, spre Mioara.)* Şi tu... cu neglijenţa ta... Ştii bine, orice notă proastă...
OLGUŢA: Las-o. Acum ai treburi mai importante.
FLORIN *(încurcat):* Nu vrei să le lăsăm pe luni, Olguţo?
OLGUŢA *(dîrză):* Nu! Astăzi! Acum!
MIRCEA *(între timp, Mircea se îndreaptă spre ieşire.)*
OLGUŢA *(alarmată, lui Florin):* Uite-l! Pleacă!
FLORIN: Olguţo, iar te repezi... *(Florin ezită.)*
MIOARA *(plecînd, se opreşte timidă lîngă Mircea):* Vii, Mircea?
MIRCEA *(rece):* Vrei să-mi spui ceva?
MIOARA: Ce să-ţi spun?...
MIRCEA: Credeam că voiai să-mi spui ceva... *(Mioara tace. Sandu urmăreşte convorbirea lor.)*
MIRCEA *(reia):* Dacă n-ai nimic să-mi spui, de ce nu pleci singură? *(Mioara, înlemnită, nu se mişcă, Mircea, brusc.)* Atunci, plec eu! *(Iese grăbit.)*
OLGUŢA *(lui Florin):* Bravo! L-ai lăsat să plece, mocăitule! *(Apoi, energic.)* Dar nu-i nimic. Mă duc la tovarăşul diriginte.
FLORIN *(energic şi el):* N-ai să te duci! Mai întîi trebuie să ne convingem noi că Mircea...
OLGUŢA: Eu sînt convinsă!
FLORIN: Eu nu!
MIOARA *(speriată, către Nicu):* Da' ce s-a întîmplat?
NICU *(cu seriozitate comică):* Printr-o abilă «deducţie logică», aş zice că... asistăm la o ceartă.
MIOARA *(şoptit):* De ce se ceartă?
NICU: Nu ştiu. *(Brusc.)* Dar tu... de ce e supărat Mircea pe tine?
MIOARA *(acelaşi joc):* Habar n-am...
NICU: Miau-miau!
OLGUŢA: Am plecat! Chiar la tovarăşul diriginte!
FLORIN: N-ai să pleci!
OLGUŢA: De ce? Fiindcă ţi-e prieten?
NICU: Ia ascultă, Olguţa, Mircea mi-e şi mie prieten. Ce-ai cu el?
OLGUŢA: Să-ţi spună Florin!
FLORIN *(hotărît):* Ascultaţi cu toţii! Ştiţi ce susţine Olguţa? Că Mircea a copiat la teza de geometrie. *(Consternare generală.)*
MIOARA *(sufocată):* Nu se poate...
SANDU *(gest: «prostii»).*
NICU *(fluieră a mirare):* Cum ai «dedus» una ca asta, colega?
OLGUŢA: Nu e «deducţie»! Am dovezi. Şi vreau să fie discutat în adunarea generală.
SANDU *(izbeşte brusc cu servieta în pupitru):* Nu admit!
OLGUŢA: Ha! Ai prins glas?!
SANDU: Nu admit! Mircea e cel mai bun la matematică!
OLGUŢA: Cine şi-a găsit să-l apere! Tu, care abia azi ai împuşcat primul opt din viaţa ta!
SANDU: Fiindcă învăţ cu Mircea am început să mă descurc.
OLGUŢA: Ştiu eu ce ştiu! *(Hotărîtă, către toţi.)* Aflaţi, stimaţilor, că prietenul domniilor voastre, Mircea, a copiat după... o fiţuică!
SANDU: Fiţuică? Ce fiţuică? Minţi! *(Se repede la Olguţa, care se retrage speriată. Florin sare şi-l reţine. Mioara, îngrozită, se ascunde sub un pupitru.)*
FLORIN: Sandule, ai înnebunit?
NICU: Şterge-o, Olguţo, că mutulică al nostru e pus azi pe fapte mari!
SANDU *(Olguţei):* Bîrfitoareo! Invidioaso!
FLORIN *(poruncitor):* Tăcere! Ce, sînteţi sălbatici?
NICU *(cu umor):* Certaţi-vă «civilizat».
SANDU *(calm):* Daţi-mi drumul.
FLORIN *(neîncrezător):* Sandule...
NICU: Măi...
(Cei doi îi dau drumul.)
OLGUŢA *(repede):* Am plecat!
SANDU *(sare şi blochează uşa, liniştit):* Nu pleci nicăieri! Nu pleacă nimeni! Vreau să explici: în faţa tuturor l-ai acuzat pe Mircea, în faţa tuturor să explici.
OLGUŢA: Ce să explic ?
NICU *(brusc):* Ştiţi ceva? Ce-ar fi să-l judecăm întîi noi, aici? Aprobat?
FLORIN: Prefer... Decît să ne pripim... *(Privire spre Olguţa.)*
SANDU *(sec):* Aprobat.
OLGUŢA *(după o scurtă şovăială):* Bine... Accept.
MIOARA *(timidă, dar destul de hotărîtă):* În lipsă?
NICU: N-avea grijă, Mioaro. Nu e vinovat. Uite... propun să ne organizăm aşa, ca la judecată adevărată, fiecare cu atribuţia lui! Ca preşedinte, o propun pe Mioara.
OLGUŢA: Iar procuror să fie Florin!
FLORIN: Nu! Nu pot. Nu cred în vinovăţia lui Mircea. Nu-l pot acuza.
OLGUŢA *(ironică):* Poate vrei să-i fii apărător?
FLORIN: Asta da!
OLGUŢA: Perfect! Atunci... voi fi eu procurorul!
NICU: Neee! Nu merge. Tu şi Sandu sînteţi martori, doar tu susţii că ai văzut...
MIOARA *(cu teamă):* Dar procuror?
NICU: Voi fi eu! Şi voi deduce... *(Spre Mioara.)* Tovarăşă preşedinte, cer cuvîntul!
MIOARA *(zăpăcită):* Şi eu ce fac?
OLGUŢA: I-l dai!
MIOARA *(într-un suflet, lui Nicu):* Ţi-l dau!
NICU: Aşadar, am cuvîntul! *(Se preface că citeşte.)* Pionierul Mircea din clasa a VI-a este acuzat că ar fi copiat...
OLGUŢA: Şi astfel, Mircea a obţinut nota zece.
MIOARA *(şoptit, speriată):* Acuzaţia e gravă.
NICU: Foarte gravă! Cer «martorilor» dovezi!
MIOARA: Acum ce fac?
OLGUŢA: Îmi dai mie cuvîntul. Eu sînt martorul! *(Repede.)* Îndată după teză am găsit lîngă pupitrul lui Mircea un ghemotoc de hîrtie. L-am desfăcut şi... era o fiţuică! Mircea m-a văzut, s-a repezit, mi-a smuls-o din mînă!
SANDU *(izbucnind):* Prostii! De ce să copieze dacă ştie carte?
NICU: Cine ţi-a dat cuvîntul? *(Tuturor.)* Totuşi, aşa nu merge! Ar trebui dovedit faptul!
OLGUŢA: Dovadă e fiţuica!
SANDU: *(brusc):* Unde-i?
OLGUŢA: La Mircea.
NICU: Spune-ne măcar cum arăta.
OLGUŢA: O foaie de caiet dictando.
NICU *(surprins):* Dictando? La geometrie?
OLGUŢA: Da.
FLORIN: Poate că nu...
OLGUŢA *(sare):* Adică, mint? Îndrăzneşti să spui că mint?!

Ilustrații: IACOB DEZIDERIU

NICU *(grav):* Afirmația vine din partea unei pioniere. *(Scurtă pauză.)*

FLORIN *(Olguței):* Te rog să mă ierți, dar...

NICU *(apăsat):* Totuși, nu ajunge o afirmație — oricine ar face-o — pentru a condamna un coleg!

(Moment de destindere.)

SANDU: Bravo, Nicule!

NICU: Logic! Nu?

MIOARA *(încîntată):* Da!

FLORIN *(intervenind):* Eu voi fi scurt: Mircea l-a preparat pe Sandu, și Sandu a știut de «opt». Era normal sau nu ca Mircea să știe de zece?

SANDU: Nici vorbă!

NICU: Dar, dacă știa de zece, de ce naiba și-a mai făcut fițuică?

FLORIN: Asta întreb și eu.

SANDU *(Olguței):* Ei, de ce?

OLGUȚA: Nu știu, dar eu fițuica am văzut-o.

NICU: Cît ai privit tu așa-zisa fițuică?

OLGUȚA: Cel puțin un minut. Cel puțin!

NICU: Ușurel, ușurel. Arată-ne cum s-a întîmplat.

OLGUȚA: După teză, am venit la Mircea... *(Vine la pupitrul lui Mircea.)* Lîngă pupitrul lui *(arată locul)* văd un ghemotoc de hîrtie. Mă aplec și-l ridic. Îl desfac...

NICU *(brusc):* Iar eu... sînt Mircea! *(Își însoțește vorba cu gestul.)* Văd, și ți-l smulg din mînă. *(Concluziv.)* Așadar, ai avut hîrtia sub ochi cam cît ai numărat pînă la cinci.

OLGUȚA *(încurcată):* Știu eu?...

NICU: Adică, numai cinci secunde. Nu un minut!

OLGUȚA *(dîrză):* Cît am văzut-o mi-a fost de-ajuns! Era o fițuică! *(Pauză.)*

MIOARA *(brusc, își ia servieta, aproape plîngînd.)* Nu! Nu se poate! Nu se poate!

NICU *(o apucă de servietă):* Ce ai, Mioaro? Stai!

MIOARA: Nu! *(Se smulge, servieta rămîne în mîna lui Nicu.)* Nu! Nu vreau să mai aud nimic! *(Iese în fugă.)*

NICU: Poftim! Ne-a rămas «tribunalul» fără «președinte». Ce-o fi apucat-o?

OLGUȚA: Fiindcă am dovedit că Mircea a copiat!

SANDU: Dar eu nu vorbesc aici?

NICU *(tresare):* Așa e! Am uitat! Doar tu ești «martor»... Tu ai văzut ceva? *(Toți privesc spre Sandu.)*

SANDU: Sînt coleg de bancă cu Mircea. Putea el să copieze și eu să nu observ?

NICU: Atunci... ce e cu afurisita aceea de fițuică?

FLORIN: Băieți, dar dacă fițuica nu era a lui Mircea?

OLGUȚA: Cum? Dar atunci... a cui...?

FLORIN: Nu știu... Poate, a cuiva pe care Mircea voia să-l salveze...

NICU *(brusc):* Am găsit! *(Toți se întorc spre el.)* A cuiva pe care Mircea, acum, e supărat!

SANDU *(brusc):* Nu! Fraților... am să vă spun tot. Fițuica era a mea. Eu mi-o făcusem! Mă gîndeam că... dacă n-am să știu... dacă am să mă încurc... Ce mai, asta e! *(Pleacă repede pe ușă. Moment de stupoare.)*

NICU *(îngîndurat):* De ce minte, oare?

OLGUȚA: Cum? Crezi că...?

NICU: Da! Precis, minte! Cinci ani de zile s-a luptat cu matematica, a încasat la note proaste cu duiumul, dar n-a copiat niciodată. Dacă fițuica ar fi fost a lui ar fi mărturisit de la început. N-ar fi lăsat să fie Mircea acuzat în locul lui.

FLORIN: Logic! *(Brusc, bate cu pumnul în servieta Mioarei, care e pe pupitru, lîngă el.)* Fituica e a altcuiva!

OLGUȚA: Ai vreo bănuială?

NICU: Cred că fițuica era a Mioarei! Și Sandu, cînd eu am spus că e a cuiva pe care Mircea e supărat... A vrut să-i ia apărarea Mioarei.

OLGUȚA *(rîzînd):* Imposibil! Mioara să copieze?

FLORIN: E prea corectă.

OLGUȚA: Și prea fricoasă.

NICU: Totuși, logic...

OLGUȚA: Prostii! Logică de detectiv chior!

NICU *(vexat):* Mă rog... Dacă mă jignești, mă retrag... *(Strînge cărțile răvășite ale Mioarei, le pune la loc în servietă.)*

FLORIN *(plictisit, Olguței):* Ce ți-a trebuit să stîrnești toată povestea asta? Nu vezi că totul e o aiureală?

OLGUȚA *(încăpățînată):* Copiatul nu e o aiureală! Și să cîștigi o întrecere copiind... e o rușine!

FLORIN: Dar tu nu vezi că nimic nu-i dovedit? Mircea n-a avut nevoie să copieze! Sandu minte — nu știu de ce...

NICU: Ascultă, Olguțo, ai spus că fițuica era scrisă pe o foaie de caiet dictando?

OLGUȚA: Da! Așa am spus.

FLORIN *(plictisit, Olguței):* Știi ce? Eu cred că... era a mea! Sînteți mulțumiți?

OLGUȚA și NICU *(uluiți):* A ta?

FLORIN: Da! *(Pornește spre ușă.)* Să se termine o dată cu fițuica asta. *(Întorcînd capul spre Olguța)* Spune-mă, dacă vrei, tovarășului diriginte, clasei, tuturor! *(Între timp a intrat Mircea pe ușă. Florin se ciocnește de el.)*

MIRCEA: Stop!

FLORIN *(uluit):* Tu ești, Mircea?

MIRCEA *(glumeț):* «Da, împărate»... *(Spre clasă.)* Aflați că «fițuica»... e a mea!

OLGUȚA *(triumfătoare):* Deci, totuși, tu!

MIRCEA: Eu! Dar n-a fost de la început a mea.

FLORIN: Atunci, a lui Sandu...

NICU: Nu! A Mioarei. Pun capul!

OLGUȚA: Imposibil!

MIRCEA: Ba da. A Mioarei. Numai că... nu e fițuică.

NICU: Nu-mi zdruncina «deducția logică».

OLGUȚA *(ironică):* Deci, o fițuică care nu e fițuică! Și, mă rog, ce e — pînă la urmă?

NICU: Stați, stați! Vreau să deduc...

MIRCEA: Las-o pe mîine. *(Tuturor.)* Fițuica nu e altceva decît o foaie volantă cu notițele Mioarei.

NICU *(«leșină»):* Apă... Uite pentru ce ne-am zbătut...

FLORIN: Vezi, Olguța? Vezi ce-a ieșit? Și doar ți-am spus de-atîtea ori să nu te pripești, să nu mai fii așa! Dar și Mioara, ah, ce-am să-i fac pentru foile volante de notițe!

NICU *(lui Mircea):* Întoarcerea ta la școală n-are logică. Ce te-a făcut să revii?

MIRCEA *(scoate din buzunar hîrtia mototolită, spre Olguța):* O recunoști? *(Apoi spre ceilalți.)* Credeam că ați plecat și... știți eu... *(repezit)*, eu n-am văzut că pe partea liberă a hîrtiei Mioara mi-a scris... știți... să mergem acasă împreună... N-am bănuit că mi-a scris și am bănuit-o că ar fi copiat și m-am supărat pe ea.

FLORIN: Ai nedreptățit-o!

NICU: Și pe drum ai descoperit misterul, și ți-a părut rău.

MIRCEA: Da! De aceea m-am întors: am vrut să-i fac o surpriză. *(Dă biletul lui Nicu.)*

NICU *(ia biletul, citește):* «Iartă-mă că te-am bănuit. De fapt tu știi la toate materiile. Mircea». *(Spre Mircea.)* Aprobat. Nu-i atît de... «logic»... pe cît e de frumos din partea ta.

O INVENȚIE INFERNALĂ

DUPĂ O IDEE DE A. CONAN DOYLE.

-TEXT ș L. OLTEANU.
ILUSTRAȚII ș DURES.

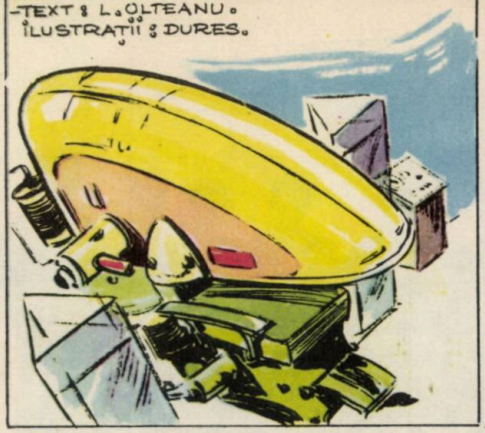

În jurul unui monstruos scaun sînt trei bărbați: povestitorul, savantul Challenger și Nemor, inventatorul «scaunului».
«Dezintegratorul Nemor — spuse ciudatul inventator arătînd spre aparat. Are puterea să pulverizeze într-o clipă mii de oameni» — adăugă el cu un aer triumfător.

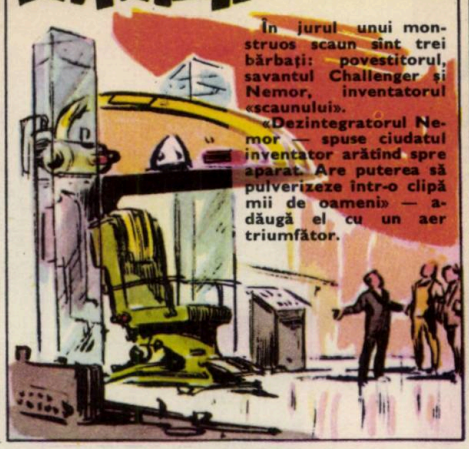

După care îl invită pe savantul Challenger să facă prima experiență. Îngrijorat, Malone, povestitorul, preferă să încerce el experimentul cu riscul vieții sale și se așează dintr-un salt pe scaun.

Inventatorul puse mîna pe mîner și Malone dispăru într-o clipă, dezintegrat în molecule invizibile. Profesorul amuți de emoție.

Ca în clipa următoare, printr-o simplă readucere a manetei la semnul X, Malone, reintegrat, să reapară pe scaun cu aerul puțin zăpăcit.

«E rîndul dumneavoastră, domnule — insistă inventatorul pe lîngă profesor —, bineînțeles dacă vă mai țin nervii» — adăugă el ironic.
Profesorul se așeză pe scaun și cînd maneta ajunse în dreptul gradului 3, pe scaun se făcu vid.

«Cînd te gîndești că o persoană atît de teribilă ca a profesorului Challenger se află în chip de nor molecular al acestei camere».

«Îi voi da o mică lecție profesorului, ca să-mi bat joc de el, îl voi readuce pe scaun fără păr și fără barbă».

Și printr-o nouă mișcare a manetei, inventatorul își puse planul în aplicare, spre dezamăgirea profesorului, care, reintegrat, își dădu imediat seama de modificarea survenită.

Inventatorul readuse maneta într-un anumit punct pentru ca instantaneu să reapară chipul simpatic al profesorului cu păr bogat și barbă. Și apoi începu să se laude cu puterea distructivă a mașinii infernale inventate de el.

Deodată profesorul îl întrerupse, semnalizîndu-i că în scaun se face simțită o pierdere de curent. Ca imediat Nemor, inventatorul, să se instaleze în scaun spre a verifica.

În clipa următoare, profesorul învîrti maneta și într-o clipă inventatorul dispăru. Cu vocea gravă, profesorul îmi spuse: «Iată singura soluție ca o astfel de mașină infernală să nu se mai poată naște. Orice invenție care are ca scop distrugerea omenirii nu face decît să-i umple de rușine pe oamenii de știință».

VĂ PREZENTĂM ECHIPA DE HANDBAL ÎN 7

DINAMO-BUCUREŞTI

de **STELIAN SÎRBU**

Handbalul în 11 s-a retras definitiv de pe scena întrecerilor sportive din ţara noastră în anul 1963, cînd echipa Dinamo-Bucureşti a cîştigat acest ultim campionat.

Spicuind în actul de naştere al urmaşului său handbalul în 7 aflăm:

Anul naşterii: 1956.

Locul naşterii: clubul Dinamo-Bucureşti.

Un mănunchi de entuziaşti, în frunte cu antrenorul Oprea Vlase — pînă în 1960 jucător de bază al echipei —, şi-au suflecat mînecile şi, pe un drum nebătătorit, au pornit la lucru.

În prima confruntare internă de handbal în 7, Dinamo-Bucureşti, cu o formaţie a cărei medie de vîrstă nu depăşeşte 19 ani, produce marea surpriză a sezonului handbalistic, învingînd toate echipele şi cucerind locul I în primul concurs republican de handbal în 7. «O întîmplare, un accident» — şi-au spus unii. Dar «accidentul» s-a repetat şi în anii următori cu regularitate, pînă ce şi cei mai sceptici s-au convins că accidentul nu era un accident.

Timp de aproape un deceniu — cu excepţia anului 1963 — handbalul în 7 dinamovist deţine supremaţia în ţara noastră. Una dintre cronicile sportive de la sfîrşitul primului concurs republican de handbal în 7 din 1957 grăia astfel: «**Dinamo-Bucureşti a probat evident că este superioară tuturor echipelor, întrecîndu-le de o manieră categorică**».

Echipa de handbal în 7, acest mezin al clubului Dinamo, s-a dovedit un mezin năzdrăvan.

Ce n-a ştiut Ivănescu

Victoriile n-au fost uşoare. Dinamoviştii au avut de înfruntat uneori, pe lîngă handicapul tinereţii, al lipsei de experienţă şi maturitate, şi... neprevăzutul. Au învins, totuşi. Dragostea faţă de culorile clubului, dăruirea de sine, voinţa i-au ajutat. Aşa s-a întîmplat, de exemplu, în finala concursului republican din 1957...

Protagoniştele: Dinamo-Bucureşti şi Ştiinţa-Timişoara. Îşi fac încălzirea. Spectatorii fac pronosticuri. Cei mai mulţi «merg» cu timişorenii. În sfîrşit, meciul începe; cronometrul din perete punctează secundele, minutele. Pronosticurile par să se adeverească. Ne apropiem de sfîrşitul primei reprize şi timişorenii conduc cu 8—4. Ultimul minut de joc, o fază la poarta Ştiinţei, învălmăşeală, şi... Ristoiu de la Dinamo este eliminat pentru joc periculos. Repriza se termină... La pauză, arbitrul întîlnirii comunică antrenorului dinamovist Oprea Vlase (care este şi jucător) că Ristoiu a fost eliminat pînă la sfîrşitul întîlnirii. Deci Dinamo va trebui să joace numai în cinci jucători de cîmp.

Echipele reintră pe teren. Pentru toţi e limpede: Ştiinţa Timişoara n-are cum să mai piardă, are un jucător în plus şi patru puncte avans.

Jocul reîncepe într-un ritm infernal, ritm impus de astădată de dinamoviştii. Scorul devine egal, apoi dinamoviştii preiau conducerea şi din nou sînt egalaţi.

Este 11—11. Publicul, acest mare amator de neprevăzut, de surpriză, încurajează frenetic ambele echipe... Iar Ivănescu este nedumerit de ce «nea Vlase» îl lasă mereu singur între doi timişoreni... Ultimele minute trec greu... Apoi urmează deznodămîntul acestui maraton al voinţei, stăpînirii de sine şi încordării nervoase... Şut şi... gol... Dinamo conduce cu 12—11...

...O entuziastă manifestare pentru învingători. După meci, Ivănescu îi reproşează lui «nea Vlase» că l-a lăsat singur cu doi adversari la semicerc.

— Dar ce-ai fi vrut să fac? Eram în inferioritate numerică...

— ?!?

— Da, ce te uiţi aşa, ei erau 6 în cîmp, iar noi numai 5...

— Numai 5, cum asta?

— Păi Ristoiu n-a mai intrat, mi s-a comunicat că este eliminat pînă la sfîrşit...

— De ce nu mi-ai spus şi mie?

Toţi fac haz de Ivănescu. În tensiunea şi concentrarea jocului nu-şi dăduse seama că a jucat o repriză cu un coechipier mai puţin.

Jos pălăria!

Prin 1957, o echipă cehoslovacă de handbal în 7 a evoluat pe terenul I.T.B. în faţa publicului bucureştean. În postură de elevi, jucătorii dinamoviştii cu antrenorul lor au urmărit cu atenţie lecţia oferită de oaspeţi, fazele dinamice, tehnica înaltă, schemele tactice executate cu dezinvoltură şi precizie.

— Sînt extraordinari...

Unii dintre băieţii noştri şi-au dat coate şi au zîmbit, adică: «Nici aşa...» Vlase a zîmbit şi el, dar altfel. A zîmbit... serios, dacă se poate spune, sau, mai bine zis, a zîmbit de zîmbetul băieţilor...

De jocul cehilor s-a discutat încă multă vreme în echipă, s-a discutat şi s-a muncit...

Şi cum, în acelaşi an, echipa germană Dinamo Halle invitase echipa bucureşteană pentru susţinerea unei întîlniri

de handbal în 11, pregătirile s-au axat, în special, pe jocul în 11. Germania, patria handbalului, nu și-a dezmințit reputația. Totuși și echipa noastră a cîștigat. Dar altfel.

Pentru că tot veniseră să învețe, bucureștenii au propus gazdelor să mai susțină un meci, însă la handbal în 7. Gazdele au zîmbit condescendent și au acceptat. Echipa de handbal în 7 Dinamo-București susținea prima întîlnire internațională. Publicul din Leipzig (unde s-a disputat întîlnirea) venise să-și vadă echipa la lucru, iar comentariile înaintea începerii jocului se purtau nu asupra învingătorilor, ci asupra scorului cu care va cîștiga echipa lor. Au aplaudat victoria, însă... a echipei Dinamo-București. Scor final: 10—4. Jucătorii germani erau parcă mirați nu atît de rezultat, cît de... îndrăzneală.

În decembrie, anul următor, Dinamo-București cîștigă turneul internațional de handbal în 7 disputat în Polonia, învingînd echipe cunoscute prin valoarea lor ridicată: A.S.Z. (16—9); Radnici (16—11).

Vlase și «băieții săi» muncesc cu seriozitate, se pregătesc, joacă și cîștigă. «Profesorii» de peste hotare își iau «elevii» în serios. Zîmbetele de îngăduință dispar treptat. Pe ici, pe colo, neîncrezătorii vorbesc de foc de paie, de întîmplare. «Să-i vedem la lucru într-o competiție oficială, de amploare». Și i-au văzut.

În 1959, Dinamo-București debutează în Cupa campionilor europeni, calificîndu-se pînă în semifinale. Primul meci, în deplasare, la Zagreb. Întîlnește puternica echipă Partizan-Bjelovar. A doua zi, după meci, presa iugoslavă, sub titluri uriașe, urmate de multe semne de exclamare, consemna victoria echipei Dinamo: 17—5! (10—3). Eroul întîlnirii, Ivănescu, autor a 6 goluri.

În meciul următor întîlnesc pe... imbatabilii cehi. Dinamoviștii le smulg aureola. Echipa Dukla-Praga, scheletul națională cehoslovace, este întrecută la limită: 15—14 (11—7), după o întîlnire în care profesorii de acum doi ani își aruncaseră în luptă toate resursele fizice și tehnico-tactice.

În 1960, Dinamo-București se apropie din nou la cîțiva pași de titlul de campioană a continentului: ajunge iar în semifinale, iar trei ani mai tîrziu, numai la un pas. Împreună cu Dukla-Praga își dispută la Paris finala și pierde în prelungiri, după un meci dramatic și epuizant, la scorul de 13—15.

Scorul strîns și evoluția strălucită a dinamoviștilor nu mai surprind pe nimeni. Ignorînd timpul scurt, elevii au învățat și au dat lecții «profesorilor» de ieri. Handbalul românesc s-a afirmat din plin. Echipa națională a țării noastre, antrenată de Oprea Vlase, a cucerit în 1961 titlul suprem, infirmînd prezicerile specialiștilor care nu-i acordau nici o șansă, mai ales că, la precedentul campionat mondial ocupase, în turneul final, locul 16 din 16 echipe participante. Fusese un salt care determinase presa străină să scrie despre «miracolul românesc în handbal». Iar la înfăptuirea acestui «miracol» dinamoviștii aveau cea mai mare contribuție. Din cei 14 componenți ai lotului, 10 au fost dinamoviști.

Golgeterul campionatului mondial din 1961 a fost tot un dinamovist: Ivănescu, urmat de doi colegi de club, Hnat și Moser.

Și cum numărul de goluri înscrise de căpitanul echipei noastre naționale, Ivănescu, coincidea cu vîrsta sa, la înapoierea în țară un grup de simpatizanți, studenți la Institutul de chimie, i-au dedicat un catren:

Ivănescu-a vrut, probabil,
Să se-ntoarcă c-un simbol,
Dăruindu-i, explicabil,
Fiecărui an un... gol!

La Dortmund, în R.F.G., conducătorul echipei R.D. Germane, una dintre favoritele întrecerii, a spus, pentru prima dată în public, că în fața handbalului românesc nu poate sta cu pălăria pe cap. A fost începutul, pentru că de atunci, și alții, cînd aud de echipa noastră de handbal, spun: «jos pălăriile!»

Peste trei ani, la Praga, campionii mondiali reeditează performanța de la Dortmund. Devin pentru a doua oară campioni mondiali, învingînd în finală Suedia (una dintre protagonistele întrecerii) cu scorul de 25—22. În lotul reprezentativ 8 jucători dinamoviști. În fruntea clasamentului golgeterilor, aceiași trei jucători dinamoviști, într-o altă ordine însă: Moser, Ivănescu, Hnat. Cel mai bun jucător al campionatelor mondiale: dinamovistul Moser.

Ultima cupă — Cupa campionilor europeni băieți — a poposit și ea în România în 1965, ca o încununare a supremației handbalului românesc, după ce Dinamo-București a eliminat pe Vorwärts-Berlin cu 17—14 și pe R.I.K. Göteborg cu 24—11 (în Suedia) și 26—11 (la București), pe Grashopers-Zürich 19—11 (la Zürich). Finala are loc la Lyon, unde dinamoviștii învîng pe Medvesciak-Zagreb cu 13—11.

Ăștia sînt băieții...

Echipa de handbal în 7 Dinamo-București are 18 băieți. (Precum știți, la handbal în 7 jucătorii sînt înlocuiți mereu în timpul meciurilor.) Să vă fac cunoștință cu ei, deși sînt sigur că despre cei mai mulți ați auzit demult.

Încep prezentările cu antrenorul emerit Oprea Vlase; maeștrii emeriți ai sportului: Redl Mihai, Ivănescu Petre, Moser Ion, Hnat Virgil, Bogolea Ion, Bădulescu George, Covaci Gheorghe, Costache Mircea II.

Maeștrii ai sportului: Ionescu Ion, Nica Cezar, Coman Gheorghe, Costache Mircea I, Popescu Lucian.

Sportivi de categoria I: Eftimie Florea, Fabian Mihai, Iura Dan, Manolache Nicolae, Shumanu Rudolf.

Deși au profesii diferite, ofițeri, profesori, ingineri, studenți, pasiunea comună: handbalul, dragostea pentru culorile clubului îi unesc pe toți într-un colectiv sudat, în care se muncește disciplinat, cu seriozitate și răspundere. Pe unii îi leagă nu numai handbalul, ci și alte pasiuni comune, cum ar fi pescuitul, turismul, colecționarea de insigne. Unii dintre ei au și cîte două pasiuni extrasportive. Hnat, de pildă, ales de «plenul pescarilor» ca șef, este și un pasionat horticultor, deși este profesor de educație fizică. Și reușește de minune să le împace pe toate.

Certitudine

Echipa de handbal în 7 Dinamo-București reprezintă un colectiv bine sudat. Pasiunea, perseverența, seriozitatea, activitatea didactică superioară și munca temeinică de pregătire bazată pe cele mai înaintate metode științifice ce se desfășoară cu secția de handbal a clubului dau certitudinea că dinamoviștii vor îndreptăți întotdeauna speranțele înflăcăraților lor suporteri și vor lupta cu aceeași dragoste pentru culorile clubului, pentru gloria sportivă a României socialiste.

fragmente

A trecut întîi o boare
Pe deasupra viilor,
Şi-a furat de prin ponoare
Puful păpădiilor.

Un salcîm privi spre munte
Mîndru ca o flamură.
Solzii frunzelor mărunte
S-au zburlit pe-o ramură.

...Lişiţele-ncep să strige
Ca de mama focului.
Cocostîrci, pe catalige.
Vin la faţa locului.

Floarea-soarelui, bătrînă,
De pe-acum se sperie
C-au să-i cadă în ţărînă
Dinţii, de mizerie.

...Jos, pe-un vîrf de campanulă
Pururea-n vibraţie,
Şi-a oprit o libelulă
Zborul plin de graţie.

Dar deodată, pe coline
Scade animaţia...
De mirare parcă-şi ţine
Vîntul respiraţia

Iat-o!... Sus în deal, la strungă,
Aşternînd pămîntului
Haina ei cu trenă lungă
De culoarea vîntului,

S-a ivit pe culme Toamna,
Zîna melopeelor,
Spaima florilor şi Doamna
Cucurbitaceelor...

Lung îşi flutură spre vale,
Ca-ntr-un nimb de glorie,
Peste şolduri triumfale
Haina iluzorie.

Apoi pleacă mai departe
Pustiind cărările,
Cu alai de frunze moarte
Să colinde zările.

Toamnă în Bucureşti

de VICTORIA ANA TĂUŞAN

Pe margine de lacuri, răsfrînte ca-n oglindă,
par blocurile toate o flotă aurie;
şi dimineaţa toamnei ar vrea să le cuprindă
cu crengile de-aramă din vîntul ce adie.

Pe străzi întinerite şi-n cartiere noi,
sub ploaia care încă se amînă,
au mai rămas din vară şi cîntecul vioi,
şi rîsul, cum şi jocul împreună.

Aceleaşi ca-n vacanţă sînt parcurile toate,
doar că în dimineaţă, cînd sună lung sirene,
un ceas grăbit, de şcoală, prin geamuri ne străbate,
cît încă doarme roua copacilor în gene.

Aceeaşi ca în vară, grădina Cişmigiu —
cu pelicanii ţanţoşi şi lebăda uşoară
plutind ca-ntr-o poveste cu cerul auriu,
cînd pionierii trec grăbiţi spre şcoală.

Ploaia

de ELENA DRAGOŞ

Toamnă-i şi pe malul apei
Stau o fată şi-un băiat.
El o undiţă aruncă
În adîncul înnorat.

Surioara lui aşază
Miez de pîine-ntr-un cîrlig.
— Nu ne ducem către casă?
Spune dînsa, că mi-e frig!

Dar băiatul îşi dezbracă
Haina lui şi repede
I-o aşază ei pe umeri;
— Ei, acuma nu-ţi mai e!

Ploaia se porni deodată
Legănîndu-şi stropii reci.
Fata şi băiatu-aleargă
Înspre sat, peste poteci.

Un stejar ivit în preajmă
Fuga le-a adăpostit.
Fata-ntreabă: «Frăţioare,
mă mai iei la pescuit?»

PEȘTII ABISURILOR

Oceanograful francez Jean Marie Peres a descoperit, la o adîncime de 8 100 m, cinci specii noi de pești. Descoperirea este cu atît mai interesantă, cu cît se credea că din cauza presiunii uriașe, viețuitoarele nu pot trăi la o adîncime mai mare de 6 000 m.

FRUCTELE DANSATOARE!

În Africa subtropicală există un pom TAMBUTI, ale cărui fructe de mărimea mazării, îndată ce au căzut din pom, încep să joace, sărind dintr-un loc în altul, pînă ce dau de un ochi de apă și atunci se opresc. Această «minune» a naturii se explică astfel: în interiorul boabelor se află niște insecte care nu se pot dezvolta decît într-un mediu umed. În căutarea acestui mediu, ele fac tot felul de mișcări în interiorul fructului, ceea ce face ca acesta să se deplaseze pînă dă de apă.

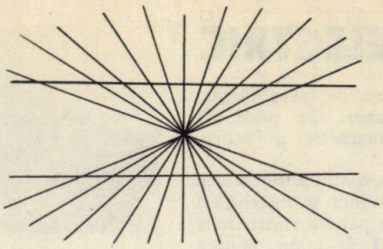

ILUZII OPTICE

Priviți cu atenție desenele alăturate. Cele două linii străbătute de raze par curbe, iar trapezul de sus pare mai mare decît cel de jos. Cu toate acestea, liniile sînt perfect drepte și paralele, iar trapezele sînt egale. Măsurați cu rigla și vă veți convinge.

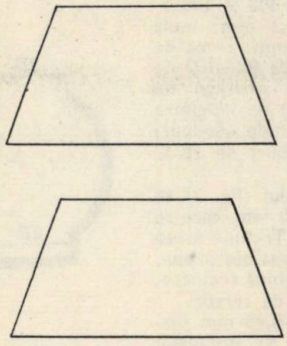

MAIMUȚA LEMUR

Maimuța Lemur trăiește prin pădurile Africii. Corpul ei are lungimea de 15 pînă la 60 de centimetri. În caz de pericol, din părul ei des apar trei ghimpi (trei continuări ale vertebrelor), cu care își lovește dușmanul și îl sugrumă cu labele sale, de asemenea, foarte tari.

FOSILE VII

Un mare eveniment științific s-a petrecut în Oceanul Indian. O expediție științifică a reușit să captureze mai multe exemplare de coelacanthus — specie care se considera dispărută de multă vreme și care constituie prima fază a transformării peștilor în reptile.

ȘtiAți că...

...motorul unei rachete cosmice dezvoltă o putere mai mare decît a tuturor mașinilor din secolul al XIX-lea luate împreună?

...un nor de greutate mijlocie cîntărește aproape 300 000 de tone?

ȘI ATUNCI ERAU MECIURI?

Cea mai veche imagine a unei mingi din piele datează din anul 2500 î.e.n. și a fost descoperită recent pe insula Samotrace, din Marea Egee, fiind desenată pe o tăbliță de lut. Ea era confecționată tot din clini de piele, ca și mingile de fotbal și baschet din zilele noastre. De unde reiese că sporturile cu mingea au o istorie milenară.

SPORT

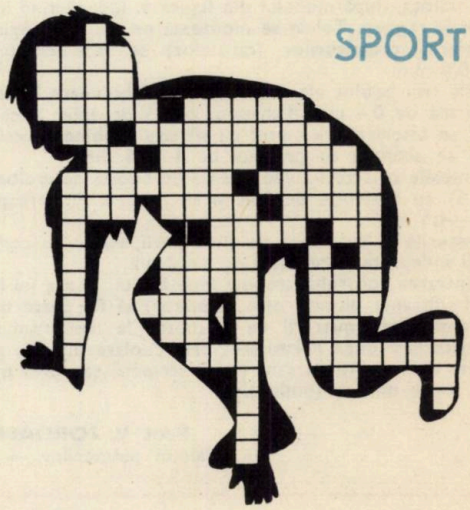

ORIZONTAL: 2) Sport în apă sau un navigator cu rezonanțe... sportive; 5) Aleargă alături de motocicletă; 6) Sportul rachetelor; 8) Complex de exerciții fizice și de jocuri practicate în mod metodic, cu scopul de a dezvolta și întări corpul și de a educa voința, curajul, inițiativa și disciplina; 13) Loc nesfîrșit! 14) Jucători cu... bile! 17) Campion; 19) Sosiri, plecări; 20) Din neamul anților; 22) Termen la rugbi; 23) Așa cum trebuie să fie... jocheii; 25) Bară fixă la gimnastică; 26) Accesoriu în canotaj; 28) Hidrocarbură; 29) Are de lucru cu ciocanul! 30) Liniște, se dă startul! 31) Își întrec mamele în sărituri; 34) Iute; 35) Sportul cu arma; 37) Un fel de... poartă; 38) 1965/1966; 39) O prăjină și-un colțar! 40) Deasupra!! 42) Afară! 43) Lungimea brațului în raport cu cea a adversarului la box.

VERTICAL: 1) Aparate de zbor pentru piloții amatori; 2) Poziție la șah; 3) Comparativ pentru mușchii atleților; 4) Aproape jumătate osificat; 7) Sportul popular; 8) Probă în scrimă; 9) Figuri în gimnastică; 10) Măsura lui Cuza; 11) Soare egiptean; 12) Drum dinainte stabilit la schi, cros, ciclism etc.; 15) Campion patruped în alergările de viteză; 16) Sport acvatic; 18) Servește la antrenamentul boxerilor; 21) Șutat la poartă și peste plasă; 22) Probă atletică; 24) Între centru și extreme la fotbal (pl); 27) Gen de păsări... sportive! 31) Important centru sportiv din țara noastră; 32) Partidă nedecisă; 33) Parte dintr-o competiție sportivă, eșalonată în timp; 36) Aparate de gimnastică: 41) Întrecere sportivă.

MIHAI PĂTRAȘCU

UN MOTORAȘ ELECTRIC

Un motoraș electric poate avea o mulțime de întrebuințări în preocupările unui electrotehnician amator. De pildă, în acționarea unor mici locomotive, vapoare, macarale, polizoare, ventilatoare etc.

Acesta poate funcționa cu 8—12 volți curent continuu sau alternativ, avînd peste 1 500 de rotații pe minut și dezvoltînd o putere de 8—10 wați. Materialele necesare pentru construcția motorașului electric sînt următoarele: placă de lemn, pentru postament, de 120 X 80 X 10 mm; tablă de fier moale de 140 X 100 X 1—1,5 mm; tablă de fier moale de 400 X 100 X 0,5 mm; tablă de cupru de 60 X 60 X 0,2—0,3 mm; tablă (de la cutii de conserve) de 45 X 20 X 0,3—0,4 mm; sîrmă de bobinaj de 0,4—0,45 mm diametru, cupru email de 80—100 de grame; preșpan de 200 X 30 X 0,3—0,4 mm; preșpan de 80 X 20 X 1—1,5 mm; creion rotund (fără mină) de lungimea 10—15 mm și diametrul de 8—10 mm; 8 bucăți de șuruburi pentru lemn de 10 X 3 mm; 2 bucăți de șuruburi de 20 X 3 mm, cu șaibe și piulițe; soluție de lipit.

Și acum iată cum veți lucra. Curbura statorului (fig. 2) se realizează cu ajutorul unei țevi cu diametrul de 30 mm, care se fixează în menghină o dată cu piesa de prelucrat. Trebuie avută în vedere, mai întîi, realizarea profilului de la baza statorului, operație ce se realizează ușor, servindu-vă de menghină și ciocan. Este necesar ca în prealabil să folosiți un șablon de carton.

După ce ați bobinat statorul cu sîrmă de 0,4—0,45 mm diametru și 65 de spire, îl fixați pe postament (fig. 1). Bobinajul se izolează cu o foiță de preșpan înainte de a pune plăcuța de fixare.

Tolele rotorului se obțin trasîndu-se 26 de discuri, care se găuresc în centru cu un burghiu de 4 mm. Apoi se decupează cu o dăltiță, după modelul din figura 4, îndepărtînd apoi cu pila bavurile rămase. Tolele se montează pe ax, ca în figura 1.

Izolarea crestăturilor (canalelor) se face cu preșpan de 0,3—0,4 mm.

Cele trei bobine ale rotorului vor fi bobinate în același sens, cu sîrmă de 0,4 mm diametru, cu 45 de spire fiecare bobină. Apoi se înseriază începutul cu sfîrșitul bobinelor vecine. Bobinajul se acoperă cu preșpan de 1—1,5 mm.

Lamelele colectorului se fixează pe bucata de creion cilindrică (fig. 5), cu o soluție de lipit și cu rondela din preșpan (fig. 6) de 1—1,5 mm..

Lipiturile la colector, cît și la perii se fac cu cositor, după ce ați îndepărtat bine lacul de pe sîrmă.

Centrarea rotorului trebuie bine făcută, în așa fel încît întrefierul (distanța dintre rotor și stator) să fie peste tot același.

Transmiterea mișcării de la motor la mecanismul antrenat se poate face după necesitate: prin cuplare directă, prin intermediul unei rotițe cu șanț (ca la scripeți) sau prin intermediul unei rotițe dințate (pinion).

Prof. V. IORDĂNESCU
Palatul pionierilor — București

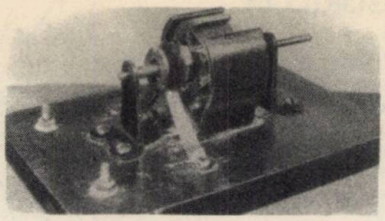

SCHEMA ELECTRICĂ Fig 1

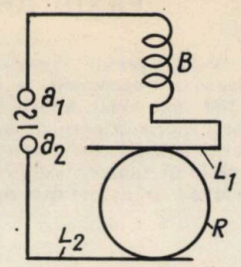

B- bobina statorului
R- rotor
$L_{1,2}$ perii
$a_{1,2}$ borne de alimentare

PIESĂ POLARĂ Fig 2

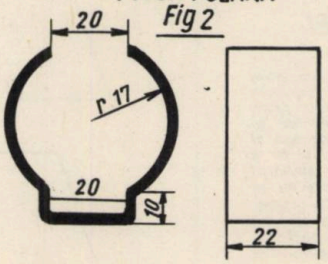

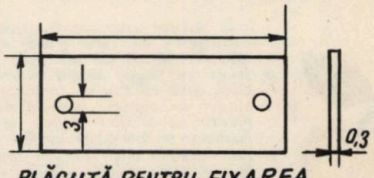

PLĂCUȚĂ PENTRU FIXAREA PIESEI POLARE PE POSTAMENT Fig 3

TOLĂ ROTOR Fig 4

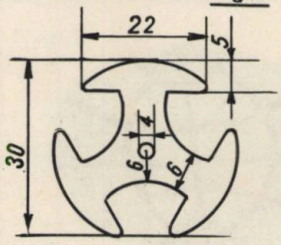

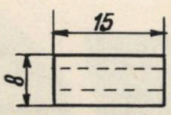

TUB CILINDRIC DIN LEMN (CREION) Fig 3

RONDELĂ DE FIXARE A LAMELELOR COLECTORULUI Fig 6

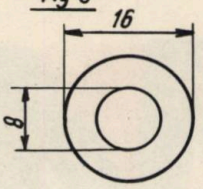

SUPORT PENTRU AX Fig 7

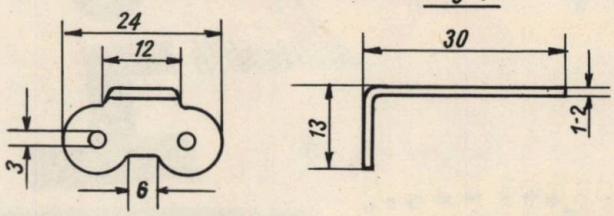

Ce știm despre:

CELULA FOTOELECTRICĂ

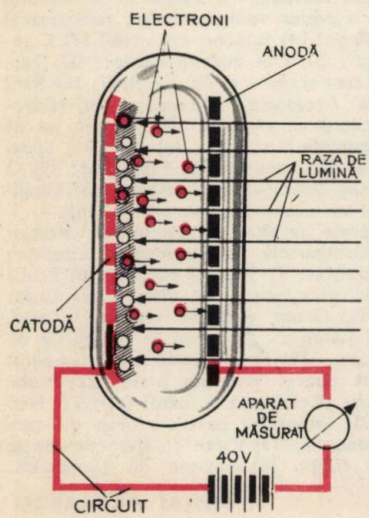

Cuțitul ascutit taie cu precizie, la intervale scurte, vergeaua de metal. Dar ce se întîmplă? Fii atent, omule! Muncitorul își apropie mereu mai mult mîna de cuțitul care se mișcă neîncetat. Deodată, pesemne din neatenție, degetele sale ajung sub cuțit!

Ce se va întîmpla acum? Un accident?

Nu se va întîmpla nimic! Cuțitul s-a oprit brusc, suspendat deasupra mîinii, de parcă ar fi fost oprit de o forță misterioasă.

Totuși, nu este nici un mister: motorul care acționa cuțitul a fost oprit. Porunca i-a fost dată de... o celulă fotoelectrică!

Cum a fost posibil?

O celulă fotoelectrică — după cum arată și numele ei — transformă energia luminoasă în energia... unor curenți electrici. Din lumină («fotos» — pe grecește) — electricitate!

Celulele fotoelectrice au un mare rol: ele constată existența luminii sau îi măsoară intensitatea ei, adică arată cît de puternică este lumina. Sînt mai multe feluri de celule fotoelectrice, folosite în numeroase cazuri.

Să privim schema unei celule fotoelectrice cu cesiu. Seamănă cu o lampă de radio. Din balonașul de sticlă s-a scos aerul. Pe o parte din pereții săi interiori este așternut un strat de substanțe cuprinzînd și cesiul (un metal moale). Acest strat se numește «catodă» sau «fotocatodă». În fața catodei se află o bucată de metal: aceasta este «anoda».

Cînd asupra catodei se proiectează raze de lumină, energia luminoasă smulge din catodă un număr de electroni — particule ce fac parte din atomi și au sarcină electrică negativă.

Electronii desprinși de la catodă ajung la anodă. De acolo, printr-o sîrmă exterioară, se întorc la catodă. Dar, în cursul acestei plimbări, ei pun în mișcare acul unui aparat de măsură, care arată intensitatea curentului electric.

Cu cît lumina este mai puternică, cu atît numărul de electroni este mai mare și curentul mai important.

Fenomenul prin care lumina produce emisiunea de electroni se numește «fenomen fotoelectric».

Alte celule fotoelectrice, cum este cea cu seleniu, se bazează pe un fenomen diferit: în momentul cînd seleniul este iluminat, el lasă să treacă mai ușor curentul electric. Cu alte cuvinte, el are o rezistență electrică mai mică la lumină decît la întuneric.

Numeroase sînt utilizările celulelor fotoelectrice. Ele servesc ca «deschizătoare automate» ale ușilor; pun în mișcare scările rulante; asigură depozitele prețioase împotriva hoților; asigură protecția împotriva accidentelor; se folosesc la instalații pentru sortarea pieselor fabricate. De asemenea, fotografii utilizează celula fotoelectrică pentru a obține fotografii de bună calitate. Sunetul la cinematograf este obținut... cu ajutorul unei celule fotoelectrice, care transformă o bandă îngustă, diferit luminată, de pe marginea filmului în curent electric, iar acesta este mai departe transformat în sunet. Și s-ar mai putea înșira sute de întrebuințări!

L.P.

ȘOIMUL CARPAȚILOR

de ȘTEFANIA HORVATH
E. OȘTEANU

Ilustrații: ARKOSSY ISTVAN

REZUMAT: CA SĂ-ȘI REALIZEZE VISUL, VLAICU URMEAZĂ CURSURILE ȘCOLII MEDII ȘI ALE INSTITUTULUI POLITEHNIC. SPERÎND GĂSIREA UNUI SPRIJIN MATERIAL, SE ANGAJEAZĂ CA INGINER LA UZINELE DE AUTOMOBILE OPEL. DIRECTORUL UZINEI AR VREA SĂ ACAPAREZE INVENȚIA TÎNĂRULUI INGINER. DAR VLAICU SE OPUNE, EL DOREȘTE CA AVIONUL LUI SĂ SLĂVEASCĂ MĂREȚIA POPORULUI ROMÂN. SE-NTOARCE LA BINȚINȚI, UNDE, ÎMPREUNĂ CU FRATELE SĂU ION, CONSTRUIEȘTE UN PLANOR. CU ACEST APARAT SE RIDICĂ PENTRU PRIMA OARĂ ÎN AER, TRAS DE TREI CĂLĂREȚI. DAR CU TOT AJUTORUL PRIMIT DE LA PĂRINȚI ȘI PRIETENI, NU REUȘEȘTE SĂ STRÎNGĂ BANII NECESARI PENTRU CONSTRUIREA UNUI AVION CU MOTOR. DE ACEEA PLEACĂ LA BUCUREȘTI.

ÎN PARCUL FILARET MINISTRUL SPIRU HARET FACE CUNOȘTINȚĂ CU VLAICU; ACESTA ÎI PREZINTĂ AEROMODELUL SĂU.

21

- DIN PARTEA MEA AI TOT SPRIJINUL, TINERE. MODELUL ACESTA E ÎNTR-ADEVĂR DE O CONSTRUCȚIE PERFECTĂ...

VLAICU E ANGAJAT LA SECȚIA TEHNICĂ A MINISTERULUI DE RĂZBOI CU UN SALARIU LUNAR DE 300 LEI, IAR PENTRU ACOPERIREA CHELTUIELILOR LEGATE DE CONSTRUIREA PRIMULUI AVION ROMÂNESC I SE REPARTIZEAZĂ NUMAI 2000 LEI.
ÎN SCHIMB, PENTRU UN SINGUR ZBOR EFECTUAT LA BUCUREȘTI, PILOTUL FRANCEZ BLERIOT PRIMEȘTE DIN PARTEA STATULUI ROMÂN SUMA DE 30 000 LEI.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

22

- AFLĂ, DOMNUL MEU, CĂ AICI NU E FABRICĂ DE AEROPLANE. TE ASIGUR, CHIAR DE VĂ VEȚI APUCA DE LUCRU, CĂ AEROPLANUL DUMITALE NU SE VA RIDICA NICIODATĂ ÎN AER!

- DUMNEAVOASTRĂ SÎNTEȚI DIRECTORUL ARSENALULUI? POTRIVIT INDICAȚIILOR MINISTRULUI DE RĂZBOI, AICI VOM CONSTRUI PRIMUL AEROPLAN ROMÂNESC.

23

- MUNCITORII AU PRIMIT ALTE TREBURI, SE VOR OCUPA DE ALTCEVA!

- RĂMÎNEM DUPĂ ORELE DE LUCRU! AȘTEPTĂM ȘI NOI CU NERĂBDARE REALIZAREA AEROPLANULUI!

- AM REUȘIT SĂ STORC ÎNCĂ DOUĂ MII DE LEI!

24

- AȚI LUCRAT FOARTE REPEDE, VLĂICULE... PE LEGEA MEA, AȚI REALIZAT UN AEROPLAN ADEVĂRAT!
- DA, DAR N-ARE MOTOR. AR TREBUI ADUS DE LA PARIS UN MOTOR „GNOME", DE 50 DE CAI PUTERE. MINISTRUL ÎNSĂ NICI NU VREA S-AUDĂ. COSTĂ 12000 DE LEI.

25

- VENIM DE LA MINISTER. AU APROBAT MOTORUL. MÎINE AȘ PUTEA SĂ PLEC LA PARIS SĂ-L CUMPĂR.

- DE O SĂPTĂMÎNĂ MĂ CHINUIEȘTE MIJLOCUL, ABIA MĂ POT MIȘCA. AR FI STUPID SĂ MOR ÎN PAT, ACUM, CÎND SÎNT LA UN PAS DE REALIZAREA VISURILOR MELE...

26

- AȘ VREA SĂ MĂ VĂD CU CINEVA CARE TRĂIEȘTE AICI, LA PARIS. E UN ROMÂN CARE A REALIZAT PENTRU PRIMA OARĂ TRENUL DE ATERIZAJ PENTRU AVIOANE.
- ÎL CUNOSC, E TRAIAN VUIA, O PERSONALITATE IMPORTANTĂ ÎN ISTORIA AERONAUTICĂ. VĂ CONDUC LA EL.

27

- MĂ BUCUR CĂ AM AVUT PRILEJUL SĂ VĂ CUNOSC, SCUMPUL MEU COMPATRIOT. E MINUNAT SCOPUL CĂRUIA V-AȚI ÎNCHINAT VIAȚA ȘI CRED CĂ SÎNTEȚI PE O CALE BUNĂ. DE NU MI-O LUAȚI ÎN NUME DE RĂU, AȘ DORI TOTUȘI SĂ VĂ DAU UN SFAT: NU VĂ ANGAJAȚI SĂ FIȚI ȘI PROIECTANTUL ȘI CONSTRUCTORUL, ȘI PILOTUL AVIONULUI DUMNEAVOASTRĂ. SARCINA E PREA MARE PENTRU UN SINGUR OM. APOI, E ȘI PRIMEJDIOS...

28

LA PARIS VLAICU ARE PRILEJUL SĂ VADĂ CUM UNUI AVION „VOISIN" I SE RUPE ARIPA ÎN TIMPUL ZBORULUI, IAR UNUI „WRIGHT" ELICEA. ÎNTORS ACASĂ, EL SUPUNE PROBELOR TOATE PIESELE LUI „VLAICU I".
- DE NEGREZUT! ELICEA A ATINS 600 DE ÎNVÎRTITURI PE MINUT. PE AEROPLANUL NOSTRU VA TREBUI SĂ FACĂ CEL MULT 200. DACĂ SUPORTĂ ȘI 600, E MAI BUNĂ DECÎT NE-AM AȘTEPTAT

VA URMA

PICĂ FRUNZA...

de **RODICA TOTH**

Bate vîntul.
E răcoare.
Norii trec
uşori ca vata
şi cînd plouă,
plouă tare,
cum se spune,
cu găleata.

Mărul, care
toată vara
ne-a umbrit
şi ne-a dat roade,
s-a făcut
la chip ca ceara
şi ursuz
în poartă-mi şade.

Doar pe-o ramură
uscată
i-a rămas
o frunză mică
tocmai sus,
în vîrf urcată,
tremurînd cumplit
de frică.

Jos,
în peisaj de toamnă,
pe covorul
ca de jar
o fetiţă
o îndeamnă:
— Hai la mine
în ierbar!

Frunza lunecă
zglobie.
Măru-ncet
spre nişte tei
o arată
cu mîndrie:
— Ce noroc
pe capul ei!

Desen: EUGEN TARU

LEI 2,50 41 014

COLEGIUL DE REDACŢIE:

IOAN CHIRESCU, MARCELA CORDESCU, ION CHIŢU, PETRE DRĂGOIESCU, GICA IUTEŞ, FLORENTINA IONESCU, PETRE LUSCALOV, ELENA MĂINESCU, LUCIA OLTEANU, redactor-şef, PAUL ANGHEL, ALEXANDRINA SÎRBU, redactor-şef adjunct, MIRCEA SÎNTIMBREANU.

Redactor artistic: **D. DOBRICĂ**

Coperta I: **R. DULDURESCU**

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE Nr. 1 196
REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARIL
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.C.

Trăiască Republica

Au trecut 18 ani de la acel 30 Decembrie cînd mulțimea, pe străzi se îmbrățișa, rîdea și cînta, sărbătorind alungarea monarhiei și proclamarea Republicii. Închipuirea mă duce la cei care s-au născut în acea zi de 30 Decembrie 1947 și care alcătuiesc astăzi generația ce n-a trăit nici o clipă decît sub cerul albastru și luminos al Republicii.

Dacă aș căuta pe unul dintre cei născuți atunci l-aș găsi desigur într-o uzină, pe un șantier sau elev în clasa a XI-a.

Aleg, pentru voi, prieteni, ultima alternativă. Elev, eroul meu s-ar afla acum în vacanță. L-aș întîlni poate în sala unei case a tineretului, repetînd un cîntec, un dans, un rol dintr-o piesă. Sau poate l-aș întîlni în mijlocul colegilor, la Predeal, suind spre cabană sau coborînd pîrtia cu săniuța. L-aș întreba cum învață și mi-ar răspunde printr-o căutătură mirată: «Nu înțeleg... Adică, ați vrea să știți dacă treaba asta o fac cum trebuie sau de mîntuială? Sînt utecist! În curînd voi da examenul de maturitate, pe urmă voi fi student sau voi intra să muncesc într-o uzină. Cum ați vrea să învăț, altfel decît bine. Aș vrea să fac totul ca să arăt că prețuiesc condițiile de învățătură care le avem: școli spațioase, manuale gratuite, profesori buni. Dar părerea mea este că niciodată nu voi putea spune că am făcut totul. Lăsînd modestia la o parte: am note bune. Dar cu ele nu pot măsura prea exact ceea ce simt cîteodată. Nu pot judeca așa: zecele la matematică este răsplata mea pentru cele două săptămîni petrecute astă-vară la mare. Nota bună primită la fizică este pentru clipele minunate petrecute, ca fost pionier, la cercul de aeromodelism al palatului. Ar fi cu neputință. Nu poți răspunde dragostei și grijii cu care sîntem înconjurați în acest fel. Poate că m-ați pricepe mai bine dacă v-aș mărturisi că, atunci cînd mă gîndesc la viitor, visul meu e să muncesc acolo unde va fi mai multă nevoie de mine — să muncesc astfel încît să fie cît mai multă nevoie de mine! Mi se pare că e limpede. Și ca mine gîndesc cei mai mulți, miile de tineri, miile de copii care se mai află încă pe băncile școlii generale».

Da, dragul meu, e limpede, e cît se poate de limpede. Aș sta să te ascult ceasuri întregi. Las și eu modestia la o parte și afirm că aș izbuti oricînd să alcătuiesc din aceste cuvinte un portret cu trăsăturile caracteristice ale întregii generații de copii și tineri educați de partid în spiritul unor mari frumuseți morale. Nu există nici o îndoială că voi vă străduiți să demonstrați cu tot entuziasmul anilor tineri că vă mîndriți cu calitatea de cetățeni ai patriei noastre socialiste, pe pămîntul căreia inima fierbinte și mîna pricepută a înțeleptului grădinar — Partidul Comunist Român — au făcut să înflorească demnitatea și fericirea.

****

Partidului

de **IOAN MEIȚOIU**

Întinerești și apa și pămîntul,
Șantiere crești din fier și granit;
Ne-nflăcărezi și fapta și cuvîntul
Și-ți mulțumim, partidule iubit.

Pe cerul țării ai aprins o rază —
Și a țîșnit lumină-n noaptea grea:
Spre-nalte țărmuri steaua ta cutează
Și-i fără de amurg această stea.

Cuvinte dragi rostim cu glas fierbinte:
Cuvîntul pace și cuvîntul flori;
Rostim: PARTID — și toate le cuprinde
Acest cuvînt de viață-nnoitor...

COLEGIUL DE REDACȚIE:

IOAN CHIRESCU, MARCELA CORDESCU, ION CHIȚU, PETRE DRĂGOIESCU, GICA IUTEȘ, FLORENTINA IONESCU PETRE LUSCALOV, ELENA MĂINESCU, LUCIA OLTEANU. redactor-șef, PAUL ANGHEL, ALEXANDRINA SÎRBU, redactor-șef adjunct, MIRCEA SÎNTIMBREANU.

Redactor artistic: **D. DOBRICĂ**

Socialistă România!

Împlinești 18 ani, prietene. Sub ochii tăi, harta patriei noastre a îmbrăcat haină nouă, țesută în fire de aur. Sub ochii tăi, patria noastră a primit numele glorios de Republica Socialistă România, *nume în care se oglindesc imaginile însuflețitoare ale marilor victorii dobîndite de poporul român sub conducerea partidului comuniștilor. Emoționantă realitate: La noi socialismul a biruit deplin. Setea de a vedea, de a cunoaște te-a purtat și pe tine prin pădurile de schele ale noilor orașe, te-a vrăjit cu strălucirea constelațiilor pămîntene ale uzinelor și șantierelor, ți-a deschis în fața ochilor drumul de frumusețe și poezie al vieții noastre de azi. Dar, mai presus de orice, ți-a dăruit aripi trainice visului. Ai desprins un adevăr minunat pe care îl rostești simplu: «Doresc să muncesc acolo unde va fi mai multă nevoie de mine — să muncesc astfel încît să fie cît mai multă nevoie de mine!» Zborul tău abia începe, prietene. Copilăria îți rămîne în urmă, așa cum rămîne poiana înflorită de la poalele muntelui atunci cînd urci spre înălțimi. Dar, ca mireasma ei să te însoțească mereu, tu ai fost învățat să culegi cea mai mîndră floare. Este floarea visului care s-a înfiripat în acești ani tineri: să fii folositor, cît mai folositor, să trăiești și să muncești asemenea comuniștilor, apropiindu-ți pasiunea lor, dragostea lor, înțelepciunea lor.*

O, și cîte locuri te așteaptă să-ți dăruiești energia, talentul, voința, îndrăzneala! În mărețele, istoricele planuri de viitor, hotărîte de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, menite să ridice pe noi și uimitoare înălțimi bogăția, puterea, frumusețea patriei noastre, Republica Socialistă România, îți este prezentat cu limpezime viitorul. Stăpîn și gospodar al bogățiilor țării, stăpîn al destinelor sale, mîndru și demn, poporul nostru, urmînd cu abnegație partidul, îndeplinind cu un entuziasm fără egal hotărîrile sale, își clădește viitorul luminos.

Cetățean al patriei socialiste, vei cunoaște imensa bucurie că ai crescut o dată cu noile ei uzine și palate. Vei cunoaște imensa bucurie de a începe să muncești, dînd și tu viață primului plan cincinal al Republicii Socialiste România!

La 30 Decembrie e sărbătoarea Republicii — și e sărbătoarea ta și a visurilor tale, prietene. Să aducem un modest omagiu Republicii noastre care astăzi poartă un nume glorios: Republica Socialistă România. Prin tine vorbesc cu dragoste și respect milioanele de tineri și copii de la noi, crescuți și educați de partid, și pe care partidul îi investește cu titlul de ostași ai săi, cel mai înalt titlu pentru un om.

OCTAV PANCU-IAȘI

Țara

de **NICOLAE LABIȘ**

Zăpada jucăușă s-a așternut pe țară.
Și-adună baba larnă troienile în clăi.
În seri cu lună rece trec sănii, parcă zboară,
Cu scîrțîit de șine și zvon de zurgălăi.

Iar zările întinse îți sorb privirea parcă;
Se-adună depărtarea. Și nemișcat rămîn
În bătătura țării, ca-ntr-o ogradă largă,
În care împreună cu-ai mei rămîn stăpîn.

Îmi rostuiesc averea: furnale-n Hunedoara,
Cărbune la Petrila, pe Prahova țiței,
Mii de pătule-n care porumbul și secara
Și grînele se-ndeasă în sacii mari și grei.

Iar prin păduri, cu coarne pe spate despletite,
Am cerbii mei și țapii cei negri și țintați;
Am urșii ce-și sug laba în hrubele tihnite,
Visînd un vis sălbatic de iarnă în Carpați.

Semn de belșug, zăpada cîmpiile încarcă,
Și-i totul de-o lumină solemnă inundat.
Se-aud chemări de muncă și-i liniște, și parcă
Întinderile-s albe ca sufletu-mi curat.

Urare

de **ELENA DRAGOȘ**

A mai trecut încă un an
De fapte mari și îndrăznețe.
Cînd fiecare dintre noi
Avu doar grija să învețe.

Și-n pragul Anului cel nou,
Sub creanga bradului subțire,
Strălucitor și-mbelșugat,
Noi vă aducem mulțumire.

Iubiți tovarăși muncitori,
Neîntrecuți în hărnicie,
Vă fie anul următor
Mai bun, mai plin de dărnicie.

Tot ce visați să făuriți,
Să împliniți ca în poveste,
Că sînteți meșteri neîntrecuți
Să meargă-n lumea-ntreagă veste.

Și vă dorim la muncă spor,
De fericire s-aveți parte
S-aveți copii ascultători
Și foarte silitori la carte.

Să fiți voioși și sănătoși
Și tineri precum primăvara
Părinți ai noștri iubitori,
Dragi muncitori din toată țara.

6896.

Clanţa

De vrei să intri binevoitor
Uşa-ţi întinde mîna-ncetişor
Şi te conduce uşurel în casă
Cu-o strîngere de mînă bucuroasă.

Să nu încerci să intri ca duşman!
De fier e mîna uşii, de oştean.

Becul

Becul se coace ziua-n tăcere.
E fructul unui copac cît ţara de mare,
Cu ramuri din fire şi stîlpi, cu putere,
Din oameni, din apă, din pămînt şi din soare.

Îl apărăm cu frunza unui abajur.
Iar seara, cînd ni-e sete, atunci pe loc îi
Stoarcem sucul dulce, care ţîşneşte-n jur.
Şi umple toată casa. Şi noi îl bem cu ochii.

În ajun

«Ce e zăpada? Lacrimi înghețate. O, căruțașule, să nu mă minți», cînta mama, de cu seară, în timp ce frămînta aluatul și-n casă mirosea a vanilie și-a scorțișoară, iar afară se pornise să ningă îndesat. Bănică nu înțelegea nimic din acest cîntec vechi, privea pe fereastră, atras de jocul fulgilor care se roteau și cădeau pe sania lui rezemată de salcîmul gros în trunchiul căruia bunicul a înfipt două inele de fier pentru legat caii. «Ce e zăpada».. murmură el și rise ușor pentru că i se păruse că ninsoarea capătă culoarea albastră și asta nu poate să fie adevărat. S-a întors cu tot trupul și a întîlnit ochii mamei care-l priveau blînd. Atunci el a întins pumnul și mama l-a mîngîiat pe frunte. Mîna mirosea frumos a vanilie. «Culcă-te, i-a spus ea, mîine-i ajunul Anului nou și vrei să mergi cu uratul, cu George și cu Radu.

El ar fi vrut să-l mai aștepte pe tata care trecuse în casa de-alături, la bunici, să tragă vin în damigeni, dar somnul îl toropea, se strecură sub plapumă și adormi cu gîndul la colacul ca un porumbel pe care mama îl făcuse anume pentru el. La căpătîiul lui, dincolo de peretele de cărămidă, începea cîmpia și el o auzea în fiecare noapte cum se leagănă tăcută, aspră, închisă, simțea neliniștea vîntului și grava aplecare a buruienilor frînte sub viscol și toate-i plăceau. «I-auzi ce largă-i, să tot zboare cucuvăile crivățului».

Spuse ceva prin somn și zîmbi. «Visează, se gîndi mama, apoi stinse lumina și trecu alături în odaie, lăsîndu-l pe băiat singur cu visul acela în care se făcea că el are un munte de colaci și doi saci de nuci poleite și-au venit să-i cînte sub geam o căprioară și patru iepuri.

«Și-am plecat să colindăm,
Pe la case să urăm».

Afară era frig, ninsoarea din albăstruie prinse o culoare albă, curată și iepurii se atîrnaseră cu lăbuțele de cercevele și cîntau îndîrjit, iar cel din stînga, mai prost, încurca vorbele, spunea ceva despre bușteanul uscat, atîrnat pe perete, deasupra sobei. Era

de Anul nou

limpede că înghețau și atunci Bănică deschise ușa și le făcu loc înăuntru. Căprioara intră întîi. Purta la gît o împletitură din ramuri verzi de brad și-n odaie se răspîndi miros plăcut de rășină. Iepurii se suiră pe scaune, (toți aveau fulare înfășurate larg). Bănică le împărți colacul rumen și le puse dinainte un pahar de vin. Ei îl dădură peste cap și se desmorțiră. «Nuci nu ne dai?» îl întrebară și el le făcu semn să ia din saci, cîte patru de fiecare, iar căprioarei îi prinse între cornițe doi canafi de lînă pe care-i făcuse el pentru cîinele Bujor. «Lasă, promise el în gînd, lui Bujor o să-i dau covrigi».

«Bănică, ceru iepurașul cel zevzec care încurcase vorbele, mai dă-ne cîte-o nucă. Trebuie să mergem și la George și la Radu, pe uliță la vale». «Cu plăcere!»

Bănică și căprioara pocni o dată din picior. Iepurii își umflară pieptul și izbucniră din nou în cîntec:

Busuioc verde pe masă,
Rămîi gazdă sănătoasă...

Și ieșiră pe ușă, în ninsoare, săltînd și dănțuind. Capetele fularelor, desfăcute de vînt, atîrnau în zăpadă și căprioara se ferea să nu le calce. La poartă se opriră să numere nucile, apoi coborîră în uliță.

«Bănică, hai!»

Bănică recunoscu glasul mamei și se ridică din pat.

«Scoală-te c-a venit George și Radu să plecați cu uratul».

«Mamă, spuse băiatul, a fost aici o căprioară cu patru iepuri. De-abia au plecat».

Mama se aplecă și-l sărută zgomotos pe frunte. Sub geam în zăpadă, Radu și George făceau repetiție:

«Mîine anul se-nnoiește...»

FĂNUȘ NEAGU

Poarta

Cînd răsfoim o poartă intrăm și noi în cartea
Cu poze în mișcare, de oameni, de copii,
Ce trec pe lîngă garduri, de-o parte și de alta,
Și se opresc în poartă pentru-a se regăsi.

Ce gros volum e poarta! Ce chipuri dragi sînt scrise
Pe filele de aer ce s-au citit cîndva.
Cine deschide-o poartă pășește ca prin vise
În lumea unor ființe. E-o pagină din ea.

Oglinda

Am decupat o bucată de lac și l-am pus pe perete.
În el mă îmbrac, mă dezbrac — de parcă mi-e sete,
De parcă mi-e cald și m-aș duce la scăldătoare.

Toată camera mea pe oglindă plutește-n răcoare.

Poezii de MARCEL MIHALAȘ

Ilustrație: ANGI PETRESCU

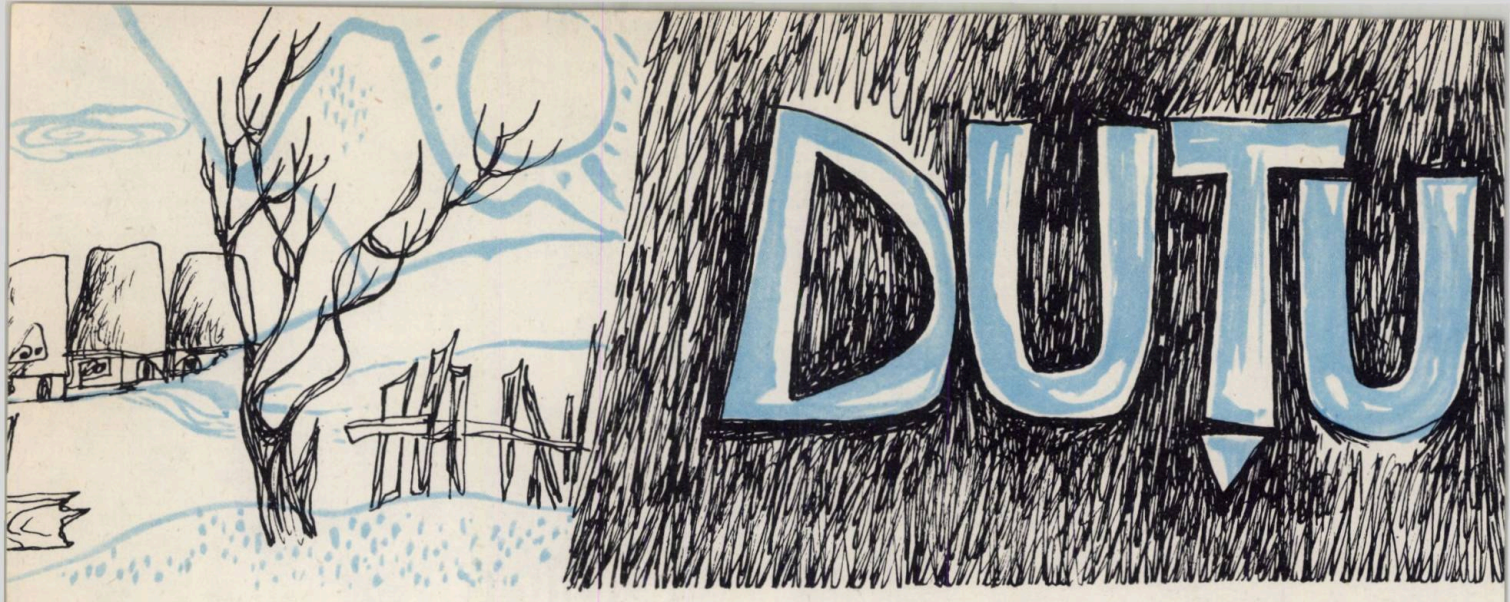

de **NICOLAE LABIȘ**

Am să vă istorisesc o întîmplare petrecută în munți, cei mai înalți, între obcinile Stînișoarei, acolo unde un pîrău sprinten huruie și ziua și noaptea, și iarna și vara, de ți-i mai mare dragul să-l asculți și să te minunezi cum de nu mai are alinare.

Mi-i drag acest pîrău cu numele de Suha, că în unda lui mă răcoream în copilărie de arșițele verii: și noi, o droaie de împielițați, pușI toată ziulica pe hîrjoană, fără păs de pustiul pîntecelor, ne întindeam cînd pe față, cînd pe spate, ca să ne mîngîie și să ne gîdile palmele reci ale apei.

În ceata noastră nestatornică aveam un prieten de joacă și-mi era drag pentru că avea chică neagră și strălucitoare, pentru că avea ochii și mai negri, și mai strălucitori, și printre buze îi strălucea albeața dinților. Îi ziceam Duțu cel mare pentru că se ținea de el, tot timpul, Duțu cel mic, o gîgîlice de-o șchioapă, care-și purta tot timpul un deget în nas și-și sticlea a mirare către toate cele albușul ochilor. Și noi îl poreclisem pe Duțu cel mare «Harapul», iar pe cel mic nu-l poreclisem în nici un fel, făptură măruntă și neînsemnată ce era.

Mă duceam des cu Harapul la fierăria lui moș Goruț, tătîne-su, ne învîrteam printre nicovală și foale pînă ne afumam. Ne furișam apoi prin livezi, unde ne așezam între flori, ca să ne umplem pieptul de izul busuiocului și ochii de priveliștile obcinilor și auzul de țîrîitul greierilor și de gîlgîirea fluierului lui Duțu. Cînta Duțu cel mare din fluier tot cîntece de-ale noastre, de prin munți, și eu amuțeam ca de-o vrajă urmărindu-i jocul amețitor al degetelor pe bortele negre. Asculta și Duțu cel mic, mogîldeața fără poreclă, asculta căscîndu-și ochii mirați de parcă ar fi vrut să fure meșteșugul de pe degetele lui frățîne-său.

Petreceam acolo ceasuri de neasemuită frumusețe, pînă cînd venea sărind prin iarba înaltă Ursu, cîinele Harapului, cu coada încîlcită în scai, cu urechile clăpăuge, hămăind și făcînd o gălăgie veselă.

Vremea a trecut pe nesimțite, cum pe nesimțite trece apa pîrăului. Zilele cu soare au 'asfințit, iar noi, copiii, care nu pricepeam necazurile celor mari, am început să le simțim și să le pricepem. Am plîns și eu, și Duțu cînd l-au luat pe tata în război și-am plîns și eu, și Duțu cînd poruncile stăpînirii au pus-o pe mama pe drumuri, au trimis-o în evacuare silnică, cu mine cu tot, către alte sate.

Mă tot gîndeam că n-am să-l uit pe Duțu. Așa a trecut războiul și mi s-au rotunjit anii, și tata, demobilizat, ne-a căutat și ne-a găsit unde eram. Arăta slab de-l băteau vînturile. Eu nu mai puteam de bucurie cînd l-am văzut pe tata întors, mai ales cînd mi-a spus că mergem înapoi la obcinile noastre.

Cu opriri de săptămîni și săptămîni prin gări, cu somnuri speriate de chiuitul lung al locomotivelor, după aceea cu drum hurducat în căruță și pe lîngă căruță, am ajuns să văd casele din satul primei mele copilării. Casele erau împuținate, în locul unora se iteau, dintre bălăriile înalte, colții roșii de cărămidă. Iar mălinii, frumoșii mălini care primăverile umpleau satul cu floarea albă și zumzet de albine, aveau scoarța roasă dureros parcă de niște dinți, parcă de o boală a lemnului.

Tata mi-a lămurit că pe mălini i-au ros caii hitleriștilor.

Am sărit din căruță și-am alergat, împleticindu-mă-n mantaua largă a tatii pe care-o îmbrăcasem la drum, am alergat către fierăria lui moș Goruț. Fierăria era pustiită de război. Nu mai nechezau caii legați de stănoagă și nu se mai împrăștia fumul cu mirosul acela plăcut de copită arsă. Nu mai sunau fiarele chinuite sub ilău, nici înjurăturile cărăușilor. Dar în fundul livezilor se auzea larma veselă a unei cete de băieți și mi s-a ușurat inima.

Am trecut de-a dreptul pe acolo unde odată fuseseră o poartă și un gard. În iarba mare care năpădise livada, între flori, se auzea un gîlgîit de fluier. Cînta fluierul lui Duțu, dar parcă mai înecat și mai stîngaci. M-am apropiat și, fără să mă bage de samă, l-am văzut pe Duțu cîntînd. Duțu cel cu chica neagră și strălucitoare, cu ochii și mai negri, și mai strălucitori, cu fața tuciurie și cu buzele roșii, printre care strălucea albeața dinților. N-am băgat de samă că era tot cum îl lăsasem, că nu mai crescuse, deși trebuia să crească în atîta timp cît s-a petrecut.

Și-a întors spre mine albușul ochilor mirați și am băgat de samă că-i era înlăcrămat obrazul.

— Cine ești tu?

— Sînt eu... Nu mă mai cunoști, Duțule?

M-a cercetat cu luare-aminte, apoi a zîmbit.

— Ba da... Acum te cunosc...

Abia acum am văzut că, pe fruntea lui, panglicile încolăcite ale părului aveau alte străluciri,

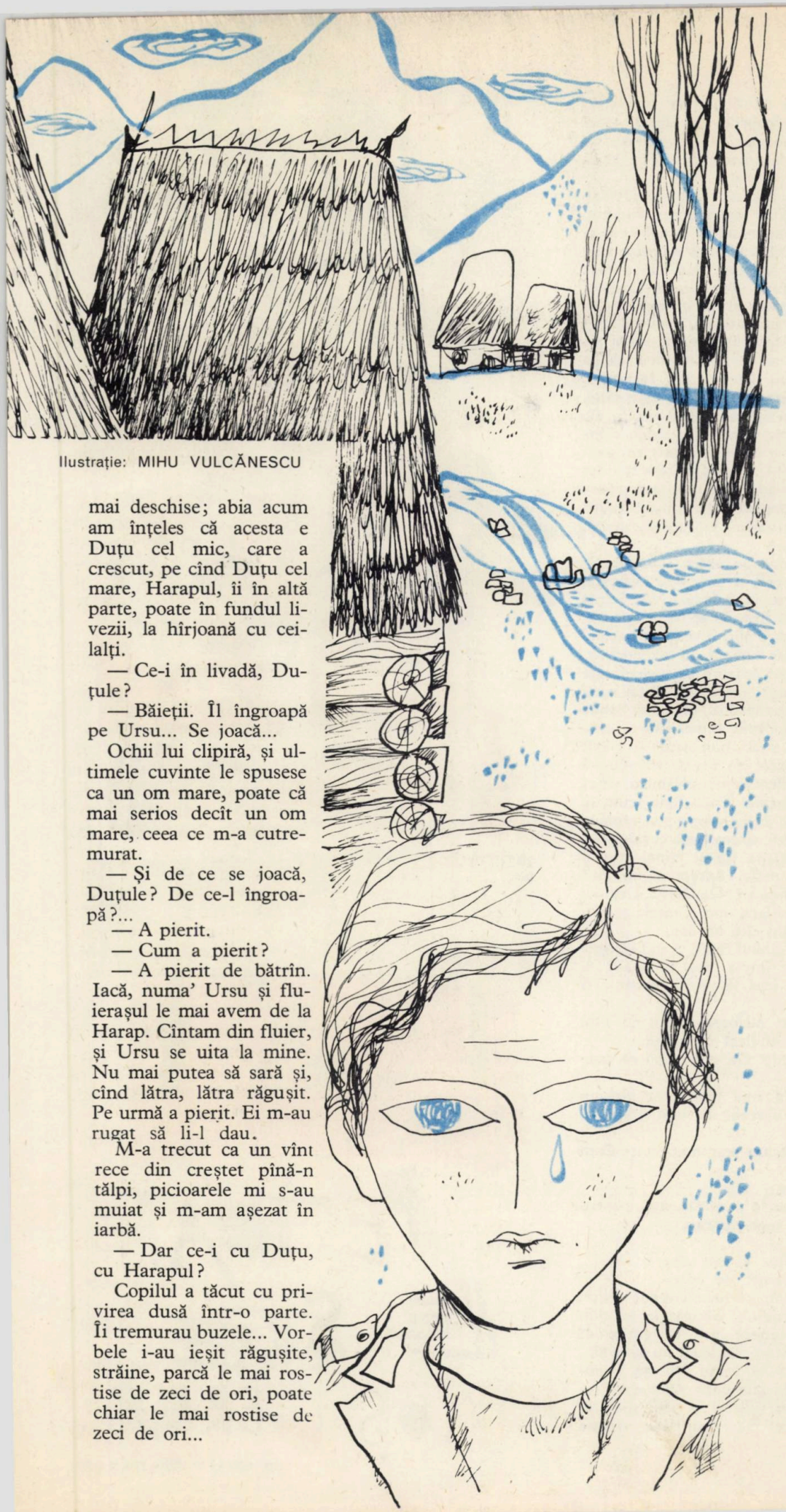

Ilustrație: MIHU VULCĂNESCU

mai deschise; abia acum am înțeles că acesta e Duțu cel mic, care a crescut, pe cînd Duțu cel mare, Harapul, îi în altă parte, poate în fundul livezii, la hîrjoană cu ceilalți.

— Ce-i în livadă, Duțule?

— Băieții. Îl îngroapă pe Ursu... Se joacă...

Ochii lui clipiră, și ultimele cuvinte le spusese ca un om mare, poate că mai serios decît un om mare, ceea ce m-a cutremurat.

— Și de ce se joacă, Duțule? De ce-l îngroapă?...

— A pierit.

— Cum a pierit?

— A pierit de bătrîn. Iacă, numa' Ursu și fluierașul le mai avem de la Harap. Cîntam din fluier, și Ursu se uita la mine. Nu mai putea să sară și, cînd lătra, lătra răgușit. Pe urmă a pierit. Ei m-au rugat să li-l dau.

M-a trecut ca un vînt rece din creștet pînă-n tălpi, picioarele mi s-au muiat și m-am așezat în iarbă.

— Dar ce-i cu Duțu, cu Harapul?

Copilul a tăcut cu privirea dusă într-o parte. Îi tremurau buzele... Vorbele i-au ieșit răgușite, străine, parcă le mai rostise de zeci de ori, poate chiar le mai rostise de zeci de ori...

— Harapul s-a dus într-o dimineață cu miala pe prund. A dat peste un cîmp de mine. Cînd au fugit, hitleriștii au umplut pădurile cu mine..., așa, ca să schilodească lumea... Acuma tătuța, că-i la pat, tot timpul îl cheamă pe Duțu prin somn. Dar noi l-am înmormîntat și au plîns toate femeile. Au mai pățit și alții ca Harapul...

Mi s-a urcat un nod în gît, dar lacrimile nu-mi veneau și nu puteam să cred. Mi se părea că-l am în față pe Duțu cel mare, așa cum îl știam, numai cu șuvițele de păr schimbate, mai deschise. L-am rugat încetișor, așa cum îl rugam altădată...

— Cîntă, Duțule...

Și Duțu a început să cînte ca odinioară, dar mai încet și mai stîngaci. Gîlgîia viersul fluierului lui Duțu și împrejur îl îngînau greierii și huruitul înfundat al Suhei și foșnetul mulțimilor de frunzare ce se legănau în păduri. În vale se vedeau case arse, în deal se vedeau părți arse de pădure, prin iarbă sticleau tuburi pustii de cartușe. Mă gîndeam la Duțu cel mare, la semnele acestea ale luptelor, și gîndurile mi se încîlceau, legănate pe triluirea fluierului și amețite de năvala luminii livezilor.

De atunci s-au scurs ani și ani; voi, dragi prieteni, ați crescut, ați ajuns la vîrsta amintirilor mele, eu am intrat într-o tinerețe însorită. Și, cîteodată, cînd mă întîlnesc cu Duțu, pe care poate că unii îl cunoașteți, pentru că-i instructor de pionieri, îl iau la braț și mergem pe malul Suhei în sus ca să vorbim. Nu vorbim despre Harap, nu vreau să-i răscolesc lui Duțu vechile dureri; vorbim despre voi, dragi prieteni.

PE TOATE LE ȘTIE MOȘ GERILĂ!

de EMILIA CĂLDĂRARU

E o seară de basm. Seara de Anul nou. Împrejur, totul sclipește. Sclipesc globurile și steluțele electrice ale bradului, sclipesc tacîmurile înșirate pe masă, cerceii din urechile mamei, năsturașii de pe bluza Ștefanei, soră-mea, studenta.

Avem un apartament mare, așa că toate rubedeniile familiei s-au strîns la noi. Voci amestecate, hohote, ciocnet de pahare, muzică. Îmi amintesc că în anii trecuți mă simțeam pierdut cu totul, biată ființă neînsemnată, în vălmășagul acesta. Acum e altceva. Toți mă opresc să-mi spună o vorbă, toți se miră: «Formidabil, Costele, cît te-ai lungit!» Sigur, toate astea și din pricina costumului. Port un costum de tergal, albastru, nou-nouț — nu ca cele de pînă acum, prefăcute din hainele vechi ale tatei. Aș minți dacă aș spune că nu sînt mîndru, ca un păun, de costumul meu cel nou. Dimpotrivă, recunosc: nu mă pot opri să nu mă privesc în toate oglinzile casei, ba chiar și în oglinjoarele mișcătoare și deformante ale globurilor din pom. E o bucurie a mea. De altfel, celor care nu remarcaseră încă splendida mea înfățișare, avusesem eu grijă să le creez prilejul: mă pregătisem să recit în fața Lui Moș Gerilă o lungă baladă. Asta o mirase grozav pe mama, care, la serbările de familie, fusese întotdeauna în conflict cu mine, fiindcă nu voiam, în ruptul capului, să recit poezii, ca ceilalți copii.

E tîrziu. S-au rostit tradiționalele urări, s-au ciocnit paharele și, iată, în sfîrșit, cele trei, binecunoscute, bătăi de toiag în pervazul ușii, semn că îndată Moș Gerilă va păși în sufragerie, pîș-pîș, cu uriașa-i tolbă în spinare. Anul acesta e al șaptelea de cînd familia îl vede pe unchiul Titi în chip de Moș Gerilă, dar nimeni nu s-a plictisit, se bucură ca și prima oară, cînd apăruse pe neașteptate în prag, în hlamidă roșie, glugă, mască și barbă sură, înfățișare împrumutată din garderoba teatrului unde lucrează. Îmi amintesc că la început nimeni nu-i recunoscuse vocea — unchiul Titi e un bun actor — și cît haz făcuseră toți cînd eu, prîsnel de 5 ani, vîrîndu-mă pe sub falnica-i hlamidă, exclamasem: «Mămico, Moș Gerilă are ciorapi la fel cu unchiul Titi». Sînt acum în jurul meu alți prîsnei, care fac ochii mari (cum trebuie să fi făcut eu atunci), care-i dau tîrcoale cu curiozitate, unii mai îndrăzneți aventurîndu-se (ca și mine, atunci) pînă lîngă faldurile roșiei hlamide. Aștept să-mi vină și mie rîndul să mă înfățișez în fața lui Moș Gerilă. Unchiul Titi nu uită pe nimeni din cei de față, mici și mari; pentru fiecare are cîte o vorbă de duh, cîte un dar.

Dar nici n-apuc să-mi termin gîndul că mă și aud strigat:

— Costel Dumitrașcu. Elev într-a VI-a B, așa-i? Ei vezi, știe moșul, pe toate le știe. la vino, nepoate, să te văz mai de-aproape.

Mă măsoară din cap pînă-n picioare, lucru care-mi place, fiindcă presupun că-mi studiază costumul.

— Tii, că mare te-ai mai făcut! De poezie nu se cade să te mai întreb, așa că...

Ghinionist mai sînt! Pînă în anul trecut, la nici un revelion nu mă slăbise cu: «știi vreo poezie?» și tocmai anul ăsta cînd...

— ...așa că o să te întreb altceva mai important: Cum stăm cu cartea?

— Bine, bine, i-o retez eu.

— Mda, știe moșul, pe toate le știe. Da, așa, pentru toată lumea, niscaiva dovezi n-ar strica...

— Ce dovezi?

Ghiduș mai e și unchiul Titi. Îi vine cîte o idee!...

— Așa, de exemplu... un carnet de note.

Sînt nedumerit. Ce i-o fi venit lui unchiu-meu? Niciodată nu mi-a mai cerut carnetul. Glumețul, veselul, simpaticul unchi Titi devine uneori atît de antipatic!

Și, deodată, un gînd, ca o scînteie electrică: nu cumva?... O clipă mă trec nădușelile. Dar îmi revin. Nu, nu, imposibil, n-are de unde să știe. Nu știe decît Sănducu. Trebuia atunci să-mi descarc cuiva sufletul și i-am spus lui Sănducu, frate-meu dintr-a II-a. Dar i-am atras atenția

să nu afle nimeni. Era de ajuns ca să fiu sigur că nu va spune nimănui nimic. Exclus, Sănducu n-a spus nimănui nimic.

Atunci? de unde știa Moș Gerilă? Fiindcă, neîndoios, știa ceva; nu poate fi o simplă întîmplare ca așa dintr-o dată să i se năzare să-mi ceară carnetul.

Da, luasem nota 1 la teza de istorie. Încercasem că copiez. Pentru că n-aș fi învățat? Da' de unde. Înainte de teza de istorie m-am contrazis cu Nistor, colegul meu de bancă, pe un fleac: el zicea că dinastia Merovingienilor a avut în Galia trei regi pe nume Clovis, eu ziceam că numai doi. Și tocmai asta ne-a căzut la teză. Cînd am vrut să verific m-a prins profesorul. Mi-a pus nota 1. De atunci mă ia cu fiori de cîte ori trebuie să-l pronunț pe «unu». Acasă n-am îndrăznit să spun nimic. Despre adunarea de detașament, iarăși n-am îndrăznit să spun nimic. Numai lui Sănducu, seara, după adunare, i-am povestit totul dintr-o răsuflare. Să mă fi trădat? Nu pot să cred. Și apoi, l-aș fi ghicit imediat după ochi. Nu e în stare să-mi ascundă nimic. Atunci, de unde știe unchiul Titi? Sau poate că totuși nu știe nimic. O coincidență și nimic mai mult.

— Ei, Costele, știi pe unde e carnetul acela? stăruie Moș Gerilă.

— Să văd... să-l caut.

Și, ca din pușcă, ies și alerg spre camera mea. Bine cel puțin că am un răgaz să-mi adun gîndurile. Ce să fac? Să-i dau carnetul? Ah! dacă n-ar fi fost acel 1 din capul paginii! Să nu i-l dau? În definitiv, mi-a servit singur pretextul: «nu-l găsesc, nu știu pe unde e».

Dar ce văd? Pe sub ușa camerei mele se strecoară în vestibul o dîră de lumină. Să fi lăsat eu lumina aprinsă? Sau e cineva înăuntru? Cine să fie cînd toți sînt acum în sufragerie, în jurul lui Moș Gerilă.

Brusc deschid ușa și... dau nas în nas cu unchiul Titi.

— Sst! face el complice, cu degetul la gură. M-am ascuns aici să nu mă vadă nimeni. Toți cred că eu sînt Moș Gerilă. Ha, ha, ce păcăleală le tragem. Am complotat cu Ștefana și cu... Sst! Nici o vorbă mai mult.

Ștefana e soră-mea. Nu cea mare, măritată cu unchiul Titi, ci cealaltă, mai mică, studenta. Mă mir că mi-am amintit cine e Stefana. Mă mir că n-am uitat pînă și cine sînt eu. Fiindcă toate în jurul meu se leagănă, iar eu, năuc de cap, parcă mă legăn laolaltă cu toate. Va să zică, acolo nu e unchiul Titi. Unchiul Titi e aici. Atunci cine e acolo? Și ce legătură avea Ștefana cu farsa pusă la cale de unchiul Titi și de necunoscutul personaj din sufragerie? Încerc o întrebare:

— Da' cine-i Moș Gerilă ăsta, unchiule?

— Ei, surpriză, surpriză, rîde el mucalit.

— Hai, spune-mi, unchiule, te rog.

Ilustrații: ALBIN STĂNESCU

— Las' că afli tu îndată. Ha, ha, ce-o să mai rîdem.

Nu-i nimic de făcut cu unchiul Titi. Se amuză, glumește și atîta tot. Iar mie numai de glume nu-mi arde. Cine-i acest misterios Moș Gerilă? Cum să înțeleg ciudățenia ideii sale de a-mi cere carnetul de note? De ce tocmai mie? Dacă mă gîndesc bine, parcă totuși îmi sună cunoscut timbrul vocii sale! Și acel «știe moșul, pe toate le știe» pe care mi l-a tot repetat într-una, parcă-ntr-adins.

Dintr-o dată mă apucă un fel de teamă. Ca demult, în copilărie, cînd Moș Gerilă mă copleșea cu însușirea lui de atotștiutor: «Nu-i așa că nu mănînci orez cu lapte?», «Nu-i așa că alaltăieri l-ai bătut pe Sănducu?», «Nu-i așa că nu vrei să te speli în urechi?», «Vai, vai, de Moș Gerilă nu te poți ascunde, pe Moș Gerilă nu poți să-l minți. Pe toate le știe moșul, pe toate» — mă gîndeam eu, atunci, înfiorat.

Sigur, e caraghios, dar nu e prea departe ceea ce simt eu acum. În orice caz, uite, față de misteriosul Moș Gerilă nu am curajul să ticluiesc o minciună ca cea pe care mi-o pregătisem adineauri: «Nu-l găsesc, nu știu pe unde e». Sigur, e caraghios, dar am impresia că dacă i-aș spune-o s-ar uita la mine cu privirea-i atotștiutoare și mi-ar răspunde: «Știe moșul de ce **nu vrei** să-l găsești». Sigur, e caraghios, dar, uite, simt că misteriosului Moș Gerilă nu se poate să nu-i aduc carnetul.

Ca în vis îl iau de pe etajeră, ca în vis alerg în sufragerie, ca în vis i-l întind moșului, ca în vis aștept să-i aud glasul. Și i-l aud... Dar... nu așa cum mă așteptam:

— Gata, Costele, poți să-ți iei carnetul. Poftim. În general, e bine.

Oare nu visez cu adevărat? Am avut impresia că nici nu s-a uitat în carnet, că nici nu l-au interesat notele. De ce atunci toată înscenarea asta? E prea de tot. Își bate joc de mine?

Îmi vine pur și simplu să plîng. De nu m-ar vedea nimeni. Degrabă, să mă ascund în spatele bradului.

În spatele bradului m-a ajuns hohotul de rîs al întregii familii. Ce s-a întîmplat? Din ascunzătoarea mea zăresc, printre crengile împodobite, spatele vînjos al unui tînăr... la picioarele căruia se odihnesc hlamida cea roșie, gluga, barba cea sură. Pe tînărul necunoscut soră-mea, Ștefana, îl ține de braț și, surîzătoare, face prezentări în stînga și-n dreapta: «logodnicul meu»..

Îmi amintesc într-o fracțiune de secundă că nu demult, după masa de seară, Ștefana ni se adresase mie și lui Sănducu mult mai dulce decît de obicei:

— Băieți, vouă nu vi-e somn? la duceți-vă voi la culcare. Noi avem ceva de vorbit. Prin «noi» Ștefana voia să spună «noi, cei mari», așa încît «noi cei mici» a trebuit să plecăm la culcare.

A doua zi, toată casa vorbea că Ștefana are un logodnic.

E cazul să mă duc să fac cunoștință și eu cu logodnicul Ștefanei. Trebuie să fie simpatic judecînd după felul în care și-a făcut apariția, ba chiar și după faptul că n-a stat să pureee notă cu notă carnetul meu. Totul fusese un joc. O fi avut nevoie de el numai asa ca să facă mai variate atribuțiile sale de Moș Gerilă. Dau să ies din ascunzătoare, dar... încremenesc. Logodnicul Ștefanei e... e... noul nostru profesor de istorie. Uite-l, vine drept spre mine. Deschide-te, pămînt! Mă pitesc cît pot în spatele bradului, nici nu răsuflu. Poate că totuși... trece mai departe. Degeaba, e aici, e lîngă mine. Se uită în ochii mei și... de necrezut... îmi zîmbește. Și ce aud?

— Mă bucur că o să putem fi prieteni. Ești o fire cinstită. Ceea ce a fost la teză e deci o simplă întîmplare. De altfel, am văzut că profesorul dinaintea mea te-a notat numai cu 9 și 10. Sper să am și eu prilejul. O să am, ce zici?

— Tovarășe profesor, eu... eu...

— Lasă, nu te mai pierde cu firea. Și hai să ieșim din bîrlogul ăsta. Ai un costum prea frumos ca să stai ascuns.

Formidabil e Moș Gerilă. Pe toate le știe!

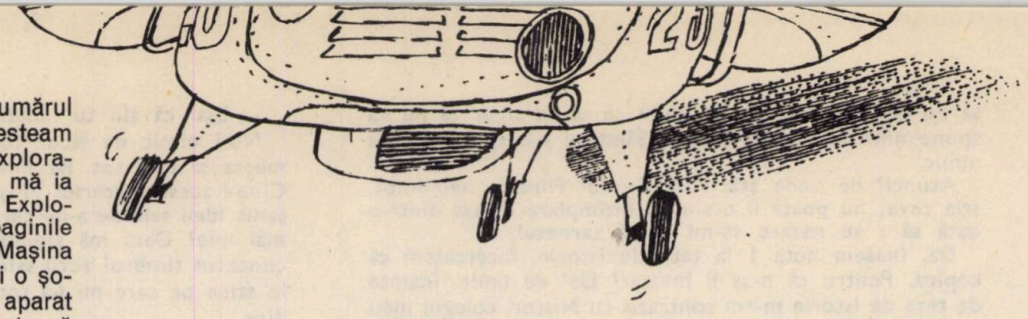

CU MAȘINA TIMPULUI PRIN ȚARĂ

de **LEONID PETRESCU**

Vă mai amintiți? În numărul trecut al revistei vă povesteam cum, întîlnindu-mă cu Exploratorul Timpului, l-am rugat să mă ia cu el în România anului 1970. Exploratorul Timpului, ieșit din paginile celebrului roman al lui Wells «Mașina Timpului», m-a invitat fără nici o șovăire să iau loc în vestitul său aparat de călătorit peste veacuri. Poate că era puțin mirat că îi cer o mică raită de numai cinci ani. Dar asta numai la început: după aceea, s-a convins cu ochii săi că am avut dreptate și că în țara noastră, peste cinci ani, transformările vor fi atît de importante și de valoroase, încît graba mea de a le vedea era întru totul justificată...

— Și acum, încotro ne îndreptăm? m-a întrebat el.

— Spre București! am propus eu.

Ne-am urcat în Mașina Timpului, care, între timp, fusese modernizată, și, cu viteza de cinci săptămîni pe secundă, am străbătut din nou calea care desparte, pe calendar, anul 1965 de anul 1970...

O mică plimbare prin București

Străbăteam alene marile artere ale Bucureștiului. În dreapta și în stînga noastră, clădiri înalte, meșteșugit construite, vopsite în culori zîmbitoare.

— Vom lua acum un autobuz, să vedem Institutul politehnic.

— Aha, știu, îmi zise însoțitorul meu. Lîngă Piața Buzești?

— Nu. Acela era vechiul institut. În acești cinci ani, pe care noi i-am străbătut în cîteva minute, s-a construit un nou institut politehnic, nu departe de malul Dîmboviței... Mai precis, pe terenul din lunca rîului Dîmbovița pînă la șoseaua Grozăvești, bulevardul Armatei poporului și cartierul de locuințe Militari. Să mergem într-acolo!

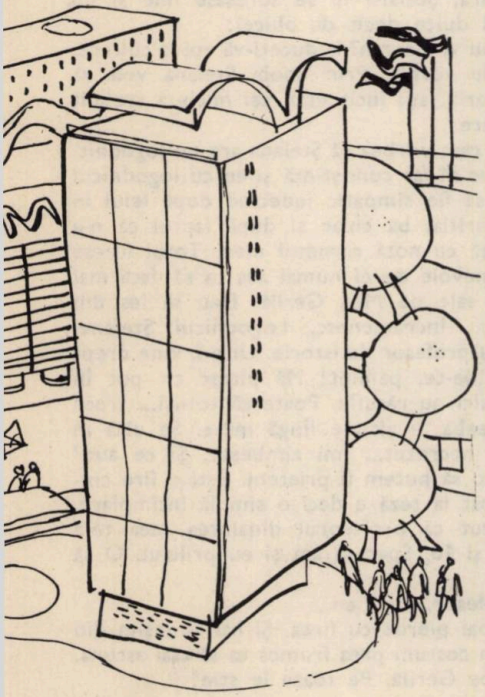

Am ajuns curînd. Nu ne-a venit să ne credem ochilor!

Ne așteptam, firește, la o clădire sau mai multe, impunătoare, mari, încăpătoare. Dar aici era cu mult mai măreț.

Noul Institut politehnic era o adevărată cetate a științei. Un orășel nou, în care fiecare clădire reprezenta o adevărată simfonie de metal, sticlă și beton.

— Vezi? m-a întrebat, în șoaptă, însoțitorul meu, parcă temîndu-se să vorbească cu voce tare în fața acestor realizări mărețe. Aceasta este cea mai mare universitate tehnică a țării, i-am explicat însoțitorului meu, în timp ce cutreieram aleile. Astăzi, în 1970, zece mii de studenți frecventează la cursurile de zi în douăsprezece facultăți, cu circa 50 de secții de specializare.

— Și cîți profesori, asistenți, cadre de specialitate didactică?

— Peste o mie, grupați în peste 60 de catedre!

— După cîte văd, sînt șase corpuri principale de clădire...

— Aceste clădiri se întind pe o suprafață construită de două sute de mii de metri pătrați. Vezi clădirea aceea, din mijloc?

— Desigur.

— Acolo se află o aulă mare, care poate cuprinde 1 500 de studenți. Aici, în dreapta, în această clădire luminoasă, se află laboratoarele de mecanică. Dincolo, îmbrăcate în faianță și material plastic sclipitor, sălile mari destinate electrotehnicii. La stînga, laboratoarele de energetică. Și apoi clădirea destinată chimiei. Laboratoarele și sălile de cursuri sînt construite după cele mai moderne concepții. Mari, luminoase, încăpătoare; pînă în ultimul loc din fund, cuvintele profesorului se aud tot atît de limpezi ca din apropierea sa.

— Ceea ce este splendid este că toate aceste clădiri, atît de frumoase, sînt plasate într-un parc minunat.

— Acest parc este de șapte ori mai mare decît grădina Cișmigiului. De altfel, după cum vezi, el reprezintă continuarea Grădinii botanice, pînă dincolo de zona Ciurel. Socotind în întregime suprafața destinată Institutului politehnic, ea este de circa trei ori mai mare decît lacul Herăstrău, împreună cu parcurile din jurul său.

— Dar să ne întoarcem la clădiri... Sînt splendide.

— În interiorul lor se află cîte o bibliotecă cu 50 000 de volume. Și asta încă nu-i nimic: Biblioteca centrală, cu săli de lectură vaste, conține depozite pentru circa un milion de volume!

— Ai idee cîte amfiteatre se găsesc în toată această cetate a științei?

— În total, cele șase corpuri de clădiri dispun de peste două sute de amfiteatre, săli de curs, săli de seminarii și săli de proiecte!

Străzile care leagă diferitele clădiri, plantate cu arbori, multe la număr, constituie un adevărat orășel.

— Dar clădirile acelea, cu pereți din sticlă, sprijinite pe marmură?

Ne răspunde un student:

— Acolo sînt cantinele, căminele noastre. Așa e că vă plac? Și sînt atît de confortabile!

Cetatea științei și tehnicii din București, Institutul politehnic al anului 1970 nu poate fi vizitat într-un ceas: îți trebuie zile și zile de cercetare atentă și iubitoare. Dar... călătorului îi șade bine cu drumul...

— Mai avem cel puțin un loc de vi-

zitat în București, îi spun însoțitorului meu.

— Încotro?

— Spre noul aeroport!

...Ne urcăm într-unul din noile autobuze care străbat acum, în lung și în lat, suprafața Bucureștiului. Trecem pe lîngă cartiere noi, în care blocuri felurit construite, cu o mare bogăție de forme și de culori, sînt înconjurate de minunate grădini și parcuri. Noi scuaruri, noi bulevarde largi, cu șase sau opt linii de călătorie pentru automobile, sînt străbătute de șiruri lungi de mașini, autocamioane, pe care zărim marca fabricii din Brașov, de reputație mondială.

Și iată-ne, în sfîrșit, ajunși la porțile noului aeroport din București.

Pătrundem pe căile rezervate pentru călători. Numeroase piste de aterizare și decolare se întind ca niște panglici late de beton.

— Ia privește acolo: un avion își ia zborul.

Este un avion modern, de mare viteză, încăpător ca pîntecul unei balene.

Ne suim în el. Înăuntru, peste o sută de călători au luat loc în scaunele sale confortabile. În fața ochilor lor, în cabină se află o pînză de cinematograf, pe care în timpul călătoriei se proiectează un scurt film distractiv. În compartimentele pentru bagaje se transportă mii de kilograme de mărfuri.

Se aude o voce care vorbește în difuzoarele împrăștiate în alei, ca și în clădirea impunătoare:

— De pe pista trei pornește avionul cu direcția...

Coborîm. Motorul avionului a început să uruie. Străbătînd vijelios pista, el se înalță. În numai cîteva secunde, a dispărut: el călătorește cu viteză mai mare decît a sunetului.

Privim încă o dată clădirea înaltă a aeroportului, prevăzută cu un turn, în care se găsesc cele mai moderne aparate pentru îndrumarea zborului.

— Și acum, încotro?

— Să luăm un elicopter și să pornim mai departe în țară.

Alro

Acum vreo opt ani, în preajma Munților Bihor era un sat numit Dobrești. În 1965, a devenit o localitate industrială: blocuri mari de locuit, uzine uriașe, presărate pe dealuri. O clădire imensă: stația de spălare a bauxitei.

În apropiere se găsesc minele Chistag, Voivozi. Aici se extrage de sub pămînt bauxita, oxid de aluminiu, din care mai apoi se obține metalul ușor, alb, aluminiul.

Toate astea în inima munților Bihorului.

Aici se află și uzina de aluminiu, gigant întins pe nu mai puțin de 17 hectare!

În ultimii cinci ani — adică din 1965 pînă în 1970 —, noile uzine au valorificat din ce în ce mai bine bauxita și concentratele extrase din mine. Capacitatea lor a fost mult dezvoltată.

Astăzi, aluminiul este din ce în ce mai mult utilizat în industria electrotehnică, înlocuind adeseori piesele de cupru. De asemenea, o utilizare foarte importantă este în industria aviatică. O bună parte din piesele avioanelor sînt construite din aluminiu, metalul ușor, extras în minele moderne din munții Bihorului și prelucrat în uriașele uzine construite în apropiere!

Alro — acesta este numele său: aluminiul românesc!

— Minunate clădiri! mi-a spus însoțitorul meu, admirînd coloșii în care bauxita se transforma în aluminiu sau în care metalul era purificat.

Deasupra Olteniei

— Unde ne aflăm acum?

Mi-am consultat harta.

— Oltenia... Construcțiile noi care se înalță în zare sînt intrările noilor mine de lignit din Oltenia. Nu știi cum se spune? Cărbunele, pîinea industriei. Industria noastră este mereu în dezvoltare și, iată, scoatem din măruntaiele pămîntului mai multă pîine pentru ea — mai mulți cărbuni! Și nu numai aici, dar și în Valea Jiului,

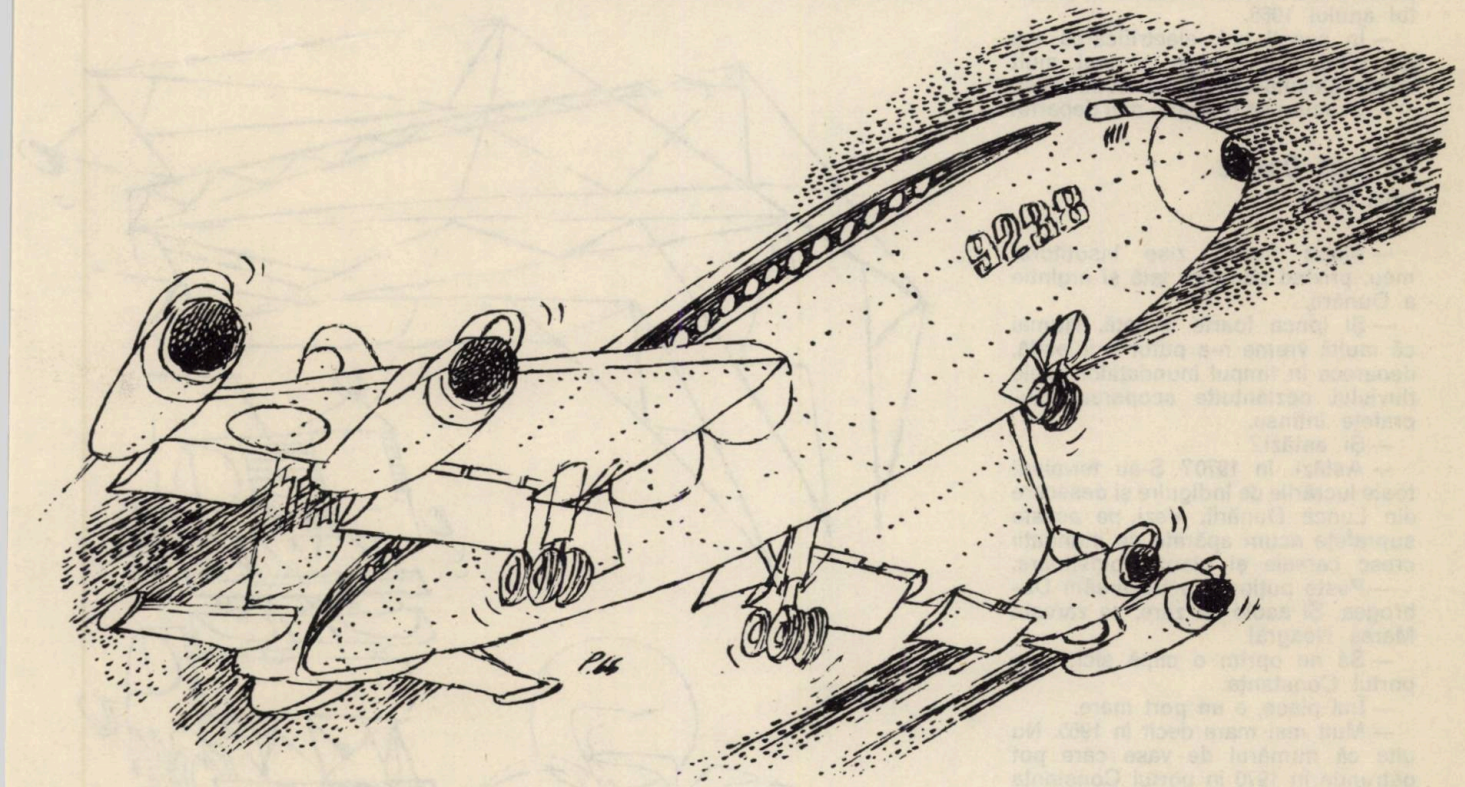

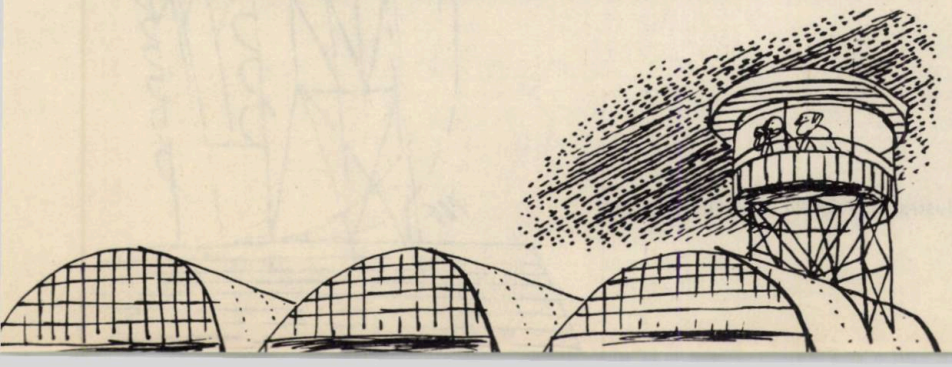

unde se pun în valoare rezervele de huilă, cărbune superior!

— Și acum, să mergem puțin mai spre sud.

— Fără să părăsim Oltenia... Și iată-ne ajunși deasupra orașului Craiova. Oraș modernizat, cu multe clădiri noi.

— Alături de Uzina «Electroputere» —Craiova se întinde noua fabrică pentru aparataj de înaltă tensiune.

Aici, în acest cincinal, 1965—1970, s-au extins sortimentele și a crescut producția pentru aparatele electrice de toate felurile. Se fabrică acum de două ori mai multe cabluri pentru transportul energiei electrice și de 9 ori mai multe cabluri telefonice decît în 1965.

— Este și necesar. Gîndește-te că între anii 1966—1975, în centralele electrice din țara noastră se va instala o putere de aproximativ zece milioane de kilowați. Știi cît reprezintă asta? Aproape de trei ori mai mult decît puterea centralelor noastre la sfîrșitul anului 1965.

— În acești ani, electrificarea s-a dezvoltat mai repede și mai mult decît celelalte ramuri ale economiei!

— Și acum să mergem mai departe.

Pe lîngă Dunăre spre Mare

— Măreț fluviu! zise însoțitorul meu, privind panglica lată și argintie a Dunării.

— Și lunca foarte bogată. Numai că multă vreme n-a putut fi folosită, deoarece în timpul inundațiilor apele fluviului dezlănțuite acopereau suprafețe întinse.

— Și astăzi?

— Astăzi, în 1970? S-au terminat toate lucrările de îndiguire și desecare din Lunca Dunării. Vezi, pe aceste suprafețe acum apărate de inundații cresc cereale și plante folositoare.

— Peste puțin timp traversăm Dobrogea. Și acolo, în zare, se zărește Marea Neagră!

— Să ne oprim o clipă aici: este portul Constanța.

— Îmi place, e un port mare.

— Mult mai mare decît în 1965. Nu uita că numărul de vase care pot pătrunde în 1970 în portul Constanța este mult mai mare decît cu cinci ani în urmă.

— Cum s-a ajuns la asta?

— Portul a fost sistematizat și s-a extins și spre sud. După cum vezi, digurile noi de adăpostire sînt gata, ca și o parte din lucrările interioare.

...Și acum, să luăm direcția nord-vest...

Un oraș nou, modern, ne apare în zare. Un cartier imens, format numai din clădiri nou-nouțe: blocuri uriașe, magazine moderne...

— Galați!

Într-adevăr, sîntem la Galați. Noul cartier este Țiglina, care încă din 1965 fusese în bună parte construit. Și iată Combinatul siderurgic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din Galați, în jurul căruia s-au ridicat toate aceste clădiri noi. În cursul anilor 1966—1968 au intrat în funcțiune cele mai importante sectoare ale acestui combinat, care dă oțel de cea mai bună calitate.

Din oțelul produs aici se fabrică, în 1970, mașini necesare industriei noastre, strunguri puternice, utilaj petrolier, care sînt cerute de numeroase țări, datorită însușirilor lor superioare.

Ne întoarcem în 1965

— Și acum, dragul meu Explorator al Timpului (i-am spus eu însoțitorului meu), fii bun, te rog, și transportă-mă înapoi, în 1965.

...Și, într-o clipită, m-am reîntors la masa mea de lucru, ținînd în mînă cartea cu Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970. Știam că Exploratorul Timpului nu a existat cu adevărat, că Mașina Timpului a lui Wells nu este decît o ficțiune irealizabilă. Dar în același timp eram sigur că, asemenea planului șesenal 1960—1965, realizat și depășit sub conducerea înțeleaptă a partidului nostru, toate minunile pe care le văzusem în călătoria mea de-a lungul acestor Directive se vor înfăptui întocmai.

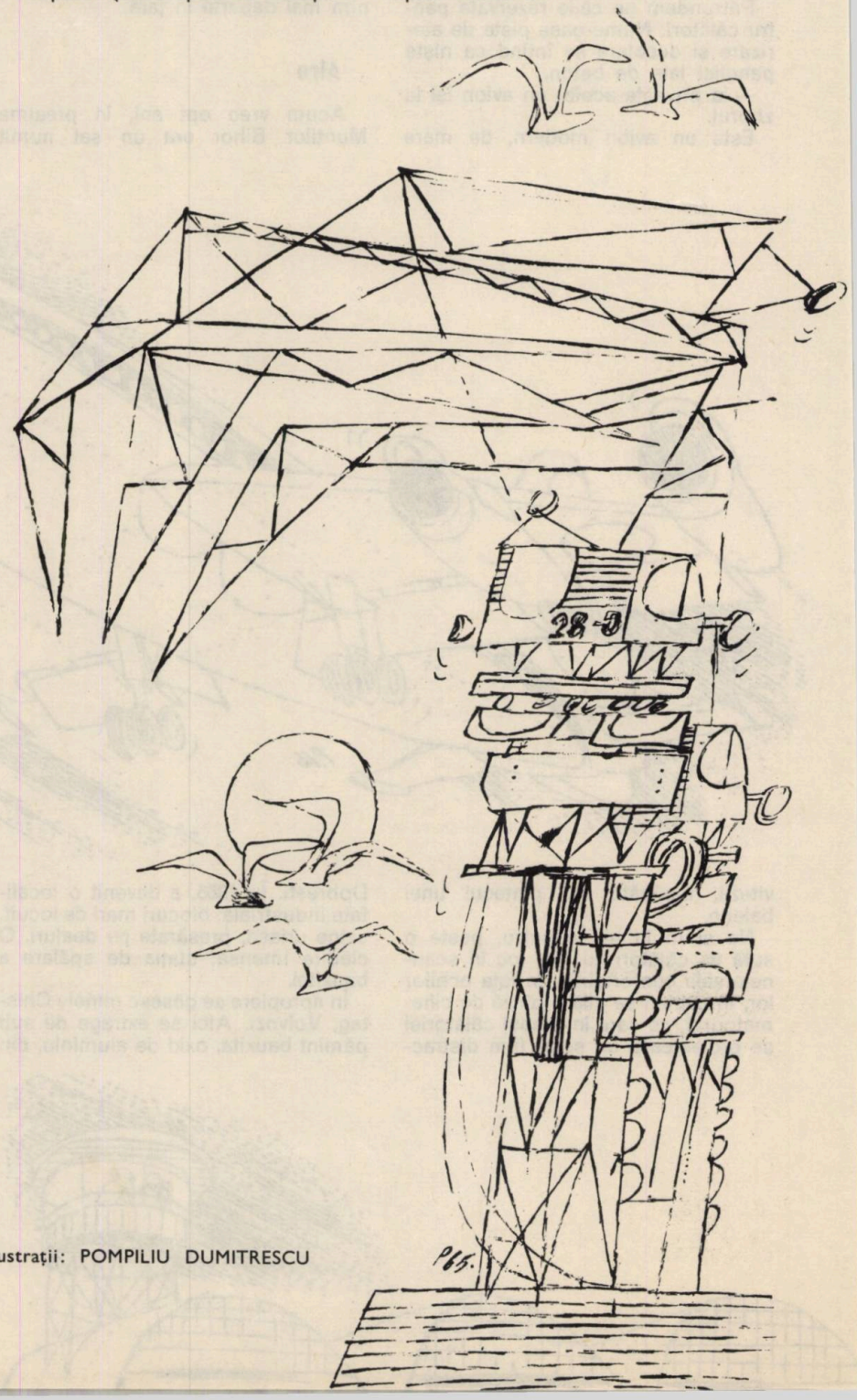

Ilustrații: POMPILIU DUMITRESCU

FABRICAT ÎN ROMÂNIA

Ați auzit despre U-650? Este tractorul care a avut anul acesta deosebita onoare de a primi unul din premiile cele mai mari pe care le capătă vreo mașină: este vorba de medalia de aur jubiliară (800 de ani) a Tîrgului tehnic de la Leipzig.

În acest oraș vestit din Republica Democrată Germană are loc în fiecare an una dintre cele mai vechi expoziții de mașini din Europa. Aici vin fabricanții din răsăritul și din apusul Europei, aducînd cu ei cele mai bune mărfuri pe care au izbutit să le producă. Tradiția acestei întreceri a împlinit, acum, 800 de ani.

Și iată că aici, unde se întrec cele mai bune mașini, în acest an, după cum spuneam, cîștigătorul medaliei de aur a fost tractorul românesc U-650.

Ce înseamnă aceste litere? «Universal-650». Acest tractor folosește un nou tip de motor, care consumă mai puțin combustibil, putînd funcționa cu viteze între 25 și aproape 27 km pe oră.

Puterea de tragere a acestui tractor este foarte mare și poate fi utilizat pe terenuri oricît de proaste.

Tractorul are condițiile cele mai bune de lucru: un scaun tapisat, prevăzut cu o suspensie specială. Cînd plouă sau cînd e frig, tractorul poate primi o cabină de protecție...

La Uzina de tractoare din Brașov sosesc de peste hotare nenumărate comenzi pentru acest tip de tractor, produs de noi.

De la tractoare... la calculatoarele electronice, automate. În ultimii ani, în țara noastră s-au construit mai multe calculatoare electronice, în București și la Timișoara. Aparatul construit la Timișoara este realizat, în întregime, din piese românești. Știți cu ce viteză poate calcula? Peste zece mii de operații matematice pe secundă!

Ați văzut vreodată excavatorul universal românesc E-0,3?

Folosit pentru săparea construcțiilor de case sau de fabrici, precum și pentru construirea drumurilor și căilor ferate, acest excavator și-a dovedit cu prisosință calitățile. El poate fi întrebuințat în felurite tipuri de lucrări, în diferite înclinări și poziții. Este un aparat modern și foarte util construcțiilor ce se desfășoară astăzi, într-un ritm mereu crescînd, în patria noastră.

Iată numai cîteva realizări ale industriei românești. Sînt produse care poartă însemnul Fabricat în România și care duc faima țării pînă departe peste hotare, umplîndu-ne sufletul de mîndrie patriotică.

ȘTIAȚI CĂ...

În 1970, în agricultură vor lucra peste 115 000 de tractoare, 47 000 de combine pentru cereale și un mare număr de alte mașini.

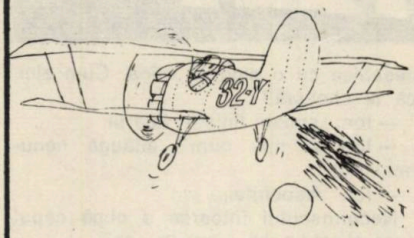

Pînă la sfîrșitul cincinalului, agricultura va primi atîtea îngrășăminte chimice încît unui hectar de pămînt arabil îi vor reveni 110 kg de îngrășăminte.

Nenumărați specialiști, oameni cu temeinică pregătire și tot mai mulți mecanizatori vor lucra pe ogoarele patriei.

În anii 1966—1970, pentru a se obține recolte mari, unele soluri din Bărăgan și din alte zone cu umiditate scăzută vor fi irigate.

În total, în această perioadă se vor iriga din fondurile statului 400 000 ha. Sînt în plină desfășurare îndiguirile și desecările în lunca inundabilă a Dunării.

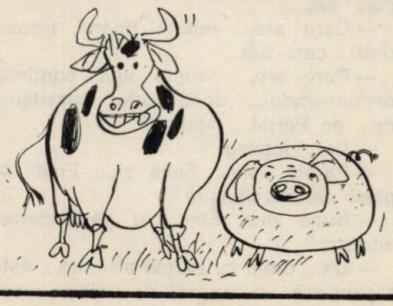

Pînă la sfîrșitul anului 1970, numărul bovinelor va ajunge la cca. 5 000 000, numărul porcinelor — la peste 6 500 000, iar al oilor — la circa 13 000 000.

ÎN LINIȘTEA STRĂZII

Tînărul înalt și mătăhălos, cu fața slabă, osoasă, îmbrăcat într-o haină cenușie, mototolită și cu o șapcă albastră pe cap, privea din colțul străzii clădirea înaltă a hotelului «Union». Hotelul — așezat pe una din străzile lăturalnice ale Bucureștiului — era o clădire veche cu cîteva etaje, cu zidurile murdare și scorojite de ploi, cu ferestre întunecate și oarbe. În fața intrării hotelului cu veranda îmbrăcată într-o dantelărie de fier forjat, stătea un individ în fulgarin, cu pălărie pe cap și cu ochelari de soare pe nas, ținînd o carte cu coperte albastre în mînă.

Tînărul din colțul străzii îl fixă cîteva clipe în tăcere.

«Va să zică, acesta e»... gîndi el, aruncîndu-și instinctiv privirea spre ceasul înfipt în caldarîm lîngă el... În curînd o să vină și celălalt, dar cum am să-l recunosc?

Ceasul arăta ora 5 fără zece minute.

Strada era pustie. Soarele portocaliu, strivit de norii grămădiți spre apus ca niște stoluri cenușii-negre, arunca asupra caselor o lumină galbenă, ireală.

Individul din fața hotelului mută cartea dintr-o mînă în cealaltă și-și privi și el ceasul brățară.

Tînărul din colțul străzii avu o strîngere de inimă.

— Omul de legătură trebuie salvat..., continuă el să gîndească. Trebuie să vie dintr-o clipă în alta... Dar cine e? Cum arată? Cum?

Totul se petrecuse pe neașteptate. Ieri, cînd se întorsese de la fabrică rupt de oboseală, înfulecase în grabă niște mezeluri cumpărate de la băcanul din colț, tocmai se pregătea să se culce. Deodată, în colțul străzii răsunară cîteva împușcături. Apoi auzi cum cineva aleargă pe caldarîm, smucește ușa de la intrare și urcă în fugă scările de lemn ce duceau spre camera lui de la mansardă. Peste o clipă, ușa camerei se trînti de perete, și în cameră pătrunse un bărbat de statură potrivită, îmbrăcat într-o haină cadrilată, cu basca în cap, cu bocanci și jambiere în picioare. Mîna stîngă îi atîrna moale, de-a lungul trupului și din vîrful degetelor cădeau — pe podeaua roasă și decolorată — picături negre de sînge.

— Nu te speria, tinere, spuse el, încercînd să zîmbească, deși gîfîia din greu... nu sînt un răufăcător... Siguranța e pe urmele mele. Cred că de data aceasta au pus mîna pe mine... Ești muncitor? întrebă el, închizînd ușa și rezemîndu-se de ea.

— Da... sînt muncitor la «Malaxa», răspunse tînărul revenindu-și din buimăceală. Văd că sînteți rănit. Vă curge sînge.

— Lasă, spuse celălalt, desprinzîndu-se de lîngă ușă și repezindu-se la fereastră... unde ies pe aici?

— În curte, răspunse repede tînărul... săriți în curte, și-apoi peste gard...

— Și dincolo ce e? întrebă grăbit necunoscutul.

— Dincolo? răspunse tînărul. Dincolo e un maidan.

— Mulțumesc, tinere, spuse necunoscutul și apropiindu-se de fereastră o deschise cu o singură mînă. Cum zici că te cheamă?

— Ion, spuse liniștit tînărul.

— Ion și mai cum? adăugă necunoscutul.

— Ion Adochiței...

Necunoscutul întoarse o clipă capul spre el, și-l privi drept în ochi.

— Știi pe cine ajuți?

Celălalt își mușcă buzele și răspunse liniștit:

— Nu știu!

Necunoscutul se gîndi o clipă și-apoi, privindu-l lung, îi spuse încet:

— S-ar putea ca eu să nu mai scap de aici. Tu ajuți un comunist.

— Da, comuniști sînt și la noi la uzină.

— Tinere, vrei să faci un serviciu partidului? S-ar putea ca nemernicii ăia să pună mîna pe mine. Și numai tu poți salva o situație grea...

— Da, spuse cu înfrigurare tînărul, da...

— Atunci ascultă, adăugă necunoscutul făcînd o sforțare vizibilă să vorbească, știi unde este hotelul «Union»?

— Hotelul «Union»? Știu.

— La ora cinci, continuă necunoscutul, o să fie acolo, în fața hotelului... un om... un om cu o carte albastră, albastră, ține minte, în mîna stîngă.

— Cu o carte albastră în mîna stîngă, repetă mecanic tînărul.

— Și tot la cinci...

— Și tot la cinci, repetă tînărul.

— O să vină un alt om de-al nostru... care are...

— Care are... repetă tînărul tremurînd... care are...

— Care are... asupra lui... continuă necunoscutul... documente importante de... de Partid... înțelegi?

— Da... înțeleg.

— Parola este... Bună ziua, Emil. Ai găsit cartea albastră?

— Bună ziua, Emil. Ai găsit cartea albastră?

— Da... omul cu cartea albastră... este o capcană... o capcană de poliție... continuă necunoscutul, adunîndu-și ultimele puteri ca să vorbească. Totul e... totul e... pierdut. Omul nostru trebuie... trebuie... prevenit. E... îmbrăcat în...

În clipa următoare, primi o rafală de pistol-mitralieră în piept. Rămase o clipă nemișcat, rezemat într-un cot de marginea ferestrei, cu capul aplecat în jos. Apoi, după o clipă de liniște, în curte răsună o singură împușcătură — puternică, asurzitoare, care păru că zguduie pereții casei. Lovit în plin, necunoscutul își pierdu cunoștința, și-apoi, cu un ultim efort, păru că vrea să se ridice, dar căzu pe spate, pe podea, cu brațele larg deschise.

Tînărul se repezi și îngenunche lîngă el. Tremura din tot trupul.

— Sculați-vă, bîigui el, scuturîndu-l ușor...

Necunoscutul deschise ochii și privi spre el. Tînărului i se păru că un zîmbet ușor îi flutură pe buze:

— Asta-i tot, băiete... spuse necunoscutul încet, sforțîndu-se să vorbească... mi-am făcut datoria... Fă-o și tu pe a ta. Omul nostru va fi îmbrăcat... la ora... Union... cinci.

Într-o ultimă sforțare necunoscutul ridică capul spre tînăr ca să-i strige ceva, și-apoi capul îi căzu bufnind pe podea. Privirea îi deveni fixă și sticloasă. Murise.

Tînărul se ridică încet de lîngă el și se lipi înspăimîntat de perete. În clipa următoare, ușa se trînti de perete și cîțiva indivizi, în fulgarine, cu pălării pe cap și revolvere în mînă, pătrunseră în cameră. Unul dintre ei întinse revolverul spre tînăr și strigă:

— Mîinile sus, banditule!

Tînărul ridică mîinile deasupra capului. După ce își aruncă o clipă privirea spre cadavrul care zăcea pe podea, individul în fulgarin, care îl somase pe tînăr să ridice mîinile în sus, se apropie de el și-l întrebă liniștit:

— Tu cine ești?

— Ion Adochiței, domnule, răspunse tînărul ținînd mîinile deasupra capului.

— Și ce făceai aici?

— Nimic, domnule..., mîncam.

— Ce mîncai?

— Mezeluri, domnule...

— Pe ăsta îl cunoști? îl întrebă individul arătînd spre necunoscutul care zăcea mort pe podea. L-ai văzut vreodată?

— Nu, domnule. Mă pregăteam să mă culc. A dat buzna peste mine.

— Ți-a spus ceva?

— Nu, domnule. N-a apucat. L-ați ciuruit cu gloanțe.

— Gura, se răsti la el individul în fulgarin, întorcîndu-se spre un alt agent, care stătea la spatele lui... Ascultă, Demetriad, mutra ăstuia îți spune ceva? Numele?

Agentul ridică din umeri.

— Nu. Cred că nu are nici un amestec. Și-apoi uitați-vă la mutra lui. E complet idiot.

Individul în fulgarin, cu o față albă, delicată, proaspăt bărbierită, se întoarse spre tînăr, cu un zîmbet pe buze:

— Ce meserie ai?

— Lăcătuș, domnule...

— Unde?

ILUSTRAȚII: D. NEGREA

— La «Malaxa».

Individul în fulgarin îl străpunse deodată cu privirea.

— Știi să-ți ții gura?

— Da, domnule...

— N-ai văzut nimic, n-ai auzit nimic..., continuă iar pe un ton liniștit individul în fulgarin. Nu sufli o vorbă nici la uzină, nici în altă parte... s-a înțeles?

— Da, domnule...

Individul în fulgarin zîmbi și își vîrî revolverul în buzunar:

— Îmi place că ești respectuos. Poți să lași mîinile jos. Dar bagă de seamă, dacă aud că ai trăncănit ceva, îți bag pielea la saramură. Limpede?

— Da, domnule.

— Și-apoi ăsta..., continuă individul în fulgarin arătînd spre cadavrul de pe podea, a fost un bandit... un spărgător de case de bani și un asasin... Știi ce-i aia?

— Da, domnule.

— Ești un băiat simpatic, zîmbi individul în fulgarin și în clipa următoare îl plesni cu toată puterea, cu dosul palmei peste față. Tînărul zbură cu capul în zid și de-acolo se rostogoli pe podea.

— Asta ca să-ți intre în cap ce ți-am spus, spuse cu același zîmbet pe buze individul în fulgarin, întinzîndu-i tînărului mîna ca să se ridice... Hai, sus... Cred că nu ești supărat pe mine, nu?

Tînărul se ridică:

— Nu, domnule.

— Bravo! Ești chiar mai simpatic decît credeam..., adăugă individul în fulgarin, plesnindu-l în aceeași clipă pe tînăr din nou cu dosul palmei peste față. Tînărul zbură din nou cu capul în zid și se prăbuși din nou pe podea. În clipa următoare sări în picioare drept ca o lumînare, privind țintă în ochii individului în fulgarin. Acesta îl bătu ușurel cu palma peste obraz:

— Ești supărat, cumva?

— Nu, domnule.

— Bravo. Asta-i tot, rîse individul în fulgarin, întorcîndu-se spre agenții care îl așteptau tăcuți. Ridicați cadavrul. Mașina e jos?

— Da, domnule maior..., răspunse din grup cel care fusese numit Demetriad, și cu băiatul ce facem?

Individul în fulgarin ridică din umeri.

— Nimic. Îl lăsăm să-și termine mezelurile...

După cîteva clipe toți părăsiră încăperea luînd cadavrul cu ei. Pașii lor se îndepărtară bocănind pe scări, apoi, după o scurtă tăcere, motorul unei mașini porni în stradă și-apoi totul se liniști.

Tînărul se afla în colțul străzii, în fața hotelului «Union». Privi din nou spre ceas și inima începu să-i bată cu putere. Era ora cinci.

Cînd se hotărîse să plece de acasă, simți cum un fior de teamă i se strecoară în suflet. Îl alungă repede. Mai

PETRE LUSCALOV

(CONTINUARE ÎN PAG. 18)

ISPRĂVILE LUI

Mîndru Păunaş

ŞI ALE PRIETENULUI SĂU

Toma Alimoş

Text: D. ALMAS
Ilustraţii: DEAK ION — Cluj

REZUMAT: Aflînd că tătarii se apropie de Moldova, Mîndru Păunaş şi Toma Alimoş vin să aducă vestea. Ştefan, domnul Moldovei, trimite iscoadă pe căpitanul Barcan, care este ucis de doi călăreţi cu feţe acoperite. Vornicul Manea caută să împrăştie cu viclenie bănuielile în legătură cu moartea lui Barcan şi năvala tătarilor. Trimite doi oameni ai săi, pe Sava şi Fulga, să afle, chipurile, adevărul. În acest timp, la Suceava soseşte rănit Luca Arbore, vechiul prieten al lui Barcan. Manea îl împiedică să vorbească cu Ştefan Vodă. Cu ajutorul mărturiei unui negustor leah, vornicul Manea caută să arunce vina uciderii lui Barcan asupra lui Luca Arbore. Vodă nu se lasă convins şi avînd încredere în Toma Alimoş şi Mîndru Păunaş îi trimite la drum să cerceteze spusele negustorului leah şi să aducă veşti despre tătari.

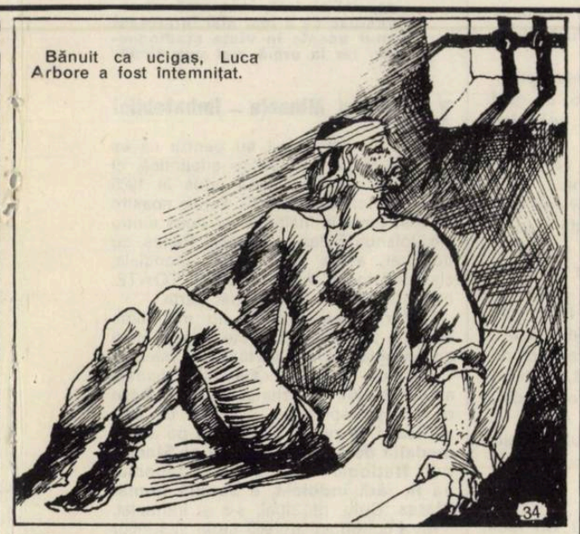

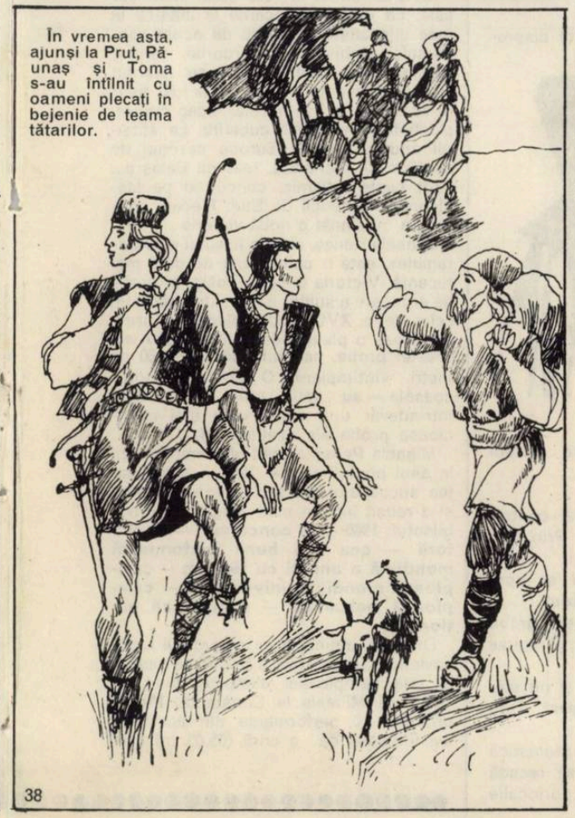

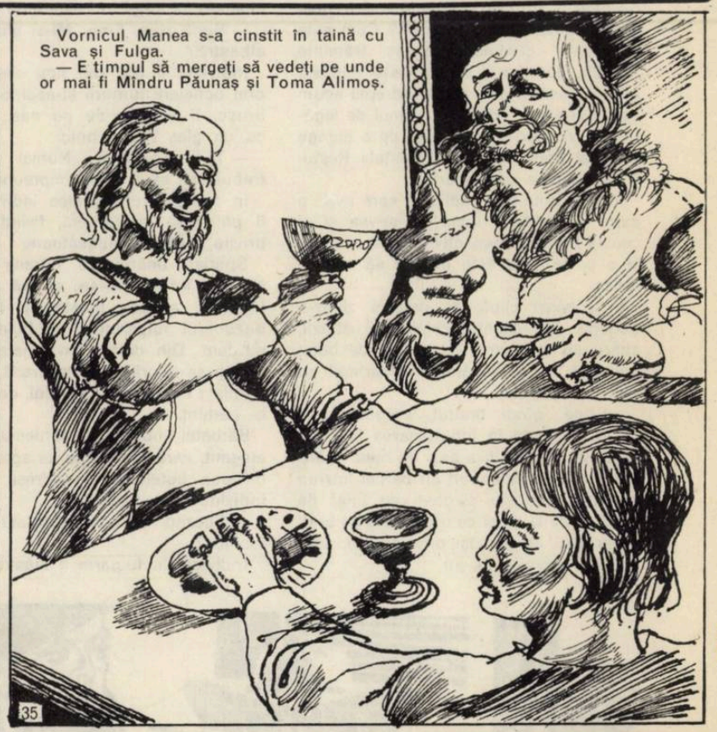

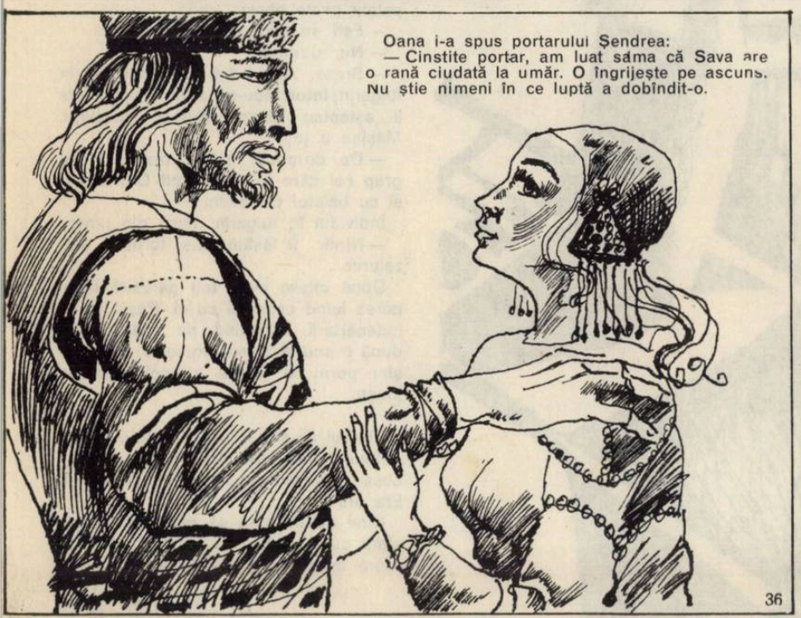

(VA URMA)

ÎN LINIȘTEA STRĂZII

(URMARE DIN PAG. 15)

bine să ajungă el cu puțin timp înainte și să-l descopere pe cel cu care trebuie să vorbească. Nu, n-are de ce să-i fie teamă.

Din clipă în clipă «omul de legătură» de care îi vorbise necunoscutul trebuia să sosească. Dar cum arată? Cum este îmbrăcat? continuă să se frămînte tînărul... Oricum... strada este pustie... primul trecător care se va îndrepta acum spre hotel va fi, desigur, «omul de legătură»... Am să-i ies înainte de a ajunge la hotel șoptindu-i: «Siguranța!» Restul îl va înțelege și singur!

În fața hotelului, individul care avea o carte albastră în mînă își privea și el ceasul brățară. Instinctiv, tînărul se dădu la o parte. «De ăsta trebuie să mă feresc».

În aceeași clipă, de undeva, dintr-o bodegă, din capătul celălalt al străzii, apăru un orb care se apropia de hotel mergînd încet, ciocănind caldarîmul cu vîrful bastonului.

— Vine, gîndi tînărul, pregătindu-se să se îndrepte în întîmpinarea lui. Dar chiar atunci, la cîțiva pași de hotel apăru un taxi din care coborî un bărbat într-un pardesiu cenușiu elegant, cu fular de mătase alb la gît și cu o umbrelă pe braț.

Bărbatul elegant își privi ceasul, apoi își roti privirile în jur.

— Să fie el? gîndi cu înfrigurare tînărul, gata să se repeadă spre noul venit... dar dacă nu e? Dacă este orbul?

«Vrei să faci un serviciu Partidului? îi răsună în urechi glasul necunoscutului... Vrei? Numai tu poți salva o situație grea». Trebuie să iau repede o hotărîre, își spuse tînărul.

Auzind pași în spatele lui, întoarse brusc capul și văzu apropiindu-se de hotel o femeie tînără, blondă, îmbrăcată într-un taior albastru, cu o poșetă albă în mînă. Totul e pierdut, gîndi tînărul dîndu-și seama că toți trei se îndreptau spre intrarea hotelului. La cine să mă duc mai întîi? Peste o clipă va fi prea tîrziu... prea tîrziu.

Traversă cu pași repezi strada și se îndreptă spre individul care aștepta cu cartea albastră în mînă, în fața hotelului.

Am să mă duc spre el și-o să creadă că eu sînt omul de legătură. Trebuie, cu orice risc. Altfel nu se poate!

Individul îl fixă lung prin ochelarii lui fumurii și spuse liniștit:

— Bună ziua.

Tînărul stătea dîrz, înfipt parcă cu picioarele lui lungi în caldarîmul de piatră.

— Bună ziua, Emil. Mi-ai găsit cartea albastră?

Individul îl fixă din nou cîteva clipe prin ochelarii fumurii și-apoi, cu un gest brusc, îi scoase de pe nas, adăugînd cu un glas ușor ironic:

— Ți-am găsit-o... Numai că o să trebuiască să o citim împreună.

În fața tînărului stătea individul care îl pălmuise în cameră, fixîndu-l cu o privire verde și mușcătoare.

Speriat, tînărul se retrase un pas și-apoi, întorcîndu-se, o luă la fugă. Individul scoase liniștit un fluier din buzunarul fulgarinului și fluieră scurt, strident. Din curțile învecinate zeci de agenți se împrăștiară în stradă, tăbărînd ca niște ulii asupra tînărului, doborîndu-l la pămînt.

Bărbatul îmbrăcat în pardesiul cenușiu elegant, care între timp se apropiase de intrarea hotelului, se adresă politicos individului în fulgarin:

— Scuzați, ce s-a întîmplat? Un răufăcător?

Individul în fulgarin îl măsură dispreț uitor din cap pînă în picioare și-apoi îi spuse răstit:

— Cară-te!

Bărbatul se înclină cu un aer contrariat și o porni mai departe. Prin fața hotelului trecu fata, apoi orbul.

Luînd-o după colț, bărbatul se opri. Peste o clipă, lîngă el apăru taxiul.

Bărbatul deschise cu un gest grăbit portiera și, urcînd lîngă șofer, îi spuse încet, printre dinți:

— Siguranța... Nu știu cine și nu știu cum, dar materialul este salvat. Dă-i drumul! Repede!

Taxiul porni într-o viteză fantastică și în curînd dispăru, lăsînd să recadă în urma lui liniștea ciudată și portocalie a străzii.

Redacția revistei «Cravata roșie» m-a pus la încercare grea cînd mi-a cerut să-i spun «CARE A FOST CEL MAI MARE SUCCES SPORTIV ROMÂNESC AL ANULUI 1965?» Dar absolut precis, pentru că cititorii noștri fac rămășaguri între ei și așteaptă acest răspuns.

Am rugat să-mi lase măcar o zi răgaz să mă gîndesc. Greu lucru...

Și a doua zi am pus mîna pe condei și, iată, încerc să vă povestesc ce a fost mai interesant anul acesta în viața stadioanelor. Iar la urmă, voi veți alege.

Iolanda și Mihaela — imbatabile!

Încep cu atletismul nu pentru că aș dori să respect o ordine alfabetică, ci fiindcă acest sport ne-a adus în 1965 mari și depline satisfacții. Fetele noastre au fost toate la înălțime, iar două dintre ele, Iolanda Balaș și Mihaela Peneș, au dominat arena întrecerilor mondiale, cîștigînd toate, dar ABSOLUT TOATE, concursurile la care au luat parte.

Performanțele Iolandei nu mai miră, desigur, pe nimeni. Ea este de mai mulți ani «regina blondă» a ștachetei. Înaintea Olimpiadei de la Tokio, din toamna anului trecut, un ziarist francez făcea o reflecție spirituală, spunînd că **«românceI i se poate trimite de pe acum medalia de aur. Evoluția ei pe Stadionul Național din capitala Japoniei va fi, fără îndoială, o simplă formalitate».** Cum, de altfel, s-a și întîmplat.

Iolanda a continuat în 1965 seria victoriilor sale. Ea începe întrecerile la înălțimi la care alte atlete părăsesc de acum concursul; stabilește recordurile tuturor stadioanelor; statisticienii au pierdut șirul performanțelor ei de peste 1,80 metri; în vitrina de acasă nu mai încap cupele, plachetele, medaliile cucerite. La sfîrșitul anului, cînd în Europa sezonul de atletism se încheiase, Iolanda Balaș a... sărit peste Atlantic, concurînd pe stadioanele Americii de Sud. Fiecare concurs a însemnat o nouă victorie...

Mihaela Peneș, elevă a liceului «I.L. Caragiale», este o campioană de dată mai recentă. Victoria ei de la Tokio, în proba de aruncare a suliței, a constituit senzația celei de-a XVIII-a Olimpiade. În urmă au rămas o pleiadă de mari maestre ale acestei probe, ea aruncînd peste 60 de metri. «Întîmplare! O aruncare norocoasă!» — au spus unii. Sulița este într-adevăr una dintre cele mai capricioase probe ale atletismului.

Mihaela Peneș a ținut să demonstreze în anul postolimpic — 1965 — valabilitatea succesului din țara Soarelui-Răsare și a reușit într-un mod magistral. Priviți bilanțul: **1965 — 13 concursuri — 13 victorii — cea mai bună performanță mondială a anului cu 59,22 m — campioană mondială universitară — campioană balcanică — campioană națională!**

Din nou, deținătoarea recordului lumii, sovietica Gorceakova, a trebuit să cedeze în fața campioanei olimpice, fiind învinsă de Mihaela la Constanța. **Media** primelor 10 performanțe din acest an ale Mihaelei dă o cifră (55,05 m) care

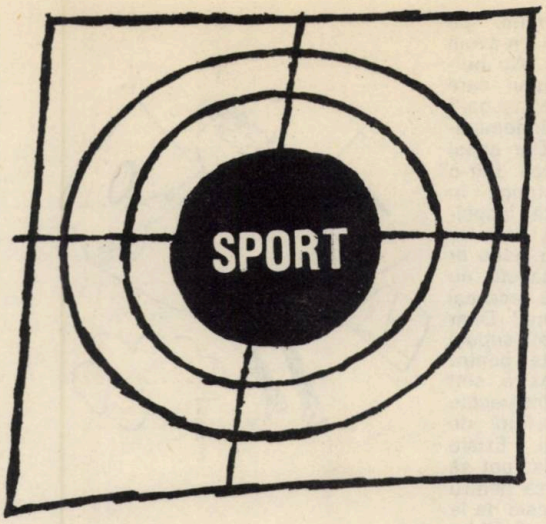

CARE A FOST CEL MAI MARE SUCCES SPORTIV ROMÂNESC AL ANULUI 1965?

întrece cele mai multe dintre **recordurile naționale** ale țărilor lumii.

Și alte atlete ne-au făcut cinste în acest an. Viorica Viscopoleanu ocupă la săritura în lungime locul 5 în lume, iar Ioana Petrescu deține în proba de 200 metri a treia performanță mondială. Echipele României au cîștigat detașat (la băieți și fete) cea de-a XXIV-a ediție a Jocurilor balcanice desfășurate la Atena. În dreptul echipei române figurează 16 victorii individuale, din cele 35 de probe disputate, 11 locuri II, 15 locuri III și un punctaj total de 268,5 puncte, cu peste 60 de puncte mai mult decît a doua clasată, Bulgaria.

Culegătorii de aur de pe lacul Snagov

Campionatele europene de caiac-canoe, desfășurate în august pe Snagov, au însemnat un veritabil triumf pentru sportul nostru. Vasile Nicoară, Haralambie Ivanov, Aurel Vernescu, Andrei Conțolenco, Nicolae Terente, Atanase Sciotnic și Andrei Igorov au cules de pe apele bătrînului lac aurul strălucitor al medaliilor de campioni. Pentru România aceste campionate au însemnat 6 medalii de aur! La care s-au adăugat 4 de argint și 1 de bronz. O colecție pe care ar invidia-o oricine!

Cîteva cuvinte despre învingători. Aurel Vernescu este un maestru al pistelor albastre, el înscriindu-și pentru a treia oară numele pe tabelul campionilor Europei. În schimb, Andrei Igorov obține prima sa medalie de aur. Pînă acum el obținuse în general locurile II, cucerite atît la «Campionatele europene» de la Jajce, cît și la Olimpiadă. Pe Snagov el a reușit să obțină locul I.

Nicoară și Ivanov au stabilit un original record al campionatelor. Ei au triumfat în nu mai puțin de 4 probe. Au cîștigat împreună locurile I la caiac dublu pe 500 și 1 000 de metri, au cucerit cîte o medalie de aur în calitate de componenți ai caiacului de patru și ai ștafetei de 4×500 m. O performanță, nu glumă!

Dar să lăsăm Snagovul și să poposim o clipă în nord, în Finlanda, țara supranumită a fi a celor 1 000 de lacuri. Aici...

...Ion Cernea și-a împlinit visul

Ion Cernea este un băiat scund, dar foarte vînjos, cu priviri agere și fața luminoasă. Pasiunea sa sportivă — luptele greco-romane.

Peste zece ani din viață au fost dedicați acestei pasiuni. Ca să fii luptător nu-i de loc ușor. În primul rînd, aici întrecerea are loc pe categorii de greutate. Cîntarul este nemilos! Dacă ai chiar și un gram în plus peste categorie ești descalificat. Ani întregi Cernea a privit cu jind în vitrinele cofetăriilor. Prăjiturile îi făceau cu ochiul. El nici nu le atingea. Dulciurile îngrașă... Băiatul își pusese în gînd să ajungă campion al lumii. De cîteva ori a fost la un pas de reușită. Mereu însă a intervenit ceva. Și, în sfîrșit, acum la Tampere, nimeni n-a mai putut să-i stea în față. La categoria «57 kilograme», campion mondial ION CERNEA — ROMÂNIA! Visul s-a împlinit.

Cernea este antrenor și pregătește tinerele generații care vor trebui să ducă mai departe faima și tradiția luptelor greco-romane din țara noastră.

Primul mare maestru

Și iubitorii călăriei au avut succese în 1965. Pe panoul nostru figurează un mare maestru al echitației: Vasile Pinciu — asul obstacolelor!

În septembrie, Pinciu a evoluat la Ankara și Istanbul, cîștigînd jumătate din totalul probelor concursurilor. În felul acesta, pe palmaresul său figurează acum 71 de victorii internaționale. La care se adaugă 22 de titluri de campion național și 6 recorduri ale țării.

Pinciu nu este numai un foarte iscusit călăreț, ci și un priceput antrenor de cai. El singur și-a pregătit caii. Pe Matador l-a învățat să sară și a trecut cu el o bară ridicată la 2,12 m. Pe Mindir, pe Clasic, pe Sucitu i-a dresat pentru probele de obstacole, cîștigînd cu ei mari concursuri la Roma, Nisa, Lucerna, Viena, Berlin, Aachen, Wiessbaden, Moscova, Leipzig, Varșovia, Neapole, Belgrad, pe principalele stadioane hipice ale lumii. A luptat de la egal la egal cu frații D'Inzeo (Italia), Winkler și Tiddemann (R.F.G.), Pesoa (Brazilia) și D'Oriola (Franța).

Cuceritorii văzduhului

Ca să urmărim acest gen de sportivi, maeștri ai văzduhului, trebuie să privim spre cer, admirînd uimitoarele lor acrobații aviatice. Pasărea argintie cade în picaj, face «lupinguri», se răsucește ca un bondar.

Faceți cunoștință: OCTAVIAN BĂCANU și CONSTANTIN MANOLACHE.

Anul acesta, Federația Internațională de Aviație le-a acordat diplomele «Paul Tissandier», distincție înaltă pe care o primesc numai așii aviației sportive.

Octavian Băcanu are în palmares peste 7 000 ore de zbor, în care a efectuat aproape 1 000 000 de kilometri, parcurși pe 47 de tipuri de avioane ușoare, medii și grele. A parcurs, fără escală, pe un avion bimotor de construcție românească 4 462,870 km (în 20 ore și 39 de minute), performanță omologată de Federația Internațională de Aviație ca record mondial pentru această clasă de avioane.

Constantin Manolache are și el peste 7 000 ore de zbor (aproape un an petrecut în... avion) efectuate ziua și noaptea. Este un desăvîrșit acrobat al aerului, realizator de recorduri naționale și internaționale.

Despre ceilalți, pe scurt

Ar fi multe de trecut pe lista noastră, a succeselor sportive românești, realizate în anul 1965.

— La Rotterdam, la Criteriul mondial de scrimă al juniorilor, Ecaterina Iencic și Ileana Drîmbă au ocupat primele două locuri.

— Patru cupe ale campionilor europeni au poposit în România: volei (Rapid-București), handbal (Dinamo-București), tenis de masă (C.S.M.-Cluj — băieți și Voința-București — fete).

— Olga Orban s-a clasat pe locul doi la Campionatele mondiale de scrimă, iar Francisc Bolla la acelea de lupte libere.

— Juniorii tirului, Bogdan Marinescu și Gheorghe Sencovici, sînt primii în Europa la probele de talere.

— Trei boxeri au cîștigat medaliile de bronz la Campionatele europene.

— În sfîrșit, o mare victorie a fotbalului românesc: naționala noastră învinge cu 2—0 echipa Portugaliei, neînvinsă pînă acum în cadrul pregătirii campionatelor internaționale de la Londra și aspirantă la titlul de campioană mondială. Dacă această victorie ar fi venit mai devreme, și echipa noastră ar fi intrat în finalele campionatului mondial de la Londra.

★

Cred că e timpul să pun capăt povestirii acestui film vorbit.

Alegeți voi, dragi iubitori de sport, și spuneți care a fost cel mai mare succes sportiv românesc al anului 1965!

VALERIU CHIOSE

SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATALOG

DAC-AR VORBI CATALOGUL

de prof. **M. SÎNTIMBREANU**

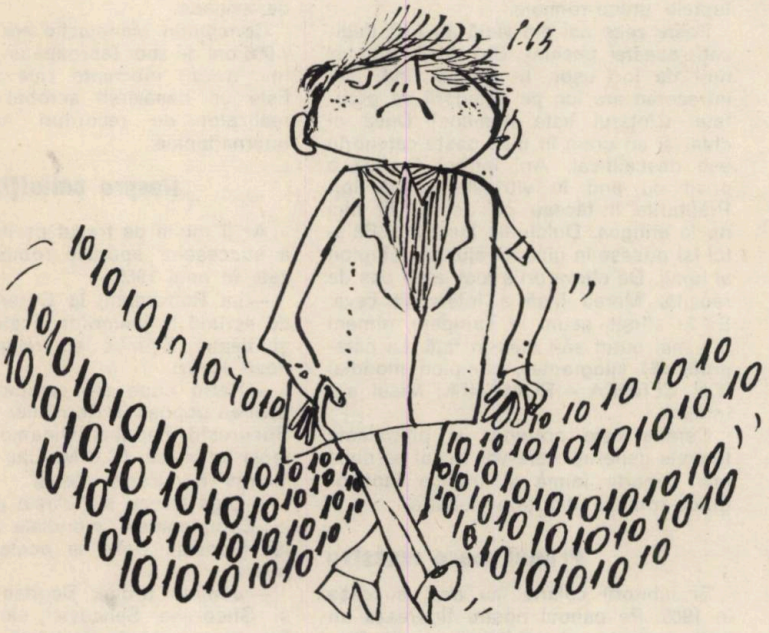

Ilustrații: POMPILIU DUMITRESCU

Există o cămăruță în fiecare școală unde voi, elevii, nu pătrundeți niciodată și unde, chiar dacă ați pătrunde, nu v-ar interesa nimic din ceea ce ați vedea: dosare, registre, cataloage, matricole, jurnale, toate mai mult sau mai puțin prăfuite. Este ARHIVA ȘCOLII. Dorm aci, între file îngălbenite de bătrînețe, mii, zeci de mii de note. E o întîlnire tulburătoare — ceva asemănător cu vizitarea unui vechi cîmp de bătălie —, căci din freamătul viu al atîtor trimestre și zile de școală n-a mai rămas decît acest morman care sînt notele într-o arhivă. Și totuși fiecare își are istoria sa, fiecare notă a fost dobîndită cu emoție, a însemnat o victorie sau o înfrîngere...

CE ESTE NOTA?

Este un semn. Atît. Un punct în **diagrama** creșterii școlare a unui elev. **O notă** poate fi întîmplătoare. **Un șir** de note-**nu.** O singură notă, prima din catalog, nu spune aproape nimic, notele unui trimestru sînt un portret, cele de pe un întreg an școlar — aproape un film. Iar cînd arhiva îți pune la dispoziție aceste semne pe 8 sau 12 ani ele alcătuiesc nici mai mult, nici mai puțin decît propria ta biografie școlară. Înseamnă aceasta că primele zece, primele o sută de note pot fi neglijate? Nici vorbă căci în construcția școlarității **fiecare** notă e cărămida alteia, iar atitudinea ta față de ele este tocmai liantul acestor cărămizi. Și nu este recomandabil să construiești la un etaj cu ciment, la altul cu mortar, apoi — ce-o fi, o fi — cu apă chioară. Așadar, nota este un semn, într-adevăr, este semnul unei examinări — asemănător rezultatului unui buletin de analiză —, dar ea vorbește despre prea multe aspecte ale personalității noastre pentru a nu-i acorda cea mai mare atenție. Notele mici, asemenea unui certificat de paupertate intelectuală și morală a celui care le colecționează în dreptul numelui său, produc acea impresie jenantă, intolerabilă a omului care luni de zile nu se spală pe obraz, dar iese zilnic în lume. Și, așa cum există săpun pentru a spăla un asemenea obraz sau măcar apă curată, **nu există motiv admisibil pentru a avea note mici.** E o infirmitate pe care nu trebuie s-o consimțim, pe care nu putem și n-avem dreptul s-o motivăm. Nu huiduiți voi pe fotbalistul care de la 3 metri ratează un gol? Îi huiduiți piciorul neîndemînatic. Eventual capul. Dar capul care nu se descurcă într-o regulă, care se strînge în țeastă ca o broască înspăimîntată în carapace, care se lasă de plumb acolo unde ar trebui să zburde, acesta nu merită disprețuit cu aceeași tărie și promptitudine? Doar probele la care sînteți supuși ca elevi sînt gîndite pentru vîrsta și puterile voastre, sînt probe de **juniorat,** sînt trecute zi de zi cu dezinvoltură de mii și mii de colegi... Există note de la 1 la 10, dar pot să afirm cu toată tăria că pentru voi sînt făcute doar cele de la 7 în sus. Și de ce nu? Chiar de la 9 în sus. Acesta este baremul **normal** al puterilor voastre, puneți cu curaj stacheta **aici.** Și dacă o doborîți? Înseamnă că e undeva o lipsă și că această lipsă e a voastră. Sînteți voi înșivă în măsură s-o descoperiți cu acea precizie cu care la fotbal puteți spune oricînd de ce un șut n-a intrat pe poartă.

ATITUDINI

Stăm acum de vorbă fără catalog... Dar și catalogul poate sta de vorbă cu noi. Și poate vorbi oricui cît se poate de clar. Oare cînd un părinte vine la școală, primul lui drum nu e firesc spre catalog? De ce? Pentru că, întocmai unui ecran necruțător, el reflectă relațiile tale cu școala, cu principala voastră îndatorire — învățătura. Și nu o dată aceste

relații sînt în suferință. O arată cîte un 5 necăjit, aflat ca o vînătaie în plină figură, lîngă un șir de note mari, așa cum — paradoxal — cîte o notă mare își scoate capul ca o floare a soarelui din buruiana unor note schiloade. O arată ridicolul și disperatul balans dintre 4 și 5 sau sprintul îmbleticit de la sfîrșitul unui trimestru spre ultimul vagon al promovării. Există rubrici în catalog ce par adevărate insule ale fericirii, unde omul stă pe spinarea notelor «grase» ca într-un hamac încăpător, precum există, la aceeași latitudine a catalogului, adevărate gropi cu lei, de care și privirea ți-o apropii tremurînd... Sînt note mari cu cerneală albastră și, sub seninul lor, fulgerul chircit al notelor mici de la lucrările scrise, și înțelegi că tezele reprezintă pentru amic sezonul ploilor și al gripării motoarelor... Catalogul ne spune multe, dar omul căruia îi este încredințat — profesorul — ne poate spune și mai multe. De pildă lucruri despre care catalogul nu suflă nimic. Profesorul îți poate **dovedi** că un șir de note zece e totuși nemulțumitor la un elev, în timp ce un 7 la altul e mult mai valoros. Cum? Simplu: îndărătul stropului de cerneală din care e alcătuită ființa notei, el te știe pe tine, îți cunoaște puterile, mentalitatea, atitudinea. Găsim elevi destui pentru care nota este un scop **în sine,** dar nici un singur profesor care să judece așa. Nota este aprecierea cunoștințelor, dar profesorul nu se mulțumește doar cu atît. Punîndu-ți 10 pentru cunoștințe, el poate, mîhnit, să-ți noteze cu 4 atitudinea, mediocritatea morală. Căci nu totdeauna elevii buni din punctul de vedere al catalogului sînt la fel de buni din punctul nostru de vedere, al educatorilor. Nu-mi place, de exemplu, **elevul-bancher,** omul care strînge ca într-o casă de fier pungi doldora de zece, care își socotește triumfător multiplelele dobînzi, rotindu-și ca un

păun penajul nepătat în ograda catalogului, dar care nu vede pe colegul său de bancă, pe prietenul său sufocîndu-se ca de lipsă de oxigen de îndată ce urcă mușuroiul notei 5... Ba mai mult, se agită, ridică mîna, pufnește în rîs la fiecare încercare a colegului de a demara, întocmai cum un alpinist încercat ar scutura coarda de care e agățat un coechipier accidentat. Aceluiași, aflat de obicei în cursă spre premiul I și, de obicei, «cap la cap» cu un coleg, cum să-i trecem cu vederea bucuria ce-i iese parcă din piele prin toți porii, ca aburii din pîinea caldă, cînd «rivalul» se poticnește la vreun răspuns? Și cum să nu-i pui 4 în adîncul inimii tale de educator cînd pe acest as al marilor înălțimi îl vezi lovind la cea mai mică zgîrietură proprie, implorînd, cerșind păsuire, iertare, stropind cu lacrimi de sînge idolul de aramă al propriei vanități? Ar mai fi multe de spus despre acești regizori ai catalogului, menținîndu-și domnia prin ambiție, lacrimi, rînjet și uneori fraudă — socotiți pe nedrept elevi buni —, dar nu mă îndoiesc că o faceți voi înșivă adesea, rupînd staniolul ce-i învăluie și în care ei ar vrea să vedem strălucirea platinei.

Vreau să vorbim, în schimb, de altă categorie de elevi, aflați la polul opus: nepăsătorii, fiii risipitori ai tuturor cataloagelor, nomazii fără drapelul vreunei ambiții școlare, mutîndu-și puținul avut dintr-o periferie într-alta a acestora. I-aș numi — fără teama de a greși prea mult — **elevi-clandestini,** în ciuda faptului că au acte în regulă și mărșăluiesc alături de voi cu ghiozdanul în spinare. Conștiința lor e o pasăre fără cuib, capriciul ține loc de voință — și uneori îndărătnicie —, frica de a fi mustruluiți ține locul demnității personale ș.a.m.d. Se mulțumesc cu note de trecere și nici măcar cu atît: media să iasă! Sînt gata pentru aceasta să

plătească orice preț: mint, copiază, chiulesc ... Șiretlicurile le sînt aproape singurul capital și sînt fericiți cînd reușesc să obțină o notă pe care n-o merită. Halal fericire! Și cînd te gîndești că tînjesc după ea zi de zi, trimestru după trimestru, cînd îi vezi cum cresc, cum își schimbă înfățișarea, uniformele, că devin tineri cu pretenția de a fi respectați...

— Nu mă interesează notele! par să spună.

Ei bine, dacă sînt sinceri, adevărul e mult mai trist și e cu neputință să nu-și dea seama de el. Notele bune sînt o cerință a școlii, a familiei, a statului nostru socialist. Poporul are dreptul să ceară vlăstarelor sale sigiliul de calitate al notelor bune. «Nu te interesează notele?!!» E o bravadă care ne face să zîmbim. Copilăria de a le nesocoti te osîndește la o permanentă... copilărie, rămîi un minor becisnic chit că freza îți face moț,

iar umerii ți se lățesc cît ușa cinematografelor pe care le proptești din ce în ce mai des. «Teoria» acestei nepăsări se descifrează într-un singur fel: «Nu-mi pasă de voi pentru că nu-mi pasă **de mine!**» Ești însă foarte izolat în această nepăsare, tinere, dragul meu. Nouă, tuturor, ne pasă de tine! Și nu vom îngădui să rămîi un resemnat al mediocrității. Nota nu este o afacere strict personală, pentru că, deși nota este **a ta,** tu ești al **nostru.** Simți aceasta în fiecare clipă: cînd mănînci, cînd te îmbraci, cînd te odihnești... Rămîne să simți și atunci cînd **muncești.** Mai ales atunci. Altminteri orice teorie rămîne o sfruntată grosolănie față de noi toți.

CE E NORMAL?

Și atunci care e atitudinea normală față de note? Socotesc că nota trebuie înțeleasă ca un prilej de permanentă autodepășire, ea nefiind în esență altceva decît o cifră de control. Afli **cît** poți la un moment dat pentru ca, analizîndu-ți performanța, să poți și **mai mult.** De aceea, vă recomand ca în meseria voastră de elevi să învățați două lucruri esențiale: 1) Primul tău examinator ești tu însuți, la fiecare lecție, zi de zi, indiferent dacă ai sau nu note în catalog. 2) Analizează-ți fiecare notă obținută, fă-i un mic proces, explică-ți-o, trage concluziile necesare. Nu e ușor, la început se vor strecura enormități în analiza ta («Orice aș face, mai mult nu-mi dă», «Am știut lecția ca pe apă», «O singură dată m-am încurcat», «Nici cutare n-a știut mai bine» etc.). Dar cu timpul îți vei forma acel sistem de criterii pe care profesorii îl au parcă din instinct, acel «simț al notei» pe care îl au toți elevii buni și pe care l-aș numi «controlul preventiv» al notelor obținute.

Ai luat o notă mică la botanică, să zicem, dar ea nu-mi vorbește, ca tine, despre faptul că n-ai știut formula florală a mărului, ci despre un fapt mai grav: că n-ai știut să-ți organizezi regimul zilnic, că nu știi să înveți, confundînd această muncă complexă cu simpla parcurgere a lecției, că nu te autocontrolezi etc., într-un cuvînt că nu stăpînești nici cele mai elementare principii ale meșteșugului tău zilnic și obligator. Pornește de aici, cucerește sau recucerește-ți meseria de elev și nu mai născoci tot soiul de pretexte și teorii, ca, de pildă, că n-ai talent, că n-ai ținere de minte, că sînt obiecte ușoare și grele, că sînt profesori buni și răi, că ceva îți place și altceva nu...

Lasă toate acestea deoparte, altminteri vei fi tu însuți primul dezinformat. Desigur, fiecare notă reprezintă cifra exactă a meritului tău. O acceptăm ca atare, dar aceasta nu înseamnă că trebuie să ne și împăcăm cu ea. Nu forțînd mîna profesorului, ci propriul tău merit. Sporește-ți-l, adaugă-i vigoare, tenacitate, adîncime... Există, într-adevăr, cineva care te persecută cînd iei note mici. E propria ta superficialitate. De pe o asemenea bază nu se cîștigă mica bătălie. Cel mult pe cea a unei vajnice mediocrități. Și ce cîștig mai e și ăsta?

Nimic mai normal în lumea școlii noastre decît să obțineți note mari. Atît de normal încît aceasta a și devenit o cerință a noastră, a tuturora, față de fiecare dintre voi. Îți strig numele și te ridici din bancă privind rușinat în pămînt. Te simți vinovat... Și e firesc. Doar vinovați nu sînt în locul tău milioanele de oameni care fac totul pentru ca fiecare dintre voi să privească cît mai sus și cît mai îndrăzneț!...

Notele nu sînt o chestiune **personală.** Și notele mici cu atît mai puțin. Ele stingheresc privirea noastră spre viitor și trebuie și vor fi stîrpite. Ca întunericul, sărăcia și boala.

FRUNTAȘI LA ÎNVĂȚĂTURĂ

GRECEA I. LIVIU
clasa a V-a A, București

IVANCIOVICI CORNELIA
Turnu-Măgurele

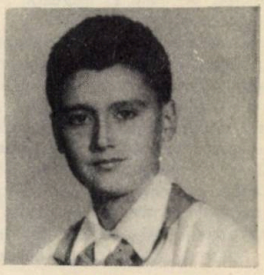

NASTA DAN
clasa a VIII-a, București

GHEORGHIU DANIELA
clasa a VI-a B
Craiova

DRAGNE CONSTANTIN
clasa a VII-a, com. Naipu, raionul Drăgănești-Vlașca

cu Bicicleta

de VASILE MĂNUCEANU

„Acum ar trebui să nu mă mai frămînt, ar trebui să fiu mai vesel... ce-a fost a fost» — se gîndește Adrian. Dar undeva se strecoară o îndoială, stînjenitoare, ca un semn de întrebare pus anapoda, la mijlocul frazei, și pentru care tovarășul profesor de română i-ar da nota cea mai proastă din cîte există. Cu cîteva zile în urmă, o mulțime de gînduri, ca niște păsări lacome și încăpățînate, îi scormoneau mintea și i-ar fi trebuit un fel de sperietoare să le-alunge de-acolo, să nu-i mai fure, grăunte cu grăunte, veselia și liniștea. Lîngă el se află Căprioara, așa a botezat-o el, bicicleta pe care i-au dăruit-o părinții cînd a împlinit 14 ani. Asta a fost miercuri. Da, chiar miercuri a fost. Acum e sîmbătă. Și e cald, e soare, e o zi de primăvară. Și el stă pe bancă; rontăie fără chef o bomboană cu lapte care nu-i mai place, o scuipă pe furiș. Desprinde cu vîrful pantofului o pietricică din alveola ei de pămînt și ar vrea să nu se mai gîndească la nimic, dar se gîndește. Curios lucru: nu vrei să te gîndești, dar te gîndești.

Dinspre sfatul popular se aud bătăile melodioase ale ceasului celui mare. Așadar, există ceva care se numește Timp. Oamenii au inventat ceasornicul ca să-l poată măsura, să-l împartă în ore, minute și secunde, așa cum despici surcele dintr-un buștean gros. Dar bucuria cuiva cu ce poate fi măsurată? Dar tristețea?

Fiindcă acum nimic nu-l mai poate împiedica pe Adrian să înțeleagă că e trist. S-au dărîmat pe undeva niște stăvilare șubrede, pe care el degeaba s-a tot muncit să le ridice. E plin de tristețe și de neliniște.

Cum i-o fi venit ideea aceea nefericită? În viața lui n-a avut «pretenții» literare; nici măcar la tradiționalele compuneri despre «Cum v-ați petrecut vacanța» sau despre anotimpuri n-a strălucit vreodată. Nu. A scris cum s-a priceput, fără cine știe cît entuziasm. Și deodată i-a venit poftă să se afirme ca epigramist, să toarne o epigramă strașnică, plină de miez, cu care să le ia piuitul colegilor. Și tocmai cui? Dorei, colega lui de bancă, cu care atîția ani a împărțit glumele, plastelina, penițele «peștișor», merele ionatane și emoțiile eternei, incomparabilei întrebări: «M-ascultă sau nu m-ascultă?»

Tocmai asta e, că pe Dora o ascultase în ziua aceea la istorie și nu știuse, se încurcase de la primele cuvinte, apoi pironise privirea în pămînt și tăcuse pînă la sfîrșit, spre uimirea și supărarea tovarășei profesoare Balotă.

El ticluise epigrama în prima recreație, cuprins de-o rîvnă orgolioasă, necunoscută pînă atunci:

Stănescu I. Minodora
Doarme-n bancă toată ora
Și visează cîte-n lună.
Iar cînd e ca s-o asculte,
E ca luna: știe multe,
Dar nimic nu vrea să spună...

Nu-l răbdase inima să mai aștepte pînă la recreația următoare. În primele minute ale orei — aveau desenul — pusese epigrama în circulație, prin mijlocirea secularului sistem «din mînă-n mînă». Foaia de dictando se întorsese la el plină de aprecieri laudative: «F.f. genială», «Bravo, mă, ești inspirat!», «Ești dat dracului, Adriane, de ce nu te faci poet?», «I-ai zis-o»... și altele. Pe laurii acestor inscripții elogioase el se tolănise toată ziua, plin de încîntare, mîndru și visător ca un beduin pe cămila lui de rasă.

Adică nu chiar toată ziua. Numai pînă la prînz cînd, în drum spre casă, se întîlnise cu tatăl lui. Tatăl lui Adrian e medic. Venea grăbit ca totdeauna, cu trusa lui mică sub braț, înalt și foarte puțin adus de spate, ferindu-se de îmbulzeala trecătorilor.

— Ce mai nou pe la școală? Succese pe toată linia? Bravo. Știi de unde vin acum? De la familia unei colege de-a ta, Stănescu. Fratele ei mai mic e bolnav. Nu mai e nici un pericol acum, dar două zile am fost destul de îngrijorat. E un băiețel cuminte și vesel, l-am întrebat ce vrea să ajungă cînd o fi mare și mi-a spus: îmblînzitor de elefanți...

Adrian nu-l mai asculta, simțea că se învîrtește strada cu el, ca și cum ar fi fost pusă pe un șurub mare: va să zică Dora din cauza...

Cît de simplu ar fi fost ca a doua zi să se uite în ochii ei și să-i spună: «lartă-mă, Dora, n-am știut». Voise chiar să facă asta, dar n-a făcut-o. Poate n-o făcuse din cauza acelui sentiment nou care-l stăpînea ori de cîte ori vreunul din băieții care citiseră epigrama îi spunea cu sinceră admirație: «Ai fost grozav, Adriane, pe onoarea mea!» Sau poate pentru că acest simțămînt, o dată învins, se ivea spiridușul mîndriei lui de băiat în toată firea, oprindu-l să se recunoască vinovat, atît de vinovat, în fața unei fete, fie ea chiar colega lui de bancă. E drept, printre toate acestea își făceau loc tot mai des, ca niște șuvițe de apă rece și răzbătătoare, remușcarea și rușinea. Dar el se încrunta, căuta să le întoarcă din drum, și cînd nu mai putea să facă asta spunea totdeauna: mîine. Însă «mîine» nu mai venea, și cu cît trecea timpul îi era tot mai greu să-i spună Dorei acele cuvinte puține, simple și ușurătoare.

Dora nu-i zisese niciodată nimic, continuau să fie în ochii tuturor aceiași vechi colegi de bancă, dar el simțea că între ei doi s-a ridicat o pojghiță nevăzută, pe care dacă ar fi întins mîna ar fi putut s-o atingă, rece, indiferentă, de netrecut. O dată, la ora de caligrafie, îi împrumutase Dorei o peniță «peștișor», ea îi mulțumise cu surîsul ei obișnuit, dar el ghicise că nimic nu mai e ca înainte, ori i se părea lui că nimic nu e ca mai înainte.

Simțise nevoia să risipească, să alunge cu orice chip gîndurile acelea, așa cum se alungă păsările lacome de pe țarină. Și tocmai atunci primise în dar bicicleta, frumoasa lui Căprioară. Alergase cu ea pe sub mestecenii goi, pe străzile umede, prin fața vitrinelor strălucitoare, dar nu izbutise să alerge atît de repede încît să lase în urmă gîndurile, tristețea și neliniștea.

Acum Adrian stă pe bancă, lîngă bicicleta rezemată de stîlp, scoate pietricele din pămînt cu vîrful pantofului și se gîndește, deși n-ar vrea să se gîndească. Tristețea e o apă verzuie, friguroasă. Și soarele strălucește ca primăvara.

Deodată tresare. Pe celălalt trotuar s-a ivit Stănescu I. Minodora. Silueta ei subțire șovăie o clipă, fiindcă ea se uită în toate părțile înainte de a traversa, în sfîrșit, iat-o, e în fața lui. Ridică privirea, îl vede:

— Ce faci, Adriane? A, asta-i bicicleta ta...

— Da. Unde te duceai?

Dora are în mînă o plasă goală.

— În piață, trebuie să cumpăr niște cartofi.

— E departe...

O privește așa cum ar fi trebuit s-o privească atunci, în prima zi:

— E departe piața. Nu vrei să te duc eu cu Căprioara? Așa-i zic eu...

— Ba vreau.

Ea a culeș privirea aceea ca pe un fruct bun, așteptat. Se așază cu sprinteneală pe cadrul bicicletei, el apasă puternic pedalele, se ridică puțin în șa, ca să aibă mai mult spor. Aleargă ca vîntul pe sub mestecenii goi, prin fața caselor și vitrinelor, sub soarele care strălucește. Ar vrea să-i spună acum «lartă-mă, Dora», dar înțelege că nu mai e nevoie de asta, totul e la fel ca înainte, e bine, se simte plin de mulțumire și de liniște.

Ilustrație: IACOB DEZIDERIU

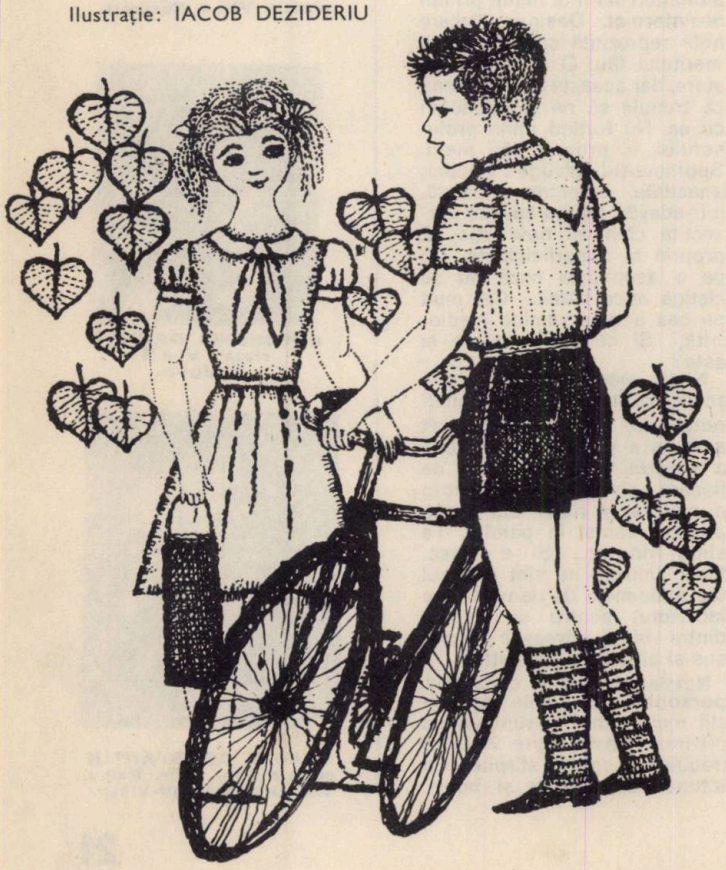

Zile de iarnă, ora de română....

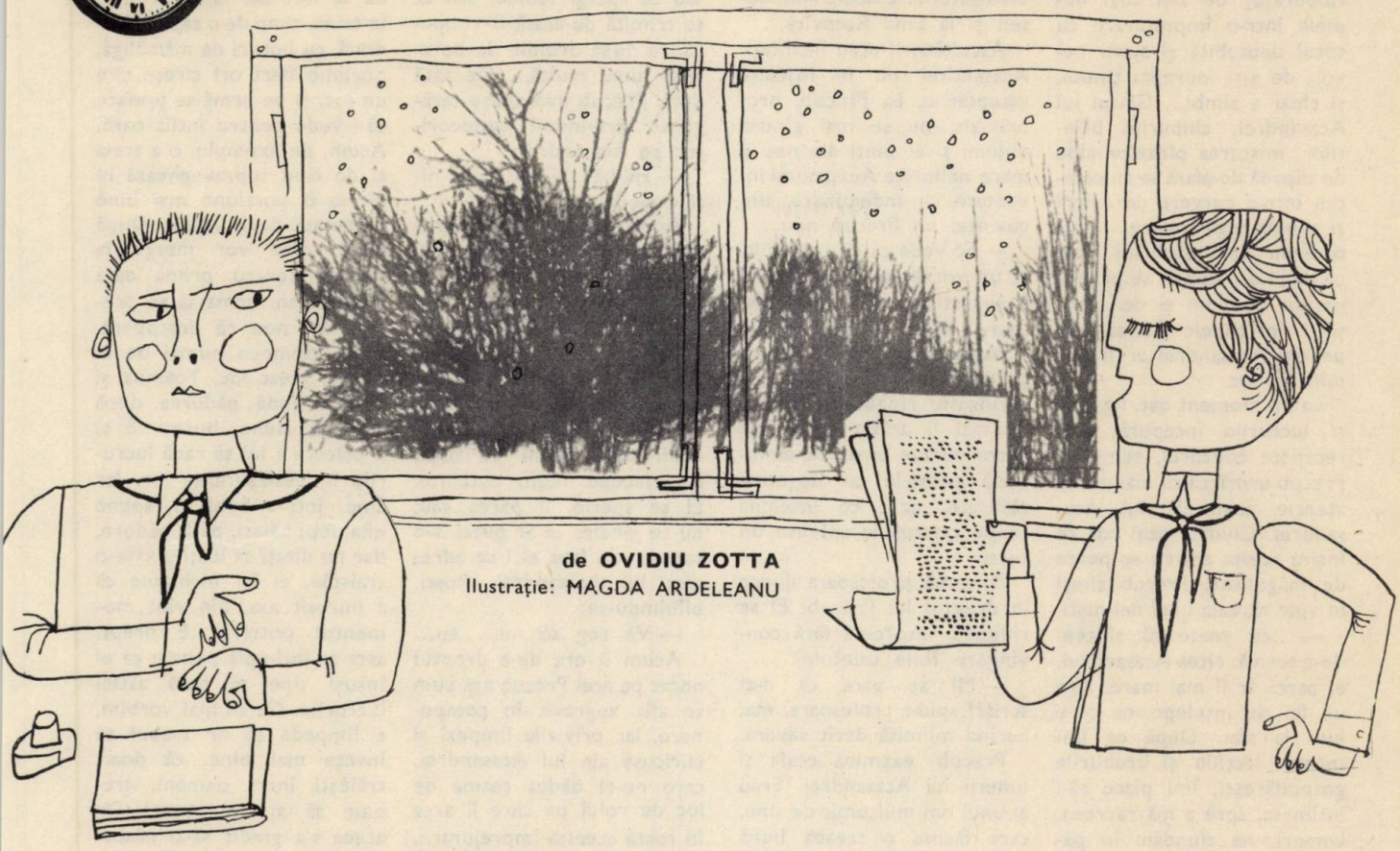

de **OVIDIU ZOTTA**
Ilustrație: MAGDA ARDELEANU

Afară ningea bogat, calm, fastuos, și mirosul de cerneală și de teracotă încinsă al clasei se amesteca plăcut cu acela de zăpadă proaspătă, adus din recreație. Mîinile băieților, care frămîntaseră pînă mai adineauri omătul, erau roșii, abureau.

— Vii după-masă în Pîraie? se auzi, distinct, șoapta lui Acasandrei Eugen — un băiat cu o frumoasă cămașă galbenă, slăbuț, cu capul cam prea mare pentru umerii lui înguști, dar în schimb cu niște ochi de luat în seamă, mari, albaștri, curați, adumbriți de gene lungi.

Cinci-șase perechi de urechi se ciuliră pentru a nu scăpa răspunsul. Întrebarea îi fusese adresată lui Precub Aurel — și el simți un val de mîndrie pe care însă îl ascunse cu grijă sub o înfățișare indiferentă. Știa că răspunsul lui e așteptat cu nerăbdare.

— Ce se petrece acolo? întrebă profesoara, ridicînd o clipă privirile.

Urmară cîteva secunde de ideală liniște, care aveau rolul să demonstreze că nu se petrecea nimic. Pe urmă...

— Ei!? insistă Acasandrei Eugen, clipind din frumoasele lui gene.

— O să mă gîndesc, șopti Precub, cu gravitatea omului care chibzuiește temeinic. Vă spun eu.

Acasandrei le făcu celorlalți un semn liniștitor. Dacă Precub a spus că se gîndește, atunci e bine. De unde știa Precub cu precizie ziua și poate chiar ora la care îngheață bălțile, nimeni nu se întreba! Băiatul acesta vînjos, bălan, cu părul tăiat scurt de tot și cu ochii atît de depărtați unul de altul încît rădăcina nasului apărea neobișnuit de lată, ceea ce îi dădea un aer de mare încăpățînare, avea poate un dar al lui. în orice caz, se bucura de multă autoritate printre copii.

Profesoara ajunse în dreptul lui Acasandrei. Avuseseră o compunere pe tema «Prietenul meu». Acasandrei, cel mai bun din clasă la română, se simțise obligat să-și dea toată silința. Compunerile lui erau totdeauna citite cu voce tare, și uneori profesoara le trimitea ziarului regional, specificînd pe plic ceva care-i umplea pe toți de respect și de mister: «Pentru secția literară».

Acasandrei iubea cuvintele, le răsfăța sau se supăra pe ele, pentru dînsul fiecare poseda, în afară de înțelesul său obișnuit, însușiri adesea de nebănuit.

— Citește, Acasandrei! îi spuse profesoara, și se vedea că se pregătește cu multă plăcere să asculte.

Era o femeie în vîrstă, părul cărunt și-l purta tuns aproape băiețește, avea ochelari cu ramă groasă, neagră, o voce ursuză și un mers energic, fără mlădiere. Toate astea nu-l puteau speria decît pe un nou venit. În realitate, era o fire blîndă, visătoare, îi plăcea să vorbească despre literatură, ținea în fiecare joi seara recenzii la biblioteca raională și, uneori, trimitea scriitorilor corespondențe lungi, în care își spunea părerea despre cărțile lor.

Acasandrei începu să citească. Nu mai avea nimic din neastîmpărul și emoția de adineauri, cînd îl consultase pe Precub asupra expediției în Pîraie. Era altul, grav, dar mai ales sigur de el, un om deosebit de cel de acum cinci minute și poate de toți băieții din jur. Cel mai bine simți asta Precub, și-l cuprinse un fel de amărăciune.

Pe urmă nu se mai auzi decît glasul lui Acasandrei, și Precub începu să se foiască în bancă ca și cum ar fi devenit deodată prea strîmtă

ca să-l mai încapă. Nu se așteptase ca Acasandrei să-l aleagă tocmai pe el ca subiect. Încerca sentimentul tulburător de a-și auzi numele într-o împrejurare cu totul deosebită și simți nevoia de a-și îndrepta ținuta, și chiar a zîmbi... Glasul lui Acasandrei, chipurile băieților, mișcarea pînzelor albe de zăpadă de-afară se amestecau într-o curgere de culori și sunete legănătoare... Toți oamenii din jurul lui, toți oamenii din lume i se păreau nespus de buni și de apropiați în clipele acelea, iar pentru Acasandrei ar fi pus mîna în foc.

La un moment dat, figurile și lucrurile începură să-și recapete conturul, semn că Precub urmărea cu mai multă atenție cuvintele lui Acasandrei. Ciudat: deși tot ce înșira acesta era cît se poate de măgulitor, Precub simți în vine răceala unei neliniști.

— ...cu toate că sîntem de-o seamă, citea Acasandrei, el parcă ar fi mai mare. Are un fel de înțelepciune și e bun la sfat. După ce îmi termin lecțiile și treburile gospodărești, îmi place să-l întîlnesc, spre a mă recreea. Uneori, ne afundăm în pădure, cutreierînd prin toate răcătăniile. Precub cunoaște feluri și feluri de plante, citind ca nimeni altul urmele fiarelor. («Ce fiare visezi? În toată partea asta nu-i decît o singură vulpe!») El știe întotdeauna unde sînt bureții cei mai gustoși, iar la pescuit ochește cîte un loc atît de bun încît nu-ți mai trebuie decît să ai destulă momeală!

Apoi, Acasandrei îl asemui pe Precub cu un șef de piei roșii, cu Dick Sand din «Căpitan la 15 ani» și cu multe alte tipuri clasice în materie de curaj și dibăcie, răsfățîndu-și ideile cu metafore îndrăznețe, strecurînd ici, colo, scurte, dar colorate peisaje și chiar cîteva versuri. «El înțelege fără efort graiul păsărilor și al ierbii, este puternic ca un tînăr Heracles, dar în același timp modest și îndatoritor. Are un caracter simplu, dar generos. Așa vor fi fost, poate, exploratorii pădurilor virgine și ai deșerturilor arctice.“

«În treacăt, Acasandrei mai făcu cîteva referiri la căpitanul Robert Scott, la David Livingstone, la Roald Amundsen și la Emil Racoviță...

Ascultătorii erau încîntați. Acasandrei nu le înșelase așteptările. La Precub, propriu-zis, nu se mai gîndea nimeni și el simti din nou o mare neliniște Acasandrei inventase cu îndemînare, din cuvinte, un Precub nou.

— Se vede că citești mult, ai un vocabular bogat, stilul e sugestiv, îl felicită profesoara. Bine, foarte bine.

Acasandrei se așeză radios, ca un boxer care părăsește învingător ringul, nu înainte de a-și fi arătat spre cele patru puncte cardinale amîndouă palmele cu degetele răsfirate, ceea ce însemna că pe caietul său aparuse un zece.

Pe urmă, profesoara ajunse în dreptul lui Precub. El se ridicase, întorcînd fără convingere foile caietului.

— Mi se pare că n-ai scris?! spuse profesoara, mai curînd mîhnită decît severă.

Precub examina ceafa și umerii lui Acasandrei. Erau ai unui om mulțumit de sine, care făcuse o treabă bună și acum se pregătea conștiincios pentru alta, ascuțindu-și metodic creionul, așezînd la îndemînă maculatorul și guma.

— Spune-ne, Precub Aurel, de ce n-ai scris? auzi Precub ca dintr-o depărtare glasul profesoarei.

Nu părea dornic să explice. Ai fi putut crede că nu se gîndea la nimic. Bosumflat, cu priviri adormite și zîmbind șters, părea un prostănac căruia totul îi este indiferent. În realitate, se privea pe sine însuși, și asta cu multă atenție, și nu era de loc mulțumit. În același timp, îl privea pe Acasandrei, pe frumosul și inteligentul Acasandrei — acasă îl strigau Jenică —, așadar, pe uimitorul Jenică, omul cu cuvintele, omul care știa atît de bine să le mînuiască. «Dar să nu-și închipuie că eu sînt tot un cuvînt de-al lui!» se înfurie Precub.

— Dacă nu ți-ai scris, înseamnă că ai avut altceva de făcut?! insistă profesoara.

Precub ar fi putut aduce un pretext convingător. Cîte treburi nu sînt într-o gospodărie! Să cureți zăpada sau să spargi lemne, sau să te trimită de-acasă la cooperativă după drojdie de bere, și e lume multă... De astă dată, Precub însă spuse tărăgănat, privindu-l batjocoritor pe Acasandrei:

— Hă-hă! N-am avut nimic de făcut! Zău!

Această sinceritate nerușinată avu efectul unei mici bombe. Toate capetele se sucirăspre Precub, iar profesoara, tulburată, își scoase ochelarii pentru ca, ștergîndu-i, să-și reprime indignarea și să aibă timpul de a lua o hotărîre. Precub îi văzu ochii neverosimil de mici, cu pleoape roșii, ostenite. El se sperie, îi păreau rău, nu se gîndise că ar putea s-o supere, de fapt el i se adresase lui Acasandrei. Rosti, bîlbîindu-se:

— Vă rog să nu... eu...

Acum îi era de-a dreptul necaz pe acel Precub așa cum se afla zugrăvit în compunere, iar privirile limpezi și curioase ale lui Acasandrei, care nu-și dădea seama de loc de rolul pe care îl avea în toată această împrejurare, îl scoteau din sărite. Totuși se stăpîni (afară, ninsoarea se înteți se, curgerea neauzită a micilor parașute de omăt îi dăduse întotdeauna un sentiment de împăcare sufletească) și gîndi cu glas tare:

— N-a scris deoarece a umblat să vadă iarna. Țarina e albă și netedă. Agronomul măsura adîncimea omătului și pe urmă s-a apucat să facă un om de zăpadă — credea că nu-l vede nimeni. Precub i-a făcut semne, celălalt s-a cam rușinat, dar pe urmă a rîs și și-a văzut de treabă. La pădure poți să stai și o jumătate de zi, privind cum zăpada se așază după feluritele forme ale crengilor. În Pîraie, brațele apei au înghețat, seamănă cu o hartă fizică în relief. El a căutat un loc bun pentru patinaj și altul pentru pescuit la copcă. Acasandrei își închipuie că Precub le știe pe toate de la sine. Nu-i adevărat. De-loc! Acasandrei a nimerit-o cam strîmb cu cuvintele lui. El, Precub, nu are nimic deosebit față de alții. Ni-mic! Că descoperă locuri bune de pescuit? Vorbă să fie! De fapt, nădește în taină, timp de o săptămînă-două, cu boțuri de mămăligă, porumb fiert ori cireșe, cîte un loc, și pe urmă se preface că-l vede pentru întîia oară. Acum, de exemplu, e a treia zi de cînd supraveghează în Pîraie o porțiune mai bine înghețată decît altele. După masă, cînd vor merge la patinaj pentru prima dată în acest an, urma să se prefacă din nou că descoperă, după «semne» numai de el știute, acest loc. Toamna și vara colindă pădurea după zmeură, alune, bureți. E și o plăcere a lui să vadă lucrurile în desfășurarea lor. Iar cînd, într-o bună zi, spune «haideți, băieți, pe la pădure, dar nu uitați să luați și cîte-o traistă», ei își închipuie că a mirosit așa, dîn vînt, momentul potrivit. E drept, asta se întîmplă pentru că el însuși ține să pară astfel lucrurile. Ce să mai vorbim, e limpede că ar trebui să învețe mai bine, că doar trăiești între oameni, trebuie să ai un obraz! De aceea s-a gîndit să-și născocească ceva, vreun talent. Talentul acesta ar fi: omul care știe tot. În realitate, el, Precub Aurel, nu știe nimic sau, mai bine zis, cînd știe ceva, știe pentru că a pierdut o grămadă de timp ca să aranjeze lucrurile dinainte. Așa că Acasandrei n-are nici un motiv să fie atît de mulțumit. Poate că el, Precub, nu și-ar fi destăinuit niciodată secretul dacă Acasandrei n-ar fi fost atît de mîndru de compunerea sa, pe care el o socotește plină de cuvinte mincinoase.

...Precub era obosit și rușinat. Niciodată nu vorbise atît de mult, și mai cu seamă despre astfel de lucruri. Acum îi părea rău. Se grăbise. Lumea putea să-și închipuie că s-a țicnit și să-i scornească o poreclă de să nu mai scape de ea o viață întreagă!

Dar nimeni nu rîdea. Pînzele zăpezii jucau la ferestre, scăldînd clasa într-o lumină intensă, care nu se putea compara cu nimic.

„Sufletul" „OMULUI ROBOT"

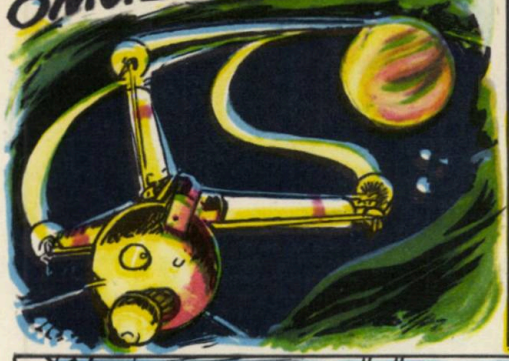

Tînărul savant X s-a acomodat repede la Institutul timpului, obișnuindu-se cu minunile ce le vedea săvîrșindu-se acolo.

Colegul său N. Vecin i-a vorbit într-o zi despre Kumby.

Dar cine, sau mai bine zis ce era acest Kumby?

Misterul avea să i se dezlege în clipa în care N. Vecin i-a propus să-i facă cunoștință, să-l pună în contact prin unde cu Kumby, robotul care gîndea, avea memorie, emoții și chiar fantezie.

Într-o secundă, tînărul savant simți că i se învîrtește capul, îl cuprinse o ușoară sfîrșeală, apoi un aflux de energie. I se iscară în minte amintiri ale altcuiva și-și dete seama că de fapt nu se mai afla în Institutul timpului, luase contact direct cu «sufletul» lui Kumby, trăia viața acestuia.

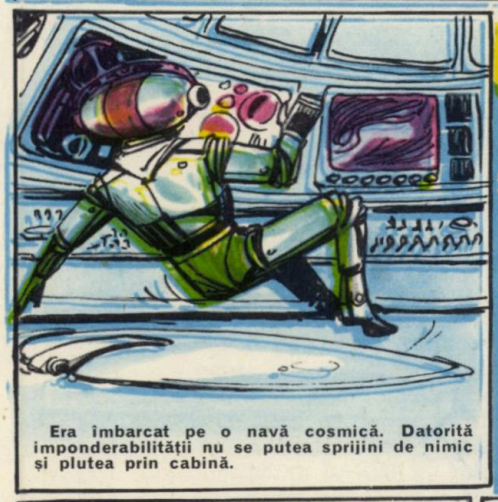

Era îmbarcat pe o navă cosmică. Datorită imponderabilității nu se putea sprijini de nimic și plutea prin cabină.

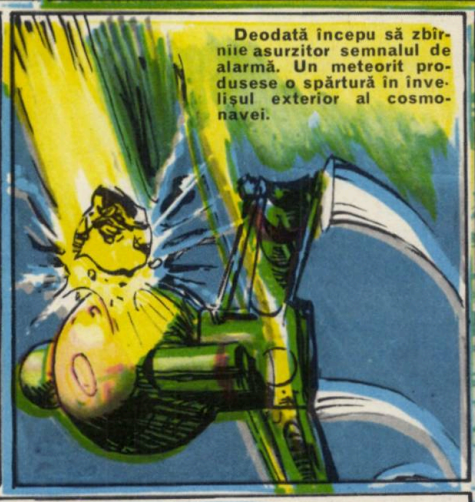

Deodată începu să zbîrnîie asurzitor semnalul de alarmă. Un meteorit produsese o spărtură în învelișul exterior al cosmonavei.

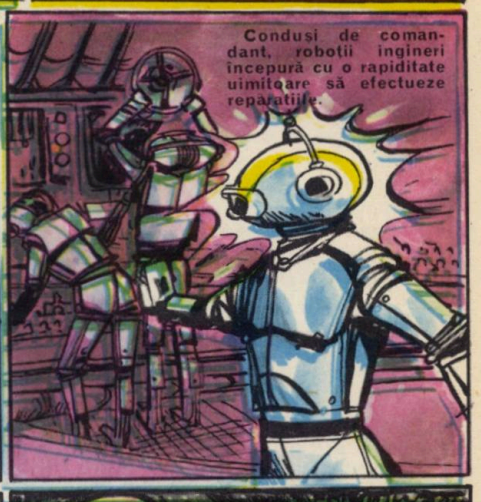

Conduși de comandant, roboții ingineri începură cu o rapiditate uimitoare să efectueze reparațiile.

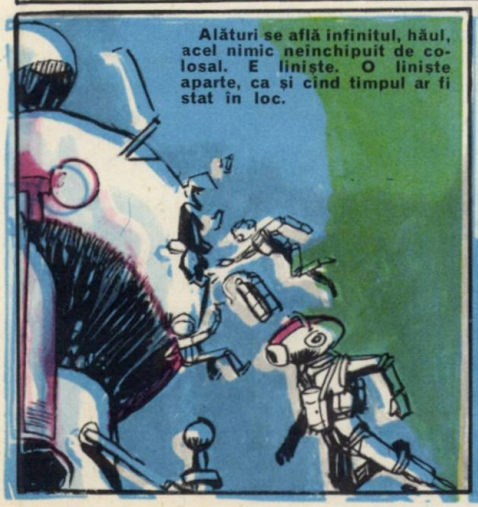

Alături se află infinitul, hăul, acel nimic neînchipuit de colosal. E liniște. O liniște aparte, ca și cînd timpul ar fi stat în loc.

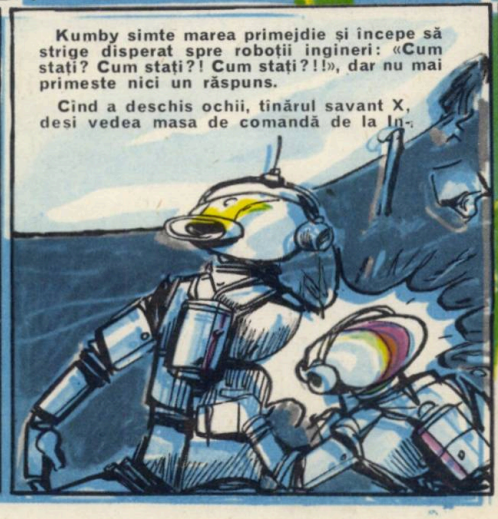

Kumby simte marea primejdie și începe să strige disperat spre roboții ingineri: «Cum stați? Cum stați?! Cum stați?!!», dar nu mai primește nici un răspuns.

Cînd a deschis ochii, tînărul savant X, deși vedea masa de comandă de la In-

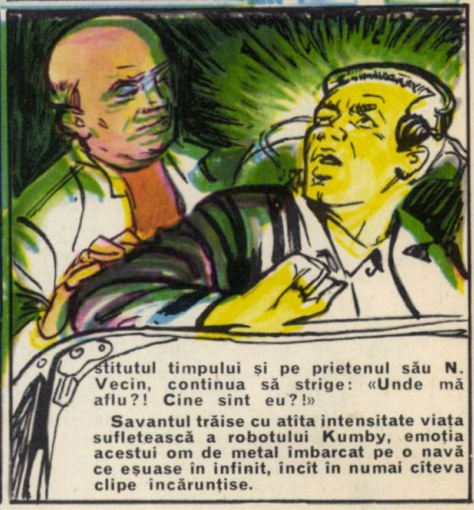

stitutul timpului și pe prietenul său N. Vecin, continua să strige: «Unde mă aflu?! Cine sînt eu?!»

Savantul trăise cu atîta intensitate viața sufletească a robotului Kumby, emoția acestui om de metal îmbarcat pe o navă ce eșuase în infinit, încît în numai cîteva clipe încărunțise.

Ilustrații: PUIU MANU

REZUMATUL PRIMEI PĂRȚI:

Undeva pe malul Ialomiței, în satul Malul Roșu, locuiește familia lui Marin Temelie, elev în clasa a VII-a. Satul este bogat, copiii cresc fără griji, sînt veseli, învață la școală și-și fac planuri în legătură cu meseriile lor viitoare. În trecut, satul cunoscuse zile grele, foame, război. Mai stăruie și acum în amintirea oamenilor coloana hitleristă care a făcut prăpăd în sat și băiatul lui Ilie Berleanu înecat de un ofițer hitlerist.

Marin Temelie dorește din suflet să devină căpitan de vapor, iar în satul lui, pe apa Ialomiței, visele băiatului clădesc cel mai frumos port al lumii. Deocamdată, Marin își pregătește primul drum cu barca lui Cristea Stănceru, așteptînd vacanța și ploile care-i vor permite această nemaipomenită călătorie. Citește cărțile cuprinzînd peripețiile celor mai vestiți navigatori și alcătuiește în mare taină lista viitorului echipaj. Ce-l amărăște în aceste zile este neîncrederea colegei sale Ileana în reușita planului său. Dar...

I Ș A

de

CONSTANTI

De cîteva zile, primăvara s-a așternut cu hărnicie asupra satului, a Ialomiței și a cîmpurilor. A venit într-o noapte, pe negîndite, ca un călător coborît dintr-un tren, și n-a mai plecat. În școală a adus-o Berleanu Ileana. A adus-o într-un buchet de ghiocei. I-a așezat pe catedră, înaintea orei de română, într-un pahar, pe măsura florilor. În dimineața aceea, cînd a dat cu ochii de ea, Marin s-a hotărît ca, orice se va întîmpla, doctorul echipajului său să fie Ileana. Zilele s-au luat la goană unele după altele, și primăvara a intrat în clasa lor adusă de fete, în buchete de viorele, apoi de toporași și mai tîrziu de zambile. A intrat și pe fereastră o dată cu razele soarelui, iar într-o zi și-a găsit adăpost într-un cuib de rîndunică rămas de anul trecut sub streașina școlii. Copiii au început să se împrăștie pe cîmp, iar Marin să ia în picioare poteca desenată pe malul Ialomiței. Mai tîrziu, într-o duminică, a rătăcit singur pînă la Malul Roșu. O fi ascultat lăcarii sau privighetorile din sălcii, nu se știe. S-a întors acasă seara, cărînd luna în spinare și călcîndu-și umbra de la picioare spre cap.

În vreo două rînduri i-a venit în minte să fugă după ea. A fugărit-o pînă în poarta casei, dar de prins n-a prins-o. În noaptea aceea a dormit pentru prima oară pe prispă. Se simțea vara venind dinspre Dunăre.

— Ce-ți veni să dormi afară, Marine? l-a întrebat mamă-sa.

— Așa...

După ce s-au culcat ai casei, s-a ridicat din așternut și s-a dus la apă. A încercat-o cu mîna și a șoptit: «merge». Și-a sumes pantalonii cum avea obiceiul și a călcat luna în picioare. Se vede treaba că Ialomița își mutase apa după ploile din primăvară. Pe la mijlocul ei se trezi într-un loc unde-i venea pînă la brîu. L-au cuprins fiorii, dar nu s-a întors din drum. Cine știe la vitejia cărui marinar s-o fi gîndit în clipa în care s-a încumetat să meargă mai departe. N-a ieșit la mal cum făcea de obicei. A ținut drumul drept pînă la barca lui Cristea Stănceru. Se temea că omul văzînd urme în zori o să cadă la bănuială că cineva are de gînd să-i dea drumul la barcă. Cînd se apropie de ea, Marin o găsi urcată pe o limbă de nisip. «Ciudată mai e și apa asta», se gîndi el și rămase o vreme privind luna împlinită din pricina nemișcării.

Cînd s-a întors l-a cuprins frigul și s-a băgat în așternut. Pantalonii i-a atîrnat de cuiul bătut în stîlpul casei din vremea cînd n-aveau lumină și atîrna mamă-sa lampa afară, toamna, la curățat de porumb. De după colțul casei s-a prelins o umbră și copilul a tresărit.

— Ce-ai tu pe suflet, mă Marine, tată? se interesă Dumitru Temelie, așezîndu-se pe talpa casei și aprinzîndu-și o țigară.

— Mi-e în gînd să mă fac căpitan de vapor, tată...

— Altă meserie mai pe aproape nu-ți plăcea?

Așa culcat cum era, Marin clătină din cap și închise ochii. Bunăoară, mecanic de tren, umblă și ăla, da' pe pămînt...

— Mecanic de tren se face Vasile al lui Stan Mălăieru.

— Atunci să te fi făcut tractorist. N-am eu cartea ta, că mîine m-aș băga în școală la Urziceni. Copilul își mișcă din nou capul, iar umbra mai trage o dată din țigară, apoi o apasă cu talpa bocancului. Mai ai anu' de vine, Marine, și isprăvești. Dacă te simți în stare, eu muncesc și te dau mai departe. La vorba asta băiatul se ridică în capul oaselor, cum fac oamenii mari, și se rezemă cu spatele de perete.

— Să mă ții s-ajung căpitan de vapor, tată.

— Și pe ce apă să umbli, pe Ialomița?

— Chiar și pe Ialomița, îi răspunde el cu siguranță.

— De ce să nu te faci inginer ori doctor?

— Fiindcă inginer se face Niculae al lui nea Tudor Brigan și cu Cristea lui Lazăr Dobre, iar doctoriță se face Ileana lui nea Ilie Berleanu. Și Marin începu să înșire toate meseriile pămîntului și să le lipească de copiii satului, colegii lui, și să spună care ce va deveni.

Tatăl a mai fumat o țigară, apoi s-a ridicat, a stors de apă pantalonii copilului, l-a mîngîiat pe frunte și i-a șoptit.

— Bine, taică, dacă asta ți-e drag, asta să te faci! Numai nu știu cum te-i înțelege cu muma-ta. Știi că ea e cam fricoasă. Da' eu o să țin cu tine... După vorbele astea, tatăl s-a îndreptat de spinare, și-a lăsat bocancii la ușă și a intrat în casă.

În dimineața următoare, Marin a luat-o pe Ileana și s-a dus cu ea pînă la Puțul cu plopi. I-a spus fetei de sîmbătă, de la școală, și ea s-a învoit. Gîndul nu i l-a destăinuit. Se gîndea că poate fata n-o să păstreze taina. În schimb, toată economia lui cu care hotărîse să-și cumpere cartea «Toate pînzele sus» a cheltuit-o la cooperativă pe portocale.

Și-a îndesat buzunarele cu portocale. Mergea în urma fetei, cu buzunarele umflate, de parcă ar fi fost ienicer în oastea lui Mehmet-Pașa. S-au întîlnit în marginea satului la vremea dinainte stabilită. Pînă la Malul Roșu n-au scos

TORII

GEORGESCU

Desen: MAGDA ARDELEANU

un cuvînt. Marin căuta vorbele cu care să-i spună că o ia pe vapor.

Au urmat cărarea apăsată de tălpile oamenilor pe malul înalt și au continuat să tacă. De la o vreme, băiatului i s-a urît să se mai gîndească. Doar ca să vorbească despre viitoarea călătorie o luase cu el. A băgat mîna în buzunarul din stînga, a scos o portocală, s-a uitat curios la ea, de parcă n-ar mai fi văzut niciodată un asemenea fruct, i-a întins-o fetei și a așteptat ca ea s-o primească. Nu știe cîți pași a făcut. Știe doar că fata n-a primit-o, fiindcă mergea cu spatele spre el și că lui îi amorțise mîna ținînd-o întinsă. În cele din urmă a așezat portocala la locul ei în buzunar și a început să se gîndească ce vorbe să fabrice ca să-i spună fetei să primească portocala. Grea treabă. Mai grea chiar decît să stai la cîrma unui vapor.

— Marine, tu chiar ai de gînd să te duci la școala de căpitani de vapor?

Băiatul tresări. El se gîndea și fata vorbise. S-o fi gîndit și ea cum să înceapă? Îl întrebase fără să întoarcă privirea și poate de aceea tresărise. Oricum, pentru ea era mai ușor să vorbească. Nu-l vedea, îi auzea doar pașii lipindu-se de potecă. Duse mîna la buzunar fără să-i răspundă și scoase portocala. «Poate-și întoarce capul...» — gîndi el.

— N-auzi, Marine, ce te-ntreb? Se apropiau de Puțul cu plopi. Se vedea cumpăna, dungă neagră trasă peste albastru. Oamenii spun că pînă aici ar fi cam nouă kilometri. «Multe mai știu și oamenii ăștia. Se laudă cu cît dă un hectar de grîu ori de porumb, dar dacă-i întrebi pe unde a călătorit Cristofor Columb ori cum se dă o portocală unei fete, habar n-au...»

— Da, răspunse el exact în clipa în care Ileana se pregătea să-l întrebe pentru a treia oară. Dar tu, te faci doctoriță?

— Sigur că mă fac. Auzi, Marine? N-o să-ți fie dor de casă, de noi?... Ce bine ar fi dacă și după ce-am termina de învățat și-o avea fiecare meseria lui am rămîne să muncim toți la un loc. «Acum pot s-o întreb dacă vrea o portocală!» Și mîna se strecură netrimisă în buzunarul stîng.

— Bunăoară, la noi în sat.

De data asta mîna ieși fără să mai arate soarelui fructul de aur.

— Nu, răspunse băiatul cu ochii ațintiți la cumpăna fîntînii. N-am fi de folos. Aici o să fie nevoie de tot felul de meserii, numai cînd s-o face port pe lalomița.

— Ce să se facă?...

— Port... Și Marin tăie cu palma lumina zilei, ca și cînd ar fi spus: «Habar n-ai tu ce-i ăla port...» Dar nu-și spuse gîndul.

Drumul pînă la Puțul cu plopi unde ajunseseră ei este cel mai lung drum din cîte-și îngăduie copiii satului să facă pe jos. El are o însemnătate deosebită în viața lor. Cel care se poate mîndri cu vorbele: «am fost pînă la Puțul cu plopi» este invidiat și se poate asemăna cu un om mare care ar spune «am fost pînă la Ploiești, la Cluj, la Berlin, la Paris», ori mai știu eu unde. Nu te poți lăuda fără să-l fi parcurs, căci cei care-l cunosc te prind îndată. «Cum e mă lalomița cînd treci pe Malul Roșu, pe lîngă Groapa-Porcului?...» Ori «ce e dincolo de Lacu-Odăii?...» Ar însemna să salți din umeri și să te faci de rîs în ochii tuturor. Ileana și Marin fac drumul ăsta pentru prima oară. Și, cu toate că n-au de gînd să se laude cu el, fata îl întreabă cu teamă de cum au ajuns:

— Marine, ce e după ce treci Malul-Roșu pe lîngă Groapa-Porcului?

— Orezărie.

— Dar dincolo de Lacu-Odăii?

— N-ai văzut?

Fata își clătină cozile într-o parte și-n alta.

— Îți arăt cînd ne întoarcem.

— ...Ileana, ție îți plac portocalele?

— Îmi plac, răspunde fata pe gînduri.

— Atunci, hai să mîncăm cîte una.

— De unde? se interesă ea.

— Am adus eu.

— Cu vaporul?

— Ei, cu vaporul, cu buzunarele. Marin îi întinse una, întrebînd-o, fără s-o privească: Mergi cu noi, cu barca, pînă la Dunăre după ce luăm vacanță?

— Cu ce barcă?

— Ce te privește? Tu spune dacă mergi ori nu.

— Îți spun cînd ne-o da vacanță.

Marin s-a posomorît. El se gîndea că Ileana o să sară într-un picior de bucurie, cum fac fetele cînd aud o veste plăcută și că o să-i mulțumească lui c-o ia. «Cînd colo, ei nici nu-i pasă». Se ridică de pe iarbă, netezi locul cu mîna, scoase celelalte portocale din buzunar și i le așeză în poală, apoi coborî la apă să-i măsoare adîncimea.

Drumul de întoarcere a fost plin de povești. Căpitanii de vapor știu foarte multe. Întîi, Marin i-a povestit despre Magelan, apoi despre un drum al lui pe care l-a făcut într-o noapte pînă în Australia și, la sfîrșit, despre Cristofor Columb. De la Malul Roșu pînă în marginea satului i-a povestit peripețiile din «Toate pînzele sus». Fata s-a minunat de cîte știe colegul ei. Cînd s-au despărțit i-a spus:

— Merg cu barca. Și dacă mă iei, merg și pe ocean. Întîi Marin a măsurat-o cu privirea, puțin încruntat, așa cum îi stă bine unui comandant de navă, și i-a răspuns simplu:

— Să mă mai gîndesc...

(VA URMA)

Urarea cu «Plugușorul» este o foarte veche datină. La romani, urările de noul an se numeau «Carmen arvale» (carmen = poezie; arva = cîmp). În India, în Egipt, ca și în Grecia și Italia, deci la popoarele cu o străveche agricultură, locuitorii obișnuiau să-și urezе ca noul an să fie rodnic pentru ogoarele care le dădeau hrana de fiecare zi. În antichitate, «plugușoare» găsim chiar în operele poetice, în lucrări ale unor scriitori renumiți. Astfel, în «Saturnalele» lui Macrobiu, capitolul XII.

Cei care urează «povestesc» despre muncile agricole. Deci «plugușorul» nu este o poezie lirică, ci una epică.

La noi, «plugușorul» arată că agricultura datează, ca ocupație, din cele mai vechi timpuri, dovedind de asemenea existența unor influențe ale obiceiurilor romane de după războaiele daco-romane.

De-a lungul timpului, cîte ceva din conținutul «plugușorului» s-a schimbat. El rămîne însă o urare de belșug pentru anul care începe.

În «plugușoarele» cu care urează acum copiii de pe cuprinsul patriei se oglindesc transformările care au avut loc în viața satelor, făcîndu-se dovada că poporul nostru, în creațiile sale, are o mare putere artistică.

1. PLUGUȘORUL

1 Aho, aho, copii și frați,
stați puțin și nu mînați,
lîngă noi v-alăturați
și cuvîntul ascultați:

Badea de mai an,
bădica Traian,
a încălecat
pe-un cal fermecat,
pe-un tractor
bubuitor,
cu nume de Faur,
cu șaua de aur.
Pe tractor s-a ridicat,
peste cîmpuri s-a uitat,
ca s-aleagă-n lung și-n lat
de arat și semănat.
Și-n curînd s-a apucat
cîmpul neted de arat,
în lungiș
și-n curmeziș.

Ia mai mînați, măi,
hăi-hăi!

2 Ziua toată a lucrat,
brazdă bună-a răsturnat,
și prin brazde-a semănat
grîul plin și grîu de vară
ce degrabă să răsară.
Și cînd lucrul a sfîrșit,
iată, mări, că a venit
ploaie bună pe pămînt
și după ploaie un vînt,
pămîntul a răcorit
și sămînța a-ncolțit,
și-au crescut în lung și-n lat
mări de spice, rod bogat,
rod de aur pînă-n zare,
holdele fără răzoare,
holde unduiau în vînt
cu belșug peste pămînt.

Ia mai mînați, măi!
Hăi, hăi!

3 Și în mările-aurii
de spice, din zori de zi,
oamenii lucru-l zoreau
și ca din pămînt ieșeau,
cu zumzet ca de albine,
uriașele combine.
Rămînea în urma lor
raza soarelui pe-ogor,
clăi de soare
pe ogoare,
și-nlăuntru-i răsucea
spicul greu cît vrabia,
pe-nfrățitele ogoare
cu belșug și bunăstare!

Ia mai mînați, măi!
Hăi-hăi!

4 Badea de mai an,
bădica Traian,
mult se bucura
de roada ce da.
Și iar pe tractor suia,
și voios se înturna
pe ogorul ce-l arase
ca să dea belșug în case,
pe-nfrățitele ogoare
cu belșug și bunăstare
și se apuca să are
cu un plug cu cinci brăzdare,
plugul tras de cai de foc
ce nu ostenesc de loc.

Ia mai mînați, măi!
Hăi-hăi!

1 Se-auzeau, în orice case,
fetele cele frumoase
făina cum o cernea
cu o sită mare, deasă
și cu pînza de mătasă.
Cum făina se cernea,
ca ninsoarea se-așternea,
de așa belșug în case,
cum o roadă bună dase.
Mesele sînt toate-ntinse,
fețele sînt toate-aprinse
și casele îngrijite
și de prieteni locuite.

Ia mai mînați, măi!
Hăi-hăi!

2 De urat am mai ura,
dară ni-i c-om însera
și avem a trece-n cale
o dumbravă și o vale,
satele în lungul lor,
din ogor în alt ogor,
ca să fie bunăstare
pe-nfrățitele ogoare
și în anul viitor,
și la anul să trăiți,
să vă găsim înfloriți
ca merii,
ca perii
în mijlocul verii.
Mînați, măi!
Hăi-hăi!

RĂVAȘE

de RODICA TOT

LUMÎNAREA

Eu cînd văd copii aici
Adunați în jur, ușor
Veseli, fericiți, cuminți —
Mă topesc de dragul lor.

ȘTIUCA

Stau aici cam supărată
Și-o-ntrebare-n minte-mi stă
Pentru ce unii la școală
Spun tot timpul: «nu știu că...?»

GHINDA

Sînt o ghindă, cum se vede,
Dăruită cu mult drag
Celui care-a spus la școală
Că-s născută de un... fag.

PATINELE

Am venit fiindc-am aflat
Că pe-aici se află-n față
Un elev ce minte-atît
Că putem porni pe... gheață.

MINGEA

Nu știu cum — cînd bate-n poartă
Goluri trase ca pe apă
Nimerește tot în geamuri:
Unde dai, și unde crapă!

SFATURI VESELE

- **Cînd vin musafirii nu-i întrebați din pragul ușii ce cadouri au adus. Se face curent.**
- **Cînd se stinge lumina nu căutați să luați prăjitura vecinului. Pe întuneric s-ar putea s-o nimeriți chiar pe a voastră.**
- **Cînd vine Moș Gerilă nu faceți imprudența să-l trageți de barbă. S-ar putea să fie și adevărată.**
- **Fiți veseli. Doar sînteți siguri că veți trece anul.**
- **Nu faceți glume proaste. De pildă, nu aruncați pocnitorile pe jos. Aruncați-le în sus.**

CARNETUL DE NOTE

Atîta vreau să spun, văzînd
Că pe materii nu-i stăpîn:
E-adevărat că anul trece,
Dar notele-n carnet... rămîn.

mozaic

MAIMUȚA CÎNTĂREAȚĂ

Singurul mamifer care poate cînta este maimuța. Încă Darwin observase o maimuță care cînta o octavă întreagă. Conformația laringelui și instinctul de imitație îngăduie maimuțelor să cînte chiar în cor. Sînt cunoscute și «orchestre» de 20—50 de cimpanzei, care dau concerte, lovind cu bețișoarele în lemne găunoase și sonore.

O esență mai scumpă decît aurul

Există o mie de specii și șapte mii de varietăți de trandafiri, dar numai patru servesc la prepararea esenței de trandafiri, care este de aproape trei ori mai scumpă decît aurul. «Rosa damascena» furnizează 80 la sută din esența de trandafiri produsă în întreaga lume. Este nevoie de aproape 35 milioane de petale pentru a obține un kilogram de esență.

O IMENSĂ CANTITATE DE SARE

Salina Praid este renumită prin dimensiune, cît și prin bogăția ei de sare. Galeriile minei au înălțimea de cca. 60 m. Cantitatea de sare de care dispune ar putea satisface tot globul pămîntesc pe timp de 140 de ani, atît pentru industria alimentară, cît și pentru cea chimică.

DE UNDE VINE NUMELE DE MAUSOLEU

Vechiul oraș grecesc din Argos ajunge la mare strălucire pe timpul lui Mausol, care a domnit între anii 777 și 753 î.e.n. El a fost căsătorit cu frumoasa și celebra Artemisa, care i-a urmat la tron și care, sfîșiată de durere la moartea soțului ei, comandă arhitecților să ridice, în mijlocul orașului, un mare edificiu funerar, așa cum nu se mai văzuse și nu se mai construise nicăieri pînă atunci. La acest monument, cunoscut sub numele de «Maosoleul din Halicarnas», devenit celebru (considerat ca una dintre cele 7 minuni ale lumii vechi), au lucrat cei mai mari arhitecți și sculptori ai antichității. Mausoleul a rămas de atunci simbol pentru denumirea monumentelor funerare.

DIN GLUMELE LUI DĂNDĂNEL

Stînd de vorbă c-un prieten, Dăndănel povestește:

— Odată n-am văzut-o pe mama mea timp de un an de zile.

— Din ce cauză?

— Se stinsese lumina.

— Și a durat un an?

— Nu, doar o clipă, dar era de Revelion.

*

Peste cîteva clipe o să sosească Moș Gerilă. Dăndănel își pregătește surioara:

— Vezi că în curînd o să vină Moș Gerilă și o să te întrebe dacă ai fost cuminte. Ai grijă să spui numai adevărul, fiindcă tata știe bine cum te-ai purtat.

AVOCADO

În Mexic și în regiunile subtropicale ale Gruziei este răspîndită o plantă veșnic verde care conține toate vitaminele trebuitoare organismului omenesc. Așadar, un regim alcătuit din avocado și apă i-ar ajunge omului să trăiască o viață întreagă fără să sufere. Iată de ce savanții sovietici propun folosirea ei pentru alimentația cosmonauților.

CRIPTOGRAMĂ

(5, 5, 2, 8)

(Pe-t-re) (C-în-t) (A-la-pi) (cu-l-in-a)

Dezlegarea: *Pétre cîntă la piculină*

LAC DE CERNEALĂ

În apropierea orașului Sidi-bel-Abbes se află un lac deosebit. Cu apa lui se poate scrie pe hîrtie ca și cu cerneală.

Lacul este alimentat de două rîuri, unul bogat în săruri de fier, celălalt în fosile animale și vegetale. Apele acestora, amestecîndu-se, formează un lichid cu proprietățile cernelii.

Știați că...

- *producția de hîrtie a început în țările românești (Transilvania 1539, Moldova 1583, Muntenia 1638) cu mult înaintea unor țări renumite pe vremea aceea ca, de pildă, Olanda, Danemarca, Suedia ș.a.?*
- *prelucrarea rudimentară a țițeiului, obținerea unor produse de iluminat din el se cunosc în Moldova și Muntenia încă din secolul al XVI-lea?*
- *gazul metan a fost descoperit în Transilvania în anul 1671 și a fost pentru prima oară utilizat la iluminatul în saline cu aproape 200 de ani mai tîrziu?*
- *un proiectil de tipul rachetelor în trepte a fost experimentat la Sibiu, încă în secolul al XVI-lea?*
- *în Transilvania, un chimist propune fabricarea hîrtiei din stuf și a olanelor din azbest în jurul anului 1770?*
- *Petru Rareș, domnitorul Moldovei, era vestit ca fiind cunoscător al tehnicii?*

Acestea sînt numai cîteva din multele exemple care grăiesc despre vechime și nivelul preocupărilor din domeniul științei și tehnicii românești.

ȘOIMUL CARPAȚILOR

de ȘTEFANIA HORVATH
E. OȘTEANU

REZUMAT: DUPĂ TERMINAREA INSTITUTULUI POLITEHNIC, AUREL VLAICU LUCREAZĂ UN TIMP CA INGINER LA UZINELE OPEL DIN GERMANIA. ÎNTRUCÎT NU E DISPUS SĂ-ȘI VÎNDĂ INVENȚIILE FIRMEI STRĂINE, SE ÎNTOARCE ACASĂ. ÎN SATUL NATAL, MUNCIND DIN RĂSPUTERI ÎȘI REALIZEAZĂ PRIMUL PLANOR.
PĂRINȚII ÎNSĂ ȘI-AU ÎPOTECAT PĂMÎNTUL, NU-L MAI POT AJUTA. VLAICU VINE LA BUCUREȘTI UNDE CA SALARIAT AL MINISTERULUI LUCRĂRILOR PUBLICE CREEAZĂ LA CONSTRUIREA AVIONULUI SĂU UN MOTOR.
ÎN 1910 UNA DIN GAZETELE VREMII SCRIA: „ÎN SFÎRȘIT, PRIMUL AVION ROMÂNESC A DEVENIT O REALITATE. CORPUL SĂU NU SEAMĂNĂ NICI CU VREO PASĂRE, NICI CU VREO GÎZĂ URIAȘĂ, NICI CU AVIOANELE STRĂINE. E O DOVADĂ STRĂLUCITĂ A FORȚEI CREATOARE A POPORULUI ROMÂN"

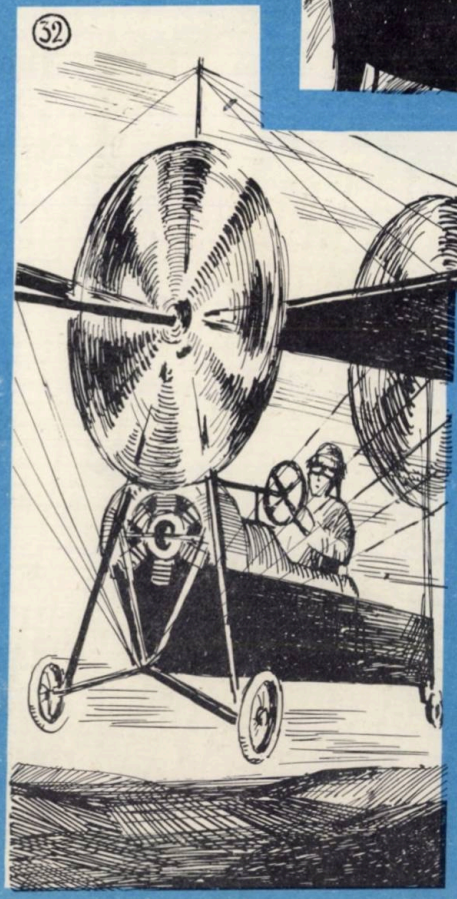

Ilustrații: ARKOSSY ISTVAN

(VA URMA)

AVENTURILE LUI TICA • AVENTURILE LUI TICA

de PETRE LUSCALOV

Ilustrații G. BRUSCHI

Iată-l, gata-n plină stradă
Omul mare de zăpadă.

Nici cît ai deschide gura,
Tică sare, îl împinge,
Omul alb s-a dus de-a dura.

Dar și Tică e tras pe sfoară:
Calculînd greșit viteza,
Zvîrr! alunecă și zboară.

Bulgăr de zăpadă acuș,
Tică crește, crește, crește...
Rostogol pe derdeluș.

Buft! A explodat în stradă.
Asta ce-i? Crescut din bulgări,
Vede omul de zăpadă.

«Să sfîrșim cu tine, frate»,
Zice Tică. Se ridică,
Să-l răstoarne iar pe spate.

Mamă! Ajutor, mămucă!
Părul i s-a făcut măciucă,
Ca și cum ai bate-o frișcă,
Omul de zăpadă mișcă!

Și ridică măturoiul...
«Ia uite cum fuge Tică...
Nu-l întrece nici copoiul...»

Taina începe să se spargă,
Tîlcul întîmplării nou
Iese ca un pui din ou.

Ce să mai lungim misterul...
Bulgării stîrniți din van
Au căzut pe-un cetățean...
Care vrea, se vede-anume,
Pe făptaș să se răzbune!

Alt om de zăpadă, iacum,
Minios îi iese-n drum:
«Mă predau și nu mai fac!»

Tipă, tremurînd, poznașul
De pățania lui Tică...
Ride-n hohot păgubașul.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

LEI 2,50